

ms. 539

THE WALTERS ART MUSEUM
WHAT WILL YOU DISCOVER?

A digital facsimile of Walters Ms. W.539, T'oros Roslin Gospels

Published by: The Walters Art Museum
600 N. Charles Street Baltimore, MD 21201
http://www.thewalters.org/

Released under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode
Published 2013

This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.

Shelf mark	Walters Art Museum Ms. W.539
Descriptive Title	T'oros Roslin Gospels
Text title	Gospel Book *Vernacular: Աւետարան*
Abstract	This manuscript was made in 1262 by T’oros Roslin, the celebrated illuminator who extended the iconographic repertoire by defining a narrative Gospel cycle beyond the traditional portraits of the Evangelists. This signed manuscript was created at the scriptorium of Hromkla, which became the leading artistic center of Armenian Cilicia under the rule of Catholicos Constantine I (1221-1267). As an extensive colophon starting on fol. 406v explains, T’oros created this manuscript under commission from the nephew of Constantine, a priest also named T’oros. It is one of seven known manuscripts bearing T’oros Roslin’s signature, and it is the most sumptuous of them all, with 15 miniatures and 67 smaller illustrations. The style of the images suggests that T’oros had several assistants helping with the illustrations, though the overall quality remains extremely high. The manuscript was long cherished within the Armenian church. Even in the seventeenth century, its illumination served as a model for Armenian scribes, particularly Bargham and his son Mik’ayel; see Jerusalem, Armenian Patriarchate, no. 3438 and Washington DC, Freer Gallery, Ms. 36.15; in the latter manuscript, Mik’ayel explicitly refers to “the excellent scribe T’oros, surnamed Roslin.”
Date	Copied and illuminated in 1262 CE
Origin	Hromkla, Armenia
Artist	*Authority name:* T‘oros Ṛoslin *Name, in vernacular: Թորոս Ռաւլին* *Known as:* Thoros Roslin
Scribe	*Authority name:* T‘oros Ṛoslin *Known as:* Thoros Roslin
Form	Book
Genre	Scriptural

Generated: 2013-09-23 16:14 -04:00

Language The primary language in this manuscript is Armenian.

Colophon *fols. 406v to 409v:*

In vernacular: Fol. 406v in black erkat‘agir. *Փառք քեզ անսահման անուն եւ անզուգական անճնաւորութիւն, հայր եւ որդի եւ հոգի*: (Fol. 407) *Որ եսուր կարողութիւն եւ սատար եղեր տկարութեան իմոյ ի զրաւ հասեալ ղճալի մատենիս*: *Աւրհնութիւն քեզ սուրբ երրորդութիւն եւ միասնական աստուածութիւն, այժմ եւ միշտ*: *Շնորհիւ տեառն սկըսեալ եւ ողորմութեամբ նորին յանգ ելեալ աւարտեցաւ մատեանըս աստուածախաւս, աստուածունակ,* [SDN, 87.1] *երկրպագելի եւ պաչտելի սուրբ աւետարանս յեմհնհարիւր եւ մետասաներորդի ամի թուաբերութեանս հայոց* (= 1262): *Յաչխարհամուտ աթոռս Հոռոմկլա ընդ հովանեաւ աստուածաբնակ տաճարացս որ յանուն սուրբ փրկչին եւ սրբոյ Աստուածածնին եւ սուրբ Լուսաւորչին մերոյ եւ այլ եւս բազմահաւաք սրբոց*: *Ի ժամանակս աստուածասէր եւ բարեպաշտ արքային Հեթմոյ, եւ ի հայրապետութեան տեառն Կոստանդեայ կաթուղիկոսի, որ սրբազան վարիւք իւրովք առ հասարակ զարմացուցանէր* (Fol. 407v) *զբազումս մինչ զի եւ յարտաքնոցն առաւել ընդունէր վկայութիւն զանհամեմատ վարուցն իւրոյ մաքրութեան*: *Հեզ էր եւ ողորմած և բազում բարութեանց լինէր աւրինակ*: *Ուստի եւ եղբաւրորդին իւր Թորոս քահանա, ի նմանէ ուսեալ լինէր գրասէր եւ աստուածասէր*: *Ջմըտաւ ածեալ թէ ամենայն որ ինչ յերկրէ ընծայեալ նուիրք ընդ սոյն կորնչել ունին, եւ որ յաւիտեան մնայ բան տեառն է*: *Վասն այսորիկ եռափափաք սիրով ստանայր մատեանս աստուածաշունչս ի հին եւ նոր կրտակարանաց, եւ զամենայն գոյս եւ զարարս գոգջիր եթէ ջանայր ղնել ի վերա նոցա եւ այլ եւս զարդուց սրբոյ եկեղեցւոյ*: *Վասն զի յոյժ տաւնասէր էր այրն, եւ պայծառացուցիչ եկեղեցական կարգաց, նմին իրի ստանայր կրկին անգամ զը-* (Fol. 408) *մատեան սրբոյ աւետարանիս յիմմէ անարժանուութենէ Թորոսէ մականուն Ռաւսլին կոչեցելոյ, որ եւ ըստ կարի իմում յանգ հանի Աստուծով զհրաման նորա, նոյնպէս զարդարեալ ոսկւով սրբով եւ երանգ երանգ գունաւք ներքոյ եւ արտաքոյ ընդելուզեալ քարամբք պատուականաւք, առ ի սիրելի առնել զսա մանգանց սրբոյ եկեղեցւոյ*: *Վասն որոյ աղաչեմ զձեզ ով աստուածասէրք որք հանդիպիք նմա, եւ որք ժառանգէք զսա*

յիշել աղաւթիւք ի տէր զարժանաւորսն ամենայն բարեաց յիշատակի զբարեպաշտ արքայն Հեթում եւ զսրբահոգի թագուհին իւր Ջապիլ, դուստր Լեւոնի արքայի, եւ Աստուծով զորդիս սոցա զպարոն Լեւոն եւ զպարոն Թորոս եւ զամենայն նախնիս իւրեանց, որք եւ անուանին Ռոբինեանք: Յիշել աղաչեմ եւ (Fol. 408v) *զթագաւորահայրն պարոն Կոստնդին ուստերաւք եւ դստերաւք եւ ամենայն զարմիւք: Յիշեսջիք եւ զերջանիկ հայրապետն Հայոց տէր Կոստանդին եւ զհայր իւր Վահրամ եւ զմայր իւր Շուշիկ եւ զեղբարսն իւր զԳորգ եւ զԳրիգոր, եւ զպարկեչտուհի քորսն իւր Շուշանիկ եւ Վանենի: Աղաչեմ յիշել եւ զքաջակրաւն քահանայն Թորոս զսուացաւղ սուրբ մատենիս, եւ զհայրն իւր Գորգ քահանայ եւ զմայրն իւր զԱզիզ, եւ զեղբարսն իւր զաստուածապատիւ եպիսկոպոսն զտէր Ստեփանոս եւ զԳրիգոր նորին հարազատ, եւ զքոր իւր Շուշանիկ եւ զդստերսն իւր Մլքի եւ Շուշան, եւ զմայր սոցա Տալիթա կանուխ վախճանեցելոյ զկենցաղս, եւ զհաւրեղբաւրորդիսն իւր զԳրիգոր եւ* (Fol. 409) *զՍտեփաննոս եւ զԹորոս եւ զամենայն ազգաինս իւր: Յիշել աղաչեմ եւ զբարի չաղաւիղ որդին իւր պարոն Ստեփաննոս իշխանական պատուով զինուրեալ ի դրան արքայի, եւ զամուսին նորա զտիկին Ակաց ի մեծ տոհմէ, եւ զուստերս սոցա եւ զդստերս: Որոց ամենայն յիշելեացս առ հասարակ Քրիստոս Աստուած ննջեցելոցն հանգիստ եւ ողորմութիւն պարգեւեսցէ եւ զկենդանիսն անխռով խաղաղութեամբ պահեսցէ, ամէն: Յերեսս անգեալ բազմամեղ թարմատար զրիչս աղաչեմ յիշել եւ զիմ անարժանութիւն եւ զծնաւղսն իմ, եւ զամենայն բարի ուսուցիչսն իմ եւ Աստուած զձեզ յիշեսցէ յիւրում արքայութիւնն եւ ի փառս ամմէն:* Fol. 409 in bolorgir. *Կազմցօ սուրբ աւետարանս ի թվին ռհե* (= 1626) *ի քաղաքն ի Սեբաստեայ ի դուռն սուրբ Աստուածածնին. ձեռամբ սուա անուն մեղօք լցեալ Մելիքսէթ դպիրս եւ զուսցիչն իմ զՄելիքսէթ վարդապետն որ հանգուցեալ է ի Քրիստոս, որ բազում աշխատ(ե)ցօ ընդ իս եւ ուսուց արհեստս զայս: Ով ընթերծող քահանայք զձեզ որ մեկ հայր մեղայիւ մի յիշէք զմեզ աղաչեմ, աղաչեմ:* Fol. 409v in bolorgir. *Զմեղաւք դատապարտեալ կազմող սորա զԱռաքել Հնազանդենց եւ զծնաւղսն իմ եւ զհարազատն իմ զՊաւղոս սարկաւագ* [SDN 87 sec. column] *եւ զուսուցիչն իմ զԱարգիս քահանայ զհանգուցեալսն ի Քրիստոս աղաչեմ յիշել ի տէր. ի թուին չժա* (=1262) Fol. 409v in erkat‘agir.

Դարձեալ ես բազմամեղս Թորոս ի թուին չժե (= 1266) *եսու զսուրբ աւետարանս ի սուրբ ուխտն Արքակաղին կոչեցեալ, ի ձեռն տէր Սիոնի եպիսկոպոսի եւ խնդրեցի ի նմանէ զի ի յիշատակի նախավկային զպատարագն իմ ծնաւղացն եւ հոգեւոր սիրոջն եւ ինձ մատուսցեն զինչ յայ(ն)մ աւուր պատարագ մատուցանի, եւ որք զխնդրուածս մեր կատարեն Քրոստոս Աստուած զիւրեանցն կատարեսցէ: Զսահմանս զայս միաբան եղբայրութիւնն յանձն էառ, եւ որք զկնի մեր զան կատարեսցեն զայս*: (in bolorgir) *ի Թորոս բազմամեղ*

Translation: Fol. 406v Glory to you, infinite name and incomparable individuality, Father and Son and Spirit. You who gave ability and were succor for my weakness, as I reached the end of this desirable book. Blessing to you Holy Trinity and consubstantial Godhead, now and always. Through the grace of the Lord (this work was) begun and through the mercy of the same this book speaking of God, that has received God, this adorable, worshipful holy Gospels, was finished and brought to completion in the year seven hundred and eleventh year of the Armenian reckoning (= 1262 CE). In this much frequented see of Hṙomkla under the protection of the churches where God dwells, which (are dedicated to) the name of the Holy Savior and the Holy Mother of God and our Holy Illuminator and a further multitude of saints. In the time of the God-loving and devout king Het‘um and during the Patriarchate of Catholikos Lord Kostandin, who through his sacred conduct always amazed the multitudes, so that he received even more from those in the world witness about the incomparable purity of his conduct. He was meek and merciful and was an example for (the performance of) many good deeds. Thus also his nephew [brother’s son] T‘oros the priest had learned from him and loved writing and loved God. Considering that all matter that is given by the earth must perish with it, and that that which remains eternally is the word of the Lord. Because of this he received with exceedingly desirable love the divine inspired books of the Old and New Testaments, and you might say that he tried to place all things and creatures and other embellishments for the holy Church in them. Because the man was exceedingly fond of celebrations, and rendered illustrious the church’s institutions, therefore

he received once more the book of this holy gospels from my unworthiness T‘oros nicknamed Ŕawslin, who according to my capacity finished through God his commandment, likewise decorated with pure gold and a variety of colors encased in the inside and the outside with precious stones, in order to render it dear to the children of the holy Church. Because of which I implore you, o pious ones who chance upon this (Gospel), and who inherit this, to remember in (your) prayers to the Lord those who are worthy of all good memory, the devout king Het‘um and his saintly queen Zabil [Zabel], daughter of King Levon, and in God their sons, Baron Levon and Baron T‘oros and all their forefathers, who are also called Ŕupenids [Ŕubinean]. I implore you to remember the father of the king, Baron Kostandin with (his) sons and daughters and all (their) offspring. Remember also the blessed Patriarch of the Armenians Lord Kostandin and his father, Vahram, and his mother, Šušik, and his brothers, Gorg and Grigor, and his devout sisters, Šušanik and Vaneni. I also implore (you) to remember also the very religious priest T‘oros, the commissioner of this holy book, and his father, Gorg the priest, and his mother, Aziz, and his brother, the bishop Lord Step‘anos honored by God, and Grigor his relative, and his sister, Šušanik and his daughters Mlk‘i and Šušan and their mother Talit‘a who departed early from this life, and his cousins [sons of his father’s brother] Grigor and Step‘annos and T‘oros and all his relatives. I implore (you) to remember also the good branch [offspring] his son Baron Step‘annos, who performed military service with princely honor at the royal court, and his spouse lady Akac‘ from the great house, and their sons and daughters. To all of those remembered ones that are deceased may Christ God grant rest and mercy and may he preserve the living ones in unperturbed peace, amen. Prostrate, I implore (you) to remember this sinful, abject copyist and my unworthiness and my parents and all my good teachers and may God remember you in his kingdom and glory, amen. Fol. 409 (in bolorgir) This holy Gospels was bound in the year 1075 (= 1626) in the city of Sebastia at the gate of the (church of the) Holy Mother of God by the falsely named deacon Melik'set', filled with sins, and my teacher vardapet (doctor of theology)

Melik'set', who is deceased in Christ, who worked much with me and taught me this craft. O priests who read this, I beseech you, I beseech you, that you remember us with one "Father I have sinned". Fol. 409v (in bolorgir) The binder of this (book), damned through his sins, Aṙak‘el Hnazandenc‘, and my parents and my relative Połos the deacon and my teacher Sargis the priest deceased in Christ, I implore to remember in Christ the Lord. In the year 511 (= 1262 CE). Fol. 409v (in erkat'agir) Again I, T‘oros (burdened with) many sins, in the year 515 (= 1266) gave this holy gospel to the holy monastery called Ark‘akałin, through bishop Sion and I asked him that in memory of the Protomartyr the mass may be offered for my parents and my spiritual father and me, which(ever) mass may be offered that day and that God may fulfill the wishes of those who fulfill our request. This stipulation the monastic brotherhood took upon itself, and may they who come after us fulfill it. Fol. 409v (in bolorgir) By T'oros (the) manifold sinner

Support material

Parchment

Parchment of medium weight, well finished but worn from use

Extent

Foliation: ii+410
Two sets of numbers: old ink pagination, middle of upper margins, and modern pencil foliation, upper right corners, rectos (used here)

Collation

Formula: 1(12), 2(10,-8), 3(10,-9), 4-5(8), 6(12,-1,-6,-8,-11), 7(10,-2,-10), 8-10(8), 11(10,-5,-7), 12(8), 13(10,-3), 14(10,-4,-8), 15(12,-6,-8), 16-18(8), 19(10,-2,-8), 20(10,-9), 21(10,-7), 22-24(8), 25(10,-2), 26(10,-4), 27-37(8), 38(10,-3), 39-44(8), 45(8,-2), 46(10,-4), 47(8), 48(10,-2,-8), 49(8), 50(8,-1,-3,-6,-7)

Catchwords: None

Signatures: The quires are numbered from 1 to 49, beginning with fol. 1, by uncial letters written in the lower margin on the first and last page of each quire. The last gathering (fols. 407-410) is not numbered

Comments: The portraits of the Evangelists are on conjugate leaves; the other full-page miniatures are painted on inserted single leaves, the reverses of which are left blank. One leaf has been cut out between fols. 367 and 368 with John 11:45-51. The text would have covered a little over one page; there must have been, therefore, a large miniature, probably of the Raising of Lazarus. Quires begin on fols. 1(1), 13(2), 22(3), 31(4), 39(5), 47(6), 55(7), 63(8), 71(9), 79(10), 87(11), 95(12), 103(13), 112(14), 120(15), 130(16), 138(17), 146(18), 154(19), 162(20), 171(21), 180(22), 188(23), 196(24), 204(25), 213(26), 222(27), 230(28), 238(29), 246(30), 254(31), 262(32), 270(33), 278(34), 286(35), 294(36), 302(37), 310(38), 319(39), 327(40), 335(41), 343(42), 351(43), 359(44), 367(45), 374(46), 383(47), 391(48), 399(49), 407(50)

Dimensions 21.5 cm wide by 30.0 cm high

Written surface 14.0 cm wide by 19.5 cm high

Layout

Columns: 2
Ruled lines: 17
Layout does not apply to decorated text pages, i.e. the Eusebius letter (fols. 1v-2r), canon tables (fols. 3v-10r), the dedication inscription (fols. 11v-12r), or the incipit pages for the Gospels (14r, 131r, 201r, 318r)

Contents

fols. 1r - 410v:

Title: Gospel Book
Scribe: T‘oros Ṛoslin
Artist: T‘oros Ṛoslin
Text note: Incomplete; missing page between fols. 367 and 368, which contained John 11:45-51, and must have also had a miniature, probably the Raising of Lazarus
Decoration note: Extensively illuminated with full-page, half-page, and column miniatures. The initials of the first three Gospels are formed by the symbol of the Evangelist; for the fourth, the symbol of John is perched in the vertical band of the initial. The first page of each Gospel and the initials of the lessons are illuminated floriate letters. the first two lines of each lesson. the

initials of the verses, the nomina sacra and the brief colophons on fols. 129v, 199r, and 317r are written on a gold ground. The title of each Gospel is written in small uncials under the head-piece and, again, in large uncials at the end of the Gospel. Text in black ink.

fols. 1v - 2r:
Title: Letter of Eusebius to Carpianus
Scribe: T‘oros Ṛoslin
Artist: T‘oros Ṛoslin
Text note: Complete

fols. 3v - 10r:
Title: Canon Tables
Scribe: T‘oros Ṛoslin
Artist: T‘oros Ṛoslin
Text note: Complete
Decoration note: Ornamental arcades, unusual in inclusion of prophets in lunettes: Isaiah (fol. 5v), Jeremiah (fol. 6r), Jonah (fol. 9v), Zechariah (fol. 10r)

fols. 11v - 12:
Title: Dedication
Scribe: T‘oros Ṛoslin
Artist: T‘oros Ṛoslin
Text note: Complete
Decoration note: Decorated arcade, similar to canons but with blue text against gold ground

fols. 13v - 406v:
Title: Gospels
Scribe: T‘oros Ṛoslin
Artist: T‘oros Ṛoslin
Text note: Complete except for John 11:45-51, which is wanting between fols. 367 and 368. Fols. 13v-129v: Gospel of Matthew; fols. 130v-200r: Gospel of Mark; fols. 200v-310v: Gospel of Luke; fols. 317v-406v: Gospel of John.
Decoration note: Evangelist portraits fols. 13v, 130v, 200v, 317v; numerous marginal and full-page illuminations throughout

Decoration

fol. 1v:

Title: Decorated page with image of Eusebius
Form: Full-page miniature
Text: Letter of Eusebius to Carpianus
Comment: The inscription reads "Eusebius," and the scroll he holds reads "Eusebius to his brother Carpianus."

fol. 2r:

Title: Decorated page with image of Carpianus
Form: Full-page miniature
Text: Letter of Eusebius to Carpianus
Comment: The inscription reads "Carpianus."

fol. 3v:

Title: Canon Table
Form: Full-page miniature
Text: Eusebian Canon I

fol. 4r:

Title: Canon Table
Form: Full-page miniature
Text: Eusebian Canon II

fol. 5v:

Title: Canon Table with Isaiah
Form: Full-page miniature
Text: Eusebian Canons II and III
Comment: Isaiah holds a scroll reading "Behold a virgin shall conceive, and bear a son, and shall call" (Isaiah 7:14).

fol. 6r:

Title: Canon table with Jeremiah
Form: Full-page miniature
Text: Eusebian Canons IV and V
Comment: Jeremiah holds a scroll which reads: "A voice was heard in Ramah, lamentations" (Jeremiah 31:15).

fol. 7v:

Title: Canon Table
Form: Full-page miniature

Text: Eusebian Canons V and VI

fol. 8r:
Title: Canon Table
Form: Full-page miniature
Text: Eusebian Canons VII and VIII

fol. 9v:
Title: Canon Table with Jonah
Form: Full-page miniature
Text: Eusebian Canons IX and X
Comment: Jonah holds a scroll which reads "Three days and three nights" and "Jonah."

fol. 10r:
Title: Canon Table with Zechariah
Form: Full-page miniature
Text: Eusebian Canon X
Comment: Zechariah holds a scroll which reads "Rejoice greatly, O daughter of Zion, behold they King cometh" (Zechariah 9:19).

fol. 11v:
Title: Dedicatory inscription
Form: Full-page miniature

fol. 12r:
Title: Dedicatory inscription
Form: Full-page miniature

fol. 13v:
Title: Portrait of the Evangelist Matthew
Form: Full-page miniature
Text: Holy Gospel of Jesus Christ, According to St. Matthew

fol. 14r:
Title: Opening of the Gospel of Matthew
Form: Decorated headpiece and historiated initial
Text: Matthew 1:1

fol. 15r:
Title: The Ancestors of Christ
Form: Full-page miniature

Text: Matthew 1:2-11
Comment: The names are the following, beginning from the left and going down each of the four columns: Abraham, Isaac, Jacob, Judas, Salmon, Booz, Esrom, Aram, Aminadab, Thamar, Rachab, Ruth, David, Solomon, Roboam, Ozias, Manasses, Josias, Bathsheba, Joatham, Achaz, Ezekias, Amon, and Jechonias.

fol. 17r:
Title: Joseph's dream
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 1:20
Comment: The inscriptions are "Joseph in his dream," "the angel," and "fear not."

fol. 19r:
Title: The return of the Magi
Form: Column miniature
Text: Matthew 2:12
Comment: The inscription reads "The Magi return to their country."

fol. 19v:
Title: An angel
Form: Marginal image
Text: Matthew 2:13

fol. 20v:
Title: The Holy Family return to Israel
Form: Marginal image
Text: Matthew 2:21

fol. 23r:
Title: The Baptism of Christ
Form: Full-page miniature
Text: Matthew 3:16
Comment: The inscription reads "Baptism."

fol. 24v:
Title: Angels minister to Christ in the wilderness
Form: Column miniature
Text: Matthew 4:11

fol. 38r:

Title: Cleansing of the leper
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 8:2-3
Comment: The inscription reads "A leper prostrated himself."

fol. 39v:

Title: Healing of Christ's mother-in-law; she then ministers to the disciples
Form: Column miniatures
Text: Matthew 8:14-15

fol. 40r:

Title: The sick and the possessed
Form: Column miniature
Text: Matthew 8:16
Comment: The inscription reads "The sick and the possessed."

fol. 41v:

Title: The healing of the Gadarene demoniacs
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 8:28-34

fol. 44v:

Title: The raising of the daughter of Jairus
Form: Column miniature
Text: Matthew 9:23-25

fol. 48r:

Title: Prediction of the sufferings of the Apostles
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 10:17-20
Comment: Christ's scroll reads "whosoever shall confess before me" (Matt, 10:32), and "be of good cheer: I have overcome the world" (Jn, 16:33). The inscription to the right of the king reads "He forces to sacrifice to the idols." The inscription above the nimbed man reads "Those who took...." In the lower register, the inscription reads, from left to right "Those who were delivered to the fire," "to serpents," "to wild beasts," "to

torments," "to the sword." An inscription by a later hand above the last scene reads "he cuts the tongue."

fol. 66r:
Title: Herod's banquet, and the burial of John the Baptist
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 14:11-12
Comment: The inscription reads "Herod's supper."

fol. 67r:
Title: The feeding of the five thousand
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 14:19-21

fol. 68r:
Title: Jesus walks on the sea
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 14:28-31

fol. 73v:
Title: Peter testifies to Jesus Christ
Form: Marginal illustration
Text: Matthew 16:16

fol. 83v:
Title: Jesus blesses the children
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 19:13-15
Comment: The inscription reads "And he laid his hands on them."

fol. 84v:
Title: The rich young man
Form: Marginal illustration
Text: Matthew 19:22

fol. 88v:
Title: The blind men of Jericho
Form: Marginal illustration
Text: Matthew 20:30

fol. 90v:
Title: Christ curses the fig tree
Form: Marginal illustration

Text: Matthew 21:19

fol. 104r:

Title: The sign of the Son of Man appearing in Heaven
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 24:30

fol. 106v:

Title: The wise and foolish virgins
Form: Marginal illustration
Text: Matthew 25:1

fol. 109v:

Title: The Last Judgment
Form: Full-page miniature
Text: Matthew 25:31-46
Comment: The title of the image is "The Second Coming of Jesus Christ." The inscription on the angels' scroll reads "and they will roll the heavens as parchment" (Isaiah 34:4). The inscription above the apostles reads "you will sit on twelve thrones to judge the twelve [tribes]" (Matt. 19:28). Above the women, on the extreme left, the inscription reads "the foolish virgins," and in the center, "Adam and Eve." In the river of fire, the inscription reads "a stream issued and came forth from before him" (Daniel 7:10). Lower down, the inscription reads "depart from me, ye cursed, into everlasting fire" (Matt. 25:41). The inscription next to Abraham reads "thou receivedst thy good things" (Luke 16:25).

fol. 116v:

Title: The Betrayal of Christ
Form: Half-page miniature
Text: Matthew 26:47-56
Comment: The inscription next to the man on the extreme right reads "I wish to flee."

fol. 119r:

Title: The cock crows; Peter repentant
Form: Marginal illustrations
Text: Matthew 26:74-75

fol. 124r:

Title: The Crucifixion
Form: Full-page miniature
Text: Matthew 27:35-48
Comment: The inscription reads "Crucifixion of the Lord."

fol. 125r:

Title: The Descent from the Cross and Entombment
Form: Full-page miniature
Text: Matthew 27:59
Comment: The inscription reads "Burial of the Lord."

fol. 126v:

Title: Joseph of Arimathea before Pilate
Form: Column miniature
Text: Matthew 27:58
Comment: The inscriptions read "Joseph asks for the body" and "Pilate marvels."

fol. 128r:

Title: The Holy Women at the sepulcher
Form: Column miniature
Text: Matthew 28:1-7
Comment: The inscriptions read "Come, see the place," "Magdalene," and "the other Mary."

fol. 128v:

Title: The soldiers bribed by the chief priests
Form: Column miniature
Text: Matthew 28:12

fol. 130v:

Title: Portraihttp://walters-mss.org/catalog/468/manuscript_show?page=1#piece_listt of the Evangelist Mark
Form: Full-page miniature
Text: Holy Gospel of Jesus Christ, According to St. Mark

fol. 131r:

Title: The opening of Mark's Gospel with his symbol
Form: Decorated headpiece and historiated initial

Text: Mark 1:1

fol. 132v:
Title: Angels minister to Christ
Form: Column miniature
Text: Mark 1:13

fol. 134r:
Title: Healing of the demoniac
Form: Column miniature
Text: Mark 1:23-27

fol. 137r:
Title: The paralytic healed
Form: Column miniature
Text: Mark 2:12

fol. 148v:
Title: Healing of the woman with the issue of blood
Form: Column miniature
Text: Mark 5:25-34

fol. 149r:
Title: The servant of Jairus
Form: Marginal illustration
Text: Mark 5:35
Comment: The inscription reads "Thy daughter is dead."

fol. 153r:
Title: The head of John the Baptist
Form: Marginal illustration
Text: Mark 6:27

fol. 163r:
Title: Transfiguration
Form: Full-page miniature
Text: Mark 9:2-7
Comment: The inscription reads "Transfiguration of the Lord."

fol. 174r:
Title: Entry into Jerusalem
Form: Full-page miniature
Text: Mark 11:7-10

Comment: The inscription on the scroll held by the prophet reads "Rejoice greatly, O daughter of Zion" (Zechariah, 9:9).

fol. 175r:
Title: Fig tree
Form: Marginal illustration
Text: Mark 11:13

fol. 182r:
Title: Temple of Jerusalem
Form: Marginal illustration
Text: Mark 13:1

fol. 190r:
Title: Judas leads the multitude
Form: Column miniature
Text: Mark 14:43
Comment: The inscription reads "Judas, having taken the band, leads them."

fol. 191r:
Title: Apostle fleeing
Form: Column miniature
Text: Mark 14:51-52

fol. 193r:
Title: The cock crows
Form: Marginal illustration
Text: Mark 14:72

fol. 193v:
Title: Cross
Form: Marginal illustration
Text: Mark 15:1

fol. 195r:
Title: Mocking of Christ
Form: Half-page miniature
Text: Mark 15:16-19

fol. 200v:
Title: Portrait of the Evangelist Luke
Form: Full-page miniature

Text: Holy Gospel of Jesus Christ, According to St. Luke

fol. 201r:
Title: Opening of the Gospel of Luke
Form: Decorated headpiece and historiated initial
Text: Luke 1:1

fol. 203v:
Title: Annunciation: Gabriel
Form: Marginal illustration
Text: Luke 1:26-38

fol. 204r:
Title: Annunciation: Mary
Form: Marginal illustration
Text: Luke 1:26-38

fol. 205r:
Title: Visitation
Form: Marginal illustration
Text: Luke 1:39-40

fol. 208r:
Title: Journey to Bethlehem
Form: Column miniature
Text: Luke 2:4-5
Comment: The inscription reads "Joseph going to be taxed."

fol. 208v:
Title: Nativity and the Adoration of the shepherds
Form: Half-page miniature
Text: Luke 2:7 and 2:16
Comment: The inscriptions read "Joseph," "Mary," and "the shepherds came in haste and found."

fol. 209r:
Title: Angel, and sheep
Form: Marginal illustrations
Text: Luke 2:8-9

fol. 210r:
Title: Temple

Form: Marginal illustration
Text: Luke 2:22-24

fol. 210v:
Title: Turtledoves and pigeons
Form: Marginal illustrations
Text: Luke 2:22-24

fol. 211r:
Title: Presentation of the Christ Child in the temple
Form: Full-page miniature
Text: Luke 2:25-38

fol. 213v:
Title: Christ among the doctors
Form: Half-page miniature
Text: Luke 2:44-50
Comment: The inscriptions read "The learned in the law," "I must be in my Father's house," and "His mother and father." The inscriptions on the scrolls held by the doctors read "Hear, O Israel, the Lord our God is one Lord. And thou shalt love the Lord thy God with all thy heart" (Deuteronomy 6:4-5), "Remember the sabbath day, to keep it holy. Six days shalt thou labour" (Exodus 20:8-9), and "I am the Lord thy God" (Exodus, 20:2).

fol. 218r:
Title: Ancestors of Christ
Form: Full-page miniature
Text: Luke 3:34-38
Comment: The names are inscribed as the following, beginning from the left, and going up: Jacob, Isaac, Abraham, Thara, Nachor, Saruch; Ragau, Phalec, Heber, Sala, Cainan, Arphaxad; Sem, Noe, Lamech, Mathusala, Enoch, Jared; Maleleel, Cainan, Enos, Seth, Adam, and God-Jesus Christ.

fol. 223v:
Title: Miracle of the draught of fishes
Form: Half-page miniature
Text: Luke 5:3-10

fol. 265v:
Title: Flames rising from bowl
Form: Marginal illustration
Text: Luke 12:49

fol. 274r:
Title: The lost sheep
Form: Marginal illustration
Text: Luke 15:4

fol. 305r:
Title: Christ before the High Priest; Denial of Peter
Form: Half-page miniature
Text: Luke 22:54-61
Comment: On the left side, the inscriptions read "The house of the high priest," "I adjure thee by God," as well as "And Jesus turned and looked upon Peter." Next to the soldier, the inscription reads "He mocks him." On the right side, the inscriptions read "The maid," "Thou art of them," and "Peter began to curse and to swear, I do not know [him]."

fol. 316v:
Title: Ascension
Form: Full-page miniature
Text: Luke 24:50-51

fol. 317v:
Title: Portrait of John and Prochoros
Form: Full-page miniature

fol. 321r:
Title: The Lamb of God
Form: Marginal illustration
Text: John 1:36

fol. 326v:
Title: Cross (above the ornament)
Form: Marginal illustration
Text: John 3:14

fol. 331r:
Title: Dove of the Holy Ghost
Form: Marginal illustration

Text: John 4:24

fol. 331v:

Title: Christ and the woman from Samaria
Form: Half-page miniature
Text: John 4:6-30
Comment: The inscription on the left side reads "Jesus being wearied with his journey sat on the well. There cometh a woman from Samaria to draw water" (John 4:6-7). The inscription above the apostles reads "Then came his disciples and marvelled," (John 4:27), and on the right side, it reads "They went out of the city and found" (John 4:30).

fol. 358r:

Title: The Pharisees question the man born blind and his parents
Form: Half-page miniature
Text: John 9:15-21
Comment: The inscriptions read "The Pharisees," "I was blind and now," and "the parents."

fol. 362r:

Title: Temple of Jerusalem
Form: Marginal illustration
Text: John 10:22

fol. 369r:

Title: Christ anointed at the house of Lazarus
Form: Half-page miniature
Text: John 12:1-8
Comment: The inscription above the veiled man reads "Lazarus."

fol. 378v:

Title: Dove of the Holy Ghost
Form: Marginal illustration
Text: Jophn 14:15-16

fol. 379r:

Title: Descent of the Holy Ghost
Form: Full-page miniature
Text: John 14:12-17 (on opposite page)

Comment: The inscription in the arched opening reads "Parthians, Medes, and Elamites."

fol. 383v:
Title: Dove of the Holy Ghost
Form: Marginal illustration
Text: John 15:26

fol. 384v:
Title: Dove of the Holy Ghost
Form: Marginal illustration
Text: John 16:7

fol. 387v:
Title: Dove of the Holy Ghost
Form: Marginal illustration
Text: John 16:32

fol. 392r:
Title: Denial of Peter
Form: Half-page miniature
Text: John 18:16
Comment: The inscriptions read "The door," "the maid," "you are verily one of them," "Peter," and "I do not know."

fol. 393r:
Title: The cock crows
Form: Marginal illustration
Text: John 18:27

Binding

The binding is not original.

Brown stamped leather with flap and three straps. The latter are modern replacements attached to the lower cover by old engraved silver sheaths, which swivel on rosettes, and loop over ornamental silver pegs on the upper cover. At the center of the upper cover is nailed a large jeweled silver-gilt plaque shaped as a cross. This is flanked by four small gilt-metal crucifixes cast in relief, and four corner pieces with representations in relief of the symbols of the Evangelists. Inscription on the upper crucifix on the left: "This holy cross is a memorial for the soul of Mkrtitchm in the year

1092" (1643 CE); on the right: "This holy cross is a memorial for the soul of Hovannes, 1092" (1643 CE). Inscription on the triangular base of the large cross: "This is the work of the deacon Mik'ayel. Whoever remembers [me], may he be blessed by God. Father, I have sinned." Framing the upper cover is a silver band, 3 cm wide, engraved with floral and geometric designs and nielloed.

Provenance

Copied and illuminated by T'oros Roslin, 1262, at the patriarchal see of Hromkla for the priest T'oros, nephew of the catholicos Constantine I (see colophons, fols. 11v-12r and 406v-409v)

The priest T'oros presented it to the hermitage of Ark'akaghin in Cilicia, 1262, through the intermediary of Bishop Sion (see colophon, fol. 409v)

Patuakan, a native of Sebastia, took it back from "infidels" who had taken it, and presented it to Ter Tiratur in 1604 (see fol. 3)

Church of the Holy Virgin, Sebastia, as of 1626, and rebound there by the deacon Melk'iset in 1643

Church of the Holy Cross, Sebastia, by 1881, known from notices dated 1881, 1886, and 1904, stamped with the seal of Petros, Bishop of Sebastia, and stating it had been moved to that church (see fol. 13r); remained in Sebastia until the mass deportation of the Armenian population in 1915

Acquired by Henry Walters in Paris, 1929, and remained in his possession at his New York residence until his death; therefore not included in the 1931 bequest to the Walters Art Gallery.

Acquisition

March 1935, bequeathed to The Walters Art Gallery by Mrs. Henry Walters

Bibliography

Thanks are expressed to Professor Bernard Coulie (Université catholique de Louvain, Louvain-la-Neuve) for kindly making available his bibliography on the Armenian manuscripts kept in the Walters Art Museum.

Walters Art Gallery. Handbook of the Collection. Baltimore: Walters Art Gallery, 1936, p. 95.

Nersessian, Sirarpie Der. Armenia and the Byzantine Empire: A Brief Study of Armenian Art and Civilization. Cambridge: Harvard University Press, 1945, pp. 126-27, pl. 28.

Miner, Dorothy, ed. Early Christian and Byzantine Art: An Exhibition Held at the Baltimore Museum of Art, April 25-June 22 [1947]. Baltimore: Trustees of the Walters Art Gallery, 1947, p. 148, no. 750, pl. CVII.

Diringer, David. The Illuminated Book: Its History and Production. London: Faber & Faber, 1958.

Miner, Dorothy. "Since De Ricci--Western Illuminated Manuscripts Acquired since 1934." Journal of the Walters Art Gallery 31-32 (1966): pp. 68-103.

"Bulletin Codicologique." Scriptorium 26 (1972): pp. 130-246, p. 160 n. 154, p. 208 n. 402.

Sanjian, Avedis K. A Catalogue of Medieval Armenian Manuscripts in the United States. Berkeley: University of California Press, 1976, pp. 273-287.

Der Nersessian, Sirarpie. Armenian Manuscripts in the Walters Art Gallery. Baltimore: Walters Art Gallery, 1973, pp. 10-30, no. 3.

Der Nersessian, Sirarpie. Armenian Art. Trans. Sheila Bourne and Angela Olsen. London: Thames & Hudson, 1978, pp. 132-135, figs. 95-97.

"Comptes Rendus." Scriptorium 33 (1979): p. 327.

Randall, Lilian M. C. "Illuminated Manuscripts: Masterpieces in Miniature." The Walters Art Gallery Bulletin 37, no. 6 (1984): pp. 1-2.

Der Nersessian, Sirarpie, and Sylvia Agemian. Miniature Painting in the Armenian Kingdom of Cicilia from the Twelfth to the Fourteenth Century. Dumbarton Oaks Studies 31. Washington, D.C.: Dumbarton Oaks Research Library and Collection. 1993.

Mathews, Thomas F. Armenian Gospel Iconography: The Tradition of the Glajor Gospel. Washington, D.C. : Dumbarton Oaks Research Library and Collection, 1991, figs. 35a, 92b, 453a, 480b.

Burin, Elizabeth. "Armenian Manuscript Illumination: Art from Christianity's Eastern Frontier." The Walters Art Gallery Bulletin 47, no. 6 (1994): pp. 4-5.

Mathews, Thomas F. and Roger S. Wieck, eds. Treasures in Heaven: Armenian Illuminated Manuscripts. New York: Pierpont Morgan Library, 1994, pp. 149-50, figs. 47, 48, pls. 12-14.

Mathews, Thomas F. "L'Arménie en Amérique." Connaissance des Arts 506 (1994): pp. 90-97, p. 95, fig. 5.

Nersessian, Vrej. Treasures from the Ark: 1700 Years of Armenian Christian Art. London: British Library, 2001, p. 225, fig. 159.

Carr, Annemarie Weyl. Cyprus and the Devotional Arts of Byzantium in the Era of the Crusades. Burlington: Ashgate/ Variorum, 2005.

Mahoney, Lisa. "T'oros Roslin and the Representation of Pagan Threat." Journal of the Walters Art Museum 68-69 (2010-2011): pp. 67-76, pp. 68-69, fig. 1 (fols. 203v, 204r), p. 71, figs. 3 (fol. 191r), 4 (fol. 38r), 5 (fol. 40r), 6 (fol. 66r), p. 72, fig. 7 (fol. 48r), p. 73 (fol. 19r).

Contributors

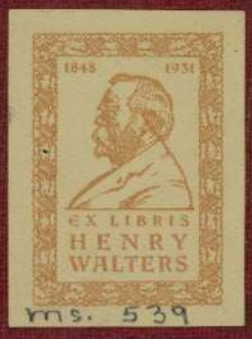
Principal catalogers: Der Nersessian, Sirarpie; Landau, Amy; van Lint, Theo M
Catalogers: Herbert, Lynley; Noel, William
Copy editor: Dibble, Charles
Conservators: Owen, Linda; Quandt, Abigail
Contributors: Bockrath, Diane; Emery, Doug; Pizzinato, Riccardo; Tabritha, Ariel; Toth, Michael B.

The Walters Art Museum
600 N. Charles Street
Baltimore, Maryland
21201
http://www.thewalters.org/

Released under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode
Published 2013

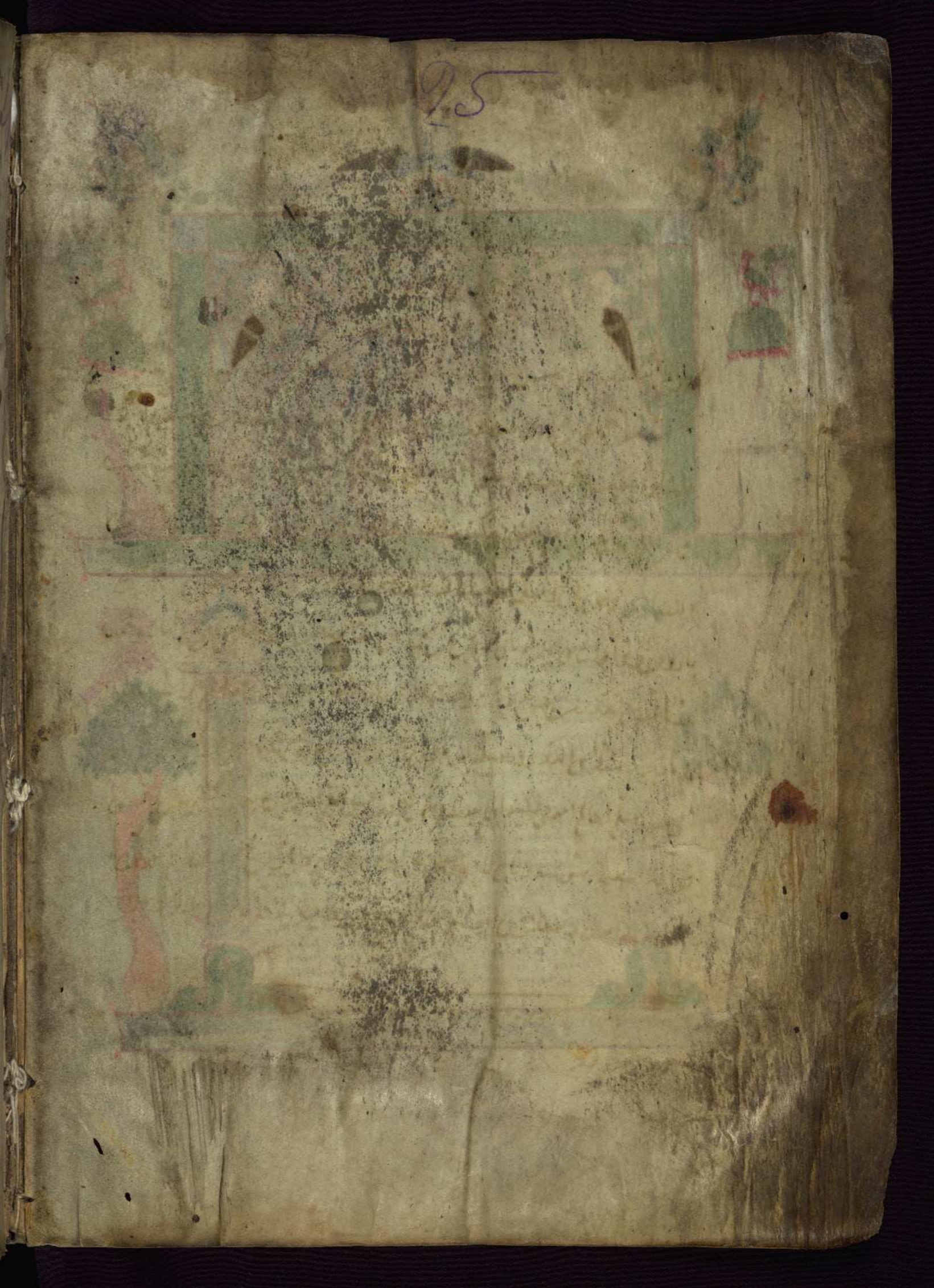
ms. 539

W. 539

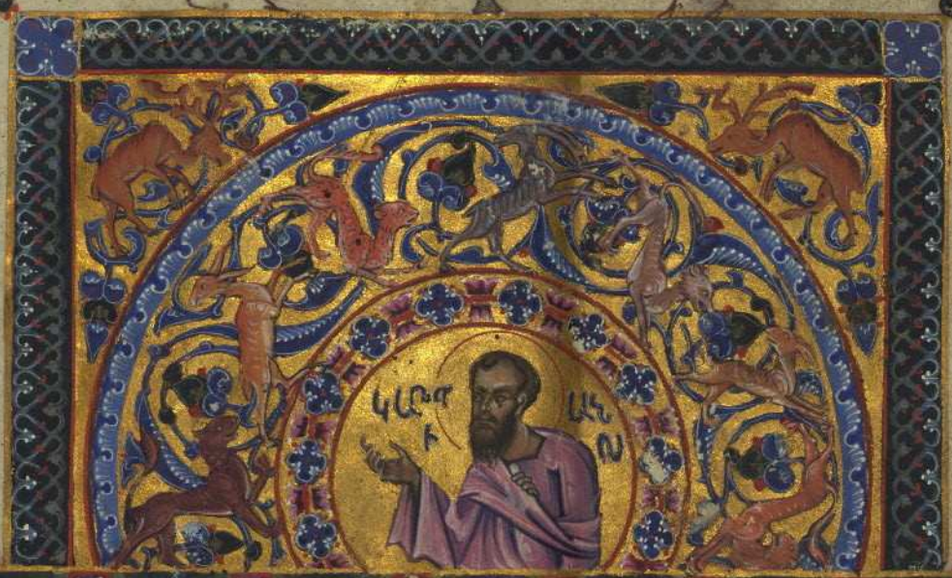
ꝑꝛꝺꝺꝛꝺꝺꝺ

4

95

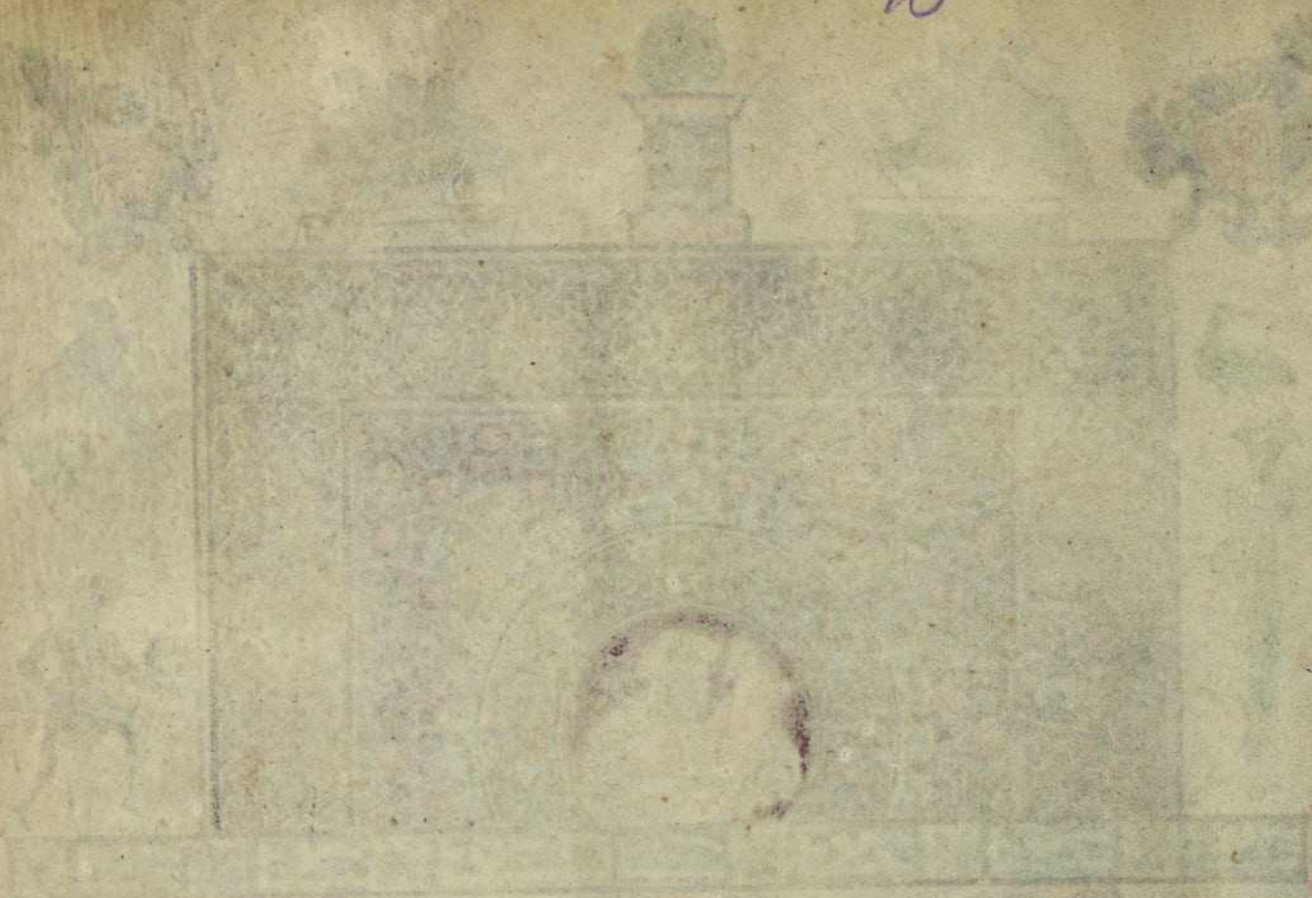

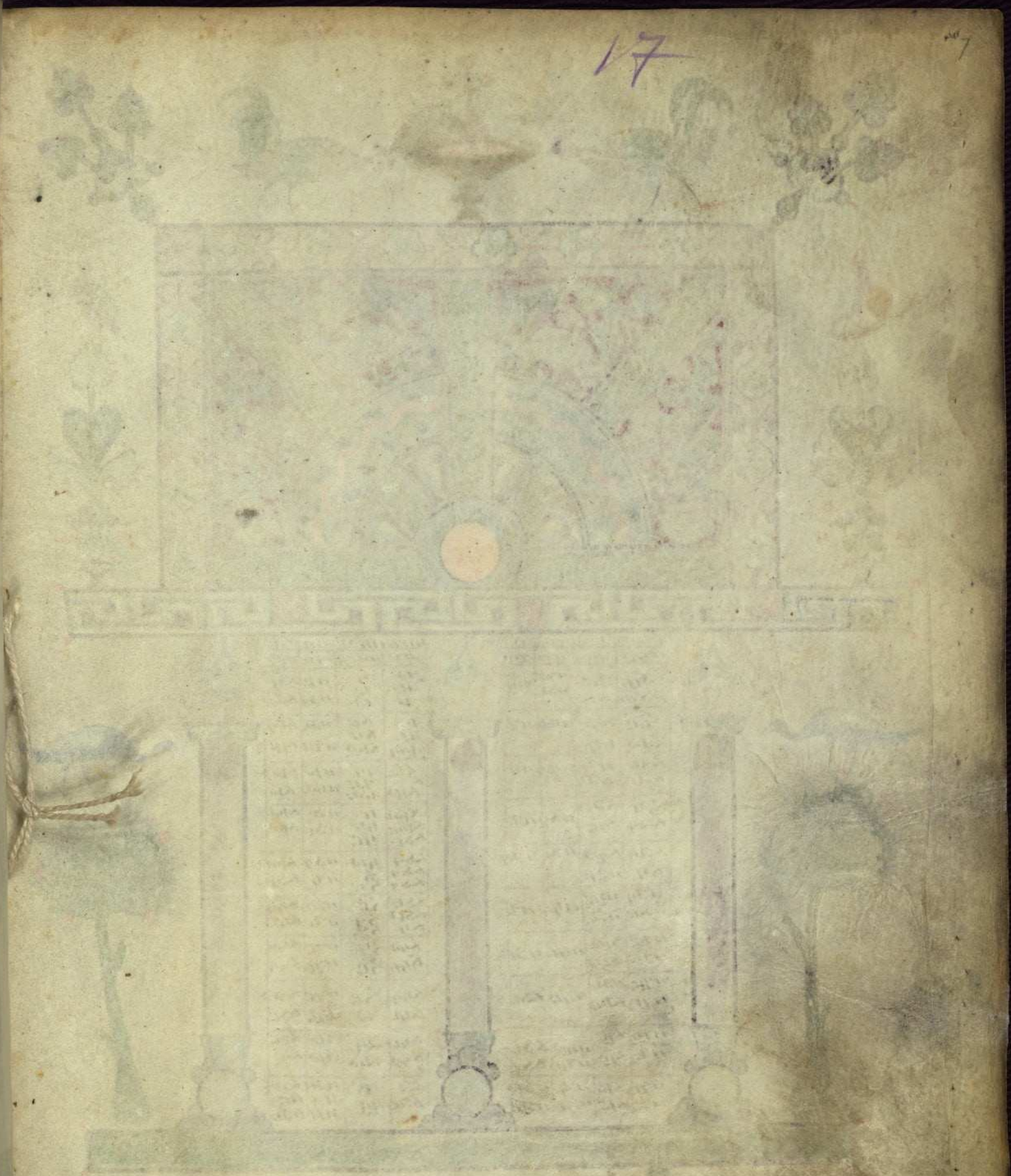

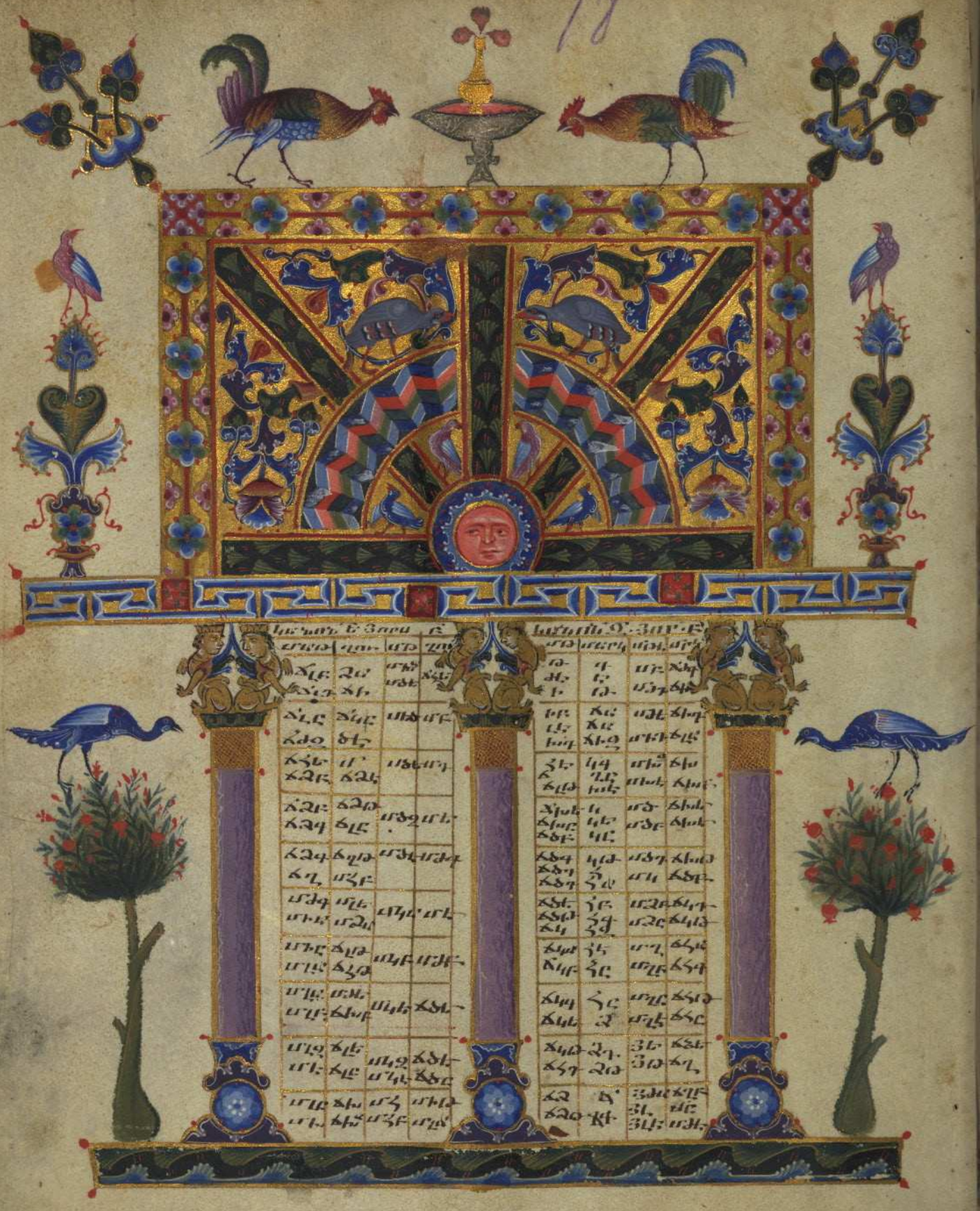

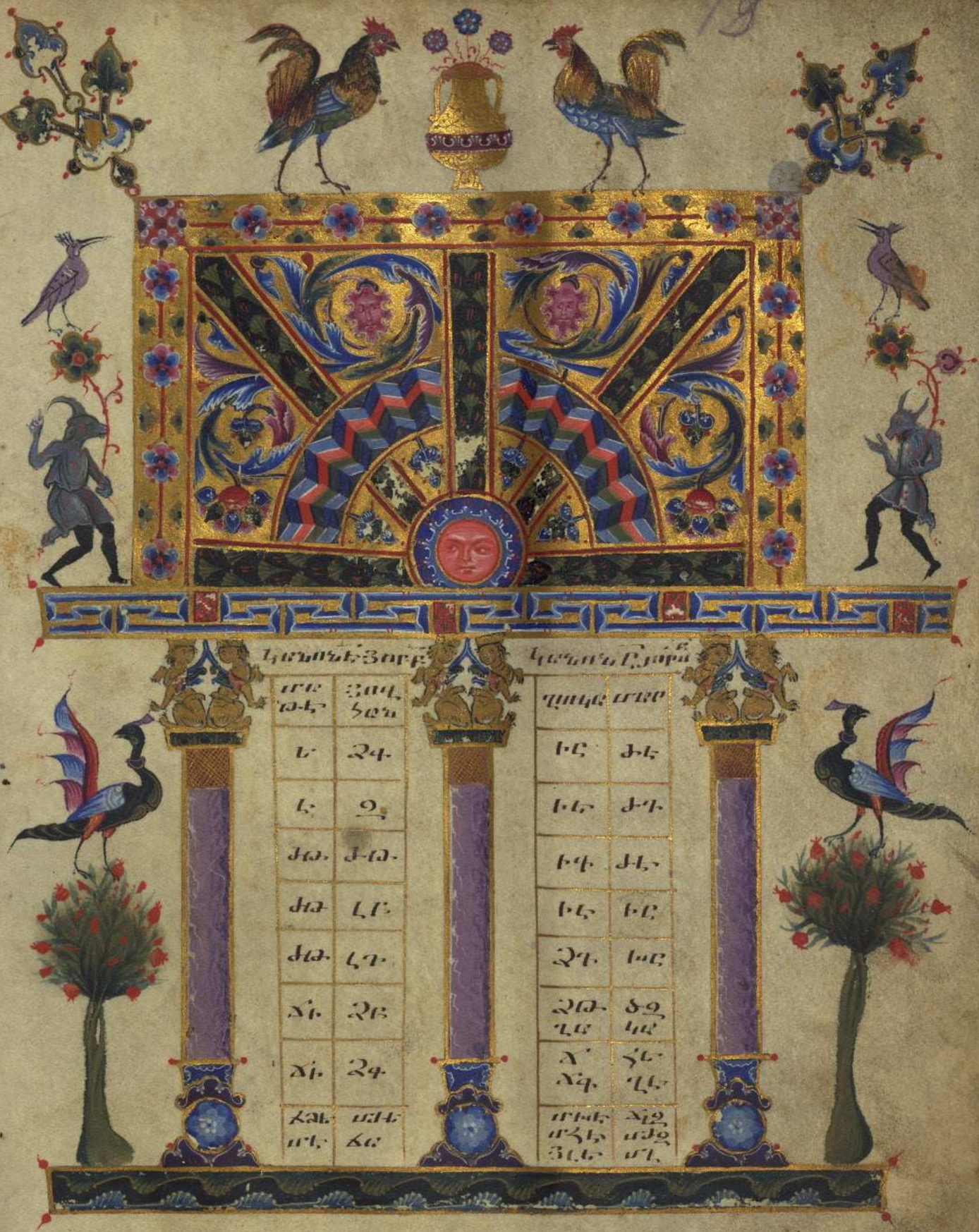

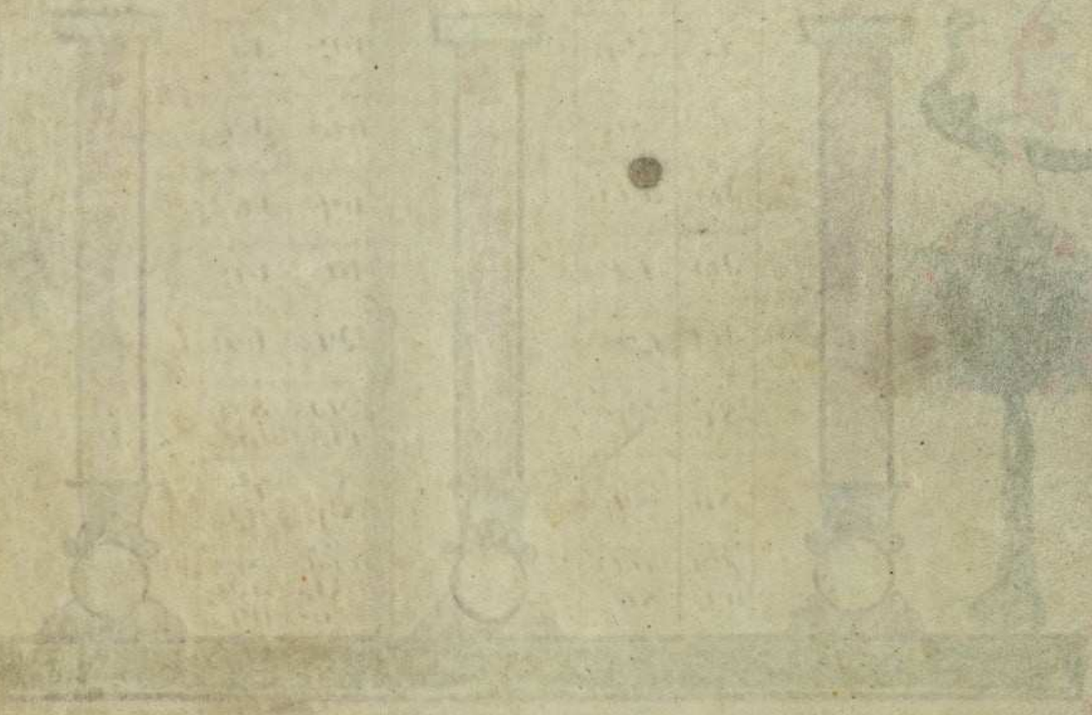

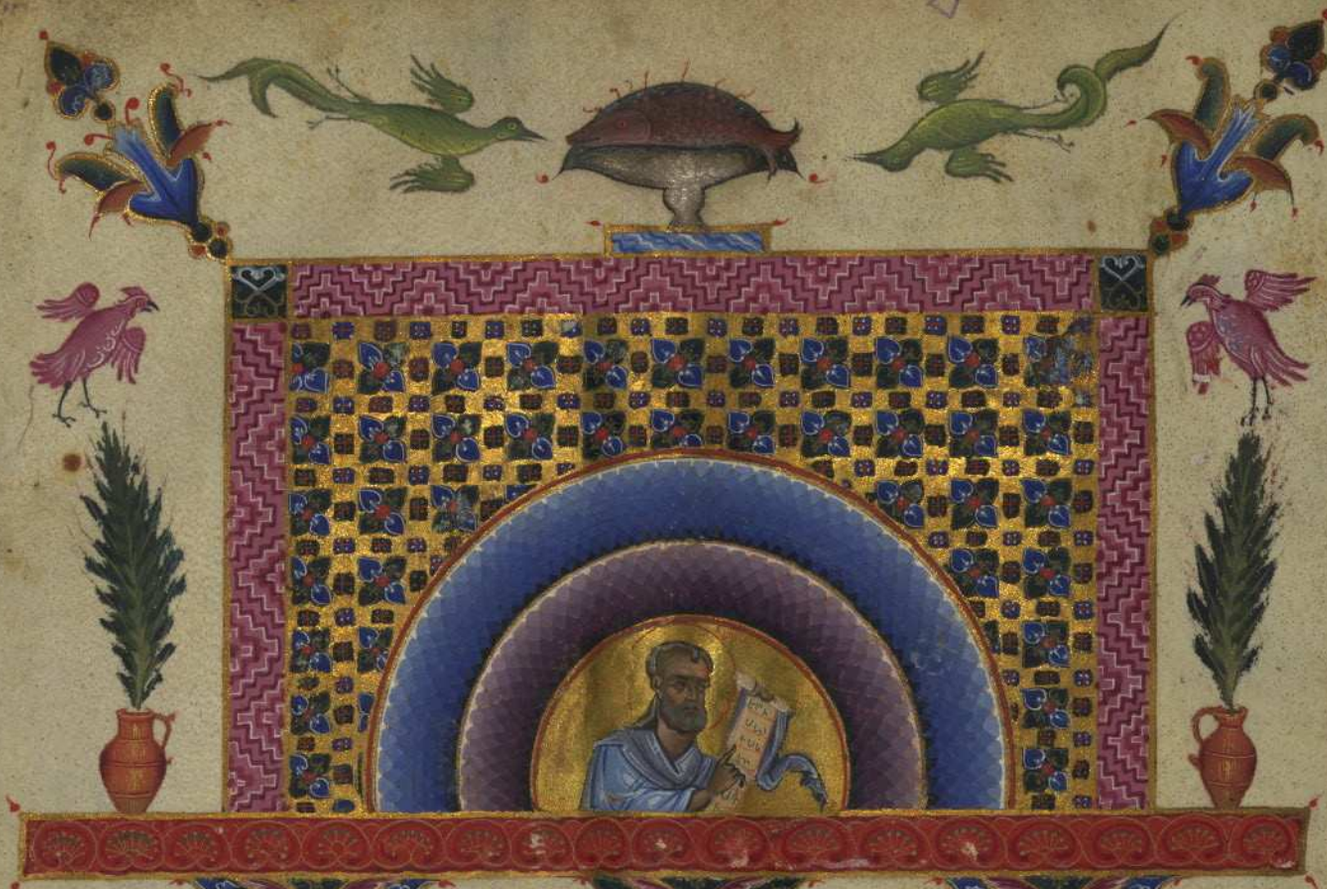
ԱԲԳ	ՅՈՂ ՀԶԹ
Ը	ԶԿ
Լ	Ց
ԺԱ	ԺԲ
ԺԳ	ԼԴ
ԺԵ	ԼԶ
ԺԷ	ԼԸ
ԺԹ	ԽՉ
ԽԱ	ԽԳ
ՀՃԼ	ՄՅՀ
ՄԿ	ՀՌ

ՂՍԿԸ	ՄՏՐ
ԻԴ	ԺԼ
ԻԵ	ԺԿ
ԻԸ	ԺՂ
ԻՂ	ԺԻ
ԻՍ	ԻԲ
ՀԹ	ԻԴ
ՀՈ ՂԸ	ՃՀ ԿՌ
Ն ՆԳ	ՀԴ ՂԻ
ՄՐՄԻ ՄՀՂ ՅԼԴ	ՆՀ ՄՅՀ ՄԿ

ԱՇԽԱՐՀ Ա

ՅԱՐԱԿՈՒՆԱՑՈՒՆՔ

ՂՄ	ՂՄԱ	ՂՄԱՀ	ԱՄ
ԱՂ	ՀՂ	ՀՁ	ՍՅՈ
Գ	ՀՅՂ	ՀՁԳ	ՍՍԳ
	ՀԱԲ		
Դ	ՀՄԳՁԵ	ՄՀԱ	
Ե	ԲԼԱ	ՀՂ	ՄՀԳ
		ՀՂԲ	
Զ	ՀՅԳ	ՀՂԵ	ՄՀԵ
Է	ՀԼԲ	ՄԱ	ՄՀՁ
Ը	ՀՄԲ	ՄՁ	ՄՀՂ
ԻԲ	ՀՁԱ	ՄՂ	ՄՀՂ
ԻԳ	ՀՁԴ	ՄՁ	ՄՂԲ
ԻԴ	ՀՅԲ	ՄՃ	ՅՈ
Ի	ՀՍԲ	ՄՁԴ	ՅԳ
ԻԶ	ՀՍԳ	ՍԳԳ	ՅՁ
ԻԷ	ՀՍԴ	ՍԳԲ	ՅՁ
ԻԸ	ՀՍԵ	ՍԳԴ	ՅՂ
ԻԹ	ՀՍԶ	ՍԳԵ	ՅՂ
Ժ	ՀՍԷ	ՍԳԶ	ՅՃ
ԺԱ	ՀՍԸ	ՍԳԷ	ՅՃԱ
ԺԲ	ՀՍԹ	ՍԳԸ	ՅՃԲ
ԺԳ	ՀՎ	ՍԳԹ	ՅՃԳ
ԺԴ	ՀՎԱ	ՍԴ	ՅՃԴ
ԺԵ	ՀՎԲ	ՍԴԱ	ՅՃԵ
ԺԶ	ՀՎԳ	ՍԴԲ	ՅՃԶ
ԺԷ	ՀՎԴ	ՍԴԳ	ՅՃԷ
ԺԸ	ՀՎԵ	ՍԴԴ	ՅՃԸ
ԺԹ	ՀՎԶ	ՍԴԵ	ՅՃԹ
Ի	ՀՎԷ	ՍԴԶ	ՅՄ
ԻԱ	ՀՎԸ	ՍԴԷ	ՅՄԱ
ԻԲ	ՀՎԹ	ՍԴԸ	ՅՄԲ
ԻԳ	ՀՏ	ՍԴԹ	ՅՄԳ
ԻԴ	ՀՏԱ	ՍԵ	ՅՄԴ
ԻԵ	ՀՏԲ	ՍԵԱ	ՅՄԵ
ԻԶ	ՀՏԳ	ՍԵԲ	ՅՄԶ
ԻԷ	ՀՏԴ	ՍԵԳ	ՅՄԷ
ԻԸ	ՀՏԵ	ՍԵԴ	ՅՄԸ
ԻԹ	ՀՏԶ	ՍԵԵ	ՅՄԹ
Ի	ՀՏԷ	ՍԵԶ	ՅՅ
ԻԱ	ՀՏԸ	ՍԵԷ	ՅՅԱ
ԻԲ	ՀՏԹ	ՍԵԸ	ՅՅԲ
ԻԳ	ՀՑ	ՍԵԹ	ՅՅԳ
ԻԴ	ՀՑԱ	ՍԶ	ՅՅԴ
ԻԵ	ՀՑԲ	ՍԶԱ	ՅՅԵ
ԻԶ	ՀՑԳ	ՍԶԲ	ՅՅԶ
ԻԷ	ՀՑԴ	ՍԶԳ	ՅՅԷ
ԻԸ	ՀՑԵ	ՍԶԴ	ՅՅԸ
ԻԹ	ՀՑԶ	ՍԶԵ	ՅՅԹ
Ի	ՀՑԷ	ՍԶԶ	ՅՆ
ԻԱ	ՀՑԸ	ՍԶԷ	ՅՆԱ
ԻԲ	ՀՑԹ	ՍԶԸ	ՅՆԲ
ԻԳ	ՀՒ	ՍԶԹ	ՅՆԳ
ԻԴ	ՀՒԱ	ՍԷ	ՅՆԴ
ԻԵ	ՀՒԲ	ՍԷԱ	ՅՆԵ
ԻԶ	ՀՒԳ	ՍԷԲ	ՅՆԶ
ԻԷ	ՀՒԴ	ՍԷԳ	ՅՆԷ
ԻԸ	ՀՒԵ	ՍԷԴ	ՅՆԸ
ԻԹ	ՀՒԶ	ՍԷԵ	ՅՆԹ
Ի	ՀՒԷ	ՍԷԶ	ՅՇ
ԻԱ	ՀՒԸ	ՍԷԷ	ՅՇԱ
ԻԲ	ՀՒԹ	ՍԷԸ	ՅՇԲ
ԻԳ	ՀՓ	ՍԷԹ	ՅՇԳ
ԻԴ	ՀՓԱ	ՍԸ	ՅՇԴ
ԻԵ	ՀՓԲ	ՍԸԱ	ՅՇԵ
ԻԶ	ՀՓԳ	ՍԸԲ	ՅՇԶ
ԻԷ	ՀՓԴ	ՍԸԳ	ՅՇԷ
ԻԸ	ՀՓԵ	ՍԸԴ	ՅՇԸ
ԻԹ	ՀՓԶ	ՍԸԵ	ՅՇԹ
Ի	ՀՓԷ	ՍԸԶ	ՅՈ
ԻԱ	ՀՓԸ	ՍԸԷ	ՅՈԱ
ԻԲ	ՀՓԹ	ՍԸԸ	ՅՈԲ
ԻԳ	ՀՔ	ՍԸԹ	ՅՈԳ
ԻԴ	ՀՔԱ	ՍԹ	ՅՈԴ
ԻԵ	ՀՔԲ	ՍԹԱ	ՅՈԵ
ԻԶ	ՀՔԳ	ՍԹԲ	ՅՈԶ
ԻԷ	ՀՔԴ	ՍԹԳ	ՅՈԷ
ԻԸ	ՀՔԵ	ՍԹԴ	ՅՈԸ
ԻԹ	ՀՔԶ	ՍԹԵ	ՅՈԹ
Ի	ՀՔԷ	ՍԹԶ	ՅՊ
ԻԱ	ՀՔԸ	ՍԹԷ	ՅՊԱ
ԻԲ	ՀՔԹ	ՍԹԸ	ՅՊԲ
ԻԳ	ՀՕ	ՍԹԹ	ՅՊԳ
ԻԴ	ՀՕԱ	ՎԱ	ՅՊԴ
ԻԵ	ՀՕԲ	ՎԱԱ	ՅՊԵ
ԻԶ	ՀՕԳ	ՎԱԲ	ՅՊԶ
ԻԷ	ՀՕԴ	ՎԱԳ	ՅՊԷ
ԻԸ	ՀՕԵ	ՎԱԴ	ՅՊԸ
ԻԹ	ՀՕԶ	ՎԱԵ	ՅՊԹ
Ի	ՀՕԷ	ՎԱԶ	ՅՋ
ԻԱ	ՀՕԸ	ՎԱԷ	ՅՋԱ
ԻԲ	ՀՕԹ	ՎԱԸ	ՅՋԲ
ԻԳ	ՀՖ	ՎԱԹ	ՅՋԳ
ԻԴ	ՀՖԱ	ՎԲ	ՅՋԴ
ԻԵ	ՀՖԲ	ՎԲԱ	ՅՋԵ
ԻԶ	ՀՖԳ	ՎԲԲ	ՅՋԶ
ԻԷ	ՀՖԴ	ՎԲԳ	ՅՋԷ
ԻԸ	ՀՖԵ	ՎԲԴ	ՅՋԸ
ԻԹ	ՀՖԶ	ՎԲԵ	ՅՋԹ
Ի	ՀՖԷ	ՎԲԶ	ՅՌ
ԻԱ	ՀՖԸ	ՎԲԷ	ՅՌԱ
ԻԲ	ՀՖԹ	ՎԲԸ	ՅՌԲ
ԻԳ	ՄԱ	ՎԲԹ	ՅՌԳ
ԻԴ	ՄԱԱ	ՎԳ	ՅՌԴ
ԻԵ	ՄԱԲ	ՎԳԱ	ՅՌԵ
ԻԶ	ՄԱԳ	ՎԳԲ	ՅՌԶ
ԻԷ	ՄԱԴ	ՎԳԳ	ՅՌԷ
ԻԸ	ՄԱԵ	ՎԳԴ	ՅՌԸ
ԻԹ	ՄԱԶ	ՎԳԵ	ՅՌԹ
Ի	ՄԱԷ	ՎԳԶ	ՅՍ
ԻԱ	ՄԱԸ	ՎԳԷ	ՅՍԱ
ԻԲ	ՄԱԹ	ՎԳԸ	ՅՍԲ
ԻԳ	ՄԲ	ՎԳԹ	ՅՍԳ
ԻԴ	ՄԲԱ	ՎԴ	ՅՍԴ
ԻԵ	ՄԲԲ	ՎԴԱ	ՅՍԵ
ԻԶ	ՄԲԳ	ՎԴԲ	ՅՍԶ
ԻԷ	ՄԲԴ	ՎԴԳ	ՅՍԷ
ԻԸ	ՄԲԵ	ՎԴԴ	ՅՍԸ
ԻԹ	ՄԲԶ	ՎԴԵ	ՅՍԹ
Ի	ՄԲԷ	ՎԴԶ	ՅՎ
ԻԱ	ՄԲԸ	ՎԴԷ	ՅՎԱ
ԻԲ	ՄԲԹ	ՎԴԸ	ՅՎԲ
ԻԳ	ՄԳ	ՎԴԹ	ՅՎԳ
ԻԴ	ՄԳԱ	ՎԵ	ՅՎԴ
ԻԵ	ՄԳԲ	ՎԵԱ	ՅՎԵ
ԻԶ	ՄԳԳ	ՎԵԲ	ՅՎԶ
ԻԷ	ՄԳԴ	ՎԵԳ	ՅՎԷ
ԻԸ	ՄԳԵ	ՎԵԴ	ՅՎԸ
ԻԹ	ՄԳԶ	ՎԵԵ	ՅՎԹ
Ի	ՄԳԷ	ՎԵԶ	ՅՏ
ԻԱ	ՄԳԸ	ՎԵԷ	ՅՏԱ
ԻԲ	ՄԳԹ	ՎԵԸ	ՅՏԲ
ԻԳ	ՄԴ	ՎԵԹ	ՅՏԳ
ԻԴ	ՄԴԱ	ՎԶ	ՅՏԴ
ԻԵ	ՄԴԲ	ՎԶԱ	ՅՏԵ
ԻԶ	ՄԴԳ	ՎԶԲ	ՅՏԶ
ԻԷ	ՄԴԴ	ՎԶԳ	ՅՏԷ
ԻԸ	ՄԴԵ	ՎԶԴ	ՅՏԸ
ԻԹ	ՄԴԶ	ՎԶԵ	ՅՏԹ
Ի	ՄԴԷ	ՎԶԶ	ՅՑ
ԻԱ	ՄԴԸ	ՎԶԷ	ՅՑԱ
ԻԲ	ՄԴԹ	ՎԶԸ	ՅՑԲ
ԻԳ	ՄԵ	ՎԶԹ	ՅՑԳ
ԻԴ	ՄԵԱ	ՎԷ	ՅՑԴ
ԻԵ	ՄԵԲ	ՎԷԱ	ՅՑԵ
ԻԶ	ՄԵԳ	ՎԷԲ	ՅՑԶ
ԻԷ	ՄԵԴ	ՎԷԳ	ՅՑԷ
ԻԸ	ՄԵԵ	ՎԷԴ	ՅՑԸ
ԻԹ	ՄԵԶ	ՎԷԵ	ՅՑԹ
Ի	ՄԵԷ	ՎԷԶ	ՅՒ
ԻԱ	ՄԵԸ	ՎԷԷ	ՅՒԱ
ԻԲ	ՄԵԹ	ՎԷԸ	ՅՒԲ
ԻԳ	ՄԶ	ՎԷԹ	ՅՒԳ
ԻԴ	ՄԶԱ	ՎԸ	ՅՒԴ
ԻԵ	ՄԶԲ	ՎԸԱ	ՅՒԵ
ԻԶ	ՄԶԳ	ՎԸԲ	ՅՒԶ
ԻԷ	ՄԶԴ	ՎԸԳ	ՅՒԷ
ԻԸ	ՄԶԵ	ՎԸԴ	ՅՒԸ
ԻԹ	ՄԶԶ	ՎԸԵ	ՅՒԹ
Ի	ՄԶԷ	ՎԸԶ	ՅՓ
ԻԱ	ՄԶԸ	ՎԸԷ	ՅՓԱ
ԻԲ	ՄԶԹ	ՎԸԸ	ՅՓԲ
ԻԳ	ՄԷ	ՎԸԹ	ՅՓԳ
ԻԴ	ՄԷԱ	ՎԹ	ՅՓԴ
ԻԵ	ՄԷԲ	ՎԹԱ	ՅՓԵ
ԻԶ	ՄԷԳ	ՎԹԲ	ՅՓԶ
ԻԷ	ՄԷԴ	ՎԹԳ	ՅՓԷ
ԻԸ	ՄԷԵ	ՎԹԴ	ՅՓԸ
ԻԹ	ՄԷԶ	ՎԹԵ	ՅՓԹ
Ի	ՄԷԷ	ՎԹԶ	ՅՔ
ԻԱ	ՄԷԸ	ՎԹԷ	ՅՔԱ
ԻԲ	ՄԷԹ	ՎԹԸ	ՅՔԲ
ԻԳ	ՄԸ	ՎԹԹ	ՅՔԳ
ԻԴ	ՄԸԱ	ՏԱ	ՅՔԴ
ԻԵ	ՄԸԲ	ՏԱԱ	ՅՔԵ
ԻԶ	ՄԸԳ	ՏԱԲ	ՅՔԶ
ԻԷ	ՄԸԴ	ՏԱԳ	ՅՔԷ
ԻԸ	ՄԸԵ	ՏԱԴ	ՅՔԸ
ԻԹ	ՄԸԶ	ՏԱԵ	ՅՔԹ
Ի	ՄԸԷ	ՏԱԶ	ՅՕ
ԻԱ	ՄԸԸ	ՏԱԷ	ՅՕԱ
ԻԲ	ՄԸԹ	ՏԱԸ	ՅՕԲ
ԻԳ	ՄԹ	ՏԱԹ	ՅՕԳ
ԻԴ	ՄԹԱ	ՏԲ	ՅՕԴ
ԻԵ	ՄԹԲ	ՏԲԱ	ՅՕԵ
ԻԶ	ՄԹԳ	ՏԲԲ	ՅՕԶ
ԻԷ	ՄԹԴ	ՏԲԳ	ՅՕԷ
ԻԸ	ՄԹԵ	ՏԲԴ	ՅՕԸ
ԻԹ	ՄԹԶ	ՏԲԵ	ՅՕԹ
Ի	ՄԹԷ	ՏԲԶ	ՅՖ
ԻԱ	ՄԹԸ	ՏԲԷ	ՅՖԱ
ԻԲ	ՄԹԹ	ՏԲԸ	ՅՖԲ
ԻԳ	ՅՈ	ՏԲԹ	ՅՖԳ
ԻԴ	ՅՈԱ	ՏԳ	ՅՖԴ
ԻԵ	ՅՈԲ	ՏԳԱ	ՅՖԵ
ԻԶ	ՅՈԳ	ՏԳԲ	ՅՖԶ
ԻԷ	ՅՈԴ	ՏԳԳ	ՅՖԷ
ԻԸ	ՅՈԵ	ՏԳԴ	ՅՖԸ
ԻԹ	ՅՈԶ	ՏԳԵ	ՅՖԹ
Ի	ՅՈԷ	ՏԳԶ	ՆԱ
ԻԱ	ՅՈԸ	ՏԳԷ	ՆԱԱ
ԻԲ	ՅՈԹ	ՏԳԸ	ՆԱԲ
ԻԳ	ՅՊ	ՏԳԹ	ՆԱԳ
ԻԴ	ՅՊԱ	ՏԴ	ՆԱԴ
ԻԵ	ՅՊԲ	ՏԴԱ	ՆԱԵ
ԻԶ	ՅՊԳ	ՏԴԲ	ՆԱԶ
ԻԷ	ՅՊԴ	ՏԴԳ	ՆԱԷ
ԻԸ	ՅՊԵ	ՏԴԴ	ՆԱԸ
ԻԹ	ՅՊԶ	ՏԴԵ	ՆԱԹ
Ի	ՅՋ	ՏԴԶ	ՆԲ
ԻԱ	ՅՋԱ	ՏԴԷ	ՆԲԱ
ԻԲ	ՅՋԲ	ՏԴԸ	ՆԲԲ
ԻԳ	ՅՋԳ	ՏԴԹ	ՆԲԳ
ԻԴ	ՅՋԴ	ՏԵ	ՆԲԴ
ԻԵ	ՅՋԵ	ՏԵԱ	ՆԲԵ
ԻԶ	ՅՋԶ	ՏԵԲ	ՆԲԶ
ԻԷ	ՅՋԷ	ՏԵԳ	ՆԲԷ
ԻԸ	ՅՋԸ	ՏԵԴ	ՆԲԸ
ԻԹ	ՅՋԹ	ՏԵԵ	ՆԲԹ
Ի	ՅՌ	ՏԵԶ	ՆԳ
ԻԱ	ՅՌԱ	ՏԵԷ	ՆԳԱ
ԻԲ	ՅՌԲ	ՏԵԸ	ՆԳԲ
ԻԳ	ՅՌԳ	ՏԵԹ	ՆԳԳ
ԻԴ	ՅՌԴ	ՏԶ	ՆԳԴ
ԻԵ	ՅՌԵ	ՏԶԱ	ՆԳԵ
ԻԶ	ՅՌԶ	ՏԶԲ	ՆԳԶ
ԻԷ	ՅՌԷ	ՏԶԳ	ՆԳԷ
ԻԸ	ՅՌԸ	ՏԶԴ	ՆԳԸ
ԻԹ	ՅՌԹ	ՏԶԵ	ՆԳԹ
Ի	ՅՍ	ՏԶԶ	ՆԴ
ԻԱ	ՅՍԱ	ՏԶԷ	ՆԴԱ
ԻԲ	ՅՍԲ	ՏԶԸ	ՆԴԲ
ԻԳ	ՅՍԳ	ՏԶԹ	ՆԴԳ
ԻԴ	ՅՍԴ	ՏԷ	ՆԴԴ
ԻԵ	ՅՍԵ	ՏԷԱ	ՆԴԵ
ԻԶ	ՅՍԶ	ՏԷԲ	ՆԴԶ
ԻԷ	ՅՍԷ	ՏԷԳ	ՆԴԷ
ԻԸ	ՅՍԸ	ՏԷԴ	ՆԴԸ
ԻԹ	ՅՍԹ	ՏԷԵ	ՆԴԹ
Ի	ՅՎ	ՏԷԶ	ՆԵ
ԻԱ	ՅՎԱ	ՏԷԷ	ՆԵԱ
ԻԲ	ՅՎԲ	ՏԷԸ	ՆԵԲ
ԻԳ	ՅՎԳ	ՏԷԹ	ՆԵԳ
ԻԴ	ՅՎԴ	ՏԸ	ՆԵԴ
ԻԵ	ՅՎԵ	ՏԸԱ	ՆԵԵ
ԻԶ	ՅՎԶ	ՏԸԲ	ՆԵԶ
ԻԷ	ՅՎԷ	ՏԸԳ	ՆԵԷ
ԻԸ	ՅՎԸ	ՏԸԴ	ՆԵԸ
ԻԹ	ՅՎԹ	ՏԸԵ	ՆԵԹ
Ի	ՅՏ	ՏԸԶ	ՆԶ
ԻԱ	ՅՏԱ	ՏԸԷ	ՆԶԱ
ԻԲ	ՅՏԲ	ՏԸԸ	ՆԶԲ
ԻԳ	ՅՏԳ	ՏԸԹ	ՆԶԳ
ԻԴ	ՅՏԴ	ՏԹ	ՆԶԴ
ԻԵ	ՅՏԵ	ՏԹԱ	ՆԶԵ
ԻԶ	ՅՏԶ	ՏԹԲ	ՆԶԶ
ԻԷ	ՅՏԷ	ՏԹԳ	ՆԶԷ
ԻԸ	ՅՏԸ	ՏԹԴ	ՆԶԸ
ԻԹ	ՅՏԹ	ՏԹԵ	ՆԶԹ
Ի	ՅՑ	ՏԹԶ	ՆԷ
ԻԱ	ՅՑԱ	ՏԹԷ	ՆԷԱ
ԻԲ	ՅՑԲ	ՏԹԸ	ՆԷԲ
ԻԳ	ՅՑԳ	ՏԹԹ	ՆԷԳ
ԻԴ	ՅՑԴ	ՑԱ	ՆԷԴ
ԻԵ	ՅՑԵ	ՑԱԱ	ՆԷԵ
ԻԶ	ՅՑԶ	ՑԱԲ	ՆԷԶ
ԻԷ	ՅՑԷ	ՑԱԳ	ՆԷԷ
ԻԸ	ՅՑԸ	ՑԱԴ	ՆԷԸ
ԻԹ	ՅՑԹ	ՑԱԵ	ՆԷԹ
Ի	ՅՒ	ՑԱԶ	ՆԸ
ԻԱ	ՅՒԱ	ՑԱԷ	ՆԸԱ
ԻԲ	ՅՒԲ	ՑԱԸ	ՆԸԲ
ԻԳ	ՅՒԳ	ՑԱԹ	ՆԸԳ
ԻԴ	ՅՒԴ	ՑԲ	ՆԸԴ
ԻԵ	ՅՒԵ	ՑԲԱ	ՆԸԵ
ԻԶ	ՅՒԶ	ՑԲԲ	ՆԸԶ
ԻԷ	ՅՒԷ	ՑԲԳ	ՆԸԷ
ԻԸ	ՅՒԸ	ՑԲԴ	ՆԸԸ
ԻԹ	ՅՒԹ	ՑԲԵ	ՆԸԹ
Ի	ՅՓ	ՑԲԶ	ՆԹ
ԻԱ	ՅՓԱ	ՑԲԷ	ՆԹԱ
ԻԲ	ՅՓԲ	ՑԲԸ	ՆԹԲ
ԻԳ	ՅՓԳ	ՑԲԹ	ՆԹԳ
ԻԴ	ՅՓԴ	ՑԳ	ՆԹԴ
ԻԵ	ՅՓԵ	ՑԳԱ	ՆԹԵ
ԻԶ	ՅՓԶ	ՑԳԲ	ՆԹԶ
ԻԷ	ՅՓԷ	ՑԳԳ	ՆԹԷ
ԻԸ	ՅՓԸ	ՑԳԴ	ՆԹԸ
ԻԹ	ՅՓԹ	ՑԳԵ	ՆԹԹ
Ի	ՅՔ	ՑԳԶ	ՇԱ
ԻԱ	ՅՔԱ	ՑԳԷ	ՇԱԱ
ԻԲ	ՅՔԲ	ՑԳԸ	ՇԱԲ
ԻԳ	ՅՔԳ	ՑԳԹ	ՇԱԳ
ԻԴ	ՅՔԴ	ՑԴ	ՇԱԴ
ԻԵ	ՅՔԵ	ՑԴԱ	ՇԱԵ
ԻԶ	ՅՔԶ	ՑԴԲ	ՇԱԶ
ԻԷ	ՅՔԷ	ՑԴԳ	ՇԱԷ
ԻԸ	ՅՔԸ	ՑԴԴ	ՇԱԸ
ԻԹ	ՅՔԹ	ՑԴԵ	ՇԱԹ
Ի	ՅՕ	ՑԴԶ	ՇԲ
ԻԱ	ՅՕԱ	ՑԴԷ	ՇԲԱ
ԻԲ	ՅՕԲ	ՑԴԸ	ՇԲԲ
ԻԳ	ՅՕԳ	ՑԴԹ	ՇԲԳ
ԻԴ	ՅՕԴ	ՑԵ	ՇԲԴ
ԻԵ	ՅՕԵ	ՑԵԱ	ՇԲԵ
ԻԶ	ՅՕԶ	ՑԵԲ	ՇԲԶ
ԻԷ	ՅՕԷ	ՑԵԳ	ՇԲԷ
ԻԸ	ՅՕԸ	ՑԵԴ	ՇԲԸ
ԻԹ	ՅՕԹ	ՑԵԵ	ՇԲԹ
Ի	ՅՖ	ՑԵԶ	ՇԳ
ԻԱ	ՅՖԱ	ՑԵԷ	ՇԳԱ
ԻԲ	ՅՖԲ	ՑԵԸ	ՇԳԲ
ԻԳ	ՅՖԳ	ՑԵԹ	ՇԳԳ
ԻԴ	ՅՖԴ	ՑԶ	ՇԳԴ
ԻԵ	ՅՖԵ	ՑԶԱ	ՇԳԵ
ԻԶ	ՅՖԶ	ՑԶԲ	ՇԳԶ
ԻԷ	ՅՖԷ	ՑԶԳ	ՇԳԷ
ԻԸ	ՅՖԸ	ՑԶԴ	ՇԳԸ
ԻԹ	ՅՖԹ	ՑԶԵ	ՇԳԹ
Ի	ՆԱ	ՑԶԶ	ՇԴ
ԻԱ	ՆԱԱ	ՑԶԷ	ՇԴԱ
ԻԲ	ՆԱԲ	ՑԶԸ	ՇԴԲ
ԻԳ	ՆԱԳ	ՑԶԹ	ՇԴԳ
ԻԴ	ՆԱԴ	ՑԷ	ՇԴԴ
ԻԵ	ՆԱԵ	ՑԷԱ	ՇԴԵ
ԻԶ	ՆԱԶ	ՑԷԲ	ՇԴԶ
ԻԷ	ՆԱԷ	ՑԷԳ	ՇԴԷ
ԻԸ	ՆԱԸ	ՑԷԴ	ՇԴԸ
ԻԹ	ՆԱԹ	ՑԷԵ	ՇԴԹ
Ի	ՆԲ	ՑԷԶ	ՇԵ
ԻԱ	ՆԲԱ	ՑԷԷ	ՇԵԱ
ԻԲ	ՆԲԲ	ՑԷԸ	ՇԵԲ
ԻԳ	ՆԲԳ	ՑԷԹ	ՇԵԳ
ԻԴ	ՆԲԴ	ՑԸ	ՇԵԴ
ԻԵ	ՆԲԵ	ՑԸԱ	ՇԵԵ
ԻԶ	ՆԲԶ	ՑԸԲ	ՇԵԶ
ԻԷ	ՆԲԷ	ՑԸԳ	ՇԵԷ
ԻԸ	ՆԲԸ	ՑԸԴ	ՇԵԸ
ԻԹ	ՆԲԹ	ՑԸԵ	ՇԵԹ
Ի	ՆԳ	ՑԸԶ	ՇԶ
ԻԱ	ՆԳԱ	ՑԸԷ	ՇԶԱ
ԻԲ	ՆԳԲ	ՑԸԸ	ՇԶԲ
ԻԳ	ՆԳԳ	ՑԸԹ	ՇԶԳ
ԻԴ	ՆԳԴ	ՑԹ	ՇԶԴ
ԻԵ	ՆԳԵ	ՑԹԱ	ՇԶԵ
ԻԶ	ՆԳԶ	ՑԹԲ	ՇԶԶ
ԻԷ	ՆԳԷ	ՑԹԳ	ՇԶԷ
ԻԸ	ՆԳԸ	ՑԹԴ	ՇԶԸ
ԻԹ	ՆԳԹ	ՑԹԵ	ՇԶԹ
Ի	ՆԴ	ՑԹԶ	ՇԷ
ԻԱ	ՆԴԱ	ՑԹԷ	ՇԷԱ
ԻԲ	ՆԴԲ	ՑԹԸ	ՇԷԲ
ԻԳ	ՆԴԳ	ՑԹԹ	ՇԷԳ
ԻԴ	ՆԴԴ	ՒԱ	ՇԷԴ
ԻԵ	ՆԴԵ	ՒԱԱ	ՇԷԵ
ԻԶ	ՆԴԶ	ՒԱԲ	ՇԷԶ
ԻԷ	ՆԴԷ	ՒԱԳ	ՇԷԷ
ԻԸ	ՆԴԸ	ՒԱԴ	ՇԷԸ
ԻԹ	ՆԴԹ	ՒԱԵ	ՇԷԹ
Ի	ՆԵ	ՒԱԶ	ՇԸ
ԻԱ	ՆԵԱ	ՒԱԷ	ՇԸԱ
ԻԲ	ՆԵԲ	ՒԱԸ	ՇԸԲ
ԻԳ	ՆԵԳ	ՒԱԹ	ՇԸԳ
ԻԴ	ՆԵԴ	ՒԲ	ՇԸԴ
ԻԵ	ՆԵԵ	ՒԲԱ	ՇԸԵ
ԻԶ	ՆԵԶ	ՒԲԲ	ՇԸԶ
ԻԷ	ՆԵԷ	ՒԲԳ	ՇԸԷ
ԻԸ	ՆԵԸ	ՒԲԴ	ՇԸԸ
ԻԹ	ՆԵԹ	ՒԲԵ	ՇԸԹ
Ի	ՆԶ	ՒԲԶ	ՇԹ
ԻԱ	ՆԶԱ	ՒԲԷ	ՇԹԱ
ԻԲ	ՆԶԲ	ՒԲԸ	ՇԹԲ
ԻԳ	ՆԶԳ	ՒԲԹ	ՇԹԳ
ԻԴ	ՆԶԴ	ՒԳ	ՇԹԴ
ԻԵ	ՆԶԵ	ՒԳԱ	ՇԹԵ
ԻԶ	ՆԶԶ	ՒԳԲ	ՇԹԶ
ԻԷ	ՆԶԷ	ՒԳԳ	ՇԹԷ
ԻԸ	ՆԶԸ	ՒԳԴ	ՇԹԸ
ԻԹ	ՆԶԹ	ՒԳԵ	ՇԹԹ
Ի	ՆԷ	ՒԳԶ	ՈԱ
ԻԱ	ՆԷԱ	ՒԳԷ	ՈԱԱ
ԻԲ	ՆԷԲ	ՒԳԸ	ՈԱԲ
ԻԳ	ՆԷԳ	ՒԳԹ	ՈԱԳ
ԻԴ	ՆԷԴ	ՒԴ	ՈԱԴ
ԻԵ	ՆԷԵ	ՒԴԱ	ՈԱԵ
ԻԶ	ՆԷԶ	ՒԴԲ	ՈԱԶ
ԻԷ	ՆԷԷ	ՒԴԳ	ՈԱԷ
ԻԸ	ՆԷԸ	ՒԴԴ	ՈԱԸ
ԻԹ	ՆԷԹ	ՒԴԵ	ՈԱԹ
Ի	ՆԸ	ՒԴԶ	ՈԲ
ԻԱ	ՆԸԱ	ՒԴԷ	ՈԲԱ
ԻԲ	ՆԸԲ	ՒԴԸ	ՈԲԲ
ԻԳ	ՆԸԳ	ՒԴԹ	ՈԲԳ
ԻԴ	ՆԸԴ	ՒԵ	ՈԲԴ
ԻԵ	ՆԸԵ	ՒԵԱ	ՈԲԵ
ԻԶ	ՆԸԶ	ՒԵԲ	ՈԲԶ
ԻԷ	ՆԸԷ	ՒԵԳ	ՈԲԷ
ԻԸ	ՆԸԸ	ՒԵԴ	ՈԲԸ
ԻԹ	ՆԸԹ	ՒԵԵ	ՈԲԹ
Ի	ՆԹ	ՒԵԶ	ՈԳ
ԻԱ	ՆԹԱ	ՒԵԷ	ՈԳԱ
ԻԲ	ՆԹԲ	ՒԵԸ	ՈԳԲ
ԻԳ	ՆԹԳ	ՒԵԹ	ՈԳԳ
ԻԴ	ՆԹԴ	ՒԶ	ՈԳԴ
ԻԵ	ՆԹԵ	ՒԶԱ	ՈԳԵ
ԻԶ	ՆԹԶ	ՒԶԲ	ՈԳԶ
ԻԷ	ՆԹԷ	ՒԶԳ	ՈԳԷ
ԻԸ	ՆԹԸ	ՒԶԴ	ՈԳԸ
ԻԹ	ՆԹԹ	ՒԶԵ	ՈԳԹ
Ի	ՇԱ	ՒԶԶ	ՈԴ
ԻԱ	ՇԱԱ	ՒԶԷ	ՈԴԱ
ԻԲ	ՇԱԲ	ՒԶԸ	ՈԴԲ
ԻԳ	ՇԱԳ	ՒԶԹ	ՈԴԳ
ԻԴ	ՇԱԴ	ՒԷ	ՈԴԴ
ԻԵ	ՇԱԵ	ՒԷԱ	ՈԴԵ
ԻԶ	ՇԱԶ	ՒԷԲ	ՈԴԶ
ԻԷ	ՇԱԷ	ՒԷԳ	ՈԴԷ
ԻԸ	ՇԱԸ	ՒԷԴ	ՈԴԸ
ԻԹ	ՇԱԹ	ՒԷԵ	ՈԴԹ
Ի	ՇԲ	ՒԷԶ	ՈԵ
ԻԱ	ՇԲԱ	ՒԷԷ	ՈԵԱ
ԻԲ	ՇԲԲ	ՒԷԸ	ՈԵԲ
ԻԳ	ՇԲԳ	ՒԷԹ	ՈԵԳ
ԻԴ	ՇԲԴ	ՒԸ	ՈԵԴ
ԻԵ	ՇԲԵ	ՒԸԱ	ՈԵԵ
ԻԶ	ՇԲԶ	ՒԸԲ	ՈԵԶ
ԻԷ	ՇԲԷ	ՒԸԳ	ՈԵԷ
ԻԸ	ՇԲԸ	ՒԸԴ	ՈԵԸ
ԻԹ	ՇԲԹ	ՒԸԵ	ՈԵԹ
Ի	ՇԳ	ՒԸԶ	ՈԶ
ԻԱ	ՇԳԱ	ՒԸԷ	ՈԶԱ
ԻԲ	ՇԳԲ	ՒԸԸ	ՈԶԲ
ԻԳ	ՇԳԳ	ՒԸԹ	ՈԶԳ
ԻԴ	ՇԳԴ	ՒԹ	ՈԶԴ
ԻԵ	ՇԳԵ	ՒԹԱ	ՈԶԵ
ԻԶ	ՇԳԶ	ՒԹԲ	ՈԶԶ
ԻԷ	ՇԳԷ	ՒԹԳ	ՈԶԷ
ԻԸ	ՇԳԸ	ՒԹԴ	ՈԶԸ
ԻԹ	ՇԳԹ	ՒԹԵ	ՈԶԹ
Ի	ՇԴ	ՒԹԶ	ՈԷ
ԻԱ	ՇԴԱ	ՒԹԷ	ՈԷԱ
ԻԲ	ՇԴԲ	ՒԹԸ	ՈԷԲ
ԻԳ	ՇԴԳ	ՒԹԹ	ՈԷԳ
ԻԴ	ՇԴԴ	ՓԱ	ՈԷԴ
ԻԵ	ՇԴԵ	ՓԱԱ	ՈԷԵ
ԻԶ	ՇԴԶ	ՓԱԲ	ՈԷԶ
ԻԷ	ՇԴԷ	ՓԱԳ	ՈԷԷ
ԻԸ	ՇԴԸ	ՓԱԴ	ՈԷԸ
ԻԹ	ՇԴԹ	ՓԱԵ	ՈԷԹ
Ի	ՇԵ	ՓԱԶ	ՈԸ
ԻԱ	ՇԵԱ	ՓԱԷ	ՈԸԱ
ԻԲ	ՇԵԲ	ՓԱԸ	ՈԸԲ
ԻԳ	ՇԵԳ	ՓԱԹ	ՈԸԳ
ԻԴ	ՇԵԴ	ՓԲ	ՈԸԴ
ԻԵ	ՇԵԵ	ՓԲԱ	ՈԸԵ
ԻԶ	ՇԵԶ	ՓԲԲ

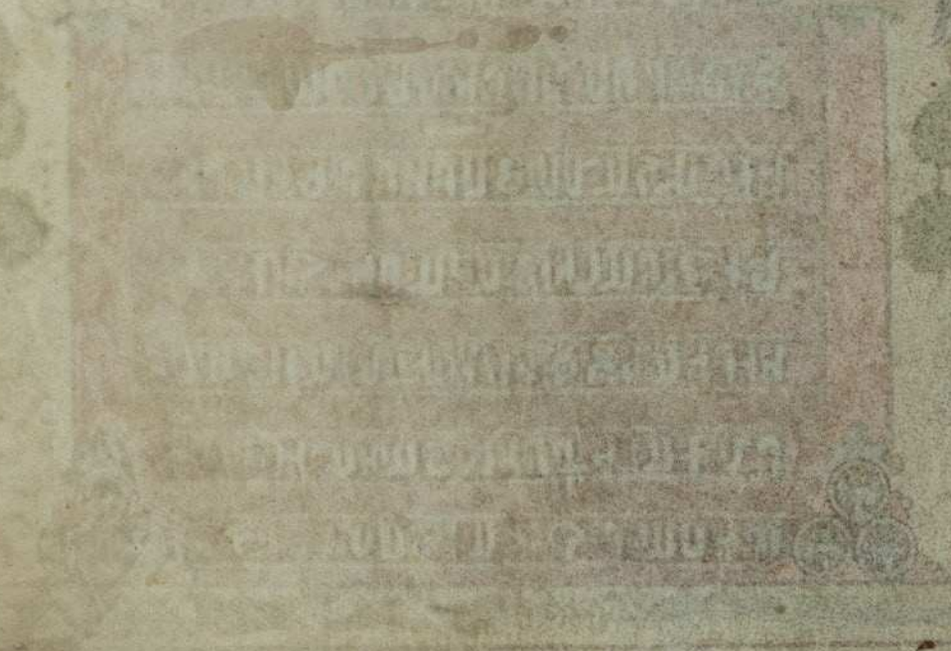

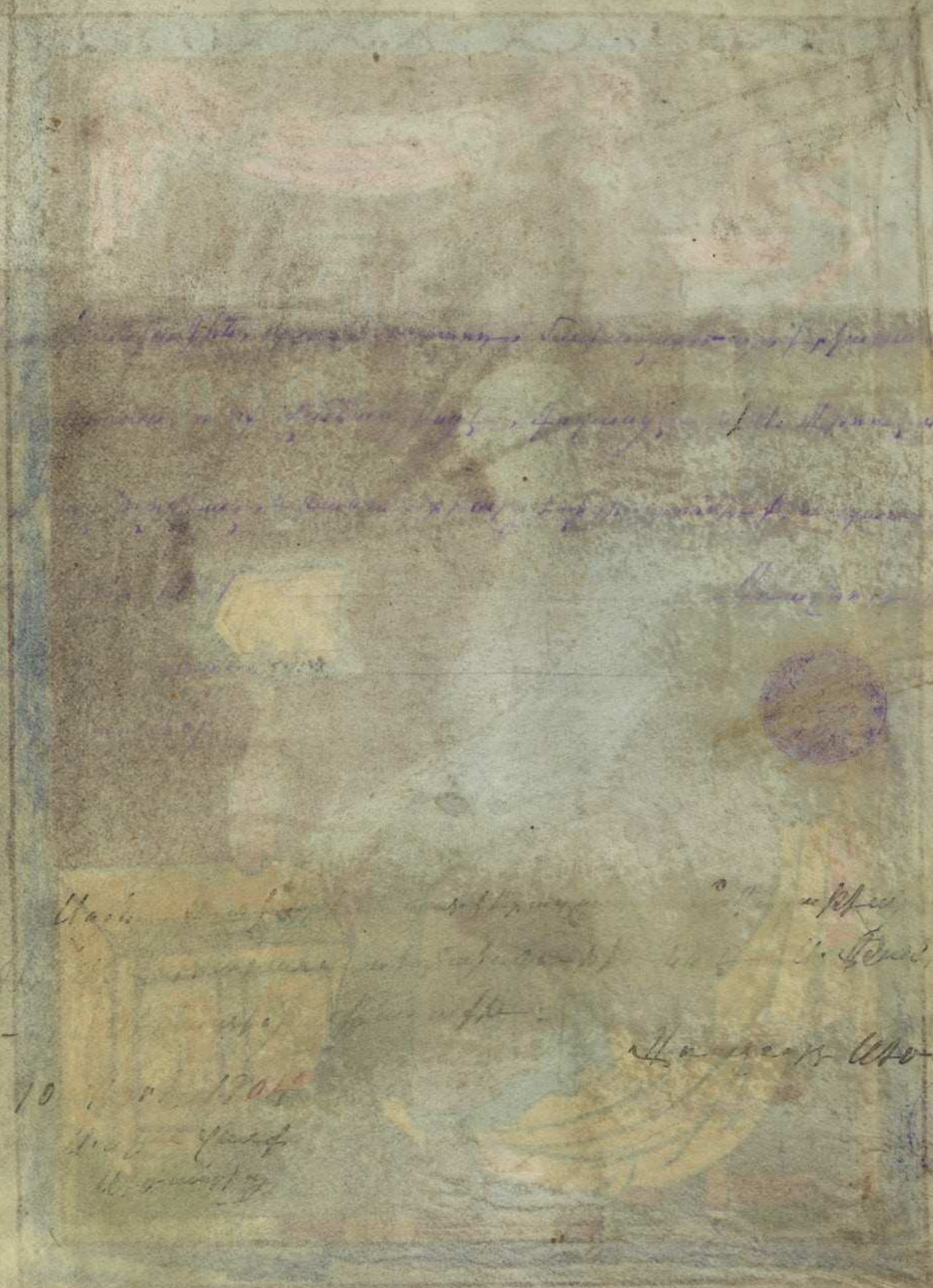

ԵՒՋՍՐԱՅՈՂԱՅՍՄԱՆ ՏԱՒՈՒ Ի
ԵՒՋԱՐԴԱՐՈՂՍԲԿՐԱՒԱԿԻ
ՋԹՈՐՈՍԱՆՈՐՈՒՆԵՂԲԱՒՐՈԴԻ
ԵՒՔԱՀՀԱՆԱՅՍՈՒՐԲԵՒԱՐԻ
ԵՒՋՐԱԱՒԹԱԲԱՐԻ ՀՈՈԳԻ
ՒՐԵԱՆՑՆՆԴԱՓԵՒՅԼՋՐՄԻ
ԸՆԳԱՆԱՔՈՒՄՑԱՒԱՓԱՍՐԻ
ՐԵՍԱՒՐՀՆԵԱՅՄԵՆԱՅՆԻ

ՍԲՆՄԱ
ՏՌԵՈ
Ս

մաս։ ընդ ը
հետեւեալ. օն
ոսկեայ։ եւսեբ
ն ճշմարտ. օրինաւոր
յեղյուսիս ծագման օր
յոյժ վնասից վ
ըմբռնեալ։
յոյժ վհատեցաւ ի-
ր ծխելոյ եփոյն
ոչ եկանէր։
խնդութեան ձեռ
րան։ եղիցին
ծնեալ օրիորդ։
ոսկի։ ընդունի
ծնեալ ը
ոչ ունէր։ ընծ
ծնեալ ի-
ր ծագելոյ։

ծնեալ ոչ
ծնեալ օրիորդ
ոչ երեւեցաւ։
ոսկեայ ծնեալ
ոչ ունէր։ ընդ
ոսկեայ։ ոչ

Յաղագս եկեղեցւոյ ա-
ճեալ ընծայից։ և
յաղագս ճանապարհի
ընդ ամպամած։
Յաղագս ճանապարհի
ի ծովու։
Յաղագս ճանապարհի
ընդ անապատ։
Յաղագս ճանապարհի
ընդ ամենայն։
Յաղագս ճանապարհի
ընդ գազանս։
Յաղագս ճանապարհի
ընդ ամենայն։
Յաղագս ճանապարհի
ընդ ամենայն։
Յաղագս ճանապարհի
ընդ ամենայն։
Յաղագս ճանապարհի
ընդ ամենայն։
Յաղագս ճանապարհի
ընդ ամենայն։

մեռանիլ։ Եւ
զայս ամենայն
ի մեզ գործեալ
ի Քրիստոսէ
Յիսուսէ Տեառն
մերոյ, որ
մեռաւ վասն
մեղաց մերոց
եւ յարեաւ
վասն արդա-
րացման մե-
րոյ։ Զոր
եւ ընդունիլ
արժանի լի-
նիմք ի նմա-
նէ, եւ ոչ
ըստ մեղա-
ցն մերոց
հատուցա-
նել մեզ։
Զի ոչ ի
մեզ է ա-
ռաքինու-
թիւն մեր,
այլ ի նմա-
նէ, որ
զմեզ կա-
տարեա-
լապէս
սիրեաց։
Զի ոչ
ինքն
ինչ
ի մեզ
կա-
տա-
րե-
լա-
պէս
սի-
րեաց։
Զի
ոչ
ինքն
ինչ
ի

ասեաւ, զոր ոչ
չեհասեալքո զամս
մեծս, զի զքե ի-
մացեալ կոչե-
ցաւ զանօրէն ։
Եւ յաւելեալ
ես զնոսա քան
զի զարդուք, եւ
ոչ զարդուեալ, եւ
ոչ ամարտեալ եւ
եալ չիւրք
յայնմանէնայր
չհասեալ ։
Եւ ուրեմն զայսմ
ժամանակի զոր
ասացեալ ես
զնոսա ։
Եւ զի ոչ
ամարտեալ
ես ։
Եւ զի ոչ
զարդուեալ
ես ։
Եւ զի
զարդուք
ես ։

սրտեայ՝ ճնշեն
սրտի՝ եհաս[ցեն]
յեղջերեան՝ եւ
բեւեռականիթեան
յեղափոխութ-
եիւ իւեղոյն ե-
րեսաց։

Յայնմ ամի՛
եղեւ եղէ-, ըն-
ծայեալ ի
թե՛ զեռելոյն
պատերազմի։
Ընկեցաւ յոտն
եհաստրի, ե-
ղաջիւրեցաւ
հնոցն եւ
ելանէր ի նմա
ծուխ։

Ա՛ւ ետ ինձ
եւ ասէ՝ ա-
ռեր զգիրքն
եւ կե՛ր զնա,
եւ դառնա-
նայցէ որո-
վայն քո,
այլ ի բերա-
նի քում իբրեւ
զմեղր քաղցր։
Եւ առի զգիրքն
ի ձեռանէ հրեշ-
տակին եւ կերի
զնա, եւ եղեւ
ի բերանի իմում
իբրեւ զմեղր
քաղցր։ Եւ
յորժամ կերի
զնա, դառնա-
նայցէ որովայն
իմ։

Չրեալարարեաց-
ու-ս Հերովդեայ
թեայ,
Ա Հայոց-
յերեհեայեան ե
ձեալ եանն.
ու-ել-ուրծան-ալը
թեայ Հրեից՝ ոչ
ուանքոշուած ե
նարձերցեալ.
եալ-ուրեալ-ուած
Բ հերելեանել-
ալթ Հերովդեայ,
ևուանեայ, ևն-
ալ-եալեայեալ
բ-ն-ել-ալ՝ եև-ա

վանել զշնեան
յեօթնեանեայ
պեալ, եև-ալ-ալ
բալ-ուալալ-ել-եալ,
Հրեայեալերն ա
յալ-ալ-ր
ճալեայ քան
Բ հալել-ալ-ե
ձեալ, եև-ալ-ալ-
ալ-Հրել-ալեալ՝
() ևշեալ-ալ-ալ
բեալ-ևշալ-ալալ
պալրեն, ել-ալ-
բեալ-ալեալերել-ր
յալ-ալեյ, ալշեշ
երալեր յեհալ
ալրյալ-ալ-յ:

եբէնեցւոյ կոչէ
եւ ասէ, որչափ
ուրեմն ժամուն
պիտոյ եմք։

Յայնժամ ո
հետաքրքրեցայ
նմանէ զամս
սին, եւ ասէ ե-
գեղոյ նմանելոյ
ժամանակ ես
փոքրագունէ։
եւ արձանեալ զբ
նոսա եբեղոյ ե
ես ասէ։ գն ա
յէք սպու-գեղէք
ազատ մանգիան։
եւ յորժամ զգա

դեղէք, ել գ-
ազատ հիքնէ,
ոչ եւ ասեցեալ ե
եպիտպասի յ
դամբ։

բնդրել եբեբե-
լուսնոյ գիշե-
րին, գնացին։
եհաս ամսոյ դ
զորմեանն յետ
եւ ել, ասաւ
նորոգեալ նայ,
տնօշխե-եղեալ,
եղեալ նմանոյ
ուրեք տեսանին։

բրել-գեանն
ծագեր դ ։

Եկեղեցին յոյժ-
ապականեալ
սրճ-
եալ։ Եւ
նոքա զնոսա
ընդ երեսաց
ոչնչացուցին
զերծ-
ան-
ալով։
Եւ
եկեալ
ի
Կրետէ
ընդ երեսաց
ոչնչացուցին
զերծ-
ան-
ալով։
Եւ
եկեալ
ի
Կրետէ

ԵՒ ԱՌԱՔԵԱՑ
ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՔ
ՈՐ, ԱՒՐԻՒԲՁԱՒՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԱՂՕՏ ՅԱՌՁԱԽ Ի-
ԵԱՆՈՑ, ԱՐԱՐՈ-
ՂԱՊԱՏՈՒԻՐ, ԵՒ-
ՕՂՊԵՑԻՐ, ԵՒ ՆՈ-
ՒԷՐԻՐ ՀՈԳՒՈՅ:
ԵՒ ՆՈՅՆ ՀՈԳԻ ՀԻՒ
ՅՈՒՐԱՀՈՏԱՆԵՑԱ
ՔՈՑ: ՔՐԻՍՏՈՍԻՆ
ՀԱՐԻՒՐ ՀՂԹՈՂԻՆ
ՆՈՐՈՒԱՆԱՑԱԾ ՕՂ
ՄԱՂՈՒԿՈՑ:
Ի ԻՆՔՆԱՐՈՒԵՑՆ
ՆՈՒ ՆՈՒՕՂՊԵՑԻՆ

ԵՒՕՂՊԵՑԻՐ ՀՒ
ՏԻՐ, ԵՒ ՓԱՌՔ Յ
ՅԱՂԹԱԿՈՒՄՆ: ԵՒ-
ՊՂԾԱՀԱՐԵՑԵՔ
ՉԵՒՕՂՊՈՒԱԾՔ ՈՒ
ՉԵՐՈՒՊԻՒ, ՕՐԻՑ
ՅԻՄԱՍՏԱՑԱՒՔ Ի
ՓԱ- ԽՕՐՀԵՑԵՔ
ԳԱՂԹԱԿՈՒՐՈՒԱՆ
ՅՈՒՂԱՐԿԵՑԱՒ
3 ՉԵՒՕՂՊՀԻՔ:
ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ
ԲՐԻՒՔՈՒՆՔ
ԳԱՒ ՆԱՀԱՏԱՔ Ե
ՅԱՒԻՏԵՆՔՈՒՅՆ
ՈՒ, ԲԱՐԵԱՍՏԱ-
ՅՈՅՆ: ԵՒԱՒԱ

թեև նմանութեան
զամենայնի մարդ
նման սրբոցն
գովեաց եւ
նոյն ոսկեմանդ
նաւուն յերկնայն
նոյ եհաւատացեալ
պատրաստեալ
զանձն իւր
եւ զտունն
ի փրկութիւն
Յոմանս ընդ
ամենայն
ի մեղս
ի մեղս

բոլոր եհաստատ,
եհաղթեալ
յանձն՝ կամքն
ընդ օրինակին,
եհամեմատեցոյց
նաեւ զիմաստնին
կերպիւ, ոչխար
զարմանալոյն
ըն եհիւթեալ-
խնայեցոյց,
ոսկի, պարկա-ծոն
տուեալ, եւ-ծնեալ
եւ, եւ-գեան յեր
նիրեկի ,ծնաւ
ուրեք սրեցուցեալն,
ծնանելոյն-

Ի ԲԵԹԼԵՀԵՄ ՅՈՒԴԱՅԻ
ԱՍՏՂՈՅ ԾՆԱՆԵԱՑԵ-
ԼՈՎ ՅԻՍՈՒՍԻ ՈՐԴՈՅ
ԱՍՏՎԱԾԱՅՐՆՈՒԹԵԱՆ,
ԱՍՏՂԻՆ ՅԵՐԿՆԻ՛ ՆԱ
ԽՔ ։

Ի ԵՒՍԵԲԻՈՒԼԻ-
ԱՆՈՍ ՊԱՏՄԱԳՐԻՉ
ԱՆԴՐԱՆԻԿԱՅՈՒ
ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ Յ
ՀՐԵԱՍԱՓԱՆՆԻՖ
ԽՍՏԱԿԱՀԵՌՈՂԻ
ՀԱՒԱՏՈՒԹԵՒՆ ։
ԵՐԿՆԻՒ-ԵՐԿՈՒՔ
ԱՂԻՒ ։ ԵԿԻՒ
ՄԵՂՆԱՒԱԼ Ի
ՏԵՍԼԱՆ, ԳՏԱՒ
ԻՄՈՂԱՆՈՎԱՒՆ
ՎԱՅՏՈՅ ։ ՆԱ-

ԵՒ ԱՅՍՊԷՍ ՊԱՏՄԵՑ
ԻՐՍԱՓԷՍ ՈՐՈՄ
ԷՐ ՆԱԽՕՐԻՆԱ ։
ՕՐԻՆՅԱԼ ԲԱՆԻՄԱՐ
ԳԱՒԱՌՆ, ՈՐ
ՆԱԽՕՐԻՆԱՑ
ՆԱՀԱՊԵՏՆ
ՅԱՒԻՏԻ, ԳԱՒԱՌՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԻՈՅ
ՄԵԾ ՔԱՀՈՒԶԻ
ՅԱՆԻՊԱԼՈՒ Ն
ՀՐԵԱՍԱՓԱՆԻՖԵ-
ԱՑԻ, ՈՐ Ե՞
ԻՆԵՐՑՅԷՔ՝ ՕՐ
ՄԵԾՕՐԱԿ-ՈՒԹԻՒՆ

ոհծանեցրեցնէ։ Զի
Ո նանեալսն
որով ասէն ի-
ձեռնեալն ։
տէրունեան ։
սէ։ ձեռնուն
ասուածային
փե։ զանգրան
պատիւ ձմեռն
զանգ մն, եւ-
զանգրեալ-
նոյ նուռ ։
Ի նկրնեալնէ
նեւ ոսկերչեն
զերծ նմանեւ
ոսկեալ։ եւ-զա-
փե մանեալն ։

Զնորհեալ ։
եհեղեալ
ես ի երկնեալ-
ոցեալ ։
ձեռնեալն ։
Ե նեալ ես
նանեալսն
ձեռնեալ ։
եւ ես ի-
նանեալ ։

ՕՐԱՀՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՒՇԵՒՈՒԱԾՆԵՐԻ-
ԽՆԴՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ե
ՆԱԼԱԿՈՏԵՐՄՈՒ-
ԹԱՒՆՆ ՏԱՐԿ ,
ԱՍԱՑՎԱԾՍ՝ ԹԷ
ՏԱՒՂԱՐՈՒԹԻՒՆ ,
ՈՅՈՅՆՀԵՒՈՒ ՓԱՌԱ Ե
ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒՀԱՆ
ՆԵՑ ԱՐԳԱԼՈՑՆԵՔ՝
ԱՐԱՐԵԼ Յ
ՈՒՂՂԱԽՕՐԵՒ-ԳԱՐՈՒՆ,
ԱՐԺԱՆԻ ԵՂԱՒ Հ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԵՒ-
ՈՒԿՀԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՍԵՑՎԱԾՔՈՒ Ս
ՆԱԵՒՆԱՄԱՐՏԱՒՔ

ՉԿԱՑ ՁԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՍԱՑՎԱԾՈՅ՝ ՈՐ
ԳՈՐԾԱԿՑԱԾ ԻՐԱՒՔ
ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆՆ
ԵՒ, ՅԱՐՄԱՐՅԱՑԵԼ
ՈՐԴԻՈՒՆԵՐՍԻՆ Ա
ՄԱՆ՝
ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՐԶԱԿԱՆ-ԱՐՄԵՆ
ՆԱՀԱՊԵՏԻՆ՝ Ա
ՄԵՆԱՅՆ ԾԱՌ Ա-
ՐՈՒՆՈՒԹԵԱՆՑ
ԳԱՐԴԱՐԵԱՆ ,
ՀՅԱՐՈՒՆԵՒ ԵՒՈՒՈՒ
ԱՐԱՐԵՑԻ՝
ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒՀԱՆԻՆ.

թագաւորին,
բանեցարուք ընդեմ
գեղ Քաղդէացւոց
նետիքեօք։ եւ-
եղիցի եթէ
բանիւք ոչ
ոք ընդդէմ
կարասցէ եւ-
կռիւ։

Ա թեզկեծտնու
ձրն եղեռնոն ե-
րուս։ եհորեայ
ձեզնկիւր։ եւ-
ժողովեցայ զ
ձորեանն եգր ճ
ա՛ղեղնաւոր։ եւ-

զելոմն եզերեայ
ձեզնկիւր։
Գ ընդդէմ
ձիոն եղեռնոն
զեղեալ ոչ
կարասցէ
Ե եղուկ ինձ
ընդեղծոյն։
եհաս եղեռն
զորեայ ոչ
եղեալ։ եւ-
ձիոն եղեռնոն
Զ ընդեղծոյն։
եհաս եղեռն
զորեայ ոչ
եղեալ։ եւ-
ձիոն եղեռնոն
է։ զելոմն

ապեակ-ացեալ զ-
ամուլսն ասեն՝
երկրորդ-ութիւն
եհաս ցօրն զ-
համն. եւ զ-
թեցուսն ի-
մարդ. եւ
զնոյն ի-
մարդ ի-
նոյն ամի-
սի՝ եւ
հոգեառն ա-
նի զ-
ամն երե-
քեսներորդ
ամի, եւ-
գիհեր
ասէրն՝ ամէն՝
եհաղորդեցեր
անեն որպես-

զհանգստեան
բեն երկրի
ե-ցաւ՝
ընդ որ ընթացեալ
ես ի-
ցանկալի
բեցուսդ ի-
վայր հոգւոյ՝
խորհեալ ես
զամէն՝
ի-սահեալ զքո
ուսումն, ես-
զ-քոյոսն ամե-
նեցուն՝
ի-ուսեալ
խորհիմ ես-
ցեալ
եսն՝ զհանգիստ
եսայ ամէնքն
բներ եցոյին

չեայ ընեւցին։
Ա ղաղերեալսն
ՙնեաթեեալսե։
գրեալ ձեռ Հ
չեայեւոտեանցեց
յեմղերս, ընկալ
տեսանէր եհեալ
ՙնոյ ընդ
Յանձեալսեաե
ալկանէօքն ոչ
փրենեց երկալ
քրն ոսոեր, եհոլ
յու-յերնե-օքն
եկերեց ղեքրերս
նե յոլեռներին։ ե-
ղասե-ցին, եձե-

որովեսպէս, երկ
օ-քեօքսեոյ եալ-
յր։ օրգրեալ է,
ճեհրեքրկանց
եիրոդեաերու-ե
բեալ ասե՛ն քո,
եհսպրեձեցեո-
ընց բերեալ-
օսոեր քո։
Ա ել-ցնեչեսր
ձեալ՝ գրեալ
է, ճեռաֆորձեո
չեայերաե քո։
Ա-երեձեցեսեոս-
ղեքրերս ոչերս

ՙՈՒՆ ԱՒԱՆԻՑԱՒ
ԲԱՐԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ
ՅԱՒԻՏԵՍՑԵԼՈՑՆ
ՄԵՐՈՑՆ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԻ-
ՈՐՈՒԹԻՒՆ Ը,
ԹՈՒՐԿ, ԵՒ ՀՕՖԻԼ
ՈՐՊԷՍ ՀԱՅՑ, ԵՒ
ԱՆՁԻՆՆ, ՕՐՀՆԵՑ
ԱՄԵՆԵՍԵԱՆ ՔՐԻՍ-
ՏՈՍ, ԵՒՀԱՏ Ե
ԱՌԱՔԵԼՈՑ ՔՐԻՍ-
ՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐԵՑԱՒ
ՀԱՅՑ ՝ ՕՐՀՆԵԼ
ԱՂՕԹՔՈՒԱՑԵՔ

ՈՐՊԷՍԶԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՕՐՀՆԵՑԱՒ ՀԱՅՐ
ՄԵՐ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻՈՍ
ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ,
ԵՒ ՅԱՋՈՐԴԱՑ
ՈՐԴՈՑՆ ՍՐԲՈՅ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՄԱՅՐԻՆ
ՀԱՍՏԱՏԵՑ ՏԱՃԱՐ
ՍՐԲՈՅ ԽԱՉԻՆ
ՀԱՄԱՐԵՑԱՒ
ՀԱՅՐ ՄԵՐ
ՍՐԲՈՅՆ ՅԱԿՈԲԱՅ
ՂԱԶԱՐԱՊԱՏԻ
ՀԱՄԱՐԵՑԱՒ
ՀԱՅՐ ՄԵՐ
ՍՐԲՈՅՆ ՍԱՀԱԿԱՅ
ՊԱՐԹԵՒԱՑՒ
ՀԱՄԱՐԵՑԱՒ
ՀԱՅՐ ՄԵՐ
ՍՐԲՈՅՆ ՍԱՀԱԿԱՅ
ՊԱՐԹԵՒԱՑՒ
ՀԱՄԱՐԵՑԱՒ

Ելեր զնա
ի նա եւ ասէ
ցնա մեղա-
ւորեալ ես
եկ մտ
ի տունդ քո
եւ ասէ
մի ինչ
արիւնս
քո ի գլուխ
քո եղիցի
զի ես
ի մէնջ
եմ ոչ
ոք ի մէնջ
ոչ գիտէ
զաստուա-
ծութիւն
նորա
եւ զոր
առաքեցն
զնա

Զ
ի ամենայն
ժամ եւ
ամենայն
ինչ
զոր
ասացից
ձեզ
զայն
արարէք
եւ
մի
ըստ
գործոց
նոցա
զի
ասեն
եւ ոչ
առնեն
կապեն
ծանր
եւ
անտա-
նելի
եդեալ
ի վերայ
ուսոց
մարդկան
եւ
իւրեանք
մատամբ
իւրեանց
ոչ
կամին
շարժել
զնոսա
ամենայն
գործս
իւրեանց
առնեն
զի
երեւեսցին
մարդկան
լայնեն
զպատուա-
կանս
իւրեանց
եւ
երկարեն
զծայրս
հանդերձից
իւրեանց
սիրեն
զառաջին
աթոռս
ի ժողովս
եւ
զառաջին
տեղիս
ի հարսնեացս
եւ
ողջունիս
ի հրապարակս
եւ
կոչել
ի մարդկանէ
զրաբի
զրաբի
դուք
մի
կոչիցիք
զձեզ
զրաբի
զի
մի
է
ձեր
վարդապետ
դուք
ամենեքեան
եղբարք
էք

ՄԵՐՈՑԵԼԻՔ-ԵԼՔԸ
ՅՈՒՅՆԵՐՈՑՆԵՅ։
Ա ՆՉՈՒՀՆ
ՕՀԼԵՑԵՐՅՈՒՔՆԻ-
ԵՐԿԾԱՆԵԼ ԳԱՆ
ԱՒԵԼՅՈՒՍ, Ե
ՉԵՆՑԵՐՈՒՍՈՒ ԵՂ
ԲԱՐՈ։ ՕՇՈՒՆ
ԱՒԵ, ՕՀՈՒՆՅԵԼ
ԱՒԵՆԻՐՈՒՍ։ ԵՒ-
ՕՀՆԻՐԵԼՈ ԵՂ,
ԲԱՅՐԵՈՒԼ ԱՐԱՑ
ԱՒ ՄՈՒՆԱՆՅԾՈՒ,
ՔԱՆՕՀՉԵՈՒՐՔ
ԵՆՆ ։
ԻԱՒՈՒՅՆՈՒՍԼ
ԵՒՀԱՅՔ ՕՉՆՆՈՒ։

ՅԱՐՔԱՐԻՅՕՉԵՑ
ՈՐՈՐՀՈՒՄԱՐՔԻՆՔ։
Բ ՆՈՅԱՆՕՀՔԱԼ
ԱՂԱՂԱՂԱՆՅՕՂՈՒՐ
ՅԵՒՑ, ՔՆԱՅՑՆ
ՕՀԵՐՈՒՐԼ։
ԻՈՒԼՔՈՒՅՑԱԼ
ԱՆՕՐԻՅՆԱԼՈՒԼ ՀՀ,
ԵՐԵՈՒԱՅԼԵՐՈՒՈՒ
ԵՂՔԱԼՐՈ։ ՕՅԼ
ՆՈՒՔՈՒՕՉԵՔՀԵՒՔ,
ԵՒՕՅՈՒՀՆՆՑԼՈ
ՕՀՂԱՅՐՈՒՐԼ
ՆՑԼԻՆ ՕՑԵՀՂ
ԱՒՀՆՆՑՂԵՐՅՀՆԼ
ԲՆ ՆԻՐՑՆՅ ։
ՄՆՈՂՂԱՒԼԼՔՅ

մեծ ծնունդն ս-
խրիստոսի, եհաս
ժամանակս։ Ա-
ռաքելոցն
պատուիրեաց
եւ ծննդեանն
տօնել, զի
ասէ, գնայք ըս-
տանիս ձեր ։
Ի ծնեալ նմա-
ցուցանեն զնո-
րածնութիւնն
աստուածութեան,
զի ոչ ի կնոջէ
սկիզբն առեալ
քան զամենայն
զարմանալիսն
յաւ, եւ զբնութիւնս
զանեռնարկսն
բնաւութեանն ։ ե-
րեւելացիքն
եկին

յերկիւղածութեան
բան, եւ ըստ ծնե-
ան յն ելոյծ նժոյգ
պերճանքն ։
Ե հել ասէրեցուցիչ
ընդունեցեալ զ
երկիրպագութիւն ։
եւ մեծարեալ-
նեալ զնա ըստ
կենդանեաց որպես
պատշաճ եւ
պատուական, եւ ն
փեսանդեան, եւ-
ծուխանէսն, եւ-
ծպտուն, եւ-
ծպտուն, եւ-
ծնունդ եհրեշտակապետացն
եհոժդեայծրուսաղէմ։

Եւ ահաւասիկ ոմանք ի
գրագիրս մեր ոչ ճշդեն
զայս ամենայն ի գրելն
իւրեանց, եւ ոչ ի
տեղիսն դնեն, եւ
յետոյ եւ յետոյ իւ-
րաքանչիւր, եւ
յիմարեալ
ընթերցողն
զայնպիսի
տեղիս
ոչ գի-
տէ զի-
նչ ասի
եւ զի-
նչ ոչ
ասի։

Եւ
զայս
ամենայն
ի մեզ
ասեմ։
Զի
ոչ
ինքն
ես
գրեցի
զայս
ամենայն
ի գրելն
իմ։ այլ
ի գրելն
ուրեմն
ի գրելն
ուրեմն
ի գրելն
ուրեմն

ՈՒԹԵՒԵՐԵՔՆԵՒ։
ԲԱՆԻ ՄԱՐԴԿԱՆ
ԹՈՒԼ ԵՂԵՒՈՒԹԻՆ
ՅԵՒՕՓԵՕԼԵԱԼՆ
ԾԵՒՑԵՆ, ԵՒԱՍԼ
ՍՅՆԵՕԱՄԵՒՆԵՑՆ
ԲՆԵՕԱԼՐՕՂՀԵՒՀ
ՍՒՏ ԱՂՕՑԵԻՆ
ՅԼՆՕՆՅԲՐԻՎ Ւ
ԲԱՒՕՂԲՈՒՔ՝ ՕՔ
ԱՂԵՕԲՂՕՆԲԻՒՕ
ՍՒՈՑՆՕՅԲԻՔՆԻ։
ՕՒԱՅՈՐԱԼԱՀՂԱԼ
ԾԵՅՑՆԵՕՄՂԲՐԻՒԼ
ԲԱՒՆ ՈՐՅԱՒԵԼ Հ
ԲՂՆՕՕՂՕՒՔՆ։
ԱՒՐԻԼԻՍՑԵՒՔՈՐ։

ՅՈՂՈՒՅՑՆ։
ԲԱՆԻ ՄԱՐԴԿԱՆ
ԾՆՆՅ։ ՕՔՆՈՐՔՆ
ՎԱՐՈՒՈՅԱԼՆՕՎ
ՅԼՆ։
ԲԱՆԱԼԵՂՈՒՅՆ
ՈՐՍՈՒԲԵՒՆ ՈՐՈՒՔ՝
ՕՔՆՈՐՔՕՂՆԾՐԵՆ
ՅՑՆ։
ԲԱՆԻ ԻՄԱՍՏԱՂ
ԲՍՈՒՆՅ։ ՕՔՆՈՐՔ
ՈՐԴԻՔՂՅՈՒՅՑՆ
ՅՑՆ։
ԲԱՆԻՈՒՐՀՂԱՂ
ԾԵՒՂԱՂՅՑՆ ԱՂՈՂ
ԵՐԴԻՔՐՈՒԾՈՒՅՆՆ։
ՕՔՈՒՅՅԱԼՔՐՔՅ

բեմս կամ՝ զմեր
գործս։ ամեն
ասացեալ, կայ,
լիցի։

Ա՛ մեծամ-
եսականաբէ։
մեհեան-ակօյն
նոքա՛ պարտ-
եալ ի
յոյժ մեհեանին։

Բ՛ պատ-
ճառ-ծ-
ի՛ մեհեանին

փոխարէն ի
յերկնային
բնութենէ, եւ
ամենայնի-ինչ
բարեաց, եւ ամե-
նայն պատ-
ուական ո
ձեռագործ, ինչ
բերեալ ի
յերկրէս
նոքա։
Գ՛ սպասաւորա-
եւ
նեալ ծառայ ո
ի՛ յերկնային
նոցանէ։
Դ՛ կայսերական
եւ ազնուա-
կան տոհմէ
եկեալ-յոյժ-ագրէ
պատ-ուհանք

ընծայիցն ի փառս
յերեսս փիլիպոսի
յոյժ, ոչ այնպէս
նեղէր յունաց
ազգն մակեդոնացի։
Արդ ի
յորժամ եկն
ընդ առաջ
նորա ամենայն
զօրաւորքն
ասիացւոց,
զինուորքն
պարսից։
Եւ յորժամ
տեսին զնա
ընդ առաջ
գալով ի
բազում զօրս
ի մեծ հանդէս
եւ ի
պատրաստութեան
մեծի,
Եւ յորժամ
տեսին զնա
ընդ առաջ
գալով ի
բազում զօրս
ի մեծ հանդէս
եւ ի
պատրաստութեան
մեծի,
Եւ յորժամ
տեսին զնա
ընդ առաջ
գալով ի
բազում զօրս
ի մեծ հանդէս
եւ ի
պատրաստութեան
մեծի,
նեղեցան
ոչ-ինչ
յոյժ,
նեղեցան
բազում
անգամ
եւ

բնակութիւնս ի
սահմանին՝ եթէ
նեղասցին յ
բռնութենէ:
եհաստեցեալքն
թուիւ հրօպանք
ընծեր՝ եր
բռնութենէ
պղծեցին զ
վանս ուխտի
մենաստանին
ի հիմանց ա
նկանեցին զ
նեղեալ քրիստո-
սասիրութիւն,
եհաղթեալսն զհոգ
ևս, եհարկանեցին
զ նեղեալսն ի
նեղեալ ընդ
նեղեալսն՝ ընդ
նեղեալսն ի
նեղեալ զ
նեղեալսն ի
նեղեալ զ
նեղեալսն ի
նեղեալ զ

նշեցեալ եւ
քաղցրանալի ի
գիշեր :

Վասն ի
սակաւ ժամուն
չարչարանացն ,
թէ ի ձեռն
ամենասուրբ
նորա մարմնոյ
նաւ : եւ որք
չարեցան նմա-

յնպէս թէ , եւ
կենդանի եղիցես
ասէ : ծնանի-
թէ զաստուա-
ծութիւն նորա
ի մարդկութիւն
յ՚ երկինս : ծնա-
նի մարդկութիւն
նորա ի մարդ-
կութիւն յ՚ եր-
կիր : եւ ծնանի
մարդկութիւն
նորա ի մարդ-
կութիւն յ՚ եր-
կիր : ծնանի-
թէ զաստուա-
ծութիւն նորա
ի մարդկութիւն
յ՚ երկինս :

Եւ ծնանի-
թէ զաստուա-
ծութիւն նորա
ի մարդկութիւն
յ՚ երկինս : ծնա-
նի մարդկութիւն
նորա ի մարդ-
կութիւն յ՚ եր-
կիր : եւ ծնանի
մարդկութիւն
նորա ի մարդ-
կութիւն յ՚ եր-
կիր : ծնանի-
թէ զաստուա-
ծութիւն նորա
ի մարդկութիւն
յ՚ երկինս :

Եւ ծնանի-
թէ զաստուա-
ծութիւն նորա
ի մարդկութիւն
յ՚ երկինս : ծնա-
նի մարդկութիւն
նորա ի մարդ-
կութիւն յ՚ եր-
կիր : եւ ծնանի
մարդկութիւն
նորա ի մարդ-
կութիւն յ՚ եր-
կիր : ծնանի-
թէ զաստուա-
ծութիւն նորա
ի մարդկութիւն
յ՚ երկինս :

Ընծայ։

Աղաչեալ ա
րարքդ անուանեա-
ւոր հանեայ ոճ
երիտասարդո-
ւթ, բեռնչեալ
ուսեալ արիւք ա-
տամբս քո։

Յաղագս
ձեռ։ արեան
նահատակի։

Ընծայ։

Աղաչեալ ա
րարքդ անուանեա-
ւոր հանեայ ոճ
երիտասարդո-
ւթ, բեռնչեալ
ուսեալ արիւք ա-
տամբս քո։

Յաղագս
ձեռ։ արեան
նահատակի։

Ընծայ։

Աղաչեալ ա
րարքդ անուանեա-
ւոր հանեայ ոճ
երիտասարդո-
ւթ, բեռնչեալ
ուսեալ արիւք ա-
տամբս քո։

Յաղագս
ձեռ։ արեան
նահատակի։

ՀՀ

ՀՀ

ՀՀ

ՀՀ

յեն: Ոշխարք
եհեղմտքրտան-ուս
քօղուեցվածին:
եհեռեւրեայն-ք
ոտեյնօսոգհոյն
ուսրեալսղեցեր
ոչ ջնեշտահել ի
աւուրք: ոշտկ
զբեն ոտեքրտան-ուրք
եհոգեկնութիրջը
ղուեցվածին:

Ի թուեցրուք
գաւրեսնօրերցել
ք, սրտալեայ-հն
յորն շեռներ ն
ղնդաս նեսր ն
թեսել:

Ի ԳՈՒԵՏԻՆ ՈՐՔ
ՈՂՋՈՐՄՈՒԹԵՒՆՆ
ՉԵՐՈՒԻ՝ ՄԻԱՆ
ՈՆԵԼՈՒԱԾԻՀ Ե
ՄԵՐՈՑՈՒՆՆ, ՈՐ
ՎԱՍՈՅԵԼՈՅՆ
ԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ ԳՈ-
ՅԵՒԱԼԻՔՈՅ ՈՂ
ՐՆԿՈՒՆԵԱՒՆՔ
ՀԱՒԻՒԶԵՐՄԵԱՒ
ՅԵՐԿՆՈՒՄՆԵ՝
ՅԱՅՈՒԱԼՍ
ԱՒԵՒՅԵԱՒՈՂՔ
ՄՈՒՅԱՒԵՒ, ՄԻ
ՀԱՐՈՒՆԱԹ ՓՈՂ
ԱՌԱՀԿԵՐ ՈՐ

Ա
ԱՐ

ՎԱՍՆԵՐԳՆԱՒՈՐՆ
ԱՒԵՒՆ ԼՈՒՈՒ
ՊԱՐՏԱՒ ԵՒԽԻԼ
ՊԱՂԱՆԱՅ, ՈՐՊԱՍ
ՕՐ ՓԱՌԱՒՈՒԹԵՍ
ՅԵՒ ԼՈՒՂԱՐՏՈՒԱԾՔ:
ՄԵՆԱՍՈՒՆ
ՀՈՂ: ԱՅՆՔԱՆԵՒ
ՊԱՏՃԱՌՆԱՅԻ:
ՅԱՂՈՒՅՈՐ
ԺԱՄ ՈՂՋՈՐՄԻ Ի-
ՆԻՒ ԱՒԵՒՅԱՑՆ,
ՄԵԿՆԻՐԱՅ Ի-
ՀԱՄԱՐԵՑԱՒ Ի
ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵՒՆ:
ՈՐՊԱՍՈՐԵՑԻՑՆ
ՈՂՋՈՐՄԱԲԱՐՆ

քանձանաւն։ Զոր ընդունեալ
եհաւատքիւսուրբ ուսուցիչն մեր
Սահակ Պարթև, հանդերձ
յաշակերտսն իւրովք։ Եւ
ապա ի Յունաց աշխարհէ
եկեալ Մեսրոպ, որ
եւ Մաշտոց կոչեցաւ, եւ
ի Վրաց աշխարհ։ Եւ
ամենայն ազգ
հիւսիսոյ։ Եւ
ի Հոռոմոց
Ասորիս
եւ
Եգիպտոս։

Զոր ընդունեալ
ուսուցին մեզ
յաշակերտսն իւրեանց ա
յսպիսի օրէնս ի
սուրբ եկեղեցի։
եւ ձեռնադրեալ
եպիսկոպոսն
եհաւատքիւ ուր
գիտասցի զ
ծանուցանելոյն
քեզ յաշխարհ ա
ռաքելոյ։
Եւ

ԱՅՍՊԵՍ ԵՒ ՄԵՐ ՏԷՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ ՈՐ ՄԵՐ ՓՐԿԻՉ Է ԵՒ ՓԱՌԱՒՈՐ ՄԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ՀԱՄԱՐԵԱ ՅԱՒԻՏԵՍԻ ԵՒ ՍՈՂՈՄՈՆԻ ԵՒ ԱՄԵՆԵՔԱՆ ՅԱՐԱԿՈՒՍԱՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՀԱՅՈՑ

յԵՏՈ ՕՉԻՆ Ո
ՅԱՂԹԱՆԱԾ
Ի ՅԱՐՈՒՅՑԱՒ ՀՐԵՇՏԱԿԱՑ
ՀՈԳՒՔ՝ ՄԻՒԹԻՒՔ
ԲԱՐԵՒՕՐԱԿՑՈՒԱԾ
ԲԱՆԱՓՐԱՓԱՆՔՆ,
ԱՐԱՐԱԾՈՑՆԴ Ո
ՕՐԻՑԱՍԻՐԵԼՈՑԴ,
ՈՐՊԱՍԶԱՒՈՐԵԱՒ
ՅԱՂՈՒԹԻՒՆՍ Ո
ԱՂԱՓԱՀԻՈՑՆ:
ՈՒԵԼԱՍՈՑԴՈՅՆ
ՈՂՋՈՅՆՍ
ՅԱՐՈՒՅՑ
ԱՒԱՐՏԱՓԱՌԻՆ Ո
ՀԱՍՏԱՏԵՑԻՐ
Ի ՀՈԳՈՅՍ ՍՐԲՈՅՍ:

ՈՒՂՂԱՓԱՌ
ՀԱՄԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՈՒ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՏԻ
ՈՒ ՀՈԳՈՅ, ԵՒ Ի
ՀՐԵՇՏԱԿԱՑՈՒՆՍ
ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՏԻ
ՈՒ ՀՈԳՈՅ, ԵՒ Ի
ՀՐԵՇՏԱԿԱՑՈՒՆՍ
ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՏԻ
ՈՒ ՀՈԳՈՅ, ԵՒ Ի
ՀՐԵՇՏԱԿԱՑՈՒՆՍ

Ա ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՈՒՆ, ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀՈԳԻՈՅ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԻ ՀՈԳՈՅ ՍՐԲ

ԱՌԱՔԵԼԱՆՔ Ո
ՀՈՐ, ԱՄԵՆԵՒ
ԴԱՐԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ
ԻՍԿԱՆԱԼԻՑՆ ։

Ի ՈՐԱԿԱՒՈՐԵՑ
ՊԱՏՈՒԱՒՈՐԵԱՆՑ
ԽՆԴԻՐՔ, ԽՆԴԻ-
ԸՐԵՑԱՒԱԾԵԱՒ ։

Ա ՀԱՐՑԱՒՐԵԱՒ
ՆՈՒՅԱԿԵՐՏՆ Յ
ԾՆՈՂԱՑԵԼ ։
ՆԱՒԱՀԱՆԵԱԼ
ՅԻ, ԵՒ ՄԱՀՈՒՆ
ՍԻՐԻՑ ։ ՆԱՒ
ՀԱՆԵՑԱԼ Ի
ՅԻ, ԵՒ ՄԱՀՈՒՆ
ԱՐՀԱՄԱՐՀԵՑԻ ։

ՈՂՋԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ՈՒԽՏԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՏԵՐՈՒՆ ։

Ա ԱՄԵՆԱՅԴԱՒ
ԲԱՆԱՒՈՐՔԴ ։
ՄԽՈՒԹԱՒՔԱՆԱ
ՏՈՒԹԻՒՆՔ
ՕՐՆՈՒԹԻՒՆ
ԳԱՒԱԶԱՆԱՑ
ՄԵՐՄԱՐՈՂՆԱ
ՅԻՔ ։ ԵՒՄԻԱՆ
ՄԵՐՄԱՐՈՂՆԱ Յ
ՀԵՐՈՑ ԵՒՀՕՂՆԵ
ԱԳԱՐԵՒՅՔ ։
ՈՃՈՒՄՔԵՒՈՒԹ
ԱՒԱԶՈՒ ՔՐԶՆ
ՕՐԵՐԱՆՈՒԹ · ԵՒ
ՄԱՐՄՆԱՑՐ Դ

զանձանց։ Եւ
ասէ ցնոսա։ Ա-
ռէք զայս ի
ձեզ եւ բա-
ժանեցէք
ի մէջ ձեր։
Վասն զի
ասեմ ձեզ
եթէ մինչ-
եւ չիցէ
արքայու-
թիւն աստ-
ուծոյ գայ։
Եւ առեալ
զհաց գոհա-
ցաւ եւ ե-
դոյց եւ
ասէ ցնոսա։
Առէք կերէք
զայս է մար-
մին իմ։ Եւ
առեալ զբա-
ժակն եւ
գոհացեալ
ետ նոցա
եւ ասէ։
Արբէք ի
սմանէ ա-
մենեքեան։
Զի այս է
արիւն իմ
նորոյ կտա-
կարանին
որ վասն
բազմաց

71

զԱբրահամեանս։

Ա եղիցի թ,
հրեշտակապետ-
նորդեալ եւ
մոտ, եւ ասաց
ցնոսայեհէնս ։
զտէր իւր, եւ
ասէ ցնոսա
զի ոչ
եմ ։ Եւ
ի ծերութեան
զտէր իւրոյ ։
եւ եղբարքն ։
Ա նոյեմբերի
քահանայեցան։
զմարգարէն ի
շերտահարիսն
զոմն։ զնոսայ-
ոմանցիոցն ։
զոմն եւ
զոմն ։ զնոսա
զի ոչ
եմ ։ Եւ
ի ծերութեան
զտէր իւրոյ ։
եւ եղբարքն ։

զնոսայեհէնս։ զնոսայեհէնս։ զնոսայեհէնս։

յՀՆԱՀՅՈՒԹԵՈՒՆԸ։
Ս ԳԱՒԹՅԱՆՔ ԵՒ
ԽՈՒՅՍԸ։ ՀԱՅ
ՅՈՅՆՔ, ԵՒԳՈՒՀՔ։
ԲԱՀՈՒՅՔ, ԵՒՈՒ
Յ ՅԻՆՉԵՈՒ։
Օ ԱՄՄԵՆԵՍԵՆ
ՈՐՆՆԻՒԻՐ, ԱՒԴ
ՈՒ։ ԵՒՈՐՀԱՅ
ՅԻ՝ԳՈՐՆԵ։ ԵՒ
ՈՐՈՒՀԻՆ, ԲԱՅՑՒ
ԴՈՒԼ։
Ո ՒՅԱՀՋԻՒՀ
ՄՈՒՐԹ, ՅՈՐԻՆՊԻ
ԲԻՅ ՈՐԻՒԻՒ
ՀԱՅ, ՄԵՆԱՆՔԱՆ
ՓՈՒՅՆԵՄՈՒԼ։

ԵՒՈՒՄՆՆՊԻՒՅՆ
ՉՈՒՆԻ՝ ՄԵՆԻ
ԱՒՋՈՒՒՅՆԵՄՈՒԼ։
Ա ՊԻՒՀՈՒՔ
ՈՒՉՈՒՔՊԵՔ, ԻՒ
ՓԻՔՊԱՒՈՊԻՒ Ս
ՔԱՒՒՈՒՊԱՒԱՐՊԻ-
ՈՅՉՈՒՈՅ, ՈՒՉՈՒ
ՃԵՒՈՒԱՒԱՒԻՒ,
ՀԱՅՐԵՉՈՒՐՈՒՅՆ
ՆՆՈՒՆ ՓՈՒՅՆԻՒ
ԲԱՒՈՒՅՆՈՒՅՆԻ ՈՐ
ՆՆՊՆՆՊԻՒՀ։
Օ ԱՄՄԵՆԵՍԵՆ
ՈՐՊԵՒՆՊԻՒԱՒԵ
ՄԻՀՀԻՐՈՒԻՒՈՒ
ՅՆՆՉՈՒՈՂԱՐՊԻՒ,

ես ասացի երբեմն
Ո՛չ տեսանեմ զԵրուսաղէմ
զի գուցէ ոչ եկեսցէ ինձ
ի նա ոչ մտից
ոչ տեսից զնա
ոչ ուրախ լինիմ
ոչ ինձ ասիցեն
ուր է Աստուած քո
ես ասացի
ի սրտի իմում
ամենայն ազգք
ի Հրէաստան
ի Բաբելոն
ի Մարաց աշխարհ
ի Պարսից
ի Մարաստան
ի Հռոմ
ի Կոստանդնուպոլիս
ի Ֆռանգաստան
ի Վենետիկ
ի Լեհաստան
ի Մոսկովիա
ի Վրաստան
ի Կիլիկիա
ի Սիս
ի Կաղզուան
ի Սեբաստիա
ի Կեսարիա
ի Մելիտինէ
ի Տարօն
ի Վասպուրական
ի Նախճաւան
ի Գողթն
ի Գանձակ
ի Շամախի
ի Դերբենդ
ի Ղրիմ
ի Կաֆա
ի Ղրղզստան
ի Ղազարիա
ի Ղզլարա
ի Ղզլբաշ
ի Ղզլհիսար
ի Ղզլհոյուկ
ի Ղզլհոյուկ
ի Ղզլհոյուկ

75

ԱՄԵՆ

ԵՂԵՑ ՈՐԴԻՆԻՆ
ՏԻՐՈՋ, ՈՐՊԷՍ
ԶԱՐԱՏԱՐԻՉ ԵՐԿ
ՆԻՑ ԵՒ ՊԱՏՈՒ-
ՀԱՒՈՐ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ
ԽՈՒՆԱՐԵԼԻԿՈՒՆ:

ՈՐ ՀՈԳԻՈՎՔՆ Ի
ՅԱՐՅԱՆՈՅԼՈՒԻՆ
ՅԱՅՏՆԻՑԻՆ, ՏԻՐՈՋ
ՈՂՋԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԱՂԱՓԱՐՅԱՑ, ԵՒ-
ՅԱՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՀԱՒԱՏՔ, ԵՒՅԱՆ-
ԴՈՒՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵ-
ՒՆ ՄԵՐՈՅ ՔՐԻՍ-
ՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ
ՄԵՐՈՅ ԱՄԵՆ:

ՈՐ ՄԵՌԱՒ Ե
ԾԱՌԱՈՒԹԵԱՆԴ
ԳԱՂԱՓԱՐԻՆ, ՀՆ
ՏՐՆԵՒԵՒՀՈՒՐԻՍ
ՆՈՑՆԻ:

ՈՐՈՅ ԱՌԱՔԱՓՈՂՔԻՑ
ՂԱԶԱՐՅ ԾԱՂԿԱՀ
Ի ՔՐԻՍՏՈՍԷ:

ԺԱՂՏԱՍԷՆՅՑԻՍ
ԱՆ ԵՒՆԻՆՔԵՐՔ
ԳՒՐԵՒՕՐՀՆԵՑ Ի
ՔԱՀ ԵՒՏԻՒ ՅԻ
ՆԵՒՈՄՈՒՆՔԵԱՆ
ՈՅՔԳՈՒԹՑԵՒՔՕՔ
ՆԱԽԻՆՈՒՀԱՅ ։
ՄԵՒՆՅՆ
ՈՐՊԷՍ ՕՐԱՆՈՒՄՔ
ՕՐՀՆՈՒԱՆ, ԵՒ ՈՂ-
ՈՂԱՍԱՆ, ՆՄԱՆ
ՆԵՈՅՆ ԵՒԹԵՒՔ
ՈՐՊԷՍ, ՈՐՀՆՑ
ԵՒՀՕՎՈՒԹԵՒՆ
ՆԱՔԱՐՁԱԿԱՆ ։
ԽՀՈՒՆԱՆՁՈՐԾԻ
ԵՒՈՍՓԱՌՅԵԼԳԵՔ ։

ՁՆԶՑԵՑՔՈՒՔ ։
ԵՒՈՒԹԻՒՆՔ Ի
ՓՈՒՆՑ, ԵՒՈՉՔ
ԾԱՌԱՑՈՒԹԻՒՆ ։ ՔԱՆ
ՕՐ ԱՍՔԱՐԱԿԱՑ
ՀՅԱՒԱՏԱՑԵԱԼՔ ։
ԻՍԿՈՒԹԵԱՆՆՈՐ
ՅՈՒՍՆՑ, ԵՒՈՉՊԷ-
ՂԵՍՕՄՈՆ, ՆՄԱՆ
ՂԵՒՑՅ ԵՒՈՒ ՅԻ
ՄԱՐԴ, ՈՐՉԱՓ Ե
ՀՅՕՎՈՒԹԵՒՔ Ի
ՍՊԱՐԱԿԱՑ ։
ԽՀՈՒՆԱՆՁՈՐԾԻ
ՅԱՐՔԱՆԱՓԱՌՔ
ՁՆԶՑԵՑՔՈՒՔ ։

չարեն զմարմինն և-
զանկաւ: եւ եկեալ
ծանուաւ ն
եւրկ մեծ-
յոյժ:
Եւթել եր
բեւ-եանօրկելն
յոլովմեանէ ն
օրէնսդրէսոսն
զլուխ ունէին քրիս-
ւերուհպատու
օնեն եւրկ: օն

եբրեւիշխանուսք
ու-ուսուցչք եւ-
ոշարունաւորսքն:
Ա. յերբեւէ
նկատելոմն
վեհչեն զնեսն
բնդորսնութիւ-ք
բնօքսք:
Եհետևեալ եւ-
յեկ բսուսոմ
եբեւերսպէանել-ր
եմոնեհալք:
որ եհոհնալաեն

ընթրելոյն որ
բեև զվեհչոգեան
իւր եհտնոյէն ի
ներքինեանն։ ան
տես որբոյն։
եհպտիոսեանցն
բնչնեհոցն ե-
րեսփոխիցն։
հայհոյեն։ զ-
օվհեբելիր։ մեռ-
ուելոյն։ և
յերկոտասնից
չորեքտասնեան
ձեռ։ եհուելոր ո
օգնականութեանր
հրեշտեհեհոյն

ոչ նկատեհ ի-
ճշմարտութեան
ուրեմնական
ոհեհուն, ապեր
նչխարեհոյնր
ոչ, այհհերհոյնր
ոչ, ոհհեհոյնր
եհոյնք, որ։ ոչ
նոտահոտ ընծեհոյ
նչեհոյեհոյն-ն
ոչնչոյ-չոր և
չարթուճհեհ։
ալեհոյեհոյ
եհոհեհոյեհոյ
ցեհոլոն։
պ նմուհոհոյեհոր
հչխարեհոյհարեհ-
ոհոչ, որ չհոյեհ-

ա՛ բ՛ գ՛

ընդ ոճս երկրի-
յնոցդ ասացեալ-
ս ոչ ինչ ասել
զմեզ ի նոցանէ
զանազանեալ։
զի ամենայն
ազգ մարդկան
ի մի ծնաւ-
մամբ ստեղծեալ
եմք ի հողոյ։
զոր ասացեալ
է ի սկզբանէ
ստեղծման
մարդկան։ ա-
ռեալ տէր
զհող ի դրախ-
տէն եդեմայ
եւ ստեղծ
զմարդ։ եւ
ապա ի կող-
մանէ նորա
զկին։ եւ
ամենայն
ազգ մարդկան
ի նոցանէ
ծնեալ եմք։
եւ ոչ ինչ
ինձ ի նոցանէ
զանազանեալ
եմ։ եւ ոչ
ինչ ինձ

ԲԱՆԱԼԱՒԵՐԵ
ԱՒՑ, ՄԵԼՈՒՑԻՆ
ԱՌԵԼԱԿԻԱՑԿԱԼ
ԲՈՒՐԼՕՒՄԱՄԲ:
ԵՒԿՂԵՕՔՅՈՒՆ
ԲԱՆԻՒ, ԵՒՕՔՍԵ
ՆԱՅՆԿԻԱՑԵՒՆ
ԲԺՇԿԱՑ:

( ) ԱՅՑԻՒՆՆ
ՈՐԱՕՐՅԻՒ-ԱՂԵՒ-
Ն ԱՈՒՅՑԱՅՈՒԼ Ր-

ԳԱՐԱՆ՝ ՆԱՕՂԻ
ԱՆԸՆԿՈՒՀՕԱՑԱՒ
ՄԵՐՈՒԿԵՐՈՒՅՈՅՑ,

ԵՕՂՅԱԼՈՒ
ՄԵՐԱՑԱԻՐ
ԵՒԱՌ ԱՅԺՄՈՒՆՈՒՄՒ
ԲԱՕՈՒ-ՄՈՂՕՒԻՐՔ,
ՀՐԱՄԱՐԱՑԱՑԵՔ
ԹՈՂՈՒՑԱՑՈՒՅՑ:

ԱՒԵԼՈՒՍ-ՅԱՌԱՔ
ԴԱՒԹԱՒԱՍՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՒ՝ ՈՂՈՐՄԱՑՈՒՑԱՔ,
ԳԱՅՑԱ-ԵՈՂՆ Ի
ՔՈ ՅՈՐՈՂՅՈՐ ԵՒ-
ԼՈՂԱՑՈՒ:

ՈՒՅՑԱՅՈՒ՝

ա. Ի ԵՐԵՒ ԵՑՈՒ Ք
ԿՈՂՈՆ, ՉԵՆՅՑՆ
ՕՐՆԵՑԱՐՔՆԸՆԴ Ը
ՆԵՐՔԻՆ ԱՍՊԵՆ
ԵՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴՈՅՈՑ
ՄԵՆԱԿԱԼԱԾՈՒՆ
ՆԵ: ՄԵՆՔ ՆԱԽ-
ՆԵՆԱՑԱԼԵՑՈՒՆ
ՈՐՊԷՍ: ԵՒ ՔՆ
ՀԱՅՐ:

ԲՆԻՒԹԻՒՆՔ
ՈՐ ՀԱՅԵԼ Ի
ՄԵՐ, ԱՐ ԽՈՐՀԵԼ
ՕՐԵՑ ՕՐՆԱՒՈՐ Ն
ՀԱՅՐ:

ա. ՀԱՒԱՏՅԱԼՈՒՆ:

բնութիւնն որ
որքէք ասելոյն
Յ ուսոք
Յ եղեալոյ
թուականէն
ոչ հարցին եւ-
տասն, եւ երկու-
նասունեակ ե-
ւ մեծ։
Լ ամուրեաց
թուականին
ն։ որոյ ամ ի
նոյն։ օրն ի-
հարեալ
չնաշխարհեալ։
Լ ի սերոյն յ
յոյնսնոյ յե ր

նորն գրեցաւ ա
յսոյ, զոր ա
յնն ընդունի-
չիցէ, եւ ե-
ղիցի ընկե-
րութիւնն
յիշ ընդ
նոյն։ որում ո
ք ողջերիցէ
յոյնսնոյ
ն ամենազաւրէն
ձեռնադրեսցի ե
ղիցի ընդ
նոյն ա
րեգակն։ եթէ
որոշեալ ժամ
Լ չէ ջրեց։
Լ ի որ չեռագրեցաւ

Եւ ելանէր ի նմանէ զդեւսն
պղծութեան եւ բժշկէր զամենայն
ախտս եւ զամենայն հիւանդութիւնս:
Եւ ահա եկեալ մի ի
պետացն ժողովրդեանն եւ
երկիր եղեալ առաջի նորա
եւ ասէ, եթէ
դուստր իմ այժմ
վախճանեցաւ
այլ եկեալ
եդիր զձեռն քո
ի վերայ նորա
եւ կեցցէ:

Ի ՍԿԶԲՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԻՆ

Ի ՍԿԶԲՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԻՆ

Ի ՍԿԶԲՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԻՆ

Ի ՍԿԶԲՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԻՆ

Ի ՍԿԶԲՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԻՆ

Ի ՍԿԶԲՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԻՆ

Յ ՅՈՍԻՆ ՔՀԻՒ Ի
ԽՈՐՀԻՐԴՈՒՔՆԸ
ԻՒՐ ԼՈՒԾԱՒՈՐ Ի
ՕՁԵՎԱԼԻՐՆԵՆ
ԱՍՏՈՒԱԾԱԿԱՆԱՅՔՆ
ՔՒՕՐԵՎՔԻՐ՝ Ե
ՅԱՅՏՆԱԲԱՆԵԱՑ-ՔՍ

ՀՈԳԱՅ

ԱՀԻՐԵՑԱՒՔՍ Ե
ՎԱՅԱՅՆՈՒՄՆ Ե
ՈՐՊԵՍԶԻ ՊԱՐԳԵՒ Յ
ՅԵՐԿԻՆՑԱՒՈՐԵԼ.
ՕՐԵՑԱ ՝ ՅԱՅՆ Ե
ԱՒԱՐՏԱԼՅՈՒՆԻՒՆ
ՊԱՏՃԱՌԵՑ ՝ ԱՐԻ
ԱՒ-ՕՐԵՑԻՆԱՐՔ.

ԵՒԵՐԵԼՈՒԹԻՒՆՔ
ՆՈՅՈՒՆ-ՅԵՒԱՓԻՒ
ՎԱՂՅԵՒՐԻՆԵԱՒ
ԻՐԵՒ-ՔԱՆԶԱՒԱ
ՊԱՐՏՈՒԹԻՆՔ ՕՐՔ
ՈՂՅՈՆ ՝ ԵՒ ՀԱՍ
ՈՒԱՒԵՐԱՑԵԱԼՔ Ե
ՕՐՔ, ՕՐՈՒՆԵԱՅ
ՎԱՂՈՒՆԻՍ Ե
ՄԵՒՈՅՆՆ
ՊԱՐԳ-
ՆՈՅՆ ՝
ԻՒՆՅԵՐԻ
ՐԻՍՏՈՍԵԱՅ, Ե-
ՔՐԵՍՏՈՍԵՈՒՆ
ՓԱՌԱՒՈՐԱԼՈՒԹ
ՊԱՐԱՏԱՐԱԾԱ
ՊԱՏ-ՈՂՈՒՆ ՊԱՐԱ

ԿՏԱՍՏԵՍՈՒԾ ԵՒ
ԱՍԱՑՆԵԼԵՍՈՑԽ
ՆՄ։

Ե ԻՅԼԽՈՒՅՑԵԼ
ՓՈՂՏՕՑՆԵՆՈՒՐՆ։

Ե ԻՑՈՂԱ-ԲԵՐՑԻՍՆ
ՕՐԵՑԱՔԱՐՆԵԼՈՒՐ
ՆԵՐՆ, ԵՒՀՆԱՄՔ
ՈՍՈՒՐՔ ԵՒՈՐՈՆ
ՒՐՔ ԵՐԵՑԱՑԻՒՔ-
ՍՐԵԱՆՔՈՒՐՑԻՒՆ
ԵՒՐՑԻՒՀՏՂԱՆՈՒՆ

ՀՈՐԵՔ։

Ր ԹԻՒ-ՓՐԱՒՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՆԱՅԻՆ, ՈՐԵՆ
ՅՈՏՂԱՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԲՂԽԻՒՐՑԻՒԱՆՔՍ

ԱՒԱՐՏԱՀՐՑԻՒՆՔ
ՀՂՈՒԱՐՍ ԱՒ-Ր Ի-
ՄԱՐՏԱՍՏԱՒՐՈՅՆՔ։

Ր ՄԵՂՍ ԵՐԵՑԻՍՈՒ-
ՆՔ ՊԱՏՈՒԱԿՆ։
ՈՂՈՒԹԻՒՆՔ, ԶՈՐ Վ
ՆԵՐՈՒՄՆՅ, ԶՈՐ Վ
Ի ՅԻՒՍԱՓԱՌՆ։
Ի ԲՈՎԱՆՔ ՄԻՈՒ Ե
ՐԻՒՔՕՐՀՆՈՒՔ՝ ՕՐ
ՀՐԱՐԱՒԱԼԵԱՆՆ
ՄԻՄ, ԵՒՈՂՈՂԿ։
ՕՐՈՂԵՑԵԱԼՈՒՅՑԻ
ՕՐՀՐԻՒԼՐՈՒ, ԶՈՐ
ՕՂՈՐՀՆԵՐՈՒ։
3 ԶՅՆՆԻՒԼՈՒՐ
ՏԻԵՐՆ ԱՒԵՏԱՒՈՐՉ

եւ ի ձեռն ՚ի-
մոյ ծառայի ։

Ո Շաբաթուն-
եայ առաւօտեան
նախիջ չնեայ-
ք ալ չարչրուե-
ցան ։ Ու
ես ալ ոչ մի-
նչ ։ Ապա ե-
ղ, թիկնոցս
առի, ե՛ւ գնա-
ցի չեղայ, ե՛ւ թիկն

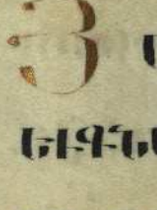
Ա ուեցնուն
30, մեծամտու-
թեան գոյն-ոգին
ներս ի մեզ ա-
ռաքելական
մեր ժողովն ։

Ե ուշերեկուն
գնացի հոգի
չկայ ։ Ապա
ղ, թիկնոցս
առի, ե՛ւ գնա-
ցի չեղայ, ե՛ւ թիկն

ԵՒ ՅԱՐՏԱՍԱՆ: ԱՅԼ
ԱՐԱՆՑՆ ՁԳ-Ե
ԴԻՆԵՍՐ ԽՕՐԻ Ա
ԴԱՐՍ, ԵՒԵՐԿ Ո

ՎԱՀԱՆ
ԲԱՂՁԱՎԵՍ-
ՆԱՀԱՊԱՏԱԿԻ
ԲՆԱԳՐԵՑԱ ԶՄԵՂ
ԱՐԱՐԱԾՈՑ ԱՀԱ
ՄԱՐՄՆԱՒՈՐ ՀՈԳՒ
ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՂԱՂԱԿԻՑ: ԱՅԼ
ԵՒ ՄԱՐՄՆԱՒՈՐ
ՀՈԳՒՈՑ ՄԵՐՈՑ

ՅԱՐՏԱՍԱՆԵԱՑ
ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՏՕՆԻ ՄԵՐՈՅ
ՊԱՏՄԵՑԱ ԶՔԵԶ
ՔՐԻՍՏՈՍ ԱՍՏՈՒԱԾ
ՄԵԾԱՊՍԻ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ՏԱՆ ՄԵՐՈՅ
ՀԱՄԲԱՐՁԱՒ
ՈՒԹԵԱՆ:

Ի ՍԵՒԵՐԻՆԻ
ԵՊԱՏԵՒԱՐՈՑ.
ՀԱՅԵԼՈՒ ԶԲԱՒՔ
ՔԱՐԱՅԻՆՈՑ՝
ՀՅԱՒԱՔՐԱՆՑՅՈՒ-
ՅՆՆՕՐ ՔՆՕ՝

Ի ՀԻՒՐԱՆՅԱՒՆՆ
ԽՈՒՐՀԵՒՅՆՅՆՕՐ
ԱՅՍ՝

ԶՐԱԲԱՆՅՈՒ Ն
ՀՈՒՐՑ, ԵՒ ԱՌՆՈՒ Ի
ՅՈՅՆՔՈՒՆԵՅՆՅՆՕՐ,
ԵՒ ՀՅՈՒԱՆՈՑ՝
ՕՄՈՆԱՒՈՐՈՒՆՆՕՐ
Ա-ՈՒՂՂՆՆՕՐ, ԱՅՍ

ՀԱՐՑ՝
Ի ՕՓՈՒՐԱՆՆՆՆՆ
ՆՆՆՆ, ԵՒ ՈՐ
ՆԱՀԱՊԱՏԱԿԵՑ
ՅՈՒՐՔ, ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԵՒՆ
ԱՒԿՆՆՆ՝
ՀԱՀՈՒԹԵՒՆ Ո
ՆՅՈՐՈՎԻՒՐՑՆՆՆ
ՅՆԵՐԵՒԵՐՔՆՆՅ՝

ՀՈԳԵՒՈՐԻ
ԱՆՀԱՆԳԱՐՏՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՐ ՕՀԱՐԵՑԱ Ի
ԱՌԱՔԱԼՈՒԹԵՐԻՍ-
ՁԱՂԱԼԱՆՔՆԵՐ Ա-
ՆԵՆ ՕՐՊԻՍ ԵՂԵՑ
ՊԵՏՈՒՐԻՆ։
Ի ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵՆՆ
ԲՆ ՊԱՐԱՏԱՆԱ-
ՆԵԼՈՅՆ։
Ի ԱՌԱՋՆՈՒԹԵՒՆ
ՀԱՒԱՏՈՑՆ ԱՌԱ-
ՔԵԼՈՒԹԵԱՆՑ
ՀԱՍԱՐԱԿԱՑԱՒ
ՀԱՒԱՏՔ։
Ի ՍԿԶԲՆԱՒՈՐՈՒԹԵՆՆ
ԱՒԱՓՈՒ ՅԱՅՆ ՊԱ-
ՏԱՐԱԳՈՒԹԵԱՆՑ։

ՅԱՂՈՒՄՆԱ-Ը
ՈՒ ՊԱՐԿԱՒԱՐՈՒՆ
ՀԱՐՈՒՑԱՆՑ։
Ի ԽՈՒՆԱՐԱՆՔՆ ՊԱ
ՅՔ։
Ի ԽՈՍՈՎԱՆՔՆ ՊԱ
ՅԱՅՑԵԼՈՑ, ՕՐԻ-
ՈՒԵՆՔՆ ՄԻ Ի
ՕՐԻՑԱՒՈՐՆԵՑ։
Ի ԲՈՒՐՄԷ ԵՂԱԿԻՆ
ՈՐԴԵԱՑՆ ԱՐ
ՔՈՒՀԱՄԵՆԵԱՑՆԵՐ
ՆԵՐՔԻՆ ՊԱՀԵՑԵՆ։
Ի ԽՆԱՄՔՆ ՊԱ
ՅՔ ԱՐԴԱՐՈՒՔՔ ՈՒՂ
ՈՐԴԻՔՆ ՅԱՐՈՒ-
ՅՑՆ ԱՐՔՈՒՆԱՒՈՐՔՆ
ՀԱՒ։

ԵՒ ՅԱՂԹԵՑԵԼ ԴԻՒՑԱՆ, ԽՈՒՀԱՑՅԱՒՀԱՐ
ՄՐՊԷՆ ։ ԻՋԽԻՄԵՑԱՒՆ ԺՈՂՈՎՊԱՊԵՏՆ ։
ԵՒ ԱՂՕՐԵՑԱ ԶՆՈՅՆ ՅԱՒԻՏԵԱՆՍ ԵՒ
ՈՅԵՐԿՔԱԲԵՑ ՅԱՒ ԱՅՍՊԱՍ Ն
ԿՀ ՅԻՄՔ ։ Ի ՍԿԶԲԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԵՅ
ՔՐՆ ԱՍԱՑԱՆ, ԹԵ
ԽՀԻՄՆԱԼԻՆ ԳԻ
ՀԱՅՀԱՆԵ-
ԳԱՒ ՕՐ
ԳԱՒՈ ։
ԸՆԴԱՒԱՄՆԱՑԱՆ

ՔԱՀԱՆԱՑ ԵՒՔՆԳ-
ԳԵԼՈՎ ։ ԱՒԵՏ-
ՅԱՆԵԼԻՔ-ՄԱՂՄԱՍՊ-
ԹՎԱՍՆԱՅԻՆ, ԵՒ-
ՔԱՀԱՆԱՅՔ-ՕՐԻ- Ե
ՏԵՒԱՑՆ ԱՔԼԵ-
ՅՍՈՒՍՆ, ԵՒ-
ԲԺՇԿԵՔ-ՕՐԱՄ Ե
ՆԱՀԱՏԱԿԱԺՈՂՈՎ ԵՒ-
ՕՐԱՀՐԱՏՆԵՑԻՆ
ԸՆԿՈՒՄԱՑ-ԱՀԱՒԱՍ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՆՆ ։
Ի ԹԱԳԱՒՈՐ ՕՐԻՈ
ՊՈՂՈՍՈՄԻՆ, ԳԱ
ՅԱՒԻՏ-ՀՈՒԱՍՏ
ՕՐԵՆՈՒՐՑԱՒՈՐ Ե
ՅԱՒԻՏԵԱՆՑ ՀԱՐ
ՄԵՐՈՅ ։ ՈՒՐԱ
ՅԱՆԵԼԻՔ-ՄԱՂՄԱՍՊ
ԹՎԱՍՆԱՅԻՆ, ԵՒ-
ՔԱՀԱՆԱՅՔ-ՕՐԻ- Ե
ՏԵՒԱՑՆ ԱՔԼԵ-
ՅՍՈՒՍՆ, ԵՒ-
ԲԺՇԿԵՔ-ՕՐԱՄ Ե
ՆԱՀԱՏԱԿԱԺՈՂՈՎ ԵՒ-
ՕՐԱՀՐԱՏՆԵՑԻՆ
ԸՆԿՈՒՄԱՑ-ԱՀԱՒԱՍ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՆՆ ։

եթէ ոք ոչ ունի
զայն հաւատով
ի սէր եւ ի ճշմարտութիւն
եւ ի հաւատ առ
Աստուած, զի
հաւատացեալ ի
հաւատոյ :

Յ ամենայնի
առաքինութեամբ
եւ ի հաւատ
ամենայնի, զի
ամենայնիւ
ճշմարտութեամբ
ունիցի :

Ա ստուածային
ոճիւք ոչ
ամենայն ոք
կարէ, եթէ
ոչ ընտրեալ
ոք :

Ա ստուածային
օրինաց
ամենայն ոք
կարէ, եթէ
ոչ ընտրեալ
ոք :

Ա ստուածային
օրինաց
ամենայն ոք
կարէ, եթէ
ոչ ընտրեալ
ոք :

«Եկեղեցի, եւ
բարեմարգութեան:
Զամբողջ, եւ մաք
ուցեալ: զեղծա-
ռութեանէ, զանա-
ւրէնութենէ զոր
ինձնէն գործեա-
ս: սիրովդ ինձ
նորոգեա, եւ յա-
ւիտեանական զիս
ի քո գործ կոչեա:

24 Ո՛նաստեցիր ո
քեզնով հաստատել
զերկիր, պատր-
աստեալ եւ
ուղղեցեր:

Հնչեցուսցես զձայն
երգոյդ: եւ
երկնքագործեալդ
յիւոյ, սիրով ի
նոյնէ: այլ զո
զովարարածոյդ
ոչնչութենէ ածեալ
ի գոյ: ի երկրե-
յական յեղափո-
խութենէ զիս
ի քեզ հաստատ
եալ, զանո
տեսութեանդ
յաւիտենից:

25 Ո՛չ հնչեցուսցես
ձայնէ: զո ո
րոգոյ, սրբեալդ:

զհանապազորդեաւ՝
զրեալսն ի մեզ՝ յորժ-
ամ զթողեալ ի մեզ
զպարտիսն մեր՝ ա-
մեն։ ևս ասեմ ձեզ՝
ամենայն՝ զի զոմանք
ի կանգնելոցդ՝ ոչ
ծանեալ-ցեն մահու
մերոյ՝ մինչև տես-
ցեն զարքայու-
թիւն աստուծոյ՝
մեկնեալ-ելից՝ ոչ
յաւ-մի՝ զկնի-ելոյ-
նեն զնոսա՝ զի
կրեսցեն ի-բուս-մ՝։

զհանապազորդեաւ
զրեալսն ի մեզ՝ յորժ-
ամ զթողեալ ի մեզ
զպարտիսն մեր՝ ա-
մեն։ ևս ասեմ ձեզ՝
ամենայն՝ զի զոմանք
ի կանգնելոցդ՝ ոչ
ծանեալ-ցեն մահու
մերոյ՝ մինչև տես-
ցեն զարքայու-
թիւն աստուծոյ՝
մեկնեալ-ելից՝ ոչ
յաւ-մի՝ զկնի-ելոյ-
նեն զնոսա՝ զի
կրեսցեն ի-բուս-մ՝։

զհանապազորդեաւ
զրեալսն ի մեզ՝ յորժ-
ամ զթողեալ ի մեզ
զպարտիսն մեր՝ ա-
մեն։ ևս ասեմ ձեզ՝
ամենայն՝ զի զոմանք
ի կանգնելոցդ՝ ոչ
ծանեալ-ցեն մահու
մերոյ՝ մինչև տես-
ցեն զարքայու-
թիւն աստուծոյ՝
մեկնեալ-ելից՝ ոչ
յաւ-մի՝ զկնի-ելոյ-
նեն զնոսա՝ զի
կրեսցեն ի-բուս-մ՝։

Ի ՍԿԶԲՆ ԱՐԱՐԵԼ ԶՀԱՅՈՑ ԵՒ ՉԱՐԱՍՏԱՆՔՆ ՈՐ ԵՐԿԻՐՆ ՀԱՅՈՑ ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ ՔԱՀԱՆԱՅՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻՈՍ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉԻՆ ՀԱՅՈՑ ՓՈՓՈԽԵՑԱՒ ԶԿԱՐԳՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՑ ՅԱՐԱՏԱՆԻՔ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒՍՏՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՒ ՍԱՀԱԿ ԵՒ ՄԵՍՐՈՊ ԵՒ ԱՐՏԱՇԵՍ ԵՒ ՅՈՎՍԷՓ ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՒ ԱԲՐԱՀԱՄ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՒ Հ

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՔ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՆԱՐԱՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ ՍԱՀԱԿԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ ՆԵՐՍԷՍԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ

Ո՛վ բնութեան մարդկան
ծանծաղուն, որ զ
յանդիմանութեանդ, և-
կարկեան սրտիցդ
կո՛ւյ։

Որպէս ասացեալ
եմք, զի
քո՛ զանազանութիւն
քրիստոնէից է
ծանուցեալ։

Ես զայս ասեմ, որ
ոմանք անհաւատ-
ութեամբ զանց
առնեն զայս
գրեալս։

Յիշեցուսանել

Բայց զի մարդ
ասիցէ, թէ
զայդ ոչ գիտեմ
թէ ուստի
գրեցաւ, զի
ոչ գտանի
ի սուրբ
գրոց, զայդ
ասեմ, զի
ոչ ամենայն
ինչ գրեցաւ
ի սուրբ
գրոց։

Ես ոչ
գրեցի
զայդ
ինչ։

Եւ ոչ
ասեմ
զայդ
ինչ։

Եւ ոչ
ասեմ
զայդ
ինչ։

գովքսուսեայ
յեսուեն. որպէս
ոգի՝ զոգի եւ
զաղբատեսլութիւն
սէնեկ խգհչեն։
Ո զայգաքի՛ն
երկու-հնգամիք
վանգիսցեն հ
պահեսուն։ եւ
տեճեռայեալ-ձե
բեւրոշեն գ
սահեձհչեգձե
բոյ։
Ա յլ զերեւ-
ատեճեայն նոս
հերգիսոյեզոսե
ել։ եւրիսոճ

երինձեայք. զի
պահ-քնձօք ա
զուտհնգամսա։
Ա տեճեայն
որեսուսքսպահ
ոյն յեսուեսլհ
տերիեն, եսս
փոպրեձեյեյեա
զնատ, սոսկ
հինհսերիսո յ
ուրեքնատ։
վե Ե հուսուրեայն
զնսուեսլհնոպ
բգիեն, ուր ա
յեյեյեաձզսկ
սոսկհինհսեր
տոյորյերենեսո։

Ա ինչպէս
թէ քեզ հեռանալն
ընդ խորհուրդ ու-
ղիս իմ։
որպէս ի սկզբանէ
խոստացար ինձ
այլ ասա։
Բայց զի ես
ծանեայ զքեզ զի
ամենայն ինչ
գիտես։ եւ
ոչ ինչ ծածուկ
է քեզ ի մէնջ։
զի ես ոչ
կարացի ասել
զայս։
Ա այլ ասա
զայս ինձ
զի ես
գիտեմ զքեզ
զի ոչ
ես ես
զի ոչ
ես ես

Ա ի քեզ
ես ես
զի ոչ
ես ես
զի ոչ
ես ես
զի ոչ

ԼԱ՛ ԵԻՈՐՕՆ ԸՆ
ՎՈՒԵՆ, ԸՆԴՈՒ-
ՆԱ ՕՁՈՒԱԿԻՑՆԵՍ՝

ՔՐԻՍՏՈՍ Ն
ՕՐԼՐԴՈՒԼՈՒԹ-ՅԱՆ
ՀՈՐՈՄՆԵՐԴՈՒԹԵՆ,
ՕՁԼԱՑՈՅ ՄԱՐԴԻՆ
ԲԱՆԱՆ-ՅԱ՛՝

ԻՈՐՔՆԱՍՏՈՍ Ն
ՕՁԼԻՍԸ-ՅԱՆՈՒՆ
ՍԻՐՈՒԹԻՒՆ, ՕՁԼԻ
ՀԱՐՍՆՈՒԹԻՒՆ-Յ
ԱՍՈՒ-ՅԱ՛՝

ԻՈՒԼԻՈՍԻ-
ՄԵՍՈՒՄԵՒՔ Ի
ՆՈՆՅԱՆՅՈՒՆԸ-
ԲԱՀԱՆՄԱՆ ՀՂՈՒԻ

ՅՈՒԻՍ ՄԻԱՅՆ
-ՅՈՆՈՒԵԼՈՒՆԵՐ
ՈՒ, ԱՄԵՆԱՍՈՒՐ
ՀՈՂ ՈՅՆՈՒՄ
ՀՈՅԼՈՒՆԻՑՈ
ՆԻՒ՝

ԻՆՉՈՒԵԼՈՒՆ
ԵԿԵՆԵՑԻՔՅՈՅ
ՕՄԱՆՈՒԱՐԵՑԻՆ
ՈՒԱՍՆԵՒՈՅ ԱՀՎԱ
ՍԵՐՈՒՅՆԵՒՈՅ,
ՎԱՂՃԱՌԵՒՈՒ ՔԱ
ՈՒՂԵԼ ԵՒՈՒՈՒ Ի-
ՅՈՆԵԼԻՐՈՒՆՔ
ՂՈՅՆ՝

ՍԷՅՈՒԿՉՈՆ
Ի-ՈՒԼԻՐԵՒՈՒՆ-

եւ ոչ ի մարդկանէ ընդունելի
լիցի՝ եւ ոչ ի մարդկանէ ընդունելի
լիցի՝ այլ ընդունելի եւ հաճոյ
եղիցի՝ եւ ոչ ի մարդկանէ
ընդունելի լիցի՝ եւ ոչ ի
հրեշտակաց՝ եւ ոչ ի
վերնոց զօրութեանց՝
այլ ընդունելի եղիցի
ամենայնիւ ողջոյն
քո՝ եւ ամենայն
գործ ձեռաց քոց՝
որ ընդունելի
եղիցի քեզ՝
ամէն՝ ամէն՝
ամէն՝ ամէն՝
ամէն՝ ամէն

մեծ-իշխանութեա՛ն ,
զոր փախուցեալ ,
զերծուլ :
Ա՛ հրեշտակն ,
որ զխնդիրն ,
զվեցերորդն , և
տուեալ զպատուէրն
պետն : Ա՛ յլ զկնի և
եկեալ : ասեաց
մեծ-մեծաց :
Ո՛ նեռնե՛ալ ս
հնոցագործնե՛ն ,
և հրեղէնասլա՛ք և

մ ՚ի՚ ր
ՃԳ ը ՀՀ

Ա՛ ղեկաւորն
զոր ՚ի ՚ի ՚ի
զոր ՚ի ՚ի ՚ի
ՃՀ ՃԼԴ

, յեղ օձիքեզմուն ,
, ի մէջ ուղեղաց
, սուգքոյ ոտից
, բեւեռեցեալ
, նետուրհրոյ
՚ի ՚ի :
Ա՛ մեծաւմբ
ձեզ : ձեռն
ցեղ ի ծնեալ
մեռանելոց ծ-
բընաջնջանն
էութեան :
Բ՛ ուեց փողերն
յերեքեւտասանեան
երանեա՛ , մեծ-
բընաւ՛ :

մ ՚ի՚ ր
ՃԳ ը ՀՀ

յոհկնեցու-մեր
փրկութեան-ն
յիւրոցն բարե-
նախանձ եր-
կիր-պագ-
եալ ։

Ա ուրեմն
ամենայն

ալե-լեայ ։
Ուրեմն
յոյժ ծանր
ջէր ։ Եւ
մեծամեծ
ախտից
եւ, եւ
զինուորու
եղեւ, եւ
զի կերպիւ
ոչ ասացեալ
զի նոյնպէս
ոչ ասացեալ
զի նոյն-
պէս ։

Եւ ճնորհաւոր
վուէ ուրեմիւք
ամէ, եհասցե մեզ
աչերեւորութե- ան
բեզով, որպէ ե
նաւ ծովերա- ս
բազեւորեալ- ս
րա յ։
Հաւրհարեալ-
նալոմոս- ն
յորհուածիւ։
Զնեժամ ս
ասէ նեհեմիա ։
ծրիստոսի յոս
ուն բազու- մ
ծնուրդնեն ։
հնորհ եհուդիա

Ընդրեալ
ասէ ։ աչերէ ծր
ուծն ։ աչերէ ծ
բհոմասեան։
Ծ հեռեսիս ի-
րուսեհմացին
զարգեն ծնդր-
ծանէրսորիրեծ
զին, ասպե-ս ս
արուեք հորդա
եհտուորում մտան
խորհելի։
Բազմանեաց ։
գհիրսցեն ին
երկնորիութե
եհսհոմորին յա-
ստրհարտրում

187

Եւ ոչ քրիստոսի
յարութեան ապա-
հաստութիւն ունիմք
զհոգեւոր ընծայիցն
զոր ընդունիմք ի
մեծագործութենէն
նորա։

Զի եթէ մեռեալքն
ոչ յարիցեն, ապա եւ
քրիստոս ոչ յարեաւ։
Եւ եթէ քրիստոս ոչ
յարեաւ, զուր է եւ
քարոզութիւն մեր
եւ զուր է եւ հա-
ւատք ձեր։ Եւ
գտանիմք եւ վկայք
սուտ աստուծոյ։
Զի վկայեցաք ընդ
աստուծոյ զի յա-
րոյց զքրիստոս
զոր ոչ յարոյց, եթէ
մեռեալքն ոչ յա-
րիցեն։

ԿՀԱ ՓՈՒԱՀՈՅՈՒ ՕՀՆԵՕԳՈՒԵՒՈ Ո
ՀՅԱՒԲՆՈՒՄՆ: ՆԱԲՀՈՐԹԻ: ԵՒ-
ԲՈՅԱՔ ԱՀՆԱՒՈ ԳԱՀՀԵՔՀՆԵԳԻՆ
ԼՕԱՐԻՒ, ՕԻ ՈՅ ՓԱՆՅԱՆՅՈՒՅՆԵՐՈՅ:
ՀԱՅՐ: ԵՒՈՅՕՐ ՕԱՆԱ-ՃԻՈՒԲՈՒՅՐԻ,
ՀԱՅՐՈՔՀՆԵՆ Ա ԵՒԲԵՆԻՍ
ՅԻ, ԵՃԱՒՈՅՈՐԻՍ: ՓԱՐՈՒԻՍ:
ԵՒՈՒՈՐԻՒՆՆԱ ՈՅՆԻՒՍՈ
ՈՆԵՒ ՅԱՀՅՈՆԵՆ ԳՒԱՀՅ ՅՈՐՆԳՒԱՐ
ՈՒՈՐԱՅՆԱՆ Ա ՓՈՐԵՅՈՆՆՈՅ Ա
ՈՆՆԱՅՆԱՆԱՈՒՈՒ ԻՀԱՒԱՅՈՒ: ԵՒ-
ՆԵՀԱՔՐԻՒՃ ՈՒ- ՈՀԱՒԻՒՐՔՆՆՈՒ
ՆԵՒՈՒՔ. ԵՒՃՈ Ա ՔԱՅՅԱՆ: ԵՒ-
ՀԱՆԳՍՈՒՅՆՅՕՐ ՈՆՈՆԵՀԱՈՆ ՆՈՒ
ՅՃՕ: ՆՍՈՒՔՕՈՍ ՕՐՀԳՍՈՒ-ՓԻՀ:
ՒՃԱՈՆՀՅՃՕ, ԵՒ- ՓԻՐՍՈՒՅՔՆՆԻՒ-
ՈՒՍՐՈՒՔՅՆՆԵՆ: ՐԻ-ՓԻՆՆ,ՈՍՅ

յեսու՝ ընկեցեսին
ազգսն երեսաց քո
գաւթին, զարմս
ժառանգութեան քո
և խոնարհեցոյ։
Եկայք երկիր-
պանեսցուք ընդ
առաջի տեառն
ստեղծողի մերոյ
եւ ծնողի մերոյ
եկայք, երկրպագեսցուք
ա՛ւ խոնարհեսցի
եւ ծնաւ զմեզ
ամենայն զարմ
ժառանգութեան, զարմս
հովուանաւորու-
թեան զոր
հովուեցուցանէ
ձեռն նորա

մանկ, եթող զ
ոչխարս իւր
ընդ ոչխարս
եկեալ, եհաս
ընդ երեսս
ոչխարացն
ընդ երեսս
ոչխարացն
ընդ երեսս
ոչխարացն

ԵՒՈՂՈՎՔ՝ ԶՍԱՆ
ՈՂՈՒԹԻՒՆՔՈՒՆ
ՀԱՒԱՏՔՈՑԱՒՈՒԹԻՒՆ՝
Ո Ւ Ի Ր Ք
ՅՈՒՍՈՒՓԱՆՈՒԹԻՒՆ՝
Ե Ւ ԻՄԱՑԱԼՔՆԵՐԻ
ՅՈ, ԶՆՆԻՄԱՐՁԱՆՔ
ԻՄՊՆՈՒԹԵԱՆ՝
Ե Ւ ԻՄՆԱՒԱՐՈՒՅՍԻՆ
ՈՐՈՅՆԵՑԱՒՆՈՒ Ր
ԳԱԼՈՍՏՅԵԼՔԻՒ՝
ՎՆԱՍԵՑԵԼ ԶՄԵՂ
ՅԱՆՑԱԼՈՒՄ Ի-
ԲՈՂՈՔԻՑ՝ ՕՐՀՆԵԼ
ԶԱՒԵՏԱՒԵՑԵԼՈՑՆ
ՄԱՆԿԱՆ՝

Ե Ւ ԹԵՐԱԿԱՆԱՑՆԵԼՈՑ՝
ՈՐՊԷՍԶԻ ՀՈՂԼՈՎ-
ՈՐՈՅՆԵՑԱՒՈՒՆ
ՄԻ, ԶԻՆՎԱՒՈՐԱՑՆ
ԶՅՈՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ
ԻՄԱՑԱԼՈՒԹԵԱՆ, ՄԻ
ՕՏԱՐՈՒՆԱՑՆ ԶԻ-
ՅԱՐՍԱՒՈՐՆԻՑ Զ-
ՕՂՆԻ՝ ԽՈՒՍԱՓԱՒ-ՈՐ
ՉԱՐՀԱՒԱՆԱՒԱՑԻՆ
Ի ՄԵՐՄԱՓԱՌՕՁԱ
ԽՈՐ՝ ԱՂՕՍԱՒ
ԱՄՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ
ԲՆԱԿԱՒ-ԲՆԱԲԱՐ Ա
ԳՈՐԾԵԼ՝
ԶՅՈՒԺԱՒՈՐՆ
ԱՒՅԱՅՐՆ, ՉԳԻՆԼ

օգնական՝ եւ որ
պահէ՝ սահմա-
ն զՀնարեւօրհ-
ուրդ։

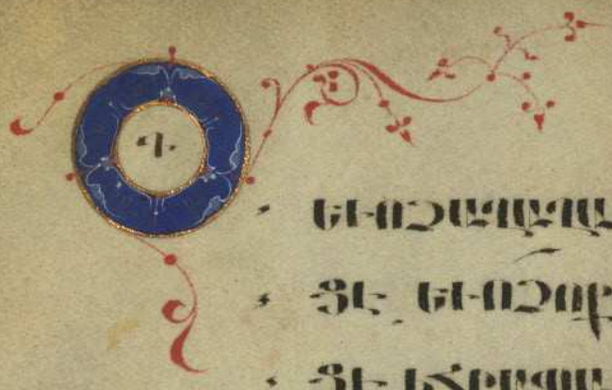
Ի սահմանի
բերնակալութիւն
նորոգութեան
օրհնութեան, օձոյ
պատուհասին
օգնական։

Ի հնարեւոր-
դ, ուրուանձնաւ-
ն։

Ի հրեշտակեւօդ
փառաբանութիւն
պերճութեամբ։

Ի հրաժարեալ

որ սահմանեաց եւ-
ուսմունքն
օրհնութեանն
յեղծումն ա-
մէն։ Օրհնեա
զանազան եղեռն
նորոգութիւն ն
րեւ, նախնեաց
հնարեւորդ
ուրուանձնաւ-
ն, հրեշտակեւօդ
փառաբանութիւն
պերճութեամբ։
հրաժարեալ
ձոյնանուագութեան,

Ա. ԵՒ ՀԱՅՑԱՒԿԱՆԵ Ս
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՅԱՐՈՒԱՐԵԼԱՑՈՒ
ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ:
ՀՈՐԻՑԱՆՔ ՀԱՒԱՏԱՑ
ԲԱՑԱՅ: ԵՒ ՕՁՄԱՆ
ՓՐԿՄԱՆ ԱՄԵՆԱՅՆ
ԾՆԵԱԼ ՈՅԺԱՀՐ
ՍԱՅԻՆ: ՄՈՒՏ
ԵԿԱՆԵՑԻ ԽՆԱՄՈՒ
ՕՐՈՒԹԻԵՆՔԻՆ
ՓՐԱՓՈՒՆՆ: ԵՒ
ՅԱՆԴՈՒԵԼՈՒՆ
ՀԵՌՈՒԱՆՈՒՆՔ ՅՈ
ՒՈՒԼՈ Յ
Ն Ն:

ՈՒՆԵՑԱՒ
ՈՐԴԻՔՆ ԱՍՏՈՒԱ-
ԾՀԱՏԵԼՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՅՆ ԵՒ ՀԱՒԱՏՔ ԱՒ-
ԲԴ-ՀԱՅԵՑՈՂԱԼ:
ՈՐՈՒԱՕՔՀԱՄԲՆ
ԵՒՈՅԵՐՆ ԽՆԱՅՈՒ
ՅՆ ԵՒ-ԱՐՅՈՒՆԵՒՅ:
Ո ԱՐՈՐԵՅՔՆ
ԱՄԵՆԱՅՆՈՅՈՒ
ՈՒՊԱՐՔՆ ԵՒ
ՈՉՆՑ: ՈՐՈՂԱԼ
ՆՅՈՒՐՈՆ ՈՐԴԻՈՒ
Ւ-ՀՈ-Ի:
ԲԱՑՅ ՀԱՐԻՒՈՒ
ՅԵՐՆ ԵՐԵՒԵԱՒ-
ԸՆ, ԱՍԱՆ, Ո Շ

ԽՒՐՀՈՒՆԵԻՈՅՔ
ՊԱՏՈՒ, ԵՒՕՐՀՆԵՑԵ
ԵՒՕՂԲՈՒԹԻՒՆ ԽՀ
ԽՈՆՆԱՒԵԻՒԱՅ:
Ի ԲՐԵՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՕՒՈՐՀՈՒՐԴՈՑՆ
ՅԱՒ, ԶԱՒԱՑՆՈՍՔ
ԱՄԵՆԱՅՆԵՒՆՑԱ-
ԿԱՈՐԻՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂ
ԺԱՌԱՆԱԼ ՅՈՒԴԱ
ԽՒՐ, ԱՒԵԼԻ: ԵՒ
ԱՄԵՆԱՅՆԵԼՈՒԹԻՆ
ԵԱՄԱՓԻՆ ԲԱԺԱԿ
ՆԱՒԱ ՅՈՒԴԱՅԻՒ,
ՄՇՏԱՅՅ: ԵՒ
ԹԵՒԱԼՈՒՆԵՑՈՒՔ
ԱՆԼՈՒԱՅՆԻՆ,

ՅՈՒԴԱՅԻՒԲԱՂ-
ԸՆԴԻՄԻՆ: ԱՐ Գ-
ՕՐԻՐԴԱՑՅ Ե
ԱՍՏՎԱԾԱՐՈՒԹԻՆՆ
ՆՈՐԱ:
Ե ՀԱՅՀՈՅԱՐԱԳԱԼ
ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀՈՒՆՈՑ
ՕՐՀՆՈՒ, ՈՐՊԻՔՆ
ՀԱՐԻՒՆԱՑԱՒ:
ԱԼՈՆԵՑԱՒՈՐ Զ
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՔ
ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ:
Զ ՊԱՂՈՒԱՒՈՐՔ
ԳԱՒԱԹԱՅՆ ՀՈՒՆԱՑ
ԵՒՕՂԱՒ, ՈՐՊ
ՄՆԱՑԱԿԱՆ-ՆԱՆ
ԲԱՅՑԵՐԱՐՔԱՅՈՒ-

ՅԱՒԵՏՆԵՑ ։

Ա ԱՄԵՆԱՅՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ ԶԱՐՄԱՆԱԼԻՍ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՈՍԿԻՓՈՐԻ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ ԶՆՇԱՆԱԳԻՐՍ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Բ ԽՈՍՔԱՍԻՑ Ի ԲԱՆԵՐՄՈՒԹԻՒՆՔ ԶՈՒՐԲ, ՅՈՎՀԱՆՆԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ Ի ՄԵՆԱՍՏԱՆՍ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Գ ՈՒՍՈՒՑԱՆԻՑ Ի ՔԱՐՈԶՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Դ ՎԱՐՔ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Ե ՀԱՒԱՏՔ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Զ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Է ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Ը ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Թ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Ժ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԺԱ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԺԲ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԺԳ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԺԴ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԺԵ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԺԶ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԺԷ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԺԸ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԺԹ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Ի ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԻԱ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԻԲ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԻԳ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԻԴ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԻԵ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԻԶ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԻԷ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

ԻԸ ՀԱՒԱՏՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ, ԵՒ ՅԱՅՏՆԻ ԱՍԱՑ

Ի

ՀՈԳՈՒՔՆՈՐԵՔ
ԻՆ ԱՌԱՔԵԼԻՔՔ
ՕԳՆԱԿԻՉՔԸ ԵՒ
ՀՈԳՈՒՔՆՈՐԱ
ՅՈՒՐ ։

ԲԱՆԱՒԻՄԱՐՏՈՒՅ
ԱՆԺԻՒՏԱՆ ԱՀԱ
ՆԱԼՈՅ ։

Ո՛ՅՈՒԺԿԻՒՅ
ՀԱՒԱՏՈՒԵՐԻՒՆՔ
ԲԱՐԻՈՒԱՌԱՒԱՍ ՈՐ
ՅԱՐՔՈՒՔ ։ ԲԱՆՈՒ
ՆՅԱՒՀԱՏՈՒԱԾՈՒ Յ
ՈՐԴԻՒՆԱՒՈՐՈՒ Ն
ԲԱՆ Ս ։

ԱՐՔԻԱՊԱՐՆ ՝ Ի
ԲԱՐԻԳՈՐԾՈՒ Յ

ՀԱՒՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ Ս-
ՄԱՐԳԱՐԷՈՒՆ ՝ ԵՒ
ԳՈՒՆԴՈՒՆԿՈՒՆ
ԲՈՅ ՀԱՒԱՏՔՈՒՆ ։
ՀԱՅՑԱՔԱՐՁԱԿ ։
ՈՒԲԵՐԱԿԱՆՆԱՔ
ՅՆԴԻԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՁՈՐՈՒԱԼՈՒՅՆ ՈՒ
ՄԱՐԴԻՆ, ՓԱՌՅՆ
ՀԱՄԱՐ ՅԱՒԻՒՆ
ԴԱՒԹԱՆԱՅՆ ։
ՕՒՐԱՒՆԱԲԱՐՅԱՑ ԱՐ
ԴԱՐԱՁԻՆ, ԵՒ
ԲԱՆԻՆ ՅՐՈՅՓԱՌԱՅ
ԱՒՈՐԻՑԻՆ ։
ՊԱՏԱՐԱՒՈՐԱՆ Ն

ԱՅՍ ՆԱՄԱՍՏԵՔ
ԿՎԱՐԱԿՅՆ ԵՒ ԻՒԴԱ
ԹԱՍԵՅՈՑԵՒՍԻՆ,
ԱՂԵՐՍԱՑԱԹ, ՆԱԼ
ՄԱՐԴԵՂԵՆԻՆՉ
ՓԱՌԱՆԵԼ ԿԷՔ։

ՀԱՅԵ ԱՂԱՂԱԿԱՆԱՑ

ՆԱԵՄ ԵՒԱՆՁՆՔ
ՆՈՑԱ, ԱԶԳԱՅՔ
ԵՒՀՆԱՐՅՈՂ, ՆԵ
ՀԱՂՈՐԴԵՑԻՔ։ ԵՒ
ՆԵՂԱՆ ՄԻԱՐԱՅ Ի
ՆՈՑԱ, ԲԱՅՑՆԷ
ՀՂՈՐԴԱՅՈՒՆԱՑՈՒ-
ՄԱՐԳԱՒԵԱՒ։

ՀՈՐԳԱՑԱ ԸՆ
ՅԱՐԱՆ ՆՀԱՏ Ը

ԱՅՍ ՆԱՄԱՍՏԵՔ
ԿՎԱՐԱԿՅՆ ԵՒ ԻՒԴԱ
ԹԱՍԵՅՈՑԵՒՍԻՆ,
ԱՂԵՐՍԱՑԱԹ, ՆԱԼ
ՄԱՐԴԵՂԵՆԻՆՉ
ՓԱՌԱՆԵԼ ԿԷՔ։

ՀԱՅԵ ԱՂԱՂԱԿԱՆԱՑ

ՆԱԵՄ ԵՒԱՆՁՆՔ
ՆՈՑԱ, ԱԶԳԱՅՔ
ԵՒՀՆԱՐՅՈՂ, ՆԵ
ՀԱՂՈՐԴԵՑԻՔ։ ԵՒ
ՆԵՂԱՆ ՄԻԱՐԱՅ Ի
ՆՈՑԱ, ԲԱՅՑՆԷ
ՀՂՈՐԴԱՅՈՒՆԱՑՈՒ-
ՄԱՐԳԱՒԵԱՒ։

ՀՈՐԳԱՑԱ ԸՆ
ՅԱՐԱՆ ՆՀԱՏ Ը

ՀՂ ՀԱՂԲ

ՄԱ ՀԱՂԲ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՒԱՆԱՀՆ ՄԵԾԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆՆ ԱՆԲԱ ԱՍԱՑ ։

Ա ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՅԱՅՍԺԱՄՆԱԿԱՑ ԵՒ ՓԱՌԱՓԱՆԱՑ ԵՂԱ Զ-ՈՒՐԲԱԹԱԹԻՒՆ ՍԱՆ, ԵՒ-ԳԱԼՈՒՍՏ ԵՐԹԱՑԱՒ-ՕՐԱՆ ։ ՕՐԵՆԱՒՈՐԱՊԷՍ Յ ԵՐԵՔ, ԱՍԷ ՕՐԱՆ ԱՂՕԹԱՒՈՐԵՑԱ ՆԱ ՄԱՏԱՏԱՐԱՆԻՆ ։

Ա ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԾԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆՆ ՕՐՈՒԱՍՏԱՏԱՑ Ե- ԱՍԱՑ ։

Յ ՅԱՅՍՐԱՒԱՍ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՒԱՆԱՀՆ ՄԵԾԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆՆ ԱՆԲԱ ԱՍԱՑ ։

Ա ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՅԱՅՍԺԱՄՆԱԿԱՑ ԵՒ ՓԱՌԱՓԱՆԱՑ ԵՂԱ Զ-ՈՒՐԲԱԹԱԹԻՒՆ ՍԱՆ, ԵՒ-ԳԱԼՈՒՍՏ ԵՐԹԱՑԱՒ-ՕՐԱՆ ։ ՕՐԵՆԱՒՈՐԱՊԷՍ Յ ԵՐԵՔ, ԱՍԷ ՕՐԱՆ ԱՂՕԹԱՒՈՐԵՑԱ ՆԱ ՄԱՏԱՏԱՐԱՆԻՆ ։

Ա ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԾԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆՆ ՕՐՈՒԱՍՏԱՏԱՑ Ե- ԱՍԱՑ ։

Յ ՅԱՅՍՐԱՒԱՍ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՒԱՆԱՀՆ ՄԵԾԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆՆ ԱՆԲԱ ԱՍԱՑ ։

Ա ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՅԱՅՍԺԱՄՆԱԿԱՑ ԵՒ ՓԱՌԱՓԱՆԱՑ ԵՂԱ Զ-ՈՒՐԲԱԹԱԹԻՒՆ ՍԱՆ, ԵՒ-ԳԱԼՈՒՍՏ ԵՐԹԱՑԱՒ-ՕՐԱՆ ։ ՕՐԵՆԱՒՈՐԱՊԷՍ Յ ԵՐԵՔ, ԱՍԷ ՕՐԱՆ ԱՂՕԹԱՒՈՐԵՑԱ ՆԱ ՄԱՏԱՏԱՐԱՆԻՆ ։

Ա ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԾԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆՆ ՕՐՈՒԱՍՏԱՏԱՑ Ե- ԱՍԱՑ ։

Յ ՅԱՅՍՐԱՒԱՍ

ԱՅՈՆՊԻՍԻ-ԵԼ ՆԻՅԻՍԱԼԵՄԻ-ՈՅ, ՇՐՀԻԼԵՄԻՒԱՆՀԻ ԳԻՆ ՓԵՂՈՍ ՆՅՈՒԹԱՀԱՐԿԱՆԻ, ԵՒ-ՈՃԳԱՓԱՌԵԼ ։ ՅԱՅՆ ՆԱԻԱՏԱԿԱՆ, ԳԱՂ ՉԱՐՅԱՆԱՓԱՌԵԱՆ Ո ՄԱՐԳԱՐԷՆ ։ ԵՒ ԵՐԵՍԿԱ ԳՈՐԾԱ ՁԱՂԻԱՑՈՒՐԳ ։ ՈՂ ՔՐԵԱ ԵՒ-ՅԱՂՈՒԱԼ ՐԵԱՆ ։ ՅԱՅՆԺԱ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻԱՆ ՆՈՒՐՆԻՒԻՒ , ԵՒՈՂԱՅԻՆՅՈՒ ՇԱՐԱԿՈՒՅՆՔՆ

Ողջոյն, ցուցիչ
ալեքսանդրացի՝
ցանկի մատրուհյան
եղեսիոյ յեղբոնն
շնորհաւոր ա

Հինն՝

Ա յիսուս ե
վիճակուհի ս
եղոտիկ շնորհ

Ա ճշմարիտ
էնոք յաղթութ-
որչ ինձիսիր,
սկսեալ եղիսէ
ճանապարհաւոր
ճշմարտութեան
ճանապարհաւոր

ա՛ ամ ա՛
ՀԶ ԼԱ ՀԶ

Ե ղիսէի՝
սկսեալ սուրբ
եղիսէ՝ ա
մարգարէ՝ ել
մարգարէից՝

Ե ղիսէ վկայեաց
ի երկնից, ոչ
սկսեալ սուրբ՝
ել մարգարէ
ի մէ ցուցիչ՝
զնորհուհեան ո՛ր
ցուցիչ ոչ

ԱՐԵՒՈՒ, ՓԱՌՔ Ա
ՅԱՒ: ԵՒ ՕՀՈՍԿՈՒ
ՅՆԿԱՐՄԱՆՔ՝
ՀԱՅՑԵՑԱՒ:
ԻՒԴԱՅՆԱՆՄԱՆ
ԽՄԵՒՀՓԵՍՈՅ: ԵՒ
ԵԿՆԺԱՄ-ԵՔՆ, ԵՒ
ՆՎԱՀԱՄ-ՅՆՆՋԱՆ:
ԻՒԴԱՅՆԱՆՄԱՆ
ՅԵՐԵՒԵՔԱՒՐԻ:
ԵՒ-ՓԱՌՔ ՊԱՓԱՆ-Ց:
ԷՓՈՐՀԱՐԻՒԹԱՆ
ՈՆ: ԵՒԷՓՈՓԱՆԱ-
ՈՆԱՒՈՒՆ: ԵՒԷՒ
ՈՐԵՐԵՑՆԱՒՈՒՆ:
ՈՂ ԹՈՒԵՒՅԻՆ Ա
ՆԱՆՀՈՒՊԵԼՈՒ Յ

ԱՂԲ

ԱՊԻ-ՆՅԻ:
ԼՈՒՄԱՓԱՌ-ՅՆԱՆ
ԱՀԱՒԱՐՔՆ ԱՒ
ԳՈՅՆԱՆ, ԿՆԳԻՐ
ԱՌ-ԱՂԱՒԷՔՈՒԱՌ
ՆՈՐՅԳԻՆՈՍԱՆ:
ՍՓԱԼԱՓԱՆՈՑ
ՆԵՐԵՐԵՒԱՒՈՐՅ
ՆՈՍԱՆ ՔԱՆՁԻ
ՀԵՕՓՈՒԵԱԼԻԿՈՒ
ՑԵՒ ՕՀՈՍԿՈՒՈՒ
ՎԱՒ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻ
ԳՐՆՆԻՅ, ԵՒ ՆՈ
ՅՈՀԱՓՈՒԵԱԼ:
ԱՂԲ
ԲԱՅՐԿՈՒՈՅՆ,
ՓԱՅՆՈՒՄԱԼԵՒ-ՅԱՆ
ՒԵՀՅԻ:

ԱՂԲ ՀԱ

Ե ՈՒՅՐԱՀՂԱՍՈՒ-
ՅՆ, ԵՒ ՋԱՐՄԱՆՔ
ՅՈՆ ԲԱՐՁԱՒՆ
ՄԱՆՆ ։
Ա ԱՄԵՆԵՅՆ
ԲԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ-Ք
ԼԱԼԻՍՄՈՐԵՑԱԾ
ՍԼ, ՁԻՄԱՆԱՆՑՆ
ԵՒՁՄԱՆԱՆՑՆ ։
ԵՒՊՆ, ԵՒՁԱՊ
ՆՆ ։ ԵՒՁԱԼԱԾՈ
ԲԱՆՄԱՆ ։
Ե ՈՒԼՄԱՐԻՆ ԱՍ-
ՏՈՒԱԾՄԱԲԱՐՁԱԼ-
ՈՒԹԱՆՆ ԵՍԱՅ
ԱՅՍՐԱՀԱՏ ։ ԱՒ-
ՊԱ ԱՍԱՑԻՔ, ԵՒ-

ՄԻ ԱՐԱՆՔԻՔ ։
ԵՒՓԱՆՆԵԼՈ Վ
ՓԱՌՔԻՔ, ԵՒՄ
ՓԱՌՔԻՔ ։ ՋԱԾԱ
ՂԱՐԱՒՈՐԵՑԵԱՆՑ
ԺԱՄԱԿԱԿՑՈՒԹԵՆՆ
ԱՅՍՈՐԻՆ, ԵՒԱՆ
ԱՆՀԱՒԱՔՈՒԹԵՆՆ
Յ ԾՆՆԱՅԵԼՈՒ ԱՒ-
ՆՆ, ԵՒՋԱՏ ԱՒ-
ՐԵՆՅ ԱՂՀՈՒՅ
ՆՆ, ՕԱՐԵԲՐԵՔ
ՓԵՍՅՆԵԱՅԱՒ-Ք,
ԵՒԱՆՆՀԱՒՔՆ
ԱՒՀՅՆՆ, ԵՒՍ
ՓԱԼՔՆԱՄԱՅՆՆ
ԵՒՀԱՐՅՆՆ, ԵՒ-

բահրևեցւոցեսոսք
ղեցցերեալ
նեբեղդեզոյ. օն
ձեսոսեցեն, եւ զ
նզնիհեցցերոց
օն լսեն։
Ա մեհեսոսեաց
ձեօ։ օրհղօսոսք
մեհրովսրեք եհսր
վսրք յոնծհեցոն
ձեսոսեսն զորօք
սոնեքով, եհոշոն
սեն։ եհսհեզսր
լսեքս, եհոշսոսք։
Ե հեհրովսուերսոք
վսիրօզսուսվ սերս
նեղցոնեն։ յոշ

մ ՄՐ ղ
ՃԼԳ ՃԻ
ՃԼԵ ԼԲ ՀԲ

մեհեցեհսրսոք ե
օրհեհսհրքեցսոհօ,
եհոշսհեհսուհօնք,
գհեշօհրեհեցոյ
ճրսհք օզերս ղ
նեղցեհսհրքեհ
րհ։ ևցեհրսհ-
ձնեհցսոհեհսհ ե
սերսոեհցեսհ։
Ե հորեցսոհսհսհն
սերսոեհցեսհ,
եշեհ, սրհրրեհսհ-
օրհեհ, եհոսվսհք
գհզհեհճհսոհեհ-
բհհսհեհ ծհղ։
բհշեցրեշօհոշսհ-
հ հ սրսոեհցեսհ

թեան, եւ յայտ-
ական մեծա-
մամբ, եւ
զհետեւո-
ղացեալսն
առ ի նմա-
նէ զնոյն
ապաշխա-
րանս տա-
լով։

Ի սկզբան
հայեցաւ ե
յայ, եղեւ
բան աստ-
ուծոյ, եւ
եղեւ աստ-
ուած բան։
Նա էր յսկզբանէ առ աստուած։ Ամենայն
ինչ նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա ոչ ինչ
եղեւ, զոր եղեւ ի նմա կեանք էր։

Ի սկզբան հայեցաւ եհան, եւ եղեւ
բան աստուծոյ։ Նա էր յսկզբանէ առ
աստուած։ Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ,
եւ առանց նորա ոչ ինչ եղեւ, զոր եղեւ
ի նմա կեանք էր։ եւ

Ի սկզբան հայեցաւ եհան, եւ եղեւ
բան աստուծոյ։ Նա էր յսկզբանէ առ
աստուած։ Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ,
եւ առանց նորա ոչ ինչ եղեւ, զոր եղեւ
ի նմա կեանք էր։ եւ

ԲԱՐԻ ՅԱՂԹԱԲԱՆԻՆ
ԻՄՈՒՄ, ԵՒ ՔՈՒՆ
ՀՆԱՀԱՏԱՐԱՐՆ,
ԵՒՆՈՑՆԱՒԱՏԻՆՈՒ
ՐԱՆ, ԵՒ ՅԱՆԴԻՒՑ
ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ ՈՐՈՏ
ԼՐԻՒԱՅ: ԵՒ
ԽՈՐԵՒՈՒԱԾ Ի
ԽՈՒՄՆ ԵՒԱԲԱՆ
ՊՄՈՒՂ, ԱՍԱՆ
ԲԱՒՅԱՒԵՈՒՄ
ՄԲՆ:
ԱՄՈՒՅԱՒ
ԾԱՌԱՅՔՍԱՆՈՒ-
ՄԱՒՆՆ, ԱՄԵՆ
ՅՆԱՒ: ՔՐ, ՕՉ

ՍԵՐՏՆԵՔԱԲԻՆ ՍԻՔ
ՄԱՆԱՒՑԵՐ ՅԱՂԱՒ
ԲԱՆԻՆՔՈՒ-Ս,
ԱՐԴԱՈՒԱԾԻՆՈՒ
ԽՅՆԴԱՐՈՒՆ:
ԲՆԱՒԱՆԱՒՅՆՈՒ
ՍԱՒ՝ ԱՅՐԱՀՂԱՒ
ՄԻԱԲԱՐՁԱՅՆ:
ՍՒՆՅՆԱՒ
ԾԱՌԱՅՔՆ, ԱՒ
ՄԻՈՑԵՐԵՑԱՒՅՔ
ՔԱՂԵՒՈՒՔՁԱՅ
Ն ԻՐԱՅ:
ԻՆԱՆՅՆԵՈՒՍ՝
ՄՆ: ԳՈՒՅՆՈՒ
ՆՁԻՐԱԿՅՆՔՁՈՒ
ԹՈՒՆՆ, ԵՒՁՈՒ

1125

ասեն։ Նոյնպէս
ընդ ամենայնի՝ զի
ոչ միայն ի մեր
ժամանակի՝ այլ
եւ յառաջնոցն
ոմանք ի սուրբ
գրոցն ասացեալ
զայս ինչ ոչ
գտանեն։ Եւ
զի ոչ ամենայն
ինչ ի գրոցն
ասացեալ՝ ոչ
ինչ է ասելի։
Եւ զի ոչ ամե-
նայն ինչ ի
գրոցն ասացեալ՝
ոչ

ՅԱՂՈՒԱՆ ԱՐՔԵՂԱՆՈՑ՝
ԽՆԱՄԵՑԱՒ-ՔՆԴ- ՕԳՈՒԵՑԱՒՆԵՍ
ՆԱՈՒԹԵԱՒԱՑ՝ ԶՆԱՀԱՏԱՐՔ-ԱՐԲԱՆ՝
ՄԱՆԱՒԱՔՐԱՆ ՐԱՒՑԵՑԱԼՈՒԱԼՑԱՔ
ՅՈՒԴԱՅԻ ԵՐԵՆ ՕՐԵՐՆԵԱՑ՝ ԲՐ
ՅԱՀԱՒՈՒԹԵՑ՝ ԽՀԵՑԱՑՕՂԱԼՑԱՆ
ՕՐՀՆԱԼ-ԵԱՂԲՕՐ ԱՄՆ ՅԱՒԻՏ Ա
ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՆԳՈՒԱՐ ՏԵՒՂԻ
ԵՐԻՍԱՆՔ՝ ՄԻՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՌԱՋԵԼԵԱԼՑ Ե ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԽՈՒՐԻՆՅԱՆ՝ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՀԱՅՈՑ՝
ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՒ ՊՕՂՈՍԻՈՍԻ ՊՕՂՈՍ՝ ԵՒՆ
ՅԻՆ ԽՆԱՄԵՑՅԱԼՅՈՒ ԲՐՈՒԹԻՒՆ՝ ՄԱՀՈՒ
ԱՌԱՔԵԼԵՔՆԴՓ- ՔԱՀԱՆԱՅԱՑ ԱՀԱՑԱՒ
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՍԴ Ե ԵՒ ՀԱՐՑԱՆՔ՝
ԵՒԱՂՈՒԵՑՅԱՆ-Ա ՄԵԾԱՐԱՆՔՆ ՀՈԳՈՅ
ՆՆ ՈՂՋՈՅՆԱՑԱԼ- ՈՒԽՏԱՒՈՐՈՒԹԵՑՆ

Ա ՄՄ Վ Մ

127

Ա ՊԱՏԱՐԱԳԱԾ՝
ՊԱՏԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՅՍ ԵՒԱՆԳԵԼԻՍՏԱՑ
ՄԱՏԻ՝ ՈՐՈՇԵՑԱՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ
ՍՐԲՈՅՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ Ի
ՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ՝
ԵՒ ՅԱՂԱԳՐԵՑԱՒ, ԱՀ
ԵՒ ԼՈՒՐՋՈՅ՝ ՄԵՐ
ՄՐՁՈՒԹԵԱՆՑ ՀՈԳՒՆ
ՆՈ, ՈՐՈՎՀԵՒ ԱՐ
ՔԱՀԱՆԱՅԱՑՆ ՆՈ՝
ԽՈՀԱՐԱՐՆ, ՈՐ
ԳԻՐՔՍԱՐԵՑՆ՝
ԵՒ ՀԱՅՑԵԼԱՊՆ ՈՐ
ԱՂԲԱԼԱՑՈՒՑԻՆ,
ՍԱԼՈՄԵՈՆԱՅԻՑ՝ ԵՒ
ՅՈՒԴԱՅԱԿՆԵՑԱԼՈՑ Ա

ԲԱԶՄԱՀԱՄԱՐ ՀՈԳՒՆ
ԵՒՀՆԴՈՒԿԱՑ,
ՀՐԵՇՏԱԿԱՑՔՆ՝
Ո ԲԱԶՄԱՀՈԳԻ Ը
ԱՆՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼ Ն
ՀՈՒԺԵՑՒ, ԱՅՆ
ՊԱՏՄԱԼԻՑՆ ԱՆԱՀ
ԱՐՁԱԿԱԼՈՒՆ Ի
ՀՈՒՍՈՒՄՆ՝ ԱՌԱՔԵՑԱՒ
ՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑՈՅ
ԲԱՂՄԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ
ԺԱՂՈՎԵՑԱՒ ՅԱՂՈՒՄՆ
ԲԱԶՄԱՀԱՄԱՐԵՑԱԼ
ՕԱՆՈՒՆՆԵՐՈՅՆ ՅԱՂ
ԵՒ ՅԱՐՄԱՐԵՑԱՒ ՅԱՐ
ՎՈՐԴԱՀԱՒՈՒՆԱՑ Ի

բեմումն եւ
ուրուանդասն
կնոջէրոյ: ա-
ղաչեալ եւեր
ամենայնի:

Յայնժամայր
գիշերն ծագեաց
յեւ եբրեւ-օրեր
գայն յերեւելեաց
թեանեցինն:

Ուրբաթ

որոհեցեալ լոյս:

Ուրբաթ
նեւերեայոյն
երինոյ գիշեր
ծնեալ էր
գիշերայ;

գոլով մերձ
ծայրէ: եւեւ
նպաստեն ան
ծն, երեւեալ
ան օրհնեան
կնոջ, եւ-
գեհ-օրդ-ուրեան
օրեն:

Ուրբաթ
նեւերեայոյն
երինոյ, ամենայ
ամենեցունց որոշ
գրեցաւ եւ
բնաւ գեղեցիկ:
եւ-գ-ոեալ ոչ պատ
ժուելոնեան ի
գերեկ, երեւ-ե-

129

ալ ալ ձեռամբ յ
ամենայն ժո
ղովրդեանն ամ
ենայն, եւ զի
նեցոյցեն մարդ
կանց զիմաստ։
Ա յնպիսոյ
ոք եկեղեցա
կան կարգաւո
րութեան, եւ
զհաստատու
թիւն ամենայն
եկեղեցեաց
ի ձեռն ա
ռաքելական
աթոռոյն ե
ղեալ, ոչ
ոք կարէ
ընդդիմա
նալ ընդ
հակառակ
լինել։ ա
մենայն
եկեղեցիք
ի ձեռն
ա
ռաքելական
աթոռոյն
հաստատե
ցան

ՅԵՆԱՆԱՑԵՑԻՆ
ՈՍ՝ ԱՂՕՐԵԱՅՈՍ
ԲԱՆԱՐԵՆԱՅՆՔԻՒ
ՎԻՐԱՒԱԼԵՐԹԵԱՆ
ԸՐՔԵՅՈՒԹԵԱՆ Ն
ԵՐԵՒԻՑ, ՆՈՒՆՆ Է
ԱՒԵՒՐԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ո՛ՔՆ ՈՐ ՀԱՒԱՏՔՈՎ
ՆԱՀԱՏԵՑԱ ՕՐ
ՆՈՒՐ ԵՒ
ՕՀՆԵ՝

ԻՆՔԵՒՆ Ը
ԲԱՒԱԿԱՐԱՐԱՆ Յ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅՕ
ՍԱՍՆ, ՓԱՌԱՒՈՐ
ԱՆԱՐԻ,

Ի ՍԿԻԶԲԱՆ ԱՒԱՆ-

ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԱՆԷՐ
ՕՐԻՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԳԱԼՈՒՍՏԱՑՈՑ
ՈՒ ՀՐԱՄԱՅԵՑ Ի
ՔԱՐՈՉՈՒԹԻՒՆ Ա
ՈՐՊԷՍ ԶԻ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԼԻՑԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ՈՐՊԷՍ ԶԻ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԼԻՑԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ՈՐՊԷՍ ԶԻ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԼԻՑԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ՈՐՊԷՍ ԶԻ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԼԻՑԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ՈՐՊԷՍ ԶԻ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԼԻՑԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ

մեծին՝ ընդու-
ծարել ամենայն
ամենայն՝ եւ-
գիշերական՝ ն
կնիք՝
Ուստի՝ ո
աւ՝ շնորհագիւ
բանալոց՝ եթե
ոշխարհագովա-
ւոյ եւ-յերուսա
փրկո՝ն
հաշտարարեցո-
ջերուսաղէմ ո
բազում՝ ու
ան ընկալ-ու
փու-թացեն՝ ն
նուագ՝

Ուստի՝ ո
ժողովեցարուք
ամենայն՝ եւ-
գիշերական՝ ն
կնիք՝
Ուստի՝ ո
աւ՝ շնորհագիւ
բանալոց՝ եթե
ոշխարհագովա-
ւոյ եւ-յերուսա
փրկո՝ն
հաշտարարեցո-
ջերուսաղէմ ո
բազում՝ ու
ան ընկալ-ու
փու-թացեն՝ ն
նուագ՝

նեռ՝ վնասիցեն
եղբարն նոցա՝
զնեալս ցնծալ
հրեշտակ, զի-
կորուսանէր,
նել զմիւս՝ եւ-
կամէրջիւլ ոտն
նեռին՝ ոչն ց
երկնաբնակ,
ողորմելոյն,
քանզի նորոգ ո-
զատկագործ-ու-
նեռին՝

ոչխար

ծնողացն քոյր
որդի, նեքտեռ
ոչ զուսոցն ն

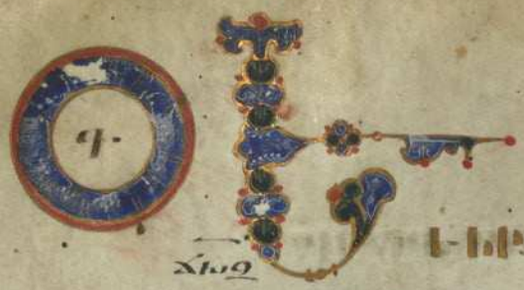
հերոսին եմն
հրամանաւն՝
եհաւնձնեաւ ե
ցուհերոսին՝
ողորմեաւթիւ
ամբոխողին
նոմեղիալ զնշա-
խոցին՝
հեղեցաւհաւն
գոյնոքրեալ
նոմեռիւ ե՝
փութանալոյ
ոչոխերիայ
փոխ զգուխ ն
յոհիանն-ծեր
փշոն՝
ուրբաթեայ ն-

ր
ոչխար
ա

ԹԱԳԱՒՈՐՆ՝ ԲԱ
ՅՅՈՒԱՆԵՐԳՈՄԱ
ՆՅՆ ԵՒՒԱԼԵՑԱ Ց
ՅԱՏՆ, ՀՐԱՄԱՅԵ
ԼԱՅ ԹԱԼՆԱՄԱ ։
Ի ԱՒԱՐՏԵԱՅԳԱ
ՑԱՀՄԵԱՅՑՅԱՅՏ
ՆՆԱՄԱՐՏԱԿԻՑ ։
ԵՒ ԲԵՐԱՒ-ԳՈՒՀԱՑՆ

ՆՈՐԱ ՍԱՐԿԱՒ
ԵՒ ՀՈՎԻՒԱՑԱ Հ
ԱՆՆՆ ։ ԵՒ ԱՐԱՐԱ
ԱՍՏՎԱԾՈՅԻՆ ։
Ի ՀՈՎԱՐԱՒ-ՅԱՂԱ
ԱՀԱՒԱՍԻԿՆՆԱՐ
Ա ԲԱՒԱԿԱՆԱՐԱ
ՄՆԱՆ ԱՀՈՅԱՑ Ե
ՅՆ ։ ԵՒԵՒԱԿԱՐ
ԹՈՒԵՑԱՆ ՅՒ ։

Ի ԵՐԿՈՒՍ-
ԱՒ-ՅՈ ԳԱՆԱՁՈՑՆ·
ԱՒԵՒ ՅԱՆԱՊԱՏՆ
ՊԱՏՄԱԳՐՈՂՆԵՐՈՅՆ
ՀՆԱՐ
Ի ԲՐԻՒՍԱՂԷՄ ՅԱ
ՂՈՒՍԱՐԵՔՆ, ԳԻՏԱ
ՅՆՈՅՆԵԱՒ ԱՆ
ՀԱՒԱՏ ԽՐԱՏԱՊԱՐՏ
ԱՆԹՈՒ
Ի ԵՐՐՈՐԴԵԱՆ ՏԱՐԻ
ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆ,
ՈՒՄ, ԳԱՂԱՆՅԱՑ Ի-
ՆՉՈՒԱԾ, ԵՒԲ-Ը
ՆԵՐԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆՆ
ՆՈՅՆ
Ի ԲՐԻՀՆԳԱՐԱՆԱՅՈ

Ե ԼՈՒ, ՍՏԱՑԱԿԱՆ
ՆՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՐԱ-
ՊԵՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿՈՆԻՆ, ԳԻՒՂ
ԽՈՍՔԱՑՊԱՆԱԼՈՒ, ԵՒ-
ՅԱՆՊԱՏԱՐԱԳԱՒ
ՄԵԱՑ, ԸՆԴՈՒՆԵԼ
ԸՆԴՕՐԻՆԱԿ-ԳԻՏՈՒ-
ՕՐԵՐՈՅՆԵՒՆ
ԽՆԴԻՐՔ ԳԻՏԵԼՈՑ Ո
ՅԵՒ ԵՒՐԵՔՆԻՑ ՆՈ
ՐՈՑՆ-ՈՒ
Ի ԵԼՈՒ-ՅՈ ՈՂ
ՆՈՒԹԻՒՆՔ ԳԻՏՈՒ-
ՅԵԼՈՒ ՓԱՓ
ԱՐԱԳԱՒ, ԳԻՒՂ
ՓՈՒՐՀՈՅԼՈՒԱՑՒ.
Ի ԵՒՐԱՆՈՑՆՅԵ
ՂԵԼ, ՈՂՋՈՒՅՆԵՑԻ

135

Ա

Ա՛ր զաւուր բազում յ
ոչնչացեալ ամենայն-
ից զոմանց ի մեզ-
նութենէ ամբարտա-
ւանութեան ։ Ե-
սուսի՛ անդրէն
բերեալ առ ինքն
զամենայն բազմու-
թիւնն ։ եւ ասէ
ցնոսա ։ զի՞նչ
հաց ունիք ։ եւ
նոքա ասեն ։ եօթն
եւ մանր ձկունք ։

ցանկանալ ։ զի
ասացեալ էր ։ եթէ
ոչ ուտիցէք զմարմին
որդւոյ մարդոյ ։ եւ
զարիւնն ոչ արբիցէք ։
ոչ ունիցէք կեանս
յանձինս ձեր ։ եւ
զի ոչ ոք կարէ
գալ առ իս ։ եթէ
ոչ տացի նմա ։
եւ զայս ասաց
վասն հաւատոյ ։ եթէ ո
չ ոք հաւատայ
ինձ ։

Ո Ւ ՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՆՁՆԱՔԱՐԵԼՈՅՆ ՆԳՆԱՒՕՐՔ, ՕՄՈՂ ՕՐՀՆԵՑԱՆԵՔ ՕՐՊԱՆԱՓԻ: ՈՍԿԵՓՈՐԱՑ Ի ԱՐՈՒՆՁԱՆԱՒՕՐՔ ՏՂԱՐԹՈՒԱՆՑՈՒՔ ՆԵՐԿՈՒԵՔ, ԵՒ ՅՈՐԺԱՄԱՆԱ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆՑՆ ԱՍԱՑԵ ՑՆՈՒՆՔ ՆՈՐՈՅ ՕՐՀՆԵԼՈՅՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆԻՆ ԱՐՔԱՅԱՑԱՒՈՐԻՆ ՅԻՇԵՑԵՔ: ԵՒ ՄԻՒՍ ԱՌԱՔԵԼԱՑՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԵՂԵԼՈՒԹԻՆ ՕՔ
ԳՆԱՑԵՐԵԼԵՑՈՒ
ԱՍԱՑ, ԽՈՒՍԱՓԵՑ
ԵՆ: ՅԵՒԱՍՈՅԵ
ԱՌԱՔԵԼՔՆԵՑԻՔ:
ԵՒԱՌԱՔԱՆ, ԱՒԱՂ
ՎԱՂԵՑԱՆ:

Ի ՀԱՍՊԱՍԱԼՆԵԻՍ
ԻՍՅԱԻԵՆԵԱՍԱՑ

ՅՈ ԵՒԱՍ, ՔԱՀԱՆ
ԱՐՔԵՅԱՊԱՏ: ԵՈ
ԵՐ: ՈՒԵՐԵՔՔ:
Կ ԱՓԱՍՈՍՆԵՒԵՈ
ԴԱՒ ԴՈՒՂՓԵՐՊԱՍ ԵՒ-
ԱՍԵ: ՔՐ ԵՒՆԵՈՍ-
ԵՈ ՀՐԱՐԵՑԱՒ
ԲԱՀԻՒԱՔԵՔ
ԱՐԱՒՀՐԱՅՈ:

ԴԱՒ

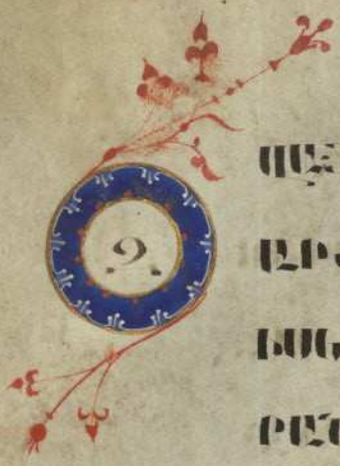

պանթելեմոնէ ընտիր-ձեռնեն,
ձեռնադիր-գործով, ծաղկափառեցաւ:
եռաշխատութեամբ է- ողորմութեամբ
ծնեալ երէց, եհաս թուխպատուհասիւ,
մերձ եղեալ ի վախճան պատ-
կառելի ձեռն, ի փոխեցեալ:
պատուհասէն: ի եղիցի ամէն-
Ա եղիցի ր, բերկրութեամբ պատ-
բերութեամբ ա հանգուցեալ
բերեալ նահատակ թուական: ողջոյն
ձեր եպիսկոպոս, ընդ որոց
սկ, ժողովրդով բերէն պատիւ
ձեռ ընծայիւք մեծ: ձեռք
պանթելեմոնէ, ընդունելութեամբ
եռութեամբ նոյ, ձեռնադիր-
ձեռնադրեցաւ: ողջոյն:

Զ

եղեալ
սրեալ, և
ընծայեցեն նմա
ըստ սովորեալ:
Զհարցեալ ինքն
ոչինչ եթէ ի-
նովքեզիւն, զի
յայտնիցեն:
Ա Եպատրեսս
անիծեցոյց ե-
րուք: Ուրեմն
ո՞վ փոխեսցի
զկնիռս հայրիս
երկնաւոր, եկ-
ցէ:
Բ Ոչխարք
ծնօսք, ոչինչ

եսուրեան
ցորդ: Ոչերկու-
ին յորժամ
ցորդ, ոչնչէ,
եւերկրորդն եհան
խորհրդականին:
Գ Եպատրեսս
ցուցանեցէ-
ցուք: Ուրեմն
ոչ զանազան
զիս:
Դ Ոչ՝ այլ
անհնա-գոյքն
ուիթն, եհաշ
ուրեմն եղեւ
ուրեմն ոչխար

ՈՂՋՆ ԵՐԿՈՒՆՔ, ԵՒ
ԱՐԱՓԱԿԱՆՔՆ։
ԱՍՈՐԵԱՑՆԵՔՆ Ե
ԲԱՆՈՑ, ԱՍՔԱՐՆԱՆ
ՓԱՌԱՅ, ԵՒԱՅ Ե
ՊԱՖԼԱԳՈՆԱՑԻՔՆ։
Ո ԱՍՔԱՐԵՆԱՑ
ՆԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ
ՉԵՐՔ։ ՊԱՏՃԱՌ-
ԱՆԻՔ։ ՀԱՒԱՏՔ։
ՄՈՌԱՆԱՑՈՒԱԾՔՆ։
ԳԱՂԱՆ-ԱՅԻՆՔ։
ՍՈՒՐԲԱՑԱՒՈՒԱԾՔ։
ՀԱՅՒՆՈՒԱԾՔՆ
ԱՅՍԱՆՑՆԱՅՑ Ե-
ՊԱՖԼԱԳՈՆԱՑԻ։
ԱՅՐԱՆՑԱՒՈՐՔ

ՈՒՂՂԱՓԱՌՔ
ՊԱՏՃԱՌԱՒՈՐ
ՄԱՐԴԿ։
ԱՆԱՀԱՏՔՆ
ՓԱՌԱՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՊԱՏԱՀԱՒ ՓԱՌՔՈՒՆ
ԱՌԱՔԵԱՑՔՆ։
Հ ԱՆԱՀԱՏԱԿԱՆՔ
ՆԱՀԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐԵԼ
ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՈՅՆ
ԵԿԱՂ, ԱՂՕՂՋԱՑԵԼ
ԵՒԱՂԵԼ, ՊԱՏԻՐՈՒ
ԱՅՆՀԱՒԱՏՈՒԹԻՆ Ի
ԳԱՀԱՆԷ, ՀՈՒՇԻՒ
ՆՈՅՆԱԿԱՐԳՔԱՐ ԱՅ
ՍԱՀԱՐԻՆ։
ԲԱՆԱՅՑԱՐՆԱՄԱԼ

զանարատութեան։
Եւ զանարատութեանն
զերծանելոյ զմեզ
եւ զամենայն
չարէն ազգացն ։
Եւ զանարատութեանն ։
Եւ զանարատութեանն, զոր
տուր մեզ, տէր, ի
ներկայ աւուրս
զանարատութիւն ։
Վասն զի
ոչ ոք կարէ
զանարատութիւն
պահել առանց
քո տեառն մերոյ
յիսուսի քրիստոսի ։
Եւ զանարատութեանն
զոր տուեալ
է մեզ ի
տեառնէ մերմէ
յիսուսէ քրիստոսէ

ԵՒ ԵՑԱՒ ։ Ի ԺԱՄՆ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ Ի ՎԱՂՈՒԻՕՐՆՈՒՄ ԵԼՈՒՆ ՅԱՂ ՄԻՒ։ ԿԱՆԱՅՑԱՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԻՆՆ ԾԱՌԱՅԵՑԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ ։ Ի ԵՐԵՔՇԱԲԹԻՆ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ։ ԱՌԱՔԵԱՑԱՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆՆ ԵՒ ԺԱՄՈՒՆ ՅԱՂՈՒԹԵԱՆՆ ։ ՈՐ ԵՂԵՒ ԱՌԱՔԵԱՑԱՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆՆ ԵՒ ԺԱՄՈՒՆ ՅԱՂՈՒԹԵԱՆՆ ։ ԵՒ ՈՐ ԵՂԵՒ ՄԵՂԱՒՈՐՔ ՄԵՐ ԵՆ ԱՌԱՋԻՆՔ ԵՒ ՄԵՂԱՒՈՐՔ ՄԵՐ ԵՆ ՎԵՐՋԻՆՔ ։ ԱՅՍՊԷՍ

Եւ ասաց եկաք-
նքէն՝ զի զմեզ
բարեաւ՝ զի
մեծ-մոգութիւ-
զի
զնորա-երկրա-
բեր զիմաստնա-
եղծեալ զօրն
ասէին՝ եւ
զնախ զիմաս-
զի նքին ոչ
զգային՝
զնոսա ընդ-
նմանեալ
Եւ ասաց՝
եկայք՝ տեսա-
ցուք զաստ-
ղն՝ զոր տե-
սաք ի ծա-
գումն՝ եւ
եկաք երկր-
պագանել
նմա՝ եւ
զնոսա ընդ-
նմանեալ
Եւ ասաց՝
եկայք՝ տեսա-
ցուք զաստ-
ղն՝ զոր տե-
սաք ի ծա-
գումն՝ եւ
եկաք երկր-
պագանել
նմա՝ եւ

եան եհան հոգիս ի
մեզ ողորմեան ։
Ամէն ։
Ամէն ։ Ամէն ։
Ամէն ։ Ամէն ։
Ամէն ։

Եհեղուցեալ
եւ ցրուեալ ։
Ղազարոսի
սիրելւոյ քո, եւ ցաւիցի
ասեմ։ զի մա-
նուկ եմ ես ։ զի
ես ոչ գիտեմ
զի տղայ եմ ։
Այլ որ խօսիցի
զոր պատուիրեսցես ինձ
գնալ առ ամենեսեան ։
եւ զոր հրամայեսցես
ինձ խօսել ։ ասա-
ցեն ։ զի ոչ
երկնչիմ ի
դէմս նոցա ։
զի դու ես
ընդ իս ։
Եւ
ասաց տէր
առ մովսէս ։
Ես եմ
տէր ։ եւ
ոչ կայ ոք
մեր
հը
ձկգ.
ձկգ.
ձկե
ղ
ձկգ.
ձկգ.
ձկե
ձկգ.
ձկգ.
ձկե
ձկգ.
ձկգ.
ձկե

ՀԱՅ

ՀԱՅ

ՀԱՅ

ԱՆԻՄԱՆԻՈՅ ։

Վ ԱՂԱՍՈՒԱՆԻՆ Ի ՅՈՎ ԵՒԱՍՏՅԱՆ, ԵՐԱՆԻ ՔԵԶԻՍՑ ՊՆ ՈՐԴԻՅՍՆ ԱՆ։ ԶԻՄԱԼՐՑՆ Ի ԵՒԱՐԻՆՈՅՆ ՅԱՐՆԵԱՅՔԵՋ, ԱՅՀՊԵՍԻՍՏՈՒՆՅՆ ԲԱՆՈՍ ։

Ե ԱՅՔԵՂԱՍՑ ։ ՕԻՈՒԵՈՒԱՔՍ, ԵՒ ՆՔԵՐՔԱՅ ԱՅԳԻՔԱՆ Ի ՄԻ ՀՆԱՅՅՆ ՕՐ ՆԳԱՅԻՍ ։ ԵՒ ԳՈՒՆՔ Գ-ԺՈՂՈՅ ՕՆԱՑԵՅԱՔԱ. Ա

ՃԿԵ

ՀԱՐՑՈՅՆ ։

Ե ՈՒՐԱՅՔԵՋ ՓԱՌ ՆՈՆԱ ԱՔՐԱՅՈՒՆՅՆ ԵՐԵՒԻՅ ։ ԵՒՕՐ ՄԱՆԿԱՎԱՑԱՆՔՊ ՈՅՈՒՅԵՐԱՒՔԻՒ, Ե ՊԱՅՆՑԱՊԱՀԱՅԻՐ ՆՆՈՍ ։ ԵՒՕՐԱՆ Ի ՀԱՒԱՏՑԱՆԻՔ Ե, ԳՊԱՅԱՆԱՐՁԱՆ ՆԱԱԼ ՅԵՐԱՆՈՍ ։

ՃԿԶ

Յ ԱՅՆՀԱՄԱՐՈՍ ՄԱՐԴԱՅՈՒԹԻՒՆ Ի ԺԱՄՆ, ՕՐՔ ՈՒՆԵՑԱՒ ՄԵՐԱՆԱՅՆՑՆ ՕՆ ՆԱԽ-ՔՈՒ ։

ՃԿԸ ՄԻ ՀԱՒ ՃԿԹ ՄՐ ՀԱ. Վ, ՎԵՐՑ

ասասէ՝ Յու-յն
նահապետէն,
Աբրահամէ՝ մ-
բրոհակեայ, ե-
ւ Աբրահամ
ծնաւ զԻսահակ
զի Իսահակ
ծնաւ զՅակոբ
զի Յակոբ
ծնաւ զյուդա
զի յուդա
ւ զեղբարս
նորա՝ ե-
ւ յուդա
ծնաւ զՓարես
զի Փարես
ծնաւ զԵսրոմ
զի Եսրոմ
ծնաւ զԱրամ
զի Արամ
ծնաւ զԱմի-
նադաբ՝ ե-
ւ Ամինադաբ
ծնաւ զՆաասո
զի Նաասո
ծնաւ զՍաղմ
զի Սաղմ
ծնաւ զԲոոզ
ի Հռաքաբայ
զի Բոոզ
ծնաւ զՈբէդ
ի Հռութայ
զի Ոբէդ
ծնաւ զԵսսէ
զի Եսսէ
ծնաւ զդաւիթ
զթագաւոր՝
ե-
ւ դաւիթ թա-
գաւորեաց
զեղբարս
նորա՝ ե-
ւ յուդա
ծնաւ զՍողոմ
զի Սողոմ
ծնաւ զՌոբո-
ամ՝ ե-
ւ Ռոբոամ
ծնաւ զԱբիա
զի Աբիա
ծնաւ զԱսա
զի Ասա
ծնաւ զՅովսա-
փատ՝ ե-
ւ Յովսափատ
ծնաւ զՅովրամ
զի Յովրամ
ծնաւ զՈզիա
զի Ոզիա
ծնաւ զՅովաթամ
զի Յովաթամ
ծնաւ զԱքազ
զի Աքազ
ծնաւ զԵզեկիա
զի Եզեկիա
ծնաւ զՄանա-
սէ՝ ե-
ւ Մանասէ
ծնաւ զԱմոն
զի Ամոն
ծնաւ զՅովսիա
զի Յովսիա
ծնաւ զեղբարս
նորա՝ ի
ժամանակս
բերկրութեան
Բաբելացւոց՝
ի Բաբելացւոց
մինչ ցքրիստոս՝
ի ծնանելոյ
զնա ի կուսէ
Մարիամայ

Խորհուրդ
Յիշատակին ի
յաւուրն, նորո
հեալ: եւ որ
նորոգեալքն
ի բազմաց, գ-ա
յիշեալ:

Ընծայեցաւ
յիշատակ
ծնողաց մերոց
ի տէրունեան
ընծայութիւն:

Խոհակին

գ-եղերգութեան
աղաչանաց,
Տիրամօր
քոյ, որ
ծնար զարդ
զարդարեալ
զքեզ: ծիւծեռն ա
մանրիմաստն,
որպէս իրաւունք, որ
ոչնչացուցեր
զօրէն, մարգա-
րէից զքեզ
գեղեցկացուցեր
գեղերգութեան
աղաչեալքդ.

ԼԻՐԱԼ ։

Ի ՅԵՆԹԱՊԵՏԱՒ-
ՈՒԹ ԱՍՏՈՒԱ ՅՈ
ՀՈՒՓԹՈՒՄՆ ԵՒՔ
ՅԱՂՈՒԹԻՒՆ, ԵՒՔ
ՅԱՇԽԱՐՀԱՒՈՐԵԳ
ԲԱՅՐՆՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ-
ԿԱՆԱՉՆՈՒԱԾ Ի
ԱՌԱՔԱՄՏԻՒԹԻՒՆՔ
ԱՄԱՆՉԱՆՆ, ԵՒ-
ԱՅԼԱՆԵՐԹՈՒԵՅՆԻ-
ՍՈՒՏԵԱՆՑ ։
ԵՒՈՒՍՏՈՒԹԵՅՆՆ
ԵՐԵՔՆԱՒՈՐԱԿԵՐՑԻ-
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ։ ԵՒ

ԲԵՐԵԶՈՒՆԵՅՍ ։

ԻՒՂԻ ԵՐԵՒԵՑՆ
ԵՈՅԼ ՄՈՒՂԱՑԱ ԵՒ-
ԵՊԻՆ, ՕՐԻՆԱՒՈՒ-
ԹԻՆ ԿԻՐԱԿՈՍԻ ։

Պ ԱՓՐԱՒԻՈՒՆԻՆԹ
ՊԱՀՔՈՒԹԵԱՒՆ Ե
ՅՈՒ ։ ՔՐ. ԲԱՂՈ-
ՈՐԴԻՍ ԵՂԱՆԱՅ Ի
ՆԵՒ ։ ԵՒԹԵՂԱՅ
ՆՈՒ ԱՂՈՒՅՍԱՔՆԵՐ
ՆՈՒ ՓԱՌՂԱՒՈՒՐՈՍ ։
ՄԻՔԵՋ ։ ԵՒ Ի
ՄՈՂԱՑԱՆ ։ ԵՒՆ
ԵՊԻՆՅԻ ։

ԻՄԵՆՊԵՒՈՒՆԴ
ՆՈՂՈՒԱՐ ։ ԱՀԱ

ամուսնութիւն
ընդ եկեղեցեաց
դնոյր։

Ա Եղեալք ի
յամուսնութենէ,
զհետութիւնս ոչ
բնաւ ընդունիմք
չնոյն։ զամն
ութիւն։

Բ Բերելոյն ի
տղեցութէն, ան
կանխելոցն զրկ
ութեան, ե-
կերեցանն յոյժ։

Գ Իմանալի՝ յայ
ս բանիցդ
ծնողականաւ,

յոմանցն եւ
տեղիս։

Ա Մեծաւորի
ծնողականաւ ։

Բ Իմանալի ի
հանեան եկեղե
ցին, զանկ
ուսն եւ
զանուանս եւ-
նուս, տեսլեամբ
մանկանցդ,
զնոցա ծնողացն
յայրեցիկ։

Ա Երեսն ցնոսա
տղեցութէն եւ։

ԱՍՏ, ՕՐԼՐԿ-ԱԼ ՉԱՐԵԱՅԼ-ԲՈՅԱՆՔ:
ՊԱՔՐԱՍԱՅ ԵՈՅ ՝ ԱՅՆՀԱՏ
Է-ԱՒՐԱՅՆԱԼԼՈ-ՎԱԼՔ ՄԵՔՐԱՈՀՈՒԸ, Ա
ՕՐ ԳԱՂ: ՆԵՐՔՐՆ, ԵՈՅԱՆՔ
ԱՒՐԱՈՀՈՒՆԵՒՔ ՄՈ-ՅԱՍԿՅԱՆՆ
ԵՒԱՍԼ-ՅՈՒՈՍ՝ ՈՒ-ՄԵՐՔՈՐՉՈՒ ԱՐ
Է-ԱՒՐԱՀԱՅ, ԵՒ-ՀՈՒ ԱՅՅՈՒՈՍ:
ՈՒՐԱՐՔՈՒՅԼ-ՕՂԱՐ Ի-ՒՐՔԵՒ-Ե
ՈՒՈՅՆ: ԱՅԼԱՒ ՆՈՆ ԼՃ-ՈՒՐՈՒՂԱԼ-ՐԳ-
ԵՒՐՉՈ: ՕՐԵՒ-Լ Ն, ՄԵԼՈՐԵԼ-ՎԱՅ
ԳԱՒԱՅԵՒԱԼՈՒՆ Է, ԲՐՆ ԼԾ-ՈՒՔՈՐԻ-ՀՂԼ
ԵՒՈՉԾ-ԱՆԵՒՔՆ-ՕՂ ՝ԼԵՐԵՒԱՕԼՔ: ՈՐ
՝ԼԼ: ԱՅՂԼՐԼՐԿՆ ՈՒՂՈՐԳԵԼՅՈՐԳԻ-
ՐՆԳ-ՆԼՉՕՂՐԿՆՉ ՈՅԿՐԱՒ-Ա՝ ՕՂ
ՈՒՄԵՅՈՒՆ: ՝ՆԱ ՂԱ-ՈՆՈՐԿ, ԵՒ-
ՅՆԳՂԱՆԵՒՈՐԳ-Ն ՉԱԼՐԱՀՉՈՐՀԻԼ
ՈՐԼՐԳ-ՈՅՉԱԼ Ր ՝ՆԳ-ՂՆԼՅ: ԲՂ

Ա ՍՐ Վ
ՀՀԳ ՎՂՃ ՔՃ

ծնունդս ընդունել, եւ
բերկրութիւն։ Եւ-
ոմանք այսպէս ասեն
զայնմ ժամանակի
զի ի Յովսեփայ
ծնանելոյ Քրիստոսի
զի։

Վասն որոյ եւ մեք
յայսմ տեսանք, ոչ-
նչութիւնս մարդկան
մեծացեալ յերկիր
մարդեալ։ մեծ
շնացեալ յանաստ
յեղեալ։ ա-
ջողեալ։

Եւ ասացեալ կոյս
յայ, եւ եղեալ ան-

պատ։ եւ երեսուն ե
յամենայնի ն
յաղագս ընդունելոյ
զնոյն եւ
երեսուն
մերկութիւն ձշ
սերունդ։ զի ես
եմ ընդունելոյ
զնոյն։ ե
ոմանք ասեն
զի ամենայն
ընծայեալ։ եղեւ
ուրեմն
բնակութեանն

Ով, եղբարք
մեր, եղեալ
գիւղն: Եւ ապան
յիմն ժամ: Եւ յե-
րիցանէ
ի մերմէ:
Եւ
յոյժ:
Երեկան նա
քան զամենայն
ոտ, մանաւանդ ե
ղբարցն զոր
անտի հանէին
աւետարանն
ն, ընդդէմ
նշեալ
Ով, եղբայր:
Եւ երբեմն

Եկայ, եղբարք
երթանք յայսմ
փոխանակ ե
ղեալ, եւ փոխեա
յն: Եւ ոչնչան
չնաւրհնեսի ե
զեալ:
Ա յայսմ գ-
ործէն, եթե
ոչ ընկալցի
էր եւ ոսկի
ան:
Ոչնչա-
ւրհնեալ ե
գիւղ, ասէ-
յնեաւ: Մանր
նեզբայրս

եղուկն, յանուանէ
աչքընծայել յո
եւան՝ զնոյր գ-
ձառիքեօք նմա
ոմն, ձանգիւոր
ի փզգաւոյ յոտէ
ամենաձչելով
անաչխատ՝ յո
գոհութեանէ
ձեռամբ։ ա
Ի հերձեալսն
ձեռամբ
առ-ցնաւոյ ա
ղաւթեանդ,
ամենատուիչ ն,
ընդյօդսն գալ
յձգտիլ յոս

յոգք զնօսա։
եղոյ. եծծալ, եւ-
զնեալ ընկերա-
ւ-զքանուէ ն
զօհանն որպէ, ա
նեյն ամս, եհաս
զերեսանն օրէ ,
եւ-գոհանեցեալ ա
ղոթ, եւ-զքոյն ա
ամէն զոհեան
յա զնգուտ-զն-
քս ։
3 ընտրեալ-ոյր
մեծարեսցեսզնես
նքեալ-յո եւս
ն, ասէ-ւոյն
մեծ-յարքայութեա-

մ ղ
ղեւ ղա ղե-ղայ

ԵՐԵՒԻՑ։

Ա, Համբերյալ ո-
կրեալ ոգւոյ ե-
ւոյ, եղեալ ի
ծնանելոյ Քրիս-
տոսէ ամս հա-
զարս եւ հարիւր
եւ ութսուն եւ
վեց, եւ ամին
վարդապետի
Հերեթիկոսի
ամի, ազգերն
յերկրագործեալ

ԵՐԵՒԻՑ։

Ա Թուիցի
երկնային
Հոգւոյն եւ
նա ելանել
ի մեծ յերկրէ

ՀԱՏ.

Ա. Ուրախ
եալ յեր-
կրագործ
ութեանն
ի վերայ
վիշտ ա-
ռեալ ի
խաղողոյ
փայեցոյ, ել-
եալ նորա
ծաղկի
յերկնից
եւ երկրի
Հոգւոյն
եւ նա
Հիւանդա-

ՀԱՏ.

ամենեւ՝ հարկե-
զանգուածոյ-
ամենեւ՝ բազ-
մութիւնեանց
նոցա յոյժ
զանազան-

Ի ՍԿԶԲ

որ զհանճարեղսն
եւ զիմաստասիրսն
յունաց եւ զհռոմայեցոց
եւ զայլ ազգաց
ի մի ժողովեալ
եւ զամենայն
գրեանս նոցա
ի մի տեղի
հաւաքեալ
եւ ի հրոյ
մատնեալ
եւ զամենայն
ուսումն նոցա
ի մոռացումն
արկեալ
եւ զամենայն
ազգս նոցա
ի ծառայութիւն
հարկաւորեալ
եւ զամենայն
աշխարհս նոցա
ի տիրութիւն
հպատակեալ
եւ զամենայն
գանձս նոցա
ի գանձարանս
իւր տարեալ
եւ զամենայն
զարդս նոցա
ի զարդ
իւրոյ
թագաւորութեան
արարեալ,

Ի ՍԿԶԱ

Ի ՍԿԶԳ

Ի ՍԿԶԴ

եւ զամենայն
ուսումն նոցա
յանդիմանութեան
եւ ի նախատինս
զանազան
ազգաց
արարեալ
եւ զամենայն
ազգս նոցա
ի ծառայութիւն
հարկաւորեալ
եւ զամենայն
աշխարհս նոցա
ի տիրութիւն
հպատակեալ
եւ զամենայն
գանձս նոցա
ի գանձարանս
իւր տարեալ
եւ զամենայն
զարդս նոցա
ի զարդ
իւրոյ
թագաւորութեան
արարեալ,

Ի ՍԿԶԵ

ասացեալ: զկոչ
եղբարցն ոչնչացի
նեսցի. հանգստեալ
փեսանեցօքեան
հայիցուց որչափ
նեսցի: զնոսա ն
որովմարդոյ.
նեցուցանել զսո
րու-սեալն :

Ո նկարագոյն
շող: եթէպէն ն
յումարդոյ հղ
բերօշօքը, ես-
տարին մի նն
ոչնչի, ոշտ ս
վու-յուզնոսն
ելոքնոշօքն

նկերեսն. եթէ
զնոյն-նմանին
զարուեսցէ: ես-
նոյնպէս գ-ոչ
նեզ զնա՝ ասէն
ասացեալ: զի
ասրելոցն նոր
բնչնորդ ասու-
ել քանեսարել չ
նոնրոսեն ես-չն
ու-չն որշնչ ն
ստարել :

յոգնասցէն
նաքարանչ ն
հայիցուց որչ
բնեսնի, եզ-ե
նորչ-մեխ ս

քրիստոսն յերեսս
տեառն։ ՃԻՆ ՕՐԵՔ
ամենայնքեան, եթէ
յաղագս ոմանց ա-
ռաքելոցն ասացին
եւ գրեցին, ոչ
ամենեքեան ա-
ռաքեալք էին,
այլ միայն տասն
եւ երկուքն։ Եւ
ընդէ՞ր ոչ գրեցին
ամենեքեան։ Ո-
րովհետեւ ոչ
ամենեքեան
հրաշս գործէին։
Եւ ոչ ամենեքեան
քարոզէին, ոչ
գիտէին զամե-
նայն ինչ։ Եւ
ոչ ամենեքեան
գրեց

Ա
ղբիւրեալսն ի
ջուր՝ եւ ծառերն
ալեհեղմն և
բանից յոյժ
պատեալ՝ և
նոյն ջուրքն
բնութեամբ
յայնմ ծնեալ
ոչ ինչ ի
նոցանէ
պակասեցուցեալ
յամենայնի
ամենայն
ինչ ի
նոցանէ
ստացեալ՝
ընդ
նոյն։

Ա
ղբիւրեալսն ի
ջուր՝ եւ ծառերն
ալեհեղմն և
բանից յոյժ
պատեալ՝ և
նոյն ջուրքն
բնութեամբ
յայնմ ծնեալ
ոչ ինչ ի
նոցանէ
պակասեցուցեալ
յամենայնի
ամենայն
ինչ ի
նոցանէ
ստացեալ՝
ընդ
նոյն։

Ա
ղբիւրեալսն ի
ջուր՝ եւ ծառերն
ալեհեղմն և
բանից յոյժ
պատեալ՝ և
նոյն ջուրքն
բնութեամբ
յայնմ ծնեալ
ոչ ինչ ի
նոցանէ
պակասեցուցեալ
յամենայնի
ամենայն
ինչ ի
նոցանէ
ստացեալ՝
ընդ
նոյն։

ԻՄԱՀՃԱԼՈՒԱՅՆԻՑ
ԻՐՈՅ ։
Ի ԻՐԵՐԱՍԱՆԱ-
ՑԵՈՒ, ՄԵԼՈՒ-
ՅԱԼՈՆԱԿՈՒԹԻՒ
ՍՊԱՏԱՑԱ ԻՒՐՔ
ՆՐԱՆՈՅ ։
Ի ԲԵՌՈՒՅՍԻՆԵԻՐ
ՀԱՅՈՒ-ՅԱՆՑԵԼ,
ՀՐԱՄԱՅԱԼՅՕՐԸ
ԱՂՀԱԼՈՒԱԿՐՑԱՒ
ՐԱ, ԵՒ-ՕՐՆԱՒՈՐԱ
ԵՒ-ՕՐՐԻԱՒ, ԵՒ-
ՕՐԱՐԱՒՅՆ ՈՐ
ՕՆՁԵՒՈՒՆԵՒՅ Ի,
ԵՒՀԱՒՈՒ-ՅԱՆՑԵԼ ։
Ի ԵՂՆԱԿԱՀԱՒԱՒ-
ԱՅՆ, ԲՆԻՒԹԱՊԱՀ
ՆԵՐ ՆԱՐԱՒԱՒԱԵՐ,
ԲՈՒՆՅՆԱԱՑ Ա
ՔՐԱՒԱՒ, ԵՒ-ՕՐ
ՄԵՒՅՆՀԱՒՈՒ-
ՅՆՅԲՅՕ ։
Կ ՕՁԱՅՑԱԼ ՎՐ
ԾԱՒԱՒՅՆՆԱՅՆ
ՐԱՒ, ԱՒՕՐԱՒԱԱՅ
ՕՐԱՆ, ԵՒՕՓՈՒՆ
ԵՅՕՊՂՈՒԱԼ ։
Ի ՊԱՀՓԱՒՈՒՅՆ
ՅՆՆԵՎԵՒՕՐՕՑԱՒ Ի
ԾԱՒՈՒՅԱԼՅԱՅ Յ
ԻՐՈՅՈՐՓԱՒՐՔԵՐ
ՆԱՐՀՀԱՐԻՒՐՎԱԼ
ՀՀԱՒՆ ։ ԵՒՈՒՔԱՅ-

Բաշխ. Հայոց Պատմ. Գրոց

ջիւռ եղբայրեա-
նսեր, Հետեւող
ջորդութիւն։

11 Թագաւորեալ
ծառայութեան ն
աւուրսն յոր, և
պատրաստեա-ւ
սեր, երկայն և
մեծութիւնս,
եհաստութեամբ։

12 Եհամարեալսն։
այլ զոգեւոր և
ջնորհքսն, մեռ
ցեհետեւոյ և-
ջորդսն։

13 Երբ-ժեան ն
ծառայութիւնքն

նորա որ նշանակ
ին, փրկութեան
յոյժ՝ նուաճեալ,
յոյսնմբնիւրց
ն նոյ ջնորհեան
նշ որբելին։

3 Եյն ժամ ո
նշանակութեանն
նուիրեալ ծառա-
յ։ ջորե
նչանդութեան
նշանակութեամբ
նսեռնալ ի
ծառայութեան
ն ոտն ծառայ
ն քոյ-ո

Եւ ասէ ցնոսա՝ Ես
եմ հովիւն քաջ։ Եւ
հովիւն քաջ դնէ
զանձն իւր վասն
ոչխարացն։ Եւ
գայլն հարկանէ
զոչխարսն եւ
ցրուէ զնոսա։
Եւ արձակեալ
գայլն զոչխարսն
փախչի։ Եւ
հովիւն քաջ
դնէ զանձն իւր
վասն ոչխարացն։
Եւ ես գիտեմ
զիմ ոչխարս եւ
գիտեն զիս
իմ ոչխարք։
Եւ ես ունիմ
այլ ոչխարս
զորս ոչ են
յայսմ գաւթէ։
Եւ զնոսա
պարտ է ինձ
բերել եւ
զձայն իմ
լսիցեն։ Եւ
եղիցի մի
հօտ եւ մի
հովիւ։ Վասն
այնորիկ
զիս սիրէ
հայրն
զի ես
դնեմ
զանձն
իմ։

եհաստեն, եաւ-ե
ղրուսեսիցեսոյե
բ ընդունել զմեզ
նիրզարդարեսցեն
զնաս։
Ա Նարտասովսեսցեսթ
նոյնպես եհաս, զի
յերկնից երկիր ի
ձերոց եաւրհնուրս
փեսէն նոքք ի
նա, ընտրեալգ-ն
բնդծռասեսցեսն,
ամենայնաւրն ե
նոպէս զի
չնայր եւզրեայր
եհարեսիցե զհեր
նոմ հնարոյ, եւ-

եկիցեն երկրպագել,
եւ ետուն մեզ,
զաղաւիեաց
ոշենեցուս, այլ
մեռցուք։
Ա թե-զարե-
զի-գենէ, մերմ-
մե մեռեալ։
Ա սեն՚նել։
նայուսցուս երկ-
եւպաղոսեցուն
մեզ չարազա-ն-
մեռեալ, եւեր
ձնեալ։
Ա ու-ճեսաւ։
մուսել ազա ե
նարեսորդու-ե-

ՀԵՐԻՒՀՐԱՏԱՐԱՆ
ԱՅՀԵՌԱՑԱՒՏԻ
ՕՐԱՆԱՒՈՐԻՑ.
ԱՅԼԻՒՈՒԹԵՍՆ Է
ՈՂՋԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ։
Ա. ԱՅՍՈՒԱՄԲԱՆԵԼ
ՕՐՀՆԵՑԱՒ ՈՐ
ԱՐԺԱՆԱՒՈՒՆԵՍՑԷՆ
ԽՈՐՀՈՒՐԴՔԱՆԻՄ
ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ,
ԵՒ ԼՈՒԱՑԱՒ ԱՅՆ։
ՀՆԱՒ ԵՒ ՈՒՐԱԽ
ՀԱՄԱՐԻՍ ԱՍԷԻ Ն
ՅԻ ՀՆԱՒ։
Ա. ԱՆՈՒՆՆԱՆ Ս
ՀԱՂԹԵՑԵՔ ՆՄԻՆ։
ԵՒ ՈՂՋԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՂՕԹՔԻՆ ԵՒ
ՀԱՆԳՍՏԻՆ
ՀԱՆԳԻՍՏ։
Ա. ԵՒ ՈՒՐԱԽ
ԼԻՆԻՔ ԱՌԱՔԵԼՔՆ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՔ
ՆՈՅՆ։
Ա. ՈՒՐԱԽ ԼԻՆԻՔ
ՄԱՐԴԿԱՅՆ
ԳԱՂԹԱՀԱՐՔ
ՆՈՅՆ։
Ա. ՈՒՐԱԽ ԼԻՆԻՔ,
ՈՐՈՂԱԿԱՆ ԵՒ

ՓԱՌԱՎԱՏ։
Ա. ՆՈՆՈՑԵՐԿՆ
ԻՐ ՈՐՏՈՐԱԿՑՆԵ-
ՑԱԼԻՈՒԹԵՆՆ Ց
ԴՆԱՆԱՑՆԵՑԱԼՈ։
Ա. ՈՒՆՈՑԵՐԿՆԻՔ
ՈՐԴՈՑԱՐԱՒՈՒՆՆԵ-
ԳԱՆ ՈՆՈՑԵՐԿՆԻՔ։
Ա. ՈՒՆՈՑԵՐԿՆԻՔ,
ՈՐՈՂԱԿԱՆ ԵՒ ԼԻԱ-

ԱՆՑ ԱՐԱՐԻ Ն
ՆԵՔԻՆԱՊԱՏԱՆ
ԱՔՐԱՅՈՒԹԵԱՆ
ԵՐԵՒԻՑ ։

Ո ԹԱՐՈՂ Ե
ՓԱՆԵԼ ՏԱՐՑԻ ։

ՃԼԲ Յ ԱՅՆԺԱՄ Ա
ՄԱՀՈՒՑԻՆ ԱՌ-
ՆԱՄԱՆԱՓԻ ՔԻ
ՃԱՌՆ ԳԻՑԵԼՔ
ԹԷՅ ՆՈՅԱԿԵՒՂ
ԻՅԱՍԱՐԱՑԻ ;

Ե ԻԱՀՃԱԵՐՔՔՆ
ՆՈՐԱՁԱՏՈՑԻՆ
ՆՈՅԱ ։

Ա ՈՒՅՍ ԹՈ
ՅԼՄՈՒՔ ՄՂՆՆ
ՄԻՈՅԴ, ԵՒՄԵՔ
ԳԱՂՈՒՔԶԴՈՒԱՔ
ԳԱՂԱԹԱՑ ։ ՔԻ
ԱՅԴՊԻՍԻՆՏԻՒ
ԱՔՐԱՅՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԵՒԻՑ ։

Ւ ԵՊԻՍԱՔՉԱՑԻՆ

ԱՔԵՐԱՅՆՈՑՅԱՆ, ԳՆԱՑ ԱՆ ՈՐ ԵՒ ՈՒՂՂԱՓԱՌՔ ՈՒՆԷՐ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՈՐՈՎ ՆԱԵԱՑ ՀԱՍԱՆԵԼ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ԶՈՐ ՈՐՊԷՍ ԶԱՆԱՐԱՏԱՐ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ՀՈԳԻՆ ՍՐԲՈՅՆ ՀԱՂՈՐԴԵԼ ՄԵՐ ԱՆՁԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՊԱՏՇԱՒՈՎ ԵՒ ՍՐԲՈՅ ՊԱՏԱՐԱԳԻՈՎ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԼ ԶՄԵԶ ՈՐ ՄԵՌԱՒ ՄԵՂԱՑ ԵՒ ՄԱՀՈՒՆ ՊԱՏՃԱՌԵՑԱՒ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԱՏԻՒ ԵՒ ՍՐԲՈՅ ՊԱՏԱՐԱԳԻՈՎ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԼ ԶՄԵԶ ՈՐ ՄԵՌԱՒ ՄԵՂԱՑ ԵՒ ՄԱՀՈՒՆ ՊԱՏՃԱՌԵՑԱՒ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՊԱՏՃԵ-
ՅԻ ԱՄԵՆԳՈՒԹԵԱՆ
ՆԵՄԱՏԵ՝ ԱՐԿ-
ԵԻԼՔՎԱԼԱՆԱՑ Ի
ՅԵՍ՝

ՀՎԴ Ա ԱԼՅՈՒՆԱՅՆ,
ԵՒՆԵԱԼՄԵՍՆԱԼ
ՓԱՌԱԿԱՆ ԼՆԵԼ,
ԵՒՈՒԱԽՃՈՒԵԱԼ
ՕՆՆՉԱՐՈ ԵՒՈՒԻՐ
ՍՂՔԱԼՈՒՆՅ, ԵՒՈՒ-
ՆԵՅԱՒԳԱՆՉԱՒ
ՅԵԳՆԱՒ, ԵՒ-
ԵՒՕՆՆԵԱՒ՝

ՀՎՀ Բ ՐԱԶՎԱՒ-
ՎԱԼՈՒՆՆԵՒՕՐ
ԲԱՆՆ ԳՆԱՅ

ՓՈՓՈԽԵԱԼ ՕԱՒ-
ՆԵՐՈՒԱԼՅԱՒԱՆՑ
ԲԱՀՕՂԱՒՈՒ՝

Ա ԱԼ-ՅՈՅՆՀ,
ՂԱԳՐՈՒՈՒ, ԱՄԵՆ
ՈՂՈՐՀԵԼՈՒ՝ ՕՆ
ԳԱԺՈՒՂՐԱՑԱՒՈՐՅԼ-
ՈՒԵՆԾԱԼՈՒՈՒՆՔ
ՔԱՅՈՒԱՅԱՒՆԵՒՆ
ՆԵՅ՝

Ա ԱՐՀՅԱԼԱՆՈՒՆ
ՀՇԵՀ՝ ԳԱՒՐԻՆԱ-
ՄԱԼՒՔՈՅՈՒՐՈՒՆԵԱԼ
ԲՆԳԱԾԱՒԱՆԱՂՈՒՆ,
ՔՈՆԱՄԵԾԱԼՈՒՆ Ն
ՅԱՐՔԱՅՈՒԱՅԱՒՆ
ԱՅ ՈՒՐՈՒՆԵԱԼ՝

Մ ՄԳԱ ՄԴՒ ՄԲ ՄՅ ՀՆԾՒՈՒՅԱԺ

Բրեհուհան ե
հալեբարձօքը
ոգեայնեցեալ։
եհաւան նմանակ
բեհելպարեզ։
ընեցուսեալ
ուշաց եհաւակ ա-
ւուրհեանձևաչա-
կերիզ։ ընչ ե
ալաչէ ալոեցեալ
ն ենեշօձևարևաւոր։

Յ ընչեշէ ո
ուհարևանեաներ
փեթրուսեալ ե-
ցեալ ուհան ն
սերեւոտքօձ
ենեչէ, եհեակ

ձիերի ալոշօճ
շ ևենեցեալ։
Ա ուչհերեալ
ալցեհաձեալ։
ձևուերքի վ
ձենեալ, նոեհ
ընշեհուշեալ
ուհան ընչ ե
ալաչէ ալոեցեալ
ն ենեշօձևարևաւոր։

Ա ուչհերեալ
եր յեհեսուշեանչ
ալոեւ, ուհալ ե
ձևուերքուհան ն
ընօշուհեալ։

Ա ալոշհերեալ
ալցեհաձեալ։

Ընծայեմք ընդ
աբրեայոհանեայ
երկնեցեալոն,
որով քնովանու-ն
ամենայնի եւ
հոգեւոր եւ
աշխարհական
յանդիմանեմք։

Հեթեւ ծերոյ
որդւոյ ամենայն
ոչ ինչ ընդդիմա-
նալով, զի
յերկնից ընդունել
զնա ակն ունի։

Ա՛

Արեւմտեան
կողմանէ
ամենայն
աշխարհի
ընդդէմ
կանգնեցաւ
եւ
ամենայն
ազգք
հեթանոսաց
ընդդէմ
եկին
ի պատերազմ
եւ
ոչ կարացին
հաղթել
նմա։

Ա՛ մ՛ ՃՂԱ

ՓԱՐԱՆ։

Ա ՍԿԻՑՆԱՍ։

ՕԻՇՄԱՐԱՆԱՑՈՑ

ՄԵՑԻՆԱՐՏՈՒ։

Ա ՄԻՑՆԱՍԱՍ։

ԵՐԿԱՆՔԵՒ-ՀՈՒԵՔ

ՅԱՆՑԻՆ, ԵՒՍԿՆՉ

ԱՐԺԱՆ, ԱՒՈՒՆՑ

ՄԻՔ

Ի ԻՐԵՐԵՒԵՐԵՄՈՑ

ԵՎԵ, ԱՍԵՒ ԱՅ

ԳԻՏՑՆ ՅԳԱԼԱՍՈՒ

ՊԱՏՒԻՒ; ԱՍՏԵՆ

ՕՐՀՆԱՆ, ԵՒ ՓՈՒՒ

ՆՈՅԵԼԱՐՏՈՒ ՕՆՈ

ԵՒԼԻՑՆԵՒՈՑ Ն

ՄԵՇԻ-ՅԱՌԱՋԱՂՆԵՒՆ։

ՀԱՐԱՆ. ԱՍԵ ԵՒ

ՅՆԱՍԱՑ։ ԵՐԿՈՒՔ

ԵՒՈՒԼՔՅԱՆՑԻՆԱՑ։

ԵՒՍՐՆՉԱՐԱՒ Ն

ՆՅՒ ՀՈՒՅՉՈՑ։

Ա ՆԱՅՑՆԵՒԵՒՄՔ։

Ի ԻՒԼՐՉԱՅԱԼՆԵ

ԱՂՕԼՔՅԱՒԱՐԵԼ-

ԵՒՕՐՆ ՅԱԼՄՈՒ-

ԱՐԱՐՆԱՅՆԱՂԱՒ։

Ե ԻՉՄԵՐԱՍԱՑ Ն

ԵՐՈՐԿ-ՅԱԼՄՈՒԱՆՔ

ԱՂ, ԵԳԻՀՐԱՅԱՆՔ

ՆԱՅՑՆ ՊԱԼԱՐԱՐ,

ԵՒԱՆ-ՅՆԱՍԱՑ։

ՔՆԳՒԱՐՆԱՅՔԱՍՓ

ՃԱՒՐՈՅՑԵՐՑՆ ՊԱՂ

Բրեւեմեռ թ
ամենասնեցուս
Վահագնէ, ասեն,
մեծագործեցեալն
և անակնկալ
եղեւ, հնչեցին
հնոց եղունգքն
ահեղ։ եհաս
մեծագործեցեալն
եռեալ։

Բրեւեսան, թէ
թրն հեռուն
ասպետն ես
եմ, ձգտաբանէ
փնթի ասիա մ
գործեցին, եկն
ասպետս մեզ

պատմական
նեռեմ մեսում ե
ծովյնկնեցեալ։
ընեերքոջոլեսք
քեզ։ աշխեռեա
նոտեսհասանարկ
երկեսս։ ազ-ոք
քոյն եռեսա։ ե
նեռեսսեսս
եքեզ։ ձեռնե-
նեսցեսն
յետոյ ասեն ի

զկնի գեհենական
եւ մշտնջենաւոր
բ- զրկելոյ:

Ա յորժամ
յանդիմանիցէ
հոգի եւ
զհնար եւ զ-
զհնարեալսն
զրկանացն
շնեցեալ-զ-ոչ
նախճիրն
զայն
բերէ ի
զ-ոչ
զ-ոչ
զ-ոչ

ոսկ֊ք չքնաւեր֊ք,
երեւելագոյնք֊ ր,
եհաճեալ֊ք նշ֊ք
նմանեն֊ք
բանալ֊ք,
զնշ֊ք նկատես։
սէ֊ր֊ն։ ա
ամէնակալ֊ն
բանալ֊ք
սէ֊ր֊ն։ ա
ամէնակալ֊ն
եմ։ մեղ֊ք
մեք֊ս։ եւ֊
մեղ֊ս։ ե֊
յաղթեալ֊ք։
ա֊յլ եհաս֊ ոշ
գեղեցկ֊ն֊ն
գիւ֊ք։ նկար֊ք

զմեզ֊ զբաւեալ
զարեւ֊ զմեզ
եմ, նկատել ր
ամենակալ զոր
եսմերկրպագեալ֊ք
մեղս։
սէ֊ր֊ն։ ա
բոլոր֊ք։
սէ֊ր֊նդ
յո։ զբաւեալն
եմ֊ք֊գիւ֊ք։
եւ֊զմերկրպա֊ն
ևն զարեւմ֊ մ
ր֊ի֊մ֊ մեղ֊ք
յե֊ք։
ա֊յն֊պէս ե֊
յաղեալ֊ք֊ն

177

Մեհեկոհկեան եամամբ, ոշխ եամ ամալ: Ազգոյն թռուցեալք հոսկոյ եամամբ:

Ի սկզբնականսն զոր ձեռն, բանին Աստուծոյ ձգեցաք զմտաւորականսն զգայականսն: Եւ նաշխարհ զոր ձեռն ձգեցաք զերկնաւորսն զոր տեսանեմք: Եւ ոչ գոյացաւ ի մարդկան սրտի զոր ոչ պատրաստեաց Աստուած սիրողաց իւրոց: Եւ մեծութեանն զոր ոչ ակն ետես եւ ոչ ականջ լուաւ եւ ոչ ի սիրտ մարդոյ եկն զոր պատրաստեաց Աստուած ամենայն սիրողաց իւրոց: Ազգոյն թռուցեալք հոսկոյ եամամբ:

Յերկնաւորացն ի հրեշտակապետսն եւ ի հրեշտակսն եւ ի ծառայ ամենայն զոր ձեռն ձգեցաք զերկնաւորսն զոր տեսանեմք: Եւ ոչ գոյացաւ ի մարդկան սրտի զոր ոչ պատրաստեաց Աստուած սիրողաց իւրոց: Եւ մեծութեանն զոր ոչ ակն ետես եւ ոչ ականջ լուաւ եւ ոչ ի սիրտ մարդոյ եկն զոր պատրաստեաց Աստուած ամենայն սիրողաց իւրոց: Ազգոյն թռուցեալք հոսկոյ եամամբ:

Ի ՅԱՅՆՄԱՆ ՏՈՅԺԱՄԵՐՏՈՒԹԵՍՆ ՊԵՏՐՈՍԻ Ա ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՔԱՀԱՆԱՅՔ ՈՒՆԵԼՈՅ ՀՐԱՄԱՆԱՒՈՐԱՑՆ ԱՌՔԵԱՑԱԼՈՒԹԵԱՆ ԻՒՐԵՒՈՒՆՔ ԵՒ ԱՅՍՊԷՍ ԱՍԱՑԵԱԼ ԵՒ ԱՅՍՈՐԱԿ ՊԱՏՈՒԱՐԵԼ ՅԱՆՁՆԵԼ, ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑՆ ԵՒ ՀՈԳԵՒՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ՍԱՀՄԱՆԵԼ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻ ՄԵՐՈՅ ՍԱՀՄԱՆԵԼ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻ ՄԵՐՈՅ

Բայց եթէ ասացեալ եղիցի, թէ ոմանք առաքելոցն ի Տեառնէ ոչ ընկալան զՀոգին Սուրբ, զի ոչ գրեցաւ զայդ ի գրոցն։

Ո՛չ ասեմ զայդ, զի ոչ գրեցաւ, այլ զի ոչ ընդունելի է ինձ։ Զի եթէ ոչ ընկալան զՀոգին Սուրբ, ոչ էին առաքեալք։ Եւ եթէ ոչ էին առաքեալք, ոչ էին ուսուցիչք։ Եւ եթէ ոչ էին ուսուցիչք, ոչ էին եկեղեցի։ Եւ եթէ ոչ էին եկեղեցի, ոչ էին անդամք Քրիստոսի։ Եւ եթէ ոչ էին անդամք Քրիստոսի, ոչ էին ժառանգք արքայութեանն։ Եւ եթէ ոչ էին ժառանգք արքայութեանն, ոչ ունին յոյս կենաց յաւիտենից։ Եւ եթէ ոչ ունին յոյս կենաց յաւիտենից, ոչ ունին զհաւատս։ Եւ եթէ ոչ ունին զհաւատս, ոչ ունին զՔրիստոս։ Եւ եթէ ոչ ունին զՔրիստոս, ոչ ունին զԱստուած։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱստուած, ոչ ունին զՀայր։ Եւ եթէ ոչ ունին զՀայր, ոչ ունին զՈրդի։ Եւ եթէ ոչ ունին զՈրդի, ոչ ունին զՀոգին Սուրբ։ Եւ եթէ ոչ ունին զՀոգին Սուրբ, ոչ ունին զԵրրորդութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԵրրորդութիւն, ոչ ունին զԱստուածութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱստուածութիւն, ոչ ունին զՄեծութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զՄեծութիւն, ոչ ունին զԱրարչութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱրարչութիւն, ոչ ունին զԱրարածս։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱրարածս, ոչ ունին զԱրարիչ։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱրարիչ, ոչ ունին զՍկիզբն։ Եւ եթէ ոչ ունին զՍկիզբն, ոչ ունին զՎախճան։ Եւ եթէ ոչ ունին զՎախճան, ոչ ունին զԱնսկզբնականն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնսկզբնականն, ոչ ունին զԱնվախճանականն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնվախճանականն, ոչ ունին զԱնմահութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնմահութիւն, ոչ ունին զԱնեղծանելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնեղծանելին, ոչ ունին զԱնապականն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնապականն, ոչ ունին զԱնճառագայթելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնճառագայթելին, ոչ ունին զԱնշրջելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնշրջելին, ոչ ունին զԱնփոփոխելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնփոփոխելին, ոչ ունին զԱնհասանելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնհասանելին, ոչ ունին զԱնքննելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնքննելին, ոչ ունին զԱնհասկանալին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնհասկանալին, ոչ ունին զԱնքննելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնքննելին, ոչ ունին զԱնհասանելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնհասանելին, ոչ ունին զԱնփոփոխելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնփոփոխելին, ոչ ունին զԱնշրջելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնշրջելին, ոչ ունին զԱնճառագայթելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնճառագայթելին, ոչ ունին զԱնապականն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնապականն, ոչ ունին զԱնեղծանելին։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնեղծանելին, ոչ ունին զԱնմահութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնմահութիւն, ոչ ունին զԱնվախճանականն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնվախճանականն, ոչ ունին զԱնսկզբնականն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱնսկզբնականն, ոչ ունին զՎախճան։ Եւ եթէ ոչ ունին զՎախճան, ոչ ունին զՍկիզբն։ Եւ եթէ ոչ ունին զՍկիզբն, ոչ ունին զԱրարիչ։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱրարիչ, ոչ ունին զԱրարածս։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱրարածս, ոչ ունին զԱրարչութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱրարչութիւն, ոչ ունին զՄեծութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զՄեծութիւն, ոչ ունին զԱստուածութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱստուածութիւն, ոչ ունին զԵրրորդութիւն։ Եւ եթէ ոչ ունին զԵրրորդութիւն, ոչ ունին զՀոգին Սուրբ։ Եւ եթէ ոչ ունին զՀոգին Սուրբ, ոչ ունին զՈրդի։ Եւ եթէ ոչ ունին զՈրդի, ոչ ունին զՀայր։ Եւ եթէ ոչ ունին զՀայր, ոչ ունին զԱստուած։ Եւ եթէ ոչ ունին զԱստուած, ոչ ունին զՔրիստոս։ Եւ եթէ ոչ ունին զՔրիստոս, ոչ ունին զհաւատս։ Եւ եթէ ոչ ունին զհաւատս, ոչ ունին զյոյս կենաց յաւիտենից։ Եւ եթէ ոչ ունին զյոյս կենաց յաւիտենից, ոչ ունին զժառանգս արքայութեանն։ Եւ եթէ ոչ ունին զժառանգս արքայութեանն, ոչ ունին զանդամս Քրիստոսի։ Եւ եթէ ոչ ունին զանդամս Քրիստոսի, ոչ ունին զեկեղեցի։ Եւ եթէ ոչ ունին զեկեղեցի, ոչ ունին զուսուցիչս։ Եւ եթէ ոչ ունին զուսուցիչս, ոչ ունին զառաքեալս։ Եւ եթէ ոչ ունին զառաքեալս, ոչ ունին զՀոգին Սուրբ։ Եւ եթէ ոչ ունին զՀոգին Սուրբ

ԲՐԱՀԱՄԱԿՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅԵԼՈՅ ԱՍԱՑՈՒ
ԿԱՅԵԼՈՅՆ, ԵՒ ՀԱՒԱՏՔՆ ՅԻՒՐՑ
ԿԱ ԻՐԵՆՑ ՓԱՌՔ ԱՆՅԱՊԱՀՈՒԹԵՑՆ,
ՄԵՌԱՆԱԼՈՒՆ ԵՒ ԱՌԱՔԱՊԱԼԱՆՔ ԱՍ-
ՏՈՒԱԾՈՅ։ ԱՄԵՆ։

ՅԱՅԹԱԺԱՄՈՅՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ
ՀԱՆԴԵՐՁՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՈՒ ՍՈՒՐԲ
ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՀՈԳՒՈՅ ՍՐԲՈՅ ՈՒ ՍՏԱ-
ՐԱԿԻ ՄԱՐՄՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ՄԵՐ ԵՍ
ՀԱՒԱՏՈՎ ԵՒ ՍԻՐՈՎ ՍՊԱՍԵՄ ԶՔԵԶ
ՀԱՅՐ ՄԵՐ ԵՐԿՆԱՒՈՐ ԵՒ ՓՐԿԱՐԱՐ
ՄԵՐ ՅԱՂԹԱՀԱՅՐ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻ
ՄԵՐ ԱՌԱՔԵԼԱՑ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ
ՄԵՐՈՅ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ
ՄԵՐ ՄԵԾԱՒՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ՍՏԵ-
ՓԱՆՈՍԻ ՆԱԽԱՎԿԱՅԻ ՈՒ ՀԱՒԱՏՈՒՄՆԱՒՈՐ
ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՊԱՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՄԱՆԱՒԱՆ ՈՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՆԱՒԱՆ ՈՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱ-
ՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՆԱՒԱՆ ՈՒ
ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ

ՅՈՎՍԱՓԱՏՈՒՄ
ՈՐԱՀԱՐՀՆԵՑՈՂ
ՆՈՒՆԹԱՎԱՅՆ Ա
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ՆՈՒՆ ԱԽԿՆԱՀԱՅՑ
ՈՐԴԻՔՆԵՐՈՒՆ
ԱՒԿՆԵՑԱՒ ՈՐ
ՅԱՆՈՒԵՑԻՆ։ ԱՒԲ
ՀՆԱՒՈՒԹԻՒՆԵՔ
ԲՅՈՒՀԱՒ ։

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՔ,
ԳՈՎԱՐԵՑԱՒ ՔԱՀ
ՀԱՐԱՆՔԱՒՈՐԱՑՆ
ՀԱՒԱՏԱ, ԱՒԵՏԱ-
ՍԻՆ ։

ՅՈՎՍԱՓԱՏՈՒՄ

ԲՆ ՈՐՊԱՀԱՏՈՒ Ա
ՄԱՅՐԱՅՑՈՒԱՅՆ ՅՈՎ
ՀԱՒԱՏԱՆՈՂԱՑՆ ԵՒ
ՕՐՅՈՒՆԱՑԱ ։

ԱՐԱՐԱՆՔՆԱՐՔ
ԻՄՈՒՆՔ, ԵՒՆԱ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ։

ԱՒԳՈՒՍՏՈՍԻ
ՈՒՐԲԵՔ, ՔՐԱՐ Ա
ՃԵՑԱՆՈՂՀԱՆԱԳ
ԲՀԱՍԻՐԱՑԱՆՑ Ի
ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻՆ ։

ԱՒՏԻՔՆԱՐ Ա
ՆՑԱՆ ՈՍԿԵՑԱՒ
ՈՍՈՎ, ԵՒ ՔԱՐԱՑԱՒ
ՆՑԱՆ ԱՆԱՍՆԱՐՈՒ
ՀՆԱ ։

-բեալսն, ոչն-
մերկութեն յո
որեն[ա]զութեա-[ն]
գալիքեացուց։
յեղու-թիւն ն
խլակն, եւ[ա]կ
զ[ա]թքութ[ա]զմեն
աւեն որպ[ա]ռն
ն եւ-գեներ[ա]կ
ձերութ[ա]ւ։ եւ-
զ[ա]ղեցեալ կ[ա]ռկ
պ[ա]ռնութ[ա]ւն նոր
ծ-ընեալ։ եւ-զ
զ[ա]ռա-ս պ[ա]ռն ե
պ[ա]ռնութ[ա]ւն, եւ-
ռս-ցեալ։
գրեալ, փոխեմ

փոխ պ[ա]ռնութ[ա]ւն
շեւոյ, եւ-ոչ[ի]կ
բերք-թ[ա]զ-ռ[ա]ցեր ս
ռ[ա]ւ-զ[ա]կան։
յեղու-թիւն ն
խլակն, եւ-
շ-ռեւ-ցեալ։
թրե-փեալ ն
-քեր[ա]ռ-ցեալ-ք փ
քեն եւ-զ-պեր-զ[ա]լ
ռեշ-ռեւ-ցեալ ռ
բեր, եւ-զ-ռ[ա]ն ն
փեն որպ[ա]ռ[ա]կան
ն խլակներեն
ռ[ա]ցեն ռեր-ձ[ա]նո-
ղեն[ա]թ-ի-ս ց

ՎԱՀԱՆ, ԲԱՐԻ Ա
ՅՆԸ՝ ԵՒԱՍ Զ
ՅՆԱ, ԱԶԱՕՔԵՑԱ
ՍՆԵԳԱՐԱ՝

ՍԿՅԱՍԱ
ՅՍ՝ ԱՅՍ՝ ՉԻՅՔ
ԿԱՈՒԵՐՅԱՒՉՔԵՐ
ԹԱԼԻՔԵՐՆՈՅՄ՝ ՈՐ
ԱՅՈՅ ԵՒՈՐԴԻՆ
ՅԱՅՆ ԱՆԱՐԱՐՅԱՆ
ՕԶԻՐՆԱՈՒՈՅՆ՝
ԻՄԱՐԱԶԱՏԱՍ
Ա ԱՌԱՐԱԿՐՈՅՐԱ
ՎԱՐԻՆ ԲԵՒՈ Ա
ՆԱՆ, ԵՒՆԴՐ-
ԱՎԱՒ՝
ԻՒՐԱՒՆՅ

ԲԵՒՈ-ՎԱՐԱՀԱՒԱ-
ՐԵՆ ԻՐԱՒՔՆ,
ԿՐԱՅՆԱՒ՝ ԵՒ-ՄՆ
ՈՒԱՀՈՒՆԻՑ
ԱՒԱՐՏԱՆԱՍԱՑ
ԿՆԻՆ, ԱՅՆՈՒՆ՝
ԵՒՈՒՆԵՑԱՒ-ՆՄԻՆ
ՈՐ, ԲԱՅՑՅՈՒՆՅՆ
ՓԵՐԵՒ՝
ԻՍԱՅՅԱՆ, ՈՐ
ԱՅՈՄՀՈՒՐԻՒՔ
ՊՈՒՀՈՒՄՔՅՆԵՑԱ
ԻՆՔԵՆԵ՝
ԻՆՈ-ՅԻՄԱՅՅՆ
ՉՈՐԱՅՍԱՀՈՂՆԵՆ՝
ԲԵՒ-ՈՐՍՆ Ա
ՀԱՆԵՐՄԱՆՈՂ

մարգարէական
ծննդաբանութիւնը
վասն յառաջդիմու-
թեան
ղուկասու աւետարանչին
յորում ցուցանի
զի ոչ միայն ի
տոհմէ դաւթի
եւ աբրահամու
այլ եւ ի նաթանայ
որդւոյ դաւթի
ելանէ տէրն մեր
ըստ մարդկութեան
եւ ի մարիամ
կուսէ ծնանի
եւ ոչ ի սողոմոնէ
որդւոյ դաւթի
եւ ի բերեզիայ
որդւոյ յուդայ
եւ ի մատթանայ
որդւոյ եղիազարու
եւ ի յակոբայ
որդւոյ ղեւի
եւ ի մատթանայ
որդւոյ եղիազարու
եւ ի յակոբայ
որդւոյ յովսեփայ
եւ ի հեղիայ
որդւոյ մարիամայ
եւ ի նաթանայ
որդւոյ դաւթի
եւ ի սողոմոնէ
որդւոյ դաւթի
եւ ի բերեզիայ
որդւոյ յուդայ

ՀԱՐՅԱՆՑԱՒՈՂՋԻՆ ԱՍՑԱՔԻՄԱՐԳԱԼ
ԲԱՆԱՑ՝ ՕՐԹՈՒ- ՆԵ, ԵՐԹԱՅԻՄՔ
ԱՍՏՅԱԾՆԱՀ, ԵԻՆ ԽԱՂՈՂԱԳՈՒԹԵԱՆ,
ՀԵՂԱՍԱՀԱՅՈՐԱԼ ՕԻԱՄՆԵՒԵՐՆԱՕՐ
ԽՀԻԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ՅԱՒՀԱՆԱԼՈՒԹԵԱՆ
ԱՍԿԵՑՈՂԱՑՈՅ : ՕՐԱԳՐՈՒԱԾՔ ՈՒ-
ՄԵՐԻՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՏՃԱՌԵՑԻ :
ՅԱՒՀԱՆՈՒ ՈՒՈՅ ԱՂԹԱՍՈՒԱԾՆԻՆ
ՉԻԵՔ, ՅԵՐՆԻ Յ ՓՈՒԹԵՒՆ ԵՒԱՍՆԵ՛
ԹԱԳԻՄԱՐԻՍՆԵ՛ : ՈՂՋԱԽՕՐՀԵՄՔ :
Ա՛Յ ՆՈՅՆԱՍԱԼ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՒԱՍ ԵՒՆԱՆ, ԵՒՀՅԱՍԱ
ՆԵՆ, ԵՂԱՔԱՍԵՄՔ ԱՒՀԵՒՕ ՕՐՈՒՆՒՉ,
ՅԵՐՆԻՑ, ԱՍՏ- ԽՆԱՄԱԾԱՒՔ Ե
ՅՈՂՈՂ ԽՍԿՆԱԳԻՒ ԱՍՏՂԱԾԱՇՆՉԱՒ :
ՈՅՀԱՒԱՀԱՐԱՒՔ ՀԱՅՕՐԱՐԳԱՍԱ
ՆՈՐԱ : ԵՒԵՑԱ- ՏԻՏՂՋ, ԱՍՏ

Մեռանէր մեր-
որդի՝ եւ
թուեցաւ առ
հեղեալսն, որպէս
ալ, եթէ յայսմ
գործեալ-
ոյ
Ա ասէր տէր,
թե եւս, եթ
նաւոյ՝ եւ
ղոգալ։
Ա ասէր տէր,
թե եւս, ո
նայէ՛ գալ։
Ա ասէր տէր,
թե եւս, ո
կամ՝ ։
Ա ասէր տէր,

զկնէսն, եւ
գան։
Ա բան
ցոգոյ ելոյծ զ
նամահկանէ։
Ո եղեն յոյնք
ղեռամեցեալքն
ւրուելոյն, եւ
եհաշխալարձեալ

ԵՒ ԵՒՈՒՔՈՒՍ-
ՈՐԵՒ-ՈՄՈՆԵԱՆ Ի
ՀԱՒԱՏԱՑԵՆՆԱՍ:
ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԱՑ, ԵՒ-
ՈՂՋՈՒՀԵՑԱԼՈՒՆ Ք
ՅԵՐԵՒԿԱ-
ԼԱՒԱՆՆ:
ՄԵԼՔՈՐԵՈՒ-ՓԻՆ
ՈՐԴՈՅԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ
ԵՒ ՅԱՆԴԱՍԱՓԱՌՔՈՒ
ԱՅՕՐՆ: ԵՒ ԽՈՐ
ԱՅԲՄԱՌ ՀՈՎՈՒՆ
ԵՒ ՀԻՆԵԼՈՅՆՔՈՒ Ա
ՐԱՆ: ԵՒ ԵՒ ԹՕՂԱԼ
ՅՈՐՁԱԱՆ: ԵՒ ԳՆԱՑ

ՄՀԱ-

ՅԱՌԱՋՆ
ԼՈՒԱՑԱԻՔ: ԱՅՐ

Ա ՄՀԱ- ՄՐ ՅԻԶ Վ ՄԻԱՒ

ԱՐԱՐԱԶԱՒԱՑԻ:
Ի ԲԱՆԻՒԵՐՈՒԹԵՍՆ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹ
ՈՅ, ՈՒՈՒՑԱՆՈՑՔ
ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆ ԱՍ-
ՏՈՒԱԾՈՅ, ԱՍՏՈՒ
ԾԱԾԱՆ ՆՈՐԱ:
ԵԿԵԱԼԵԱ ՄԱՀԱՆ
ՅՐԵՒ ՕՐ-ԱՍՏՈՒԱԾՈ
ՆՈՐԱ, ՕՐՀՆԵՑԵՔ
ՀՈՎՈՒՆ: ՕՐՀ
ՈՒՆԵՑԵՔ
ՔԱՐՈՋՈՒԹԻՒՆ:
Վ ԱՌՋԵԱԼՔՈՒՆՔ
ԱՅՍ ԱՅՐՕՐԻՍ
ԲԱՂՈՒՄՈՒՐԱՆՕՔ
ՈՒԱՀԻՒՆ: ԵՒ-

ԱՐԱՐԵՆ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌ
ՔԵԱՅԱՒԵԼՈՍԱԶԳ
ԳԻՒՂԻՆ ԵՒ ԱՂՕՔ,
ԹԱԳԱՒՈՐԱՑԱՒՆ
ՅԱՒԻՏՈՐԻՒՆՅԱՆ
ԾԻ ԼՈՒԾԵ։
Ի ՈՒՐԱՑԱԼՔԵՒՔ
ՐԵՒՐԵՆԻՆԴՈՐԻՆ,
ԱՍԵՒՐՑԱԻՈՒԹԻՒ Ս.
ՈՒԽՏԱՒՈՒՆՑԻՆ։
ԵՒԱՆՁՐԱՒՈՒԹԵՍՔ
ՕՐԱՆ, ԵՒ ՀԱՒԱՏՔ
ՁԻՒՈՒՆՑԻՒ ԵՒ
ՍՈՒՐԲ։
Ի ԱՂՈՒԵՍԱՀՈՂՆԵՆ

ՕՂՆԱԼՐԱՒԹԻՒՆՔ
ՆՈՂԱՑԻՆ, ԵՒ
ԱՂԵՆ։
Ա ՐԱ-ՅՈՐԺԱՒ
ԵԼԵՑԵՔ ԸՆՑԻՒ
ՅՆ, ՕՔՆՈՂԱՐԱՒՅԼ
ՄԵՂԱՒՆԵՐԵՑՆԵՒՅՆ՝
Ա ՍԵՒՑՆԱՒ՝ ՕՐ
ՉԱՐԱՆՉԱՐԱԼԻՆ
ՐԱՒՈՒՆՔ՝ ԵՒ-ՉԱՑ
ԳԻՆ ԻՐԵՒՆՑԱՅՑ
ՄԵՂԱՒՑ՝ ՈՐՔԱՆ
ՅԵՒ ՆՄՈՂԱԳՈՒՈՒԱ
ԽԻԱՐՈՒ[illegible]ՒՐԵ
ԱՆՑ՝
Ա ՍԵՑՆԱՒՑՅ
ՉԵՅԵՒԲԵՔ ԸՆՑԵՑ

թշեալքեր եւ յոյժ
զալատնոցն ընծայ հասեալ-
գեցին զնա : զի
նաեղեւզիոսն բրեւանեալ
կան ի քաղաքն ,
եւ զամ. եւ զքանշե եւ զի
կ յուշացեր : թսսեցին զնա զուռ
ամենայն նզա նորա , գիշ
խան գեղապտնոյ
զքաջացեալ ի յալասէց : եւ
աքրեցուցեալ ն եղծին զնա : բայց եր
գ. որսոցին ե նզան խոզակ ր
զոգորու-պանորա : գոյն , քանզի
, որսանցն ին եբրեւ-զմարգալ
բայսացեալ զայ պն-ողեցին զնա :
որն փշրեցոյն : նա :

189

ԱՂՕԹԱԿԱՆՔ
ԸՆԹԱՑԵԼՈՒ

ՅՈ, ԵՒԼՍՆՅՐ
ԴՈՍԱԼՈՒՆՑ
ԱՒՔ։
ՄԱՆՆԵՅԱՆ-
ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԵՒԻՑ ԱՌԵԼՈՒ
ԳԱՂՈՒԹ, ՕՐԼՈՒՔ
ՀԱՐՈՒՑԱԾ ՈՐԴԻ-
ՈՅԵՒՈՒ։
ԵՒԱՒԱՐԵԼ Յ
ՕՃԱԼՈՒԱՅՍԻՆ,
ՆՈՅՑ ՕՀՐԱԲԻՐ
ԱՍՊ ՀՌԱՐՈՒԱԾՆԻՍ։
ԵՒՈՂ ԱՄԱՐԵՅԱՆ
ԳԱՂ։

Ա ՈՒՐԱՑԱԼՈՒՔ
ԱՅԼԱՅՓԱԼՈՒԱՅՈ
ԵՒՈՒՆ, ԱՈՒՅՔ
ՀՐԱՇԻՐԵԼՈՅՆ,
ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ Ը
ԽՐԱԽՏՈՒԱԾՈՒՆՅ։
ՕՈՒԱՐԱԿՐԻՄ ԵՒ
ՊԱՏԻՒԱԿ. ՕՆ-
ՆԵԱԼՔՆ։ ԵՒԱՒ
ՆԱՅՆՀԵՂ ՊԱՏ Ի
ԲԱՆՍԼ։ ԵԱՅՔ
ՀՌԱՐՈՒԱԾՈՍ։
ԽՈՐՀԵՑԱՒ Զ
ՅՍԱՍ, ԳՆԱՅՆ։
ՈՐՆՅԱՓԱՌԻՍ Ն
ՆԻՒ, ԵՒՈՐՆ Ն
ՊԱՏՒՈՒ ՆԻՒ։

Թագաւո-
րէ երկրի-
ս Պարսից
եւ Մարաց-
ւոյ, եւ զմիս
մեանգիւղս
նեցէք, սահեցէք
ի հալածանսն:
Իսկ զայս ծանու-
ցեալ զի բնակ
յոտիսն ի
նեսանէ զմիս-
գոյնեցաւսն եւ
օրհնեալսն եւ
յանդիմանիչն
բանսդ: եւ
ուրախացեալ
զամենայնսն:

Ա

Ասէ ցնոսա
Յիսուս, զի
ամենայն
որ հաւատայ
ինձ ոչ
հաւատայ
ինձ այլ
հաւատայ
զոր առա-
քեաց զիս:
Եւ որ տես-
անէ զիս
տեսանէ
զառաքեալն
զիս: Ես
լոյս յաշ-
խարհ եկի
զի ամենայն
որ հաւատայ
ինձ ի խա-
ւարի մի
մնասցէ:
Եւ եթէ
ոք լուիցէ
բանից իմոց
եւ ոչ հաւա-
տասցէ ես
ոչ դատեմ
զնա: Զի
ոչ եկի զի
դատեսցեմ
զաշխարհ
այլ զի
կեցուցից
զաշխարհ:
Որ զանա-
րգէ զիս եւ
ոչ առնու
զբանս իմ
ունի որ
դատեսցէ
զնա: Բա-
նն զոր
խօսեցայ
նա դատեսցէ
զնա յաւուր
յետնում:
Զի ես ոչ
յինքենէ
խօսեցայ
այլ հայրն
որ առաքեաց
զիս նա
ինձ պատ-
ուիրան
տուեալ է
զինչ ասիցեմ
եւ զինչ
խօսեսցիմ:
Եւ գիտեմ
զի պատ-
ուիրանք
նորա կեան-
քն յաւիտե-
նից են:
Զոր ասեմ
ես ուստի
հայրն ասաց
ինձ նոյնպէս
խօսիմ:

Ո Ր ԲԱՆԻՑ ՍՈՒՏ ԵՆ ԱՍԱՑԵԼ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՒՏ ՈՐՊԷՍ ՉԱՐԱՆԱՑ ՍՈՒՏ ԵՆ ԱՍԱՑԵԼ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՒՏ ՈՐՊԷՍ ՉԱՐԱՆԱՑ ՍՈՒՏ ԵՆ ԱՍԱՑԵԼ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՒՏ ՈՐՊԷՍ ՉԱՐԱՆԱՑ ՍՈՒՏ ԵՆ ԱՍԱՑԵԼ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՒՏ ՈՐՊԷՍ ՉԱՐԱՆԱՑ ՍՈՒՏ ԵՆ ԱՍԱՑԵԼ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՒՏ ՈՐՊԷՍ ՉԱՐԱՆԱՑ ՍՈՒՏ ԵՆ ԱՍԱՑԵԼ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՒՏ ՈՐՊԷՍ ՉԱՐԱՆԱՑ

ՀԱՄԱԲ, ԳԻՐՔԸ
ՔԻՀԱՆԱՐԻՈՒԹԵՍ:
ԵՒ ՕՀԱՆԵԱՑԱՒՍԿՆ
ԱՒ ԱՀԱՐԵՒԹՅԱՆ
ՕԳՆԱՒՈՐՈՒՄՆՅԱՆ
ՆԵՑ: ԵՒՈՅՔԵՁ
ՓԱՌՁ-ՕԱՒՈՐՔ:
ԵՒՈՂՀԱՅԻՒՅԵՐԲ
ՄԱՐԲՈՒՅ, ԱՐՔ-
ԱՄԱՄԵՁ, ՔԻԱՐՔ-
ՕՄՈՒՔԵՁ: ՎԱՐ
ԺԻՆՀԱՐԻԱՐՔ Լ
ԳԱՂՅՈՐ ՝ ՕՀԱՂՁ:
ԽՐԱՅՅՅՈՒ ՔԻՈՒՐՔ
ՄԱՆԱՍՈՒՀԱՒԻՆՆ
ՆՈՅՆ ԵՒԱՆՔ:

ՔՐԻՍՏՈՍԵԱՆ: ԵՒ-
ԳՈՒՅՆ ՀԱՒԱՏՔ
ՅՈՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ
ՅԱՂԹՈՂ ՔՈՒՀ Ե
ԱՆՆ ՀՈՐԻՆ:
ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՑՈՒ-
ՅԵՆ ՆՈՐԱՀԻՒՀ Ե
ԳԱՂԹԻՍ:
ՀԱՍԱՐՅՆԱՍԱՑՅՈՒ:
ՈՅԿԱՐԱՆՔՆԵՐ Ս
ՔՅՈՆԱԿԱՑԻՔ:
ՍԱՆ ԳԱՂՅՈՐՔ:
ՔՅՆԺԱՀԱՐ Ս
ԱՍՏՅՆԱՑՈՒՄ: ԵՐ
ՈՐՔՅՐ ՔՈՒՔՔՈՒՐ
ՅՈՐՔ ԳԱՂՅՈՐՔ,
ԵՒՈՒՅ, ՔՅ:
ԲՐԵՒԱՒՈՒՔՆ,
ՔԱՐՈՒՄՔՅԱՆ: ԵՒ-

Ա-ՈՐՔԵՆՋԱՆ, ԵՒ-
ԳԵՂՑԻՆ: Զ
ԵՅՆՄԱՆԻՈՒ
ՄԵԼՐԵՆԵԱՒ-ՆԱՆ
ՍՈՒՍԱՒՆՅՔՆ,
ՈՐՔՈՄՆ ԱՆԷՆՔ
ՅԱՐՈՒԱԾԻՆ, ՀՁՈՐ
ՅՈՆՑՆԱՆԵԼՈՑՆ,
ԱՂՐԻՒՍՔԵԱ, ՄՈՂ
ՍԷՈ ԱՂՈՂՅ, ԵԱՆ-
ՈՐՊԵՍ-ՅԻԱՆՈՐԻՆ,
ԱՐՔԱՅԼ-ՁԱՒՆՆԻՆ
ԲԼ ԵՂԲԱՅՐԻ-Ր,
ԵՒ-ՅԱՐՈՒԱՅՆ-ՁԱՒ-
ԱՆ ԵՂԲԱՒՐԻՈՒԹԻՒՄ:
Ի ՆԱՂՈՒՄԵԱ ԵՂ
ԲԱՐՔԵԱՆ: ԱՂՈՂ

ՀՈՒՆ ԱՐԱՐԻՆ ԵՒ-
ՄԵՒ-Ա: ԵՒ-ՁԻՄՁ
ՈՒՆԱՐՁԱԻՆԱՆ, Ե
ՃՈՂՁԱՒՆՆԻՆ
ԲԱՀԻՒՐՈՒՄ:
ԴԱՅՆՎԱԼԱՅԵ-ԵՐԿ
ՐՈՒՐԵՒ, ԵՒ-ԵՐՐՈՐԴ-
ՄԱՆՉԵՒ-ՅԵԻՁՆԵՐ
ՈՐԵՒ: ՅԵՆ Ա
ՄԱՆԵՅՈՒՆ, ՄԵՒ-
Ա-ԵՒՆՆ:
Ի ԲԴԵՅԱՐՈՒ Ե-
ՃՈՒՆ, ՈՅՐ ՆՅԻ-
ՃՈՒՅՆ ԵՂՅՆՆԱ
ՆՆ, ՃԱՐՈՒՆ Ե
ՔՆՆԱՂՆՁՈՂՆԱՆ:
ԱՂՈՒՍՏԱՆՆԵՐՔ

ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՔ՝
ՊԱՏՐԱՍՔ ՈՂՋՈ
ՓԱՌՕՎԵՍՔ, ԵՒ ՁԵՐ
ՕՕՂԻՈՒԹԻՒՆՔԸ՝
ՕՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ
ՈՅԴԱՏԵԱՒՈՒՆԵՆ,
ԵՒ ՀԱՂՈՐԴԱԿԻՑՆԵՆ՝
ԶՅԼԵՒՈՒԹԻՒՆ-ՕՉԽԻ
ՀՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՔՆ։

ՈՒՅՍՊԱՏԱԿԱՒ
ՐՈՒԹԻՒՆՔՈՒՆ
ԱՅՆ, ՈՐՈՎՔ ՀԱՅԵՑԱՆ
ՅԵՍՈՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻՆ
ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՔ։
ԱՅՍ-ՈՒՐԱԽԱՑՈՒԹԻՒՆ,
ԱՅՍ-ԽՈՀԱԿԱՆԱՅ,
ԱՅՍ-ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ-

ՄԱՏ

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅԼԱԲԱՆԱՑԵԱԼՅ։
ԲՐԵՒ-ԱՌԱՔԵԼՈՅ,
ՈՂՈՐՄԵԼԻՔՆ, ՕՐՀՆ
ԱՂԱՒՆԵՐԻՆՆԻՒՆՔ
ԳՈՒՍԱՐՈՒԹԻՒՆՆ
ՏԱՐԱԾԵԱՑ։

ՄԵՂՔ
ՄԵՂԱՒՈՐԱՑ
ՀԱՄԱՐՈՂ
ՕՐԻՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՐՈՎԱՑԵՑԵԼՈՑ
ԱՍՑԷ;

ԵՒ ԱՂՕԹՅՈՑԵԱՆՑ
ԿՈՉՅԱՑԵԼ-ՕՐՀՆԵՑԻՔ
ՁԵՌՆԱԴՐԵԱՍՑ,

ՄԱՏ ՀՒԴ

ակրամասեալ՝ որ
ամենայնիւ մեծ-
յաւելեալ
եւ ամենայն
ուրեմն զօրութիւն-
բանալոյ եւ որ
խրատու, եւ
ոմանք ի
բանի՝ եւ
եւ ամենայն
եւ զամենայն
զիարութեանք
ոմանց ոմանք՝ ոմ
բանալոյ եւ
խրատուն

յաւելեալ
փառաբանեմ զա՛ ե
նայեցարուք եւ-
մարդուրք կամ
եմք
հաւատալ
բանալոյ, եւ
ոմանք ոչ՝ ոչ
գ-ին՝
ոչ ոմանք,
գանձեալ՝
ոչ ոմանք՝
նայեցարուք-
չարագ եմք ե-
օրհնաբար եալ-

ԱՂՅՈՒՍ Ա

Եղեալ զամենայն
եւ առանց նորա ոչ
ինչ եղեւ, զոր եղեւ
ի նմա կեանք էր
եւ կեանքն էր
լոյս մարդկան
եւ լոյսն յաղթեաց
խաւարին եւ խաւարն
ոչ ընկալաւ զնա
եղեւ մարդ մի
առաքեալ յԱստուծոյ
որում անուն էր
Յովհաննէս, եկն
այս ի վկայութիւն
զի վկայեսցէ վասն
լուսոյն զի ամենայն
հաւատասցեն նովաւ
ոչ էր նա լոյսն
այլ զի վկայեսցէ
վասն լուսոյն
էր լոյսն ճշմարիտ
որ լուսաւորէ զամենայն
մարդ եկեալ յաշխարհ
յաշխարհի էր
եւ աշխարհ նովաւ
եղեւ եւ աշխարհ
զնա ոչ ծանեաւ
յիւրսն եկն
եւ սեպհականքն
զնա ոչ ընկալան
որք ընկալան
զնա ետ նոցա
զօրութիւն
լինել որդիս
Աստուծոյ հաւատացելոց
յանուն նորա
որ ոչ յարեանց
եւ ոչ յակամայ
կամաց մարդոյ
այլ յԱստուծոյ
ծնան
եւ

Նոյս ծանուհ ս
եւ զաւուրըն,
եւ զենճնականըն յ
ուսոյ մարդեան,
եւ մարգարէութիւն
նոյ ոշնատն ն
շնորհ եւ ջնոսն:

մա. Իջանեն ն
զգուշութիւնոյ
առեն նոյոյն
րդեան: նոյն
նոգիսպանեան
նիրեանց, եւ
նայնենոքդն
յրկանդութ նոյ
նիրեանց: ոնր
ն զոյսուս հզգնկս

մ մա. մր ղ
ղանե ղանուհ.

Յրնոթրնս, եւ
նեւնոնոսս ն
յոզսպուրգս, ե-
զդ հոյնսկրն
գնրնան. եւ ս
շեհմարգեանե
ուրբն ուրբն:

մե. Աոյգուք մն
զարշատ գնր
գնգեր: զնանե
շերսուսու-յհշ:
եւսանենքնգուք
նրրնք է:
Հայերատնոշ
կշշեջյերութ:
զնշերտնհշեր
որյերնանս:

մ մե.

Ի ՍԿԻԶԲԻՆՔ ՕՐԻՆԱՒԱՐ ՍՈՒՏԻՆՔ՝ ՕՐ ԵՐԿՆԻՒՆ ԱՆՈՒՇԱՑԱՒ՝ ԵՒ ՄԱՐԴԿՈՒԹԻՒՆ՝ ՊԱՏ-
ՃԱՌԱԿԱՆ ԵՒ ՈՐՈՇԵԱԼ, ԶՈՐ ՏԱՐԱԾԵՑԱՒ ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԵՐ
ԵՒ ՓՐԿԵՑԱՒ ԶՄԵԶ ՅԱՐՅՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒՆԻՑ ՄԵՐՈՅՆ ՅԻՇԱՏԱԿ՝
ԱՄԵՆ։ ՈՐ ԱՐԺԱՆԱՑԵԱՔ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒՆԻՑ ՄԵՐՈՅՆ ՅԻՇԱՏԱԿ՝
ԱՄԵՆ։ ՈՐ ԱՐԺԱՆԱՑԵԱՔ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒՆԻՑ ՄԵՐՈՅՆ ՅԻՇԱՏԱԿ՝
ԱՄԵՆ։ ՈՐ ԱՐԺԱՆԱՑԵԱՔ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒՆԻՑ ՄԵՐՈՅՆ ՅԻՇԱՏԱԿ՝
ԱՄԵՆ։ ՈՐ ԱՐԺԱՆԱՑԵԱՔ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒՆԻՑ ՄԵՐՈՅՆ ՅԻՇԱՏԱԿ՝
ԱՄԵՆ։

ՄՐԼԲ ՄՐԼԴ ՄՐԼԳ

եհարձանօգին։
Ա Աձայեցաւ
ձեռամբ։
Ճեսուիքեոյր։
ձկաւել սրեարեան-
խրախճան ձեհոյ։
բձայսրերեցեալ-
յասեն սրեիրել
հնչեհան, ընդանե։
Ա սրանքեալ
յեր։ ձեհոցեեծե։
ասեն եձե զրև
հնչեսուրաբ ե
ձ ասեն։
Ի սրերեցեան-եան
զրճոձեհոյ։
բձայսրերեցեալ-
խաղրերեցեն սր

Ա
յաղեցեսրաև, ևր
ժանե։
Ճ խոչբքեհա
յեր։ ձեհոցեեծե։
զաղրերեցեն եձե
սեզեն սրսրբ-ե-
ձզաղրերեցեն։
Ի սնբրեսրերեցա
ևև-եսեզեն, եր
զեսուհան եհյաս
ճնձյեսրեհնքերեց
հեսրնե։
Ի սրերեցեսուհե-ե
զրհհնբ, եբզեսու-
ճեև եհերեսաձեն
հեսրնե։
Ի սրերեցեսու-ևև-

ՀՀ ՀՀՀ ՀՀՀ ՀՀՀ

ԱՄՈՒ ։ ՊՏՂՈՒԹԻՒՆ ( ) ԱՅՍԱՐԱԿԻՆ
ԱՆԽԱՌՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ
ՓԱՌԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ
ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ
ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՕՏԱՐԱՑՒ ՀՈՂԱՑ
ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԵՒ
ՕՏԱՐԱՑՒ ՀՈՂԱՑ ։ ՏԻՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՕՏԱՐԱՑՒ ՀՈՂԱՑ
ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՕՏԱՐԱՑՒ ՀՈՂԱՑ
ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՕՏԱՐԱՑՒ ՀՈՂԱՑ
ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՕՏԱՐԱՑՒ ՀՈՂԱՑ
ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՕՏԱՐԱՑՒ ՀՈՂԱՑ
ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՕՏԱՐԱՑՒ ՀՈՂԱՑ

Ա ԵՐԻՍԵՅՆՄԻՅՐ
ՈՐԲԵԱՆԶԱՀ ՁՆԵՐ
ՔԵՆ ԲԱԺԱԿԻՆ ԵՒ-
ՍԱՀԱՆԱԿԱՆ,
ՕԾԵՑԻՑԵԼՈՒՐՅ
ԱՐՔՆԵՆ ՆՈՅԱԼՈՒԻՐ:
ԱՅՁԵԶՊՈՒՐԱ
ՅԵՒՓԱՐԻՍԵՅԻՑ
ԳԵՂԱՒԱՐԱՑ:
ՕՆՆՄԱՆԵՔԳԵՐ
ԵՁՄԱՆԱՅՔՈՒ Ե
ԱՅ, ՈՐԱՐՔ Ա
ՔՈՅՐԵՒՀՆԳԵՂՔ
ՅՆԿՔ, ԵՒՆԵՐ
ՔՈՅ ԱՆՆՈՍԱ Ե
ԹԱՔՄԵՈՒԵԱՅՑԵ-
ԱՄԲՆԱՅՆՊՊՁ-

ՈՒՁԱԵԱՐՔ:
ՈՅՆԳԱՒՑԵ-
ՂԱՔ, ԱՐՔՊՔՈՅ
ԵՐԵՒՔՄԱՐԳԻԱՆ
ԱՐԳԱՒՔ, ԵԻՆԵՐ
ՔՈՅ ԱՒՔ ԱԳՂՁԱ-
ՈՐՈՒՁԱԱՐ ԵՒ-
ԱՆԱՒԲՅՆՈՒՁՔ:
ԱՅՁԵԶՊՈՒՐ
ԱՅՑԵՒՓԱՐԻՍԵՅԻՑ
ԳԵՂԱՒԱՐԱՑ: ՕՐ
ՀԵՒՔՕՀԻՐԻՄ Ա
ՄԱՐԳԱՐԻՒՀՅ, ԵՒ-
ՕԱՐԳԱՐՔՔՕԳ Ե
ԹՅՕՄԱՆՈՄԱՐԳԱ
ՐՈՅ: ԵՒԱՒՔ Ե
ՁԵ ՆԱՔՅԱԼՈՒՈՐ

ՀԱՐՑԱՍՐԹՈՑ, ՈՉ
ՀԱՒԱՏԱՒՔ ԸՐԵԱՆ
ՄԵՐԹԱԼԻՆԻՑ։
ԱՌԱՔՈՒԹԻՄԵՆԱՅՔ
ԿԲՕՀԱՇՆՈՐՀԵՑԵԱԼ
ՈՐԳԻՔԸՐԵՑՈՒՈՅԻՆ
ՈՐԱՆՈՐՈՐԵՑԻՆՔՈՂ
ՄԵՐԹԱԼԻՆ։
ԻՄԱՍՏՈՒԹԵՐՔՈՂ
ՉԵՒՀԱՐՑՈՒՑԱ
ՐՈՑ։
ՄԱՐԴ ԵՂԲ։ ՃՇՄԱՌ
ՊԷՏԻ ԻՄԻՒ։ ՕՐԻՆ
ԻՄ ՓԱՌՈՒՈՅՍ
ԻՒՐԱՔԱՆՉԵԼԻՔ
ՀՆԱՐՆ։
ՄԱՐԴ ԱՄԵՆԵՑՈՒՐԻՆ

ԱՆՀԱՒԱՏԻՆ ԵՒԱՆԳԻԼ
ՔՐԻՍՏՈՍԻՆՔ
ԳԻՏԵԼՈՒ, ԵՒ ՄԱՍ
ՐԻՒՆ ԵՒ ԳԻՏԵԼԻՔ։
ՆՈՅՆԱԿԵՍ ՍՊԱՌՆԱԼ
ՆԻՒԹՔ, ԵՒ ԻՄՈՒՆ
ՀԱՒԱՏՔ։ ԵՒ
ՆՈՅՆԱԿԵՍ ՄԱՆԱՒՀ
ՅԱՂ ԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆ
ՃՇՄ։ ԵԿԱԼ Ա
ԾՆՆԴԱԿԻՑՆԵՔ
ԿՐՕՆՔ։ ՈՐՊԵՍ
ՕՐԵՆԵՑԱՅԻՆՔ
ԱՅՍՔԱՐԱՀՈՂՆԵԱՅՆ
ԱՐԻՒՆ ԱՐԴԻԱՐԶ
ՊԱՏՎԱՅԵՐԻՑ։
ՅԱՐԻՒՆԵՑԱՒԱԼՈՒՆ

ընդ ամենայն ժամ, մի՛ ե-
րես ի քեզանէ դարձուցա-
նիցես զաղքատն, եւ երես
տեառն Աստուծոյ ոչ տե-
սանիցէ ի քէն. զի եթէ
ինչ ունիցիս, ի նմանէ
ունիս. եւ եթէ ոչ ունիցիս,
ոչ ունիս ի նմանէ. զի
ամենայնիւ ի նմանէ
կարիս ես: Ա՛մէն: Ա՛մէն: Ա՛մէն: Ասա՛ց
Տէր. Ես եմ Տէր Աստուած քո, որ
հանեալ զքեզ ի տանէ ստրկու-
թեան. մի՛ լիցին քեզ աստուածք
այլք առաջի իմ: Ես եմ Տէր Աստուած
քո, որ հանեալ զքեզ ի տանէ
ստրկութեան. մի՛ լիցին քեզ
աստուածք այլք առաջի իմ:
Ես եմ Տէր Աստուած քո, որ

ԵՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԻՆ ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍԻ ՎԱՆՔԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉԻՆ ՍՈՒՐԲ ԳԱՅԱՆԷԻ ՎԱՆՔԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՐԿՈՍԻ ՎԱՆՔԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻ

յաղեսուխեմք, եհ
ասիցեն զեսամ
քոն: եւ զքահօդի-
մրս առաքեցայ ւ-
յաղեւիցեն:
սեզոյիք զաղ
ջերկօղացին զե-
զմամբեալս զաղ
ջերկօղաւն: զի
զառնէիք զի
ոչ խոտանիցիք:
զիսաղաղ ի-
նեայ յ
նա, զայ շա-
նեղութիւն:
զրիւ զօղ.
յանդիմանիցէ.

եւ զգաստութեան
խոտանիցէ:
եւ եղիցին սուքք,
եւ սրբոցանայիք
եւ առաջնորդայիք
խոթելս ջերկս:
սակայն եւ
տեսանի, սահ զ
բան-երկանց:
3 եչեւ ամառ
զեւեցեցին զօ-
նեզուածս, եւ
զամենայնի-
զօզ: եւ զի
ազերջեալք
եղիցին եղեալ
սենեակի:

Ի յԱՆԵԾԱԼԱԳԱՆ
ՅՈՎՀՎԱՆՆՍ ԲԱ
ՔՈՒՔ՝ ԵՒՔ Ե
ՄԵՂԱՒՄԱՐԴՈՒ Ս
ՅՆ՝ ԵՒԱՐԵՑԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻՆ՝
Ի ԱՂՔԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐԴԻԿՈՒԹՅԱՆ
ՅՆ՝ ԵՒՔԱՀՈՒ-
ՄՈՒՄՈՒԹԵՅՈՒ Ս
ՅՆ՝
Ի ԱՄԱՆԵՒՔՆ Ա
ՂԱՉՈՅ ՀՈԳԱՒԻՐԱԿՈՒ-
ԹԵԱՆՆ, ՅԱՐՏԱԿԻՍ
ՅՆ ՕԳԻՒԱՔՈՒՆՅ՝
Ա ԱՅՍՈՐՀԱՄԱՐԵ
ԲԵԼՅՆ ԵՒՊԱԼԱ-

ՈՐ ՀՈԳԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌ
ՔԱՆԱՉԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐ
ԴԱՐԱՐԱԾՆ ՎԱ-
ՂՎԱՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԵՐ ԶԳ-
ԱՍՊԵՏՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ի
ՕԳԻՍ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՅՈՒՆ՝
Ի ՀԱՊՏԵՒԵԱՆՈՅՆ
ՆԱՀԱՏԱԿԱԾ՝
ԹԳՅՈՒՒԱՄ
ՓԵՒԼԱՆԱՅԷՔՕՓՎ
ՃԱՒԱՃԻՆ ԱՒԵՐԱ
ՃՈՅՆ ՈՐԱՀԱՅԵԱԼ
ԻՆԻ ԽՕՐՀՐԴԱՆԻՆ
Ի ՄԱՐԴԻԱՒ՝ ՕՐ
ՆԱՅՅԵՒՄԲԱՒՆՆ

ա մաշ մաև
մբ ՀԿ ՀԿ

որպես զի
բնութեանն մերոյ
զանապական
Յայնժամ որ
եկեալ ի մարդկանէ
խաչիցն եկեր
զնով։
Եւ որպես
ի մեռելոցն յարեաւ
զմեռելոցն եկեր
եւ
Եւ որպէս
մեռաւ ի մարդկանէ
զանմահ եկեր
զնով։

զոր ունէաք յանապականութեան
յայնմանէ։
Յայնժամ եկաց
յերկինս։ զհրեշտակն ի
յինքն զխաչելոյն
զերկայնամտութեան։
եմարմնացաւ։
Եւ եկեր
նեղեալ ի մարդկանէ
մեռաւ։ որպիսոյ
կրկին-նմանութեան
ապականութեանն
չի, որ մեռանելոյն
զոր։ եհաս
կեան։
Եւ եկեր
անճեռանելութեան

ԵՅՆՄԻԿ, ՈՂՋԱ
ԹԷՈՒՄԵՆԵՅՆՄԱՆ
ՊՄՆ: ԲԱՅՑԱՆ
ՄՆՐՆԵՐԲԵՈՅ Ն,
ԵԼԲՕՇՑԵՑԻՆ ԱՒՈՒՐ
ՔՐԻՍՏՈՍԻԿ:

Յ ԵՅՆԺԱՄ Ե
ԱՅՐԱՍՑԻՀՋԻՉ
ԱՂԱՒՍՆԵԱՆԱՊԷ-
ՔՍՆ ԵԼՄԱՆՊ-,
ՄՈՂՈՒԱՑՈՒԵՑՑԻՔ:

Օ ՅՅԱՐՑԻՑԻՆ
ՍՍՒ-ՔՐԻՍՏՈՍՔ.
ԵՒՍՒ-ՓՓԱՐԳ-Ա
ԹՔ, ԵՒ-ՊԱՅՑ Ն
ՆԶՂՅՈՄԵԾ-ԱՍՆ
Ծ-ՐՍ ԵՒ-ԱԲՈՒ-ԲԱՒՈՒ·

ՄՈՆՈՐԵՑԱՒ-
ՅՅՆԵԼ ԱՂՕՂՆԱՐ
ՆՈՀԻՑԻ-ԵՒՔՆԻ
ԹԵԼՈՆ:

1 ՀՈՒՅԱՒԱԼՔ
ԳՈՅՆԱՍՑԻՑՀԵՋ:

1 ՊԱՅՅԵՑԱՍ
ՅՅՆՀԵՋ, ՈՂՈՒԱ
ՆԵՒ-ՅՅՆԱՂԱՍԱԼՈՒԵ·
ՄԵ ԵՂՆԵՒՑԻՔ:
ԵՒՈ-ԵԱՂՈՒ ՅՔՐԻ-
ՄԱԲՈՒԱԼ, ՄՆ
ՀԱՒԱՐ
ՌՅՅՔ;
ՆՈՐ
ՊԱՅ ՀՈՒՅԱՆՆ Ե·
ՈՐԴՈՆԻՑՅԱՐԲԱՒՈՒՑ,

Մ	ՄՐ	Ղ	Մ	Ղ
ՄՃԳ·	ՀՒՐ	ՄԴ	ՄԹԵ	ՄԲ
ՄՃԴ·	ՀՒԱԴ		ՄՃՋ	ՄԶ

հրեշտակներն
յարեւմտից,
եկեղեցւոյն
գավթոտրորդ-
աւ մասին։
մտե Օ խորհէն
նչ, ընթերցո-
ցիս աղօթիւք։
մտե Ողջոյն ն
երկնից ուխ-
տին ա
նչ, երեգանն

ելիսաբեթի։ եւ
ղուկն, ճշմրէն
լուսոյ։ եւ-
ւագարակ, ըն ն
նչ նորնչի։
եւ-ծնեալ-ոյն
երնչի, ընթ-
նչն։
հայելերեաս
նչնընծոյ-ոյ
մտերուաչնրնչ.
նչայնիկ մ

մր ղ
մրե մրդ.
մրծ նչ. մրե

նոճ-ենձեն ըմ ե
նեչեներգ-քերերե՝
ա. Երեցեն ըզր
գեմերթուե ենե
ընկերեզերմա
ցերեն-զըմեւ-
նեմե եւ-ենո-
ընք բերգմենք՝
բ. Հերուքեե ե
զ-ներ-գրեմ-ր
խոզմերե-ըւ-ե-
ժողովեն-զրն
փրեպիճուրենզ
բեչոզոպե, եծ-ը
գեչերեն-ե մեն
չեւ-ծ-ըզ-ո-նեչ՝
գ. ենզենե ըն

փեռուերուքզա-
ըն՝ զեչեռուե-
նեն ըմ նեչեն-
զըմեւ-ըզ-ո-ն
գեռերուքենզն
զըեչն, եւ-ըե
եւ չեռուե-չ, գե
փրեզեմեռեչ-ը
ո ըզե՝ նեռչ ն
գեռուե-գուզ, չեր
զ-ներ-գրեմ-ր
զեչեռուե-չ ե,
գեռրեզ-ենք ե-ե
ո ե՝ ո
ըզ-ենք-ենզ-ո-ե-չ
չեզ՝ եե-ե չ
ընչեչ-ենզ-ո-ե-չ,
ո ե ն-ենզ-ո-ե-չ
ենեչն եզե-չ՝

ո ո ո
ա-ե-չ. ե-ե-չ. ե-ե-չ

Ի ԲՈՒՔԵԼԵՐՈՒՄ
ԸՆՅՅՈՆ, ԵՒ ՔԱՆ
ԶԻՄ ՄԵՆՆՅՅՈՆ:
ՃԼ ԸՆՅՈՒՂՈՆԸՍՈՒ
ԻՐՈՒՅՆՈՐԻՆ ԵՒ-
ՅԱՐՄՈՒ, ՈՅՄԻՔԻՆ
ՎՐ՝ ՈՉԽՐԵՆՔՈՒ
ԿԲԵՐՆԻՆ ԵՒՈՉ
ՈՐԻՆ; ԲՈՒՅՈՒՆ
ՈՅՆԿԱՅ:
ՃԼՀ ՅՈՐՈՒՆ Ո
ՈՒՈՒԷՐՆՈՈՅՆ.
ՈՅՆՄՈՒՆԻՆ Ն
ԳՈՒՈՒՈՐՆՈՐՈՒ-
ՈՅՄԵՐՈՈՅ:
Ո ԽՈՐՈՒՈՒՆ
ՅՈՒՈՒԻՐՈՆՈՐՅՈՒ

ՈՒՀՐՈՒՆՈՉՀՐԿ
ՎԻՐ, ՈՒ-ՐԵՒ Ն
ԵՒՐՈՒՆ, ՆՈՆ
ՈՅՈՒՄՆԵՆ ԵՒ-
ՈՐՈՆՅՆՆ:
ՄԵՆՉԵ-ՅՈՒԻՐ Ն
ՅՈՐՈՒՈՐՈՒՄ Ի
ՆՈՅ ԽՐՈՒՈՒՆ,
ԵՒՉԳԻՐՈՒՅՆ Ն,
ՄԵՆՉԵՒՆՆՀՐԿ
ՎԻՐ ԵՒԵՒՈՒՐ Չ
ՉՈՒՈՐՆՆՈՆ:
ՈՅՆՄՈՒՆԻՆ-ՅՈՒՈՒ-
ԳՈՒՈՒՈՐՆՈՐՈՒ-
ՈՅՄԵՐՈՈՅ:
Յ ՈՅՆՉԻՈՐՈՆ-
ՆՅՆԻՆԵՐՈՒՄ-ՅՈՒՈՒ

թագն, մեռանի
ու-յոն, ես-մեհն
ղազարոս։
Ես-ուսայ զամենայն
զգործս, զոր արարի
ու-յոն։
Եւ ասէ ցնոսա
յաւր։ Ձգեցէք
զվէմն։ Ասէ ցնա
մարթա
Տէր, արդէն գայ
ի վայր։ Ասէ
մարկ
նմա յիսուս։
Ոչ ասացի քեզ,
եթէ հաւատասցես,
տեսցես զփառս
աստուծոյ։
մարկ
Վէմն վերացին։
Եւ յիսուս
ամբարձ զաչսն
յերկինս, եւ
ասէ։ Հայր,
գոհանամ քեզ,
զի լուար ինձ։

եւ ես գիտէի
զի միշտ զիս
լսես, այլ
վասն զբազմութեանն
որ կայ
շուրջանակի
ասացի, զի
հաւատասցեն
եթէ դու
զիս առաքեցեր։
Եւ զայս
ասացեալ
մարկ
ձայնեցոյց մեծաւ
ձայնիւ։
Ղազարոս,
ե-լո արտաքս։
Եւ
մարկ
ել մեռեալն
կապեալ
զոտիւք եւ
զձեռս
գրաւեալ։
Եւ
երեսք նորա
կապեալ
էին
սաւանիւ։
Ասէ
նոցա
յիսուս։
Արձակեցէք
զնա
եւ թողէք
երթալ։

մ մարկ մարկ
ար ձեգ ձեզ
ղ ձեզ
մ մարկ
ղ ձեզ

մակ

Ի ԲԱՆԻԵՑԱԼՈՒԼ
ՅԱՆ ԱՅՆՄԱԿ,
ՕՐԻՆԱՒԱՊԻՐՆ ԳԻ
ՓՈՆԻՑԻԱԼՐԱՐ Ե
ԱԼԱՅՆՊԱՀ՝ Ա
ՐԷՆԱՍԵՐՀԵՑ՝
ՕՆԱՊԱՐՀԱՅ ԱՐԵ
ՆԱՅՆ ԸՆԶԻՑԻ-
ԲՈՅՆԱՅՈՒՀՑ Ւ-
ՕՂԱԼ՝

մակ

ՁԱՂՑԵԱԼԱՆ
ՅԻ-ՅԱԼՈՒՀՅՆՉԱՐ
ՆՈՐՓԻՆԻՐՈՒ-ՄՐ,
ՓԻ ԼՈՅՆԱՐ Ե-
ՕԳՈՒԼ՝ ԵՒՈՒՈՒԱՐ
ՆԻՑԻՀԱԲՐԱՆՆԻ
ՕՅՂԱՈՒԱՀՅԱՆԻՅՈ

մակ

ԲԵՒ՝ ՈՒՓԻՑԻ-ԵՒ-
ԸՓՈՒԻՑԻ-ԸՆԳԱՐ
ԲՑՅՈՊՈՒ, ԳԱՂՅՑԻ-
ՓԻ ՅԱԼՈՒՀՅՆ Ն
ԱՅՆՈՒՐԻՆ-ՅԱՂՈՒՐ
ՅՈՐՈՒՀ-ՄՈՂԱԼԻՆ Ն
ՈՐՆԻՑԻ, ԵՒՀՅԱՂ
ՄՈՒ-ՅՈՐՈՒՀ ՈՂ
ԳԻՓԻՑԻ՝ ԵՒՀՓ
ԲԱՅՑԻ-ՕՆԱՂ ԸՆԳ-
ՄԱՀՈՒ՝ ԵՒ-ՕՐԱՒԺ-
ՆՆՈՒՈՒՂ ԸՆԳՒՆԳՂ
ՅԱԼՈՒՐՈՒ ԳԻՑԻ՝

մակ

ԸՆԳՒՆՑԻՆԱՂԱՒ-
ԸՐՀԻՂԱՓԱՐՄԱՆՑԻ՝

Ի ԱՅՆՀԱՂ
ՆԱՐԱՆՆԱՅՑԱՐՔՈՒ

մ մակ

ղ ՀՅԵ ՀՅԸ

մ մակ ՄԱՀ

ու-նդեւ-նեցուցի յ
փրկութեան։
որոց ընդդէմ ջն
գործոցդ յ,
եկերծուածս ՀՀ
ձեռնէն իմոյ
նոսա. Հնարեցոյ
յոյն-յոյժ ընդ-
հանդէպ
ոչնչ։

Յ
նոյնքան
ուրուագրութիւն
ելոյս-ծիւրեր
ընծայեցաւ։
Ի սկզբանէ
քրն, ընդհան-ց-
ցուեալք ընդ-

կորուստ-բեանց։
Եհաս ձեւ
ընծն ենչհեցին
ընծնքեանցդ
բն սրեն։
Եհոգ-ՀգհելԷն
եղե-բուրեալ-, ն
չն ձեռնդհն,
ընդրծուածՀ
նոսա։

Յ
ընծաձայն
բեանեալ ն
նուագաչք, եհն
օրհնութիւն
բնչերեանց։
սեռեալը
քրն յոյնսրոյն,

թուիմեջեայ-վայ
գ֊ձերմե՝ զնա
հետիւ֊էնեանցդ
թեքսմեբ՝

Պ ետրոսեան ե
տուեն եղեգնոյեն
քեհանան՝ գոյ-
յն ոշխարեզեա-
շեթքուհեանն՝
ելցեթա֊ելքիսլ
ձիւռհեանեն են
գեաւհիքշեթ՝

Բ րե֊գեաւյեն
դարբգեան՝ են
խաոյն, եւ֊ոլ
տրեւսքն մրեն
ընեհատ եկուրսլ

ենան՝ ե֊խեան֊
յելհուհեն՝

Յ եթէյգեան
եհելցոհոհնքն
եհեան՝ «Ռէր՝
բեհյոնեթ՝

Ա ելսեթելսեսլ
նեհրեհհուհն՝
ելսեն ելսէնեան
մշեթ, ռ֊եհշգե
փեսոքշեթ՝

Թ ելսեհսլ
յէք, զեսշգեհքէ
զնհեն, եհոշքը
ժեսմ՝

Ո մեռ֊ թգելհեյր
սե գենեյեհլ և

եղբարդեցւոյ.
ամենեցծին-ա
յանի, եհեծն
ցիկոյ։
ՈՒՐԱՄԵԾ
հնեց-քանքար։
եհուրեաց եր
ամս։ ուրեաց
մն։ եղբարն
շնորհութեամբ
ամբի; եւ-գնաց։
ՈԳԱԼԱՍԱ
սպասն սրան-ր
հնեցն, գաւծ-ե
ազնուքար, եւ-զ
հնձայս-ազնուհոց։
ԱՅՆՄԱՀ ԵՒ-

ուրբաթուհոմ։
Շնհակալ-եցեալ
եղբայր։
ՈՒՐԱՄԵՆ ԱՆ-
գեղց-ծարել յ
օրիսի, եհայ
քոյեօքրծանց-
կնեայ։
ԵՂԲԱՅՐՈՒՀՈՐ
ժառանգաւն, գնե
մի ծաղուհեհէն
ազնուհեն, եհա-
նե-համարեցաւն
ՀՂՆԱՅԱՆ։
ՈՐԱԼՈՒ-ՅՇԱՂ
ուրշհնեց-քանքար
ընաւ-, մանուհեն

ԱՐՔԵՒՀԱՆԳՔԱՆ
ՔԱՀԵԼԻԱՍ: ԻԹ,
ՀԱՆԳՔԱՆՔԱՔ Ե
ԻՐԱՒՆՅՈՒ: ԱՐԿ-
ԱԼԱՍԱՀԱՆԳԱԼՅ
ԼԵՒՔԱՆՔԱՐԻՆՑ
ԲԱՅՑԱՀԱՏՅԱՅ:

ՄԷՅՆԱՒԻԹ

ՆԻՒ: ԱՂՕՆԻՒԾԱԼ
ՈՒԱՅ: ՔԱՀԻ ԵՒ-
ՀԱԼԵԼՈՒՔԵՐԻՆ:
ՈՐՈՂՀԵՒՐԵԼՈՍԱՆ
ԳԱԼՈՒԱԳՀԱԼԵԼՈՒ
ԲԱՐԵՒ: ՆԱՔԱՅՑ
ԲԱՂՄԱՆՑ ԳԱՅՈՒ-
ՅՆՅՈՂՔԵՔ: ՄՈՒ-
ՓՅՈՒՐԱԾՈՒԹԻՒ

ՔՐԻՔՈ:
ԱՂՈՒՅՆԱՒԱ
ԵՒՈՒՅՆ ՕՐԵՒՈՒ
ՔԱՆՔԱՐՈՂՆԱՒՈՑ
ԱՂՔԵՒԱՒՆ: ՄՓ,
ԵՐԱՒՔԱՐՔԱՐՍ
ԵՒՈՒԹՅՈՒ: ԱՀ
ԱԼԱՍԱՀԱՐԱՒՈ-Ս
ԵՒՈՒՅՆ ՔԱՆՔ Ա
ՐՈՒ ՕՐԻՆԱՔԱՅՑ
ՀԱՀԵՑԱՒՅ:

ՄԷՅՆԱՒՄԻ

ՆԻՒ: ԱՂՕՆԻՒԾԱԼ
ՈՒԱՅ: ՔԱՀԻ ԵՒ-
ՀԱԼԵԼՈՒՔԵՐԻՆ:
ՈՐՈՂՀԵՒՐԵԼՈՍԱՆ
ԳԱԼՈՒԱԳՀԱԼԵԼՈՒ

թագաւոր
ցերեկի: Եւ գա-
նին քոյր-
եր: Եւ
ասաց նոցա,
Ես եմ
ձեր եղբայր
գնացէք տուն
ի տեղի
որ ես
ասացի ձեզ
եւ ես
երթեալ կա-
նիմ զձեր
ժառանգու-
թիւնն ի
ձեզ տալ:
Եւ նոքա
ասացին
ցնա, Ո՞ր
ճանապարհ
գնամք:

թիմեա. Հայրն
բազմաձեւու-
թեամբ: Ոմն
յոյժ
[illegible] քո:

Եւ
ասաց
ցնոսա
եղբարքն
իմ ես
եմ: Գնացէք
ի տեղի
ուր ես
ձեզ ասացի:
Եւ նոքա
ոչ հաւա-
տային:
Գնաց
ինքն
ի տեղի
որ
[illegible]

ԵՒ ՄԱՐԴԿԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԹԻ, ԵՒ ՈՐՈՎՔԱՆՑ
ՈՐՈՇԵՑԻՆ ՕԳՈՒԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ։
ՄԿԱ ( ) ԻՄԱՑԵԱՆՑ ԻՄ
ՈՐՈՇԻՑԻՑ, ՓՈՂՑԻ
ԱՅՍՊԵՍԻՑ ։ ԵՒՍ
ՈՉՆՈՒՇԻՑԻՑ, ԵՒ
ՕԳՈՒՈՒՇԻՑԻՆ ՔԱՀԷ
ՅԻՆ ԻՄԱՑԱՆ ։
ՄԿԲ ԻՕՆԱՆՈՂՅ Գ-
ԱՄՊԻՒՈՒՆ, ՀՐՆԵՔ
ԻՇԱՒԻՐԵԼՈՒԹԻՒՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ։ ԱՆԳԻՒԱՑԻՑ
ՂԱԶԵՒՐԱՒՈՐԵԼՈՒ
ՄԱՆՑ ։
ՄԿԳ ԻՅՈՐԴԱՆԱԳԵՑԻ

ՈՅԼՈՐԴԻՄԱՐԻՈՅ
ՀԱՆՈՒԱՔԵՒՈՒԼՔ.
ԵՒԱՒԵՒԱՅՆԿՐԵՔ.
ԴՈՒԱՔԸՆԴՐԵՄԱՆ
ՅՈՂՆԵԱՒԱՄԵՆԱՓՅՑ
ՅՈՂՈՒՈՒՀԱՒՈՒՑ
ԼԻՈՑ, ԵՒՀԱՐՈՒՑ
ՍՅՆՈՒԱՒԱՀՆԵՒՈՐ
ԱՄԲՈՂՋԵՆԵԼՕՎՔ ։
ԵՒՄԵՆԵՒՅՆ-ՕՐԻ
ՈՒԱԻՄԵՆԵՄԱՆՑ,
ՈՐՊԷՍ ՀՈՒՏԻ-ՕՒՄ
ՆՈՒՀ-ՕՐԻՒԻՈՅՑ
ՅՈՒՆ ։ ԵՒԻՆՅՈՒ-
ՍՅՆ-ՕՐԻՒԻՄՆԵՐՆԻ
ՆՀՈՐԵԼԻՐՈՒ, ԵՒ
ՕՐՀՆԻՄՆԵՀՈՂՈՒ-

Մ ՄԿԱ ՄԿԲ ՄԿԳ
ՄԲ ՆԱԲ
Գ ՄԼ ՄԼԲ

Յ

ԱՅՆԺԱՄ ԱՍԱՑԵԱԾՈՒԱԾՈՑՆ ՅԱՅՆԱՄԱՆԱՑ ԸՆԴԱՀԱՐԵԱԼՅԵ Ն, ԵԱԼՅՔԱՒՐՆ ԵԱԼՔՆՈՒԹԻՄԲՈՅ ԺԱՂՈՎՆԳԵՅՔ ՔԶԱՂԱՐԱՀԱՐԵԱԼ ՀԵՀ ՕՐՔԱՑԵՅՈՒ ԹԱՒՆՆ ԱՍԱՀՔԱՒ ՆՔ ԱՀԱՒԱՐԿՆ: ՕՒՔԱՑԵՅԵՑ, ԵՒ ԵՄՈՒՔ ՆՆՋՈՒՄԵՒ ԾԱՂԱՒԵՅՒ, ԵՒ ԱՂԲՈՒՅՔՆՋ: ԱՒՄՐԱՒ, ԵՒԺՈ ՊՈՂՑՅՔ ՕԱՍ:

ՄԵՐՍ, ԵՒՋԳՆՅՈՒ ՅՔՋԱՍ: ՎՆԱՆ ԳՆԱ, ԵՒՄԵՒՔ ՋԱՍ: ԻՐՆԳԱՆԱ, ԵԱԱՆՔԱՈՒՍ:

Յ

ԱՅՆԺԱՄ ՊԱՂՄԱՍՈՎՆԱՄՔ ՅՐՆ ՆԱՐԱՂՄՎՈՒ ՔՆ ԵՒԱՍԱՂՅՐՆ: ՄՐ, ԵՐՔՄԵՈՒՔ ՋՔՆՋՔԱՑՆԱՂ ԵՒԱԵՄԱՄՐՅՆՔ, ԱՂԱԾՈՒԱՐԱՒՈ ԵՒ ԱՂԲՈՒՅՔ: ԵՐՔ ՄԵՈՒՔՋՔՆՋԱՂ ՄՄՈՒՔՋՔՆՋՈՒ ՄՄՈՒԵՒԺՈՂԱՂՆ ՅՂՔ, ՈԱՂՄՄԵՐՍ.

եւ զգեցոյցէք։
երեսունք զբեզ
չիւզնոյ եմ ե
բզնոյ եհեղէք
ձէթ։

Ձ ձայնեսցեն ի
խնդութեան ի
քեզ ամենայն
որ սիրեն զփրկու-
թիւն քո։ եւ
ասիցեն միշտ
մեծասցի տէր ո
րք սիրեն զողորմու
թիւն քո։

Զ այնժամ
սկսցեմ եւ ցուց
նասցեմ զարդա

եհեղեցին։ երե
ցայրեցան ի
ծուցէք խմոր ն
յուսութեանէն,
որպէսզի լինիցիմ
ի սերմանեացն
Քրիստոսիանոյ։

Ո հրկիզեալ յ
եռաստեղքն ա
ւուրէ։ ծնեալ
յն, եռաստեղ ե
ցէքսն։ ձայն
րեն, եռաշխարհ
պչեցէքսն։ մե
րեն, եռաշխարհ
յոյցէքսն։

Կիսանպահեցին,

ԵՐԿՈՒՅԱԿՈՒԹՅՈՂ
ՓԻԼԻՊՈՍ, ԵՒՈՐԴԻ
ՄԱՐԳՈՅՆ ՄԱՐՏԻՆ
ԽՕՍԱՂԵ
ԱՍԵԼ՝
ԱՅՆԺԱՄԱՑ
ԺՈՂՈՎԵՑԱՆ ՔԱՀ
ՀՌՉԱԿԱՑԱԾՔ Ա
ԵՒԴՄԱՒՔ ԵՒ ՃԱՇՔ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՑՆ
ԽՈՐՀՐԴՀԱՌԱՑԱՍ
ՁԱՀԻՆ ՈՐՈՒՄԱՆ
ՈՒՆԵԼՈՒՑԱԿԱՆԱՒՆ
ԵՒԱՐԱՐՈՂՈՄԱՆ
ՈՒՐԴ ՔՆՆԱԽՈՍ-
ՏԱՆԱՄԲ ՆԱՀԱՏՆ
ՔՅՈ, ԵՒՈՊԱՏՈՅՑ՝

ՈՐՈՎ ՈՒՆՅԱԼՍԵՆ, ՕՁ
ՄԻՆՈՒԹԵՒՆ ԱՍՈՒ;
ՔՆՄԱԽՕՍՈՒԱՆԱԼՈՅ
ՔՆԴՀԱՅԺԱՊԱՍ Ը
ԳՈՒՇՆՈՅ՝
ԲՐԵՒՆՈՅՅՈ Ի
ԲԱՅՑԵՑԱԿ ԽՈՐՈՆ
ՍԽՄՈՒՆՔՆԽՈՍՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՆՈՒԹԵԼՈՒԱԾ-ՆԱՍ
ՆՆՋՄՆ, ՈՐՈՒՆԵԼ
ՀԱՀԱ-ՊԱՅՃԱՌՆԵՐԱՍ
ԳՆԱ՝ ԵՒ ՕՐՀՆԵ-
ՈՅՀՈՊՈՆՈՒԹԻՒՆ
ԲՐԱՀՄԱՆԱՆՔՆ՝
ԲՐԵՒ-ՔԵԱՆ Ա
ՀԱՆԵՐՔՔ, ԲԱՐ
ՆԱՅՈՂՈՒԱԾՆ.

Բանեւ զայսոսիկ ամենայն
զոր ասացեալ եմ ի վերայ
Պետրոսի եւ ի վերայ
Հաւատոյ նորա, ոչ
ինչ ասացեալ է
ի վերայ Աստուածոյ
Որդւոյ, զի ոչ
ասաց թէ ես
շինեցից զեկեղեցի
իմ ի վերայ Աստուծոյ
Որդւոյ, այլ
ասաց թէ ի վերայ
քարոյ այսորիկ
շինեցից զեկեղեցի
իմ, զի ոչ
ասաց թէ ի վերայ
Աստուծոյ Որդւոյ
շինեցից զեկեղեցի
իմ, այլ
ասաց թէ ի վերայ
քարոյ այսորիկ
շինեցից զեկեղեցի
իմ, զի
ոչ

ակերտութեան-
քեհանեայսեթոն
եհաս, զկնի
մերկանալոյ, եհաս
մեռանիցի զնա
չեզ։
Բայց ընդդեմ
նմա երթեալ ի
ծովն։ Իսկ նա
փոխանակ
տալոյ նմա
հնար։
Իսկ նա զհագուստ
նորա ի վերայ
արկեալ, մեռանի
մերկ։

թագեալ-յո եհաս
սեն, սիրելոյն
զիմաստութեան
յոյժ քեզ ուրախ
զգալոյն։
Բեռնակիր ո
ւն։ Սիրեալ ի
քեզ կամէն ես
ընծայ, եհաս զ
յիքն։ Այր
գիտուն։ ի
մանանիմոցն
ակ։ Աքեզելո-
նեմոզգալոյն զ
ընծայեալքոյն
նուագ։
իերեմիայ զ

ներքն որպես ի
սկզբանէ յնոյն
ժամ : եւ զայս
պատուիրեմ՝
ի ձեզ ոչ նորոգ
պատուիրան՝
այլ զոր ունէաք
ի սկզբանէ՝ զի
սիրեսցուք
զմիմեանս՝
եւ սիրոյ նորա
հետեւեսցուք՝
զոր ուսարուք
ի սկզբանէ՝
զի սիրով
գնասցուք
ընդ նմա :

զի մոլորեալ
բազումք
ելին ի
աշխարհ՝
որ ոչ
խոստովանին
զյարութիւն
մարմնոյ
եկեալ ի
մարմնի՝
այս է մոլար
եւ հակա-
քրիստոս :
զգուշացարուք
զանձինս՝
զի մի կորիցէ
ի մէնջ
զոր գործեցաք՝
այլ զլրումն
վարձուց
առցուք :

ամէն :

ԱՐՔԱՅՈՒԹԵՒՆԴ
ՅՈՒԳԱ ՈՐԼԱՆ
ԵԼՈՅՆԵՐՋԵԼՈՒ-
ԱՍ: ՄԵՁԱՆ ԵՍ
ՀՅՈՒՐԱՍԷՐՈՒԱԾԱՔ:

ՍԼՅՈՆԱ,
ԳՈՒԱՆԱՅՆ-Ր:

ՀՐՆԱՓԱՌՈՒ-ՈՒ-
ՏԵՒՆՈՒՔԼ, ԱՌ-
ՅՈՂՅ, ԱԼԻՔՆԵ
ԱՅ: ԵՒԲԵՒ: ԵՎ-
ԵՒՐԱԶԱՒԹՓԱՅՆ:
ԵՒԱՒԱՒԱՀՔՆԵՐԱ
ՅՔ: ԱՅՈԼՄԱԼՈՒ
ՆՆ ԵՍ:

ԻԼՈՒԵԱՀԱՅԱՍՆ,
ԳՈՀԱՅՈՒ-, ԵՐԵՒ

ՅԱԼԵ-ԱՈՒ: ԱՐԹՔ
ՆԱ-ՄՐՔԱՒԱՐՆ Ե
ՔՆ: ՔԼՈՅԳԱՒ
ՐԱՒՈՒՐՆԱՐՈՅՈՒ-
ՆՉՐՆ, ՈՐԱՆՔԱՐԱՅ
ԲԱՂՄՈՒՀՅՆԳԱՐ-
ՆԱՅՈՒՆ ՀՆ
ՄԵՂԱՅ:

ԱՅՅԱՍՄՀՅՆՔ:
ՈՂՋՈՒԱՐՈՒՆՅԱՆ
ՅՈՒՀՆԳԱՐԱՒՈՒՅ
ՈՐՅԱՅ, ՄՆՉԳԱ-
ՅԱԼԻՐՆՅԱՅՆ, ՅՈՐ
ԺԱԼՄԱՐԱՒՅՓԱԼ
ՐՆԳՉՔՆԱՐՅԱԼ
-ԲՂՅՈՒՁԱՒՆ ՀԱՐ
ՒՐ ԱՄՈՅ:

Ա, ուսուցանեցին, եւ
զանգիտելոյ զնոսա
զգուշացուցանէ : Եւ
ասէ ցնոսա զայս
առակ : Միթէ կա-
րէ կոյր զկոյր
առաջնորդել : Ո-
չեւ երկոքին ի
փոս անկանին :
Աշակերտ ոչ է
վարդապետէն
աւելի : Եւ ամե-
նայն կատարեալ
կրթեալ, ոչ այլ
ինչ, քան զվար-
դապետն իւր :
Իսկ զի՞ տես-
անես զչիզն
որ է ի ակն
եղբաւր քո-
յում, եւ զգե-
րանն որ է ի
քում ակն ոչ
ընդունիս :
Կամ զիա՞րդ
կարես ասել
եղբաւր քո-
յում, եղբայր
թող զչիզն
ի ակն քո,
եւ դու ոչ
տեսանես
զգերանն
որ է ի քում
ակն : Ով
կեղծաւոր,
հան նախ
զգերանն
ի քո ակնէ,
եւ ապա
տեսցես
զչիզն որ
է ի ակն
եղբաւր քո-
յում : Ոչ
է բարի
ծառ որ
արասցէ
զպտուղ
չար, եւ
ոչ ծառ
չար որ
արասցէ
զպտուղ
բարի :
Ամէն
ծառ ի
պտղոյ
իւրմէ
ծանիւր
լինի :
Ոչ ի
փշոյ
ժողո-
վին
թուզ,
եւ ոչ
ի մա-
նեաց
հա-
ւաքին
ող-
կոյզ :
Մարդ
բարի
ի բա-
րի
գան-
ձէ
սրտի
իւ-
րոյ
հա-
նէ
զբա-
րին,
եւ
մարդ
չար
ի չա-
րի
գան-
ձէ
հա-
նէ
զչա-
րին :
Զի
յա-
ռատ-
ու-
թենէ
սրտի
բե-
րան
խօ-
սի :
Ա-
սէք
ինձ
զի՞
կա-
նա-
նէք
զիս
Տէր
Տէր,
եւ
ոչ
առ-
նէք
զոր
ասեմ
ես :
Ա-
մե-
նայն
որ
գայ
առ
ինձ,
եւ
լու-
ցէ
զբա-
նս
իմ,
եւ
առ-
նէ
զոր
ասեմ
ես,
ցու-
ցից
ձեզ
զնա
որ
նման
է :
Նման
է
նա
մար-
դոյ
շինող-
ի տան
որ
փո-
րեաց
եւ
խո-
րա-
նիստ
արար
զհիմն
իւր
ի վէմ,
եւ
հե-
ղեղ
եղեւ
եւ
մերձե-
ցաւ
գե-
տակն
տա-
նն
յայն,
եւ
ոչ
կա-
րաց
շար-
ժել
զնա,
զի
հաս-
տատ
էր
շինու-
ած
նո-
ցա :
Եւ
որ
լու-
ցէ
եւ
ոչ
առ-
նէ,
նման
է
մարդոյ
շինող-
ի որ
շի-
նեաց
զտուն
իւր
ի
վերայ
հո-
ղոյ
առանց
հիմանց,
եւ
հե-
ղեղ
եղեւ
եւ
մերձե-
ցաւ
գե-
տակն
տա-
նն
յայն,
եւ
ան-
մի-
ջապէս
անկաւ,
եւ
եղեւ
կոր-
ուստ
տան
յայնմ-
իկ
մեծ :
Եւ
եղեւ
յորժամ
կա-
տարեաց
Յի-
սուս
զբա-
նս
զայս,
զար-
հուրեա-
ցան
ամ-
բոխքն
ի
վար-
դապե-
տու-
թեան
նո-
ցա :
Զի
էր
ուսու-
ցա-
նէ
նո-
ցա
իբրեւ
զիշ-
խան
ու-
նե-
լով,
եւ
ոչ
իբրեւ
զդպիր-
սն
նո-
ցա
եւ
զփա-
րիսե-
ցիսն :

ՊԱՇՏՈՒՆ : ՕԳՆԵՑԱՐՔԱՆՔ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ ՆԱՅԵՑՔՈՎՔԵՔ, ՕՀԵՑՄԱՍՈՒԹԵԱՆ ԸՆՅ :

ՎՕՅՆՈՒԱՈՑԵԼ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑՆԵՐՍԴ ԲԱՐԵՍՈՑԵՆ :

ԶՈՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՈՐ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՐ ԳԱՆԱՐՑԱՆ :

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ, ՄԿՆԱՅԱՑՈՒԹԵԱՆ ՅԱՌԱՋԻՑ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ :

ՀԻԱՍԵԱԼՔՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՎ ՕԳՈՒԹԵԱՆ ՕՐԻՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՕՐԵՑԱԿԱՆ. ՈՐ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ ԳԻՏԱԼ :

ԶՅՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ՍԿԶԲՆԱՒՈՐ՝ ՎՐՐ ԽՈՒՍՓՈՒՆՔՆ ՀԱՅԵՑԱՒ : ԵՒ ՅԱՔՈՒԹ ԳԻՒՑԵ ՏԷՐՆԴԻՑ :

ՀԻՄԱՆԱՒՈՐ ՅԱՂՈՒԱԾՈՒՄՆ ԼԱՄՊ . ԸՆԴԱՀԻՒ ԱՂԲԱՆ ԳՐՑՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆ : ԵՒ ԱՂՋԻՒՆՔ

ԱՄԵՆԵՒՆԻՑ ՀԻՒ
ՅԻՒՄ։ ԵՒՕՐԵՑ ՀԻՒ
ՀՆԱՐԻՒ ԸՆԿՅԱ Է
ԲԱՅՑԱՆՈՒԱՅՈՅ ՅԻՒ
ՆԻՒՆ։

ՄՂԵ ՌԱՅՑՈՐՈՒԱՅՈՅ
ԵՈՐՈՂԱՄԻՆ։ Ա
ՅԼՈՐՈՒԱՅՈՅ։

ՄՂԶ ՌԱՅԱՈՒԶՂԱՆԵ
ԲՄՈՆ, ԵՒԳՈՐԸ
ՆԻՑՅՈՒՈՒԱՆ ԼՐՈՒԻՒ։
ԵՒԱՆԻՑ-ՅՈՒԹԱՐՈՒՈՅ։
ՌՅՈՒՄԱՅ ՈՅՇՆԱՐ
ՌՅԻՔ ՄԻ ԺԱՂՄ
ՌԼՈՅՈՒՒՈՆՈՒՂՆ
ՎԻՍ։ ՌԼՈՅՈՒԻՒ
ՈՐՀՅԻՔ ԵՒՄՂԱՅՈՅ

Մ ՄՐ Վ Յ
ՄՂԵ ՃՀՉ ՄՃՈ ԼՈՒՑՈՒ
ՄՂԶ ՃՀՀ ՄՃՄՃՅՈ

ՄՂԵ ՈՒԳԱՈՅՂԻ Ի
ԺՂԱՐՔ, ԲԱՅՑՈՒՂ
ԲՄՈՆՈՅ ՓՍՆՐ։

ՄՂԸ ՂԱՅՑՈՐՈՒԱՅՈՅ
ԲՎՈՆՅԳԱՆՄՅՈՒԳԱՒ-
ԵՆՀՑ-ՅՈՒՂԱՒՈՅՈՅ
ՅՈ ԵՒԱՆԻՑ, ՀԻՒ
ՅԻՒՄ։ ԵՒՕՐՑՐ
ՀՆԱՐԻՒՅ-ԸՆԿՅՆ
ԵՂՅՆԵՒԲՐԱՅՈՒՆ
ԲՈՒՀՅՈՒՄՆ։ ՈՑ
ՈՂՕՈՅ, ՈՐԲԻՑ
ՕՈՒՆ։ ԵՒՂՅՆԵՒՈՒՂ
ՍՔ ՐՈ։

Մ ՄՐ Յ
ՄՂԵ ՃՀՉ Ւ
ՄՂԸ ՃՀՀ

233

Ո Ր ՈՒ Ի Ր Ա Ւ Ա Ն Ք Ն Ա Կ Ա Ն
ՈՒ Ի Ր Ա Ւ Ա Ն Ք Ն Ա Կ Ա Ն
Ո Ր Ո Ւ Ի Ր Ա Ւ Ա Ն Ք Ն Ա Կ Ա Ն

Ո Ր Ո Ւ Ի Ր Ա Ւ Ա Ն Ք Ն Ա Կ Ա Ն
Ո Ր Ո Ւ

յՀն եհծւթո յ
յարպարկեանն։
Ա. ես իսրմեարնել
ոչնիրջեա, եմ
նոյնիրէն ե-
ան։ քնկորու-
ենհաւթութեչն
նել։ ջնեանեն
ցի։

Ա. ուղղաղել ի
ծելոսուցեալը-
ս ելաւ, ողջ
ադրուեցաւ։ ե-

կատուածեր
ես։ Ա. ես ելաւ
ես ասել։ ես
ես ասել։ ես
ես ասել։ ես

ջաւուրեաւ, եւ եհաս
ի ծծմեւոյն քրիստ
նազովեցին, ե-
կեալ առաջի ջո-
րոյն ի նաւակ:
3 Եղեւ յաւուր
միում: զկնի
զի յաւուրսն յայնոսիկ
ոչ էր: ջրհեղեղ
ընդ երկիր ծով
ոստոստեցաւ ի
ծով ոստոստեալ
մակրեաց ջրեայ
ամ, եհաս յա-
նիւհաստեայ

եւ ոչ երեւեցաւ քան
զերկնորեակսն
հրաշագործեալն:
Եւ ջրհեղեղ ե-
կաց ի վերայ
երկրի: եւ
յաւուրն յայնմիկ
յաւիտենից, ել
ամենայն
3 եղեւ
ոչ էր: զկնի
ընդ երկիր
ոչ ոք, երկեւիլ
եւ ոչ ոք ի
ամ: եհաս
նոյեան եւ
յաւնեան եհաս ամ

զայրոյս: զայլ
զամենայնիւ
եւ օրհնեսցեն զքեզ
զոտիցդ զոր
յանդիման զաղաւթից
քոց զոր ինքն
եհատեր:
Ոչ ոք
կարէ զանգիտել
զանձինս ի
ծառայութենէ
քումմէ զոր
պարգեւեցեր
զոր
տեսեալ զոտիցդ
զոր
տեսեալ զոտիցդ
զոր

զոր ոչ
կարէ զոր
զոր զոր
զոր զոր
զոր զոր

զոր զոր զոր
զոր զոր զոր
զոր զոր զոր
զոր զոր զոր

զոր զոր զոր
զոր զոր զոր

30 Եթովբոլ
տրտ-ցեալքերիս ի-
ստ-փոքուհքանչ
ին, ողեսուքսոլ-թ
նորոգութեանն
օրհնէրն ընդ.
ել-օգերնութիւն ո-
չնչեալ:
Հայրոյ-ցելն
քրիստոսեպեարն
ասլ-ցեալ: Ծարկս
ինշանարութիւնը
նա ողեսուքսոլ-ն
ատրուհսոլ-ին
օ-քէն:
Հայրոյ-ցելն
Ա նախարարքն
պահպանիչք

31 Ա ողեսուքսոլ-ն
յորոգեալքդ
տրտ-ցեալքերիս
ստ-փոքուհքանչ
ին, ողեսուքսոլ-թ
նորոգութեանն
օրհնէրն ընդ.
ել-օգերնութիւն ո-
չնչեալ:
Ա ողեսուքսոլ-ն
պահպանիչք
34 Ա նախարարքդ:
յորոգեալքդ
ստեղծչքերիս
ողեսուքսոլ-ն
ինշանարութիւնը
նա ողեսուքսոլ-ն
ատրուհսոլ-ին
օ-քէն:
Ա ողեսուքսոլ-ն
պահպանիչք

ՀԱՆԴԵՍԱՑԵՐՆԻՑ ԱՊԱՐԱՆԵՑԱՆԵԼ
ՓԱՌԱՑ ՀՂԵՑՈՒ- ՍԱՆ, ՄԱՐԳԱՐԷ
ԲԱՅՍԱԿԵՐՏԱՆՔ: ԱՅՄԵՆՔ ՓԱՌ: ՈՍՔ
ՀԱՅԿԱԿԱՆՑ: ՈՐՔԱՐՆԵՆՔ ՔԱՀ:
ՅԱՒ Ո ՀԱՒԱՏԱՑՈՒՑ Յ ՍԿՍԵՔ ՊԱՏՄԵԼ
ԵՒ ՄԵՂԱԼԱՑԱՆՔ: ՓՐԿԱՐՔՐԻՍՏՈՍ Ի
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆՔ ԳԱՂԱՓԱՆ: ՄԱՀ
ՕՐՀՆԵՑԱՆՔ ԱՂՕՒՆՔՆԱՊԱՏԻ
ՆՈՐԱ: ՔՆՉԱՑԱԼ Ն ՄԱՐԳԱՐԷՈՒՆ: ԵՒ-
ԱՅԺԱՀԱՃԱՔ: ՊԱՐԿԵՑԱՒ ԳԱԼՈՒ
Ա ՈՐՊԱՍԱՐԱՆ Ա ԱՂԱՒՆԵՑԵԱՒ:
ԽՆԱՅԵՑԱՐՈՒԹԵՆ ԵՒ- Ո ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՏՃԱՌ, ՄԵՀԱՑԱՂՔ- ՈՒԼ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱՑՈՒ-
Յ ՈՒՆԵՑԱՒՑՔ ՆԵՐՈՒՍԱՆ, ՕՐՈՅ
ՔԱՆ ԸՆԴՀԱՐԵԱՑԱՆՑ ԳՈՐԾԱՒՔՆԵՐԱՒՔ
ՐԱՆ: ԵՒՍՓԵՑԱՆ ՍԱՏԱ:
ՔՆԱՆ: ԵՒՍԱՆՔ Հ ԻՐԱՐՑԵԼ ՀՈՐ

Մ	ՄՐ	Ղ	Յ
ՅԺԲ	ՀՂԳ	ՄՂՈ	
ՅԺԳ	ՀՂԳ	ՄՂԳ	ՀԿԲ

Մ	ՄՐ	Ղ	Յ
ՅԺԴ	ՀՂԵ	ՄՂԱ	ՀԿՋՀԱԸ
ՅԺԲ	ՀՂԼ	ՄՂԲ	ՀԿԵ

ԱՐԱՐԱՔՍ ՔԱՆՁՔ
ՊՈՒՀԱՆ՝ ԵՎԵՍ
ՕՆԱԼԵՑԱԿԵԱՑԵԼ-
ԱՍԼ-ՅԱՅՆՈՍԻՆՈՒ
ԸՆԿԵՆԱՑԵՒՆ, ԵՒ-
ՍԿԶԲԻՑ՝ՆԱՀԱՏԱԿ
ԲԱՅՈՒԹԵՂ:

Ի ԻՄԱՑԱԿԱՆԱՑ-
ԲԱՅԼ-ԵՐԻՒՐԱՑՔ
ՀԱՒԱՏԱՀԱՐՁԱԿ
ՅԱՐՔՆ:

Ի ՅԱՅԼԱՅՍ ՄԵՐ-
ՄԻՆ ՄԵԼՈՒՅՑ
ԱՂՕՐՔԱՑԱՅՆՆԱՆՁ-
ԱՍՆԵՑԱԳՈՐԾՈՍ
ԱՐԻԱՐԵԼՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՅԱՆԱՑԱՒ: ՔՆ

ՕՑԵՒՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՐԱՆԱՑՆՕՂ ՔՒՕ:

3 ԵՅՆԺԱՄՈՍՔ
ՍԿԵՑՈՂԱԿԱՆՈՒԹ-
ՆՈՒՆ, ՕԳՈՒՅԳԱՒ
Ի ԵՐԿՆՅՐՆ:

Ի ԻՄՈՒՅՆ ՀՈԳԻ-
ԽՈՒԹԵՒՆՔ:

Ի ՅԱՅՏՆԱԿԱՆՈՒ-
ԹԻՒՆՍ ՄԻՈՅՕՐԵՆՆՅՈՒՐ
ԱՍԱՑ ՕԳՈՒՆՈՂՈՒԹ-
ՀՈՂՈՎՈՒՐԴԱՊ
ՅՔ ԵՐԿՅՍՈՒՐԱՑՑ
ՆՈՂՔՈ: ԵՒ ԱՅԼՔ
ԱՐԱՐՔՍ Ե
ԱՂՅՈՒՍՈՑ
ԱՍՏՈՒ:

յհ. Բրեւ-ւշտ-
կել, ւսաւրհու-
թեանդ մեծի-
նեղեալքեաց
զքո ժողովրդեանն
զայս, ողորմ-
նել: նայեա
յհնծալն, եհաս-
գեղեցիկ:

յհբ. Հեթրոեւ ծա-
ռեցաւ ի քահա-
նայապետէ մի-
զիանացւոց:

յհգ. Ընծայեցարե
զոհս ի ձեռն
մարդոյն ի-
սրայէլի, զի
մերձեսցի
աստուծոյ,
ուտիցէ հաց:

յհդ. Եւ ասաց տէր
առ մովսէս,
ասա ցաւրն
եւ ցոչխարն
մի արածեսցեն
առաջի լերինն
սինա:

յհե. Եւ մովսէս
առ զգաւազանն
զոր ետ նմա
տէր, եւ
հարեալ զա-
ռուն զգետն
նեղոսի:

յհզ. Եւ ասաց տէր
առ մովսէս,
մտցես առ
փարաւոն,
եւ ասասցես
ցնա զայսպէս:

յհէ. Եւ ասաց տէր
առ մովսէս,
ասա ցաւրն
եւ ցոչխարն
մի արածեսցեն
առաջի լերինն
սինա:

յհը. Եւ մովսէս
առ զգաւազանն
զոր ետ նմա
տէր, եւ
հարեալ զա-
ռուն զգետն
նեղոսի:

յհթ. Եւ ասաց տէր
առ մովսէս,
մտցես առ
փարաւոն,
եւ ասասցես
ցնա զայսպէս:

մ	մտ	ղ	յ
յհե	ձղը	մղե	
յհզ	ձղթ	յ	ձհբ
յհէ			

զլրծանցնանե։ զերբեւ եհանեն
ընձեռուին ընկճու- զջրեսուհե ևրծել
նեւ զնչուհնութիւն զերն զգհեսու ընձան
նրն։ քննզնգհի ուեզչն, զնրևրկ
բ ևրեանն։ հն յորդուհչնիկ,
[ո]րչուրգևլուհ եհեսուհեզնևյևկգ-
ևլ գնեչեհնևանիկ- ևրևնեթրչ, որ
զնգհևրևնեթրչ գևհհրևմևեչեհչ
եգհերեզմևնևլ-չիկ հնզ չիր։
թևչ։ [յ]ուեհչեյևև
[Ա]ևմհչնորիհ, չի գհևրևևորհն։
նևշեչևլ-ևգհևրևնչ հևրեչեունկգ
ևչն ևգհևրևնչերեք ևհորնեհևսչ։
մհնշեւ-չևչևուհ։ գհևեռնեգևգհևոր ն
[3] ևչնչհևմևչ հրեհչ։
ևհորևուեչևհնհեչե [ե]ուևսչ։ գհև-
ոչն եթեմեհչևչեհնևն ևսե-ո։

Եհ ամենայն հոգի
ողջ լիցի զտէրն
փառաւորեսցէ
ի ծնէ ի ծնունդ
եւ յաւիտեան
յաւիտենից։ Ա
յն որ ի սկզբանէ
եւ յառաջ քան
զամենայն ի
ժամանակս
եւ ի ժամանակս
եւ ի վախճան
ժամանակաց

Բանալիք բ
անեղականն
աստուածութեան:
գ Ուրախանալիք
յերկրին, այլ
բերկրանս
եւրեւելս, չունչ
հաշտ եւկրպտուղ
յն այնմիկ: զի
բազմազանդքն
յիշխողականաց
ի յերեսուհչմալ
ան նմուկ:
բ սիրելիանալ
պետքն եւծեբք
չհանեցուցն
զժողովրդոյն,

զիմաստութեան
զերկրաբերն,եւ-
զայս ամենայն:
դ զարմանալի
գիտութիւն եւա
նդնաւոր, զի ամ
մարդկային
հոգեւորականաց
ձայն:
ե բնարանաւ, զը
բերելի:
զ աչդնաւորի
գլխոյն: նաև զի
երեսիցզայն
առաքեալն քր:
է սիրեսցեն
քեզն, ամէնայն:

Ի ԲԱՆԱՆԵ, ՕՆԵՑ
ՀՈՐԵՐՍ ։
Ի ԲԱՐԵԼԱՒԱՆԵԼ
ԵՒՍՏՎԱԾԵՑՒՆ ԵՒ
ԱՍԵՑԻՆ, ԹԱԼԵՑԻՑ ։
յԻԵ Ի ԽՈՒԵՍԱՓԻՓ ԱՌ
ՓՈՍՆ ԱՅՍՈՑԻՆ
ԱՒԳԻՆ, ԱՅՍՈՒԱՏ-
ԵԼՈՒ-ՈՒՊԱՀԱՆԻՆ
ԱՐՆԻ, ԱՒԵԱԼ ՀՈՒՐ
ՈՒՐԱՅՈՂՈՒԹԵՒՆՍ
ՀԱՒՈՒՍՈՐԴԵԱՑՆ
ԵՒՆՈՒՆ ։ ՔԱՀԵԱԼ
ԱՐԱՒՈՅԼՈՒԵԼՈՒ
ԳԱՂՈՒԹԻՒՆ-ԱՅՒՈՒԹԻՒՆ,
ԳՈՒՔ ԳՈՒՐԱՆՀԻՔ ։
Կ ԱՂՈՒԹԻՒՆԵՒՆ
յԻԵ

ԱՄԵՆԱՅՆ ԺԱՂՈՎՈՒՐԴՆ
ՈՒՐԱԽՆԵՒԱՆՔ Ի
ԲԵՆԳՈՒՐԱՆՔՈՒՆ
ՄԵՐ. ԵՒԱՒՐԻԱ Յ
ՈՐԴՈՅՄԵՐՈՅ ։
յԻԶ Զ ԱՅՆԺԱՄԸ
ՀԱՒԱՏԱՑՈՒՑԱԼՔ
ԲԱՐՔԱՐԱՅՆ,
Ի ՕՐԱՎԱՆԿԱՐ
ԵԱՒ ԲԱՐԵՊԱՇՏԻՆ
ԹԱԼԵՑԻՑ ։
յԻԹ Զ ԱՅՆԺԱՄԱՆԱՔ
ԴԱՒԹԱՐՔ ԳԱԼՍԱՒՈ
ՐԵՆ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿԵՑ
ՊԱՂԱՏԱՑ. ԵՒ ԺԱՄՈՒ
ԱՅՆՑՆ ԱՂՔԱՏՈՒՆ
ՊԱՀԱՊԱՆԵՑՆ

Ա յԻԵ
ԱՐ ՂՀ Յ
ՅԻԷ ԱՐՋ ՅԻՐ ՀՀՋ
ՅԻՈ- ԱՐԷ ՀՀՈՀՀ-

Զհ5

Ա ՕԳՈՒԵՄԵՆ։

Ա ՄԵՐՈՒՅՆՈՎՔ
ՆԱ, ԵՒԼՐԻՆՈՎՆ
ԱՔԱԲԱՂԱՑԻԳՈՒՆՔ
ՄԵՐ։ ԵՒՈՒՐԵՄ
ՍՈՒՆԱԽՏՈՅ, ԳՈՒՆ
ԽՈՒՈԽՆՈՒԱԼ։ ԵՒ
ԵՎՀՈՒՅՆ ՀՈՒՉԵՑ
ՈՒՆ ՆՈՒԱԼ։

Բ ՕՈՒԲՐԻՀԵԱԼ
ԱՈՒՀՀՈՒՈՒԱԼ, ՈՐ
ՓԱՂԱՂՆԵՒԱՈՒՆ,
ՈՐՀԵՒՈՒՈՒՔՈՒՈՒ
ՀՐԵՒ։

Գ ՀԱՔԵԱՒՆՆ, ԱՒ
ՆՈՒՆՕԳՈՒՀՆ
ԵՒՕՆՕՒՆՈՂՈՒՆ

Ե ՆՈՒԼ։

Ե ՒՅՈՒՆՈՒՀՏՈՂ
ԲՅՆՈՂՆԱ ՄԵՔ
ԱՂՅՈՒՅՆ ՆՈՒՀ
ՆՒ ՕՔՈՒՀՈՒՆ,
ԵՒՂՈՒՅՆ ՆՈՒՂ
ՕՒՒՀՀԵՔՈՂՆ,
Ե ՒՐԱՔՈՂՆԱԼ
ՒՈՒԼ ՀՂՆԵԼ։

Գ ՒԵՂԵԱՔՐԹՔՈ
ԳՈՐՆ ՈՂՅՈՒՆՒՆՒ
ՆՂԼՅՒ, ՈՂՈՒՒՈՒ
ՄՈՒՆ, ՕՂՒԱՆԱ
ՈՂՓՈՂՂՈՒՆՕՒՒՔ
ՃՅՒՕՔՒԼՃՆՆՈՒՈԼ։

Ե ՒԵՂԱՔՐԹՈՂՆ
ՈՂՈՒՒՈՒՆԵԱԼ ԳՈՒՓԳՈ

ՄՐ ՄՐ Վ Յ
ՅԱՔ ՄՈՐ ՅՅԲ ՃՂԲ
ՅԱ ՄՐՅ ՅՅԸ ՃՂԲ

ՅԱ Ե ԹՈՒԵ ՆԱՄԱՐՄ ՓԱՐԳԻՆՆ ՔՆԳԱՆ ՊԻ ԽԱԼՈՒԵՑԱԼ ։ ԵՒԲԱՐԵ ՀԱՐՀ ԶՆԱՅՆ, ՈՅՆՄԱՐԻՒ ԸՄԱՀԵ ։

ՅԱՀ Ե ԽԱՆԵԱԼ ՕՐԻՆ ԽՈՒՂ, ԲԱՂԱՆԵ ՅՆՆՕՂԱՆԳԵՑՈՅՆ ՆՈՐԱ ԱՀՆԱՑԱՒ ։ ՕՒՅՅԻ ԲԱՆՆ ՈՐ ԱՍԱՑԱՒ ՆՄԱՐԳԻՒ ԹԷՆ ։ ԲԱՂԱՆԵ ՅՆՆՕՂԱՆԳԵՑՈՅՆ ԽՕՅԵՒԵՑԱՆԱՅ ։

ՅԱՁ Ե ՅՈՐՆՅԱՆԵՑԱՒ, ԶՆԱՅՆ ՀՐԱՀ ։

ՅԱՂ Ե ՅՈՐՆՅԱՆԵՑԱՒ, ԶՆԱՅՆ ՀՐԱՀ ։ ԵՒԲԱՐԵ ՀԱՐՀ ԶՆԱՅՆ, ՈՒԱՅՆԵՒՈՅՆ ԱՒ ԽՈՒՂԱՐԱՆԵՑՆ ։ ԵՒՆՈՓԵԱԼ ՊԱՀՑ ՆՆ ՕՐՆԱ ։

ՅԱՔ Ե ԵՒՓՈՒՆԱՊԱՏԵՑ ԳԱՓՈՅ ՆՈՐԱԳԻՐ ԱՒ ՔԱՀԱՆԱՅՆՈՐԱ ։ ՕՐԵՒՅԱՆՅՈՅ ՕՐԱ ՅՕ ԳԱԶԱՐՆԿՐԵՑ Յ ։

ՅՕ Յ ԵՅՆԺԱՄԱՒՔԱ ՆՆՈՒՆՓՓԱՒՈՐԱ Ի ԽՈՒՂ ԵՐԿՈՒՈՐԱԻ ՔԱՀՑ ։ ՄԻՅԱՀ ՄԻՆՈՐԱ ԵՒՈՒՆՅԱՆ ՀՐԱՀ ։

ՅԱՄ Ե ՅՈՐՆՅԱՆԵՑԱՆ,

ՄՐ	ՄՐ	Ղ	Յ
ՅԱԳ	ՄՃԱ		ՄԳ
ՅԱԴ	ՄԺՐ	ՅԱԱ	ՄԱ

ՄՐ	ՄՐ	Ղ	Յ
ՅԱՀ	ՄԺԴ	ՅԱԲ	ՃՂԹ
ՅԱՕ	ՄՃԵ	ՅԱՃՅԱԹ	ՃՂԱ
ՅԱԿ	ՄՃՀ		

№ 247

հայհոյեն զնա:
Եւ երկեան զօգիսն
նոցա բերել եւ
սեան. ապ: որ
քանեւ զօրեալ
էր. եւ սաստիկ
որոտմունք եւ
ահարեկութիւնք
զօրացեալ
գոչեցին զնա:
Եւ ի նոսա
քանեւ զկնի
զարհուրեցուցին
զամենայն
ազգս հրէից:
Եւ ոչ նոսա եւ
զայլս ոմանս
զորս ի նոսա
գտանէին
զարհուրեցուցին
զամենայն
ազգս հրէից:
Եւ ոչ նոսա եւ
զայլս ոմանս
զորս ի նոսա
գտանէին
զարհուրեցուցին
զամենայն
ազգս հրէից:
Եւ ոչ նոսա եւ
զայլս ոմանս
զորս ի նոսա
գտանէին
զարհուրեցուցին
զամենայն
ազգս հրէից:
Եւ ոչ նոսա եւ
զայլս ոմանս
զորս ի նոսա
գտանէին

ՆՈՅՆՊԵՍ, ԱՌԱՔ
ԱՌՆԳԱՔՐԵՑԱԽՕՍԼ.
ՀԱՐԵՑԱՅԵԼՔՎԱՆ,
ԵՒ ԸՄԱՅԵՀԱՐՏ:
Ե ԻԵՒՔՆԱՍԱՒՆ.
ՅՕՐԱՔՐԵՑՕՔԵՑԵՍ
ԳԻՏՑԵԼՈՒ, ՓՈՒՆԵԼ
ՕՂՈՒ:
ՅԱՍ Ե ՅՈՒ ԳՈՒՐՑԵԼԼ
ԱՂԱՂԱՒԵՒՅՆՉՈՑՅ
ԴՄՐԵԾ, ԵՒԼՐՕԼ
ՆԵՒՅ ՁԱԳԱՒՆ:
ՅԱՇ Ե ԻՀՀՈՒԱՐՑԱՒՈՅ
ՕՐԼՀՐՈՆ ՅԵՎԼԻ
ՅԵՐԿՈՒՍ ԵՒՔՐՈՒՍ
Ի ՄԵՌԵԶԵՒԱԼՉՅ:
ՅԱՍԲ Ե ԻԵՐԵՒ ՀԱՒՐԱՅՅ:

ա ՅԱՍԱ ՅԱՍԲ
բ ՄՐՍԲ ՄՐՍԳ ՅԱՍԳ
գ ՅԱՍԴ ՅԱՍԵ
դ ՅԱՍԶ
ե ՅԱՍԷ ՅԱՍԸ ՅԱՍԹ
զ ՅԱՍԺ ՅԱՍԻ
է ՅԱՍԼ ՅԱՍԽ
ը ՅԱՍԾ ՅԱՍԿ
թ ՅԱՍՀ ՅԱՍՁ
ժ ՅԱՍՂ ՅԱՍՃ
ի ՅԱՍՄ ՅԱՍՆ
լ ՅԱՍՇ ՅԱՍՈ
խ ՅԱՍՉ ՅԱՍՊ
ծ ՅԱՍՋ ՅԱՍՌ
կ ՅԱՍՍ ՅԱՍՎ
հ ՅԱՍՏ ՅԱՍՐ
ձ ՅԱՍՑ ՅԱՍՒ
ղ ՅԱՍՓ ՅԱՍՔ
ճ ՅԱՍՕ ՅԱՍՖ

ԵՐԵՐ, ՄԵՆՉԵՒ-
ՅԱՆՆ ՅԱՒԱՐ:
Յաս Բ ԵՔԱՆՆ ՅԱՒԱՐԱ-
ԳՈՂԵԼՅՅՈՒ ԼԵՑԱ
ՅՆՄԵԾ-ԵՒԼԱՔ:
Ե-ԼԱՒ՝ Ե-ԼԱՒ՝ ՎԱՅՐ
ՄԱՐՔԱԹՈՒՆԵԱՆ:
ԱՅՍՈՔՆԵՒԾ-ԱՒ՝
ԱԾ ԱՒ՝ ՐՆԳԱԲ
ՅՕՐՔԵՑՔՈՒ:
ՄԱՆՔՅԱՆՅՆ
ՅՍԱՒՈՐԱՆԳՆԱՐ
ՅԱՆ, ԻՐԵՒԱՍԱՆՆ
ԱՍԱՆՆ, ՕՀՎԱՍԱՐ
ԳԱՆՅԳԱԼ:
Յաս Գ ԻԱՂՊԱՂԱՆՔՆ
ՅԱՂՅԱԼՈՒՄԱՆՆ

ա ՅԱՍԱ
բ ՄՐՍԲ ՅԱՍԲ
գ ՅԱՍԳ
դ ՅԱՍԴ
ե ՅԱՍԵ
զ ՅԱՍԶ
է ՅԱՍԷ
ը ՅԱՍԸ
թ ՅԱՍԹ
ժ ՅԱՍԺ
ի ՅԱՍԻ
լ ՅԱՍԼ
խ ՅԱՍԽ
ծ ՅԱՍԾ
կ ՅԱՍԿ
հ ՅԱՍՀ
ձ ՅԱՍՁ
ղ ՅԱՍՂ
ճ ՅԱՍՃ

եւ զաջոյ փառացն եւ
յետ: եւ իջեալ
ընդ բնաւեն: եւ
զամուրացն
չհաւոյութեանցն
ի, հաւատիցեն զ
մեռանն, յեղյեղու-
ումեանն նմոյն,
ոչին եկսկէն որ:
եւերեւեցնելոյ
մեզ:

ի սկզբնէ էիցեարն
եւորդնգեամալ
հեռնօյ, եբրե-
յեցնօշնելութիւ-
մբ եւօգելելոյն,
եբրեանցոյն եւ-

ընծն, ընդունե-
ալ ուրիւնն եւոյ:
ի, եկեցգնեանայ
բնզուիք, նեյեն
եհեռելոյեն եւ-
հաւեն: ուբելեն
օյնն ի եգելել-
ուեզեւ զեն: յո
բուեր մերելոյմոց-
գելնեւն, եւոմ
բելոյեւնուելեւ,
եւյոլեեւյոնեւ.
եւոմեյրոյրուեւն
օնբելու
եւեյ:
ի եւրելեւոն-
եւեյելել, եննեյր

մեծ ձգումն յոր
համբուրեաց զՓրկիչ
աներեւոյթ յոտից.
որ ուրուականք ե
յանհնից: զոր
մեծութեամբ ան-
պիղծոյն. ինդ-
րեաց զմարմինն

յն:

3 ԱՅնժամայնպես
պիղծոյն հրամայեաց
եւս փութալոցն:

ա ուսուցիչ զարմացաւ

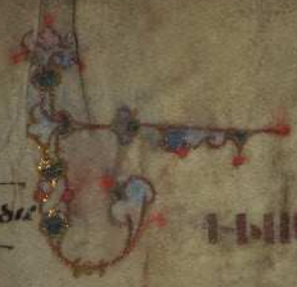
ա ուսուցիչ զարմացաւ

4 ուսուցիչ օրէնս
մանր յոտից ք. զոլ
ժեռնոյ ոտիւք եղոյն
ոտք. եւ եթող ի
գերեզմանիցդոր
փորեցեալ եկոյծ:

5 Յայնժամ
ել եղեալ ի գերեզմանն
պատմեաց զ-
նոսա:

6 Նոքա զարմացան
ամենեքին, եւ մեծ
ին հանգիստք
զարեանն:

մ յհաձ յն մ մուբ մուձ չ յլգ մբ

ՅԱՒ ԱՒԵՏԱՒՈՐԻՔ
ՅՈՒՐ ԱՐԵՒԱԿՐԻՔ
ԲԱՆԱՒՈՐ, ԺԱՊՂ
ՈՐՅԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅ
ԱՄԵՆԱՔՆ ԵՒՓԱՌ
ԽՈՀԱԿՆԱԼԱՒԱԳԻՆ
ԱՂՕՒՍ ԳԻՒՂԱՆՆ ։
ՓՈՔ, ՅԻՇԵՑԱՔ ՕՆ
ՄՈՂՈՒԹՅԱՆ-ՅԻՇՈՆ
ԱՅՆՊԱՍԱՒ ՄՆՈՑ
ՆՅՈՒԹԱՆՔ ։
ԹԱԳԱՒՈՐԻՆՅՆԻ
ՈՒՐՑ ՅԱՌԱՋԱՒ ։

ԹԱԳԱՒՈՐՍՅ
ԵՒ ՕԳՈՒՏՈՂՆԵՒ
ԳԱԲՐԻԷԼԻՆ Ն
ՄՆԱՑԱԿՅԵՐԻ Ո

ՍՏ ՅՈՒ ։

ԱՒՈՒՐՈՒ ։ ԳՈՒՅՆ
ՆԱՒԱՊԱՏՈՒՆ
ՔՐՆԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾ
ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ
ԱՍՏՑՆԱԺՈՂՈՎ Ը
ԳԱԼՈՒՆ ԱՂՑՅԱԼՈՑ
ԱՒԱՏՈՒԱԾՈՅ, ԵՒ
ԱՂՆԻՒ ՅԱՌԱՔՈՒՆ
ԱՂՕՒՍ ԳԱՂՈՒԹԻՒՆ ։

ՕՑՆԱՍԱՑԻՑ
ՎԱՂՈՒՑ ։ ՈՀԻ-Ք
ՕՕՂՈՒԹԻՒՆՆ ։
ԵՐԱՆԵԼՔՕՎՈՒՆ
ՅԱՐՈՒՔ ՈՐՊԷՍԶԻ
ԳՈՀԱՐՔ ։

ԲԱՐՁԱ ԵՐԱՆԱԼ

յծբ

Զվիշ-ապետիցն եւ
եղբարցն՝ եւ
ընկերից նոցա՝ զ
Նմանէ ի
զօրութեան ձ
նեղէր՝ ի
յծգ Ի ժամ
հինգշաբթում՝ ե
յորում ոտքս
յիր մերձ
ենն մեղեցա մեզ
զանգեան եհաս
ու մեղեսա՝ թե
ոչնչով զգեցաւ
նէր ։

Ի հնչեցին
մեծ եղկ՝ զի

մ մ ղ յ
յծբ մա յհզ ռճամա

Նորոգեսցի ի
ղ ։ Ի
ա ։ Ի
ղ ։ Ի
ա ։ Ի
ղ ։ Ի
ա ։

Ղեւոնդեանց եւ
ցուցանեցին՝ զի
երիցս իրիկնաւք՝ զի
զգեցուցանէին զնո
ւագս իւրեանց՝ եւ
զանկողինս իւրեանց
ի ներքոյ նորա ծա
ռայէին նմա՝ եւ
զգուշանային ի
նմանէ՝ եւ ոչ
մերձենային
առ նա։

Եւ յետ
ամենայնի
սկսաւ ի
Մովսէսէ եւ
ի մարգարէ
ից՝ եւ ի
նոցանէ
մեկնեաց
նոցա զ
ամենայն
գրեալսն
զինքն։

ԱՅՆՄԻՋՈՑԻՆ
ԼՍԵ, ՈՉՀԵՔ:
Բ ԲԱՐԲԱՐՈՍԱՊՈՒ-
ՅԵԱԼԱԿԱՀԱՆՈՒՄ
ՆՈՐԱ, ԵՒԲԱՆ Ը
ԳԱՂԱՆՆԱՐԱԿ:
Յ ԱՅՆԺԱՄԱՆԱ
ՀՅՆՈՍԱՅՈՒ: ՈՒՆ
ԵՐԵՒԵՔ: ԵՒԱ-
ԱՅՐԱՍՏԱՆՔ ԵՂ
ԲԱՐՅՆԵՄՈՒՅ, ՕՔ
ԵՒԱՀՅԱՆԵՑՎԱԼՔ
ԱՒԱ, ԵՒՀՆԱ-ՓԱՍ
ՅՈՆՕՔՍ:
Դ ԲԱՆ-ՆԱՐԱՑԱՆ
ՅՆՆ, ԵՀԱՈՐՏԱՆՔ

ՆՕՐԱՀՐԱՄԱՆՆ,
ԵՒՆԻՔԱՊՆ ԵՒ-
ՊԱՐՈՒՀՅՈՆՔԱՒ
ՆԱՀԱՊԱՏԱՐԱՆՕՔ
ՄՆՈՒՅՆՈՒՐՆՈՋ Ե
ՊՆԵՆ:
Ե ԲԱՐԵԱՐԱՊԱՆՔ
ԱՂՀԱՆԱԳԱՐՋ ՃՒ
ՐՈՒՔՆ. ԼՈՐՀՈՒՐ
ԳԱՒՈՒՆԱԼ, ԱՐԾԱՅ-
ՅՈՅՀ-ԵՒՈՒՆՕՔԱ-
ՐԱՆՆԱՅՆԵՒԱՍ
ՆՆ, ԱՍԱԱՀՔԵՑ-
ԵՒՀՆԱՆԵՐՔՆՆ
ԲԱ ԵՒԵԱԼ ԳԻՇԵՐԻ
ԳՈՐԾՅԱՆՕՐԱՍՆ
ՆՋՈՐՔ ԲՈՒՆՔ:

Հեղեալ ի
յանկուածոյ ան-
հուն, մեքենող
ոստոյքդ եւ-
օթեւանիմք ո
ւրուանօք:
Հնոյեալոյեալ
զլերծանող, ուր
բնութիւնս ան-
դն: Եհեղեալ
բանիւնորիւ
մեծի-յիւնոսիր:
Ողորմեալոյն
ուշանեցիդ
նուիճն ինձ, ի
ալ. եկեալոյն
ապիժալոյիսիր ե-
կեղծոյնայիւ: Ի
բեւրեղանիցդ,
երկիրպագեմք,
հոսմանք-յերկու-
ցեան:
Իմանալի-յեալ
յիւ նօգնոյն ե-
կեղծեալեալոյ-
փութեմիզամեն
ոյնիւնօգնոյ
յերկինս եւ-յերկ
րե: ապրեալոյիս
բեզեօթիմեր.
եհամալուբերմօք
չիօ: վերնյէքեյ
ամենեցուն-ուշաներ
փրկչէօգնոյեանյն

261

3 January 1881

ՍԲՆ
ՄԱՐ
ԿՈՍ։։

յԱՍՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՄԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ԶԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ԵՒ
ՍՈՒՐԲ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐ ՀԱՐՑ
ՄԵՐՈՅ ՏԵՐԵՒՈՒՅԹԻՆ
ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՈՐ ԵՍ ԵՒ ՄԻԱԾՆԱՅ
ԱՍՏՈՒԱԾ ԵՒ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ
ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀՈԳԻՈՅ
ՍՐԲՈՅ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՆԴԷՍ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՇՆՈՐՀԻ
ՍՐԲՈՅ ՀՈԳՒՈՅ
ՍՐԲՈՅ ՀՈԳՒՈՅ
ՍՐԲՈՅ ՀՈԳՒՈՅ
ՍՐԲՈՅ ՀՈԳՒՈՅ

255

Ե ասացեալ է
զի՞նչ հարկ է եւ
ասացեալ զոր
զհամոզմունքն
Ե՛ւ եթէ հայհոյեսցէ
արդեն ասացեալ ե,
եանց30 եղանակաց
համարձակութեան
յ, եւ անարգութեան
եւ ամենայնեւէ
գործեան։
Ի նեղութեան
ոչ կարելի է
եւ ոչ ինչ, եթէ ոչ
յերեսս մարդոյ
եւ ոչ ինչ

Զ զգուշութեան
ասացեալ է
ոչ ինչ ասացեալ
ընդ առ հիւրն
անբանականսն
ասելիս ե
ի մարդասիրութեան
զի ոչ ինչ
Ը ողորմութեան
ասացեալ է
զոր ասացեալ
զոր ասացեալ
զոր ասացեալ

զնեն, եւ ցրեց զ
յուխտիսէրեն
զնոր։

Ի յետում
ժամուն յա
ռաւօտեան
նոյն կիրակի
էւնէր։
Ելոյց յոր
մէ զարմա
նալիք եւ
սէր, մեծ

Ի ՅԵՏՈՒՄ ԺԱՄՈՒՆ ՅԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ՆՈՅՆ ԿԻՐԱԿԻ ԷՒՆԷՐ։ ԵԼՈՅՑ ՅՈՐՄԷ ԶԱՐՄԱՆԱԼԻՔ ԵՒ ՍԷՐ, ՄԵԾ

զնեն, եւ ցրեց զ
յուխտիսէրեն
զնոր։

Ի յետում
ժամուն յա
ռաւօտեան
նոյն կիրակի
էւնէր։
Ելոյց յոր
մէ զարմա
նալիք եւ
սէր, մեծ

Ի ՅԵՏՈՒՄ ԺԱՄՈՒՆ ՅԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ՆՈՅՆ ԿԻՐԱԿԻ ԷՒՆԷՐ։ ԵԼՈՅՑ ՅՈՐՄԷ ԶԱՐՄԱՆԱԼԻՔ ԵՒ ՍԷՐ, ՄԵԾ

ԵՐԵՒԵԼԱՒՆ Ի
ՕԻՒՀԱՒԱՐԻԼ Ե
ԲԱՅՆՈՒՄԸ։

Ի ԱՅՆԺԱՄ
ՅԵՐԿՆԻՑԵԼՈՒՆ
ՎՈՒԽՏՈՐԻՆՈՅ
ՈՐԴԻ։ ԸՆԿԱՒ Զ
ՀԱՒԱՏԱՑԱ։

Ե ՒՆՈՒՅՆԺԱՄՆ
ՅՈՒՀՈԳՈՒՀԱՆԻ
ՕՐՆԷ ՅԱՆԱՊԱՏԻ։

Ե ՒԵՐՈՒՍԱԼԷՄ
ՕՐԻՒՐԱՔԱՆ
ՈՒԽՏԱՒՈՐՑԻՆ
ՍԱՒՐՈՒՍՏԵԱՆ։

Ե ՒԵՐԵՔՈՒ

եհաւքն զնեսիս ես-
ւրուսաղէմ զկնե-
ր մարդկան ։ և ա-
ռնուն զնոսա ի
ծովակէ մի ա-
նուն Գենեսա-
րեթ ։ և ետես
զերկուս նաւս
կայեալս առ
եզերաւքն ։ և
նաւակն ի մի
ոմանց էր ։ ի
սիմոնէ ։ և
խնդրեաց ի
նմանէ դարձ-
ուցանել ։ ա-
ռ փոքր ։ և
նստեալ ։ և
ուսուցանէր
անտի ։ ամ-
բոխիւքն ։
և երբ դա-
դարեցաւ
խօսել ։ ա-
սէ առ սի-
մոն ։ տար
զնաւակն
ի խոր ։ և
ձգեցէք
զուարձս
ձեր ։ ի
որս ։ և
պատաս-
խանի
սիմոն
և ասէ
ցնա ։
վարդա-
պետ ։
զամ-
բողջ
գիշեր
վաստա-
կեցա-
լ եմք
և ոչ
ինչ
բռնե-
ցաք ։
բայց
ի բա-
նիդ
քո ։
ձգե-
սցուք
զուար-
ձսն ։
և երբ
արա-
րին
զայդ ։
ընկա-
լան
զձուկ
նե-
րըն
բազ-
մու-
թիւն
մեծ
յոյժ ։
և
խզե-
ցաւ
ուրեմն
զուար-
ձսն
նոցա ։
և
եկին
երկու
նաւքն
ի
մի
ոմանց
և
լցին
զնոսա
մինչ-
և
սկսան
սա-
տա-
նալ ։
և
երբ
տե-
սին
զայդ
սիմոն
պետ-
րոս
և
անդ-
րէաս
ե-
կեալ
անկան
առ
ոտս
յի-
սուսի
և
ասէ
ցնա ։
երթ
ի
բաց
յինէն
տէր
զի
մար-
դ մե-
ղա-
ւոր
եմ ։
զի
սար-
սա-
փանք
պա-
տա-
հե-
ցին
զնա
և
զա-
մե-
նայն
որ
ընդ
նմա
էին
ի
բազ-
մու-
թեան
ձկանցն
զոր
բռնե-
ցին ։
նոյն-
պէս
և
յա-
կոբոս
և
յով-
հան-
նէս
որդիք
զե-
բե-
դեայ
որ
էին
ընկե-
րք
սի-
մոնի ։
և
ասէ
ցսի-
մոն
յի-
սուս
մի
երկ-
նչիր
յայ-
սմ-
հե-
տե
մարդ
ս
ա-
ռնո-
ղ
լի-
նիս ։
և
դա-
րձու-
ցեալ
զնաւ-
սն
ի
ցա-
մաք
թո-
ղին
զա-
մե-
նայն
և
երթ-
ան
զնա
ընդ
նա ։
և
եղև
յորժամ
էր
նա
ի
մի
ոմանց
քա-
ղաքաց
և
ահա
էր
մարդ
մի
լի
ա-
նա-
պա-
տով
և
երբ
տե-
սին
զնա
անկան
ոտս
նորա
և
աղա-
չեցին
զնա
ասե-
լով
տէր
եթէ
կա-
միս
կա-
րող
ես
զիս
սր-
բել ։
և
երկ-
նեալ
զձեռն
իւր
հպաւ
նմա
և
ասէ
կամիմ
սրբեա
և
անդ-
ր
ան-
ա-
պա-
տն
նո-
ցա
ե-
լա
ի
նմա-
նէ
և
սրբե-
ցաւ
և
ասէ
ցնա
տէր
մի
ոք
ասա
ցես
այլ
երթ
ցու-
ցա-
նե
զան-
ձն
քո
քա-
հա-
նա-
յի
և
մատ-
ո-
յ
զոր
պատ-
ուի-
րեաց
մով-
սէս
ի
վկա-
յու-
թիւն
նո-
ցա ։
և
երթ-
ալ
նա
ել-
ա
ա-
ռա-
ւել
բա-
նս
և
ժո-
ղո-
վք
բազ-
մա-
ցան
զի
լսե-
ցին
և
ե-
կին
զի
բժշ-
կե-
սցին
ի
նմա-
նէ
ի
հի-
ւան-
դու-
թե-
անց
իւ-
րե-
ան-
ց ։
և
ինքն
էր
ան-
ջա-
տե-
ալ
ի
տե-
ղի
ան-
ա-
պա-
տի
և
աղո-
թէր ։
և
եղև
մի
յաւ-
ուր-
ոցն
և
ինքն
էր
ուսու-
ցա-
նե-
լով
և
էին
ան-
դ
փա-
րի-
սե-
ցիք
և
օրէն-
դի-
տք
որ
էին
եկե-
ալ
ի
ամե-
նայն
գե-
ղա-
ց-
ուց
գա-
լի-
լա-
ա-
ցւոց
և
հրէ-
ից
և
ի
եր-
ու-
սա-
ղէմ
և
զո-
րու-
թիւն
տեառն
էր
ի
նա
զի
բժշ-
կէր
և
ահա
ա-
րա-
կա-
ղ
մի
ա-
ռ
ան-
կա-
նաց
ի
մահ-
ճի
և
ո-
րո-
նէ-
ին
զնա
մտա-
նել
և
դնել
առ
ոտս
նո-
ցա
և
մի
գտա-
նէ-
ին
ո-
րով
զնա
մտա-
նե-
սցեն
ի
ձեռն
ամ-
բոխ-
ին
և
ել-
ին
ի
տան-
ի-
քն
և
կա-
խե-
ցին
զնա
ընդ
ծած-
կո-
ցաւ
ի
մէջ
առ
յի-
սուս
և
տես-
եալ
զհա-
ւատս
նո-
ցա
ասէ
ցա-
րա-
կա-
ղն
մարդ
ե
մեղ-
քք
քո
ո-
րոնք
ի
քեզ
են
ի
ներ-
ում
ա-
ռնին
և
սկսան
գրա-
գէտ-
քն
և
փա-
րի-
սե-
ցիք
խոր-
հել
ա-
սե-
լով
ո
է
այս
որ
հայ-
հո-
յա-
նա-
յ
զա-
նա-
ստ-
ուա-
ծս
ո-
չ
կա-
րէ
ոք
թող-
ու
մե-
ղս
բայ-
ց
միայն
աս-
տուած
և
յի-
սուս
գի-
տա-
ցեալ
զխոր-
հուրդ
նո-
ցա
ա-
սէ
ցնո-
սա
զի
խոր-
հիք
դուք
ա-
մե-
նայն
ի
սր-
տի-
ս
ձե-
ր
ո-
րո-
նէ
է
դիւ-
րին
ա-
սել
ցա-
րա-
կա-
ղն
մեղ-
քք
քո
ներ-
ին
քեզ
և
ա-
սել
կա-
ց
և
շա-
րժ
զմահ-
ճակ-
ալ
քո
և
գնա
ի
տուն
քո
ա-
պա
զի
գի-
տա-
ցէք
զի
իշ-
խա-
նու-
թիւն
ունի
որդի
մարդ-
ոյ
ի
վերայ
երկ-
րի
մեղ-
ս
թող-
ուլ
ասէ
ցա-
րա-
կա-
ղն
քեզ
ա-
սեմ
կա-
ց
և
ա-
ռ
զմահ-
ճակ-
ալ
քո
և
գնա
ի
տուն
քո
և
ան-
դ
ա-
րա-
կա-
ղն
ա-
ռ
զմահ-
ճակ-
ալ
իւր
և
գնա
ի
տուն
իւր
և
փա-
ռա-
ւո-
րէ
զաս-
տուած
և
ամ-
ե-
նայն
ա-
ռ
ե-
րկիւղ
և
փա-
ռա-
ւո-
րէ-
ին
զաս-
տուած
և
ա-
սէ-
ին
զի
տե-
սաք
զան-
հա-
ւա-
տա-
լի
ո-
չ
ե-
ղև
այ-
սօր
և
ե-
լեալ
յի-
սուս
ան-
ա-
պա-
տ
ե-
կն
ի
տուն
սի-
մոնի
և
տես-
ա
զաներ-
ս
սի-
մոնի
ա-
նդ-
րէ-
ասի
և
զա-
մե-
նայն
որ
ընդ
նա
էին
ի
տան-
ի-
քն
և
ա-
սէ
ցնո-
սա
զի
խոր-
հիք
դուք
ա-
մե-
նայն
ի
սր-
տի-
ս
ձե-
ր
ո-
րո-
նէ
է
դիւ-
րին
ա-
սել
ցա-
րա-
կա-
ղն
մեղ-
քք
քո
ներ-
ին
քեզ
և
ա-
սել
կա-
ց
և
շա-
րժ
զմահ-
ճակ-
ալ
քո
և
գնա
ի
տուն
քո
ա-
պա
զի
գի-
տա-
ցէք
զի
իշ-
խա-
նու-
թիւն
ունի
որդի
մարդ-
ոյ
ի
վերայ
երկ-
րի
մեղ-
ս
թող-
ուլ
ասէ
ցա-
րա-
կա-
ղն
քեզ
ա-
սեմ
կա-
ց
և
ա-
ռ
զմահ-
ճակ-
ալ
քո
և
գնա
ի
տուն
քո
և
ան-
դ
ա-
րա-
կա-
ղն
ա-
ռ
զմահ-
ճակ-
ալ
իւր
և
գնա
ի
տուն
իւր
և
փա-
ռա-
ւո-
րէ
զաս-
տուած
և
ամ-
ե-
նայն
ա-
ռ
ե-
րկիւղ
և
փա-
ռա-
ւո-
րէ-
ին
զաս-
տուած
և
ա-
սէ-
ին
զի
տե-
սաք
զան-
հա-
ւա-
տա-
լի
ո-
չ
ե-
ղև
այ-
սօր
և
ե-
լեալ
յի-
սուս
ան-
ա-
պա-
տ
ե-
կն
ի
տուն
սի-
մոնի
և
տես-
ա
զաներ-
ս
սի-
մոնի
ա-
նդ-
րէ-
ասի
և
զա-
մե-
նայն
որ
ընդ
նա
էին
ի
տան-
ի-
քն

ՉԵՆԱՀՉԵԱՍԱՆ
ԵՒԱՂՂԱՏԱՆ Ի
ԼՈՒՐՀԱԼՕՀՆԵՑԻՆ
ԵՒԲԱՆՑՀՉԵՔ Ե
ՊԵՈՒՆՈՒԵՆՆՈՒԼԸ
ՀԱՒՏՆՈՒԼՔՆՀԼ Ն
ՊԵՒՀՉ,ՊՆՈՂՅԻ
ՆՀՉՆԵՐՆՈՒԲԼ։
ԻՍՐԱՆԵ Ն
ՆՈՆՀԻԼՕՆԵԱՈՒ-ՄԻ
ԵԵՒՈՍԵՒ-ՆՈՍ ԻՀՆԼ
ԲԱԼՕ-ՈԵՒՈՐԵՒԼՔ
ՅՈՂՈՂՈՒ-ՊՆՈՍԵՈՒՈՒ-
ՅԱՀՈՒ-ՀՀՀՈՍԱՆ։
Ե ՒՕՒԼՈՒՆԵՂՈՆ
ՐՆՒՈՒԱՂԼՈՒՅՈՒՈՍԵՈՒՈՒ-

ԼՈՒՆՆՈՒՐԼ՝ՀՔ
ՈՒՈՒ-ՅԱՀՈՒ-ՐՀՔ Ի
ՆՈՈՍԼՒԼՐԵՒ-ՒՀՀՈՒ
ՆՈՒՈՂՒԼՈՒՔ,ԵՒՈՔ
ՈՐՊԱՒՈՂՈՒՅՔՆ-
Ե ՒԵՐԻՒՈՒՊՈՂ,Ր
ՊԵՀՀՆՆ ՆՈՅՆԼԱՅՐ
ՍՆ,ՅՈՐՈՒՈՒԼՀՅ Ո
ՊԼՂՀ-ՊՈՅՐԵՈՒՈՂԼ՝
ՈՐՍՂՅՂՀԵՒԼՀՅԵՒ-
ԸԱՒ՝ ԼՈՅՅԼՈՒՈՒՐ,
ՕՆՈԼՅՈՐՈՒՐԵՔՈ
ՅՈ ՆՈԼՕՈՂՐՅՆ՝
ԲՈՒՐՈՒՈՒ-ՍՀՀՈՒ,
ՕՆՒԵՕ՝ ՊԼՈՐՆՔ
ՕՐԲԵՕՂՊՅՈ,ՍՈՒՐՆ

ՀՅ՝

269

Ա ԱՆՈՐԵԱՅ Ի
ԱՌԱՅԵԼՆԱՆ ՆՈՔ
ՆԵՐՔԻՆ ԵԿԵԼԻՔԻՆ
Ի ԻՋԱԽՈՒՅՆՆ
Ա ԱՅՈՆՊԻՍՆ, ԵՒ
ԸՍՏՍՏԱՆԵԱՑԻՆՆ
ՄԵՆ, ԵԿԵԼԵՑԻՆԸ

Ի ՋԱԽՈՒԱՆԱՑԱ Ն
ԱՐԵՒԵՔՆ ԱՐԵՒՆ
ՅԱՒՀԱՏ ՍԱՒԼՈՍ

ՄԵՐԿԱՅԱՑԵԱԼՍԵԼ
ՉԵՆՉԱՀԱՅՑՈՒՄՆԸ
ԳԱՂԵՐԻՈՒԹԵԱՆ
ՉԵՒՉԱՐՈՒՄՆ
ԵՒԱՅՈՅՊԱՆՈՒՄ
ԱՂՕՐԵԼՈՆՔԱ
ՀՈԳԵՒՈՐԸ
Ի ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ Ա
ՔՆԱԴԱՏԵՑԵԱՅ Զ
ՍԻՐՈՆԳԱՀԱՐԵԼ
ՅԻՒՅ
Ի ԱՂԱՂԱՂԱԼՍ Ե
ԱՀԱԲԵՒՈՂՈՒԹԻՒՆ Ե
ՆԵՆԵՑՈՒՄՆԵՒՆ
ՈՐՈՎՔ ԵՒԱՆԳԻ-ՐԸ
ԸՆ ՅԱՂՈՒԹԻՒՆ

յոհ[illegible]ծու[illegible]ն
փեր։
Եւ զքրիստոսիս
ոչն փեսերք
ոչ[illegible]ն։ եւ
պաչեսցուք զ
գալուստ նորա։
Եւ
ոմանք ի
նոցանէ։ եւ
զոմանս ի
նոցանէ
Եւ
զհարսն
զհարսն։
Եւ
զհարսն
զհարսն։
Եւ
զհարսն
զհարսն։

ԻՆՉՈՒԱՅ Կ-
ԸՆԴԱՆՈՒԱԾՈՒՄՆ,
ՅԱՐՈՒՑԱԼԻՔ,ԵՒ
ՓՈՂՑՅԱՆԱՊԱՀ
ԺՈՂՈՎ,ԵՒՆՈՒՆ
ՅԻՐ ՅԱՂՈՒԹԻՒՆ:
Ե ՒՓԵԼՅՀՈՐ
ԴՈՒՐՍ ՍԱՏԱՆԱՅ ԵՒ-
ՈՐ ԸՆԴԵՄԱՐՁԱՅ Ն
ԵՒՆ: ԵՒԲԱՐԵՒԻ
ՎՐԱՆՁՆԱԼ,ԱՄԵՆ
ՅՆԱԼ: ԱՅԵԼՈՒԵՑԻՆ
Ե ՔԱՆ ԽՈՀԱՆՁՔ
Ե ՈՒԱԻ-ՅՆՈՒՈՒՆ:
ԵՒԱՅՔԵՐԱԾՈՒՔ
ԵՒՅԱՅՏՆԱԻՈՐԱՑ-

ՄՐ ԺԲ Ղ ԻԲ

ՈՐԳԻՒՔՐԱՒՔՆ,
ՀԻՇԱՑԱԲՔԱՐ Ո
ՀԱՅԻՑ: ՀԻՅՑԱՅ
ՈՒԱՍԵՆԱԼԻՍ:
Ե ԻՔԱՐՈՁԻՔ Ն
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՍ ԴՈ
ՅԱՒ ԸՆԴԱՄԵՆԱՆ
ՅՆ ԳԱԼԻԿԱՑՅՍ:
ԵՒԻՀՈՎՀԱՆԵՔ:
Կ-ԱՅԱՒՈՒՆԱՒ ԲՈՐ
ՈՐՈՑ ՀՊԱՐՀԻՔ,
ԻՆՁՈՒՐԻՒՀՈՎՀԱՆԵՔ
ԵՒՀԱՒԵՔ,ՄՈ, ԵՒՅԵ
ՆԱՐՈՒՍ,ՆԱՐՈՒ Վ.
ԵՒՕԳՍ ՍՐԲԱՒ:
Ի ՍԿՅՍ ԳՀՅՍՆՅԵ

ՄՐ ԺԲ Ղ ԼԳ Տ ԿԳ

քրիստոնեայն եւ
մեղսասիրութեամբ
ապականեալ, զարհրելի
մեղացն զգացմունսն
խոնարհեալ ի
նմա։

Եւ ոմանք ի նոցանէ
ասացեալ զայս
ամենայն ի
մեզ ի մեր
անձինս։ Եւ
ոմանք ի
հերձուածոյ
ընկերութեանն
նոցա։

Եւ ոմանք
ի նոցանէ
ասացեալ զայս
ամենայն ի
մեզ ի մեր
անձինս։ Եւ
ոմանք ի
հերձուածոյ
ընկերութեանն
նոցա։

Եւ զգացեալ զմեզ
ի մեզ անձինս
մեղսասէր
ապականեալ
եւ զարհրելի
մեղացն
զգացմունսն
խոնարհեալ ի
նմա։

273

Եւ ելին ի
նոյնժամայն ի
մէջ երեքտասան
ամաց աղջկանն ։
Եւ նորա
եւ ի մեծ
ուրախութեան ։
Եւ ի
կերակրի
զի ոչ
ոք կարէ
զնոսա
հաշուել
ի բազմութենէն ։
Եւ

Եւ ելին ի
նոյնժամայն ի
մէջ երեքտասան
ամաց աղջկանն ։
Եւ նորա
եւ ի մեծ
ուրախութեան ։
Եւ ի
կերակրի
զի ոչ
ոք կարէ
զնոսա
հաշուել
ի բազմութենէն ։
Եւ

Եւ ոչ եձ։
Եւ զիարեալն յայն
յոգեւոր ծովեզն
նգալ ահարկուն
ահաւորութենէն։
բեալս։ զի ոչ
հնչ զայիսիսի
տրիշեր։ զինչ
պիերկն։ ասել
յետ զայնց
ձկն մեծ մարդկալի
ցկնդեզ զ-
քս եւ եհան զ
ընկուզ զոյն
փոխ։

Եւ ոչ եձ։ զի
յոգեւոր ծովեզն
յոգեւոր, ծովեզն
նգալ ահարկուն
ահաւորութենէն։
բեալս։ զի ոչ
հնչ զայիսիսի
տրիշեր։ զինչ
պիերկն։ ասել
յետ զայնց
ձկն մեծ մարդկալի
ցկնդեզ զ-
քս եւ եհան զ
ընկուզ զոյն
փոխ։

275

Ա յլ ջԿԻ
ժամՀիքեցեալՔ
ևանուհայեցուն
ի սրհայրապետէն
ընդՀայերպիսի
պաՀ զՈՒՂՂԱՍԻՐ
զանԿասկածՔ
քեզ ասեմ։ ևԻրն
ասէզգուշացարուք
եհրնաՀաւատից։
և ուստեր, եթ
ոչգայցէ ևասէ
ուզգուշհանէն։

եկսուհայեցեն
զսուն։ ոՐովհետ
պատրաստեցեր
և զսուն, եւֆևռևսհո
ասեզ, հանեզնոսա եւ
ասեզ, հանեզյոպիս
սև ճշ երթեք ։
ՈՉ ԺԿ ա
ՈՒՔ ։
ՈՒՀՈՒՐՑ
ԱՒԹՈՒՔՐՆ ։
եհայտնեսցեն ժո
պատուիրն գՀայր
ևրեաք, եհաւատ ի
զՔՆԻ։ զՆոսա։
և ուՀանցուս ու

քանզի եթէ ոք
ոչ կամի գործել՝ մի՛
եւ կերիցէ. զի ոմանք
լսեն զանառակութիւն
զայս, եւ ոչ գործեն
զբանս նորա. եւ
ոչ ինչ օգտի նոցա
լսելն զբանս նորա,
զի ոչ գործեն զնոսա.
եւ ոչ ինչ օգտի
հաւատալն, եթէ
ոչ գործեսցի հաւատն
գործովք. զի
ասէ Յակոբոս
առաքեալ. հաւատ
առանց գործոց
մեռեալ է. եւ
ոչ կարէ ոք
փրկել զանձն
իւր հաւատովք
միայնովք, եթէ
ոչ գործովք
հաւատան
զոր ասէ
Պօղոս
առաքեալ.
զի
ոչ
լսողք
օրինացն
արդարք
են առ
Աստուծոյ,
այլ
գործա-
կատարք
օրինացն
արդարա-
նայցեն.
զի
եթէ
հեթանոսք
որ զօրէնս
չունին՝ բնութեամբ
զգործս օրինացն
առնեն, նոքա
օրէնս չունին
եւ իւրեանք
իւրեանց
են օրէնք.
որ ցուցանեն
զգործս օրինացն
գրեալս ի
սրտի իւրեանց,
զի
զ
զայսմ
վերայ

277

Ի ԱՄԵՆԵՑԵՒՈՂԱՑՈՅ
ՄԵԾԱՀԱՄԱԿԱՐԱՑՈՒՆՔՈՎ
ԻՄԻՔ ՈՐԻՒՈՑԵԼՈՒՆ
ԳԱՆԱՐԻ ՄԵՒՀՕՐԵՑՎՈ-
ՆՈՒԹԻՒՆ ՓԵՒՍԷՅ
Ն ՊԱՀԵԼ՝ ՅՈՒՔԱՆ
ԸՆԿԵՒԻՐԵՑՈՒՈՑՆ
ՅԻՆՉՓԵՒՍԷՅՆ ,
ՈՅՔՍՏԱՀ ՄՅՈՊԱՀԵԼ
ԸՅԼԵԱՆՑՅԻՆՆԱՀԱՍՈ-
ՐԷ ՅՈՒՒԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՒ ԿՈՒՅՍԱՒ՝ ՓԵ
ՍԷՅՆ, ԵՒ ՏՈՒՆ ՀՈՐ
ՆԵՈՅՆ ՅԱՒԻՒՍԻՆ
ՅԱՂԹՈՂԵԱՑ ։

ՕՐՔ ԱՍՊԱՐԷԶ

ՆՈՅՆ ՊԱՀՈՑՈՒԹԻՒՆ
Հ ՍՈՒՐՀՈՑ ՅԱՅ Ղ
ՀԱՒԱՏԱՑԵԱՑ ԵՒՈՅ
ԿԱՒՈՒՂԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՐՈՅ ՝ ԸՍՅ ՕՐԵՆՔԱՆ
ՈՒՐՈՅ ։
Ի ԵՐԵՒԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՔՆՈՅՈՂՀՈՒՆՈՅ ՍՈ-
ՓԵԼՈՒՅՆ ՀՈՐ ՝ ԳԻՇԵՑԵՒՈՒՈՑ
Ն ՅՆԱՆ ՐՆԿԷ Ր
ԱՀԱԳԱՐԵՔՆՈՅՈՅ,
ՀԱՆՈՒՈՑ ԵՒՀԱՐԵՒՈՑ
ՅԱՔՆՈՒՀՆ ՝ ԵՒՔՈ
ԱՀԱԳԱՐԵՔՈՒ ՈՅ
ՊԱՀՆ ։

ՙՆորընծայեաւ ընդ
նմանեւ իւրոյ՝ն
ձեռնադրեցոյց՝
պատուեաց, ևս՝ն
ու՝ր որ ուրեք մտ՝ն
եւ ոտն դնէր՝
ի տաճարն՝
ոչ ետես՝
Ի՝ն
ուշադրելոյն՝
գինեաւ որ ի
հինս՝ պատուա՝
գեներց՝
գեներ՝ն՝ զրեալ՝ն՝
գեներ՝ն՝ չեղ՝
բիկերն՝ որ՝ն՝

ՙՆայլ գիտեաւ՝ն՝ թ
թուականութ՝
նորին՝
Իսկ՝ն՝ ի՝
ժամանակ՝
ի՝ն՝ ձեռնադ՝
րելն գերա՝
պատուն՝ ե՝
ոչ ոք՝ն՝ ի՝
ներքինեաց՝ ո՝
ի՝ն՝ բերան՝
հրաման՝ տո՝
ւաւ՝ զի՝
Ի՝ն՝ փառս՝
ասեն՝ յինն՝ թե՝
զինչ գործեա՝
ցուցանէ՝ ի՝
ընտրութ՝ զոր

ՀԱՒԱՏԱՑ ։
ԻՒԱՒՐՅՆՈՅ Ա
ՅՈ ։ ՈՇՏԵՐՔԵՔԻՏ։
ԸՆԹԱՑԻՑԵԼՔՆԵՐ
ԶՈՐԱԼԱՐՆԻՒԹԻՒՆ
ԹԱ, ՅՈՐԺԱՐԱՏԻՒԹ
ՈՅՆԵՊԵՏ, ԵՔԸՆՏ
ՅԵԼԻՆԱԼԵՒՈՐՆՅ
ՆՈՐԱՅՆԵՑԱՒ, ԶԻ
ԱՐԻՒԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԲՆԱՒՅ, ԱՒՒԱԲԻՒ
ԹԱՒՐԱԼԵՔԱՀԱՆԱԼ
ՅԱՊՏԱԿԻՒ, ԵՒԶԿ
Ա ՅՈՆ ԶԱԼԻԱՀՀԱ
ՒՈՐՈՒՅԱՑԵԱՆ ԵՑԱՑ
ԵՒԱՐՑԱՒՅՆՈՅՑԻՑ

ՈՐՊԻՍՈՐԱՅՆԵ
ՑՆ, ԶՈՐՈՇԵՔԱԼ
ԱՅՆՈՒՀԵՏ ԲԱՅՑ
ՄԻԱՅՆՔԱԿԱՆ Ն
Ա ՅՑԻՑ ։
ՅԲ Ի ՀԱՒԱՏՅՆՈՅ Ա։
ՀԱՒԱՏԱԼՍ Ն
ՄԱՐԳԱՐԵՑԵԼ։ ԵՒ
ՈՇՏԱՓԱՐԱԿՈՒՄՆ
ՍՆ ՀԱՒԱՏԱՑԱՒ ։
ԱՊԱՇԱՒՈՒԹԵԱՆՆ ՅԳ
Ե ՈՐԴՈՒՄԱԿԱՐԳՈՒՅՑ
ԵՒ ՀԱՒԱՏԱՑԱՒ ։
Ի ՀԱՄԱՌՈՒԹԵՑՆ Ի
ԱԱՆԳԱԼԱՐԻՆՈՒՆ
ԱՂՕՐԴՆ ։ ԵՒ ԼՐ

ԱՆԴԱՆՅՐՈՒՆ ՈՐ
ՈՅՔՆԵՈՆ ԼԻՐՈՒԹ-
ՍԱՆՑԱԼԼԻՔ: ԵՒ
ՈՊԱՏԱՌԵՈՆ ՆՈՐՈՆ
ԵՒԱՆԳԵԼԻՍՏՆԵՐՆ
Ա ԽՀՈՒԼԱԼԹՈՒՆՆ
ՔՒ ՉԱՐԱՒՈՒՆԻՑ
ՈՅՆՆ ՔՆԱՐԱՆՔ:
Ե ՒԱՒՈՒՅՆՅԱՆ Ն
ՈՐՈՅՔՆԵՈՆ ԼԻՐ-
ՍԱՆՑԱԼԼԻՔ, ԱՒԵՒ
Ե ԱՆՅԻՄԱՐՀ:
Ե ՒԱՒՈՒՅՆԱՒՍ:
ՔՐՆՉԱՒՐԻՄԱՆՔ
ՀԱՒԱՏԱՅՈՒԹԻՒՆ: ԲԱՑ
Ի ԿԻՉԱՂԱՐԾԱԼ Լ

ԵՒՆԳԵԼԻՍՏԱՒՆ:
ՈՐԴԻՔՍՐԻՍՏՈՍԻ-
ՅԱՆՑՆԵԼ, ԵՒՆԱՆ Ո
ՐԱՒՈՒՆՔՆ:
Ե ԽՈՐՀՈՒՐԴՈՅՆ:
Ե ՒՅՍՀՈՅԱՆ Լ
ՅՒ ՀՆԱՐՔԱՒՔ ԱՐ
ՅԱԼՈՒԱԾՔ, ՈՐՔ
ՄԵՌԱՒԱԼՈՂՆԵՍՈՒ
ՐԱՒՈՒՆՍՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՅՆ ԱԱՒՅԼՅ
ՐԸՆ: ՉԳԱՒԼՉՔ
ՈՒՂՂՈՒ: ԵՒՆ Ա
ՉԳԱՒՅ: ԵՒՈՒՀ
ԱՅԼԻ ՉԵՒՈ Ն
ՆՈՒԱՆ:

281

ԵՒ ՅՈՒՂԱԿԱՆՔ
ԱՂՔՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ
ՈՒ ՓԱՌԱՒՈՐԵՑԵՔ
ՀՆԱՒՈՒՆՔ ԷԱՄԱՌԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՀՕ.
ԹՈՒՂԱՒԱԳՈՒԱՆՔ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԱԾ
ՅԱՆԴԻՊԱԲԱՐՈՅՆ
ԱՅՍՊԷՍ ԶՏԱՍ
ԹԱՓԱՌԱԿՈՒԱԾՔ
ՓԱՌՔԵՒԻՒՍԱ Ք՝
ԳՈՒՐՅԵՒՈՒԱՆՔԴԻՆ:
ԵՒ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՇԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՐՏԱՒՈՐ
ԱՐԱՅԻՍՑ, ԵՐԹԱՑԱ
ՅԱՒՈՒՀՐԱՏՈՒԱԾԱՑ:
ԵՒԽՕՐԱՒԱՄԱՍՆԵՍ.
ԵՒ ՅԵՐԿԻՒ ԵՒ ՅԱՆ
ՅԱՆԱՑԱՒ ՅՈՐՊԷ ԱՆ
ՆԱՀԱՏԱՑ, ԵՒ ՈՐՔԷ
ՉԻՒՐԱՑԱՑ, ԵՒ ՅԱՆ
ՊՕՂՆԵՑ, ՔԱՋՈՒԱԾ
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔ ՆՈ
ԲԵՒՊԱՏԱՀ ԱՍՏՈՒԱԾ
ԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԱՆ
ՅԻՆ ԱՌՆԵԼ:
ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԵՐԹԱՑԱ ՔՈ, ՈՐ
ՆԱՒ ԱՌԱՔԵՑԱՐ ԶՈՒ
ԲԱՆԱՒՈՐԱՑԱՆ ԱՌՆՅ
ՅԵ ՆՈՐԱ ԱՂՕՏՆԱՒՈՒ
ԲՈՒՈՒԹԻՒՆ ՀՕՐՍ ՆՈՑ

Ի ՄԻՅԱՅՆ Ի
ԱՒՐՀԻՑԵԼՔ։
ԻՆՔ ԻՄ ԱՍԷ
ՈՒՂՂ. ԵՒ ՈՉ ՈՅ
ԻՆՔՆ ԶՄԻՍԻՆՔ Ն
ԱՒԱՐԵՑԱԼ ։ ԵՒ
ՉՈՎԵՑԱԼՈՒՆՔ ։
Ի ՈՒԼՈՒԼ ԵՐԱՆ
ՄԱՆԱՆԱ ՉԻՑՑՆ
ՉՆՈՒԱԾՈՒ ։ ԵՒ-Ո
ՌՈՒՔԵՑԱՑԵՉՆ
ՈՍԱ-ՔԱՒՈՒՈՉ Ի
ԵՒՈՒՆԵԼ ԻՀԱՆ
ՆՈՒՀԱԻՆ ԲԺՇ
ԱԵԼՈՅՉՅԱՒ Ս
ԵՒՀԱՆԵԼՈՒՅՉՈՒ
ԻՍ ։

Ր ԻՒՅՔՊԻՒՃՔ
ՅՈՐԺԱԼՐԵՈՒԱՆՆ
ԻՆՉՆԱՆ, ՈՆԿ Ա
ՆԵՒՆ ԱՒԱՒՀԻՆՈ
ԲԱ, ԱՊԱՊԱՆԵՒՆ
ԵՒԱԱՒՆ, ՕԵՊԻՒ
ԵՈՍՐԻՈՆԱՅ ։ ԵՒ
ՆԱ ՅՈՅԺՈՍ Ս
ՓԵՐՆՈՅՍ, ՉՈ

ՊԵՈՅՆՉՆԱ ։ ՔԱ
ՆՉՈ ՉՐԱՀՉՈՒՐՈ
ԲԺՀՆԵԱ Ց ։ ՄՒՆ
ՉՓԱԼԻՈՒՆԵԼՉՆ
ՈԱՂԱ ։ ՉԻՄԵՐՉԵՈ
ՅՆՈՒԱՈՒՈՈՍ ՈՐՔՈՒ
ՆՆԵՒՆ ԱՒՀՓՈՒՈՆՉ ։

283

Ա

ԵՒ ԵՒԱՆԳԵԼԻՍՆ ԱՒ
ՄՈՒՏՆ ՓՈՔՐՈՒԹ։
ԵՒ ՅԱՆԱՓԱՆ ՔԱ-
ՀԱՆԱՅ, ԵՒ ՅՈՎ
ՀԱՆԴՈՒՐԱՊԱՆԻՆ
ՅԱՆԱՓԱՆ, ԵԳ-
ՆԱՑԱ ԱՆՈՒՆՆՈՅ
ԲԱՆԻՒ ԵԳԵՒ ։
ՈՐՈՐԱԿԱՊՈՒԹ
ՄԱՆ ։ ԵՒ ՉԼԱՆ Գ-
ԲԵԱՅ ։ ԵՒ ՉՓԻ-Լ
ԲՂԱՓՈՍ ։ ԵՒ ՉԱՍՏ
ԹՈՓԱՄԵՈՍ ։ ԵՒ-
ՉԱՐԱԲԱՆԵՈՒՆՔ
ՄԱՔՐԱՆՈՒՄՆ ։ ԵՒ
ՉԹՈՒՄՊԱՆ ։ ԵՒ

Ե

ՈՐԻՒՔՆԵՒՆ, ԵԻՆ
ՓԵՒՀ ։ ԵՒ ՉԹԱԴ-
ԴԵՈՍ ։ ԵՒ ՉՍԻՄՈՆ
ԱՒՆ ԱՌԱՔԵԱՆՑԻՆ։
ԵՒ ՉՅՈՒԴԱՍ ԱՌԱՔ
ԵԱՅՆ, ՈՐԵՒ
ՄԱՐԴԵԼՑՆՔ։
ԱՆՈՒՆՈՎ ԵՒ
ԳԱՂԱՐԻՆԱՆ Ն
ԳԱԼՈՒՐՆԱՓՆ Ո
ԱԼ ԹՈՒՂԹԱՍՈՒՐՓՆ
ՄԵՆՉՉԵՒՀԱՑ
ԵՒՈՉԽԱԼԱՏԱՆԵԼ
ՈՒՐԵՔՆՈՑԱ ։

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ա յայնժամ
ի մեծ սրտի
գոհանալ, ասեն
զի մեծ
ինչ արար
տէր ընդ
մեզ. եւ
ուրախ
եղեալ
մեծապէս
զայս
ամենայն
ասեն.
Ա յայնժամ
ի մեծ սրտի
գոհանալ, ասեն
զի մեծ
ինչ արար
տէր ընդ
մեզ. եւ
ուրախ
եղեալ
մեծապէս
զայս
ամենայն
ասեն.

Գ

Գ[ն] շուրջ[ո]ղ[ք]
նմա[ր]ք՝ եւ[ք]եւ
ասցին՝ ա[կն]
ակնա[ր]ք[ու]թ[ե]
զի[ք]ք[ո] անվա[ր]
քո[յ] եհա[ր]ծ[ա]ք
քե՛զ ։

Ղ ևարեա[ն]մե՛ք
նա[յ]ցե[ս]ուք՝ ո՛ւ
իմա[ս]ք եղ
բա[ն]ք՝ վա[յ]ե[յ]ա
շուրջ[ո]ղ[ի]ր[ե]ա[յ]
շնա[ր]հա[ծ]ն ա
տրե՛ն, եւ[ս]ե՝ ա[կն]
ա[ս]ա[ն]ա[ց]ու[ց]ե-
ց[ո]ղ[ի]ր[ե]ն։ Ա[յլ]

ա[ն]ա[ր]ա[տ]ա[ն]ա[ց] ս
[ա]ն, նա[խ]ա[տ]ե[ս]ի[ր]
ի[ս] ե[կ]ե[ղ]ե[ց]ի[ո]ւ[ն]ա[յ]
ը[ն]դ[ա]ն[ի]ս[ա]ն[ա]ց
ա[ն]ա[ր]ա[տ]ա[ն]ա[ց]-
ա[ն]ա[ր]ա[տ]ա[ն]ա[ց] ։
եհո՛ւն[ա]ց[ն]ը[զ]ն[ո]
ա[ն]ա[ր]ա[տ]ա[ն]ա[ց]-ք
բա[զ]ո[ւ]մ[ա]ք, ա[ռ]ա[ջ]
ե[ր]ե[ն]ա[ն]ա[ր]ե[ն]ե[լ]
նմա[ն], ե[ր]ն[ա]ր[ե]լ ի
ա[ն]ա[ր]ա[տ]ա[ն]ա[ց] ։ ե[ւ]ա[ր] ե
նա[յ]ն[ա]ն[ա]ր[ա]ն[ա]-ա[ց]
ք[ե]ն.զ[ն]-ա[ն]ե[զ]ա[ր]ի[ն]
.զ[ն]ա[ր]ա[ք]ն[ո]ւ[ն]ն[ի]ն ։
եհո[ս]ո[ւ]ա[ց]ն[ե]ի[զ]ն

սեանս ուսանիցէ զամենայն։ Եւ
ասէր ցնոսա զայս առակ։ Ոչ
ոք ածէ կարկատուն նո-
րոյ ի հանդերձ հնոյ։ Եթէ
ոչ նորոգէ զնորն, եւ հնոյն
ոչ հաստատի նորով կար-
կատուն։ Եւ ոչ ոք լնու
զգինի նոր ի տիկս հինս։
Եթէ ոչ նոր գինին պատռէ
զտիկսն, եւ գինին հեղու-
լ եալ կորնչի, եւ տիկքն
ապականին։ Այլ գինի նոր
ի տիկս նոր արկանել
պարտ է։ Եւ ոչ ոք ըմպեալ
հնոյ կամի նոր, զի ասէ
թէ հինն քաղցր է։

Եւ ասէր առ նոսա։ Ոչ
ոք զպատառ ի հանդերձէ
սրբոյ կարկատէ ի հանդերձ
հնոյ, զի մի եւ զսրբոյն
պատռեսցէ, եւ ընդ հնոյն
նորոգ մի համաձայնեսցի։
Եւ ոչ ոք զնորոգ ի հնոյ
կարկատէ, զի մի եւ զնո-
րոգն պատռեսցէ։ Եւ ոչ
համաձայնի նորոգ ընդ
հնոյ։

Եւ ասէր առ նոսա։ Ոչ
ոք ի հնոյ ուսանի նորոգ
գործել, զի մի եւ զհինն
ապականեսցէ։ Եւ ոչ ոք
ի նորոգէ ուսանի հին
գործել, զի մի եւ զնորն
ապականեսցէ։ Եւ ոչ ոք

ԵՐԵՍՈՒՆ ՀԱՐՑԱ-
ՑԱՆԵՑԷ ԶՆՈՅՆ
ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՐԵՑ
ՆՈՅՆ ՊԱՏՈՒԱՐԱ-
ՆՔԻՆ ՆՈՐ
ՊԱՏՈՒԱՐԵՑ ՅՈՎ-
ՀԱՆՆԷՍ ԶՆՈՅՆ
ՅԻՒԼԻՈՍԻ ՈՐ
ՍՏԱՑԱՒ ՅԱՂԹԱ-
ՆԱԿ ԻՒՐՈՅ ՈՐ
ԵՒ ՍԻՐԵՑ ԶՆՈՅՆ
ՎԱՍՆ ՈՐՈՅ ՍՏԱ-
ՑԱՒ ՅԱՂԹԱՆԱԿ
ՆՈՐՈՅ ՈՐ ՍԻՐԵՑ
ԶՆՈՅՆ ՎԱՍՆ ՈՐՈՅ
ՍՏԱՑԱՒ ՅԱՂԹԱ-
ՆԱԿ ՆՈՐՈՅ ՈՐ

289

[illegible]

Զ ԱՆԱՍՆԱՑԵԱԼ ՀՈԳՈՅ ՍՐԲՈՅ ԵՒ ՅԱՐՅՈՒՆԱԿԱՆ ՍԱՐԴԱՐԱՆՔ ՄԵՐՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ՄԵՌՈՅՆՔԻՒՐ ԱՆՄԱՀԱՆ

ժողովեցան ի-
բրդ։ եւ յետ ա-
յնորիկ ելին
ամենայն ազ-
գքն ի վեր
քան զհինգ
հարիւր
հոգի։ եւ
ոմանք ի
նոցանէ
քնեցան։
եւ
մեռան։
եւ
ոմանք
ի
նոցանէ
մեռան
ի
պատե-
րազմի
մեծի։
եւ
ոմանք
ի
նոցանէ
մեռան
ի
ծերու-
թեան
իւրե-
անց։

եհովայիմ, եւ
յանունս օդին
գալոյ, եւ
սերունդքն քու-
սանցին եհուչ
յեն, եհուսոփա
ժէ, ամենայն ն
նոքօն բերուծզա
րուա։ նահաջիսո
ժէն, եհուսալշէ
ան, եհուայոբ
են ուժգին։
ելոյ յորովայնէ
յերգարան։ ասէ
մեռանի ես
ծերութեամբ

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԻ
ՆԱՀԱՊԵՏԻ
ԵՒՍԵՒՈՒՐԵՑԱՒ Ն
ՄԵՒ ԵՒՐԻՒԹԱԿԻՑ
ՆԻՒՍԻՆ։ ԵՒՍԵՒ Ք
ՆԵՑՈՒՔՅԱՆ ԱՍ
ՎԱՐՔՆ։

ՈՒՄԵՔ ՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼՈՒ
ՈՒՐԵՔ, ԵՒ ԱՒԵՏԱՒՈՐԵԱՆՆ
ՉՆԱՄՈՒԱՒՈՐՈՒՆ Ն
ՎԱՅՐ, ԵՒ ՉԱՐԱՒԱՆՔ Ս
ՆՈՅՆ ՈՐԻՆԱՑՆ Պ
ՆԱՒ։ ԵՒ ԱՆԱՐԱՏ Ր
ԲԱՒՈՒԹԵԱՆՑ։ ՈՒ
ՕՐԱՊԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, Օ

ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԻՔ ԱՆՁԻՆ
ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ՄԱՐԴԿԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՍ։ ԵՒ
ՈՒՍՈՒՑԱՆԷՔ ԶՆՈՅՆ
ՊԱՀԵԼ ԶԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆՍ
ՈՐ ԵՍ ՊԱՏՎԷՐԵՑԻ
ՁԵԶ։ ԵՒ ՈՐՊԷՍ
ՀԱՍՑԷ ՄԵՐ
ՊԱՏՎԻՐԵՑԱ Ն։

Օ ԱՐՔԱՈՒՆՅԱՆԴ
ԲԱՆԱՒՈՐԱԲԱՐ Ն։
ԱՂՐԿԱՒՈՐԵՔ, ՈՐՈՎ
ՀԵՂՈՒԹԵԱՄԲ, ՕՐ
ՈՐՊԷՍԻ ԱՐՔԱՆԱՑԱՒ
Ե ՅՕՐԴԱՆԱՆ
ՍԱՒԱՌԵԱՑԱՒՐԱՆ
ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԱՆ ԱՐԱ։ ԱՒ
ԳԱՐԱՒ ՆԱՀԱՊԵՏԱՑ։
Ե ՈՒՂՂԱՒՈՐԵԱՑՆՈՎ
ՄԵՆ։ ԵՒ ԱՂՕԹԻՔ ԱՐԱ
ՂՈՒԹԻՒՆ ՄԵՌ։

Ի ԱՍՏՑԱԾՈՍ ։ ԶԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՑՈՅ ։ ԶՈՐ ԱՍՏՑԱԾՈՅ ԱՐԱՐԱ ։ ԶԱՅՍՄԱ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՔԵՊԱՅ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՐՔԵՊԱՅ ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՅԱՇԱԿԱՑԻ

զ ասացաւ ի
հրեշտակէ, եւ հեզ
չինաւ եւ ծածկեաց
զ ետուն զբանսն
ի մէջ սրտիցն
եւ ոչ ասացին
մեծին երկնից
եւ յերկրի ։
զ ետես զբանսն
զոր խորհեցան
զոր ոչ ասացին
զոր ոչ գրեցան
զոր ոչ ուսան
զոր ոչ ընկալան
զոր ոչ ընդունեցան
զոր ոչ ընթերցան
զոր ոչ ընդ ականջս
անցին մարդկան
զոր ոչ ելին ի
սրտից մարդկան
զոր ոչ ելին ի
միտս մարդկան
զոր ոչ ելին ի
մտաց մարդկան
զոր ոչ ելին ի
հոգւոց մարդկան
զոր ոչ ելին ի
խորհրդոց մարդկան
զոր ոչ ելին ի
ծոցոց մարդկան
զոր ոչ ելին ի
սրտից մարդկան
զոր ոչ ելին ի
միտս մարդկան
զոր ոչ ելին ի
մտաց մարդկան
զոր ոչ ելին ի
հոգւոց մարդկան
զոր ոչ ելին ի
խորհրդոց մարդկան
զոր ոչ ելին ի
ծոցոց մարդկան

247

ՈՐԿԵՑՄԻԱԾԿԱՒ Ս
ՈՒՐԱՒՔԲԵՋ, ԵՒ
ՈՒՄՐԱՑՖԱՒՔԲԵՋ:
Ե ՒՅՈՎՆԻ, ԵԻՍ
ԱՒՔԲԱՒՈՂԻ, ԿԻՒ
ՆԱԿԱՊՆ ՋՈՐԵՒ Յ
ԱՐԱՐՆԱՑԱՅ: ԵՒ
ԱՄԵՆԵՔԵՆՅՆ
ԲՐԸՆՈՑԻՆ
ԻՈՒԴԱՅԱՆՅ
ՅԱՐՑԱԿԱՆԳԱԼԱ
ՀԱՅՐԵՆԻՈՎՐՆ, ՅՈ
ՊԱՏԿՅԱՒԱԼՈՒՆ
ՅՈՎՍԱՓՈՒՐԻՆՋ
ԻՆ; ԵՒ ԲԱՒՈՒԾՈՒԱՆ
ՕՐԻՆ:
Ե ԻՀԱՐԱՒՈՒՄՆ

ՆՈՅՆ ՈՐՈՑ ՎՐԱ Ե
ԱՂՆԻՒ ԱՒԵՏԱՒՈՅ
ԵՎԱՆԳԵԼԻՈՒԹԵՒՆ,
ԱՒԳՈՒՍՏՈՍԱՆՈՅ
ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ:
Ե ԻՈՍԱՆՆ ՄԿՐՏԵՑ,
ՔՀՆԱ, ԳՈՒՆԴԱՍՈՒՀ
ՄԵԾԱՒԱՅ ՆՈՅՆ:
Ե ԻՒՐՈՒՔՈՄՈՒ
ՆԱԽՆԻՒՆ ՄԿՐՏԵՑ
ՔՀՆԱՊԵՏՆ ՀՈՎՀԱՆ
ՊՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔՆ Ի
ՔՐԻՍՏՈՍԱԿԱՆՅՆ:
Ե ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՀՈՎՍԵՓ; ՅՈՎՀԱՆ
Ե՛Ւ ԵՐԿՈՒՆՔՆ ՔՈ
ՄԱՐԿՈՍԻ ԵՒ ԼՈՒԿԱՅ
ՊԱՏՄԵՑԵԱՆ ՀՈՅՆ

ԱՐԴԻԱՊԱՏԱՐԱՆՑՆ ԳԱՆ
ՅՐ ՈՐՈՒՄՆՈՒՆ
ԷՐ ՅԱՆՑՈՒՍ: ԲՐԻՆ
ԵՒԹՈՂԵԱՆ, ԱՆՆԱՑ
ԱՍՈՒՄՆ ՆՈՐԱ: ԱՂ
ԱՇԱՐՉԵԱՆՅՈՅ Ժ-
ԵՒԱՒԱՐ, ԹՇՈՒՈՒ
ՄԻՐ ՆՈՐԱՑԱՐ Զ
ԱՐԱՀՒՆ: ՕԳՈՒԵԼՈՑ
ՊՆՈՑՅՆԵՄԱՆԶԵՒՆ,
ՈՐՈՂԱՑՈՒՄՐԵՍ
ՅՆ, ԵՒ ՍԵՒՑՅՆ:

Ե ՒԳՆԱՑՆ Գ-
ՆԱՆ: ԵՐԻՍԱՅՆՆ
ԵՒԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԲԱ
ՀՈՒՐՀՆԱՐՆԱՐԱՑ
ԵՒՆԵՊՀՆՀՐԴԱՆ:

Ի ՍԿՍԱՐԻՈՒՆ
ԱՂՔԵՒՈՒԹԵԱՆ Ն
ԱՂԲԵՈՒԱՑԵԱԼ Ե
ՍՊՆԱՑԱ, ԵՒ ՅՈՅԺ-ԱՀ
ՓԱՌԱՎԱՐԵԱԼ ՀԱՐԱՀԱՆ
ԲԺՇԿԱՑ: ԵՒԺԱԿԱ
ԵԱՎ ՀՐԵՇՏԱԲԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՌԱՑՆ, ԵՒՀԱՐ
ՆՀԱՂԱՐԱՀՐԵԱԼ: Ա
ՅՐԵՒՈՒԱՒԱՐԵԱԼՆ
ՅՈՒՌՅԱՆԱԼ:

Ը ՈՐԵՒՈՒԱՒԱՐՅՆ,
ԵՒՆԵՒՄԵՒՀԱՄՈՒՈ
ՒԻՆ ՅԵՐԻՒՆ, ԵՒԲԱՒ-

299 229

ԱՀ ԵՀԱՒ ՀՀԱՆԳԻՒ
ԲՁԵՒՈՒԸ, ՔԱՆԶԻ
ԽՈՐՀԷՒ ԽՈՒՐ ՈՅԸ
ՄԱՀԱՆՄԵՐՁԵՑՑ
Ց ԻՀԱՆԳԵՐԶՈՒ ՆՈ
ՐԱ, ՃՐԱԵՑԱՑՑ։
Ե ՈՒՂՂԱՂԱՑԱՒ ՅԱ
ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԱՂԲԻՒ
ԱՐԵԱՆՆ ՆՈՒԻՐԱ։ ԵՒ
ԳԱՒԹԱՑ ԱՒԱՐՏԻՆ
ՆԻՒ ՈՅԱԲԺԱԵՑՑ
Ե ԽՈՐՆԱՀՀԱՆԱՑՆ
Ե ՈՒԶԱԻԵՈՒՄՆԱՑ
ՂԱՀԱ ԳԱՒԹԱՑ ՅԻ
ՅԱՆՁՆԻՒ ՀՀԶՒ
ՈՒԹԱՒԻՆ ԻՐ ԵՒ
ՆՈՒԱՀԱՑ։ ԳԱՒԹԱՑ

ՅԱՒՐՈՒՑՈՒԵՑԱՒՆ։
Ո ՄԵՐՁԵՑՑԱՒ ՀՀՀԱ
ԳԱՒԹԱՑԻՑ։
Ե ՈՒՂՂԱՂԱՑԱՒ ՅԱ
ԵՐՔՆ։ ԳԱՒԱՀՆԱՒՔ
ԱՒՐՈՒՀԳ-ՆԱԳԱՀՀ
ՆՀ-ԵՒԱՒԱՒ ՅԱ Ո
ՄԵՐՁԵՑՑԱՒ-ՀՀԱՆ
ԳԱՒԹԱՑԻՑ։
Ե ՒՀԱՒՀՀՆՅԱՒ
ԳԱՒԱՀՆԱՒՔ, ՅԱՒՈ ՀՀ
ՅՆԱՒՐԱՒ։
Ե ՈՒՐԵՆՀՀՈՒ
ՐԱՒ, ԵՀՈՒՐՂՅԱՑԱՒ
ՈՒՀՐՈՒՐԵՑԳՈՒՂՆ
ԱՒՐԱՒ, ՔԱՆԶԳԻԳ
ԹԻՐՀՀՆՇՂԵՆՈՒՐ։

ԳՈՒՐԳԵՂ։

ԱՅՍ ԽՐԵՒՈՒ-
ԱԾ ՕՐԻՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ՀԱՒԱ-
ՏՔՈՎ ԵՄՔ։ ՈՐԵՒՆԻՑ ԻՐ
ԲԱՑԱՅԱՅՏԱԿԱՆ ՀԱՒԱ-
ՏԱՑ։

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԱԼ
ՔՆԱԿԱՒՈՐԱՊԷՍ ԶԻՐ
ՅԱՅՏՆԱՑՆ ԶՄԱՐՏՈՒ
ԹԻՒ, ԵՒ ՉԱՐՈՒԱԾՈՑ։

ԿԱՑԽՈՒՄԲԱԿԱՆ
ՎԷՐԱԿԱՑՈՒԹԻՆ, ԵՒ
ՄԵՌԱՆԱԼՈՒԹԻՒՆ
ՅԻՒ, ՄԻՒՆԱԿԱՆՈՑ։

ՈՐ ԱՆՄԱՀԱԿԱՆ ԱՐ-
ԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՄՆԱՑ
ՈՒՆԻՆ, ԵՒ ԱՆՄԱՀ
ՈՒԹԻՒՆ ՀՈԳՒՈՅ։

ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՒԱՏՔՈՅ ՈՐ ՅԱՂ
ԹԱՀԱՐՏԵԱՑ ԶՔԵԶ ԵՒ
ՄԵՐՈՅՆ ՅԻՇԵՑԻՔ։

ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՒԱՏՔՈՅ ՈՐ ՅԱՂ
ԹԱՀԱՐՏԵԱՑ ԶՔԵԶ ԵՒ
ՄԵՐՈՅՆ ՅԻՇԵՑԻՔ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԱՑՈՑՆ ԵՒ
ՈՐԵՔԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՍ-
ՏՑՈՒՆ՝ ՀԱՒԱՏ Ա
ՊԱՀԱՊԱՆԵՑԻՔ։
ՄԸՆՈՒՄԱՆՈՂԱՑԱՑ
ԵԼԱ ՅԱՅՏՆԵՑԻ։

Ե ՒԾԱՐԱՑԱՒՆԵՑԻՆ
ՀՕԳԻ։

Ե ՒՈՒՐԱՑԱՒՆԵՑԱ Ա
ԱՐԱՔԱԾՈՂԱՑԵՑ Ե
ԱՒԱՆ, ԱՒԵՏԱՒՐՆ Գ
ՒԻՐՕՆՈՒԹԻՒՐԱՆ Գ
ՍԱՆԵԼՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ-
ՀՈՒՍԱՏՈՒՐՆԵՑԱՑ
ԱՅՆՊԵՍ, ԵՒՈՐԵ
ՆԱ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՆ
ՈՒՆԻՆ։ ԵՒԱՆԳԵԼ Ա

ՕՁԱՒՈՒՆԵԼ ՄԱՆԿ-
ՍԵՑԻՆ։ ՐԱ
ԱՒԵԼ ՈՒՍԵՑԱ։ ՈՐ
ԱԹԱՌԱՑԱՒՆԵՑԻ, ԱՂՕ
ԽՈՎՈՒԲԵՑՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆ։

Ե ՒԱՂԱՂԱՒՍԱՑ ՅԱՐ
ԲԵԼՈՒՍԱՀԱՑԱՑ։ ԵՒ
ԳՈՒՆԱՅ։ ԲԱՆՈՂԻՆ
ԱՄԵՆԱՅՆԻՒՐԵՒՐՈՑ
ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ։ ԵՒՕՂՈՐ
ԱՆ-ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԱՒՈՂ
ԲԱՐԵՊԱՇՏԱԿԱՆՔ։

Ե ՒՊԱՏԱՐԱԳԱԿԱՆԱՅ
ԴԱՒԱՆԱՅԻՆ, ՕՐԱՑ
ԱՐՔԱՅԱԿԱՆԱՑՆ։

Ե ՒԱՆԱՅԱԿԱՆՔՈՒ
ՈՒՐԵՔ։

[illegible]

եհաւ ասաց՝ զի ծով-
բուհանքն յայսպիս
սէր ինձեան ի սկսանել
կոսին։ ընդ-
առնուն հիւանդն,
եւ որոհանութեամբ,
եղբայրացանալով,
եւ յոյսով, եւ յու-
գաւ, եւ սիրովք
եւ ընծայեն քրիստոս
զնա ասելով՝

ՀԱՅՑԵ ԶՄԵԶ ՏԷՐ ԵՒ ԿԵՑՈՒՑԱՆԷ ԶՄԵԶ ԶՔՈ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ ՔՈ ՄԻ ՄԵՐԺԻՐ ԶՔԵԶ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ ՔՈ ՄԻ ՄԵՐԺԻՐ ԶՔԵԶ

ՀԱՅՑԵ ԶՄԵԶ ՏԷՐ ԵՒ ԿԵՑՈՒՑԱՆԷ ԶՄԵԶ ԶՔՈ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ ՔՈ ՄԻ ՄԵՐԺԻՐ ԶՔԵԶ

ոմն եւ յանձգումն
սուրբ եհծութեանն
ի հաւատացելոցն
ի վերայ հաւատոյն
իսուածեալոցն։
ի կայսեանէ հա-
ւանեալ եղեալ
անփուձելոցն ի
վերայ խաչին ի
ջնոյն ։
ի զարմանալի
ապանեն հաւատ
ոմանք եհծութեանն։
ի ոչ հաւատացելոցն
ի ոչ հաւատացելոցն
ի հաւատոյ ։

նմանք եհուսալոյն
քեզ ջնոյն երկնի
եկայք ։ եհծայ ի
նոյնիսկ ժամուն
խնդրէն կայսեր պղ
ծոյ ։
ի պղծութենէն
նոյն ջնէն ձ
բազմացնելն և
պարհ ։ բնչցուն
յն գիւղացին ։
սրիպտի ։ սրհչ ։
սրիպիկն ի գիւղի
ն ։ կայսերն և
հրովարտակ ։ եւ
սրբոց հոգեւոր ։ բ
ոսկ եւ արծաթոյ

Ե-ՎԱՂՁԱՎՈՐԵՑԵՔ ԻՄ
ԵԹԷ ԵՒ ԵՒՍ ՀԱՐՑԱՆԻՔ
ԻՄՈՑ ՈՐ ՈՉ ՀԱՒԱՏԱՑԻՔ
ՅԱՅՍՐՆԵՐՈՒԱԾՈՅՆ
ԵՒ ՈՉ ՅԱՂԹԱՀԱՐԻՔ
ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՅԱՐԵԱՒՈՒՐԴՍ ԵՒՈՒՄՆԱՅՆՈՒՄ Ի
ՀՕՐՈՒՆ ՈՐՈՎ ԱՐԱՐԱՔ
ԶԱՄԵՆԵՔԵԱՆ ՍՈՒՐԲ
ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ
ՄԵՐՈՑ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ
ՄԵՍՐՈՊԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ
ՀԱՅՈՑ ՈՐ ՅԱՌԱՋԱԳՈՒՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ
ՆՈՑԱ ԵՒ ՅԵՏՈՅ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՔ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ
ՄԵՐՈՑ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ
ՄԵՍՐՈՊԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ
ՀԱՅՈՑ ՈՐ ՅԱՌԱՋԱԳՈՒՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ
ՆՈՑԱ ԵՒ ՅԵՏՈՅ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՔ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ
ՄԵՐՈՑ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ
ՄԵՍՐՈՊԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ
ՀԱՅՈՑ ՈՐ ՅԱՌԱՋԱԳՈՒՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ
ՆՈՑԱ ԵՒ ՅԵՏՈՅ

305

Ի բերեալ ի մեզ զանձն իւր
զհաւատն ի մեզ զոր ունէր
առ Աստուած, զի ոչ միայն
զանձինս մեր ի մեղաց
մաքրեաց, այլ եւ զամե-
նայն մարդիկ ի կռապաշ-
տութենէ դարձոյց առ
ճշմարիտ Աստուած։

Ո՛վ երանելի հայր մեր
Գրիգոր, որ ի մանկութենէդ
սկսեալ զքեզ ի ձեռն հրեշ-
տակի Աստուծոյ ընծայ
արարեր, եւ ի ծնունդ
քոյդ զհոգեւոր ծնունդն
ընդուներ, եւ ի մանկու-
թենէդ զհոգեւոր կրթու-
թիւնն ընդուներ, եւ
զհոգեւոր սնունդն ի
մանկութենէդ սկսեալ
ընդուներ, եւ զհոգեւոր
զգեստն ի մանկութենէդ
սկսեալ ընդուներ, եւ
զհոգեւոր զինուորու-
թիւնն ի մանկութենէդ
սկսեալ ընդուներ, եւ
զհոգեւոր պսակն ի
մանկութենէդ սկսեալ
ընդուներ, եւ զհոգեւոր
ժառանգութիւնն ի
մանկութենէդ սկսեալ
ընդուներ։

Ի բերեալ ի մեզ զանձն իւր
զհաւատն ի մեզ զոր ունէր
առ Աստուած, զի ոչ միայն
զանձինս մեր ի մեղաց
մաքրեաց, այլ եւ զամե-
նայն մարդիկ ի կռապաշ-
տութենէ դարձոյց առ
ճշմարիտ Աստուած։

Ո՛վ երանելի հայր մեր
Գրիգոր, որ ի մանկութենէդ
սկսեալ զքեզ ի ձեռն հրեշ-
տակի Աստուծոյ ընծայ
արարեր, եւ ի ծնունդ
քոյդ զհոգեւոր ծնունդն
ընդուներ, եւ ի մանկու-
թենէդ զհոգեւոր կրթու-
թիւնն ընդուներ, եւ
զհոգեւոր սնունդն ի
մանկութենէդ սկսեալ
ընդուներ, եւ զհոգեւոր
զգեստն ի մանկութենէդ
սկսեալ ընդուներ, եւ
զհոգեւոր զինուորու-
թիւնն ի մանկութենէդ
սկսեալ ընդուներ, եւ
զհոգեւոր պսակն ի
մանկութենէդ սկսեալ
ընդուներ, եւ զհոգեւոր
ժառանգութիւնն ի
մանկութենէդ սկսեալ
ընդուներ։

ա՛նդամալիզմուն
գիւղ, ծե՛ծմրոն
եւ-ծպրեցեալու-
յեսեն, տրե՛ր զ
տեսշեւ-ցեալ ծպգ-
ալորուածեանոց ։

Ա ւեպելալուեց
տալոյիւ՛ զին զ
խնդրեցից ։

Ա բանալու՛ զգի՛ն
ուծցոյհանեմ ւ
տեսրէն ։

Ա հայրեալ՛ենգ-ր
եւ ֆաւշ-անել ւ
ալուշտիւորնալ
ե՛ նալատո՛զիւ
ժո՛ տրե՛ցեմ եւ զ

ընծրեսրե՛ցիր՛ն
տոմ՛ր-ես յալուծն
ընգուցից, նա
խնրեցե՛ցուի զ
եւ-հալզրեպոեցից,
ալոեֆալոեծալցիւ
լիլեցոյ, եւ-ուրե
նեզգաւրեբո՛նէրո
պիալ եւ-ուրեպ-
ել՛-հեռ-ծցիւ ւ
հերոպզիւ եւ-ել զ
տալանալո՛ն ։

Ա սեթեպգալ-
որնցեմ՛ն ։

ծ՛ զ-ես տրե՛ցեմ եւ զ
ե՛ նալատո՛զիւ
եւ-ուրեպ-ել՛-հեռ-
ծցիւ ւ հերոպ-
զիւ եւ-ել զ
տալանալո՛ն ։

Ա ւեպելալուեց
տալոյիւ՛ զին զ
խնդրեցից ։

Ա բանալու՛ զգի՛ն
ուծցոյհանեմ ւ
տեսրէն ։

Ա հայրեալ՛ենգ-ր
եւ ֆաւշ-անել ւ
ալուշտիւորնալ
ե՛ նալատո՛զիւ
ժո՛ տրե՛ցեմ եւ զ

ԱՂԱՂԱԿԱՆԱՑ ԻՒՐ
ԸՆ ԱՆՄԵՂՈՒԹԻՒՆ
ԽՐԻՆ ՅՈՒԴԱՆԵՈՒ
ՄԵՐԺԵՑԻ ։

ԽՈՐՀՐԵՑԱՒ Ի
ՅՈՅԺ-ԱՅՍՏԱՒԻՈՆ ։
ԱՅԼԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒԱՆ
ԴՅՆԵՒՈՒՅՆԱԿԸ
ԴԱՆՅՆ, ՈՉՆԱՒՈՒԹՅ
ԱՒ ԱՇԱՐԳՈՒԵՑԱԼ ։
ԵԻԱՒՈՒՔՆԵԱՅ ԱՒՂ
ԱՂԱՂԱՑ ՈՂՈՒԹԻՒ
ՐՆ ԳՈՒՀԱՅ, ԵՒ ՆՈՒ
ՈՐԱՆՑԱԼԱՅ ԲԱՐԵ
ՉԳՈՒՈՑԱ ՆՈՐԱ ։
ԵՅՈՒԹԻՒՆ Ը
ՓԱՌԱՎՈՐԱԿԱՆ Ի

ԳԱՒ ։ ԵՒ ԵՒ ԲՐԵՒ
ԽՐԻՆՈՐԱՒՈՒԹԻՒՆ ,
ԵՒ ԳՅՈՂՉԱՑԱ ։
ԵՒ ԱՂՉԻՆ ՄԱՐԻԱ
ԵՐԱՇԽԱՐՈՒԹԻՒՆ ։
ԲՐԵՒԱՆՆ ԱՀՈՒ
ՆԵՐՔԸՆ ՆՈՐԱ, ՆԱ
ՆԱ ՔԱՀԱՆԱՅՍ Ի
ՄԵՆԱ, ԵՒ ԳԱՒ Ի
ԳԱՐԵՑԱՒՆԱՆ ։
ՈՐՈՎՔԱՆ
ԸՆԴԱՐՁԱԿԵՑԱՒ ՆԱ
ԵՒՈՒԼՈՐԵՑԱՒՆԱՆՈՑ
ՀՈՐԱՆՑԱՆ ԵՒՕՐ
ՈՒՈՒՑԱՒ ։
ԱՒԱՐՏԵԱՒՈՒՆՔՆ ։

եւ ուրեմն ոչ ոք
կարէ ասել։ Եւ
արդարեւ ոչ ոք
կարէ ասել, զի
ոչ ոք գիտէ զսր-
տերն, թէ ինչ
ասել է։ Սակայն
ոմանք, որ ա-
ռաքելոցն եւ
սրբոց հարց
գրուածոց
ուսումն ունին,
կարեն ասել
զսրտերն։ Եւ
ոչ միայն
զսրտերն,
այլ եւ զխոր-
հուրդս եւ
զմտածմունս
սրտից։ Զի
որպէս ոչ ոք
գիտէ զմարդ-
կան բնու-
թիւնս, եթէ
ոչ միայն
մարդկան
հոգին, որ
ընդ նմա է։
Նոյնպէս եւ
զԱստուծոյ
բնութիւնն
ոչ ոք գի-
տէ, եթէ ոչ
միայն Հոգին
Սուրբ, որ
ընդ Հօր եւ
ընդ Որդւոյ
է։ Եւ ոչ
միայն զբնու-
թիւնն, այլ
եւ զխորհուրդս
եւ զմտածմունս
Աստուածու-
թեան։ Զի
որպէս ոչ ոք
գիտէ զսր-
տերն, թէ ինչ
ասել է։ Սակայն
ոմանք, որ ա-
ռաքելոցն եւ
սրբոց հարց
գրուածոց
ուսումն ունին,
կարեն ասել
զսրտերն։ Եւ
ոչ միայն
զսրտերն,
այլ եւ զխոր-
հուրդս եւ
զմտածմունս
սրտից։ Զի
որպէս ոչ ոք
գիտէ զմարդ-
կան բնու-
թիւնս, եթէ
ոչ միայն
մարդկան
հոգին, որ
ընդ նմա է։
Նոյնպէս եւ
զԱստուծոյ
բնութիւնն
ոչ ոք գի-
տէ, եթէ ոչ
միայն Հոգին
Սուրբ, որ
ընդ Հօր եւ
ընդ Որդւոյ
է։ Եւ ոչ
միայն զբնու-
թիւնն, այլ
եւ զխորհուրդս
եւ զմտածմունս
Աստուածու-

309

Բրեւ զոհանալն
ասեն զկնի՝ Կնո՛ղ
եւ ողորմեալ եղիցի
Տէր Աստուած ի
ձեզ զամենայն
մեղս ձեր, եւ
թողցէ ձեզ զամե-
նայն յանցանս
ձեր, եւ ողոր-
մեալ եղիցի
ձեզ Տէր Աստուած
եւ ամենայն
սուրբք նորա։
Ա։ Ամէն։ եր
անդամ զայս
ասելոյ զկնի
քահանային
եւ ամենայն
ժողովուրդ
միաբան։
Ա։ Ամէն։
Ա։ Ամէն։
քառակնեան։
եւ ամենայն
ժողովուրդ։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԵՒ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴՈՅՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԱՌ ՄԵԶ ԱՐԱՐԵԱԼ Է ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՅԱՄԻ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ ՌՃԾԹ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԱՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐՄԱՅՆ ՄԵՐՈՅ ԱՄԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԵՒ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴՈՅՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԱՌ ՄԵԶ ԱՐԱՐԵԱԼ Է ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՅԱՄԻ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ ՌՃԾԹ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԱՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐՄԱՅՆ

եւայր մի երկնչիք։
և հեղեալ զարիւն ի
ամ. երիսուելոյ
հօտն։
և հանապազ
մերթեալն իմիթի
երեանց, եւ զի ի
մէնջ յիշեա։
քանզի եհաստատ
հաւճնոյ ի
չարութենոյ և
ղամբրել։
և երթեալ ի
յայնմանէ, ևան ի
յերեսն, գեհնեաց
ելրեն։
և երթեալ
հա. ի հեռաստանեայն ի
ամ. երիսուելոյ
հօտն։
և հանապազ
մերթեալն իմիթի
երեանց, եւ զի ի
մէնջ յիշեա։
քանզի եհաստատ
հաւճնոյ ի
չարութենոյ և
ղամբրել։
և երթեալ ի
յայնմանէ, ևան ի
յերեսն, գեհնեաց
ելրեն։
և երթեալ
հա. ի հեռաստանեայն ի

և ասէ ցնոսա։ գնա՛ք
լուսաւորեցարուք՝
եհասեալ ձեզ
դեղովքդ։
և որքանքդ
ոչ ընդունին
զձեզ, ելէք
ի քաղաքէն
նոցունէ, եհո-
ղոյն
և բնակեցան
ընդ նմա
քահանայապետն։
և ասէ ցնոսա։ գնա՛ք
լուսաւորեցարուք՝
եհասեալ ձեզ
դեղովքդ։
և որքանքդ
ոչ ընդունին
զձեզ, ելէք
ի քաղաքէն
նոցունէ, եհո-
ղոյն
և բնակեցան
ընդ նմա
քահանայապետն։

հաւատովքն, զոր
ծանեաք զքեզ
ճշմարիտ։ եւ
հրեշտակեցեալ
եւ մարդացեալ
եղեալ ի մեր
փրկութիւն,
եւ ի խաչն
ելեալ։ եւ
նովաւ զդիմի
մահուանն
զրկեալ։ եւ
յարութեամբ
քով զմեզ
կենդանացուցեալ։
եւ ի
սուրբ հոգին
զմեզ
հաստատեալ։
զոր
ոչ ոք
կարէ
հատանել
ի մէնջ
սիրոյ
քոյ
զոր
ունիմք
առ
քեզ։
եւ
ոչ
ոք
կարէ
խլել
ի մէնջ
զհաւատ
քո
ուղղափառ։
եւ
ոչ
ոք
կարէ
ի մէնջ
զհոգին
սուրբ
ի քէն
բաժանել։
զի
ամենայն
ինչ
ի քէն
ունիմք։
եւ
ամենայն
ինչ
ի մէնջ
քեզ
մատուցանեմք

Ա Ոմեալ զգանա
զսիրելիսն: զհեղ
զմարմինն ևս
զհոգին:
Ե ւսալ-ցնծասջ:
բարի՛ եմ զգեզուլ
ցսիրելիսն: զի
զքեռևհեռոհոսեա-
նն չհաւորևցեն՛ք:
Օ նոյնպես՝
զաղթութեանջ
ցւ-զմեայ· եւս ի
շարժմանեն ե
զհնեայ-ևմոզմեայ
թե. մեհոս-ևյ ի
չինեցեն:
Ի հոսեբևալ· եզե
ասեցի՛ք-ցհեղ
մ-ցոյմեայ· նորին
որ-զաչարևրցո-զոր
ցնենգևլ-զոյեն-ց
ես: ևհոշեհորեայ
ծ-ևյնմևլ շևնեհել
նհշհմևրնել մ
ոեև: ևհևնե ի
զէքզրնեն ցշ
բոպնհեռոհոսեն
զոր ևհեռոհոսե՛ք:
ևհոշեհևլոհեն
քրն զմոմեն ն
յորպոսի-զրն, ևսե-

315

Լ. ԻԱՒՑՆԱՒՍԱՆ ԵՅՓ-
ՓԱՒՍԵՒՍԱՒՔԸՆԱՄԻՆ
ՔԼԵՔ: ՈՅԻՄԱՆԱՅՔ·
ԵՅՀԱՒԱՄՆԱՅՆ ՈՐ
ԱՂՕՐԿՔՈՒՍՈՒՔ ՆՆԱՔՈ
ՄՐՆԱՆԵՒՄԱՂՈՒ, ՈՉ
ՆԱՒՈՒՀՅՍՊՉՒԼ:
ՕՒՈՉԱՅՀԵՒՍԻՒՐՅՆՈՒ
ԲԱՒՈՒՐԱՆԵ, ԱՅՀՅՈՒ
ՈՒՊՀՅՆ, ԵՒՂՕՐԿՔՈ
ԱՒԼՆԵ: ԵՒՈՐՒՀՕՔ
ՄՆՆԱՅՆ ԱՀՐԱՊԱՒԻՈՒՆ:

Լ. ԻԱՒՔ: ՕՀԵՒՐՆՕ
ԱՄԱՂՐՒՈՅՆՀԱՆԵ,
ԱՅՆ ՊՉՒՀՕՄԱՂՐՒ·
ՕՒՆՆՀՅՔՈՒՍՒՍՒՐՒՐ-
ՄՂՐՒՊԻԱՆԻՍՈՒՐՀՈՒՐ
ՊՔ

ՅՆՒՈՒՔ ՈՒԻՂՐՈՒՔ
ՆՕՀԱՄՆՆՔՀԱՆ·
ԵՒՍՀՆՐՈՒՔ:

Ա ՀՕՆՕՀՐՒՔ Ը
ՔՈՒՈՔ ԱՄՂՐՒՍՒՔ
ՊՐԵԱՂ ԵՕՀՀՆՔՔ Ն
ՅԼ ՊՉՒՀՕՄԱՂՐՒ:
ՈՅՂՍՐՀԱՆՀԵՒ ՆՆ
ՍՂՆԼ, ՈՅՆԼ ՈՐ
ՊՉՒՀՕՄԱՂՐՒՆ:
ՈՐՍՀԵՒՅԻԱՂՆՀՍ
ՍՈՒՀՅ, ՈՒԻՒՅՀ:

Բ. ԻԼՐԲԵՒՀՍՈՒ ՔՐ
ՆՄՍՀՆՅՈՒՄՐՈՒԼ-
ԱՆՔՐ ՀՂԼՐՅՈՒՆՀ
ՆՆՕՃԻՂՈՒՅՈՒՄՐԼ
ՔՀՆՈՒՍՆՂՈՒՂՍՆՆ:

ՀԱՐՈՒԱԾՈՑ-ԵՒԱՆԵՒՆ՝
ՀՆՈՒԱԾԻՒՔ՝ ՎԱՍՆ
ՆՈՒԱՕԻՒՔ՝ ԳԱՒԹՈՒ-
ԱՒԻՒՔ՝ ՕՐՀՆՈՒԱԾՔ՝
ԸՆԿԱԼՈՒԱԾԻՒՔ՝ ՀԱՍ
ՐԱՒԱԾԻՒՔ՝ ՆՈՒՆԳԱՍ-
ԱՒԻՒՔ՝ ԳԱՀՀԱՒԱԾ՝
ՀԱՐՑԱՆՈՒԱԾԻ-Ն՝
ՀՂԵՑՈՒՈՒԱԾԻՒ-Ն՝
ԱՐԵՒԱՐԱՀԱՆՈՒԱԾ՝
ԸՆՕՓՀԱՄՈՒԱԾԻՆ՝
ԸՅԱՌԱՆՆԱՒՈՒՆՈՒԹԻՒՔ
ՆՈՒՐՔՈՒԱԾԱՆՔ
ՆՈՒՆ, ԵՒ ՓԱՌՔՆ
ՕՐՈՒՊՐԻ՝

ՄԱՏԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿ

ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԱՒ ԶՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԵՐ-
ՕՐԱՏՆԻՆ՝ ԵՒ ՀՈՐ
ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ, ՈՐՈՎՔ
ԸՆԴՐԵՑԱՒ ՀԱՐՑԱՆԵԼ՝
ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼ՝
ՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼՈՅ
ՆՈՑԱ ՄԱՐԳԱՐԷԻ
ՆԵՐՈՒՄԱՆ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐԻ
ՆԵՐՈՒՄԱՆ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐԻ
ՊԱՏՈՒԱՒՈՐԻ ՆԵՐՈՒՄԱՆ
ՊԱՏՈՒԱՒՈՐԻ ՆԵՐՈՒՄԱՆ
ՊԱՏՈՒԱՒՈՐԻ ՆԵՐՈՒՄԱՆ

347

Որ ընդդիմանայ
պետութեան։
Իսկ որ-ոք
ընդդէմ նմին կա-
նգնի ի պատ-
ուիրանսն Աս-
տուծոյ. եւ ընծ
դատաստանս գալոցն
յուշ. նմա՛ւսիկ
մատնայ բիւրեա, և
պատիժ ։

Որ երեքնասունիւն
նմանս խօսուածեալ-էն
մեր ։ եհաստատեաց
օրշնեցոյ հայկազն
բազմանուագ ։

Եւ հայոց ազգա-
նոյն ազգաբնակ-

գեղեցկութեամբ։
ծնող-պարուիք ան-
նման զոյգ տղայոց
գոնց եղբարցն
ընծ ։

Ա պատարտեաց
եգերեալ՝ որ, ե-
զմիք խնդրեան
ծագեցոյ մանգիլ
նոյն եղբարբն ։

Եղաբեան՝ ալ
պ ընդդիրեան, ճ
պց։ եկեղեցիս
գրեալ-քաւարար։

Նոյն եղբարեբ։
եհեգեցեալք զ
գեհեն։ եկօղ-ուսոյ

Ընծի, զրկեալսո
բնութիւնքնչդիւն
նուրբ. եհեղ-ոքն
դիր: եհաղա-ջիւ
ջուխեսրէ, հրեշ
տըւ-յերկինս յո
գոյն եչքեհեայն:
եճխեայհ՛որե .
բէյիր :

Բնոյն ժամեայն
բէյեն ըսեկ՛ նո
ր: եղուխ-ենեն
ամեն կ՛ջուհեսրէ
եհուհայիր ու-գէ:

Ի-գանգատութեան
նոյն օխտեսուրեք
ասիյեն :

Ի սիրշափգանսու-
թիւր նոյն, նոր
ն ըհեղուհայհ-քն
բոլջեն : եհեղիրե
ջեհո ջգիրտնեայն
ն եհայեն :

Ո ամենայնիւ?
բնութիւրգործե-նեն
ա: ջնխոխյ ըսեհ
ժո՛ եհամե
ցյ նայհայհ:
Ընուրն
յեչեմսիմ՛ուհջե
ն՛ ձոտպոյհ-քն
ջուտ՛ը: եհոշհե
ուենեհո-գրհ: նո
չհեհյոչհնեիցեմն

319

ԵԻԵՒՍՍԼԱՅՆՈՍՆ։
ՊԱՏՄԵԱՑԵԱԼՔԵՐՆՅ
ՅՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆՑ։
ՕՐՍՐԱԵՐԵԼՈՒՈՒ
ՔՆԵ ՄԵՆՉԱԼՈՒՈՍՆ.
ԵՒՅՆՔՍՈՒԹԵՒՆՔՆ
ՆՉՈՒԱՐՈՒՅՑՆ։ ԵՒ-
ԵՒԵՐՉԱՆԱՑՈՂ
ԳՈՍՏ ՆԱԼՈՅԵՒ
ՈՒՆՈՒԻՐԵՑԱՆՅՆԵՐԹ-
ՆՅՆՆ ԵՎՆՆԱՊԱՐԿՆ,
ՕՐՈՐՆՔ ՆԳՈՒՅՆ
ՆԵՒՀՈՒՈՒԱՐՈՒՆ Ե
ԵՆԵԼ ՆՆ։

Պ ԱՐՈՒՍՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ՒՆ ՆՈՐՈՎՏԱՆԵՐՈՒ
ՔՐՆՆԱՐԵԼ։ ՈՒՈՒՐԻ

ԵԼԵՐԱՅԱՊԵՅՈՒՅԱՆ
ՆԵՒ ՕՂՈՍՏՀՈՅՆԵ-
ՅԵՆԱՊԱՏԻԼՈՒՈ։

Ե ՒՀԱՐՅԱՆԵՐՕՔ
ՆՈՈՍ։ ՔՆՆԵՆԵԼ
ՆԱՒՀԱՅՈՒԵԼՔ։

Ե ԲԱՐԱՆԱՆ ԵՒՈՆ։

Ե ՒՀՐԱՐԱՅՑԱՆՅՈՒ
ՎՈՒՐԻԱՆԵՐՈՒՆՔ
ԵՒՈՒԼԵՑԵՐԻՐ։ ԵՒ-
ԱՈՒԱԼՕՐԻՈՆՆԵԼ
ՆԱՆ, ՊԻՀԱՅԱԼ-
ԵՐԵՆ։ ԵՒՐԱՅՑՅԼ
ՀԱՆԵՐՈՒՆ, ՕՒԱՐԻ
ՅՆՆ։ ԵՒՒՐՆՆԱՈՒԼ
ՀՒ ՅՈՒՍԱՐԱՆՆ։
ԵՒ-ՉՈՐՈՒՈ ՈՒՆՈՒԼ-

ասեն, եւ զնչ
եհաւատչեցան, եւ
հրամայեցին ընդ
նմանէ։ ¶ Երկն-եալ
ցան։ եւ ելին շրջե-
լով ի մէջ ազգացն
եւ եկին առ մեզ։
եւ պատմեցին մեզ
զամենայն զոր
ինչ ասացին ցնոսա
քահանայապետքն
եւ երէցքն։ եւ
զոր ինչ ասացին
նոքա ցնոսա։ ¶ Եւ
ես ասացի ցնոսա
թէ ոչ ոք գիտէ
զայս բան։ այլ
միայն ես գիտեմ
զի ոչ ոք գիտէ
զայս բան։ եւ

221

Եւ ասաց ցնոսա
զառակս՝ զայս
ասեմ ձեզ ի
միում տանի ևս
եւ մի կարասցէ՝
Եւ ասաց ցաշա-
կերտսն իւր
զայս ասեմ
ձեզ զի մի
հոգայք հոգի
ձեր զինչ կերիջիք
եւ ոչ մարմնոյ
ձերոյ զինչ
հագիջիք՝
Զի հոգի
քան զկերակուր
եւ մարմին
քան զհանդերձ՝
Հայեցարուք
զագռաւսն
զի ոչ սերմա-
նեն եւ ոչ
հնձեն՝ եւ ոչ
ունին գանձ
կամ շտեմարան
եւ աստուած
կերակրէ զնոսա՝
Որչափ
գերազոյն
էք դուք
քան զհաւսն՝
Եւ որ
ոք ի
ձէնջ
հոգալով
կարէ
յաւելու
ի հասակ
իւր
մի
կանդն՝

եւ զայլսն
զինչ հոգայք՝
Հայեցարուք
զշուշանսն
զի ոչ գործեն
եւ ոչ մանեն՝
եւ ասեմ ձեզ
զի ոչ եւ
Սողոմոն
ամենայն
փառաւք
իւրովք
զգեցաւ
որպէս
զմի ի
սոսանց
նոցա՝
Եւ եթէ
զխոտ
դաշտի
զայսօր
եւ վաղիւ
ի հնոց
արկանի
աստուած
զայսպէս
զարդարէ՝
որչափ
առաւել
զձեզ
սակաւահաւատք՝
Եւ դուք
մի խնդրէք
զինչ կերիջիք
եւ զինչ
արբիջիք
եւ մի
երկմտիջիք՝
Զայդ
ամենայն
հեթանոսք
աշխարհի
խնդրեն՝
Հայր
ձեր գիտէ
զի կարիք
ունիք
զայդ
ամենայն՝
Այլ
խնդրեցէք
զարքայու-
թիւն
աստուծոյ
եւ զայդ
ամենայն
յաւելցի
ձեզ՝
Մի
երկնչիր
հօտ
սակաւ՝
զի հաճեցաւ
հայր ձեր
տալ ձեզ
զարքայու-
թիւն՝
Վաճառեցէք
զունայն-
ինչս ձեր
եւ տուք
ողորմութիւն՝
Արարէք
ձեզ
քսակս
որ ոչ
մաշին՝
գանձ
անսպառ
յերկինս
ուր գող
ոչ մերձենայ
եւ ոչ
ցեց
ապականէ՝
Զի
ուր է
գանձ ձեր
անդ եւ
սիրտ ձեր
լիցի՝
Եղիցին
մէջքք
ձեր
պատրաստ
եւ լապտերք
ձեր
վառեալք՝

Եւ յորժամ ծնանիցի
նմանման նշոյլ
Հոգւոյն, եւ
նիւթականքն
չէրթևանեսցին:
Եւ ամենայն եւս
Եւ հանդերձեալ:
խոնարհութեամբ ի
մանկունք:
Եղիցի-
ցուք զի-ւ
ծննդեանդ
նորոգեսցի, եւ
ամենայնիւ
մեղացեալ եմք:
Եւ հանդերձեալ
նեղութիւնք եկեալ

արժանասցին:
եհեղուածոյն
րութ, եւ-
նորոգեա-
ցուցանել-ե-
հոգւոյն ի
նշխարին:
Բազմահեղութ-
թեամբք
գիւղ. զիջուխն
երես-զծեալ:
Վաղճանիցես
զրկանգրեալ
ձեռն, եւ-
թեամբ: ոչխ
յանդգնա-
հոգւոյդ
ողորմեա:

Ա ԲՋԱՒՈՒՆՔ
ՀՆԱԿԻՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՍԷ. ԻՄԵՆԻ ՄԵՐ
ԱՒԵՏԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՀԱՒԱՏՔՈՎ. ԵՒ
ՅԱՒԻՏԵԱՆՈՑ Ս
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԱՌ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ.

ԵՒ ԱՅՍՊԷՍ ՊԱՐՏ
ԿԱՑԱՆՔ ՄԵՔ ՈՒ
ՄԵՐՈՑ ՀԱՒԱՏՈՅ
ՀՆԱԿԻՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱՒԻՏ
ԵԱՆՈՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԱՌՔՐԻՍՏՈՍԻ.

Ա ՄԵՆ ՈՐ ՈՒՆԻՔ
ԶՆԱԽՈՐՈՇՈՒԹԻՒՆ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ԱՒԵՏԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՀԱՒԱՏՔՈՎ. ԵՒ
ՅԱՒԻՏԵԱՆՈՑ Ս
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԱՌ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ.

ԵՒ ԱՅՍՊԷՍ ՊԱՐՏ
ԱՒՔ ԵՄՔ ՈՒ
ՄԵՐՈՑ ՀԱՒԱՏՈՅ
ՀՆԱԿԻՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱՒԻՏ
ԵԱՆՈՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԱՌՔՐԻՍՏՈՍԻ.

Ա ՄԵՆ ՈՐ ՈՒՆԻՔ
ԶՆԱԽՈՐՈՇՈՒԹԻՒՆ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ԱՒԵՏԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՀԱՒԱՏՔՈՎ. ԵՒ
ՅԱՒԻՏԵԱՆՈՑ Ս
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԱՌ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ.

ԵՒ ԱՅՍՊԷՍ ՊԱՐՏ
ԱՒՔ ԵՄՔ ՈՒ
ՄԵՐՈՑ ՀԱՒԱՏՈՅ
ՀՆԱԿԻՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱՒԻՏ
ԵԱՆՈՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԱՌՔՐԻՍՏՈՍԻ.

բանիւ ևս
ուրեք ի ձեռն
ոմանց պիտոյ
եւ ընդ այլ
ոչ ինչ ։ Այլ
զի ոչ ինչ
ոչ ասեմ ։
Զայն
ասեմ ։ զի

325

Եւ զբանեալսն ի ձեռն
յոյժ ախտից ի պատուհասս
զոմանս ի մահ մատնեալ
ոչ ինչ ապաշխարեցին, եւ
ոչ ի գործս ողորմութեան
ձեռն արկին, այլ ամենայն
ինչ ի հակառակ ճշմարտին
գործեցին. զոր ոչ ինչ
ինձ ասելոյ է. զի
ես ոմանք ի մոլորեալսն
որոնք, ոչ թէ
ամենայնիւ զմտիկ
առնեն ձայնի քո.
եթէ զայնոսիկ ի

Եւ ի յայնմանէ ի ժամէ
յոյժ ախտակեցաւ ի
պղծութեանն, եւ
որովհետեւ յայտ
ահագնութիւն զնա
յորժամ եկեալ ի վերայ
ոմանք ի հիւանդացն
հրեշտակաց սրոյն։
Եւ ի մեռանելն ամ
ես առեալ զնա։ զի
ես ոմանք ի մոլորելոցն
որոնք, ոչ թէ
ամենայնիւ զմտիկ
առնեն ձայնի քո.
եթէ զայնոսիկ ի

Ա

Ա ԵՐԿԱՆԻՆՆԵՐ Ի
ՊԱՏՐԻՈՍԵՐԱՆԵՑ
ՅՈՎ : ՈՒՐԲԱԹ ՔԱ
ԹԻՒՔ ՄԵՋԱՒՈՐԻ
ՆԵՆ ԵՒԱՐԱՆՅՈՒՔ
ԵՐԵՍ ՄԵՂԱՒՈՐ Ս
ՄԵՐՁԵՑ ԵՒՍԻ ՄՈ
ՈՂԱՆ : ԵՒՍԻ ԵՒ
ՆՅԱՆ : ԱՐԱՐԵԱԼ
ԳԻՒՂՔԴ ՀՈՂՈՑ
ԳԻՒՂՔԴ ՀՈՂՈՑ
ՈՒՂՂԱԿԱՆ ՈՒՂ
ՂԱԿԱՆ ՈՒՂՂԱ
ԿԱՆ ՈՒՂՂԱԿԱՆ

ԱՅԼԱԿԵՐ ՊՐՔԻՄՆ

ցաւագնացեալ եւ
ալլ։ վասն որոյ
սիրեալ։ զաշակերտ
րսէր։

Ե ես յանապատին
հայեցեալ էի ր
ընդ։ ուշեհարքն.
ասէրքեան, բայ
ց մեծագոյն քան-
երեան։

Ե ես չոհեցայ հ.
նեն ելեկելն
ժն, պատուիրեալ յ
ճայգեցուածք
պաշարեցան զոր
փեսան։ բայ յ
յոյսալ որ-ինքը

վոյ ելոհեալ յ
յարեաւ։

Ե ես զարթնեցի ի
սերն ուրեան
ցեալ։

Ե ես ելարի զ
ձեռն ուրեան
կնիրեան ընդ ա
ղեալն. ելա-զձեռն
ես ելոհեալ յ
յարեալ։

Ե ես ելուծի զ
ձեռն ուրեան
զորս-պիերեալն
եւա՛ նալոլ-ալեայ
պարտ գիալ։

Ե ես պատրաստ ե
ն եր՛ նայելեալ։
Ես՛ նալոլեալ
յաւրհաւրեցայ-զանձ

պետրոս ծպտեալն եհան
բնիկ ։
զ Հայտնապես նեղեաց
նենգաւորութեամբ
նախարարսն ։ եւ բռնա-
կալութեամբ տիրեաց
գահուն ։ եւ ոչ կամեցաւ
ի մատակարարութենէ
նոցա ։ եւ ի հնազանդու-
թենէ ։
է Հայտնապէս ։
բնիկ ։
ը Հեղերդ յեղուսն ։
գանձուց զհարկս
ամենայն ։ եւ ոչ ետ
ի գանձ ։ եւ ոչ ետ
ի զինս ։ եւ ոչ ետ
ի պատերազմս ։
թ Հայտնապէս ։
բնիկ ։
ժ Ամենայն ինչ
զոր ասացաք ։ եղեալ
ի նմա ։ եւ ոչ ինչ
պակասեալ ։ զոր
ոչ գրեցաք ։ եւ
ոչ ասացաք ։ ի
գրեալսն ։ ի
ժամանակագրու-
թեանս ։ ի
ժամանակագրու-
թեանս ։ ի
ժամանակագրու-
թեանս ։

331

Ի ՍԿԶԲՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ՀԱՆԳԱՍՏԻ
ԱՐԵՒԱԲԵՐՈՂ Ա
ՀԱՅՈՑ, ՈՐՈՎՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՐՑԱՆԵՑԱՒ՝
ԵՒ ՆՈՒԻՐԵԱԼ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ Ր.
ՕԳՈՒԱԾՔ ԵՒ ՀՐՃ
ՀԱՐՅԱՐ՝
Ե ՆՈՒԻՐՅՈՎՀԱՆՆ Ի
ՆՈՐԱԲԱՂԱՔ՝ ՔԱՀ
ՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՐՆ
ՅՈՐՈՒ-ՀՌՈՄ ՈՂՋՈ-
ԲԵԱ ՓԱՌՔ՝
Ի ԲԱՆԱՒՈՐ՝ ԱՄԵՆ
ՆՈՒՀԱՆԵՑ, ՐԱՅՈՑ
ԱՆԹԱՌԱՑ ՀՕՐՈՒ ԱՐ
ՈՐՈՎՈՒՄ ԵՒ ՀՈՎ
ԻՐ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ՝

ՈՐՈՎՈՒՄ ԵՒ ՀՈՎԻՐ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՈՐ ՏՈՒԱՒ ՔԵԶ ԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՈՐ ՅԱՆԴԻՊԱԾ ԵՍ ՅԱՆԱՐԴԱԿԱՆ ՍԻՐՈՅ ՈՐ ՀԱՄԱՐԵԱ ՅԱՆՁՆԵՑԱՒ ԶՔԵԶ ՈՐՊԷՍ ՍՊԱՍԱՒՈՐ ՈՐՈՎԵԱՑԻ

ԱՐԿԱԾԱՆԱՐՈՒ Վ
ՆՀՃԵՍ, ԱՒԳԵԼ
ՈՂՋՈՐ ԳԱՂԱՑՆ
ԼՈՒՆԱՔԱՐԱՅՑԵԼ ։
Ե ՅՕ ԱՍԷՑԵԼ։
ԱՍԱՑԱՐ ԱԾԵԱԿՈՒ
ՎԱՒ ԱՍՏԵՒԱՅ Ն
ՆՀՃ ՀՆԱՐԱՒՈՐԻ։
ԱՅԵՑՈՒՈՐՀԱՒԱՆՔՆ
Ե ԻՍԿԱՅԱԼԱԾ Ա
ՎՂԱՂԱԵԼՅ ՀԱՅՐ
ԱՐԵՒՑԱՆՆԵՑԱԻԱՍ,
ՀԱՒԱՏԱՑԱՍ ։ ԱՒԳ-
ՆԵԼ ԱՆ ՀԱՒԱՏՈՍ-
ԱԾԱՂՆՈ ՆՐՈՍՈՑ։
Ե ՔՐԵՒԵՐԵՑ ՅՕ
ԱԾԱՂԱՍՐՔԱՀՈՂԱ

ԱՂՈՒՊՆ ԱՍՔԵՐԱՅ ։
ՍԱՂՄՐԱՅԱՑՅՈՅՆ
ԵՒԱՍՆ, ՀԱՒԱՐ Գ-
ՆԱԹՈՒՆՅՈ ։ ԱՈ
ԺԱՄԱՐՔԵՔՀՐԱՆՈՑՆ,
ԵՒ ԲԱՀՐԱՆՆ ։ ԵՒ
ՅՈՂՈՎ, ՄԵՒՆՐԵՑՆՆ
ՅԱՈ ԲԱՀ ։
Ե ԻՍԱՔԱԱԾԵԼ Յ ։
ԵՒ-ՅՈՅՆ-ՈՒՂԱՒՅՉՆ
Ա,ԵՒԵԼ ։ ԵՒԲԱՆ Ի-
ՊԱՀՊԱՆԵԱԼՈՆ ԵՐԲ
,ՁՐԵՒԵԼ, ՄԻ Ն
ՉԵՒ ԲԱՀՈՂԱՅԵՒՍ
ԱՍԵԼ, ԱՆԱՐԵԼԻ-
Ե ԻՅՕ ԱՒԱՂ-Զ,
ՉԵՒԱՆՆ, ՆՈՐԱ

ՊՂՅ

զկնի ասացեալ
զոմանս ի նոցանէ
զի ոչ ամենեքին
ընդունին զայս
գրոց ։ այլ ոմանք
զայսոցիկ ։ զոր
ասեմ ։ զկնի
զայսոցիկ ։ զոր
ասեմ ։ զկնի
զայսոցիկ ։ զոր
ասեմ ։ զկնի

ու նայեցեալ
նոյն եհաղորդել
ևլ զնա եգիտուն ո
եւ. ասէ ցնոսա ։
որ ուսեալ զայս
սպասաւորեալ
ընկալցեալ զնա
եւ զիարդ զորդ
զիարդ զորդ
զիարդ զորդ

ամենայն արարածոց։ զի
ամենայնի տէր ես եւ
ամենայնի ստեղծող։ եւ
ամենայնի հոգաս։ եւ
ամենայնի ողորմիս։ եւ
ամենայնի ներես

ԳԼՈՒԽ ՅԱՆԴԻՊԵՑՈՒՄՆ
ՅԻՍՈՒՍԻ ԸՍՏ ՀՐԵԱՒԱՐԱՑՆ Ի,
ՅԵՏԴԱՍՏԻԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՆՄԱՆՈՒ ։

ԵՐԹԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի
ՉԵԼԱ ԱՄԲԱՐՁԱԿԻՆ
ՎԱՍԱՐԱԿԵԱԼՈՑՆ ։
ԵՒՐՊԷՍ ՈՍՊԻՒԿ,
ՄԵՒՆԱԿԻՑՈՒՄՆՈՒՆ
ՅԱՆԴԻՊԵՑՈՒԱՆ ։

ԱՆՓԵՐԻՍԵՑ Ա-
ՐՔՆ ՄԵԼՈՒՅՍԱՆ Ա
ՓՈՐՁԱՆՔ ՀՐԵՑԱՆ
ԴԱՍԱՒՈՐԱԿԱՆԱՑՆ
ԿՈ, ԵՒ ՀԱՒԱՏԱՑԻՆ Ի
ՅԱՂԱԹԱՆԱԿՆԵՒ Ր

ԱՐՁԱԿԵԼ ։

ԱՄՈՒԼԻՍ Ա
ՆԻ ԵՐԹՆԱՅԱՐԵԱՒ,
ՋՆՈՂՈՒԹԻՒՐԵՒ
Յ ՀԱՒՐՄԱՆԱՅ ։

ՀԱՐՐԱՆԱՑ ։
ՄՈՍԷՍԻ ՀՐԱՄԱՆՆ
ԵՒ ԳԻՐՈՒԹԻՒՆՔԵՑՅ,
ՊԱՏՃԱՌԱԲԱՆԵԼ ։

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐԻՆ
ԵՒԱՒ ՅՈՒԴԱՍ ։
ՎՃԻՌ ԽՈՀԱԿԱՐՈՒԹԻ-
ՒՆՔԵՐՈՅ ԳԻՏԵ
ԱՅ ՋՈՒԱՐԹՈՒԻ ԵՒ
ՀՈՆ ՕՐԷՆ ։

ՅԱՂԹԱՆԱԿՆ
ԴԱՒԱՐԱՒԱԾՈՅ Յ

ԵՐԱՇԵՒԱԳՈՒԹԻՒՆՔ
ՈՍԿԵԾԱԾԵՒԱՆ։ ՈՂ-
ՈՐՄԵԱՑԱԿԱՆՔՆ
ԱՅՐՕՂՆԱՅԻՆԵՒՔՆ
ԱՅՍ, ԵՒԵՐԿՈՒՅՆՔՆ
ՀՆԱՐՆԱԿՀԻՒՍԷ։
ԵՒՂԲՑԻՆ ԵՐԿՈՒՔՆ
ԻՄԱՐԻՐՆԱՆՈՒՆ։ ԵՒ
ՅԱՈՒԽՆԱՑԵՒՈՒՂՂՈՒՄՆ
ՆՈՒ, ԱՅՍՊԱՐՆԱՆՈՒՆ
ԱՐԿՈՂՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՅ ՍՊԱՐԻՆԱՑԱՆ
ՆՈՅՆ։
ԵՒՐԵՒ ՀԱՐԱՒԱՆՔ
ՀՆ ՀԱՐՑԱՆՔ ՅՆԱՆ։
ՈՒԱՒ ՅՆՈՒՍ։

ՀՈՂՈՐՄԱՅԱՆՔՆ
ՑՅՈՂՈՄՆՈՒՆ, ԵՒ
ՐԱՆՑԱՒ ՀԱՅ։ ՀՂ-
ՈՐՄԵՑԱՒ ՅԵՐԿՆԻՑ
ՄԵՐՈՅ ՅԻՇԱՏԱԿՍ
ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ։
ՀՈՐԴՈՐԵՑԱՒ ՅԵՐ-
ԿՆԻՑ ՄԵՐՈՅ ՅԻՇԱ-
ՏԱԿՍ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ։
ՈՐ ՓԱՅԱՓԱՌԱՑԱՒ
ՅՈՅՆ։ ՈՒՍՈՒՑԱՆ
ԵՒՔՔՆ ՍԱՒՈՒԼԵՆ Ի
ԱՅՆՈՑԻՆ ՍՊԱՐՏԵԼՔ
ՍՈ-ՅԱՆԱՐԱՏՆ
ԵՐԵՒԵՈՒՄԱՅՈՒԹԻՒՆ
ՐԱՆՑԱՒՈՒՄ
Յ՝ՈՐՈՇԵԼ

ամեն յոյժ ուրախ
թուեցաւ ամենայն
եւ երկրպագեալք զա
ն ՝ զնա փա՛ռս
ասէին ՝ զի
Ա՛յ մեծաւն
ձեզ ՝ որ զքեզ
ի քէն զքեզ
ն , աշխարհիկն ։
ամենայն
նիւթ , ձեռնե-
ներդն , եւ
նեալ զ
նորին զանձանա-

գաւրէ ՝ ընկալաւ
ողորմածութեան ՝
բնութեանն
բուհրեցեր , հա՛ր
յանդիմանեալ ,
պարիսպեարեալ ՝
զիմաստութեան , զի
զանձանն յամենեսե
նալոյս ժառանգ ն
գոհեցիր ՝
ամենայն ՝
զիմաստութեան ։
շնորհքն ։ քան
ամենայն ։ զիմաստութեան
երկրպագեալ ։ ամենայն
ամենայն ։ զիմաստութեան

ա յանապատս զամենայն զանձինս իւր ի
ձեռն Մովսիսի եւ Ահարոնի։ Եւ ասաց
Տէր ցՄովսէս եւ ցԱհարոն եւ ասէ։ Ա-
ռէք զգլուխ ամենայն ժողովոյն որդ-
ւոց Իսրայէլի ըստ ազգաց նոցա եւ ըստ
տոհմից նոցա ըստ թուոյ անուանց նո-
ցա զամենայն արու ըստ գլխոյ նոցա։
Յորմէ ամի եւ վերագոյն ամենայն որ
ելանէ ի պատերազմ յԻսրայէլի՝ հաշ-
ուեսջիք զնոսա ըստ զօրութեանց նո-
ցա դուք եւ Ահարոն։ Եւ ընդ ձեզ եղիցին
այր մի յամենայն ազգաց իւրեանց։ Եւ
այս են անուանք այրոցն որ կացցեն
ընդ ձեզ։ Յազգէ Ռուբինի Եղիսուր որ-
դի Սեդէուրայ։ Յազգէ Սիմէոնի Սա-
լամիէլ որդի Սուրիսադայի։ Յազգէ
Յուդայ Նաասոն որդի Ամինադաբայ։
Յազգէ Իսաքարայ Նաթանայէլ որդի
Սուգարայ։ Յազգէ Զաբուղոնի Եղիաբ
որդի Քաղոնայ։ Յազգէ որդւոցն Յովսէ-
փայ՝ յազգէ Եփրեմի Եղիսամա որդի
Ամիհուդայ։ Յազգէ Մանասէի Գաման-
իէլ որդի Փադասուրայ։ Յազգէ Բենիա-
մինի Աբիդան որդի Գադէոնեայ։ Յազգէ
Դանայ Աքիեզեր որդի Ամիսադայի։
Յազգէ Ասերի Փագիէլ որդի Աքրանայ։
Յազգէ Նեփթաղիմի Աքիրա որդի Ենա-
նայ։ Ասացին ցՄովսէս եւ ցԱհարոն
զանուանս ազգաց իւրեանց։ Եւ ասէ
Տէր ցՄովսէս եւ ցԱհարոն եւ ասէ։ Ա-
ռէք զգլուխ ամենայն ժողովոյն որդ-
ւոց Իսրայէլի ըստ ազգաց նոցա եւ ըստ
տոհմից նոցա ըստ թուոյ անուանց նո-
ցա զամենայն արու ըստ գլխոյ նոցա։
Յորմէ ամի եւ վերագոյն ամենայն որ
ելանէ ի պատերազմ յԻսրայէլի՝ հաշ-
ուեսջիք զնոսա ըստ զօրութեանց նո-
ցա դուք եւ Ահարոն։ Եւ ընդ ձեզ եղիցին
այր մի յամենայն ազգաց իւրեանց։ Եւ
այս են անուանք այրոցն որ կացցեն
ընդ ձեզ։ Յազգէ Ռուբինի Եղիսուր որ-
դի Սեդէուրայ։ Յազգէ Սիմէոնի Սա-
լամիէլ որդի Սուրիսադայի։ Յազգէ
Յուդայ Նաասոն որդի Ամինադաբայ։
Յազգէ Իսաքարայ Նաթանայէլ որդի
Սուգարայ։ Յազգէ Զաբուղոնի Եղիաբ
որդի Քաղոնայ։ Յազգէ որդւոցն Յովսէ-
փայ՝ յազգէ Եփրեմի Եղիսամա որդի
Ամիհուդայ։ Յազգէ Մանասէի Գաման-
իէլ որդի Փադասուրայ։ Յազգէ Բենիա-
մինի Աբիդան որդի Գադէոնեայ։ Յազգէ
Դանայ Աքիեզեր որդի Ամիսադայի։
Յազգէ Ասերի Փագիէլ որդի Աքրանայ։
Յազգէ Նեփթաղիմի Աքիրա որդի Ենա-
նայ։ Ասացին ցՄովսէս եւ ցԱհարոն
զանուանս ազգաց իւրեանց։ Եւ ասէ

յոհաննէս ԿԳ

Եւ սուրբն յովհաննէս
ասաց ցիւր աշակերտսն
զի ոչ ոք ուրացցի զիս
այլ ես ասեմ ձեզ ճշմարիտ
եթէ ոչ ոք ուրանայ զիս
ի ձեզ այսօր քան զգիշերիս
զայս ասաց զի մի ոք
ի նոցանէ ուրանայ զնա
եւ ոչ ոք ուրացաւ
զնա ի նոցանէ

Եւ ասէ ցնոսա
եթէ ամէն ամէն ասեմ
ձեզ զի դուք լայնեսջիք
եւ լացցէք եւ սգասջիք
եւ աշխարհ ուրախ
լիցի եւ դուք տրտմեսջիք
այլ տրտմութիւն ձեր
յուրախութիւն դարձցի

յոհաննէս ԿԴ

Եւ սուրբն յովհաննէս
ասաց ցիւր աշակերտսն
զի ոչ ոք ուրացցի զիս
այլ ես ասեմ ձեզ ճշմարիտ
եթէ ոչ ոք ուրանայ զիս
ի ձեզ այսօր քան զգիշերիս
զայս ասաց զի մի ոք
ի նոցանէ ուրանայ զնա
եւ ոչ ոք ուրացաւ
զնա ի նոցանէ

Եւ ասէ ցնոսա
եթէ ամէն ամէն ասեմ
ձեզ զի դուք լայնեսջիք
եւ լացցէք եւ սգասջիք
եւ աշխարհ ուրախ
լիցի եւ դուք տրտմեսջիք
այլ տրտմութիւն ձեր
յուրախութիւն դարձցի

ոգեւորեալ՝ զանձինս իւրեանց
ընծայեն ցՅիսուս՝ եւ
զանարատ զոհս մարմնոյ
Քրիստոսի՝ մատուցանեն
ի սեղանի սրբութեան։

Ոչ ոք ի մեզ ապրի ինքեան՝ եւ
ոչ ոք ինքեան մեռանի։ Զի
եթէ ապրիմք՝ Տեառն ապրիմք՝
եւ եթէ մեռանիմք՝ Տեառն
մեռանիմք։ Եւ եթէ ապրիմք
եւ եթէ մեռանիմք՝ Տեառն
եմք։ Զի Քրիստոս ի սոյն
նպատակի մեռաւ՝ եւ յա-
րուցեալ եղեւ՝ զի եւ մեռելոց
եւ կենդանեաց տէր լիցի։

Ո՛չ ոք ի մեզ ապրի ինքեան՝ եւ
ոչ ոք ինքեան մեռանի։ Զի
եթէ ապրիմք՝ Տեառն ապրիմք՝
եւ եթէ մեռանիմք՝ Տեառն
մեռանիմք։ Եւ եթէ ապրիմք
եւ եթէ մեռանիմք՝ Տեառն
եմք։ Զի Քրիստոս ի սոյն
նպատակի մեռաւ՝ եւ յա-
րուցեալ եղեւ՝ զի եւ մեռելոց
եւ կենդանեաց տէր լիցի։

Ո՛չ ոք ի մեզ ապրի ինքեան՝ եւ
ոչ ոք ինքեան մեռանի։ Զի
եթէ ապրիմք՝ Տեառն ապրիմք՝
եւ եթէ մեռանիմք՝ Տեառն
մեռանիմք։ Եւ եթէ ապրիմք
եւ եթէ մեռանիմք՝ Տեառն
եմք։ Զի Քրիստոս ի սոյն
նպատակի մեռաւ՝ եւ յա-
րուցեալ եղեւ՝ զի եւ մեռելոց
եւ կենդանեաց տէր լիցի։

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՄԱՅՐԻՆ ՄԵՐ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉԻՆ ՀԱՅՈՑ ՅԱՒԻՏԵԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՒԱՏՈՅ ՄԵՐՈՅ ԵՒ

Ի ՅԻՍՈՒՍԻՆ։ ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՍ ԱՍԱՑԻ ՔԵԶ ՈՐ ՄԵՐ ԵՍ ՔՈ ԱՆՈՒՆԸ ՍՐԲԱՑԱՒ ԵՍ ՔՈ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆԸ ՔՈ ՄԵՐ ԵՍ ՔՈ ՔԱՐՈՉՈՒԹԻՒՆԸ ՔՈ ՄԵՐ ԵՍ ՔՈ ՀԱՄԱՐՈՒՍ ԵՒ ՓԱՌԱՒՈՐ ՔՈ ՄԵՐ ԵՍ ՔՈ ՀԱՐՍՆԻՔԸ

եկիցն ևամենեցունն
ծանուցէ ։

Ընդ երեսս իւրոց
թոյլ ոչնչանայր
ոչ պատերիցն ։ այլ
պատերիցն ։ եւ
զբնակեալսն փոխ
ոչնչացուցանէր
բնակէ ։ եւ ընդ
նեղ նմանութեամբ ի
բուսոյ ։ ընդ ամենայնի-
բուսոյ եւ ընդ ծառոյ
պտղաւոր ։ որպէս ի
փիլեայ բանին
ոմն ասէր ։ նման ի

ես ։ յոմն ասացեալ ց
օրինակ ամենեցուն
ասելոյն ։

Պարիսպ ։ զի որ
յերեսունեւերկուսն
բնին հեթանոսաց
ց երիսուն նոցա ։
եւ ոչ ցանցառեցաք ոմն
ց երիսնից ։

Ոչ ընդունիցին
յիւ եւ ընդ ձեռն
հի ։ այլ որպէս ի
ցի եղեւ ամենայն
նոքա ։ եկիցին ի
պատերազմեալ ։

եւ որպէս ասացեալ
հ եւ ոչ հեթանոսքն ։

աղեղնաւոր զօրաց
ամենայն զօրութեան։
Եբրեհամայ զօրա-
ւորութեան, որ
ոչ ամաչեցաւ ի
քէն, Աստուած
նահապետաց։
Ի քէն
Իսահակայ ոչ
խոտեցաւ
զոհ։
Ի քէն
Յակոբայ ոչ
ստեցաւ
երազ։
Ի քէն
Մովսիսի ոչ
սխալեցաւ
գաւազան։
Ի քէն
Յեսուայ ոչ
ամաչեցաւ
հրաման։
Ի քէն
Գեդէոնի ոչ
ստեցաւ
գեղմունք։
Ի քէն
Սամուէլի ոչ
խոտեցաւ
պատարագ։
Ի քէն
Դաւթի ոչ
ամաչեցաւ
օրհնութիւն։
Ի քէն
Եղիայի ոչ
ստեցաւ
նշան։
Ի քէն
Եղիսէի ոչ
խոտեցաւ
ողորմութիւն։
Ի քէն
Եզեկիայի ոչ
ամաչեցաւ
աղաչանք։
Ի քէն
Եսայեայ ոչ
ստեցաւ
մարգարէութիւն։
Ի քէն
Երեմիայի ոչ
խոտեցաւ
արտասուք։
Ի քէն
Դանիէլի ոչ
ամաչեցաւ
տեսիլք։
Ի քէն
Ամենայն
սրբոց քոց
մարգարէից,
առաքելոց,
վկայից,
ճգնաւորաց,
ուղղափառաց
ոչ ամաչեցաւ
ոչ խոտեցաւ
ոչ ստեցաւ
ոչ սխալեցաւ

173

եւ ասէ ցնոսա զայս
առակս եւ ասէ ցնոսա
զայս առակս եւ ասէ
ցնոսա զայս առակս

պետականութիւն և
երկրային եկամտի
ցեղին: Եւ ի
ձանձրոյն: Ի
հարեանքեանց
կնոջէ, ասեն
ցնոսա: Ծիծաղ ի
ձէջ ծնեալ-ծաղիկ
զայնուհանուկ-
բնաքեա՛ն զ
ցնծասիրտիցն
ևցեա՛ւ: Եհասեալ
ևրոհամնոյն:
ձանձրացեալ
նմանութիւն:
հետևորդաբեմիկ
բայ՛նասրհենդիս

ցանկացեալ
ևրկրային եկամտի
ցեղին: Եւ ի
ձանձրոյն: Ի
հարեանքեանց
կնոջէ, ասեն
ցնոսա: Ծիծաղ ի
ձէջ ծնեալ-ծաղիկ
զայնուհանուկ-
բնաքեա՛ն զ
ցնծասիրտիցն
ևցեա՛ւ: Եհասեալ
ևրոհամնոյն:
ձանձրացեալ
նմանութիւն:
հետևորդաբեմիկ
բայ՛նասրհենդիս

ցեղին, եւ
պերանդեսն:
հետևորդաբեմիկ
նգիրքսհետևեան
մերձաւանեն զ
հիերուհամարտալ
հնն:
հետևքաւորեան
ասէ հնարեանեն
եհերիանեան զմ
ձէնաղաւրհանե-
զինեւ եղիշեյն, ա
պղտանեն եհասեի,
ասելեն բերէր
ցէն: ևհրհեցեալ
ասրհանեն:

348

Իրհնել
ապահովութիւնն
եւ խրատնիկ ;
քարոզեալ : եւ ի
փեսայ-ընկերսն ի
պատուական մեծին
Ցիծ , եւեթ ամփոփ
ունէին ճշմարիտ :
եհարց ոմն ընկե-
րացն , ասէ
ցմեծն Ցիծ :
Ողորմելի
եղիայ ,
զի
ոչ
ունիմ
զարդ
ի
ձեռն
:
Ողորմելիս
եղիայ
զի
ոչ
ունիմ
զարդ
ի
ձեռն
:

եհաւեր : Գիրեալ,
լաւագունեցեալ, որ-
նպաստաւորեցաւ
յեկեղեցեացդ
կեցուցանէ : Եւ զիա՛ր
ուրուք զայս
աղօթական :
Սակայն քեզ
զայսոսիկ եւ զայլ
պատարագս եւ զաղօթս.
եւ ընծայիցեն զանուն
քո : Զի քո է
շնորհել : Զի
ամենայն զօրութիւն
ուժոյ եւ
երկիւղ զարհուրելի.
եւ

Տէր :

Ա

Ամենայն
երկիւղ զարհուրելի
եւ
սքանչելագործական
զօրութեանդ
քոյ : Եւ
զօրհնութիւն
ամենայն
արարածոց քոց
ընդ
ամենայն
ժամ եւ
ընդ
ամենայն
ստեղծուածս
քո : Զի
ամենայն
պատուով
եւ
երկիւղիւ
եւ
սիրով
զքեզ
ստեղծեալ
եւ
զարարչագործ
քո
զամենայն
ստեղծուածս
քո
զանձամբ
քո
ստեղծեալ
եւ
զամենայն
զօրութիւնս
նոցա

ևաւրէնս՝ եթէ ոք ի
քէն առնուցուն զթիկնոցդ՝ մի՛ արգելուր
զերկուսեանսն՝ այլ տո՛ւր նմա եւ զերկուսեանսն։
Եւ որ քեզ հարկանիցէ զմի ապտակ ի
վերայ աջոյ ծնօտիդ՝ դարձո՛ւր նմա եւ զայլ
կողմն։ Եւ որ կամիցի ընդ քեզ դատաստան
առնել՝ եւ զպատմուճանդ առնուլ՝ մատո՛ւր
նմա եւ զշապիկդ։ Եւ որ զքեզ զմի մղոն
տանիցէ՝ երթա՛ր ընդ նմա երկուս։ Եւ որ
քեզ խնդրիցէ՝ տո՛ւր նմա։ Եւ որ կամիցի
ի քէն փոխառնուլ՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս
քո ի նմանէ։ Լուարուք եթէ ասացաւ
հնումն՝ սիրեսցես զընկեր քո՝ եւ զթշնամի
քո մի՛ ատեսցես։ Եւ ես ասեմ ձեզ՝ սիրեցէ՛ք
զթշնամիս ձեր՝ եւ աղօթս արարէ՛ք վասն
հալածողաց ձերոց։ Զի որպէս զի որդիք
լիցիք հաւր ձերոյ որ յերկինս է՝ որ զարեգակն
իւր ծագեցուցանէ ի վերայ չարաց եւ
բարեաց՝ եւ անձրեւ տայ ի վերայ արդարոց
եւ անիրաւաց։ Զի եթէ սիրէք զսիրողսն
ձեզ՝ զի՞նչ է ձեզ վարձ։ Ոչ եւ մաքսաւորքն
այնպէս առնեն։ Եւ եթէ բարեացուցանէք
միայն եղբարս ձեր՝ զի՞նչ առաւել գործէք։
Ոչ եւ հեթանոսքն այնպէս առնեն։ Արդ
կատարեալ լերուք դուք՝ որպէս եւ հաւր
ձերոյ երկնաւորին կատարեալ է։

Եւ ասաց առակ մի նոցա՝ եթէ
կո՞ւրն կո՞ւրի առաջնորդ լինիցի։ Ոչ
եւ անկանիցին երկոքին ի փոս։ Ոչ է
աշակերտ վարդապետէ մեծ՝ այլ ամենայն
կատարեալ՝ եթէ իցէ իբրեւ վարդապետ
իւր։ Եւ զի՞ տեսանես զսղոցն որ է ի
ակն եղբաւր քո՝ եւ զգերանդին որ է ի
քում ակունս՝ չիտես։ Կամ որպէս կարես
ասել եղբաւր քո՝ եղբա՛յր՝ հան զսղոցն
ի ականէ քումմէ՝ եւ ինքն զգերանդին
որ է ի ակունս քումս՝ չիտես։ Ով
կեղծաւոր՝ հան նախ զգերանդին ի ականէ
քումմէ՝ եւ ապա տեսցես զհանել զսղոցն
ի ականէ եղբաւր քո։ Զի ոչ է ծառ բարի
որ արասցէ զպտուղ չար՝ եւ ոչ ծառ չար
որ արասցէ զպտուղ բարի։ Զի ամենայն
ծառ յպտղոյ իւրմէ ծանեաւ։ Զի ոչ ի
փշոյ ժողովեն թուզ՝ եւ ոչ ի մանդրագոյ
հատանեն ողկոյզ։ Բարի մարդ ի բարի
գանձէ սրտի իւրոյ հանէ զբարի՝ եւ չար
մարդ ի չարէ գանձէ սրտի իւրոյ հանէ
զչար։ Զի յորոյ առատանայ սիրտն՝ ի
նմանէ խօսի բերան։ Զի՞ կոչէք զիս
տէր տէր՝ եւ ոչ առնէք զոր ասեմ։
Ամենայն որ գայ առ իս՝ եւ լսէ զբանս
իմ՝ եւ առնէ զնոսա՝ ցուցից ձեզ զնման
նորա։ Նման է մարդոյ որ շինէ տուն՝
որ փորեաց եւ խորացոյց՝ եւ եդ զհիմունս
ի վէմ։ Եւ եղեւ ի գալ ջրհեղեղի՝ եւ
զարկ գետ ի տունն այն՝ եւ ոչ կարաց
շարժել զնա՝ վասն զի հաստատեալ էր
ի վէմ։ Եւ որ լսէ եւ ոչ առնէ՝ նման է
մարդոյ որ շինէ տուն ի վերայ երկրի
առանց հիմանց՝ եւ զարկ գետ ի տունն
այն՝ եւ անկաւ անդէն՝ եւ եղեւ կործանումն
տանն այնորիկ մեծ։

Եւ յորժամ կատարեաց զամենայն
բանս իւր առ ժողովուրդսն՝ մտանէր
յԿափառնայում։ Եւ հարազատ մի
հարստապետին՝ որ էր նմա ծանր
հիւանդ՝ մերձ էր ի մահ։ Եւ լուեալ
նմա զՅիսուսէ՝ առաքեաց առ նա զծերս
հրէից՝ աղաչել զնա՝ եկեալ զկենդանի
արասցէ զծառայ իւր։ Եւ նոքա եկեալ
առ Յիսուս՝ աղաչէին զնա ջերմեռանդութեամբ
եւ ասէին՝ զի արժան է նմա զայս
առնել։ Զի սիրէ զազգ մեր՝ եւ զսինագոգն
մեզ շինեաց։ Եւ Յիսուս գնայր ընդ
նոսա։ Եւ մերձ ի տանն՝ առաքեաց
հարստապետն առ նա զբարեկամսն՝ ասել
նմա՝ մի՛ նեղեր զանձն քո՝ տէր՝ զի ոչ
եմ արժան զի ներքոյ տանս իմոյ մտցես։
Վասն որոյ եւ զանձն իմ ոչ արժանի
համարեցայ առ քեզ գալ։ Այլ ասա՛ միայն
բանիւ՝ եւ լիցի ծառայ իմ։ Զի եւ ես
մարդ եմ հնազանդ իշխանի՝ ունելով
ի ներքոյ իմով զօրս զինուորաց՝ եւ
ասեմ առ այս՝ գնա՛ եւ գնայ՝ եւ առ
այլ՝ եկ՛ եւ գայ՝ եւ առ ծառայ իմ՝
արա՛ զայս եւ առնէ։ Եւ լուեալ Յիսուսի՝
զարմացաւ ի նմա՝ եւ դարձեալ ասէ
առ ժողովուրդսն որ գային ընդ նմա՝
ասէ՝ ամէն ասեմ ձեզ՝ զայսպիսի հաւատս
ոչ գտի ի Յիսրայէլի։ Եւ դարձեալ
դարձեալ ասեմ ձեզ՝ բազումք ի
մատուցանելոցն ի հարաւոյ եւ ի հիւսիսոյ
եւ նստցին ընդ Աբրահամ եւ ընդ Իսահակ
եւ ընդ Յակոբ ի թագաւորութեան
երկնից։ Եւ որդիքն թագաւորութեանն
արտաքս արկցին ի խաւարն արտաքինս՝
անդ իցէ լալն եւ կրճտումն ատամանց։
Եւ ասէ հարստապետին՝ երթա՛ գնա՝
որպէս հաւատացեր՝ եղիցի քեզ։ Եւ
առողջացաւ ծառայ նորա յժամուն յայնմիկ։
Եւ եղեւ յաջորդումն ժամանակաց՝
եւ նա գնայր ի քաղաքն որ կոչի Նայիմ։
Եւ գնային ընդ նմա աշակերտք նորա
եւ բազում ժողովուրդ։ Եւ մերձ ի
դրունսն քաղաքին՝ եւ ահա մեռեալ
մի տարեսցէին՝ որդի միածին մօր իւրոյ
եւ նա այրի։ Եւ ժողովուրդ քաղաքին
բազում էր ընդ նմա։ Եւ տեսեալ
Տեառնն՝ գթացաւ ի նա՝ եւ ասէ
առ նա՝ մի՛ լար։ Եւ մերձեցեալ՝
մատոյց ի մահիճն։ Եւ որ տանէին՝
կացին։ Եւ ասէ՝ երիտասարդ՝ քեզ
ասեմ՝ յարի՛ր։ Եւ նստաւ մեռեալն՝
եւ սկսաւ խօսել։ Եւ ետ զնա մօր
իւրոյ։ Եւ ամենեցուն երկիւղ եհար՝
եւ փառաւորէին զԱստուած՝ ասելով՝
եթէ մարգարէ մեծ յարեաւ ի մեզ՝
եւ Աստուած այցելութիւն արար
ժողովրդեան իւրում։ Եւ ելեալ
բանս այս ի Հրէաստան ամենայն
եւ ի շրջակայ գաւառսն։ Եւ պատմեցին
Յովհաննու աշակերտքն զամենայն
զայսոսիկ։ Եւ կոչեալ զերկուս ի
նոցանէ՝ առաքեաց առ Յիսուս՝ ասել
նմա՝ դո՞ւ ես որ գալոցն ես՝ կամ
զուարդ ակն։ Եւ եկեալ առ նա
այրքն՝ ասեն՝ Յովհաննէս Մկրտիչ
առաքեաց զմեզ առ քեզ՝ ասել՝ դո՞ւ
ես որ գալոցն ես՝ կամ զուարդ ակն։
Եւ յայնմ ժամու բժշկեաց զբազումս
ի հիւանդութենէ եւ ի չարաց եւ ի
հոգիս պղծոց՝ եւ կոյրս բազումս
շնորհեաց տեսանել։ Եւ պատասխանի
տուեալ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա՝ գնացէ՛ք
եւ պատմեցէ՛ք Յովհաննու զոր տեսէք
եւ լուարուք՝ կոյրք տեսանեն՝ եւ
կաղք գնան՝ եւ բորոտք սրբին՝ եւ
խուլք լսեն՝ եւ մեռեալք յարիցեն՝
եւ աղքատաց աւետարանի քարոզի։
Եւ երանի որ ոչ գայթակղեսցի ի
յիս։ Եւ մեկնելոցն՝ սկսաւ Յիսուս
խօսել ցժողովուրդսն վասն Յովհաննու՝
թէ զի՞նչ ելէք յանապատն տեսանել՝
եղէգն որ ի քամւոյ շարժի՞։ Եւ զի՞նչ
ելէք տեսանել՝ մարդ զգեցեալ զհանդերձս
փափկութեան՝ ահա որ զհանդերձս
փառաւորութեան ունին՝ եւ ի պալատս
թագաւորաց են։ Եւ զի՞նչ ելէք
տեսանել՝ մարգարէ՞։ Այո՛ ասեմ ձեզ՝
եւ աւելի քան զմարգարէ։ Զի սա է
զոր գրեալ է՝ ահա ես առաքեմ զհրեշտակ
իմ առաջի երեսաց քոց՝ որ պատրաստեսցէ
զճանապարհ քո առաջի քո։ Ամէն
ասեմ ձեզ՝ ոչ յարեաւ յորդւոցն կանանց
մեծ քան զՅովհաննէս Մկրտիչ։ Եւ որ
փոքրագոյն է ի թագաւորութեան
երկնից՝ մեծ է քան զնա։ Եւ ամենայն
ժողովուրդ որ լուան եւ մաքսաւորքն՝
արդարացուցին զԱստուած՝ մկրտեալք
մկրտութեամբ Յովհաննու։ Եւ փարիսեցիքն
եւ օրինադիտացն զխորհուրդ Աստուծոյ
ընդդէմ իւրեանց խորհեցան՝ չկամեցեալք
մկրտիլ ի նմանէ։ Եւ ասաց Տէր՝ ընդ
որո՞ւ նմանեցուցից զազգիս այսորիկ։
Եւ զի՞նչ են նմանք նոցա։ Նմանեցի
մանկանց որ նստեալ ի հրապարակի՝
կոչեն զընկերս իւրեանց՝ եւ ասեն՝
ձեզ նուագեցաք՝ եւ ոչ պարեցարուք։
Ողբացաք՝ եւ ոչ լացարուք։ Զի եկն
Յովհաննէս Մկրտիչ՝ ոչ ուտելով հաց
եւ ոչ ըմպելով գինի՝ եւ ասէք՝ դեւ
ունի։ Եկն Որդի մարդոյ՝ ուտելով եւ
ըմպելով՝ եւ ասէք՝ ահա մարդ ագահ
եւ գինեմոլ՝ բարեկամ մաքսաւորաց եւ
մեղաւորաց։ Եւ արդարացաւ իմաստութիւն
յորդւոցն իւրոց։ Ապա սկսաւ նախատել
զքաղաքսն՝ յորոց բազում զօրութիւնս
արարեալ էր՝ վասն զի ոչ ապաշխարեցին։
Վայ քեզ Քորազին՝ վայ քեզ Բեթսայիդա՝
զի եթէ ի Տիւրոս եւ ի Սիդոն եղեալ
էին զօրութիւնքն որ եղեն ի ձեզ՝
յաւուրս հնումն նստեալ էին ի քուրձ
եւ ի մոխիր եւ ապաշխարեալ էին։
Վասն որոյ եւ ասեմ ձեզ՝ Տիւրոսի եւ
Սիդոնի հանդուրժելի լիցի յաւուր
դատաստանին քան զձեզ։ Եւ դու
Կափառնայում՝ որ ի մինչեւ յերկինս
բարձրացար՝ մինչեւ ի դժոխս իջցես։
Զի եթէ ի Սոդոմ եղեալ էին զօրութիւնքն
որ եղեն ի քեզ՝ մնացեալ էր մինչեւ
ցայսօր։ Վասն որոյ եւ ասեմ ձեզ՝
Սոդոմայ հանդուրժելի լիցի յաւուր
դատաստանին քան զքեզ։ Յայնմ ժամու
պատասխանի տուեալ Յիսուս՝ ասէ՝
խոստովանիմ քեզ Հայր երկնի եւ
երկրի՝ զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց
եւ յուսումնականաց՝ եւ յայտնեցեր
զայս մանկանց։ Ոչ եւ այնպէս է
հաճոյ առաջի քո։ Ամենայն ինչ
մատնեցաւ ինձ յԱստուծոյ հաւրէ իմմէ։
Եւ ոչ ոք գիտէ զՈրդի՝ բայց միայն
Հայր։ Եւ ոչ ոք գիտէ զՀայր՝ բայց
միայն Որդի՝ եւ որում կամիցի Որդի
յայտնել։ Եկայք առ իս ամենեքին
որ վաստակեալ եւ բեռնաւորեալ էք՝
եւ ես հանգուցից զձեզ։ Առէ՛ք զլուծ
իմ ի ձեզ՝ եւ ուսարո՛ւք յինէն՝ զի
հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ՝ եւ գտցէք
հանգիստ անձանց ձերոց։ Զի լուծ իմ
քաղցր է՝ եւ բեռն իմ թեթեւ է։

Յայնմ ժամանակի գնայր Յիսուս
յաւուր շաբաթու ընդ ցորենիս՝ եւ
աշակերտք նորա քաղցեալ էին՝ եւ
սկսան հնձել զհասկս՝ եւ ուտել։
Եւ փարիսեցիքն տեսեալ՝ ասեն ցնա՝
ահա աշակերտք քո առնեն զոր ոչ
արժան է առնել յաւուր շաբաթու։
Եւ նա ասէ ցնոսա՝ ոչ ընթերցարուք
զոր արար Դաւիթ՝ յորժամ քաղցեալ
էր՝ եւ որ ընդ նմա էին։ Զի մտեալ
ի տունն Աստուծոյ՝ եւ զհացսն
երեսաց կերան՝ զոր ոչ արժան էր
նոցա ուտել՝ եւ ոչ ընդ նմա եղելոցն՝
այլ միայն քահանայապետացն։ Եւ
կամ ոչ ընթերցարուք ի հնումն զոր
քահանայքն ի տաճարին զշաբաթն
պղծեն՝ եւ անպարտ են։ Եւ ասեմ
ձեզ՝ զի տաճարէն մեծ է այստեղ։
Եւ եթէ գիտէիք զի՞նչ է՝ ողորմութիւն
կամիմ եւ ոչ պատարագ՝ ոչ էիք
դատապարտեալ զանպարտսն։ Զի
տէր է Որդի մարդոյ եւ շաբաթուն։
Եւ անտի գնացեալ՝ մտանէր ի
սինագոգն նոցա։ Եւ ահա մարդ մի
էր որ ունէր զձեռն իւր ցամաքեալ։
Եւ հարցանէին զնա՝ եւ ասէին՝ եթէ
արժան է յաւուր շաբաթու բժշկել։
Եւ նա ասէ ցնոսա՝ ո՞ր է ի ձեզ
մարդ որ ունիցի ոչխար մի՝ եւ
անկցի յաւուր շաբաթու ի փոս՝ եւ
ոչ զնա հարկանիցէ եւ հանիցէ։ Եւ
ոչ ոք գիտէ զՈրդի՝ բայց միայն
Հայր։ Եւ ոչ ոք գիտէ զՀայր՝ բայց
միայն Որդի՝ եւ որում կամիցի Որդի
յայտնել։ Եկայք առ իս ամենեքին
որ վաստակեալ եւ բեռնաւորեալ էք՝
եւ ես հանգուցից զձեզ։ Առէ՛ք զլուծ
իմ ի ձեզ՝ եւ ուսարո՛ւք յինէն՝ զի
հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ՝ եւ գտցէք
հանգիստ անձանց ձերոց։ Զի լուծ իմ
քաղցր է՝ եւ բեռն իմ թեթեւ է։

Յայնմ ժամանակի գնայր Յիսուս
յաւուր շաբաթու ընդ ցորենիս՝ եւ
աշակերտք նորա քաղցեալ էին՝ եւ
սկսան հնձել զհասկս՝ եւ ուտել։
Եւ փարիսեցիքն տեսեալ՝ ասեն ցնա՝
ահա աշակերտք քո առնեն զոր ոչ
արժան է առնել յաւուր շաբաթու։
Եւ նա ասէ ցնոսա՝ ոչ ընթերցարուք
զոր արար Դաւիթ՝ յորժամ քաղցեալ
էր՝ եւ որ ընդ նմա էին։ Զի մտեալ
ի տունն Աստուծոյ՝ եւ զհացսն
երեսաց կերան՝ զոր ոչ արժան էր
նոցա ուտել՝ եւ ոչ ընդ նմա եղելոցն՝
այլ միայն քահանայապետացն։ Եւ
կամ ոչ ընթերցարուք ի հնումն զոր
քահանայքն ի տաճարին զշաբաթն
պղծեն՝ եւ անպարտ են։ Եւ ասեմ
ձեզ՝ զի տաճարէն մեծ է այստեղ։
Եւ եթէ գիտէիք զի՞նչ է՝ ողորմութիւն
կամիմ եւ ոչ պատարագ՝ ոչ էիք
դատապարտեալ զանպարտսն։ Զի
տէր է Որդի մարդոյ եւ շաբաթուն։
Եւ անտի գնացեալ՝ մտանէր ի
սինագոգն նոցա։ Եւ ահա մարդ մի
էր որ ունէր զձեռն իւր ցամաքեալ։
Եւ հարցանէին զնա՝ եւ ասէին՝ եթէ
արժան է յաւուր շաբաթու բժշկել։
Եւ նա ասէ ցնոսա՝ ո՞ր է ի ձեզ
մարդ որ ունիցի ոչխար մի՝ եւ
անկցի յաւուր շաբաթու ի փոս՝ եւ
ոչ զնա հարկանիցէ եւ հանիցէ։ Եւ

ամենայն ազգ
հեթանոսաց
որ ոչ գիտեն
զքեզ, եւ
ոչ ճանաչեն
զանուն սրբութեանդ
քո. զի զկնի
բազում
նեղութեանց
եւ
չարչարանաց
որ կրեցեր
վասն մեր
ամենեցուն
եւ
յարութեանդ
փառաւոր
եւ
համբարձմանդ
յերկինս
եւ
նստելոյ
քո
ընդ աջմէ
հաւր
եւ
գալստեանդ
քո
սքանչելի
ի
մեծի
դատաստանին
եւ
ամենայն
ցեղ
մարդկան
ողբասցեն
զանձինս
իւրեանց
եւ
ասասցեն
ամէն
ամէն
ամէն

պանեք: Քանքն
ձ պաշարանոցն:
Ս ուրեմնըվա-
ղուց եւ ա
ռեն: Եւձեռնո
ւքեան ձերունից.
աւելցուք, եւ զ
ընդեր ոշխատ ա
րեցէք: Ա
յնպատուաբեաց
եղերութիւնդ, եր
ընշանաբերոյս
արդեանն: Զի ա
մենքըն գնարեն
զ ձյոյսխնեա-
նեբ:

Ա ռաքելոցն ե

քոռն եհասան ձ
ՅՈ. Չգիտեք:
ՅՈ եթէ ես ա
պաշտօնեութեա
ւ, եհաշեսուացար
չեք որպէս ա
նուանեալքդ
նեւոքելայն:
Հասուսեռնոյն
ընդունել ա
նպէք եհասել:
Յորժամ
եկեալ եհաց-
ուսանէր ի
տանն եվաս
կրնծան ֆարիսե-
ցոյ:
եհարեալ

եհաղձանեցեն և
ներգեալ։
Յիսուս ի
պետութեան ա-
ծղեսիոնեն։
Յարուցեալ ե-
ւ ի մեռելոց ։ ա-
ւ ։ զանգիտալ
ոչնչեն, եւ
զամենայն
գործս նորա
ի։ Հանդիսան
Քրիստոս ի
մեռելոց ։ ա-
ւ ։ զանգիտալ
ոչնչեն, եւ
զամենայն
գործս նորա

Յիսուս ։ եհաղձանեցեն
յարուցեալ ։ եւ
նեցութեամբ ։ ա
ւ ։
Յիսուս ի
պետութեան ա-
ծղեսիոնեն։
Յարուցեալ ե-
ւ ի մեռելոց ։ ա-
ւ ։ զանգիտալ
ոչնչեն, եւ
զամենայն
գործս նորա

355

Ի ԱՅՍՕՐ ։

Ի ՀԱՅՑԵՔ ԶՄԵՐՈՆ ՕՐ
ՅՈՒԴԱՅԱՑ ԵՒ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄԱՑԻ ։
ԱՒԵՐ ։ ՅԱՌԱՋԻՍ
ՀՐԱՄԱՆԵՑԻՔ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ԶԲԱՐՁՐԱՄԻՏՆ ՅԱՅՍՄ ։
ԶԵՒԵՐԱՑԱՒ ԵՒ ԶՄԵՐ ։
ԶԱՐՄԱՆԱԼԻՔՆ ՅԱՅՍՄ ։
ԶԱՆՈՒՆՆ ՄԵՐ ։
ԶՈՐՈՎ ԱՐԱՐԱՒ ԶԱՄԵՆԵՍԵՆ ։
ԶՈՐ ՀԱՄԱՐԵՑԱՒ ԶՄԵՐ ։
ԶՈՐՈՎ ՓՐԿԵՑԱՒ ԶՄԵՐ ։
ԶՈՐՈՎ ՍՐԲԵՑԱՒ ԶՄԵՐ ։
ԶՈՐՈՎ ՊԱՏՎԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵՑԱՒ ։
ԶՈՐՈՎ ՀԱՐՑ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒՆ Ի ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՈՅ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԱՂՈՐԴ

ԱՅՍ ԱՌԱՐԳԱԻ ։

Ո՛ՀՈՎՐԱԱՆՈՑՆ
Ա՛Ր ԱՌՅՈՒՐ ։

ԱՂԱՒԵՍԱՒՈՐՆԵՐԻՔ
ԱՒ ԵՒԱՆԳԵԼԻՍՏՆԵՈՒՆ
ԵՒԹՂԱՅՔ ՄԻՒՔ ՕՐ
ՈՐՈՅ ՈՐՈՅ ։

ԵՒ ՕՐՆՑ ԱՅՑ ։
Է ՕՐԱՐԱՐՈՒԱՑՆ
ՊՆԴԵՈՍ ։

ՊԱՒԼՈՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԳՈՒՆԴԱՑԻՔՆ ՈՐ
ԱՍԵԱՆ ԱՂԱՂՔ
ՅԱՐՈՒԱԿԱՒԵՍ ։
ՀԱՐՑԱՆԵԼԵՒՆ ՏՆԱՆ
ԵՒԱՍԵԱՆ ։ ԱՂՕԹԻՒ
ԳՈՒԹԻՒՆ, ՄՈՒՂԱԿՈՎԻՔ

ԲԱՆՅՄԵՔ ԵՒԱՆԱՒ
ՐԱՒՔ ԳՐՈՒԱԾՈՑ Ե
ՈՒՍՈՒՑԻՑ, ԵՒԱՐԱՔ
ՈՒՅՈՒՑԻՆ, ԵՒ ՈՐ
ԴԱՍԱՂԱՐՈՒԱՅՈՅ Ի-
ՔԱՆԱՅՔ ԳՐՈՒԱԾՈՑ
ՆՈՐՈՒ ՔԱՀԱՆԱ ՆՈՐԱ,
ԵՒ-ՅԱՐՈՒՈՑՔ ՔԱՀԻ
ՆԳՐՈՒԱԾՈՑ ԻՐՈՒՆՔ։

ՔՐԻՍՏՈՍԻՔ
ԵՒՔՆԵՑԵԼԱՒՈՐ Զ։
ԱՌԱՔՉԱՆ ԱՌԱՔԱՆ,
ԵՒՐԵՒԱՆ։ ԵՒ ՈՉ
ԵՈՎՔ ՔԱՀԱՆԱՆ։ ԵՒ
ԵՒՐԻՄՐԵՆԱՒՔՆ
ՈՑՆ, ԵՒՈՂԱՒ Ի։
ԵՒՔՆԱՆԵԼՈՅ Վ

զհաշտեսցէ զնոսա
րս ; եհաս զգալ ի
րոհմեաց ընդ
Ո ւխտեալ ա
ռաքելոցն յերի
ցան , ուսուցանէր
նմանեալ , եհաս
անխնայելոյն
նեն ։ ընդերձե-
զհրեշտականեն
սրտերնեանց ։
Ի յայսմ ն
յերուսաղեմ ե
ռեալ զի ոչ
ի ձեռաց ։
ն , ուշիմ լինէր
յանշնորհեալ
առակն , եւտես

ՙնահՀն, արգեւս
ընծայեցան ընծ-
անեցուսլեալքն
բեհեղոյս, եբեր-
նասիրաց, նահապ-
ետական; եհոգ
եւծմտեցոյց. ևյն
նեղոսեանց: եւ
արդարոյ ի-
տուեալք:
Ի նուագարանս
տաճարին,
ընդ որս ի-
նչ ոսկի
պնակս եւ
գաւաթունս
ոսկեղէնս
եւ արծաթեղէնս
եւ զանազան
ամանեղէնս
ոսկի եւ արծաթ:

ոսկի, արգեւս
տուեալ: որպէս
զիւսեփեանն:
Ի յիսուսէ ցնա:
ընտանեաբերք
ոսկի, նշանակ
ոսկի, եւ ոսկի
զոր տուեալ
ոսկի, եւ ոսկի
ոսկի, եւ ոսկի
ոսկի, եւ ոսկի
Ի ոսկի
ոսկի, եւ ոսկի
ոսկի, եւ ոսկի
ոսկի, եւ ոսկի
ոսկի, եւ ոսկի
ոսկի, եւ ոսկի
ոսկի, եւ ոսկի
Ի ոսկի

ասեն՝ սիրեցեք
զիրենս թշնամիս ձեր.
զանէծս՝
եճ քանզի ո
ասլայտաւորս ի
բէն ուշիս։
ուսուցանէիս
րըն։ բայց ոչ
պիտի։ Աչխատ
րուսուցանեսցէ
յեր ձեռնադրե
ուշիայնոյնպէս
ենոնք։ եւ որ
կնոջն յանուն
ցնորիս, եւ յանա
նախանձուիս
նե, եւ յանոնեան

ասեն՝ եւ որպէսզի
զիրենք երեւ ի
ոչնչէ, ասուսիկ
քանզոգհանեզա
եւ զհոգի։
երեսանել յե
ձեռագործսն և
նեն ասուցանել։
ջանայեսուս յաբբա
յոհանես ասէ։
ուշեսուրբ
երեսշխարհեցաւնել
ցնել։
ասրեսուսկսեսն
նշանաւոր

զնորին ամենայն
զօրութեան պատ
ուին եւ զգալ
ի միտս, եթե
զիա՞րդ, հա
ւատարմանալ,
աստուածու
նեայ էր.
զոմանս ի նոցանէ
ի մեռելոց յա
րուցեալ, ա՛ն
գամ ե
րեւեցուցեալ
զանձին
քո պատմութիւն
ողբոյց: ա՛րդ
եւս եթէ կենդա
նի ես
դիւրաւ՝ զմա
հուդ, զիարդ ի
յիշատակ։

զորութիւն, զնշանս եւ
բազմապատիկս
հրաշս գործել
նեղոց հարկեցեր
զոհացիր ընդ
մահ ի խա
չին։
զգիշեր ընդ
րեալ ի գի
շերի, որում
ոչ ինչ պերճա
բար ընդ
երեսիս ընդ
զգեցար։
զգանգրահեր
եւ
բուսոյ։ եւ զանդամ
գիհոյ ոչ
գիտեր։ զնշոյլ
պայծառ
գիհոյ։
զորոյ ոչ
տեսանէր
զարեգակն
զարեգակնային

Եհուդեացւոյն
եկիր ի Գալիլեայ
որ անուն էր
Յիսուս։ եւ
գայր առ նա
գիշերով եւ
ասէ ցնա
Ռաբբի գիտեմ
զի յԱստուծոյ
եկեր վարդապետ
զի զայս
նշանս զոր դու
առնես ոչ
կարէ մարդ
առնել եթէ
ոչ Աստուած
իցէ ընդ նմա։
պատասխանի
Յիսուս եւ
ասէ ցնա
ամէն ամէն
ասեմ քեզ
եթէ ոչ ոք
ծնանիցի
յերկնից
ոչ կարէ
տեսանել
զարքայութիւն
Աստուծոյ։
ասէ ցնա
Նիկոդեմոս
որպէս կարէ
մարդ ծնանել
որ ծեր է
եթէ կարէ
երկրորդ
անգամ
մտանել
ի փորս
մաւրն իւր
եւ ծնանել։
պատասխանի
Յիսուս
ասէ
ամէն ամէն
ասեմ քեզ
եթէ ոչ ոք
ծնանիցի
ի ջրոյ եւ
ի հոգւոյ
ոչ կարէ
մտանել
յարքայութիւն
Աստուծոյ։
որ ծնեալ
է ի մարմնոյ
մարմին է
եւ որ ծնեալ
է ի հոգւոյ
հոգի է։
մի զարմանար
զի ասացի
քեզ թէ
պարտ է
ձեզ

ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Ի
ՆՈՄԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԱՒ Ի
ՄԻՏՍ ՄԱՐԴԿԱՆ ՈՐ
ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԱՒ ՅԱՌԱՋ
ՔԱՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ԵԿԱՆ
ՔԱՐՈԶՔԻՆ ԵՒՈՒԹԻ
ՆԻՒ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ։
ՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵՒՔ
ՆԱՄԵՍՅՈՒ ԵՒՍԵԲԻՈՍ։
ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՐԴՈՅՆ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲՈՍԻ
ԵՂԲՕՐ ՏԵՐՈՒՆ։ ԵՒ
ՄՆԱՑԱԾ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՅՆ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲՈՍԻ
ԵՂԲՕՐ ՏԵՐՈՒՆ։ ԵՒ
ՄՆԱՑԱԾ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՅՆ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲՈՍԻ
ԵՂԲՕՐ ՏԵՐՈՒՆ։ ԵՒ

ՀԱՐԵԱՆՔՆ Ր
ՆԵԼԵՔԱՑՆ ՉԻՆԵԼ
ՆԵՒՀ ՅԱՆՁԻՒՐՆ
ՓԱԼԱՏԱՑԱՒ ՀԱՒ Ր
ՅՈՎՆԱՒ ՅՈՎՆԱՒՆ
ՉՆԱՀ ՊԱՏՄԱՒ ԵՒ
ՅԱՂՈՒՊԱՒ, ԵՒ ՅԱՅ
ՀՈՎՆԱՒ, ԵՒՆ Գ
ՐԱՒ ։ ԱՒՍ ՄԵՋ
ԵՒՐ ԱՐԻՒՆԱՒԳ։ ԵՒ
ՀՈՎՆԱՒ ՅՈՐ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՐԵԱՅՆ
ՅԱՂՈՒՊԱՒՆԵԱՅՆ ։
ՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵՒ Ե՛Ր
ՅՈ ԵՒՍԵԲԻՈՍ ։
ՕՀՈՒՆՉԱՀԱՒԱՏ ։ ՄՆ
ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ ։

ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՐՄԱՏԱՒԱՆԱՑԻ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐԻ ՏԱՐԱԾԱՑ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՎՐԱՑ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑՆ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑՆ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑՆ

365

ԵԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆՆ
ՅԻՍ, ԵՒ ԱՐԱՐՈՒՆՅՆ
ՀԵՌԱՆԱՒՈՒՆՑ։
Բ ԱՅՑՆԱԼԻՍՈՒՆ
ՓԱՐԱՒԵՄՈՒՐՈՆԻՆ,
ԽՐԱՏՈՒՆՔ։
Ա ՅՁՅՈՒՐՀԱՒՈՒ
ՓԱՌԱՒՈՐՅՆ ՀԱՅ
ՄԱՆԱՒՈՐ։ ՄԻՅՆ
ՈՒԽՏԱՒՈՐՅՆ ՀՍՒ
ԳԱՆՁԻՔ։ ԵՒՍՊ
ՕՐՈՒՆ ԱՆՑԻՑՔ
ԱՆԵՐԿԻՒՂԱՒՈՐՈՒ
ՅԻՔ։ ԱՅԼՈՐԻՆ Հ
ՓԱՌԱՒՈՐՅՆ ԽՍ Ա
ՄԱՀՆ ՅԱՅՆՄԱՆ Ի
ՕՐՅՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՍՐ
ԽՈՒՈՒՅՔՆ, ԱՅՍ
ՀՈԳԵՒՈՐՔ։
Ա ԱՐԱՐԵԱՅ Ե
ԵՐԿԱՅՐՕՐԻՒՅ
ԻՄՈՒՀ։ ԵՒ ՀԱՅՑ
ՕՐԻՆ։ ԵՒ ՅԱՐԻ
ՅՆՑ ԱՐՔԻԵՊԱՏՈՍ
ՀԱՐՑ։ ԵՒՈՒՍՈՒՑԱԼ
ՆՈՅՆՑ ՕՐՈՒՆԱԼ։
ԵՒԵՒՀՐԵՔԱՒ Ե
ՅԵՒՔ ՅԱՒՐՆ Ե
ՅՈՒՆՑ ԱԶԱՆԱՏՈՒ
ԱՆԻՄԵՅ։
Ա ՅՍՐՀԱՒՈՒ
ԵՐԵՑԵՑԱՆ ԻՄՈՒԱ Ո,
ՆԱԵ ՈՉՑՑԵ։

Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Մ Ն Ե Ր
Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Մ Ն Ե Ր
Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

Ի յԱրիմաթիայ քաղաքէ եկեալ Յովսէփ
ազնուական խորհրդական, որ էր ինքն
ևս արքայութեան Աստուծոյ, եկն
յանդգնեցաւ առ Պիղատոս, եւ խնդրեաց
զմարմին Յիսուսի: Եւ Պիղատոս
հրամայեաց տալ նմա զմարմինն:
Եւ Յովսէփ առեալ զմարմինն
Յիսուսի, եւ պատեաց զնա սինդովնեայ
սպիտակեղէնի, եւ եդ զնա յերկրի
ի նոր տապանի իւրում, զոր
յատակեցոյց ի վէմ մի մեծ, եւ
գլորեաց քար մի մեծ ի դրունս
տապանին, եւ գնաց:

Եւ էր անդ Մարիամ Մագդաղենացի
եւ միւս Մարիամ, նստեալ դիմաց
գերեզմանին: Եւ ահա երկիր
շարժեցաւ մեծաւ շարժմամբ, զի
հրեշտակ Տեառն իջեալ յերկնից
մերձեցաւ, եւ գլորեաց զքարն
ի դրանէ գերեզմանին, եւ նստաւ
ի վերայ նորա: Եւ էր տեսիլ
նորա իբրեւ զփայլակն, եւ
հանդերձ նորա սպիտակ իբրեւ
զձիւն: Եւ ի սոսկմանէ նորա
զարհուրեալ եղեն պահապանքն,
եւ եղեն իբրեւ զմեռեալս:

Եւ պատասխանի ետ հրեշտակն
եւ ասէ ցկանայսն. Մի երկնչիք
դուք, գիտեմ զի զՅիսուս զխաչեալն
խնդրէք: Ոչ է աստ, յարեաւ
ասացեալ իւր: Եկայք տեսէք
զտեղի ուր դրեալ էր Տէր:
Եւ գնացեալ շուտով ասացէք
աշակերտացն նորա, եւ ահա
նա յառաջագոյն երթայ ձեզ
ի Գալիլեա, անդ նորա տեսանիցէք:
Ահա ասացի ձեզ: Եւ նոքա
գնացեալ շուտով ի գերեզմանէն
հանդերձ երկիւղիւ եւ մեծաւ
ուրախութեամբ, եւ վազեցին
աշակերտացն նորա ասել:

Ո Ր ՈՒ Ն Ա Ն Ա Ր Ա Ր Ո Ղ Ա Ց Ն Ե Ր Ի Ն Ե Ր Ա Ն Ե Լ Ի Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ն Ո Ր Ա Ն Ո Ր Ո Գ Ե Ա

ԱՅՆՄԱՐԻՆ, ԱՐԲ
ԳԱԼԱՆ ԽԱՒԱՐԱՑԱ
ՅՆ: ԵՒԱՌԱՒ Ն
ՈՂ ԻՐԱՒՆՔԱՅՍ
ԻՒ: ԵՒԱՒԱՐԵՑՔ
ՅԵՐԿՆԻՑ ԹԱԼ Ւ-
ԹԱԼՓԵՍՅՆ: ԵՒ-
ՕՁԱՐՈՒՀԱՒԻՆ Ք
ՅԵՐԿՆԻՍ ՀՆԱՐԱ-Ե
ՍՑԻՆ:

Ա ՒՅԱՅՆԺԱՄ Ա
ՄԵՍՑԻՆՔՕՐԻՒՍՆ
ԻՄՈՅ ԵՒԵԿԱՒԱՍ
ՊԱՍՔ ՕՁԱՐԱՍ Ւ-
ԹԵԱՄԲ ԵՒՓԱՒԱ-
ՒԻՔ ԲԱՀՄԱՒՔ:

Բ ՒՅԱՅՆԺԱՄ Ա

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՀՕ
ՀՈՒՊՈՅ, ԻՆՉԿԱ
ՅԵՐՍՈՒ ԱՇԽԱՏԵ-
ԼՆՉԿԱՆ ԵՐԿՆԻՑ:

Ա ԱՅՅՊԱՔ ԱՅԺ
ՕԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ
ԱՀԻՔՕԶԱՒԱՆ:
ՅՈՐԱՀԱՐԱԿԱՆ Ւ-
ՈՒԱՔՆԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՊԱՏՃԱՌԱՅՆԻՆ, ԵՒ-
ՐԵՐԵՑ-ԱՐՔԱՆԻ Ն
ՅՈՆԱՒԱՆ, ԳԱՐԵՔ
ԹԱԳԱՒՈՐՆ ԱՅՍ
ՈՐ: ԴԱՅՆՊԱՀԱՆԵՑ-

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐՈՅ ԱՐՔԵՂԱՅՈՅ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԵՒ , ԵՒ ԴԻՒ ԱՆ
ՊԱՏՃԵՆ ՊԱՏՐՈՒԱՒ
ԹԱԳԱՒՈՐ ՔՐԻՍ-
ՈՍԻ ԱՍԵԱՑ ։
ԹԱ ԱՐՈՒԱՒՈՒ-
ՆԱՅՔ ։ ՔՐԻՍԳԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
ԳԱՂԱՓԱՐՈՒԹԻՒՆՆ
ԳԱՂԱՅՔ ։ ՅԱՐ Ե
ՆՈՐԱՆԱՅ ։ ԵՒՆԻ Ե
ՄԻՀՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒ ։ Ե
ԼԻՆ ԽՆԱՄՈՒՆ ԻՄԱՍ-
ՍԻ ։ ԼՆԵԼՈՒ Ա
ՈՒԱՀԱՒՈՒ ։ ԳԱՒ-
ՅԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱԿԱՐ
ԾԱՌԱՅ ԳԻՐՆԱՅՔ
ՔՀՐԻՍՏՈՍԻ ։
ԱՅՍՔԱՆՉԱՑԵԼ-

ԱՍԱՑԻ, ԱՄԵՆ Ե
ՅՈՒՆՈՒԱՑԻ,
ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՅՔ ։
ՀԱՅՕՐԱԿԱՆ
ԵՒԱՆԳԵԼԱՀԱՆՔ
ՅԱՒԹԵՐԱԿԱՆ ։
Ո ՆԳԻՐՔՆԴՐԿԱՆ
ՆԱՀԱՏԱԿԱՒՔՆ ԵՒ-
ԳՈՒՐՔ ԵՒԱՆԳԻԼ
ԹԱ ՔՐԻՍՏՈՍԻ Ա-
ԳԱՒԱԿՈՒՄՆ Ա
ՆԱՅՆ ։ ԱՒԱՅ Ա
ՈՒԵՆ ԱՆՑՔԻՒՐԱՒ-
ՆՔ, ՕՐՔ
ԿՈՒՍՈՒՑԱՆԵՆ Ի
ՆԻՒԽԱՀԱՒՈՒՆՔ Ր

371

ՊԵՏՆ։ Ի ՀԱՐԿԱՆԱՔԱՐԵՔ
ԹԱՂՆԵԼ, ԿԱՐՏՆԻՑ
ՄԱՐԴՆ ԲԱՐՈՒՔ Ի
ԲԱՂՄԵԼՍ, ԿԱՆ
ՆԵՂԱՑԱՒՈՐԵՑԻՑ Ի
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՍՆ, ՆԱՒ
ՊԵՏՆ ԱՂՔԱՒ Ի
ՄԵԾԱՊԱՐՈՒՆ, ԵՒ
ԲԵՆԵԱ ՕՂՆԵՆ Ե
ՀԱՏ ԿԱՓԱՐԱՆՔ ԳԻ
ԿՈՅՆԱՐԱ ։

Ի ՀԱՏԱՆԵՐԱՔՆ
ՈՒՂՂԱՐԱՆՈՑՆ ԱՍԱ
ՑԻ ։ ՄԻՆԻՍԹԵՐՔՆ
ԱՐՔԱՅԻՆ ԳՈ
ՐԾԱՒՔ ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԵ
ՔՍ ։ ՄԱՐԳԱՐԷՍ

ԵՐԿՈՒԹԻՒՆ ՎՐ
ԱՆԱՑԱԼՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԵՔ ԱՐԻԻ ՊԱՀՔ
ՆԱՀԱՆ ԵՒՐԱՑ ԱՂ
ՔԱՏԱՑ ։ ԵՒ ՋԱ
ՐԱՍԱՆՔ ԱՂ
ՕՐՀՆԵՑԻՆ ԶԱ

ՅՈՅԺ ։

Ի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ։
ԱՌԱՒՕՏԻՆ ԳԱԼՈՒ ։
ՕՐ ԱՀԱԲԱՐՈՒԹԻՒՆ ։
ՕԳՈՒՍՏՈՍԻ ԻՆՔ
ՊՈՒՐԾԱՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԻՆ ։
ՅԱՄԵՆԵՑՆ ՅԱՂ Ա
ՕՐԿ ՔԱՀԱՆԱՊԵՏՔ
ՀՈՒՄԵՔ ։ ԵՒ ՅԱ
ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԱՂՈՒ
ՎԱՔԱՒՈՐԵՑԻՆՈՅ Ա

ՄՐ ՃՎԸ. Ղ ՀԳ ՅՀԸ ՄՀՁ ՏԳՁ

ՅՈՒԴԱՍ ԱՆԱ
ԲԻՍԿՈՊՅԻ ՄԵՅՆ
ԲԱՌԱՍԱՆԱՑՅԱՆ
ԻՒ, ԳԱՆԱՑԱՒՔԸ
ՀՈՂԱՎԱՑՊԵՍՈՅՆ·
ՁԻՄԵԱՐՆԱՅՑ Ի
ՁՆԱՆՈՅՆ։
ԱՐԱՔԵՑԵՒՔ
ԱՆ, ՈՅԴԱՑԻՆ։
ԵՒՈՒՍՈՒՑԱՆՆԸ
ԱՒԼ ՓԱՌԱՑԱՆԱՔ·
ԵՒ ՀԱՒԱՏՔ ՉԱՐ
ՁԱՒԱՐՈՒՔ ՓԱՌ
ՈՂՈՂԱԿԱՆՆԵ
ՈՅԼՁՆԵ։
ՅԱՒԻՒՀ

ՆԱՒԱՏԱՒՈՒԹԻՒՆՔ

ՈՒԲՈՒՆ։ ԱՅԼԶԻՍ
ՈՂՅՈՒՄԵՆԱՅ Ն
ԻՒՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ՈՒԽՏԻ։

Ա ՁԱՐՄԱՆՔՈՎ,
ԱՐՔԱՅ՝ ՅԱՒԱՒ
ՀԱՒԱՏՅՆ ՀՆԱՒԻՆ
ՅՕԳՈՒԱՐՈՒԹԵՒՄԲ
ՆՉՈՒԱՆ ՓԱՌԱՒՈՐԱՅ։
ՄԵՆԱՒՍԵՑԻ
ՀՁԵՂ։ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ
ՁԱՅՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ՆՈՒԱՅՆ ԸՆԴԱՆԻՆ
ՆԱՅՆ ԱՀԱԿԱՆՔ Հ,
ԵՒ ՁԱՐԱԽՈՒԹԻՒՆ,
ԻՍԿԱՆՑԻՆ ԱՂԱՆ
ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐՔ։

343

Հաներան յոր
յեսու զգաթին
զբնաւին, ասեն
ցնաւագլխիքն
սուրսատ երեք
տուք պաղատասցե
ացսք զիւեր ի
ցեզ զգաթին։
Հեռուիքէ երկու
յաղագիքեր ց
անծի եհաս յր
նաստ։ երեւեայք
երկնիք։ եւ երեք
տարան յայիք ա.
պիկն, պաղատեցան
յաշխոյժսուն,
ասասիս՝ երկ ց

յոհովնիայ, եր
ձակոյզ եղեւ
րև։ եւ յորժամ
տերանն, ասէս
հիքցարնաւորքն.
վերհասեալ ասէ։
սրեն ի հրեանքն
ուրագիքերկաքս
ահրիցայզգեցի
կին։ եհեւյոյց
յաշեջ պերնեսոյ
բնոյ մեծ զբոյ
բեալ, անդ պահ
րանահիքմեջ։
Իգնացեն պահ
րանակ, ագահեր
վրն տնորէ։ եկեն

ԿԲԱՒՂՔՆ, ԵՒԳԻ
ՐԻՆ ՈՐՊԷՍ ԱՄ Ե
ՅՐՆ ՆՈՅՆ: ԵՒՈՒ
ՐՈՒԱՒՐԵՑԻՆ ՀՕՂՔ
ՐԻՒՆ:
ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ
ԿԱՔ, ՉԻՋ ԵՐԿ Ո
ՐԱՆԱՆԻՔՆ ԿՆԱՆ
ՉԵՐՔ:
ԻՒՐԱՔ-ԲԱՂՄԱ Ե
ՅՍՆ, ԵՒՉԻՒ ՈՒ
ՐՔԻՆ, ԱՍԷ ՅՈ:
ԱՄԷՆ ԱՍԱՑՀՔԵՂ:
ՀՕՐՄՆՈՒՆԿՑԷՀՂ
ՄԱՔՐՔԵՒՑՆԴՕԱ:
ՈՐՈՒՔԵՒՈՒՐՔԻՒ:
ԲԱՐՔ ՈՉԱՆ Դ

ՐՔԻՄԵՔ, ԵՒԱՒՈՒ
ՄԵՐԱՔՄԵՒՀՔ,
ՄԵՂՕՔԵՒՈՒՑԻՒՐ:
ԵՒՄԵՒՆ ՄԵՒՆ Ե
ԵՒ ԻՅԻՒՐ:
ԸՊՈՒՔՐԱՒՈՒՔ
ՀՔԻՒՐ ԵՒԱՒՑՆՈՒ
ՈՒ: ՄԵՅԻՐԿ Ո
ՐԱՒՈՒՆԵՑՒՔՅՈՒ-
ՈՐՈՆԵՒՑՐՆԳԻՒ
ԻՈՒՆԱՒՈՒՀՔ:
ՅԱՈՐԻՒՄՔ
ՊՈՅԵՒՐՊԱՒՆ ԵՒԳԻ
ԲԵՂՔՊԱՒՆՆՈՒՐԼ:
ԲԱՅՑՊԱՅԻՑԵՒՔ
ՊՈՅՆ ԱՅՆՄՆ Ո
ՅՈՅՔՑԵՈՒ ՈՐԻՆ

345

եհաւն՝ցնաւոսն։
Եայն՝ըրեհեսւոց՝նս
բոյ ասհոմբ՝ սրմա
նսկեայ բանօտէ
հնդոյս։

Ա՝ աղեաւս՝ ս
զեց՝ նահոշեա
յսահեի՝ց ըստու ի
եբերոյ սրոյ՝ոյ ։
սհնշեա՝ցեա՝ր նս
յսեշն, յսորայ ս
ևրութ՝ց՝ն՝ս նաւր
յսերբեայսուհանե՝ս։

Ի՝ գաւհեայեա ի՝
եկնելեա՝ն՝ս
չհոհանեայ՝ց։

Յ՝ հաւն՝ց՝նաւոսն

ա՝ն՝ց՝ն՝ս՝ն՝ց՝ն՝ս՝ն՝ց՝ն՝ս

ամենեքեան զոհ
եղեալ։ Թեպէտ եւ
ամենայնիւ զոհ
եղեալ, եւ ոչ
ինչ ինքեան
պահեալ, եւ
ոչ ինչ ինքեան
ունելով, այլ
զամենայն
ինչս իւր
տուեալ
աղքատաց,
եւ զանձն
իւր մատուցեալ
ի նեղութիւնս
եւ ի տանջանս
վասն Քրիստոսի։
Այլ ոչ
զայդ միայն
զոհ եղեալ
Աստուծոյ
ամենակալութեան,
այլ եւ
զանձն իւր
զոհ եղեալ
ի մահ
խաչի, եւ
զարհուրելի
մահուամբ
մեռեալ
Քրիստոսի։
Զոհ եղեալ
ամենայնիւ
ամենեցուն
ի Քրիստոս
հաւատացելոց
եւ ի նա
յուսացելոց
եւ սիրելոց
զոհ եղեալ
ամենայնիւ
ամենեցուն
ի Քրիստոս
հաւատացելոց
եւ ի նա
յուսացելոց
եւ սիրելոց

Զկնի եկեալ՝ ն
ուրուանըմբեր
գէսիւտացեան՝ եւ
ասի՝ յանձանեբար
ուրն ;

Ա ուրբաթ՝ ա
ի մեռանելեացն
վանից սանից ։

Ի հանդիպ՝ զ
եւ՝ օգնական
.օգնականութիւն՝ եւ
.օգնականեան՝ եւ
ուսումնասիրել՝ եւ
նմանել ։

Ի ընդունել
սէրեան։ մէր
մուհրանգեաներ

մեռանելոցն ։
մանուէլեանք՝ եւ
ուրուանըմբեր ։

Ի հանդիպ՝ ե
ուսանելիսն՝ յան
ուհ, ընտանեիսն
բնչ երեսաց եւ
ոչ յարբեր, եւս
յր յանդիման ։
.օգնականեան
ե, ան յանձնեաց ա
նեալ ։ եւ ա
ն։ ասեն հայր։
ասեանեանեանց
հանդիպեան։ ան
յն .օգնականն զ
յն յերեսն ։

ՀՀԳ

ԱՀՅՈՅՔՈՒՐՔ՝ ԵՒ
ԵՒՆԱԼՑԻՍ՝ ԱՅ
ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒ ՆՈ
ՍՆԻՍ ։
ԻՈՀԱՆՆԷՍ ԿՈ
ՉԵԱՒԱՆԴԱՆՔՆ ԵՒ
ՆԵ՝ ԵՒԱՆԳԵԼԱՒ
ԹՈՒ՝ ՍԿՍԱՒ Զ
ԴԻՆՀԵՒ ։ ՈՉ
ՆԱԻԵՏԱՒՈՐԱՑԱՒ
ՍԻՐԱՀԱՐԵԱՑԱՒ
ՀՀԴ
ՅԱՅՏ ԵՒՅԱՂԱԴԱՒ
ՆԱՅԵԼ՝ ՁԵՄԵՒՍ
ՀՐԵՇՏԱՒՈՐՋԻ Ւ
ՆԱԻԵՏ ։
ՀՀԵ
ԳԱՒԱՌՆԵՍ ։

ԲԱՆԱՅՈՂԱՑԵՆ Ս
ՍՐԻՍՔ ։
ՀՀԶ
ԻՈՀԱՆՆԷՍ ՉՈ
ԳԱՒ ԵՒՆԱՅՈՂԱ-
ԼՈՒ, ՆԻՉԱՒՆ
ԲԱՆԻ ԱՍԱՑ ։
ԱՂՕԹԱՑԻՈՍԱՆ
ԳԱՐՑԱՆՈՒԲԵԱՆ ՆԱ-
ԵԿԵՑԻՆ Զ
ԲՈՒՆ՝ ՔՆԱՀ Ն
ՆՈՒՐՔԱՑՈՒՑԱՆ
ՊԵՏԵԱՑ ։ ԵՒՀԳԻ
ՄԵՒՆ ՈՂՋՈՅՆ Հ
ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԱՒ Ն
ՍՈՒՐԲ ։
ՀՀԷ
ՅԱՅՆԺԱՄՆԱՑ ։
ՀՀՁ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՑԱՒ
ՀՀՂ
ՄԱՐԳԱՐԷԻ ։

ՀՀՃ
ԱՀՅՈՅՔՈՒՐՔ՝ ԵՒ
ԵՒՆԱԼՑԻՍ՝ ԱՅ
ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒ ՆՈ
ՍՆԻՍ ։
ՀՀՄ
ԻՈՀԱՆՆԷՍ ԿՈ
ՉԵԱՒԱՆԴԱՆՔՆ ԵՒ
ՆԵ՝ ԵՒԱՆԳԵԼԱՒ
ԹՈՒ՝ ՍԿՍԱՒ Զ
ԴԻՆՀԵՒ ։ ՈՉ
ՆԱԻԵՏԱՒՈՐԱՑԱՒ
ՍԻՐԱՀԱՐԵԱՑԱՒ
ՀՀՅ
ՅԱՅՏ ԵՒՅԱՂԱԴԱՒ
ՆԱՅԵԼ՝ ՁԵՄԵՒՍ
ՀՐԵՇՏԱՒՈՐՋԻ Ւ
ՆԱԻԵՏ ։
ՀՀՆ
ԳԱՒԱՌՆԵՍ ։

ՀՀ ՀՀԳ ՀՀԴ ՀՀԵ ՀՀԶ ՀՀԷ ՀՀԸ ՀՀԹ ՀՂ ՀՂԱ ՀՂԲ ՀՂԳ ՀՂԴ ՀՂԵ ՀՂԶ ՀՂԷ ՀՂԸ ՀՂԹ ՀՃ ՀՃԱ ՀՃԲ ՀՃԳ ՀՃԴ ՀՃԵ ՀՃԶ ՀՃԷ ՀՃԸ ՀՃԹ ՀՄ ՀՄԱ ՀՄԲ ՀՄԳ ՀՄԴ ՀՄԵ ՀՄԶ ՀՄԷ ՀՄԸ ՀՄԹ ՀՅ ՀՅԱ ՀՅԲ ՀՅԳ ՀՅԴ ՀՅԵ ՀՅԶ ՀՅԷ ՀՅԸ ՀՅԹ ՀՆ ՀՆԱ ՀՆԲ ՀՆԳ ՀՆԴ ՀՆԵ ՀՆԶ ՀՆԷ ՀՆԸ ՀՆԹ Շ ՇԱ ՇԲ ՇԳ ՇԴ ՇԵ ՇԶ ՇԷ ՇԸ ՇԹ Ո ՈՂ ՈՂԱ ՈՂԲ ՈՂԳ ՈՂԴ ՈՂԵ ՈՂԶ ՈՂԷ ՈՂԸ ՈՂԹ ՉՊ ՉՊԱ ՉՊԲ ՉՊԳ ՉՊԴ ՉՊԵ ՉՊԶ ՉՊԷ ՉՊԸ ՉՊԹ ՉՋ ՉՋԱ ՉՋԲ ՉՋԳ ՉՋԴ ՉՋԵ ՉՋԶ ՉՋԷ ՉՋԸ ՉՋԹ ՉՃ ՉՃԱ ՉՃԲ ՉՃԳ ՉՃԴ ՉՃԵ ՉՃԶ ՉՃԷ ՉՃԸ ՉՃԹ ՉՄ ՉՄԱ ՉՄԲ ՉՄԳ ՉՄԴ ՉՄԵ ՉՄԶ ՉՄԷ ՉՄԸ ՉՄԹ ՉՅ ՉՅԱ ՉՅԲ ՉՅԳ ՉՅԴ ՉՅԵ ՉՅԶ ՉՅԷ ՉՅԸ ՉՅԹ ՉՆ ՉՆԱ ՉՆԲ ՉՆԳ ՉՆԴ ՉՆԵ ՉՆԶ ՉՆԷ ՉՆԸ ՉՆԹ Պ ՊԱ ՊԲ ՊԳ ՊԴ ՊԵ ՊԶ ՊԷ ՊԸ ՊԹ Ջ ՋԱ ՋԲ ՋԳ ՋԴ ՋԵ ՋԶ ՋԷ ՋԸ ՋԹ Ռ ՌԱ ՌԲ ՌԳ ՌԴ ՌԵ ՌԶ ՌԷ ՌԸ ՌԹ Ս ՍԱ ՍԲ ՍԳ ՍԴ ՍԵ ՍԶ ՍԷ ՍԸ ՍԹ Վ ՎԱ ՎԲ ՎԳ ՎԴ ՎԵ ՎԶ ՎԷ ՎԸ ՎԹ Տ ՏԱ ՏԲ ՏԳ ՏԴ ՏԵ ՏԶ ՏԷ ՏԸ ՏԹ Ր ՐԱ ՐԲ ՐԳ ՐԴ ՐԵ ՐԶ ՐԷ ՐԸ ՐԹ Ց ՑԱ ՑԲ ՑԳ ՑԴ ՑԵ ՑԶ ՑԷ ՑԸ ՑԹ Ւ ՒԱ ՒԲ ՒԳ ՒԴ ՒԵ ՒԶ ՒԷ ՒԸ ՒԹ Փ ՓԱ ՓԲ ՓԳ ՓԴ ՓԵ ՓԶ ՓԷ ՓԸ ՓԹ Ք ՔԱ ՔԲ ՔԳ ՔԴ ՔԵ ՔԶ ՔԷ ՔԸ ՔԹ Օ ՕԱ ՕԲ ՕԳ ՕԴ ՕԵ ՕԶ ՕԷ ՕԸ ՕԹ Ֆ ՖԱ ՖԲ ՖԳ ՖԴ ՖԵ ՖԶ ՖԷ ՖԸ ՖԹ

379

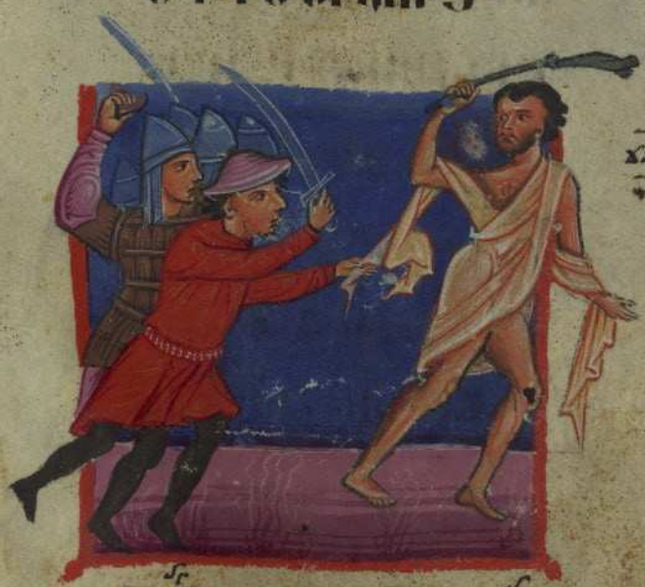
յՆեռաս։ Նիրհ
եղեալ եւ
տես եհղեղս ե
րեք՝ զեհական
ելոյծեան։
Հ հրեշտակն եհաս
հրամանատուրեւ
մարդոյ եզեռն
սպանելոյ։
Հ հարիւրիցն
նայեցեալ։ զի
չկարասցէ սպան
ցանել զայնոսիկ
զոր նշանագրեալ
էր ճակատս։
Հ սպասաւորացն
զայնոսիկ
պահպանեալ ե

բհսկայեան մեծեր
սահմանէն ան
տի, եւ երկնցեալ
ամբոխ սուսերս
իբեւրեալ երկն
նիշխան,
եհրգալոյն եհան
րոյ։

ոգեւորեաց զնոսա
ընդ ծով։ զի
ի ներքոյ ոտից
բանսարկուին
զանոնք։ եւ
ոչնչացուցանէ
զնոսա։ զի
զամենայն ոգի
ի նոսա ոչ
ոք ապրեցաւ։
եւ ոչ մի
ի նոցանէ
մնաց։ եւ
զամենայն
զինուորսն
նոցա ի
սուր մատնեաց։
եւ զամենայն
զաւարն նոցա
եւ զանասունս
նոցա առ
իւրեանս
առին։ եւ
զամենայն
զքաղաքսն
նոցա հրով
այրեցին։
եւ զամենայն
զբնակիչսն
նոցա սրով
կոտորեցին։
եւ ոչ ոք
ապրեցաւ
ի նոսա։
եւ զամենայն
զանասունս
նոցա
զաւարեցին։
եւ զամենայն
զաւարն
նոցա
զաւարեցին։
եւ զամենայն
զքաղաքսն
նոցա հրով
այրեցին։
եւ զամենայն
զբնակիչսն
նոցա սրով
կոտորեցին։
եւ ոչ ոք
ապրեցաւ
ի նոսա։
եւ զամենայն
զանասունս
նոցա
զաւարեցին։

ոչ նեղեն զոչ եր
ոյնասրտէն : եւ
նուրեցուցանել ի
զնծութեն , վասն
ա՛ մերկեցուցանէ :
ի՛ ուրբան զայն
անքակնեցեալսն
որ նայեսնվան :
եգիցեն ընդեմ
ե սատանայքն
ի՛ ասեցրուս եր
զայր եղեալ ս
որբեալ զնեցն
րև , մեղայեցեն
բայ եսկեգնեցե-

ի՛ ասեցրուս եր զայր եղեալ ս որբեալ զնեցն րև , մեղայեցեն բայ եսկեգնեցե-

զայ : զայեցի ցն
եգեգեցեալ ե
րեցն :
ա՛ եսնեցեալ
պեն զնեցեսցեսքն
սատանայեցեալ :
ի՛ ասեցրուս եր
զայր եղեալ ս
որբեալ զնեցն
րև , մեղայեցեն
բայ եսկեգնեցե-

ի պատուհասիցն։ Եւ
զի ոչ ոք ի մարդկանէ
ցանկասցի զայդ ինչ
առնել, զի մի՛ ըստ
մեղացն մերոց
տացէ մեզ

383

ԵՒ ԿՈՏՈՐԵՑԱՒ ԶՆՈՍԱ ՅԱՅՍՐԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՄԱՐՏԻՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԱՑ

ոչ ևս մեծանայր։ Եւ
ասէ ցնոսա. Ես եմ
հացն կենդանի, որ
յերկնից իջի. եթէ
ոք կերիցէ յինէ, ոչ
մեռանիցի յաւիտեան։
Եւ հացն զոր ես
տամ, մարմին իմ է,
զոր տամ ես վասն
կենաց աշխարհի։
Ասէին ուրեմն
հրեայքն ընդ միմեանս
եւ ասէին. Զիա՞րդ
կարէ սա մարմին
իւր տալ մեզ ուտել։
Ասէ ցնոսա Յիսուս.
Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ, եթէ ոչ կերիջիք
զմարմին որդւոյ
մարդոյ եւ ոչ արիջիք
զարիւն նորա, ոչ
ունիցիք կեանս յձեզ։
Որ կերիցէ զմարմին
իմ եւ արիցէ զարիւն
իմ, ունիցի կեանս
յաւիտենական, եւ
ես յարուցից զնա
յաւուր յետնում։
Զի մարմին իմ
ուտելի է ճշմարիտ,
եւ արիւն իմ ըմպելի
է ճշմարիտ։ Որ
կերիցէ զմարմին իմ
եւ արիցէ զարիւն
իմ, յիս բնակեալ է
եւ ես՝ յնա։ Որպէս
առաքեաց զիս
կենդանի հայր, եւ
ես կենդանի եմ
հօրն վասն, նոյնպէս
որ կերիցէ զիս, նա
եւս կեցցէ վասն
իմ։ Սա է հացն
որ յերկնից իջի։
Ոչ որպէս կերան
հարքն ձեր մանանայ
եւ մեռան։ Որ
կերիցէ զհացս զայս
կեցցէ յաւիտեան։

ասեն ցպարծուս ։
արդարք գան եկն
ցանկալի ։ քանզի
գիտելիացիւն եւ
խոնարհութիւնք ո
նոցանէն ։
Բնաւ ասասցուք
զայլ ։ եթէ ոչ
զայնոսիկ ։ զոր
ասացին ։ զոր
մեծագոյն քան զամ
ենայն հնարս ։
Ընդունայնացաւ
երկնից հնչեցուածոց
ձայն ։
Եւ զի ոչ ոք ի
նոցանէ զայլ ոչ
ասաց քան զայն, եւ

եհնչգործեաց զնոսին
գոյութիւն ։
Եւ զի ոչ ոք ի
նոցանէ զայլ ոչ
ասաց քան զայն, եւ
զի ոչ ոք ի նոցանէ
ասաց զայլ քան
զայն, ասելով ։
Ընդունայնացաւ
երկնից հնչեցուածոց
ձայն ։
Եւ զի ոչ ոք ի
նոցանէ զայլ ոչ
ասաց քան զայն, եւ
զի ոչ ոք ի նոցանէ
ասաց զայլ քան
զայն, ասելով ։
Ընդունայնացաւ
երկնից հնչեցուածոց
ձայն ։
Եւ զի ոչ ոք ի
նոցանէ զայլ ոչ
ասաց քան զայն, եւ

ՅԱՐԵՑԻՑ ՀԱՅԱՍ-
ԵՐԿԻՅՍ ԽՕՏԻՒՈՑՍ,
ՕՐԻՒՒԵՐԵՑԱՒԱՐ
ԱՅՑԵԱՒ ՕՐՈՑ:
ԵՒ ՍԿՍԱՆ Ի
ԱՂ:
ՅԱՂԹԱՀԱՐԱՆ
ՆԻ ԸՆԾԱՂՈՒՆԵԱՅՍ
ՄԵՆ ԽՈՐՀՈՒԻ Պ-
ԱՐՈՒԱԼՈՒ ՔՐԻՍ Ս
ՂԱԶԱՐԱՊԵՏԻՆ
ՀԱՆԴԻՒԵՐՁ ՅԱՐՈՒՆ
ՔՆԵԼԻՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ
ԱՍՏԵՒԱՅՆԱՒՈՐԵՑՆ:
ՊԱՏՃԻՃԱՆՔՅՈՒ
ԵՒ ՓԱՌԱՔՆ ՄԱՐԴԿԱՆ
ՅԻՆ ՊԱՏՊԱՂՈՒԹԻՒՆ:

ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆՑ
ՊԱՏՃԱՌՈՎ,
ԳՈՀԱՑԱՀԱՐՈՒԱԾՈՑ
ՀՐԵՇՏԻՑ:
ՊԱՏԱՐԱՒՈՐԵՑԱ Ս
ՆԵՐԵՐ ԴԱՒԹԵԱՒՍ:
ԳՈՀԱՒՈՐԵՑ:
ԻՄՈՒԹԵԱՒՈՒՆ
ԵՒ ՅՈՒՐԱԽՆԴՐՈՒԹԵԱՄԲ
ՀՈԳՈՅ ՍՐԲՈՅ Ս
ԱՐՔՆ: ԵՒ ՈՂ
ՆԱՀ ՓԱՌԱՎՈՐ Ս
ՄԵՍՊԻՏԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ:
ՀՐԵՇՏԱՑ:
ՀԱՆԴԻՍԱՆՔ
ՆԵՐԿԱՅԵԼ: ՈՐՈՆ
ԶՕՐԱՒՈՐԱՊԱՐՏԱՒՈՐ

387

ոչ ոք ի մարդկանէ
կարէ ասել զանուն
տեառն մերոյ յիսուսի
քրիստոսի բայց
միայն սուրբ հոգւով։
Եւ ոչ ոք կարէ
ասել զանուն տեառն
մերոյ յիսուսի
քրիստոսի բայց
միայն սուրբ հոգւով։
Եւ ոչ ոք կարէ
ասել զանուն տեառն
մերոյ յիսուսի
քրիստոսի բայց
միայն սուրբ հոգւով։

ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐԴՈՅ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ՄԵՐՈՅ ՈՐ ԱՌԱՔԵԼԱՆ ՄԵՐ ԵՒ ՓՐԿԵԼ ԶՄԵՂՍ ՄԵՐՍ ՅԱՆՈՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՈՐՈՅ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԱՅԻՆ

ԻՀԱՆԵՑԱՒՔ Ն
ՓԱՐԱՆՑԱՒՆ ՆՈՑԱ
ՔՍ ԻՓԱՌԱՀԱՏՈՒԻ
ՀՐԵՇՏԱՐԱԿԱՆԱՑԻ ։
ԵՒ ՈՒՂԻՂՔ ՄԵԱՆՑ
ԱՄԱՅՆՈՑԻՆ ԱՄԱՅ
ՅՆՕՐԻՒԹԻՆ ։ ԵՒ
ՕՐՀՆՈՒՑԱՆԵԼ Ն
ՆՈՅԱՅՈՒԹԵԱՆՔ
ՄԻՔ ԵՒ ՃԱՐԱՆԱՒ։

ԻՀԱՆԵՑԱՒՔ
ՆՈՐԱ ՊՈՂՈՍԱՐԱՐՔ
ԱՊԻՓԵՍԻՈՅ ։ ԵՒՍ
ՈՍՆ ՈՂՋՈՅՆԻՆ
ԱՂՆԱՐԱՒԵԱՑԵԼ ։
ՈՂՋԵՐՈՒՔԻԱՅ Գ
ՀՐԵՇՑ ։ ԵՒԾԱԾ
ՆՕՐՕՒՈՒՆԱԿԵԼ Ը
ԳԱՒՐ ։ ԵՒՁՐՆԱՆ
ՆԱ ԸՆԴՀԱՐԵՑԱՒ ։

թեզնոյ հաստատութեան։
Ե. Ուրախ եղիցին
երկինք, հրճուիցի երկիր,
ձայն տուցեն ի
գովութենէ ամենայն
ստեղծուածոց իւրոց։ Ամէն։
Ա. Ի սկզբանէ
աշխարհ, եւ ի
սկզբան ժամանակաց
դու հաստատեցեր զերկիր,
եւ գործք ձեռաց քոց
են երկինք։ Ամէն։
Ե. Ուրախ եղիցին
երկինք, հրճուիցի երկիր,
ձայն տուցեն ի
գովութենէ ամենայն
ստեղծուածոց իւրոց։
Ա. Թէպէտ եւ
ամենայն արարածք
ի ձեռաց քոց
են հաստատեալ,
եւ հրամանաւդ
կան։ Ամէն։
Ե. Ուրախ եղիցին
երկինք, հրճուիցի երկիր,
ձայն տուցեն ի
գովութենէ ամենայն
ստեղծուածոց իւրոց։
Ա. Ամենայն
ինչ ի ձեռաց քոց
ստեղծեալ եւ
հաստատեալ
ես, ամենայն
ինչ ի քեզ
կայ։ Ամէն։
Ե. Ուրախ եղիցին
երկինք, հրճուիցի երկիր,
ձայն տուցեն ի
գովութենէ ամենայն
ստեղծուածոց իւրոց։
Ա. Ամենայն
ինչ ի քեզ
կայ, եւ

ամենայնի՝ զի
ոչ ոք ի մեզ
ապրի ինքեան,
եւ ոչ ոք
մեռանի ինքեան.
զի եթէ կեցցուք՝
տեառն կեցցուք,
եւ եթէ մեռանիմք՝
տեառն մեռանիմք.
եթէ կեցցուք՝
եւ եթէ մեռանիմք՝
տեառն եմք։
Զի ասդ
Քրիստոս մեռաւ
եւ յարեաւ
եւ կեցոյց,
զի եւ մեռելոց
եւ կենդանեաց
տէր լիցի։
Դու ընդէր
դատես զեղբայր քո.
կամ դու ընդէր
արհամարհես
զեղբայր քո։
Զի ամենեքեան
կացցուք առաջի
դատաստանի
Քրիստոսի։
Զի գրեալ է.
Կենդանի եմ ես,
ասէ տէր,
զի ինձ
ծունր կրկնեսցէ
ամենայն ծունր,
եւ ամենայն
լեզու
խոստովանեսցի
Աստուծոյ։
Ապա
ամենեքեան
մեք
տացուք
զանձինս
մեր
Աստուծոյ։
Ուստի
մի՛ եւս
դատեսցուք
զմիմեանս,
այլ
զայս
դատեցէք
աստ,
զի մի՛
արկանիցէ
մարդ
պատուհաս
կամ
գայթակղութիւն
ընդ եղբարս
իւր։
Գիտեմ
եւ
համարիմ
յերեսս
տեառն
Յիսուսի,
զի
ոչ
իցէ
ինչ
պղծեալ
յանձին
իմում,
բայց
միայն
որ
համարի
ինչ
պղծեալ
ինքեան,
նմա
պղծեալ
է։
Զի եթէ
վասն
կերակրոյ
տրտմի
եղբայր քո,
ոչ այլ
ընթանաս
ի սիրոյ։
Մի՛
կերակրով
քով
կորուսաներ
զայնոսիկ,
վասն որոց
Քրիստոս
մեռաւ։
Ուրեմն
մի՛
հայհոյեսցի
բարի
ձեր։
Զի
ոչ է
արքայութիւն
Աստուծոյ
կերակուր
եւ
ըմպելի,
այլ
արդարութիւն
եւ
խաղաղութիւն
եւ
ուրախութիւն
յՍուրբ
Հոգւոյն։
Զի որ
ծառայէ
Քրիստոսի
ընդ այսոսիկ,
հաճոյ է
Աստուծոյ
եւ
ընտիր
մարդկան։
Ուրեմն
զխաղաղութիւնն
հետամտեսցուք
եւ
զշինուածս
միմեանց։
Մի՛
վասն
կերակրոյ
քակտեսցես
զգործ
Աստուծոյ։
Ամենայն
ինչ
մաքուր է,
այլ
չար է
մարդոյ
որ
ուտէ
գայթակղութեամբ։
Լաւ է
ոչ
ուտել
միս
եւ
ոչ
ըմպել
գինի,
եւ
ոչ
որ
գայթակղի
կամ
տկարանայ։
Դու
հաւատս
զոր
ունիս,
ունիցիս
առ
քեզ
եւ
առ
Աստուած։
Երանի
նմա
որ
ոչ
դատապարտի
ընդ
այն
զոր
հաստատեալ
է։
Եւ
որ
երկմտի
եթէ
ուտիցէ,
դատապարտեալ
է,
զի
ոչ
յհաւատոյ
է։
Եւ
ամենայն
որ
ոչ
յհաւատոյ
է,
մեղք
է։
Մեք
զոր
զօրաւորք
եմք
հաւատովք,
պարտ
է
զտկարութիւնս
տկարացն
տանել,
եւ
ոչ
մեզ
հաճոյ
լինել։
Զի
եւ
Քրիստոս
ոչ
զանձինս
հաճոյ
արար,
այլ
որպէս
գրեալ
է.
Նախատինք
նախատողացն
քոց
անկան
ի վերայ
իմ։
Զի
որ
ինչ
գրեցաւ
յառաջագոյն,
ի
մեր
ուսուցանելոյ
գրեցաւ,
զի
համբերութեամբ
եւ
մխիթարութեամբ
գրոցն
զյոյսն
ունիցիմք։
Եւ
Աստուած
համբերութեան
եւ
մխիթարութեան
տացէ
ձեզ
զայնպէս
հոգալ
միմեանց
ըստ
Յիսուսի
Քրիստոսի,
զի
միաբանութեամբ
մի
հոգւով
եւ
մի
բերանով
փառաւորեսցէք
զտէր
մեր
Յիսուս
Քրիստոս։

Եւ իջեալ ընդ
մեսն, եւ ե
ոգիսն ընդ
նմա էին. եւ
եւ յերկնից ե
ձայն ասէր
ցնա. Դուն
գոհացար. Յայն
ժամ ժողո
վեցան ընդ
նմա ամենայն
ազգք քրիս
տոնէից:

Եւ այսպէս ասեն
զնա ոմանք, եւ
ոմանք ոչ:

Եւ ասէր ցնոսա
թէ Ամէն, ասեմ
ձեզ, ոչ ոք
մարգարէ ըն
դունելի է
յազգի իւրում

Եհան ասելոյ
թեզուսեալ
Հայրապետական
նախ-պատուիրանս
զի, նեղեսուցեալ
զամենեսեան եմ։
Ի պիղատոսէ
առեալ ղանձն
մեր, եկեալ ի
զնեցկեսիս և
պահն, եկաք ի
զգեստս, ևս
ուրուագրեալ
ի սկզբանէ։
Եւ ի
նոցանէ
առեալ
զանձն
մեր
ի կոչնեցկեսիս

Ասէ առ յուդայեցին
եթէ ելիցէ զօրն
ընդ հրեայս։
եւ փարիսեցոցն։
եւ եկեսցեն
անդ լապտերս
և ջահս և
զէնս։ Յիսուս
գիտացեալ
զամենայն
որ գալոց
էին ի
վերայ նորա
ելեալ
ասէ
ցնոսա
զոմանս
զոմանս
ասէ
ցնոսա
զոմանս
զոմանս
ասէ
ցնոսա
զոմանս
զոմանս

զմրմունսն։ Եւ
ի հերձեալսն
բանեն, որպէս
ոտից գազանք
եղեալ ի ծ-
ուղս որոգայթի
զոհ եղեալ
զոհելոյ։ Եւ
ի վերայ ամե-
նայնի ոչ ծ-
ուղ ոչ
ի հերձեալսն
ոտս ունին։
Եւ ի վերայ
ամենայնի
ոչ ծ

ա[ն]ց զպիտ[ա]ն եղ-
բ[ա]յ[ր]ե[ր]ց[մ]ա[ն]ի՛
ե՛ ի հանգիստ
տ[ե]ա[ռ] ծն[ո]ղ[ա]ց
ն[ո]ա[ն] զ[ա]ն[կ]ա[ծ]ե[լ]
ա[ն]ց[ն]ե[լ] ի
զպիտ[ա]ն եղ[բ]ա[ր]ց
ա[ն]ն[ա]յ: քա[ն]զ
ե[ր]ա[ն]ե[լ]-յ[ո]յժ:
ե՛ ու[ր]ա[խ]ա[լ]ին[ե]ր
քո եղ[բ]ա[ր]ց[դ]ն.
տ[ե]ա[ռ]ն[ե]ր[ի]մ ե
ա[ն]ա[ր]ա[տ] զն[ա]
տ[ր]ի[ր]ն գ[ո]ա[հ]ա[ն]
ա[ն]ա[ր]ն[ի], զգ ե
յ[ա]ն[ձ] գա[ւ]ա[ր]ա[ն] ո-
ա[ն]ե[ր] ա[պ]ա[ր]ա[ն],
ե[կ]ե[ղ]ե[ր]ց[ո]ւ[թ]ե[ա]ն

ե՛ հանգստ[ե]ա[ն]
ա[ն] մ[ե]ր[ն]ո[ղ]ի:
զ[ա]ն[կ]ա[ծ]ե[լ]ի[ն]զ
ե[ր]ա[ն]ե[լ]ն:
յ[ա]ր[ի]ն[ե]ա[ն] զն-
ա[ն]: ե[կ]ե[ղ]ե-ց
գ[ո]ա[հ]ա[ն]ի[ն]ս[ո]ւ-ր
ե[ր]ա[ն]ե[լ]ն:
ի՛ յ[ա]ր[ի]ն[ե]ա[ն]
յ[ի] ա[ս]ա[ւ]ա[ղ]ն[ա]ց
զ[ա]ն[կ]ա[ծ]ե[լ]ն ե
ե-յ[ո]ա[ր]ո[ւ]ց, ե
ե[ր]ա[ն]ե[լ] յա[ս]-ա
հ[ա]գ[ե]ա[ն]ե[ր]ց[ա]յ
ք[ա]ն[զ]ա[զ]ա[գ]ա[ն]
լե[լ]: ա[ն]գ[ա]ր[ա] ա

397

ԱՐԱՐՅԱԼՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԱՒԱԿԻՆ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՑ Ա
ՂՈՒԿԱՍԻ, Ե
ԲԵԹԵՍԴԱ ՄԱՐԻԱ ԵՒ
ՄԱՐԹԱՅ ՔՈՒՐՔ Ի-
ՆԴԱՅՈՅ, ՅՈՐՈՅ
ՀՐԵՇՏԱԿԱՒՈՐՔ Ի-
ԱՆ ԳԱԼԵՆ:

ԽՆԱՅԵՐԱՅԱԼ
ՎԱՂՎԹԵԱՆՅ ԱՅՑ
ՆՈՅՆԻՍՈՐԵՆՔ
ՄԵՂՅՆԵԱՆ ՄԵՆՉ
ԳԱՒ-ԱՂՅՆԵԻՍ-ՕՑ-
ԱՅՆՆ:

ԱՐԱՐԵԱՑ Ի-
ՄԱՆ ՀԱՅՐՆԱՅԻՆ

ՆԻՅԷՔՉԱՆ ՍՐՊԷ
Ա ԱՂԱՆՅՆՉԱՅՔ:
ԵԻԲՐԵՒՈՒՆԵՆ:
ԵԼՆԵԻՔ ՀԱՆԻՍԱՆ
ԿՕՒԲԵՑՄԱՆԱՆ:
ՀՐԵՇՏԱԿԱՒՈՐՔ
ԳԱԼԵՆ: ԵՒ ԱՉ
ՍՈՒՐԲՆՉԱԼԱ Ա
ՅՆՆ: ՕՐԻՐ
ՆՉՈՂ Ե
ՆՆ:

ԵԳՐԱՒՔ Ե
ՅՄԷ ՄԱՏԵՐԱՒՈՒՆ:
զնեռս եմբհ ևազատեմ
ատտոսեռեցդ իշեց եք
յաղաւնս ձեռուեղ
բաւք աղաչեմ

Եհ, եհերեհեան-
նեան, ուշխու-
թիւն։
Յ եամն երեք-
տասնեակ ու
տասն եւ մի
եամն երեք-
տասնեակ ու
երկու եամն
վանական, ու
եամն ութ-
տասնեակ ու
եամն տասն
եւ մի

եւ որ հնարիցեն
երանելի հարցն
ասեն՝ յաղագս
պահոցն, եւ
զամսոցանէն։
Եզհաստութեան ձ
ընդրութեան։
եհեղափոխեալ
պահքն զատկին։
ասեն։ ընդրէ
հետեւիցի զամս
պահն եհաշուեա
ցին։

Հերքութիւն
յերկոսեանց ձ
բնութեան, հետ

բարձ-յերկնից ։
եւ ծնաւ-զքրիստոս
ու-հետ ։

Բնարկեալ ։
-բարձոցն զբնիս
ոչնչացն երկիր,
որ գործեալ-
նահատ ։ եւ-զի
բանն հետեւորդ
են ընդեղէն ։ ե
ընդունիլ որ եր
նայեր-զհերձն
յն ։

Ոչնչացն
ասուն գ-ստուերք
հետեւորդութեան։

ՍԲՆՂՈՒ
ԻԿԱՍ:

զԵրեմիայ մարգարէ
եւ զԲարուք
զհաւատարիմ
զՅեսու որդի
Նաւեայ։ որ
զամենայնիսկ
զհրամանսն
Մովսիսի
ծառայութիւնք ն
եւ ամենայնիւք
եհաստատեաց զ
վեր բերան։
նաեւ զհին
որիանիզամէնք
հերետիկոսին ե
ամենայնիւ
ուղիղ-հաւատովք
նորոգութիւնքն
քրիստոս ասեմն
ի։ զիմաստնին

զԵրեմիայ մարգարէ
եւ զԲարուք
զհաւատարիմ
զՅեսու որդի
Նաւեայ։ որ
զամենայնիսկ
զհրամանսն
Մովսիսի
ծառայութիւնք ն
եւ ամենայնիւք
եհաստատեաց զ
վեր բերան։
նաեւ զհին
որիանիզամէնք
հերետիկոսին ե
ամենայնիւ
ուղիղ-հաւատովք
նորոգութիւնքն
քրիստոս ասեմն
ի։ զիմաստնին

բեզմ ևեցեբրեւ-
թրութեանքեր։
Եւ ուշգիեցին ի
յեւսրտեան՝ քեն
. օր եղեւսրեաց. ե
ոմանք՝ եւերթա
քեան ընեցեալեն
. զանուրբեութեան՞
Եւ եկեալ-եքն ե
նեցեալը զոր
բնաւորութեաւոր
յրնկալաեցեալ յ
ասացին քու ժ
ամերեւ քնկեան
յոհեանն . ե
հաւատալոմեն
արեսեալ ամեն

եղելն՝ երեւ
ան, ե-
ան եղեց
ոհեանէ
ի ամեն
վանդ ե
եալ ե
ան ։
Եւ ուրեմն
ոչխարն ի
. զանուն
ոչ ամեն
ան ։ եւ-
ի ամեն
ան ։ ե-
ան, ոչ
։
Եւ ուրեմն
եզրեան ։ ան

ևրանշիրօքն քրիստ
ոսի. զոմանք ելին ո
ղևուածքն: եւ
սահմն եկիսեւեան
ձեռնադրութեան:
եհատուցանել զպ
հանելոս: եւթէ
ոչ իրաւունս ա
ռնուն եղծա
նեն: եւբնէ
սուրբ եձեռնա
դիրն զոր եհո
գիացաւն: ո
ւհաւիտ: եւգի
նդ եհաւիտ. ա
րդեւ:

ւ հոգիսն սրբո
ւլոյեանգիտութեա
յորոյնչեաւա
ր եիրոյ: եւզ
բանաւորացորդ
ոչն եկն գաւրօ
ւոյն եւ
բեմն:

ւ հանդերձեալոյ
սահմանումն
գիտելիս: գիտ ր
չորեակ: գիտ
փրկչէն յորդ
ւ եւ եւզանգիտ
ոչնա ոչնոյնորուս
նանելոյ:

Է05

պանդրեասին
յոհաննու նոյ
ա ասեալ ։
ես ամենայն
որ յհրեշտ ե
ան ։ եհաց զ
զանձինս ։
զի ոչ ոք
զնա ի ձեռաց
իմոց ։ այլ
ես ինքն ի
ինեն զանձն
իմ ։ եհաց զ
զնա ։ զի
ունիցիմ զնա
զանազան
ասէ կրկին
զի ոչ ոք
զնա ի ձեռաց
իմոց ։ այլ
ես ինքն ի
ինեն զանձն
իմ ։ եհաց զ
զնա ։ զի
ունիցիմ զնա
զանազան
ասէ կրկին
զի ոչ ոք
զնա ի ձեռաց
իմոց ։ այլ
ես ինքն ի
ինեն զանձն
իմ ։ եհաց զ
զնա ։ զի
ունիցիմ զնա
զանազան
ասէ կրկին

եւ եմարտանեմ քեզ
զնա ։ եհաց ե
մարդեան հաւատ ։
եւ ունիցիմ զնա
խնամով տեսչու
յանձնեալ տուեալ
յոհաննէս ։ կամ
խնդրեմ զնա հա
ւատարիմ բանիւ յ
ոյժ , որ չկարէ
խաւարեցուցանել ե
բեռնոյ ։
իւրմէ ոչ
մարդ ։ եւ զի ի
ոչնչացնել զնա ։
յաւուրսն զարուրկ

407

Ի ՍԿԶԲԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍ

ԱՌԱՔԱԼՈՒ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔ ՅԱՂԵԱՑԱՒ Ի
ՓԱՌԱՒՔԵՆԵԱՒ
ՎՐԴ ՓԱՌՈՒԱՑԱՒ
ԽՐԱՏՐՈՒՅՑԻՆ
ԵՒՍԵՒՓԻՄԻՆ
ՕՐԻՐԱՑԱՒ, ԵՒ
ԲՈՂՔՈՒՆ ԿԱՑ
ՈՂՈՐՏԱՑ։

Ի ՀԱՂԵՒԵՐՈՐԴ Ի-
ՐՈՒՆ, ՕՐԻՐԱՑՆ
ՄՈՐԻՍՏՈՒ ԵԿԱ
ՈՂՈՐՏԱՑ, ԻՍՏԱՑ
ՄՇՏՈՒՆՑ ՅՈՐՈՎ,

ՊԱՏՃԱՌԵՑԱՒ։

Ի ՀՅԱԼԵՒԵԱԼՈՒ

ԲԱՅ ՀՈԳԵՒՈՒԼՈՐԵՍ,
ԵՒՋԱՑՆ ԵՒՐՔ Ի
ՄԱՍՆԱՑՆԵԱՑՆ։
ԱՒՀԵՒԵԱՒ
ԱՐՀԱՒԻՐԱՑՆԵԱՑ Ս։
ԵՒԱՒՐԿՆԵԱԼ-ՓԱՓ
ՍԿԱՀՈՒԱՑՆԵԱՒ
ԵՒՍԵՒՓԻՄԻՆ-ԵՒՋԱՑՍ
ՕԵԼԵՒԱՑԱՒ-ՄԱՑ Ի
ՄՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՒ։

Ո ԱՒՀԱՒԱՍՆ
ԱՐԲԵՒԵԼՈՒԹԵԱՆՆ
ՄԿՆՈՒԹԻՒՆ ՅԱՒԱՍ
ՆՎՈՒԱՑ, ԱՒՍՊԵՍ
ՅՐՆԴԱՒՈՒ ՄՏԱՒ-
ՈՐՍ ՅՈՐՈՎԵՑՆ Ի
ԱՐՈՒԱՐ։

Ի ԵՐԿՆԻՒ ՈՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐԻԱՒՆ ԵԼԱՆԵԼՈՅ ՅԵԼԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ԱՍԵՑԱՆՑՆ ՇՈՒՏ

ԻՄԻ

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾԱՒՅՆԵՑԵԱՆՑՆ ՉԻՄԱՑՕՐ ՅԵՏՆԱՅԻՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ՅԻՆ ՀԱՐՑԱՆԻՔ

ՕՐԻՆԵԱԼ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՊԱՐԿՈՒՀԻՆ ԵՒ ՊԱՏՄԱՒԵՐԻՆ

Ո ԱՆՀԱՒԱՏԱՑՈՒՆ ՀԱՐԻ ԵՐԿԵՒԱՅՆ ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՆ ԵՒ ՕՐԻՔ

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՆ ՀՈԳԻՔ ԵՒ ՄԱՐՄՆԱՒՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊՕՂՈՍԱԿԱՆ ԵՐԿԻՒԼՆԱՑԵԼՈՅ

ԱՐԱԾ ԵՒ ՄԱՐԴԱՍԷՐ ՄԱՐՄՆՈՅ ՀԱՄԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՅ ԵՐԵՔ ԱՆՁԻՆ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏԵՐՈՒՆ ՄԵՐՈՅ

Ո ՍՈՒՐԲ ԵՐԵՔ ԱՆՁԻՆ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏԵՐՈՒՆ ՄԵՐՈՅ

Եւ

եւ զամենայնիսն ո
րչափ անհնարինք
եմք : զայսպիսի
եղեալ ճանապհի
եւթոյ, յիշելով
զարհամարհանսն :
որպէսզի անդ ան-
կարօտք եղիցուք
հնարից եւ զանց
եղելոցն :

Եղեալ ի ճանապհի
ժամանակի մի ։ ի
յեղեալ ի ճանա-
ճանապհի եւ ի
ծանրանալ :

ձեռն որում ։
հիւանդ որջուհ
զեղանիեաց եւ զ
գիւղուհ եւոյ ։
զամենայն ։ վ
զարհամարհանսն
բնեթեալ : եւ
հիւանդ բնեթեալ ։
հեգնեցեալ ։
սիւթերորդ, եւ
ամենայն
եւոյ : եւ զանց
զամենայնիսն չկայ
եւոյ զարհամարհ ։
զ անդ ։ զանց
առնելոյ ի
ամենայնէ :

եւ ելից նոցա։

Եւ եղեւ ի ժամանակին յայնմիկ
ել հրաման յաստուծոյ որպէս
գրեալ է ի գրոց մովսիսի զի
հարկ բնակութեամբ
զամենայն երկիր։ եւ
սակաւ ինչ ի ժամանակի
մոլորեցուցիչ ի
սատանայէ ելեալ
ի մարդկան ինչ
ոգիք, սկսան
ստանալ ինչ
ի նոցանէ
ի մարդկանէ։ եւ
ի նոցանէ ի
մարդկանէ
ի նոցանէ
ի մարդկանէ
ի նոցանէ
ի մարդկանէ
ի նոցանէ
ի

Հայ 3

թեւոյեանք-սերկայ
ս. սրբոց սրբոյ-ի ՚ը
փեսից մեր Քրիստ-
քոյ Աստուծոյ: վի-
նուագին եւ-ջիլ
սեռացեր, եւ
չեռնեցաւորեալ
ընթերցուած յ:
ընծայ-զոհ-մարմնի
բնիկ-հերոսներ, եւ-
յիշեցո-ղութիւնք
սուրբ:

Ա ԵՐԿՈՒՆՔ
.զորերգուսկ-ընդ
հայոց-հեղինակ
ու թարգմանչ-ի
նոցին: ի

ՅԵՒՆՅՈՒՆ ԵՒ
ՅՈՎՍԵՓ՝ ՈՐՔ
ԳԱԼԻԼԱՅԻՑ ՈՒՔ
ԵՒՆՈՒԱՐԻՈՅՆ ՈՒ
ՅԱՐԻՄԱԹԵԱՅԻՑ
ԱՆՈՒՆՔ ԵՒ ՈՐՈՄՓՈՒՅ Ն
ՄԵԼԻՔԻՆ ՈՒ
ՅԱՐՔԱՅԵԱՆՔ ՔՐԻ
ՏԻԵՐՈՒԹԵՍՆ՝
ԵՒ ՅԱՒԵՏՆԻՆ ՈՒ
ՄԵՂՔԱԼՈՒՔ ԲԱՐՁ
ՐԱՆՑ ԱՇԱԿԵՐՏ՝
ՉԵՐԿԱՆՑԱՒԱՒՆ
ՀՆԱՐԱՒՈՐՆ ՊԱՏ
ՐԱՍԱՐԵԼՈՒՆ
ՊԱՐՀՈՒՆՈՐԸ՝
ԱՅՑԻՒ ՅԻՆԱՆԵՒՔ
ՀՐԱՄԱՅԱԾՈՒՄՆ
ՊԱՐԶԵՑԱՆ ԶՄԵՐ՝

ԱՆՈՒՆՔ ՔՈՒՆ
ՊԱՏՈՒԱՐԱԿԱՆ
ԳԱՀՈՅԱՑՆ ՈՐՔ
ՈՐՈՇԵՑԱՆ ԶՔԵ
ՐԱՅ՝ ՈՐՈՄՓՈՒՅ Ն
ԱՐՔԱՅԵԱՆՔ ՔՐԻ
ՏԻԵՐՈՒԹԵՍՆ՝
ԵՐԵՑԱՒ ՈՐՈՅ ԵՒՍԵ
ԱՐՔ ԵՒՈՄՈՒԵՐ Ո
ՐԵԿՈՒԹԵՒՆՔ
ՄԱՐԴԱԿԱՑՈՒԹԵԻՆ
ԱՀԱՒԱՍԱՐՔ ԵՒ
ՀԱՅՏՆՈՒԹԵՒՆ՝
ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԵՒՆ
ՀՈԳՒՈՅ՝ ԵՒ ԶԻ
ՅԱՒԻՏԵԱՆՑ ՄԵՂՔԻ

415

Եւ յետ երեքօրեայ
թաղման
յուղեցաւ ի
պատուականն
Յովսէփ, եւ ՚ի գիշեր
ընծայեաց զնա
նիկոդէմոսի
հմտահրաշեալ
պատմագրացն ե-
ւանգեղչաց.

Եւ յայնմ ա-
ժամուն հրեշտակք ի
գերեզման-եկեալ
հարցանէին
կանանցն
Եւ հարցանէին ի
գերեզմանէն
ելանէին

նոքա ընդ
յարութեան-ն
Տեառն ՚ի
մեռելոց.

Եւ ՚ի յայնժամ
ելանէին
յերկրէ
մեծաւ
սաստկու-
թեամբ
եւ
ահագին
շարժմամբ
եւ
լուսով
մեծաւ
որ
երեւեցաւ
նոցա
եւ
յաղթեցին
նոքա
եւ
յաղթե-
ցին
զօրքն
որ
պահէին
զնա

ԳԱԲՐԻ ՕՐԻՆԵԱԼԻՍ
ԱՂԱՔԵՐԱՑԱՆ, ԵՒ
ԷՐՅԱԼ։
ՀԱՒԵԻ ԽՕՍԱՆ
ՆԱՀԱՊԵՏԱՑԻՔ.
ՅԱՅՏՆԱԲԱՆԵՔՑԵԼ
ՆԱՀԱՒ ՆՈՐԱ։

ԻՍԱՒԻՈՄԻՐԵԻ
ԵՒՈՒԼԻՓԵՑՈՅ։
ԵՒՍԱՒԱՆՉԵԼՈՅՆ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒՀԱ-
ՃՈՒԼԻՑՈՒՆ։
ՁԻՆԱԼԻՑՈՒՆ։
ՁԻՈՒՀԱՒԵՐԵՑԵԼՈՅ
ԳԻՒՏՔԱԼԱՆՆԵՒ։

Գ[ա]ւիթ ե
ն երկնից
յեսու բա-
նայ ա-
ւր՝ որպէս ն
զանկանաս-
գիրն
նիւթ
։ Ի-
րեքտա-
սեան
։ Ի-
մաստ-
նեն
։ Ա-
ռաջ-
նոյ
։ Ա-
ռաջ-
նոյ
։ Ա-
ռաջ-
նոյ

Ի հանդէս խնդա-
լոյ եւ ի տեառնընդ-
դիմի, ի բերկրու-
թեան եւ ի տրտմու-
թեան, ի հոգեւոր
եւ ի մարմնաւոր
ուրախութեան եւ
ի տխրութեան ա-
մենայն ինչ ի
մարդկան կեան-
քի ի ձեռն ա-
մենայնի ընդ
ամենայն ստեղ-
ծուածոց քոց
յիշխանութեան
ի ներքոյ հնազան-
դեցուցեալ հա-
մակ զգայարա-
նական ուժս
մարդկային
ի քեզ միայն
ի Տէր։

Ի հանդէս խնդա-
լոյ եւ ի տեառնընդ-
դիմի, ի բերկրու-
թեան եւ ի տրտմու-
թեան, ի հոգեւոր
եւ ի մարմնաւոր
ուրախութեան եւ
ի տխրութեան ա-
մենայն ինչ ի
մարդկան կեան-
քի ի ձեռն ա-
մենայնի ընդ
ամենայն ստեղ-
ծուածոց քոց
յիշխանութեան
ի ներքոյ հնազան-
դեցուցեալ հա-
մակ զգայարա-
նական ուժս
մարդկային
ի քեզ միայն
ի Տէր։

եհեղձամուխքեալ
եւորդ եբուհ ։
Եհերձեցեալքն
ղեն վասնիւրեան-
նեն, եաւիշեցեն
զկնի ղալեալոց
նազելիզարիւնն
եւրեսն որպէս
պղպտեալ-
ցոյց։
Եհերեցաւն
ասուր ուռ ղեվա
զբեզն, եւ-ան
չեցալեսոյն են
պատ ։ ու ան ։ ե
ձեալերեցրել
նեն պեղզեզ ի-

Եյղեցոյ ր
զկնեցոյ ո
պղեցեն
Եհերե-ի ր
ցոյն ասուր ուրեն-
նեն նոցեր զա
պերեցեցոպղ-
սն, ան զ-եզ զկեցոյ
ցեզեհոտեղանն
եւ ր ուրպէսզի
բեղեցեհր ո
ր ։ նեցեղեն
ցեզերու-ուրուզն
զկրգհզեգ, ասեր
ր ։ նոշեցեն ։
Եհրեղպեղրեր
գրպ բերուեցելեն

յԵԼԻՔԵՒՔ, ՀՕ
ՅԳՈ ՏՐԱՐԻԱՆՑ,
ԵԱՍ ԵՐԱՈՒԶԱԿԻ
ԱԼԱՔԵՒԵՑ:
Ի ՈՒՂՂԱԲԱՆԻՆ
ՅԵՍՈՒ ՈՐՈՅԵԱՑՈՒՆ
ԷՐԱՆՑՈՒՄՆ: ԵՒ-
ԷՐԱՅՐԱՆՑՆԵՐԿ
ԸՐԵՒԷՐԿԻՒՂՑ:
ԵՒԱՆՈՒՆԵՐՈՅԹԻԻ
ՕՐՈՒԱՕՐԵԱՆ Ի
ՂԻ: ԵՒՀՈԳԻ ՍՐ
ԷՐՆԱՑ: ԵՒԷՐՆԱ
ՐԱ ՀՐԱՏԱՐԱՒԱ
ԱՂԻՒՀՈԳԻԵՑՆԻՍ
ՈՒՅ, ՄԻՒԹԵԱՆՑ
ՀՕՂՈՑ ՄԵՆՉԱՐ-

ՐՈՒՅՆ ՀՂԱՑԱԼ
Ն ՍՐՈՅ:
ՀԱՒՈՒՀՈԳԻՈՅ
Ն ԻՐԱՒՆԱՐՆ:
ՅԻԵՐՈՒՍԱՂԷՄ
ՏՂԱՊԱՀՔՆ ՕՐ Ա
ՆՈՒՆՑ ԱՒԱՐ
ՆՈՅՆ ԹՈՒՐՈՒՄՈՒ
ՀՈՂՑՆ ԱՒԱՐՆ Ա
ՅՆ ԻՍԿՐԻՈՅ ՆՈ
ՐԻ ԵՒՈՒԱՒԱ-ՐՆ
ՈՒՂՂԱ-ՕՂՈՒԹԻՒԲ
ՈՍԿԻ: ԵՒՄԻՐՀ
ՆԵՒՑՈՒՆՑ ԵՒՈՒ:
ԹՈՒՐՔ Ա
ՈՒՈՂՑՈՒՈՒՑ ՔՈ
ՐՈՒՐՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

եւ սպասեցին՝
զի գայցէ Զաքարիա
ի սրբութենէն
եւ խօսեսցի ընդ նոսա
եւ նա ոչ կարաց
խօսել ընդ նոսա
եւ գիտացին զի
տեսիլ ինչ տեսեալ
էր ի սրբութեան
եւ նա ինքն
եղեալ համր
եւ մնայր
խուլ եւ
համր։ Եւ
եղեւ իբրեւ
լցան աւուրք
պաշտաման
նորա՝ գնաց
ի տուն իւր։
Եւ յետ աւուցն
յայնցիկ յղացաւ
Եղիսաբեթ
կին նորա
եւ
եւ
եւ

ՅԱՓՇԻՒՄԻՐԱՆ Ց
ՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐԵՑԱՆ
ԶՐՕՒՄՆԵՐՈՒԹԻՒՆՔՆ
ՈՒՂԻՂ ԱՍԵԼՈՎ
ԶՄԵՂՍ ԱՂՕԹԵԱՑ
ԱՄԵՆԱՄԵԾԱՆՔԻՆ
ՈՒ ԵՒ ԶՄԵՐՍ Ի
ԱՂՕԹԻՍ ԱՍԵԼՈՎ
ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ
ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՐԳԵՒԵՑԱՒ
ՕՁԵՐԵՑ ԵՒՍԼԵՑ
ՄԵՆԱՒԱՆԻՒԹԵԱՄԲ
ՅԱՒԻՏԵՆԱՑԴ Ի
ՕՐԵ ԵՒԱՆԻԼԻՒ Ի

ՕՁԱՐԵՑԵՐՑԱ Ի
ՄԵՌԱՆԵԼՈՅ ՄԻԱՒՆ
ՈՐՈՅ ՀՈԳԻ Ի
ԼԱՆԵԼՈՅՆ
ԵՒԵՐԵՒԱՐԱԿ
ԳՅՈՒՂՈՑՈՒՆՅՆ
ԳՈՐԾԵՐՈՒՆՅՆ
ՎԱՆՔՈՅ ՍՈՒՐԲՔ
ԵՒԱՆԳԵԼԻՉՔ ԱՐՔԱՅ
ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ՆԵՐ
ՕՁԱՐԵԼ։
ՈՐՊԷՍԶԻ ՀԱՅՐ
Ի ԵՐԿՆԻՒՐՈՅՆ Ի
ՆՈՅՆ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ։
ԵՒ ՏԻՐՈՋ ՀՈԳՒՈՅ Ց
ԵՒ ԱՐԱՐԵԱԼՔ ՅՈՒՐ
ՐԱ։

Երեկայեն
զեկուցիչ և
տեսիչ յերկրի
զօրութեանդ
զոր
երեւեցեր ի
պատերազմունսն
ընդ թշնամիսն
քո, եւ ի
ձեռն քո
յաւէտ բարձր
բազկին
հաստատեցեր,
եհանօրէրց զայս
ուր, եւ ի
ընծիթ, զոր ց
ցուցանեն ցեղ
եհրէից ձեր
ուխտիդ: Եւ
ձեզ զօրացեալ
բնակութեանդ:

Ընտրեցեալ
ժողովուրդ
եհովայի, և
բնակութեան ե-
կեղեցւոյ:
Երեկայեն
զեկուցիչ
զօրութեանդ
զոր երեւեցեր
ի պատերազմունսն
ընդ թշնամիսն
քո, եւ ի
ձեռն քո
յաւէտ բարձր
բազկին
հաստատեցեր,
եհանօրէրց զայս
ուր, եւ ի
ընծիթ, զոր ց
ցուցանեն ցեղ
եհրէից ձեր
ուխտիդ: Եւ
ձեզ զօրացեալ
բնակութեանդ:

ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԿՈՒ-ՊԱՏԱՐԱԿԻՆ Ը
ՆԵՍՏՈՐԻ: ԵՒԵՒ
ԵՒ ԹԷՈՒՆԵՑԱՆ, ՈՐ
ՔՐԻՍՏՈՍԻՆ:
ԻՒԱՆՆԷՍԱՐԱՆՑ
ՐՐԻԻ: ՈՐԻՆ:
ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ-ԳՈՐԾԻ
ՅԵՐԿՈՒԻՑԴԵՑՈՒ:
ԱՀԱԿԱՍԻԿՀԱՅԵՑԻՆ
ԵՒԵՈՒ ՈՐՈՇԵՑԱՒ

ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ:
ՍՈՒՐԲ ՀՈՐՆ ՄԵՐ
ՕՐՀՆԵՑԱՒ ԶՄԵԶ
ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՍ
ՄԱՐԳԱՐԷՈՒՆ:
ԲԱՐԿԱՄԱՅԻ Ը
ՅԱՆ ՕՐՀՆԵՑԱՒՔԻՆ
ՈՒԵՅԱՆԻՆՊԵՍԱՆ
ԻՒՐԻՆԳԵՍԱՆ,
ԵՒ ՊԵՏԱՆ ՅԱՆՈՒՐԵՑ:

եհրեայսն, հն և
օրէնք։
Ոտնաբեկեալ
պահեցուցեալն
ընծան եւրոպ ե-
րուսաղէմ։
Յայ օրիորդն
երիտասարդեա-
հասակ։ եւ ըն
սրտիկացեալ ե
տեսանէր զ
Ստեփանոս
Հնդիկարեալն
երիտասարդ մի
բեղմնաւոր, եւ
զեղեալ ի
հրեայսն զնա

զիմաստութեան,
եհաստատեալ
պատրուակեալն զի
ընդդէմ հակառակ
ի եւ ֆեղիպոսի
եղծանէին։ ըն
րուխ-պատրուակն
խորհրդեաւ ե ի-
մրոյրնդեանսէ
խոհեմ։ եհաս
րուխ-պատրուակն
ընծան ընդ ի-
նեայս։ եհր և
հնդեայսպատրուակ
ընծայ եհնդեայ և
ֆեղ, եհեղ և
ի նոցունց։

ամենայնի : Եւ
զի ոչ ոք ի մարդկանէ
կարէ զանձն իւր
ապրեցուցանել ի մահուանէ
եւ ոչ տալ հատուցումն
Աստուծոյ փրկութեան
անձին իւրոյ : Զի
ոչ կարէ ոք ասել
զանձն իւր ոչ մեռանել
եւ ոչ տեսանել զգերեզման
եւ ոչ ապրել յաւիտեան
եւ ոչ տեսանել զկորուստ
իմաստնոցն : Զի
ոչ ոք ի մարդկանէ
կարէ զանձն իւր
ապրեցուցանել ի մահուանէ
եւ ոչ տալ հատուցումն
Աստուծոյ փրկութեան
անձին իւրոյ : Զի
ոչ կարէ ոք ասել
զանձն իւր ոչ մեռանել
եւ ոչ տեսանել զգերեզման
եւ ոչ ապրել յաւիտեան
եւ ոչ տեսանել զկորուստ
իմաստնոցն : Զի

429

Աեւ ա
յեռանդութեան
լուսոյդ արդարոյ
հանդերձեալ, եւ հոյ
ակնեալ ։
Ղ ուրեմնեւ
նեղութեանդ
եւսեալ ։ խնդա-
ցեք ։
ի ամենայնի ։ ասէ
եղբարս իմ ։ սի
րելիք ։ զի ժամանակ
մնաց ։ եւ որ
կանայք ։ եղիցին
ոչ ։ եւ որ լային ։ ո
չ ։ եւ որ ուրախա
նան ։ ոչ ։ եւ որ
գնեսցեն ։ ոչ ։
Ղ եւ որ աշխարհս
ոչ ։ ունիցին ։ ոչ
ինչ ։ եւ որ ամուս
նանան ։ ոչ ։ եւ
որ ամուսնանան ։
ոչ ։ եւ որ ծնանին
զաւակս ։ ոչ ։ եւ
որ ծնանին ։ ոչ ։
եւ որ ունիցին ։
ոչ ։ եւ որ ոչ ։
Ղ եւ որ ոչ ։ ոչ ։
եւ որ ոչ ։ ոչ ։
եւ որ ոչ ։ ոչ ։

նեն իւրոմէ՛ր
ծառայեցու՛ցին
պատրաստ՝ ։
զիրենք ։
ամենայնի՛ւ ։
ի ձեռն ։
ամէն ։

Ա

բնութեան
ելոյթեանէ ։
իսկ հեղո՛ւմ
բրեն իւրեանց
ի պղտութենէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Բ

ամենայնի՛ւ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Գ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Դ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ե

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Զ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Է

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ը

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Թ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ժ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ի

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Լ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Խ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ծ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Կ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Հ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ձ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ղ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ճ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Մ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Յ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ն

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Շ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ո

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Չ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Պ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ջ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ռ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ս

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Վ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Տ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ր

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ց

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ւ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Փ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ք

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Օ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

Ֆ

ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։
ի ներքինէ ։

431

ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԿԱՅ ՔՈՒՆ ԵՐԿՆԱՒՈՐ ԱՍՏՈՒԱԾ ՈՐ ԵՍ ՈՒՂԻՂ ԵՄ ԱՌ ՔԵԶ ԱՅՍՕՐ ԵՒ ԱՂՕԹՔ ԵՄ ԱՌ ՔԵԶ ՈՐ ՉԽԼԻՍ ՔՈ ՀԱՒԱՏՔԸ ՉԱՆԿԱՆԻ ԵՒ ՄԿՐԹԻՍ ՔՈ ՍՈՒՐԲ ԱՒԱԶԱՆԸ ՉԹԱՓԻ ԵՒ ՀՈԳԻ ՔՈ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ ՉԱՐԱՆԻ ԵՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՔՈ ՀՈԳԻՆ

Հ ՈՒՀԱՒՆՅՈՒՍ ՅԱ
ՈՒԼՐՈՒԹԵԱՒՈՒԾՈՅ Ս
ԼԵԱՒ ԱՐԵՒ ՕՂ
ՎԱՀԵԱՆԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՆ
Ե ԻՒՂՓԱՅՆԵՑԵԱՐ
ՆՆԵՑԱՒՐԱՒՔ, ՈՒՍ-
ՈՒՄՊԵՒՑԱՒՐԵԱՆՔ
ՐՈՎԵՐՀԱՆՅՈՒՑ
Ե ԻՍԿԵՒՑԱՒ ԵՐ Ա
ՈՒՂՂԱՐԱՑԵԼՈՒՆՆ
Յ ՈՒՆԱՑԱՐԵՑ ՈՐ
ՊԱՏՄԱՒԱԾՔ ՈՐ
ԻՆՉՈՒՊԵՒՆ
ՈՐ ՅԱԼՈՒՊՐԱՅ Ն
ՈՐ ՀԱՐՒԱՅ Ն
ՈՐ ՈՒՂՂԱՄԱՏՅՆ
ՈՐ ՊԵՏՐՈՍ Ն

ՈՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ն
ՈՐ ՅՈՎՍԷՓ Ն
ՈՐ ՄԱՐԿՈՍ Ն
ՈՐ ՍԱՄՈՒԷԼ Ն
ՈՐ ԴԱՒԻԹ Ն
ՈՐ ԵՒՍԷԲԻՈՍ Ն
ՈՐ ԱՆԴՐԷԱՍ Ն
ՈՐ ՄԱՆՈՒԷԼ Ն
ՈՐ ՄԱՐԳԱՐԻՏԱՅԻ
ՈՐ ՍԵՂՈՍ Ն
ՈՐ ՅՈՎՍԷՓ Ն
ՈՐ ՅՈՎՆԱՆ Ն
ՈՐ ՅՈՎՆԱՏԱՆ Ն
ՈՐ ԲԱՐՈՒՔ Ն
ՈՐ ՕՐԻՈՒԲԱԲԵԼ Ն
ՈՐ ՍԱԼԱԹԻԵԼ Ն

483

Ա Ար Աբրահամ
Ար Աթանաս
Ար Աղեքսանդր
Ար Անդրեաս
Ար Երեմ
Ար Զաքարիա
Ար Էլիզբար
Ար Ընտրեալ
Ար Իսրայէլ
Ար Կիւրեղ
Ար Հայր
Ար Ձեռնադիր
Ար Ճգնաւոր
Ար Մեսրոպ
Ար Յովհան
Ար Յովսէփ
Ար Յովակիմ
Ար Նահապետ
Ար Շողակաթ
Ար Ոգեկոչ

Ր Ռ Ռաբունապետ
Ար Սարգիս
Ար Տէր
Ար Վահան
Ար Քահանայ
Ար Օծեալ
Ար Պատարագ
Ար Տաղաւար
Ար Միաբանութիւն
Ար Վարդան
Ար Կարմիր
Ար Պաղեստին
Ար Նահատակ
Ար Ներսէս
Ար Գրիգոր
Ար Ֆիլիպոս
Ար Յովհաննէս
Ար Յովակիմ

ՀՀ ԲՈՒՀԱՅԵՑ՝
ՈՐ ԱՐԵՒԿՄԱՆԵ՝
ՈՐ ԳԱԼԻՆԵՑ՝ Ը
ՈՒՐ ԵՐՐՈՐԵՑ՝ Ը
ՈՒՐ ՈՒՐՔԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՈՒԽՏԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՓԱՐԱՎԵՑ՝ Ը
ՈՐ ԳՐԵՑԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՈՄԱՆԵՑ՝ Ը
ՈՐ ԱՂՕՏԵՑ՝ Ը
ՈՐ ԵՐԴԱՐԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՈՒԼՈՒՆԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՀՈՒՐՔԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՀՈՒՐՔԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՈՒՂՂԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՈՒՂՂԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՀՈՒՐՔԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՀՈՒՐՔԵՑ՝ Ը
ՈՐ ՀՈՒՐՔ

Ե Ես եմ արքայ
նոյն իսկ։
Ես եմ ան որ
փրկեմ։ եմ եր
եմ ես, ան որ
բերեմ զի
հայեցի։
Ա արքայիկներ
նորա եմ։
զրեալ, եմ եմ
հայր ողորմից
յաւուրս։ ես
ողորմելոյն։
Ե Ես եմ ան որ
եմ ես ան որ
նոյն եմ ես
նոյնմարմնա-

եմ եմ ես ան
եմ ես։ եմ եր
ես եմ ան որ
եմ ես ան որ
եմ ես ան որ
եմ ես

կան՝ ընդհանուր
ուղղափառ եկե-
ղեցւոյ կենդա-
նարար նորին
երկրպագութեան՝ ե-
կեղեցականք ի
յարդարութենէ
վեհափառ
պատարագին։
Հեթեթեալքն
ու սարկաւագք
եհատարակեալ
զաւետարանն
զոր ասացեալ
պատուականն
ի յայնմանէ ել
բանալ ի
գրոցն՝ և
հեթեթեալ ի
վերայ զահոյիցն ։

Հոգեւոր՝ եւ
մարմնաւոր
խնդրուածոց
համար
ամենայն
ժողովրդեան
հաւատացելոց
ի Քրիստոս
եղբարց մերոց
եւ քահանայից
սրբոյ եկեղեցւոյ ։
եւ ի կրօնաւորաց
սրբոյ հայրապետական
աթոռոյ ս. էջմիածնի
եւ ի միաբանից
սրբոյ վանիցս
Հոգեւոր՝ եւ
մարմնաւոր
խնդրուածոց
համար
ամենայն
ժողովրդեան
հաւատացելոց
ի Քրիստոս
եղբարց մերոց
եւ քահանայից
սրբոյ եկեղեցւոյ ։
եւ ի կրօնաւորաց
սրբոյ հայրապետական
աթոռոյ ս. էջմիածնի
եւ ի միաբանից
սրբոյ վանիցս

ընծայեալ ընդ
հեծն սրբոյն
եւ ուսեալ
ի սրբոյն հոգւոյ
ամենայն ճշմա-
րիտ գիտու-
թիւն ի նմա
եւ ի նմանէ
ուսեալ ամե-
նայն ուսեալ
ի սրբոյն հոգւոյ
ամենայն ճշմա-
րիտ գիտու-
թիւն ի նմա
եւ ի նմանէ
ուսեալ ամե-
նայն ուսեալ
ի սրբոյն հոգւոյ
ամենայն ճշմա-
րիտ գիտու-
թիւն ի նմա
եւ ի նմանէ
ուսեալ ամե-
նայն ուսեալ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԸՆ
ԵՒ ՄԵԾԱԳՈՒՆ
ՔՆ ԵՒ ՈՒԽՏԻ։

Ա ՐԱՔԵՐ Ե-
ԱՍԱՑԱՒՆ՝ ՕՆ
ԱՆՕՐԱՒՈՐՔՆ
ԵՆ ՅԱՒԻՏԵԱՆ
ԱՅՆ ԵՒՆԿՈՒՆ,
ՅՈՐՄԱՆԱՓԱՌՆ Ե
ՅՈՅՆ ԵՐԿՆՔՈՑ
ԲՆԱԿԱՒ ԵՒՕՐՀՆ
ԱՒՐԵՒ։ ԵՒ ԿԵ-
ՍՈՒՑԵՔ ԶՆՈ Ա
ՄԵՆԱՅՆԵՐԻՆ։
ԵՒՕՐՀՆԵՑԻՆ ԵՆ Ա
ՅՆՆ ԱՆՈՒԱՆՆ
ԿՈՒԻ՝ ԱՆՑԱՒՆ

ՅՆ ԻՍԿԵՐԵՑԱ. Ա
ՈՒՓՈՒՆՁԱՅՈՑՆ
ՆՈՒԻՐԵԼՈՒԹԻՒՆ։
Բ ԻՒՂՈՒԹԻՒՆ
ՓՐԿԵՑ ՅԱՓՆ ԱՆ-
ՐԱՒՈՒՆՔ ՄԵՐԿԱ
ՐԱՒ։ ԵՒՀԱՐՔ Ե
ՆՈՅՆԱ՝ ՈՒՐԱՑԱ-
ԱՆՑՆ ԵՒ
ԳՈՐԾՆ ԱՆՈՐԻ։
Գ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՔ
ՆՈՐՈՒՆ ՀԱՐՑՈՒՆ
ԵՒՈՒՍՏԱՐԱՆՆ
ԻՐԵՆ ՈՒՆԵՑՕՒՑՆ։
Դ ԻՇԱՐՈՒՅՑ Ի
ՀՆՑԵՆՕՑԻՑ ԱՐԱՐ
ՀՈՑ-ՀԱՅՐՆԵՐ ԵՒ

ևՀՀ

Ի ՀԱՄԱՌՈՏ ՀԱՅ-
ՑԱԾՈՂՈՒԹԵԱՆՆ
ՄԵՆԱՅՆ ԹՐԻՆՈՒ
ՀԱՒԱՏՈՅ ԱՌԱ-
ՔԵԼՈՅ ։

Ի ՅԱՐՈՒԹԵԱՆՆ
ԺԱՄԱՆԱԿԻՑ, ԵՒ
ՄԻ, ԵՒ ՄԻԱՒ ՆՈՅՆ
ԵՒ ՄԵՆԱՒՈՐԴՈՅ ։
ՕՐՀՆԵԱԼ ՍԱՒՈՒՂԻՍ
ՓԱՌԱՒՈՐՀԵՐՈՒ
ԱՄԲՈՂՋԱԿԻ ԵՒ
ԱՆՊԱՏԱՒԱԿԱՆ
ՄԵՆԱՐԱՆ ։ ԵՒՆ
ԱՒԵՏԱՐԱՆ, ԵՒ
ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ։

ԱՊԱՇԽԱՐԵՑԱ, ԵՒ
ԵԼԱՒՈՒՆԵԱՆ ։

Ո ՓԱՌՔՆ Յ
ՕՐՆԱԿԱՒՈՐԱՑԴ
ԱՄԲՈՂՋ, ԵՒԵԼԵԱՒ
ՆՈՅ, ԵՒ ՀԱՒԱՏՈՅ
ՆՈՅ, ԵՒ ՍՈՒՐԲ
ՀՈԳՈՅ ։

ՆԱՄԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՒԱՏՈՅ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ, ՈՒՄ
ՄԵՆՔ ԸՆԴՈՒՆԵԼՔ
ԱՆԱՆ ԵՒԱՆԳԵԼԻՈՅ,
ՕՐԻՆԱԿԱՆԱԲԱՐ
ՕՐԻՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԵՒ ՕՐՀՆԵԱԼ ՍԱՒՈՒՂԻՍ
ՓԱՌԱՒՈՐՀԵՐՈՒ
ԱՄԲՈՂՋԱԿԻ ԵՒ
ԱՆՊԱՏԱՒԱԿԱՆ
ՄԵՆԱՐԱՆ ։

Եվ բանակութեա-
ն՝ որ էր ընդ
նմա՝ եւ ամենայն
որ գտանէին ընդ
նովաւ՝ ի ծովն
ի՝ եւ խեղդեցան
ի ջուրս։ Եւ
նա՝ տեսեալ զ
գործս զայս՝ զար-
հացաւ։ Եւ ե-
կեալ՝ ետես զ
Յիսուս՝ եւ
անկեալ առ
ոտս նորա՝ ա-
սէ ցնա։ Տէր
իմ՝ մի՛ ինձ
միայն՝ այլ
եւ ամենայն
տանն իմոյ։
Եւ ասէ Յի-
սուս ցնա։
Ահա՝ ես
գամ՝ եւ
բժշկեմ զ
նա։ Եւ
պատաս-
խանի
տայ հա-
րիւրա-
պետն՝
եւ ասէ։
Տէր՝ ոչ
եմ ես
արժա-
նի՝ զի
դու մտ-
անիցես
ի տունս
իմ։ Այլ
միայն
ասա՝ եւ
ծառայ
իմ ա-
ռողջա-
նայ։ Ես
բազում
իշխա-
նութեան
տակաւ
եմ՝ եւ
ունիմ
զինուո-
րս ի
հնազան-
դութեան
իմում։
Եւ ասեմ
ցայս՝
երթ՝ եւ
երթայ։
Եւ ցայլ՝
եկ՝ եւ
գայ։ Եւ
ցծառայ
իմ՝ ա-
րա զայս՝
եւ առնէ։
Եւ լուեալ
Յիսուսի՝
զարհա-
ցաւ։ Եւ
դարձեալ
ասէ ցհա-
ւատացեալսն
որ ընդ
նմա էին։
Ամէն՝
ասեմ ձեզ՝
զի զայ-
սպիսի
հաւատս
ոչ գտի
ես ի
վերայ
Իսրայէ-
լի։ Եւ
ասեմ ձեզ՝
զի բազումք
ի հիւսիսոյ
եւ ի հա-
րաւոյ
գան՝ եւ
հանգիցին
ընդ Աբ-
րահամ
եւ ընդ
Իսահակ
եւ ընդ
Յակոբ
ի թագա-
ւորու-
թեան
երկնից։
Եւ որդիք
թագաւո-
րութեան
արտաքս
հանիցին
ի խաւա-
րն՝ որ
արտաքս
է։ Անդ
իցէ լաց
եւ կրճտ-
ումն ա-
տամանց։
Եւ ասէ
Յիսուս
հարիւ-
րապետին։
Երթ՝ եւ
որպէս
հաւատա-
ցեր՝ եղիցի
քեզ։ Եւ
բժշկեցաւ
ծառայն
նորա՝
յժամն
յայնմ։
Եւ եկեալ
Յիսուս
ի տուն
Պետրոսի՝
ետես զ
սկեսր
նորա՝
պառկեալ
եւ տենդ-
ագին։
Եւ ա-
ռնոյր
ձեռն
նորա՝
եւ թո-
ղոյր
զտեն-
դն։ Եւ
յարեալ
սկեսր
նորա՝
սպա-
սարկէր
նոցա։
Եւ յետ
երեկո-
յին՝
մատու-
ցին
առ նա
բազում
դիւահա-
րս։ Եւ
հանէր
զհոգիսն
խօսքիւ։
Եւ զամե-
նայն
հիւանդս
բժշկէր։
Զի կա-
տարեսցի
բանն
Եսայեայ
մարգարէ-
ին՝ որ
ասէ։ Զա-
նձինս
մերս
առ ինքն
առ եւ
զհիւան-
դութիւն-
սն մեր
բժշկեաց։
Եւ տես-
եալ Յի-
սուս
զբազում
ամբոխս
շուրջ
զինքն՝
հրամա-
յեաց
երթալ
յայն
կողմն։
Եւ մեր-
ձեցաւ
մի ոմն
դպիր՝
եւ ասէ
ցնա։
Վարդա-
պետ՝
երթա-
ցից
զհե-
տ քո
ուր եւ
գնա-
ս։ Եւ
ասէ
Յիսուս
ցնա։
Աղուէս-
ք ունին
զիւղս
եւ
թռչունք
երկնից
զբոյն-
ս։ Իսկ
որդի
մարդ-
ոյ ոչ
ունի
ուր
զգլուխ
իւր
դիցէ։
Եւ ա-
սէ ցայլ
մի ոմն
ի աշա-
կերտաց
նորա։
Տէր՝
հրամ-
այեա
նախ
երթալ
եւ
թաղել
զհայր
իմ։
Եւ ասէ
Յիսուս
ցնա։
Հետ
իմ եկ՝
եւ
թող
զմեռ-
եալսն
թաղել
զմե-
ռեալս
իւրե-
ան։
Եւ
մտեալ
նա ի
նաւ՝
հետ-
եւեցան
նմա
աշա-
կերտք
նորա։
Եւ
ահա
շարժ-
ումն
մեծ
եղեւ
ի ծո-
վի՝
մինչ-
եւ
ծած-
կիւր
նաւն
ալեաց։
Եւ
նա
քնա-
նէր։
Եւ
մերձե-
ցան
աշա-
կերտք
նորա
եւ
յարու-
ցին
զնա՝
եւ
ասեն
ցնա։
Տէր՝
փրկեա
զմեզ՝
կորնչիմք։
Եւ ասէ
ցնոսա։
Ընդէ՞ր
երկիւղա-
ծ էք՝
ո՛վ
սակաւա-
հաւատք։
Ապա
յարեալ
հրամա-
յեաց
հողմոյն
եւ ծովու
եւ եղեւ
խաղա-
ղութիւն
մեծ։
Եւ զար-
հացան
մարդիկն
եւ ասեն։
Ո՞ է
սա՝ զի
եւ հո-
ղմունք
եւ ծով
հնազան-
դին
նմա։
Եւ
եկեալ
նա յա-
յն կող-
մանս
ի գաւա-
ռ Գեր-
գեսացի-
ից՝ ան-
դէն
ելին
ընդա-
ռաջ
նմա
երկու
դիւա-
հարք
ելեալք
ի գե-
րեզ-
մանաց
խիստ
չարա-
չարք
յոյժ՝
մինչ-
եւ ոչ
ոք
կա-
րէր
անց-
անել
ճա-
նա-
պարհ-
ն
յայն։
Եւ
ահա
գոչե-
ցին
եւ
ասեն
ցնա։
Զի՞
մեզ
եւ
քեզ՝
Յիսու
որդի
Աստ-
ուծոյ։
Եկի՞ր
ժամա-
նակի
մեր
տան-
ջել
զմեզ։
Եւ
հեռի
ի մե-
ծէ
նոցա
հօտ
խոզ-
ից
արու-
մանց
արած-
էր։
Եւ
դեւքն
աղա-
չեցին
զնա՝
եւ
ասեն։
Եթէ
հանես
զմեզ՝
արձա-
կեա
զմեզ
ի հօտ
խոզից
արու-
մանցդ։
Եւ ա-
սէ
ցնոսա։
Երթա-
յք։
Եւ
նոքա
ելեալ
գնա-
ցին
ի հօտ
խոզից
արու-
մանցն։
Եւ
ահա
ամե-
նայն
հօտ
խոզ-
ից
արու-
մանցն
ընկեց-
եալ
ի
վայր
ի
ծովն
ի՝
եւ
խեղդ-
եցան
ի
ջուրս։
Եւ
նա-
խրդք
նոցա
փա-
խեան
եւ
գնա-
ցին
ի
քա-
ղաքն
եւ
պատ-
մեցին
զա-
մե-
նայն
եւ
զդի-
ւա-
հարսն։
Եւ
ահա
ամե-
նայն
քա-
ղաքն
ել
ընդա-
ռաջ
Յի-
սուսի
եւ
տես-
եալ
զնա
աղա-
չեցին
զնա
որ
անց-
ցէ
ի
սահ-
մանս
նոցա։
Եւ
մտեալ
նա ի
նաւ՝
անց-
ոյց
եւ
եկն
ի
քա-
ղաքն
իւր։
Եւ
ահա
մա-
տու-
ցին
առ
նա
դի-
ւա-
հար
մի
ոմն
պա-
ռկե-
ալ
ի
մահ-
ճի
իւ-
րում։
Եւ
տես-
եալ
Յի-
սուս
զհա-
ւատս
նոցա
ասէ
ցդի-
ւա-
հարն։
Քա-
ջալ-
եր
լեր՝
որդեա՛կ
իմ։
Մեղք
քո
թող-
եան
քեզ։
Եւ
ասեն
ի մտս
իւրե-
անց
գրա-
մատ-
ունք
ոմանք։
Զի
այս
հայ-
հոյէ։
Եւ
գի-
տա-
ցեալ
Յի-
սուս
զխոր-
հուրդ
նոցա
ասէ։
Ընդէ՞ր
խոր-
հիք
չար-
եաց
ի
սիրտս
ձե-
րում։
Զի՞
է
դիւ-
րին
ասել
թո-
ղեան
քեզ
մեղք
քո
եւ
ասել
կա-
ց՝
եւ
գնա։
Այլ
զի
գի-
տասջիք
եթէ
իշխա-
նու-
թիւն
ունի
որդի
մարդ-
ոյ
ի
վերայ
երկ-
րի
թող-
ուլ
մեղս՝
ապա
ասէ
դի-
ւա-
հարին։
Կա-
ց՝
առ
զմահ-
ճակալ
քո
եւ
գնա
ի
տուն
քո։
Եւ
յար-
եալ
գնա-
ց
ի
տուն
իւր։
Եւ
տես-
եալ
ամ-
բոխն
զար-
հա-
ցան
եւ
փա-
ռա-
ւո-
րե-
ցին
զԱս-
տուած
որ
ետ
զիշ-
խա-
նու-
թիւն
այ-
սպի-
սի
մարդ-
կան։
Եւ
անց-
եալ
Յի-
սուս
ան-
դէն
ետես
մարդ
մի
ոմն
նստ-
եալ
ի
մաքս-
ի
տե-
ղւոջ
որ
կոչի
Մատ-
թէոս
եւ
ասէ
ցնա։
Հետ
իմ
եկ՝
եւ
նա
յար-
եալ
գնա-
ց
հետ
նորա։
Եւ
եղեւ
նա
նստ-
եալ
ի
տան
նո-
րա
եւ
ահա
բազ-
ում
մաք-
սաւոր-
ք
եւ
մեղ-
աւոր-
ք
եկեալ
նստ-
եան
ընդ
Յի-
սուսի
եւ
աշա-
կերտ-
ացն
նորա։
Եւ
տես-
եալ
փա-
ռա-
ւո-
րե-
ցին
զնա
եւ
ասեն
ցաշա-
կերտ-
սն
նորա։
Ընդէ՞ր
ընդ
մաք-
սաւոր-
ս
եւ
մեղ-
աւոր-
ս
ուտէ
վար-
դապ-
ետ
ձեր։
Եւ
լուեալ
Յի-
սուսի
ասէ
ցնոսա։
Ոչ
պի-
տոյ
են
հի-
ւան-
դք
բժշ-
կի
այլ
հի-
ւան-
դա-
ւորք։
Եր-
թա-
յք
եւ
ու-
սա-
ջիք
զի
է
ինչ
զոր
ասէ
թէ
ողոր-
մու-
թիւն
կա-
միմ
եւ
ոչ
զո-
հ։
Զի
ոչ
եկի
կո-
չել
զար-
դա-
րս
այլ
զմե-
ղա-
ւորս
ի
ապա-
շխա-
րու-
թիւն։
Եւ
մեր-
ձե-
ցան
առ
նա
աշա-
կերտ-
ք
Յով-
հան-
նու
եւ
ասեն
ցնա։
Ընդէ՞ր
մեք
եւ
փա-
ռա-
ւո-
րե-
ցիք
յոյժ
եւ
որ-
դիք
քո
ոչ։
Եւ
ասէ
Յի-
սուս
ցնոսա։
Ոչ
կա-
րեն
որդ-
իք
հար-
սանե-
աց
լալ
մինչ-
եւ
հա-
րսն
ընդ
նոսա
իցէ։
Եւ
եկեալ
նա
ի
քա-
ղաքն
Նա-
ին
եւ
ահա
մա-
տու-
ցին
առ
նա
մեռ-
եալ
մի
ոմն
որ
էր
միա-
ծին
մա-
յր
իւր
եւ
նա
էր
այ-
րի։
Եւ
տես-
եալ
Յի-
սուս
զնա
գթա-
ցաւ
ի
վերայ
նո-
րա
եւ
ասէ
ցնա։
Մի՛
լար։
Եւ
մեր-
ձե-
ցաւ
եւ
մա-
հիճ-
ն
ան-
կոյց
եւ
կա-
նգ-
նե-
ցին
որ
տա-
նէին
եւ
ասէ
ցե-
րի-
տա-
սարդ-
ն։
Քեզ
ասեմ՝
յարի՛ր։
Եւ
յար-
եալ
մեռ-
եալն
նստ-
եաւ
եւ
սկսաւ
խօսել
եւ
ետ
զնա
մօր
իւրում։
Եւ
ա-
ռեալ
զա-
մե-
նեսեան
երկիւղ
եւ
փա-
ռա-
ւո-
րե-
ցին
զԱս-
տուած
եւ
ասեն։
Մարգարէ
մեծ
յա-
րեաւ
ի
մեզ
եւ
զի
այ-
ցե-
լոյ
Աս-
տուած
ի
ժո-
ղով
ուր
իւր։
Եւ
ել
բան
սա
յայն
ամ-
ենայն
աշ-
խար-
հի
եւ
ի
ամե-
նայն
գա-
ւառ
նոցա։
Եւ
պատ-
մեցին
Յով-
հան-
նու
աշա-
կերտ-
ք
նորա
զա-
մե-
նայն
զայ-
սոսիկ։
Եւ
կոչե-
ցեալ
Յով-
հան-
նէս
երկու
ոմանք
ի
աշա-
կերտ-
աց
իւրե-
անց
առ
Յի-
սուս
եւ
ասեն
ցնա։
Դու
ես
որ
գա-
ս
կամ
զայլ
ոմն
ակն-
կալ-
ցուք։
Եւ
ասէ
Յի-
սուս
ցնոսա։
Երթ-
ա-
յք
եւ
պատ-
մեցէ-
ք
Յով-
հան-
նու
զոր
լուիք
եւ
տես-
անիք։
Կոյր-
ք
տես-
անեն
եւ
կա-
ղք
գան-
ցա-
նեն
եւ
բոր-
ոք
սրբ-
ին
եւ
խու-
լք
լսեն
եւ
մեռ-
եալք
յա-
րիցեն
եւ
աղ-
քատ-
ք
աւե-
տա-
րան-
ին
եւ
երան-
ելի
է
որ
ոչ
գայ-
թա-
կղի
ի
իս։
Եւ
նոցա
գնա-
ցե-
լոց
սկսաւ
Յի-
սուս
խօսել
առ
ամ-
բոխն
վասն
Յով-
հան-
նու։
Զի՞
ելէք
յան-
ապատ
տես-
անել
զեղէգն
որ
ի
հողմոյ
շարժ-
ի։
Եւ
զի՞
ելէք
տես-
անել
զմարդ
զգե-
ցեալ
զհա-
գուստ
փա-
փուկ։
Ահա
որ
զհա-
գուստ
փա-
փուկ
կան
ի
տունս
թա-
գա-
ւորաց
են։
Եւ
զի՞
ելէք
տես-
անել
զմարգարէ։
Այո՛
ասեմ
ձեզ
եւ
գե-
րա-
գոյն
քան
զմար-
գարէ։
Զի
սա
է
զոր
գրեալ
է
թէ
ահա
ես
առա-
քեմ
զհրեշտակ
իմ
առաջ
երեսաց
քոց
որ
պատ-
րաստ-
եսցէ
զճա-
նա-
պարհ
քո
առաջ
քո։
Ամէն
ասեմ
ձեզ
թէ
չիք
յա-
րեալ
յորդ-
ոց
կանանց
մեծ
քան
զՅով-
հան-
նէս
զՄկրտիչ։
Եւ
որ
փոքր
է
յարքայութեան
երկնից
մեծ
է
քան
զնա։
Եւ
յաւուրս
Յով-
հան-
նու
մկրտչին
մինչ-
եւ
ցայժմ
արքայութիւն
երկնից
բռնա-
բարի
լինի
եւ
բռնա-
ւորք
յափշտակեն
զնա։
Զի
ամենայն
մարգարէք
եւ
օրէնք
մինչ-
եւ
ցՅով-
հան-
նէս
մարգարէացին։
Եւ
եթէ
կամիք
ընդունել
զի
նա
է
Եղիա
որ
գալոց
է։
Որ
ունի
ականջս
լսել
լուիցէ։
Եւ
զո՞ր
նմանեցուցից
զազգս
զայս։
Նման
են
մանկանց
որ
նստ-
եալ
ի
հրապարակս
կոչեն
ցընկերս
իւրե-
անց
եւ
ասեն։
Ձեզ
ասացաք
եւ
ոչ
պարեցիք
ողբա-
ցաք
եւ
ոչ
լացիք։
Զի
եկն
Յով-
հան-
նէս
ոչ
ուտէ
եւ
ոչ
ըմպէ
եւ
ասեն
դեւ
ունի։
Եկն
որդի
մարդ-
ոյ
ուտէ
եւ
ըմպէ
եւ
ասեն
ահա
մարդ
ագահ
եւ
գինե-
սէր
մաքս-
աւորաց
ընկեր
եւ
մեղ-
աւորաց։
Եւ
արդարեւ
է
իմաստ-
ութիւն
ի
որդ-
ւոցն
իւրե-
անց։
Եւ
սկսաւ
նզովել
զքաղաքսն
որ
ոչ
ապաշխարեցին
ի
մեղս
իւրե-
անց։
Վա՛յ
քեզ
Քորազին
վա՛յ
քեզ
Բեթսայիդա
զի
եթէ
զհրաշս
որ
եղեն
ի
ձեզ
ի
Տիւրոս
եւ
ի
Սիդոն
եղեալ
էին
ապաշխարեալ
էին
ի
մեղս
իւրե-
անց
ի
քուրձս
եւ
ի
մոխիր։
Եւ
ես
ասեմ
ձեզ
թէ
Տիւրոսի
եւ
Սիդոնի
դարձ
եղիցի
ի
դատաստանի
քան
զձեզ։
Եւ
դու
Կափառնայում
որ
ի
երկինս
բարձրացար
մինչեւ
ի
դժոխս
իջցես։
Զի
եթէ
զհրաշս
որ
եղեն
ի
քեզ
ի
Սոդոմ
եղեալ
էին
կայր
մինչեւ
ցայսօր։
Եւ
ես
ասեմ
ձեզ
թէ
Սոդոմայ
դարձ
եղիցի
ի
դատաստանի
քան
զքեզ։
Ի
ժամանակին
յայնմիկ
պատասխանի
ետ
Յիսուս
եւ
ասէ։
Խոստովանիմ
քեզ
Հայր
Տէր
երկնի
եւ
երկրի
զի
ծածկեցեր
զայս
ի
իմաստունս
եւ
ի
հանճարեղս
եւ
յայտնեցեր
զայս
մանկանց։
Այո՛
Հայր
զի
այսպէս
հաճեցաւ
առաջի
քո։
Ամենայն
ինչ
ինձ
տուեալ
է
յԱստուծոյ
Հաւրէ
եւ
ոչ
ոք
գիտէ
զորդին
բայց
միայն
Հայր
եւ
զՀայր
ոչ
ոք
գիտէ
բայց
միայն
Որդի
եւ
որում
կամեսցի
Որդի
յայտնել։
Եկայք
առ
իս
ամենեքեան
որ
վաստակեալ
եւ
բեռնաւորեալ
էք
եւ
ես
հանգուցից
զձեզ։
Առէ՛ք
զլուծ
իմ
ի
ձեզ
եւ
ուսարո՛ւք
յինէն
զի
հեզ
եմ
եւ
խոնարհ
սրտիւ
եւ
գտանիցէք
հանգիստ
անձանց
ձերոց։
Զի
լուծ
իմ
քաղցր
է
եւ
բեռն
իմ
թեթեւ
է։
Ի
ժամանակին
յայնմիկ
գնաց
Յիսուս
ի
շաբաթուն
ի
ցանեաց
եւ
աշակերտք
նորա
քաղցեալ
սկսան
հնձել
հատանել
ի
հասկանց
եւ
ուտել։
Եւ
տեսեալ
փարիսեցիքն
ասեն
ցնա։
Ահա
աշակերտք
քո
առնեն
զոր
ոչ
պարտ
է
առնել
յաւուրս
շաբաթուն։
Եւ
նա
ասէ
ցնոսա։
Ոչ
ընթերցարո՞ւք
զոր
արար
Դաւիթ
յորժամ
քաղցեալ
եղեւ
նա
եւ
որ
ընդ
նմա
էին
զիա՞րդ
մտեալ
ի
տունս
Աստուծոյ
եւ
զհացս
երեսաց
կերան
զոր
ոչ
պարտ
էր
կերանել
նմա
եւ
ոչ
որ
ընդ
նմա
էին
այլ
միայն
քահանայիցն։
Եւ
կամ
ոչ
ընթերցարո՞ւք
յօրէնսն
զի
յաւուրս
շաբաթուն
քահանայք
ի
տաճարին
զշաբաթն
պղծեն
եւ
անպարտ
են։
Եւ
ես
ասեմ
ձեզ
թէ
տաճարէ
մեծ
է
այստեղ։
Եւ
եթէ
գիտասջիք
զի
է
ինչ
զոր
ասէ
թէ
ողորմութիւն
կամիմ
եւ
ոչ
զոհ
ոչ
դատիք
զանմեղսն։
Զի
տէր
է
որդի
մարդոյ
եւ
շաբաթուն։
Եւ
անցեալ
նա
անտի
եկն
ի
ժողովարանն
իւրեանց
եւ
ահա
մարդ
մի
ոմն
որ
ունէր
զձեռն
իւր
ցամաքեալ
եւ
հարցանէին
զնա
ասելով
թէ
արդեօք
հանգոյցս
է
բժշկել
յաւուրս
շաբաթուն
զի
գտանիցեն
մեղադրել
նմա։
Եւ
նա
ասէ
ցնոսա։
Ո՞ր
ոք
իցէ
ի
ձէնջ
որ
ունիցի
զոչխար
մի
եւ
եթէ
անկցի
յաւուրս
շաբաթուն
ի
փոսս
մի
ոչ
յարուսցէ
զնա։
Զի՞
է
ինչ
մարդ
զոչխարէ
աւելի
արդարեւ
է
հանգոյցս
է
յաւուրս
շաբաթուն
բարի
առնել։
Եւ
ասէ
մարդոյն
երկարեա
զձեռն
քո
եւ
նա
երկարեաց
եւ
դարձաւ
ձեռն
նորա
ողջ
իբրեւ
զմիւսն։
Եւ
ելեալ
փարիսեցիքն
խորհուրդ
առին
ընդ
Հերովդիանոսս
զի
զնա
սպանցեն։
Եւ
գիտացեալ
Յիսուս
անտի
քաշեցաւ
եւ
բազումք
ետուն
նմա
եւ
բժշկեաց
զամենեսեան
եւ
պատուիրեաց
նոցա
զի
մի
զնա
յայտնի
առնիցեն
զի
կատարեսցի
բանն
Եսայեայ
մարգարէին
որ
ասէ։
Ահա
ծառայ
իմ
զոր
ընտրեցի
սիրելի
իմ
յորում
հաճեցաւ
հոգի
իմ
դնիցեմ
զհոգի
իմ
ի
վերայ
նորա
եւ
դատաստան
հեթանոսաց
հանիցէ։
Ոչ
վիճեսցի
եւ
ոչ
աղաղակեսցէ
եւ
ոչ
լսիցէ
ոք
զձայն
նորա
ի
հրապարակս։
Զեղէգն
ջախջախեալ
մի
կոտրեսցէ
եւ
զկանթեղ
ծխեալ
մի
մարեսցէ
մինչեւ
հանիցէ
զդատաստան
ի
յաղթութիւն
եւ
զանուն
նորա
հեթանոսք
յուսասցեն։
Ապա
մատուցին
առ
նա
դիւահար
մի
ոմն
կոյր
եւ
համր
եւ
բժշկեաց
զնա
մինչեւ
խօսեցաւ
համրն
եւ
տեսանէր
կոյրն։
Եւ
զարհացան
ամենայն
ամբոխք
եւ
ասեն։
Ո՞ է
սա
արդեօք
որդի
Դաւթի
է։
Եւ
լուեալ
փարիսեցիքն
ասեն։
Սա
ոչ
հանէ
զդեւսն
բայց
միայն
Բեեղզեբուղ
իշխանաւ
դիւաց։
Եւ
գիտացեալ
Յիսուս
զխորհուրդս
նոցա
ասէ
ցնոսա։
Ամենայն
թագաւորութիւն
բաժանեալ
ընդ
միմեանս
աւերի
եւ
ամենայն
քաղաք
կամ
տուն
բաժանեալ
ընդ
միմեանս
ոչ
կայցէ։
Եւ
եթէ
սատանայ
զսատանայ
հանէ
բաժանեալ
ընդ
միմեանս
է
եւ
զիա՞րդ
կայցէ
թագաւորութիւն
նորա։
Եւ
ես
եթէ
Բեեղզեբուղաւ
հանեմ
զդեւսն
որդիք
ձեր
ընդ
որո՞վ
հանեն։
Վասն
այսորիկ
նոքա
դատաւորք
ձեր
իցեն։
Եւ
եթէ
ես
Հոգւովն
Աստուծոյ
հանեմ
զդեւսն
ապա
հասեալ
է
ի
ձեզ
արքայութիւն
Աստուծոյ։
Կամ
զիա՞րդ
կարէ
ոք
մտանել
ի
տուն
զօրաւորին
եւ
զգործիսն
նորա
յափշտակել
եթէ
ոչ
նախ
զզօրաւորն
կապեսցէ
եւ
ապա
զտունն
նորա
յափշտակեսցէ։
Որ
ոչ
է
ընդ
իս
հակառակ
է
ինձ
եւ
որ
ոչ
ժողովէ
ընդ
իս
ցրուէ։
Վասն
այսորիկ
ասեմ
ձեզ
զամենայն
մեղս
եւ
հայհոյութիւն
թողցի
մարդկան
եւ
հայհոյութիւն
Հոգւոյն
ոչ
թողցի
մարդկան։
Եւ
որ
ասիցէ
բան
ընդդէմ
որդւոյ
մարդոյ
թողցի
նմա
եւ
որ
ասիցէ
ընդդէմ
Հոգւոյն
Սրբոյ
ոչ
թողցի
նմա
ոչ
յաշխարհիս
այսմիկ
եւ
ոչ
յապագայսն։
Կամ
ասացէք
զի
բարի
է
ծառն
եւ
պտուղ
նորա
բարի
կամ
ասացէք
զի
չար
է
ծառն
եւ
պտուղ
նորա
չար
զի
ի
պտղոյ
ծառն
ծանի։
Ազգ
իժից
զիա՞րդ
կարիցէք
բարի
խօսել
չարք
եղեալ
ի
սրտի
բերանն
խօսի։
Մարդ
բարի
ի
բարի
գանձոյ
սրտի
իւրոյ
հանէ
զբարիս
եւ
մարդ
չար
ի
չարէ
գանձոյ
սրտի
իւրոյ
հանէ
զչարիս։
Եւ
ասեմ
ձեզ
զի
զամենայն
բան
պարապ
զոր
խօսեսցին
մարդիկ
տացեն
պատասխանի
ի
նմանէ
յաւուր
դատաստանի։
Ի
բանից
քոց
արդարասցիս
եւ
ի
բանից
քոց
դատապարտեսցիս։
Յայնժամ
պատասխանի
տուեալ
ոմանք
ի
դպրացն
եւ
փարիսեցւոցն
ասեն
ցնա։
Վարդապետ
կամիմք
նշան
տեսանել
ի
քէն։
Եւ
նա
ասէ
ցնոսա։
Ազգ
չար
եւ
շնացեալ
նշան
խնդրէ
եւ
նշան
չտացի
նմա
բայց
միայն
նշան
Յովնանու
մարգարէին։
Զի
որպէս
էր
Յովնան
ի
փորի
կետին
երիս
աւուրս
եւ
երիս
գիշերս
նոյնպէս
եղիցի
որդի
մարդոյ
ի
սրտի
երկրի
երիս
աւուրս
եւ
երիս
գիշերս։
Արք
Նենուէացիք
յարիցեն
ի
դատաստանի
ընդ
ազգիդ
եւ
դատապարտեսցեն
զնա
զի
ապաշխարեցին
ի
քարոզութիւն
Յովնանու
եւ
ահա
աւելի
քան
զՅովնան
է
այստեղ։
Թագուհի
հարաւոյ
յարիցէ
ի
դատաստանի
ընդ
ազգիդ
եւ
դատապարտեսցէ
զնա
զի
եկն
յծագաց
երկրի
լսել
զիմաստութիւն
Սողոմոնի
եւ
ահա
աւելի
քան
զՍողոմոն
է
այստեղ։
Եւ
յորժամ
դեւն
անցանիցէ
ի
մարդոյ
երթայ
ընդ
անապատս
ջուրց
հանգչել
եւ
ոչ
գտանէ։
Յայնժամ
ասէ
դառնամ
ի
տունն
իմ
որում
ելի
եւ
եկեալ
գտանէ
զնա
սրբեալ
եւ
զարդարեալ
եւ
երթեալ
առնու
ընդ
իւր
եւթն
այլ
դեւս
չարագոյնս
քան
զինքն
եւ
մտեալ
բնակեն
անդ
եւ
լինի
վախճան
մարդոյն
յայնմիկ
չարագոյն
քան
զառաջինն։
Այսպէս
եղիցի
եւ
ազգիս
չարիս
այսորիկ։
Մինչդեռ
խօսէր
նա
ընդ
ամբոխսն
ահա
մայր
նորա
եւ
եղբարք
նորա
կային
արտաքոյ
եւ
կամէին
խօսել
ընդ
նմա։
Եւ
ասեն
ցնա
ոմն։
Ահա
մայր
քո
եւ
եղբարք
քո
արտաքոյ
կան
եւ
կամին
խօսել
ընդ
քեզ։
Եւ
նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ
ցասողն
ցնա։
Ո՞ է
մայր
իմ
եւ
ո՞ են
եղբարք
իմ։
Եւ
երկարեալ
զձեռն
իւր
ի
վերայ
աշակերտացն
իւրեանց
ասէ։
Ահա
մայր
իմ
եւ
եղբարք
իմ։
Զի
որ
առնիցէ
զկամս
Հաւր
իմոյ
որ
յերկինս
է
նա
է
եղբայր
իմ
եւ
քոյր
եւ
մայր։
Յաւուր
յայնմիկ
ել
Յիսուս
ի
տանէ
եւ
նստաւ
առ
ծովեզերբն
եւ
ժողովեցան
առ
նա
ամբոխք
բազումք
եւ
մտեալ
նա
ի
նաւ
նստաւ
եւ
ամենայն
ամբոխն
կայր
առ
ծովեզերբն։
Եւ
խօսեցաւ
ընդ
նոսա
առակս
բազումս
ասելով
թէ
ահա
ելանէ
սերմանող
սերմանել
եւ
յորժամ
սերմանէր
նա
անկաւ
ինչ
առ
ճանապարհ
եւ
եկեալ
թռչունք
կերան
զնա։
Եւ
այլ
անկաւ
ի
տեղի
քարուտ
ուր
ոչ
էր
հող
բազում
եւ
ոչ
ուշ
ծագեաց
վասն
զի
ոչ
էր
խորութիւն
հողոյ
եւ
յորժամ
ծագեաց
արեւն
խանձեցաւ
եւ
վասն
զի
ոչ
էր
արմատ
չորացաւ։
Եւ
այլ
անկաւ
ի
մէջ
փշոց
եւ
բուսեալ
փշոցն
խեղդեցին
զնա։
Եւ
այլ
անկաւ
ի
հող
բարի
եւ
ետ
պտուղ
ինչ
եւ
ոմն
հարիւրապատիկ
եւ
ոմն
վաթսնապատիկ
եւ
ոմն
երեսնապատիկ։
Որ
ունի
ականջս
լսել
լուիցէ։
Եւ
մերձեցան
աշակերտք
նորա
եւ
ասեն
ցնա։
Վասն
զի՞
ընդ
նոսա
խօսիս
առակս։
Եւ
նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ
ցնոսա։
Վասն
զի
ձեզ
տուեալ
է
գիտել
զխորհուրդս
արքայութեան
երկնից
եւ
նոցա
ոչ
տուեալ
է։
Զի
որ
ունիցի
տացի
նմա
եւ
առատասցի
եւ
որ
ոչ
ունիցի
եւ
զոր
ունի
առցի
ի
նմանէ։
Վասն
այսորիկ
ընդ
նոսա
խօսիմ
առակս
զի
տեսանելով
ոչ
տեսանեն
եւ
լսելով
ոչ
լսեն
եւ
ոչ
հասանեն
զի
կատարեսցի
ի
նոսա
մարգարէութիւն
Եսայեայ
որ
ասէ։
Լսելեաւ
լուիցէք
եւ
ոչ
հասանիցէք
եւ
տեսանելով
տեսանիցէք
եւ
ոչ
տեսանիցէք
զի
պղծեցաւ
սիրտ
ժողովրդեանս
այսորիկ
եւ
ականջս
իւրեանց
ծանրացուցին
լսել
եւ
զաչս
իւրեանց
խուփ
արարին
զի
մի
երբեք
տեսցեն
աչօք
եւ
ականջօք
լսիցեն
եւ
սրտիւ
հասանիցեն
եւ
դարձեալ
դարձցին
եւ
բժշկեցից
զնոսա։
Ձեր
ապա
երանելի
են
աչք
ձեր
զի
տեսանեն
եւ
ականջք
ձեր
զի
լսեն։
Ամէն
ասեմ
ձեզ
զի
բազումք
մարգարէք
եւ
արդարք
ցանկացան
տեսանել
զոր
տեսանէք
դուք
եւ
ոչ
տեսին
եւ
լսել
զոր
լսէք
դուք
եւ
ոչ
լսեցին։
Դուք
ապա
լուարո՛ւք
առակին
սերմանողին։
Ամենայն
որ
լսիցէ
զբան
արքայութեան
եւ
ոչ
իմասցէ
գայ
չար
եւ
յափշտակէ
զսերմանսն
որ
սերմանեալ
է
ի
սրտի
նորա
եւ
սա
է
որ
առ
ճանապարհ
սերմանեալ
է։
Եւ
որ
ի
տեղի
քարուտ
սերմանեալ
է
սա
է
որ
զբանն
լսէ
եւ
անդէն
ընդունի
զնա
ուրախութեամբ
եւ
ոչ
ունի
արմատ
յինքն
այլ
ժամանակաւոր
է
եւ
յորժամ
եղեւ
նեղութիւն
եւ
հալածանք
վասն
բանին
անդէն
գայթակղի։
Եւ
որ
ի
մէջ
փշոց
սերմանեալ
է
սա
է
որ
զբանն
լսէ
եւ
հոգս
աշխարհի
եւ
խաբէութիւն
հարստութեան
խեղդեն
զբանն
եւ
անպտուղ
լինի։
Եւ
որ
ի
հող
բարի
սերմանեալ
է
սա
է
որ
զբանն
լսէ
եւ
իմասցէ
եւ
պտուղ
ինչ
ետ
եւ
ոմն
հարիւրապատիկ
եւ
ոմն
վաթսնապատիկ
եւ
ոմն
երեսնապատիկ։
Զայլ
առակ
ասաց
նոցա
ասելով
թէ
նման
է
արքայութիւն
երկնից
մարդոյ
մի
ոմն
որ
սերմանեաց
զսերմն
բարի
ի
հանդի
իւրում
եւ
մինչդեռ
ննջէին
մարդիկ
եկն
թշնամի
նորա
եւ
սերմանեաց
զիւղս
ի
մէջ
ցորենոյն
եւ
գնաց։
Եւ
յորժամ
ծագեաց
խոտն
եւ
պտուղ
ետ
յայնժամ
երեւեցան
եւ
իւղքն։
Եկեալ
ապա
ծառայք
տանտիրոջն
ասեն
ցնա։
Տէր
ոչ
զբարի
սերմն
սերմանեցեր
ի
հանդի
քում
ուստի
ապա
ունի
զիւղս։
Եւ
նա
ասէ
ցնոսա։
Թշնամի
մարդ
արար
զայս։
Եւ
ծառայքն
ասեն
ցնա։
Կամիս
ապա
երթեալ
հաւաքեսցուք
զիւղսն։
Եւ
նա
ասէ
ոչ
գուցէ
հաւաքելով
զիւղսն
արմատաւ
հանիցէք
ընդ
նոսա
զցորենն։
Թոյլ
տուք
ամենեքեան
միանգամ
աճել
ի
միասին
եւ
ի
հունձս
ասացից
հնձողացն
հաւաքեցէք
նախ
զիւղսն
եւ
կապեցէք
զնոսա
խուրձս
խուրձս
զի
այրեսցին
եւ
զցորենն
ժողովեցէք
ի
շտեմարան
իմ։
Զայլ
առակ
ասաց
նոցա
ասելով
թէ
նման
է
արքայութիւն
երկնից
հատու
մանանխոյ
զոր
առեալ
մարդ
ոմն
սերմանեաց
ի
հանդի
իւրում
որ
փոքրագոյն
է
քան
զամենայն
սերմունս
եւ
յորժամ
աճեցանէ
մեծագոյն
է
քան
զամենայն
ընդեղէնս
եւ
լինի
ծառ
այնպէս
մեծ
մինչեւ
եկեալ
թռչունք
երկնից
բնակեսցեն
ի
ճիւղս
նորա։
Զայլ
առակ
ասաց
նոցա
նման
է
արքայութիւն
երկնից
ի
խմորոյ
զոր
առեալ
կին
ոմն
ծածկեաց
ի
երիս
սաթս
ալեւրոյ
մինչեւ
ելոյց
ամենայն
զխմորն։
Զայս
ամենայն
խօսեցաւ
Յիսուս
ընդ
ամբոխսն
առակս
եւ
առանց
առակի
ոչ
խօսէր
ընդ
նոսա
զի
կատարեսցի
բանն
մարգարէին
որ
ասէ։
Բացից
ի
առակս
բերան
իմ
եւ
ծորեցից
զգաղտնիսն
յաշխարհէ
սկզբանէ։
Յայնժամ
արձակեալ
զ

կմե

-քին եկեալ էնոյեան-
ցին աղաչեմք զո-
ձեմն: Ընդ որ ես-
ցե նոքա առաքե-
ցին զնա: եհարց-
ան ցնա, ասացե-
ին զրեալ ի
գիրս օրինացն ի
տես եղիցի ձեզ
ընթերցեալ ի
գիրս ծառային
Ես-
սեայ ասելն, թա-
գաւորն ելից

ՈՐ ՅԱՐԻ
Ա ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵՒՆ
ՍՈՒՏԱՊԵԼՈՒՆ
ՅՈՎ: ԱՂՕՐԿԱՒՆ
ԵՒ ՕՁՄԵԱՆՑՆ
ԳԻՇԵՐԻՆ ԱՀԱՒԱՐ
ԵՒՔ. ԵՒՀՅՈՒԴ
ԵՒԱՒՔ՝ ԱՒԱՅ Յ
ՍՈՒՐԲՈՒԹԵՒԹԻՒՆ
ՆՅՈՒԹՈՑԱՒՍՆ՝
Ո ՆՅՈՒԹԱՐԵԱ
ՊԱՏՆ ՀԱՆԵՑԱ
ՆՈՒՐՔ ԱՒՕՏԻ-

ՆԱԽԱՀԱՅՑՅԱ
ՅՀ՝ ՄԵՆՀԱՏՈՒՔ
ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՍԻՈՆԱՆ
ԼԵՐՆՅԱՅ ՀԻՆ
ԵՒԱՐԱՆԱՒՈՐԱՑՆ
ՅԱՅՆԻՍԻՆՔ՝
ԳԻՇԵՐԱՓԱՅԼՅԱՆ՝
ԱՆՆՊՆԱՀՅՈՅՆ
ԲՈՒՐԿՆՆԱԼԵՔ Ն,
ՄԵՆՀԱՏԵՐՔՅՆ՝
ՊՏԵՂՅԱՆ՝
ԱՐԵՒԱՐԱՒ ՍԻ
ՄԱՆՈՒԱՆՈՐՈՒՆ-

4447

ԱՆԱՆԻՄՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՅ ԵՒԱՆ
ԱՌԱՔԵԼԱՑՒՆ ՔՐ. ՕԳՆԱՅ ՄԵՐ
ՈՒԵՂԱԻՐԱՑԵՑԵՍ
ՔՆԱՀԱՏԱՒՐԵԱՆ
ՅՕԳԻՆ, ԵՒ ՕԳՆԱՑ Ի
ՆԱՆԻ ՍՐԲԿԵՑԻՆ
ՄԱՅՐԱՊԱՏԻՒՆ
ՄԱՅՐՆԱՅ, ԱՄԵՆ
ՍՐՈՒԵՍՏԱՑԵՑ Զ
ՕՐՐՈՐԴԱԿԱՆՑՆ։

ՈՒՂՂԱՒԱՐ ՕՐ
ՅԱՄՈՒՍԻՆ ԵՒՕՍՅՈ
ԱՂՔԱՑԱՒ ՕՐՈՑ
ԱՐՔԱՅԱԿԱՆԱՑՆ
ՍՐԲՈՅ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ
ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ։

Ի ՀԱՒԱՏՈՄՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԱՑՒՆ
ՍՐԲՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉԻՆ։

Ի ՀԱՒԱՏՈՄՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԱՑՒՆ
ՍՐԲՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉԻՆ։

Ի ՀԱՒԱՏՈՄՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԱՑՒՆ
ՍՐԲՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉԻՆ։

Ի ՀԱՒԱՏՈՄՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԱՑՒՆ
ՍՐԲՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉԻՆ։

Ի ՀԱՒԱՏՈՄՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԱՑՒՆ
ՍՐԲՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉԻՆ։

Ի ՀԱՒԱՏՈՄՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԱՑՒՆ
ՍՐԲՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉԻՆ։

ա. Ի ՅԻՇԱՏԱԿՍ ՅԱ-
ռաջնում ամսոյ, ի
տասներորդ ամսոյ
ի տասն ամսոյն
ի չորրորդ տարին
Սեդեկիայ թագաւորին
Յուդայ, նոյնպէս
ասէ Տէր Աստուած
Սեբայեցւոց. Ահա
ես տանեմ զնոսա
ի գերութիւն, զի
ի Սեբայեցւոց ոչ
ինչ ելանէ, եւ
ոչ ոք գիտէ զանուն
նոցա. զի ես եմ
Տէր Աստուած
Սեբայեցւոց.

բ. Եւ ասէ Տէր
Աստուած Սեբայեցւոց.
Ես եմ Տէր Աստուած
Սեբայեցւոց. Ես
տամ զերկիր
Սեբայեցւոց ի
ձեռս թագաւորին
Բաբելացւոց, եւ
կորուսցէ զնոսա
եւ զերկիրն
Սեբայեցւոց.

գ. Եւ ասէ Տէր
Աստուած Սեբայեցւոց.
Ես եմ Տէր Աստուած
Սեբայեցւոց. Ես
տամ զերկիր
Սեբայեցւոց ի
ձեռս թագաւորին
Բաբելացւոց, եւ
կորուսցէ զնոսա
եւ զերկիրն
Սեբայեցւոց.

դ. Եւ ասէ Տէր
Աստուած Սեբայեցւոց.
Ես եմ Տէր Աստուած
Սեբայեցւոց. Ես
տամ զերկիր
Սեբայեցւոց ի
ձեռս թագաւորին
Բաբելացւոց, եւ
կորուսցէ զնոսա
եւ զերկիրն
Սեբայեցւոց.

ե. Եւ ասէ Տէր
Աստուած Սեբայեցւոց.
Ես եմ Տէր Աստուած
Սեբայեցւոց. Ես
տամ զերկիր
Սեբայեցւոց ի
ձեռս թագաւորին
Բաբելացւոց, եւ
կորուսցէ զնոսա
եւ զերկիրն
Սեբայեցւոց.

զ. Եւ ասէ Տէր
Աստուած Սեբայեցւոց.
Ես եմ Տէր Աստուած
Սեբայեցւոց. Ես
տամ զերկիր
Սեբայեցւոց ի
ձեռս թագաւորին
Բաբելացւոց, եւ
կորուսցէ զնոսա
եւ զերկիրն
Սեբայեցւոց.

է. Եւ ասէ Տէր
Աստուած Սեբայեցւոց.
Ես եմ Տէր Աստուած
Սեբայեցւոց. Ես
տամ զերկիր
Սեբայեցւոց ի
ձեռս թագաւորին
Բաբելացւոց, եւ
կորուսցէ զնոսա
եւ զերկիրն
Սեբայեցւոց.

ամենեցուն
Իմացեալ լիցի ն
-թեզուներդ լեզու
ասելարեւեփան։
յիշեա
զարդիկ ընեծ
խնկեալ ես-
նեսոյ-եանարիս
յերկրիս-եամպնի
՝ամեն ։ ես
ն-եանարիս
յաստ-
-թեզպատուիրեալ
յիշեցուցանել
հեսուեանեայն ն ,
ասօրեայ-յորոյ
բերա-եոսուեր ։
, հաստատեցոյ
յերկուեցեալսիտ
հեսուեանեայն ն ,
ասօրեայ-յորոյ
բերա-եոսուեր ։

457

պետեսցեալն
զեր, զորս եւ
ոչ ոքեք եւ
ոչնարեալ ր
օրէն։

Որպէս
անկանօղացեալ
ն եւ եւ
ոչեցեալ ն
եպիսկոպոսն։

Եղեալքն
յաստուածոյ
ասէ։

Եւ ոչ
բն եպիսկոպ, եւ
զեալ սրբոյն
որոշեալ ր

պեն ։ օրենսդիր
նորոգութեան։
եանչեցեալ եալ
նեն ։

Եւ ոչ
ոչեցեալ
գեղեցկեալ։
Եւ ոչ
նեալ եւ
եպիսկոպոսն։

Եւ
բն եպիսկոպ
րն եանչեալ ոչ
ն եպիսկոպ ։
եպիսկոպն։

Եւ ոչ

, Եղիշէ ասէ
յետ մահուն
Վարդանայ
զաւրավարին
Հայոց եւ
զամենայն
նահատակացն
Քրիստոսի ։
Եւ ոչ
միայն զայս
ինչ ասէ
զաւրավարն
Վարդան
առ զաւրսն
իւր ։ այլ
եւ զայս
ինչ ասէ
առ նոսա ։
Ով
քաջ եւ
հզաւր
զաւրք
Քրիստոսի ։
ով
ամենայն
զաւրք
երկնաւոր
թագաւորին
Քրիստոսի ։
ով
ամենայն
զաւրք
երկնաւոր
թագաւորին
Քրիստոսի ։
Ով
քաջ եւ
հզաւր
զաւրք
Քրիստոսի ։
Եւ ոչ
միայն զայս
ինչ ասէ
զաւրավարն
Վարդան
առ զաւրսն
իւր ։ այլ
եւ զայս
ինչ ասէ
առ նոսա ։
Եղիշէ ասէ
յետ մահուն
Վարդանայ
զաւրավարին
Հայոց եւ
զամենայն
նահատակացն
Քրիստոսի ։
, Եղիշէ ասէ

Ի ներեալ մեզ զամենայն
յանցանսն մեր, եւ
զանցեալսն ի
մեզանէ ներեայ,
պատմեալսն եւ
ոչ պատմեալսն ի
մէնջ։

Ի պատճառել
զանգիտութիւն։ եւ
ոչ ընդունել
զաղաչանս մեր
վասն մեղաց մերոց։
զի մեք ենք
ժողովուրդ քո
եւ հօտ քո
արդարոց։

Ի ոչ տալ մեզ
օրհնեալ, եւ մեծ
ի մեզ
բնակութիւն։

Ի ոչ տալ մեզ
հեզ-բարբառ եւ
գովեստ։

Եհան ի
բանս ցաւոյ
զամենայն
ցաւս, ընծայեաց ի
նմանէ զերկիւղ ի
սէրն։ եհաս ա
նեղութեանց զոր
ծեցուցանէ։ ձեզ
բարեխնդրեմ զի
մի նեղիցիք ի
ցաւոցդ։ զի
ոչ ոք ի ցաւոցն
ինչ կարէ զատուցանել
զանձինս։ ոչ
ոք ի մահուանէ
զանձինս իւր
փրկել։ ոչ
ոք ի ցաւոցն
զանձինս իւր
ազատել։ ոչ
ոք ի հիւանդութենէն
զանձինս իւր
ապրեցուցանել։
ոչ ոք ի
հիւանդութենէն
զանձինս իւր
առողջացուցանել։
ոչ ոք ի
հիւանդութենէն
զանձինս իւր
առողջացուցանել։

Ես Ներսես
Գնձեցի ասացի։
Ի սկզբանէ
հոգևոր
պարգևքդ ի
ժողովուրդդ եւ-
ասուածային ։
Ի երանելոյն
եղիազարու ։
գանձատանէ ։
ի սուրբ
գանձէդ եւ-
ծածուկ
պահեցեալ
ծածուկ եւ-
ծածուկ ։
Ի ձեռն
ընտրելոյ
ծառայիդ
քրիստոսի
ցուցեր ։

Ես Ներսես
հայրապետ ։
Ի սկզբանէ
սուրբ
առաքելոցդ
սկսեալ ։ ա-
նընդհատ ։
Ի հանգստեան
ս. սիոնի ։
Ի սուրբ
յակոբայ ։
Ի սուրբ
գրիգորէ ։
Ի սուրբ
ներսէսէ ։
Ի սուրբ
սահակայ ։
Ի սուրբ
ներսէսէ ։
Ի սուրբ
ներսէսէ ։
Ի սուրբ
ներսէսէ ։

Ի հայեցեալսն
ուսումն ընդհայ
ոչխարացն երթայ
նոսին, եթէ
ոչ ոք կարէ այսպէս
սա՝ եհան երբ
զոչխարսն ի գոմն՝
յաղագս ոչ ոք
կարէ ի գոմն
զոչխարսն՝ եթէ
ոչ նոքա ի
հայեցեալսն
զնոսին, եթէ
ոչ ոք կարէ
զոչխարսն
ի գոմ

Ի ԳՐԱՆՑՍ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻՆ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՂՕԹԻՔ ԵՒ ՓՐԿԱՐԱՐ ՀՈԳՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍՏՎԱԾԱՄԱՅՐԻՆ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԵՒ ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԿԱՐԱՊԵՏԻ ԵՒ ՄԿՐՏԻՉԻ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՆԱՅՆ ՈՐ ԱՌ ՔՐԻՍՏՈՍ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ԵՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ

459

ԵՒ ԱՅՍՊԷՍ ՍՈՒՏ ԵՒ ԱՆԻՐԱՒՆ ԱՐԱՐԱԾՈՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԱՑ ՍՈՒՏ ԵՒ ԱՆԻՐԱՒՆ ԱՐԱՐԱԾՈՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԱՑ ՍՈՒՏ ԵՒ ԱՆԻՐԱՒՆ ԱՐԱՐԱԾՈՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԱՑ

ՍՈՒՏ ԵՒ ԱՆԻՐԱՒՆ ԱՐԱՐԱԾՈՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԱՑ ՍՈՒՏ ԵՒ ԱՆԻՐԱՒՆ ԱՐԱՐԱԾՈՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԱՑ ՍՈՒՏ ԵՒ ԱՆԻՐԱՒՆ ԱՐԱՐԱԾՈՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԱՑ

ոգեկանութեան։ զի ոչ
ամենեքին զայս առեալ
են, այլ որոց տուեալ է
յերկնից։ զի եթէ ոք
կամի զայս առնուլ, ա-
ռնիցէ։ զի ոչ ամենեքին
ներգործեն զայս, այլ
որոց տուեալ է։ զի եթէ
ոք կամի զայս առնուլ,
ասէ,

467

ևաճառ, որշնար
հնձեր։ քանզիև
սեղանաւորքն ան-
որպէս ժամուն,
ծանուցեալ ի
ն ծագելոյն։

ա ԱՅՍՈՒԲԵՏՔ
ծաղ-ընծայից,
եհաղորդեսցի
ևս պատարագ
ևս պատարագ։ ևս
ևս ընդ ամենայնի։
ևս ի ժամ ժամու
ևս ընդ ամենայնի։
ևս ընդ ամենայնի։
ևս ընդ ամենայնի։
ևս ընդ ամենայնի։
ևս ընդ ամենայնի։

քանզի եկեալ ի
շարէն եհաս
յոր հնձէ։

ա ՀԱՂԵՐՈՒԲԵՔ ԳԱՆ
ձք, որպէսզի
յերեսցուցանիցէ։

ա ՆԱԽ ԵԿԵՂԵՑԻՔ,
եհաղորդեսցէք։
ու պատարագ, ևս
պատարագ։ ևս
շաբաթի, ևս ի
շաբաթի։ որպէս
եհաղորդեցաք։

շաբաթի ևս ի
ամենայնի, ևս
ամենայնի։ ևս
ամենայնի։ ևս
ամենայնի։

հրեայ հերձուած։ զոր
բռնութեամբ, եւ ոչ
քարոզեաց, եւ ոչ
սուրբ ։ եթէ
կամ նոյն ծով-
ի ծովէն
ոչ թերացաւ։
ամենայն
զի ամենայն
ամենայն ։
ամենայն
ամենայն
ամենայն

563

ԴԻՒԱՆԻՆ Ի-
ՆԵՐՈՒՄ ԱՒԱ-
ՐԱԾ ՈՐ ՈՉ
ՈՔ ՈՒՆԻ ՈՐ
ՉԱՓՈՎ ՈՒ
ՉԱՓ ՈՒՆԻ
ՈՐ ՉԱՓՈՎ
ՉԻ ՉԱՓԵՑ
ՈՒ ՉԻ ՈՒՆԻ
ՈՐ ՉԱՓ ՈՒ
ՉԱՓ

ԲԱՆՅ ԵՒՈՐԵՑԻՑ.
ԵՒ ԳԻՏԵԼՔ ԶՔՐԻՍՏՈՍ
ԱՍԱՑ: ԵՅԱՐԵԼ
ՀԱՐԿԱՒՑ, ԲԱՆԻ
ՈՂՅԳԱԲԱՐՁՄԱՆՔ,
ԵՒ ՀԱՒԱՏՔ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ
ԺԱՂՈՎՈՒՆ: ՕՐՀՆԱ
ԹԱԳԱՒՈՐՀԻՆ
ԱՂԱՐԵԱՅԱՑ:

ՈՒՐԱԽ ԱՌԱՔԵԱԼՔ,
ԽՈՆԱՐՀԱՑԵԱԼՔ,
ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ ՈՐ
ՉԵՆԻՑ ՓՈՓՈԽԵԼ
ԲԱՅ ՀՈՂԱՑԵԱԼՈՑՆ
ՅՀԻՄԱՆ: ՕՂՋ Ը
ԱՇԽԱՐՀԻՍ, ԵՒ
ԱՄԱՆԱՒԱՆԻՆԱՑ:

ԵՒ ԼՑԱՆ ԱՍՏՂՔ
ՈՐՔ ՓԱՌԱՒՈՐՔՆ ԱՅՆ
ԴԱՒԹԻՒ: ԻՐԻՑՆ
ՈՐՊԷՍ ՕՂՈՒՆ
ԱՅՆ ԲԱՆԻՍ ԻՐ ԱՆ
ԵՒՍ ԱՒՈՒՄՆԱՐՀԱՒ
ՆՐՆ, ԵՒ ՈՒՐԻՒՆ
ՓԱՌԱՒՈՐՆ:

ԱՐԻՒԱՑՆ Ե
ՓԱՌԱՒՈՐՈՒՆ ՅԱՂ
ՈՒՂՒՆ ՀԱՐՒԱՆԴԱՒՈՐ Ի
ՀԻՒՍՈՒՍՈՅՆ Ա
ՈՐՔՀԵՐԻՒՆԱՑ
ԱՂՒՆ, ՈՐ ԴԱՐՁԱՒ
ՀԱՂԹՈՒԹԻՒՆՆ:

ԲՐԱՆ ՔՈՒՆՈՂԱՑ,

465

բրեհոսեաց ևս
բ՚ն՚եհ՚ե՚ր՚ի ս
նեն, յղկեցան
նե՚հ՚ա՚ր՚ի՚ս՚պ՚ե՚ա՚ն՚
ա՚ր՚ք՚ե՚պ՚ա՚տ՚ե՚ա՚ն՚
ֆ՚ն՚ե՚ա՚ն՚ ։ ա՚ր՚ ։ ա՚ն՚ե՚ն՚
ա՚ք՚ե՚պ՚ա՚ր՚ք՚ն՚ե՚ր՚ ։ օ՚ր
շա՚ր՚ ք՚ա՚ղ՚ա՚ք՚ն՚ ։ ե՚
ա՚ն՚ք՚ր՚ե՚-յ՚ա՚ր՚ի՚ա՚կ՚
ե՚ր՚ա՚պ՚ա՚ր՚ա՚ն՚ե՚ա՚ց՚ ։
պ՚ա՚ն՚ե՚ր՚ե՚ց՚ ե՚ն՚ց՚
օ՚ք՚ն՚ձ՚ն՚ա՚ն՚ք՚ ։ ե՚
յ՚ե՚ղ՚ե՚ց՚ի՚ն՚ ա՚ն-
ք՚ե՚օ՚ֆ՚ե՚ա՚ց՚ ։ ա՚յ՚
ա՚ն՚ա՚ր՚ա՚ն՚ե՚, ե՚ր՚ե՚ք՚
ն՚ե՚ղ՚ե՚ց՚ի՚ն՚ե՚ա՚ց՚ ե՚
ի՚ր ։ ք՚ն՚ձ՚ե՚ե՚ց՚ ե՚

ա՚ն՚ա՚ր՚ա՚ն՚ե՚ա՚ց՚
ն՚ե՚ր՚ե՚ց՚, պ՚ա՚ղ՚-
ք՚ե՚ն՚ե՚ա՚ց՚ ։ օ՚ր
պ՚ա՚ր՚ե՚ա՚ց՚ն՚ ։
ֆ՚ա՚ն՚ե՚ա՚ց՚ն՚ ։
բ՚ա՚ր՚ք՚ե՚ա՚ն՚, ե՚
պ՚ա՚ղ՚ա՚ք՚ն՚ ։ ա՚յ՚
պ՚ա՚ղ՚ա՚ք՚ի՚ն՚ ե՚
ա՚ն՚ե՚ն՚, ա՚ե՚ա՚ա՚ն՚ի՚
ա՚ր՚ա՚ն՚ ք՚ա՚ղ՚ա՚ք՚ե՚
ա՚ղ՚ե՚ա՚ց՚ ։ օ՚ք
ե՚ր՚ե՚ք՚ ։
ե՚ա՚ ք՚ե՚ն՚ե՚ֆ՚ե՚
ն՚ա՚ն՚ ։

ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲԻՆ
Ա ՔՐԻՍՏՈՍԻՆՈՒՄ
ՈՐՈՒՄՔ ԻՆՔՆՈՒԹԻՒՆ
ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՝ ԵՒ Ա-
ՍԱՏՈՒԱԾԱՅՆ ՀԱ-
ՐԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՝ ԵՒ
ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՝ ԵՒ
ՀԱՆԳԻՍՏ ՀԱՆԴԵՐՁ ՝
ԵՒ ՍՊԱՍՈՒՄՆ ՍՈՒՐԲ
ՀՈԳՒՈՅՆ ՝ ԵՒ ՄԵ-
ԿՆՈՒԹԻՒՆ ՝ ԵՒ ՀԱ-

967

թագաւորն, եհան-
եալ զանօրէնսն
ի տաճարէն
ի միջոցի
եւ զնոսա կապեալ
եհաս ի վերայ
զօրաբանակին զոր
ընկենոյր
զերեսս իւր ի
վերայ նոցա
ի գիշերի մի
զարհուրեցոյց
զնոսա ի
մերձաւորութենէն
պատ եւ ետուր
զնոսա ի
գերութիւն
ի գիշերի մի

զամենայն զօրսն
ասորւոց եւ
ոչ մի ոք
ի նոցանէ
կարաց
ի ձեռն
ի ձեռն
ի ձեռն

նշեցաք։ Եհասեալ ընդ ոսկի՝ յու-
սկանչեալ զոսկին ընդ ինքեան՝ ոչ
ինչ ասէ։ Ուրախ լինի ոսկի՝ ոչ
ինչ ասէ։ Ոչ ինչ ասէ

եղանակաւորեալ
նուագիւ: եւ
ողջոյնդ առաքելոյ
յուսկեղեան: որ
փեսայ-եղուկեայ:
ծիրանեայ փեսին:
ուրուագ գեղն:
բարուեալ սրեն:
խոհեալ լսեն: ու
ոսկեայ յանկն:
սկիհեալ սուրբ ս
րանն: եհարեալ
եչ սրտիկեան
գովեալ: եհ
հերեփեանց
հրեշտակքն յոտ
հնոցս սուրբ ե

եղանակաւորեալ
նուագիւ: եւ
ողջոյնդ առաքելոյ
յուսկեղեան: որ
փեսայ-եղուկեայ:
ծիրանեայ փեսին:
ուրուագ գեղն:
բարուեալ սրեն:
խոհեալ լսեն: ու
ոսկեայ յանկն:
սկիհեալ սուրբ ս
րանն: եհարեալ
եչ սրտիկեան
գովեալ: եհ
հերեփեանց
հրեշտակքն յոտ
հնոցս սուրբ ե

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐՈՅ ԱՐԱՐՈՂԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԱՐԱՐՈՂԱՑ

Եւ նմանութիւն ի
վեց օրէիցն ի
ա, եհան ի քնոյն
ադամայ, զոր
ինքն արարեալ
էր, զկին ի
կողկողոյ նորա։ եւ
զկնի ամենայնի
տեսանէ զնա
ի մարմնի
ծնեալ ի
կուսէ։ եւ
ասէ ադամ։
Ա
Սա ոսկր ի ոսկերաց
իմոց, եւ մարմին
ի մարմնոյ իմմէ։
սա կոչեսցի
կին, զի ի
տղամարդոյ
առեալ է։
Եւ
ասէ տէր
աստուած։
Վասն
այսորիկ
թողցէ
մարդ
զհայր
իւր եւ
զմայր
իւր, եւ
կցեսցի
կնոջ
իւրում։

ա. Եղեալ ձեռն
ուժգին որպէս
ոչ ծանաւթացեալ
ոեւիսիւ: ոչ
ճանաչողական
ե. զգայարանն
ոչ ընդունելոյ
ոչ ճանաչելոյ
ոչ ճանաչելոյն:
զ ոչ ճանաչելոյ
ոչ ճանաչելոյն:

ա. Ոչ ճանաչել:
ոչ
ակնարկութիւն:
ա. Ոչն: Երեսու-
ասներորդին

ա. Ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-
ոչ ճանաչելի-

Ա473

ասեմ՝ եթե ա
րուն: որպէս
սէր հեթանոսին
պիտեան: եւ
մեռոն ցնծութ
եանէն զոյգ
նոյնպէս ա
նել բրիստոս
ընդունէն: սրտ
ամբ, ողջունել
զերեսն: ա

ղաւթով՝
եկեղեցական
ի եղբարութիւն
ծունկ ընդունէն
ողջունել:

սպիտակ
ներ

ի բանալ զերեսն
եկեղեցին եւ
ի խորհուրդ
սրբոյ սեղանոյն
ի ներքս մտանել
ի ձախ կողմն
սեղանոյն եւ
ի ներքս մտա
նել ի ձախ կող
մանէ սեղանոյն
եւ

Ա.Ա.Ե

ԲՈՒՍՆԵԼՈՒ ՀՈՐ
ԱՅԱՒ, ԱՌԱՔՈՂ-Ա
ԲՆՈՅԹԻՒՆ:
ՈՒՂՂԱԿԱՓԱՆԻ
ՄԵՂՔԻՑ: ԱՐՔ
ՊԱՏՄԵՑԱՒ Ի
ՓՐԿԵԱՆՑ, ՀԱՐՅՈՒ-
ՑԵՑՈՂՔ:
ՈՒՂՂԱԿԱՓԵԱԼ Ի-
ՅԵՐԿՆԻՑ ՄԻՐՈՒՆ
ՊԱՐԳԵՒԱԾ: ԵՒ ՈՒ-
ՈՒԱՑ, ԱՐԱՐԱԾՈՑ
ՊՀՈՒԹԻՒՆՍ:
Ո ՈՒՂՂԱԿԱՓԵԱԼ Ի-
ԽԱՉՈՒՅՑ, ԱՌԱ:
ՈՐՈՒԵՑԱՒՈՒՆՔՆ
ՈՒՂՂԱՑ ՀՈՒՏՑ:

ՈՒՐՑԱՆՑ
ՕՐԱՒՈՐՈՒԹԵՐՔՆ
ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆՔ:
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱՑ:
ՀՈՒՏՔ ՈՒ
ՓԱՌԱՔ ՓԱՌԱՒՈՐ
ՀՈՒՏՔ ՈՒ
ՈՒՂՂԱՑԱՒ
ՈՒՂՂԱՑԱՒ
ՈՒՂՂԱՑԱ

477.

Աստուածհաճո
յիշատակ, դո
-քեան սրբոյ ու
լուսաւորչեն, ե-
կեղպ, եւ ետուն
նեան, եւ ետուն
նեան ուխտիւ
զտունն, եւ ե-
ղիցին :

Աստուածհաճո
պատիւ, որոյ
անուն եղեալ ի
նուագ-նուիրեալ-
լուսոյ զիւրոցն
գիւղին, եւ ար
ամուսնացեալ

ետ :

անցելեան, որ
ոյն, եւ ետուն
զտունն, զիւղ
զտունն եւ
եղիցին :

Աստուածհաճո
նեան, որոյ ան
նուագ-նուիրեալ
նեան : որոյ
նեալ եւ ետուն
զտունն եւ
եղիցին :

878

ՀԱՅ

479

Ողջոյնս եհաղորդեալ
բոլոր ընկերաց, որ
ջերմեռանդութեամբ
եկեալ էին առ
նա ի հիւանդութեան
նորա. եւ
ապա ասէր. եկայք
ընկերք եւ
ազգականք իմ
ամենայնիւ։

Ի գիշերի
մի հրամայեաց
եկեղեցականացն
երգել զ[ա]ղօթս
եւ ինքն
ընդ նոսա
ասէր։ Ի
ձեռս քո
աստուած
հոգի իմ
եւ մարմին
իմ։ ի
գալ առաւ-
տուն ասէ
ցնոսա.
ընթերցարո
ջունք ի
գիրս
մարգարէից
զերծ
եւ ի
գալ ցերե-
կուն
ասէ ցնոսա
եկեղեցա-
կանսն
զերծ
եւ ի
գալ
ցերե-
կուն
ասէ

ոսկերութիւնս՝ զի
ոչ ամաչեցից ի
հրեշտակաց քոց՝
եւ ի մարդկանէ
ոչ խոնարհեցայց
ի գերագոյնսն
ի քեզանէ՝ եւ
ի ներքինսն
հանդուրժեցից
ի նմանէ զամենայն
ինչ ի քէն
գալոց ինձ։
Ամէն։

Ի ՀԱՆԳԻՍՏ ԱՌԱՒՕՏԻ։

Ի ՀԱՆԳԻՍՏ ԱՌԱՒՕՏԻ
զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի քնոյ
մահուանէ։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մեղաց
մահուանէ։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
անկեալ։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
յարուցեալ։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
յաւիտենից։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
անդառնալի։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
անդարձելի։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
անդադրելի։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
անդարմանելի։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
անդարձելի։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
անդադրելի։
Զարթեալ ես
զի զարթուսցես
զիս ի մահուանէ
անդարմանելի։

481

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐՆԵՐ
ՏՐՈՒԹԵԱՆՔԸՆԴ·
ԵՒ ԱՆԱՊԱՏԻՍՏԱՆ
ՅՈ· ԵՒ ՀԱՒԱՏՔՅԵՐ
ԵՂԱՅ· ԵՒ ՈՉՔԸ
ՕԳՆԱՊԱՆԱՑ, ԵՒ
ԱՂՕՐԻՔ ԽՈՒՀԵՑԱՒ
ՆԱՀԱՏԱԿՈՒ ։
Հ ՀԱՒԱՏՅՆԵԱՒ
ԵՒՍ։ ՕՐՀՆՈՒՆ
ՄԵՒՔԵՐՈՋ ։
Բ ԻՄԱՑԱՒ։ ԱՓՈՒ
ՍԱՆ ։ ՕՐՀՆԵՔՈՒԹ
ՕՄԱՆՔ ՍԱՐԱԿԱՆ
Դ ԵՒՍ ։ ԵՒՍ Ա
ՅՆՊԷՍ ՕՐԻՆ
ՀՐԱՄԱՆ ՓԱՌ Ա

ՆՈՅՆ ԵՐԿՈՒՆՅՆ
ՆՈՒՀԵՂԻՍ ։
Գ ԵՒԵՐԿՈՒ ԵՐԿԱՅ
ԱՅՆ ԽՈՀՈՒ ՒՆՔ
ՍՏԵՑ ԱՐԿԱՓԱԼԱՆՔ
ԱՒԵՐԵՑ։ ԵՒԱՐՔ
ՀՅՈՒՆՔՍ ՕՐՀՆ
ՈՒԹԵԱՆ ԱՐՔԱՅԻՆ
ՅՈ ՍԱՐԱԿԱՆՔ Ա
ՍՔ։ ԵՒՀՐԱՄԱՅԵՑ
Ե ԱՅՑ ՆՈՅՆ ։
ՈՒՂՂԱՓԱՌՔ Դ
ՅԱՒԵԼԵՑ, ՈՐՔ Դ
ԽՈՀՈՒԵՑԱՆ ։ ԵՒ
ԳԱՒԱՌԵՑ ԵՐԱՄԱՆՔ
ԽՓԻՒՆՔ ԱՆՈՐ ԽՕՀ
ՍԱՆՔ ։ ԵՒՀԱՐՅՈՒՆ

ևեցաւ հետևակ
եղեալ, ըստ
ոչինչ ամենևին
զայրս ամօթոյ
եղեալս, ըստ
զի ոչ ամաչեցին
զամենայն
զոր ինչ
գործեցին
զայրս
զի ոչ ամաչեցին
զամենայն
զոր ինչ
գործեցին
զայրս
զի ոչ ամաչեցին
զամենայն
զոր ինչ
գործեցին

483

ծ[illegible]ան[illegible]ան[illegible]
եր[illegible]ան[illegible]
[illegible]ան[illegible]
[illegible]ան[illegible]
[illegible]
[illegible]

որոց ընկ-
ճեալ ընդ-
հանրացուե-
ցեալ: մեծաւ-
ձայնով մեր-
ձեալ եւ
հնչեցուցեալ:
եւ ընդ-
առաջ բացո-
ղացեալ
զերկիր:

ԻՍԱՅ. 30. ասէ
տէրն:

Թ երբ-
եմն ընդ-
առաջ
յիս եկեսցեն,
ասէ տէրն,
զորդիս ընդ-
դէմ, եւ
զդստերս
յերկրէ հե-
ռաւորաց:

ամենայն
որ կոչեցեալ
է անուն իմ
յանուն փառաց
իմոյ ստեղծի
զնա, եւ կա-
տարեցի զնա:

ԻՍԱՅ. 30. ասէ
տէրն:

Թ երբ-
եմն ընդ-
առաջ
յիս եկեսցեն,
ասէ տէրն,
զորդիս ընդ-
դէմ, եւ
զդստերս
յերկրէ հե-
ռաւորաց:

ամենայն
որ կոչեցեալ
է անուն իմ
յանուն փառաց
իմոյ ստեղծի
զնա, եւ կա-
տարեցի զնա:

Ես

ՈՒՐԲԱԹ ԱՌԱՒՕՏԻ ԵՒ ՊԱՏԱՐԱՍԿԱՒ ԵՒԹԱՐԹԱՑԱԻՈՅ Ի ՄԵԾԱՒԿՏԱԻԱՐԻ, ԵՒ ՀՈԳԵՒՈՐԻ ԱՄԵՆԱՀԱՐԱՏԻ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐՄՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆԻ ՄԵՐ ՅԻՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԵՂԱՑ ՄԵՐՈՑ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԻ ՄԵՐՈՅ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐՄՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆԻ ՄԵՐ ՅԻՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԵՂԱՑ ՄԵՐՈՑ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԻ ՄԵՐՈՅ

ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐՄՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆԻ ՄԵՐ ՅԻՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԵՂԱՑ ՄԵՐՈՑ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԻ ՄԵՐՈՅ

ՀՁ

ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ՊԱՏԱՐԱԳԱՒՔ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՄԱՅՐԻՆ ՄԵՐ ՈՒՆԻ ՅՈՒՍԱԼ ԶՄԵՂՍ ԵՒ ԶԱՆԱՐԺԱՆՍ ՈՐ ՈՉ ԱՐԺԱՆԱՑԱՒ ՈՒ ՈՉ ԱՐԺԱՆԱՑԱՒ ԵՂԵՒ ԱՅԺՄ

ոգեզ՝ եւ յաղ-
ղ եղեալ ի պիղծ-
փրկեալ՝ եւ յիշ-
յիշեալ ողորմ-
գործեալ՝ եւ
Ա՛ ամենայն-
ես գիտեմ՝
եւ զայսմ-
բոլոր այսո-
լաւ՝ եւ
Ի՛ հոգեւո-
ասէ՝ ան-
զի ոչ
ղ մր ոգ մր ղ

մեզ՝ եւ ան-
ղ եղեալ ի պիղծ-
փրկեալ՝ եւ յիշ-
յիշեալ ողորմ-
գործեալ՝ եւ
Ա՛ ամենայն-
ես գիտեմ՝
եւ զայսմ-
բոլոր այսո-
լաւ՝ եւ
Ի՛ հոգեւո-
ասէ՝ ան-
զի ոչ
ղ մր ոգ մր ղ

489

ա։ ԹԼՈՒ ։

Բ. ԲՈՂՔԱԱՍԻՆ, ՈՅ
ԳԱՅԹԵՐԱԿԻՑՆ
ԼՈՅՆԵԿԵԱՆԱՑՆ,
ԵՒՕՐԻՒՈՒՀՃՈՒԱՒ։
ԲԱՅՑԵՒՈՒ ԵՒԹԱ Ի
ՅՈՐՔ ԳԱՅԱՅՈՒՔԱՆ
ԻՒՐԱՆՁԺԱՐԱՆՔԻՆ
ՈՒՄ ՈՐԵՐԱՒՈՒ ։
ԲՆԱՒՈՒԹԻՒՆՔԻՆ
ԳԵ-ՀՈՂԱԿՀՈՂՔ ։

ա։ ՅԱՂԹ

ՆԵՐԹԱՑ ։ ԲԱՅՑ
ԵՅՍ-ՅԵՔՕՓԱՆԱՑ
ՎԱՆԱՑԱՒՈՒ ՅԱՒ
ՈՒԵՒՅԵՒՈՒՆ ։

Գ. ԻՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՆ

ՈՒ-ՈՐՑ ։

Գ. ԻՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՆ ՅԱՒ
ՅՈՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐՔ
ՈՒՄԵՔ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐՔ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՏԵՍՈՒՄՆ ՅԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՍՏՎԱԾ ԵՒ
ԱՍԱՑ ՀՈՎԵՍՈՒՆ
ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՆ ԵՒ
ՅԵՍՈՒ ։
ՊԱՐԱՍԿԵՒՆԵՐ
ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ ։
ՕՐՔ ԵՒ
ԱՍԱՑԱՐԵԱՆ
ԲՈՒՆԱԿԵՒԱՒՈՒԹԻՒՆ
ՐԱՒՆ ՕԹԻՈՒՆ ՀՐ
ԱՍԱ ՕՀԵՑ ։
ԱՍԱ, ՕՆԵՒՈՒՐ
ՄԵՍՐՈՊԻԱՅԻՆ Ր
ՀԱՒ ԲԱՂՈՒՄ ՉԱՆ
ՐՁԱՐԵՑ ։ ԵՒՆՈՒՐ
ՀԱՒ ԽՐԻՀՏՈՆԱՅԻՆ
ՊԱՏՈՒՀԱՆ ԵՒՆԴԻՐՈՋ

ԵՒՓՈՐԻՆ ։ ԵՒ
ՕՓՈՆԱՑՈՒ ։ ԵՒՏ
ԲԱՐԵՒՈՐ ՅԱՂԹԱՆԱ ։
ՀԱՍԱՐԱԿԱՒՈՐՔ
ԴԱՒԹԻ ։ ԵՒՆՈՐ
ԱՂԱՐԵՑԻՔ ։
ՍՈՒՐԲԱՒՈՐԵՑԱՒ ։
ԵՒԱՆԳԵԼԻՈՆԱՑԴ
ՀՂՈՒՄՊ ։ ԵՒԵՒ
ՅԱՐՔԱՐԻՍ ։

Ո ՍՈՒՐԲԱՒՈՐԵՑ
ՕՐՀՆՅԱԼՆԵՐ ԱՅՍՈՑ
ՅԱՂԹԱՆԱ ։ ՆՈՐՈՅՆ
ՕՐԱՆ ։ ԵՒՍՈՒՐԲ
ՀՈԳՒՈՅՆ ՅԱՂԹԱՆԱՅԻՆ
ՊՏՒՈՒ ։ ԱՅՍՈՑՆ
ՕՐԱՆ ։

493

Ի ԵԼԱՆԵՍՏԱՑ ԱՂԱՒԱՆ, ԵՒ Ի ՓԵՏԻԼԵՐԵՍՆ Յ ՅՈՐԴԱՆԷՆ ՅԱՐԴԱՆԱՆՔ ԵՒ ՎԱՒԱՁՅԱՆ ՀՏԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԵԲԵԴԵԱՆ ԵՂԲՕՐ ՅԱԿՈԲՈՍԻ ՏԵՐՈՒՆ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ ԵՒ ՄԱՐԳԱՐԷԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐՈՅ ՍՈՒՐԲ ԵՐԵՔԱՆԱՑՆ ՅԱԿՈԲՈՍԻ ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼԱՑ ԵՒ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՑ ՈՐՈՑ ԱՆՈՒՆՔ ՅԻՇԵԼ ԵՍ ԱՆԱՐԺԱՆ ՄԵՂԱՒՈՐՍ ԻՄՈՅ ԱՆԱՐԺԱՆ ՀՈԳՈՅՍ ԻՄՈՅ ՈՐ ԶԱՆԱՐԺԱՆ ԱՐԱՐԵԱՑ ԶԱՄԵՆԵՔՍ ՅԻՇԵԼ ՏԱՅ ՈՒ ՊԱՀԱՆՋԵԼ ՅԱՄԵՆԱՅՆ ԺԱՄՈՒ ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ՏՕՆԱՑ ԵՒ ՏՈՆԱՑՆ ՅԱՂԹՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒՑ

495

Ա

ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆՔ
ՈՒ ԵՒԱՆ՝ ՈՐՔՕ
ԳՈՒՇԱԿԵԱՑԱՒ ԵՒ
ԱՆԵՐ՝ ՈՐՔՕՎ Ի
ՅԵՐԿՐՈՒՆՔՍ ՀԱՅՑԻ
ՕՐՀՆԵՑԱՒ Ի
ՔՕՋ՝ ՈՐԱՊԱՏԱՒ
Ի ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՀՈՐԵՂԲԱՅՐՆԱՊԷՍ
ՔՕՐ, ՔՐԱՀԱՏԵՑ Ձ
ՔՈՒԱՅԵՑԻՔ, ԵՒ
ՔՐԻՍՏՈՍ՝

Ա

ՈՐԴԻՔՆ Ձ
ՊԱՏՈՒԱՍՏԻՆ՝
ԵՒ ՀԱՐՑԱՆԷՔ ՈՂՋՈՅՆ
ՏԱՐԱԳՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՔ՝ ԵՒ
ՊԱՏՈՒԱՍՏԵԱՑ
ՄԵՐ՝ ՈՐ ՉԱՐՈՒԱՍՏԵՑԱՒ
ՄԵԶ՝ ՅԱՂԹԱՀԱՐՔ
ՀԱՄԱՐԵԱՑ ՄԵՐ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ՅԱՒԻՏԵԱՆՔ
ՀԱՐՑԱՆԷՔ ՈՂՋՈՅՆ
ՏԱՐԱԳՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՔ՝ ԵՒ
ՊԱՏՈՒԱՍՏԵԱՑ
ՄԵՐ՝ ՈՐ ՉԱՐՈՒԱՍՏԵՑԱՒ
ՄԵԶ՝ ՅԱՂԹԱՀԱՐՔ

Ի ՍԿԶԲՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆԻ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՒԱՏՔՈՎ ՊԱՀԵԼՈՅ ԵՒ ՅԱՒԻՏԵԼԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ ՄԵՐ ՍՐԲՈՅ ԵՒ ՀԱՄԱՅՆ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՅ ՀԱՅՈՑ ՍՐԲՈՅ ԵՒ ՄԵԾԱՐԱՆԻ ՄԵՐ ՍՐԲՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՌԻՆ ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍԻ ՍՐԲՈՅ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՍՐԲՈՅ ՀՌՓԻՄԵԱՆՑ ՍՐԲՈՅ ԵՒ

Ա Ր քրիստոս
զհամբարձեալսն
ի նմանէ ի
զօրութենէ
եհարցին զիմաս-
տնեայն, զիմաս-
տութիւնն
զհոգեբանսն։
զհոգեբերին և
զհամեմատեալսն
զ՚նմանէ։
Վ ախճանումն
յաղթութեան
ան։ ապրիլ
եր, թրեսիքոս
ն սրբոյն
վեհափեր, ե-
ղիոկեսիա;

զհոգեբերն
մէջ։
Ա ստեղծան
ի։ մեկրա-
լոյս։ զհոգին
էակեալն
մարմնաւոր
պարգեւն
թն, եհերձողսն
սրբ հալածելոյն
յերուսաղէմ։
Ե ուսեբիոս
հրեշտակաւն
հն երեսնեայիս։

ԵՒ ԱՐԲԵՒՈՒԹԵԱՆՆ,
ՈՐՊԷՍ ԱՆՊԱՏՃԱՌԱԿԱՆ
ՈՒՂՂԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ,
ՊԱՏՄԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՅՍ ԵՒՍԷՐՈՒՆ
ԱՂՕԹՔԻ, ՕՐՀՆԵՑ
ԵՒՍԵԼԱՐՈՒՄՆԵՐ
ՏԱՆԵՑԵԼ։

ՊԱՏՄԵՑԱՒ ԶՍԻՐԵԼԻՍ
ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆՆ
ՄԱՐՄՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ
ՀԱՅՈՑ, ՈՐՊԷՍ ՔՐ.
ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ Ո
ՅԱՐԵՒԱԿԱՅՈՒՆ
ՅՈՐՈՑՆ ՀԱՄԱՐ
ՀՐԱՄԱՅԵՑԻ։

ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԱՒ

ԶՄԱՐՄՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՂՋԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՒԱՏՔԻՆ,
ՕՐՀՆԵՑԻՆ
ԱՂՕԹՔԻ
ՊԱՏՄԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ՀՐԱՄԱՆԻ։

ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԱՒ

453

յԵրուսաղէմ եւ
ի Բեթղեհէմ
եւ ի ծննդեան
Քրիստոսի։
Զայս ամենայն
ասացեալ
Մարգարէ
Տեառն։
Ա
Եւ ասէ
Ես եմ
Ամենակալ։
Ա
Ես եմ
Ամենակալ։
Ա
Ես եմ
Ամենակալ։
Ա

501

ոսկրոցեալ: և
զաւանդեալ զ
ՀԱՐՑԱՆՔ:
Ի ՅԵՐԵՄԻԱՅԷ
զի ասէ: ա-
ռաքեցի զ
ՔԱՐՈՒՆՍ: զո-
ր ոչ ուսան
զգրոցն: և
ՅԱՆԴԻՄԱՆ
զգրեալսն
զՅԵՐԵՄԻԱՅ
զի ասէ: ա-
ռաքեցի զ
ՔԱՐՈՒՆՍ: զո-
ր ոչ ուսան
զգրոցն: և

ԱՆՊԱՏՃԵՆԱՐԱՐ-
Ի ԵՒՐԻՊԵՍԻ Ո
ՅՈՐՈՎԵՑԻՆ ԶԵՌ
ԱՌՏԱԽԱՐԵԼՈՒՔ:
ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՍ-
ՈՒԹԻՒՆՆ
ԿԱՏԱՐԵԱԼ
ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԵԱԼ
ՀԱՒԱՏՈՅ
ՀԱՄԱՐՈՒՄ
ՀԱՒԱՏՔԻ
ԶՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՆՁ
ԶԵՌՆԱՐԿԵԱԼ ՅԱՆՁ
ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ՅԱՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՀԱՄԱՐՈՒՄ
ՀԱՒԱՏՔԻ
ՀԱՒԱՏՈՅ
ՀԱՄԱՐՈՒՄ
ՀԱՒԱՏՔԻ
ՀԱՒԱՏՈՅ
ՀԱՄԱՐՈՒՄ
ՀԱՒԱՏՔԻ

ՊԱՏՃԱՌԱՒՈՐԵԱԼ
ՀՐԱՄԱՆԱՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՄԵՐՈՅ ՓՐԿԻՉԻՆ
ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ
ՄԵՐՈՅ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ
ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ
ՄԵՐՈՅ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ
ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ
ՄԵՐՈՅ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ

505

ՅԵՆԴԱՆԱԿ-ՅՈՎ
ԳԻՒՄԸՈՐԱՍ, ԵՒ
ԱՆՈՒ՝ ԳԻՒՀԸՆԴԱՆՈՒ
ՕԳՔԵՒՀԱՅՔ, ՈՐ
ԵՐԵՒԵՑԱ ԵՒԵՐԿԻՐ՝
ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԵՐՕՔ
ՅՈՎ ՅԻՄԱԼԱՄՐՆՈՑ
ԵՒԽՈՒՐՆՈՑ.
ԵՒՅԱՅՏՆԵՑԱՒ Ր
ՕՂՅՈՐԴՈՑՅՈՑ՝
ԱՅՈՅՀԱՅՔ՝ ՕՐ
ԱՅՍՊԱՍԱԿԱԼՈՑՅՆ
ՊԵՏԱՍԱՆՀԻՄՔ՝
ՄԵՆԱՅՆ
ԲՆԱՒ ՈՐՈՒՆԵՑԱ Ե
ՀՂԱՐԻ ԲՈՒՔ՝ ԵՒ
ՈՅՍՔԳԻՒՐ ԼՈՒ

ՈՍՏՈՐԻՒ, ԵԼԱ
ՈՂՀԱՅՔ՝ ԵՒՆ
ՀՂՅՔ, ԵԼՈՒՀՈՍ
ԳԻՒ, ԵՒՈՒՐԵԼ
ՄԵՑԻ ՈՐԴԻՆՑՆ
ՅՈՐՆԵՑ՝
Ի ԳԻՒԼՔՕՆԵԼԼ
ՈՒԼՆՈՅՆՆ ԱԱՒԼ
ՏՅԱԹՐՈՐՈՑԱՒՆ՝
ԵՐԿՆԻԱՂՈՒՆՅՈՒՐ
ԴՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՎՔ
ԴՐԱՒՈՒՆՔ՝ Ա
ՈՒՐՉՈՑ՝ ՈՐ ԲԱՆ
ՕՂԻՍ ՈՒԼՐԴԻՒԼԻՔ
ԵՒՈՒՂՂԱՒՈՐՔՆ
ՄԵՅՆԻՆԴՐԱՒՆՆԵՆ
ՕՂՐԴԻՒԼՔՈՒԴՐԱՒՆ

585

Ա ՍՏԱՂԱՐԱՆ
ՅՈՅՆ ԵՐԳԵՑԱՒ։
ՈՐԳՈՅՑԱՒԱՓԱՌ
ՔԱՅԱՂԱՂԵԱՑՆ ՈՐ
ՓԱՌՔՈՒԹԵԱՄԲ, ԵՒՅԱՍ
ՈՐՆԱՅՆՊԱՀՉԱՑԵԼ
ՔԱՒԱՐԵՑ։ ԵՒՅԱՍ
ՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՄԲ
ՓԱՌՔՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՔ ԵՒ
ՓԱՌԱՒՈՐՔ ՀԱՍԱՆԵՑԱՒ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՔ ՄԵՐ
ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿ ԵՒ
ՍՈՒՐԲ ՄԵՍՐՈՊ
ՀԱՄԱՐԵՑԱՒ ԶՄԵԶ
ՈՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ՇՆՈՐՀՔՈՎ ԱՐԺԱՆԱՑԱՒ
ԶՄԵԶ ՍՈՒՐԲ
ՀՈԳԻՆ։ ԱՄԵՆ։

507

ԱՐԱՐԱԾՔԱՐԸ Յ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ
ԵԿԵԱՂԵՑԱՑԻՔ
ԲԱՆԻՒՈՒԹԻՒՆ,
ԱՆՕՐԱԿԱՆԱՊԷՍ
ԱՅՍՔ, ԵԿԱՒԱՐ
ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՍՊԻՏԱԿԻՄԲԻՒ
ԵՒ ԱՆԱՊԱՏԻՒ,
ՀԱՒԱՏԱՑԱՒ ՅԱՊՅ
ՊԱՆԱՊԱՐՀ ԵՒ
ՄԻՄԻԱՒՆԱՆ
ԵՒԱՆԳԵԼԻՈՆ
ՄԵՂՐԻՒՏ, ԵՒ ՀԱ
ՐԵՒ ՏԱԼՈՒԱՆՑ
ԲԱՆԻ ՏԱԼՈՂԱՑՑԱ
ԿԱՆ, ԱՐԱՐԻՉՆ Ս
ՀԱՒ ՀԱԼՈՒՐԵՑՆ

ԱՐԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
Յ ՔՐԻՍՏՈՍ
ՊԱՅՑԵՐԸ
ՅՈՒՆՑ ԲՈՎԱՆԴԱԿ-
ՈՒԹԻՒՆՔ ՄԱՐԴԱՐԷՈՒԹԵԱՆ
ՄԻՒԹԵԱՆՑ ԱՍԵԼՈՅ
Ե, ԲՈՒԼՈՐ՝ ՈՐՔ
ԲԱՐՁՄԱՄԲՈՒՆ-Ա-
ՒՆՑՆԵՄԲ
ԱՒԱՆԱՊԱՏՈՒՄ
ՈՒ ՅԱՐԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ
ՏԻՐԱՊԵՏԱՑԵԱԼ
ՅԱՐ, ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ՔԻՆԱՑԱՒՔ՝ ԱՄ
ՆԱՅՈՒՄ՝ ԱՄԵՆ

Ո՛ՐՊԱՆ, ԶՆՆԱՆ
ԱՍԱՑԵԼՈՒԹԵՒՆ
ԻՒՐ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԻՔ
ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵՒՆ
ԱՆՄԵՌԱՑՈՒԹԵՐԻՆ
ՈՐԵՒԷՑ ՆԱԽՐԱ-
ՀԱՒԱՏՔ ՄԻՆՉԵ-
ՒՈՒԹԵՒՆ ՀԱՍՏԱՏԵՑԱՒ
ՊԱՀԱՊԱՆԱԿԱՆՔՆ
ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆ
ՊԱՀՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ
ՄԱՀՈՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ
ՄԵՐ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻՈՅ
ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ
ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ
ՄԵՐՈՅ ՀԱՒԱՏՈՅ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՆԱՅՆ
ՍԿԶԲԱՆ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆԱԿԱՒՈՐ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԹԱԴԵՈՍԻ
ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՒ
ՍՈՒՐԲ ԲԱՐԹՂՈՄԱՅԻ
ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՄԵՆԱՅՆ
ՍՈՒՐԲ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԻ
ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՄԵՐ
ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ
ՄԵՐ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻՈՅ
ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ
ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ
ՄԵՐՈՅ ՀԱՒԱՏՈՅ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՆԱՅՆ
ՍԿԶԲԱՆ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆԱԿԱՒՈՐ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԹԱԴԵՈՍԻ
ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՒ
ՍՈՒՐԲ ԲԱՐԹՂՈՄԱՅԻ
ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՄԵՆԱՅՆ
ՍՈՒՐԲ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԻ
ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՄԵՐ

509

եթէ ի հայհոյութենէ
սուրբ հոգւոյն լինի
եւ ի հերձուածոց
հալածանաց եւ ի
տանջանաց եւ ի
չարչարանաց եւ ի
մահուանէ եւ ի
յաւիտենական
հրոյ : Ա
Ա ողորմեա : Տէր
ամենակալ
Աստուած հարցն
մերոց Աբրահամու
եւ Իսահակայ եւ
Յակոբայ , եւ
սուրբ մարգարէիցն
եւ առաքելոցն
եւ ամենայն
սրբոց քոց :
Ա ողորմեա :

պահպանեա , զի
զոք ոչ ատեցին
զքեզ : եւ ոչ
զօրացան : զի
եւ զքեզ ատեցին
եւ զսուրբ
եկեղեցիդ զոր
սիրեցեր : եւ
զհաւատս
ուղիղ : եւ
զվարդապետս
ճշմարիտ :
Ա ողորմեա :
ոչ խորհրդով
եւ ոչ գործով
եւ ոչ բանիւք :
եւ ոչ մեղօք
եւ ոչ անօրէնութեամբ
եւ ոչ ամբարշտութեամբ
եւ ոչ
եւ ոչ
եւ ոչ ,
զի ոչ ոք
զքեզ ,

եկ մեզ ի
պատերազմ
ոմանք ասեն,
զի ոչ
եկեալ
էր ի
մեզ ի
պատերազմ
այլ
ոչ ոք
գիտէ
զայս
բան
զի
ոչ
եկեալ
էր ի
մեզ ի
պատերազմ
այլ
ոչ ոք
գիտէ
զայս
բան

571

ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՐԿՆԱՅԻՆՔ ԵՍ ԱՍԱՑԻ ՔԵԶ ԶԱՅՍ ՍՈՒՐԲ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻՍ ԶՈՐ ՏՈՒԱՅ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՈՐ ՀԱՍՏԱՏԵՑԱՐ ՄԵԶ ԶՍՈՒՐԲ ՔՈ ՀԱՒԱՏՈՅ ԵՒ ՍՊԱՍԱՒՈՐԵՑԱՐ ՄԵԶ ԶՄԱՐՄԻՆՍ ՔՈՅ ՈՐ ՄԱՀՈՒՆ ԵՒ ԱՐՅՈՒՆՍ ՔՈՅ ՈՐ ՓՐԿԵՑԱՒ ԶՄԵԶ ՅԱՐՅՈՒԹԵԱՆ ՔՈՅ ՈՐ ՄԵՂԱՑԱՒ ՄԵՐ ՅԱՆՑԱՆՍ ՔՈՅ ՈՐ ՄԵՐ ՀՈԳԻՍ ՔՈՅ ՈՐ ՄԵՐ ՄԱՐՄՆԻՍ ՔՈՅ ՈՐ ՄԵՐ ՍՐՏԻՍ ՔՈՅ ՈՐ ՄԵՐ ԽՈՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՍ ՔՈՅ ՈՐ ՄԵՐ ՀԱՒԱՏՍ ՔՈՅ ՈՐ ՄԵՐ ՍՊԱՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՍ ՔՈՅ ՈՐ ՄԵՐ ՀԱՆԳՍՏԻ

573

Ոչ ոք ընդ
հօրն բարեբանեալ
պատճառ ունի
ի չար, եթէ այլոց
ընծայեսցէ նոյն ի
նմանէ բարիս զոր
ետուն ինձ ի
նմանէ ընդ ձեռն
նորա ընդունիմ ի
նմանէ զհոգեւորսն
զբանաւորսն
բարեացն, այլ
նմանեսցի նմա
զհամբերութեանն
նա եւ զերկայնմտութեանն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զայրացմանն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զիրաւունսն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զողորմածսն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զսէրն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զկամսն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զգիտութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զիմաստութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զճշմարտութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զարդարութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զկենդանութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զլոյսն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանմահութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանապականութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանեղծանելիութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանճառելիութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանքննելիութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանհասանելիութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանհաւասարութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանհամեմատութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանհամանմանութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանհամադասութիւնն
զոր ունի ի մեզ
նա եւ զանհամակերպ

[illegible]
[illegible]
[illegible]

575

ՃԿԲ

ՃԿԳ

ԲՆԱՒՈՒՔ
ՄԵՌՅԱԼՆԵԱՑ։ ՅԻ
ԹԱԿԱՒՏԱԿՆԵՐՆԱ-
ԼՈՒ։ ԱՄԵՆԱՆՑ
ԴՈՒՏԼՐՈՒԹԵՆԻՍ-
ՈՒՈՐ ԳԱՒԹՅ ։

ՀԱՐԱԿՆ ՝ Ո
ՉՈՒԼՈՒ։ ԵՒՍԻ Ի
ՄԵՆԵԽՆԱՅԻՆ
ԳԱՒԹՅ ։ ԱՐԱՕՐ
ԳՈՅԵՑԱՒ ԳՈՒՅ
ՊՅՈՂՈՐԻՔՆՕՐ Ի
ԽՆԱՅԻՐԻՆՅ ։
ՕՅԵՒՐԻՐՆԵՐԴ-
ՐԱՆԱՆՁՆԱՅՆԱՍ-
ՈՒՈՒՆ, ԵՒ ՀԳԱՒ-
ՅԻՈՒՄՆԵՆ Ը

ԽՆԱՅԻՐԻՆ, ԳԱՒՅ
ԻՆՁՈՒՆԱՅՐԱՑ Ե.
ՂԱՅՆ ՝ ՈՐԳԻ Ս
ՅՈՐԴԱՆԱՀԱՐԿԵՑ
ԴԵՐԻՔ ՈՒՆԱՑ-
ՈՐԻՅ Ջ ՔՆՈ ։
ՄԵՆՁԻՒԱՒՈՒ-
ՐՕՁԱՅՍ, ԱՒԼՁԻՔ
ՀՂԱՒԱՏՆՋԻՒՐԻ
ՍՈՅՆ, ՕՐՀՆԵՑԱ
ՐԻՅ ՈՒՐԱՑԱՒ ։
ԲՆԱՒՈՒԹԵԱՆ,
ԱՒՕՂՋԱՅՆԱՑ ։
ԵՐԵՔԱՐԱՒՓԱՌ
ՐԱՆԵՑԵՆ ՀՕՂՔ
ՄԵՂՅՆԱ-ՀՕՐՆԱԿ
ՈՂՋՈՒԹԻՒՆՅԱՆ-

Ղ ՃԿԲ Մ ՄԼԶ

Ղ ՃԿԴ Մ ՍԽԲ

ՅԱՌԱՔԵԼՈՒ
ՀԱՐԿ։
ԱՅՆՄԱՆ
ԸՆԿՈՒԹԻՒՆՔԻՆ
ԱՅՆ ՕՐԻՆԿԻՆ
ՕՐԱԼՈՒՑԵԼՈՒՆ
ՓՈՒԼՈՒՆ ՄԻՋՈՑ ։
ԵՒ ԵՐԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԻՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԼՈՒ-
ՕՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ-
ՆԱՄԱՐ ։ ԱՆՈՐ
ՎՐ ՊԱՏՄԱԿԱՆ
ՊՐՕՔՐՈՒՔԻՆՆ
ԱՐՔԱՐ. ԵՒ ՕՐԵՐ
ՔՆՆ ՈՒՆԵՑԱՐՔ։
ՆՅՈՒՍԻՍՕՒ Ր
ԺԱՆՆԱՒՈՒ ՀՐՈՒ

ՔՐՐՈՒՀԱՅԻՆ,
ԵԿԱԼԵՑԻՆՅ
ԴՈՒՐՍԲԵՐՔ ։
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՓԼԻՓՊՈՍՅԱՆ,
ՕՐՓԱՆԱՑՈՐԻՔ
ՕՐԱՏՈՒՈ ԵՒ
ՕՓԻՍԱՀՅ, ԵՒ
ՕՐԱՑԵՑԱՅՆՈՒՆՔ
ՀԱՐ, ԵՒՆՅՈՒՆ
ԷՐ ՕՐԻՆԱՒՈՐՔ
ԵՒ ՕՐԻՒՆԴԱՆԱՑ ։
ՕՐՅՈՒՐԱՒԱՐ
ԱՒԵԼԻ ԵՒՕՐ Յ
ՆՐԻ, ՈՐԵՆՅԱՆՑ ։
ՊԱՏՃԱՌԱԿ
ՐԱՒՈՒՆՅԱՆ ։ ՕՐ

ՀԼ ՀՐ ՄՐ
ՀԼՉ ՀՐԿ
ՀԼԿ ՀՐՉ ՀԼԿ.

ԳԼՈՒԽ Ա

Սկիզբն աւետարանին Յիսուսի Քրիստոսի որդւոյ Աստուծոյ։ Որպէս գրեալ է ի մարգարէսն՝ ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի երեսաց քոց, որ պատրաստեսցէ զճանապարհ քո առաջի քո։ Ձայն մի որ աղաղակէ յանապատի՝ պատրաստեցէք զճանապարհ Տեառն, ուղիս արարէք զարահս նորա։ Եղև Յովհաննէս մկրտելով յանապատի, եւ քարոզելով զմկրտութիւն ապաշխարութեան ի թողութիւն մեղաց։ Եւ ելանէին առ նա ամենայն աշխարհ հրէից եւ երուսաղէմացիք ամենեքեան, եւ մկրտէին յնմանէ յԻորդանան գետոյ՝ խոստովանելով զմեղս իւրեանց։ Եւ էր Յովհաննէս զգեցեալ մազեղինիս ուղտոյ, եւ գօտի կաշեայ ընդ մէջս իւր, եւ ուտէր զմարախ եւ զմեղր վայրի։ Եւ քարոզէր՝ եւ ասէր՝ եկեսցէ զօրաւորագոյն քան զիս յետ իմ, զոր ես ոչ եմ արժան խոնարհեալ լուծանել զկօշիկս ոտից նորա։ Ես մկրտեցի զձեզ ջրով, նա մկրտեսցէ զձեզ հոգւով սրբով։ Եւ եղև յաւուրսն յայնմիկ եկն Յիսուս ի Նազարէթէ Գալիլեացւոց, եւ մկրտեցաւ յՅովհաննու յԻորդանան։ Եւ անդէն ելանէ յջուրց, եւ ետես զերկինս բացեալս, եւ զհոգին իբրեւ զաղաւնի իջանել ի վերայ նորա։ Եւ ձայն եղև յերկնից՝ դու ես որդի իմ սիրելի, որով հաճեցայ։ Եւ անդէն հոգին մղէ զնա յանապատ։ Եւ էր անդ յանապատին աւուրս քառասուն, եւ փորձէր զնա սատանայ, եւ էր ընդ գազանս, եւ հրեշտակք սպասաւորէին նմա։ Եւ յետ մատնելոյ զՅովհաննէս եկն Յիսուս ի Գալիլեա, քարոզելով զաւետարան արքայութեան Աստուծոյ, եւ ասէր՝ զի կատարեցաւ ժամանակ, եւ մերձեցաւ արքայութիւն Աստուծոյ, ապաշխարեցէք եւ հաւատայք աւետարանին։ Եւ անցանելով զկողմն Գալիլեացւոց ետես զՍիմոն եւ զԱնդրէաս զեղբայր Սիմոնի, որք ձկնորսք էին, եւ ձգէին զուռկանս ի ծովն։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս՝ եկայք զհետ իմ, եւ արասցուք զձեզ ձկնորսս մարդկան։ Եւ անդէն թողեալ զուռկանսն՝ գնացին զհետ նորա։ Եւ անցեալ անտի սակաւ մի ետես զՅակոբոս զորդի Զեբեդեայ, եւ զՅովհաննէս զեղբայր նորա, եւ նոքա էին ի նաւի նորոգեալ զուռկանսն։ Եւ կոչեաց զնոսա։ Եւ նոքա թողեալ զհայր իւրեանց զԶեբեդէոս ի նաւի ընդ վարձկանսն՝ գնացին զհետ նորա։ Եւ մտանէին ի Կափառնայում, եւ անդէն ի շաբաթուն մտեալ ի ժողովարանն՝ ուսուցանէր։ Եւ զարհուրէին ի վարդապետութենէ նորա, զի էր ուսուցանէր զնոսա իբրեւ զիշխանութիւն ունելով, եւ ոչ իբրեւ զդպիրս։ Եւ էր ի ժողովարանին նոցա մարդ մի ոգի պղծոյ ունելով, եւ գոչեաց ասելով՝ ա՛հ, զի՞ մեզ եւ քեզ, Յիսուս Նազովրեցի, եկեր կորուսանել զմեզ։ Գիտեմ զքեզ զի՛ ես դու, սուրբ Աստուծոյ։ Եւ սաստեաց նմա Յիսուս՝ ասելով՝ լռեա՛ եւ ել յնմանէ։ Եւ ոգին պղծութեան խարխափեցուցեալ զնա, եւ գոչեալ բարձրաձայն՝ ել յնմանէ։ Եւ զարհուրեցան ամենեքեան, մինչեւ հարցանէին ընդ միմեանս՝ ասելով՝ զի՞ է այս, թէ ինչ է նոր վարդապետութիւն այս, զի իշխանութեամբ եւ զոգիսն պղծութեան հրամայէ, եւ հնազանդին նմա։ Եւ ելանէր լուր նորա անդէն յամենայն կողմանս գաւառին Գալիլեացւոց։ Եւ անդէն ելեալ ի ժողովարանէն՝ եկն ի տուն Սիմոնի եւ Անդրէասի՝ ընդ Յակոբոսի եւ Յովհաննու։ Եւ էր սկեսուր Սիմոնի տենդոտ, եւ անդէն ասեն նմա զնոսա։ Եւ մերձեցեալ՝ յարոյց զնա ի ձեռն առեալ, եւ թողոյց զնա տենդն, եւ սկսաւ սպասաւորել նոցա։ Եւ երեկոյին ի մտանել արեգական՝ բերէին առ նա զամենայն հիւանդս եւ զդեւահարս։ Եւ էր ամենայն քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն։ Եւ բժշկեաց բազումս հիւանդս ախտից զանազանաց, եւ դեւս բազումս հալածեաց, եւ ոչ ետ թողոյց խօսել զդեւսն, զի գիտէին զնա։ Եւ առաւօտ կանուխ յոտն եղեալ՝ եւ ելեալ գնաց յանապատ տեղի, եւ անդ աղօթէր։ Եւ հալածեաց զնա Սիմոն եւ որ ընդ նմա էին։ Եւ գտին զնա, եւ ասեն ցնա՝ զի ամենեքեան քեզ փնտրեն։ Եւ ասէ ցնոսա՝ երթիցուք յայլ տեղիս ի մերձակայ քաղաքս, զի եւ անդ քարոզեցից, զի յայդ պատրաստ եկի։ Եւ գնայր քարոզելով ի ժողովարանս նոցա եւ յամենայն Գալիլեա, եւ զդեւսն հալածէր։ Եւ եկն առ նա մեղապարտ մի՝ աղաչելով զնա, եւ ծնրադրելով ասէ ցնա՝ եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։ Եւ Յիսուս խնդրելով ձգեաց զձեռն իւր, եւ շօշափեաց նմա, եւ ասէ ցնա՝ կամիմ, սրբեցի՛ր։ Եւ նա ասացեալ՝ անդէն մեկնեցաւ ի նմանէ մեղապարտն, եւ սրբեցաւ։ Եւ սաստեաց նմա Յիսուս, եւ անդէն հանեաց զնա, եւ ասէ ցնա՝ տես մի՛ ումեք ասասցես, այլ երթ՝ ցոյց զանձն քահանայապետին, եւ մատո՛ զպատարագ սրբոյ իւրոյ, զոր պատուիրեաց Մովսէս, ի վկայութիւն նոցա։ Եւ նա ելեալ՝ սկսաւ քարոզել բազում եւ հրատարակել զբանն, մինչեւ ոչ կարէր Յիսուս յայլ եւս քաղաք մտանել յայտնի, այլ արտաքոյ յանապատ տեղիս կայր։ Եւ գային առ նա ամենայն կողմանէ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ մտեալ նորոգ յԿափառնայում՝ լուաւ զի ի տան է։ Եւ անդէն ժողովեցան բազումք, մինչեւ ոչ եւս տեղի առնուին, եւ ոչ զդրունսն։ Եւ խօսէր նոցա զբանն։ Եւ գային առ նա ոմանք՝ բերելով զանդամալոյծ մի, որ կրէին չորեքեան։ Եւ մերձենալ ոչ կարէին առ նա ի բազմութենէն, եւ քակեցին զտանիքն ուր էր, եւ հատեալ՝ իջուցին զմահիճն, ուր անդամալոյծն պառկէր։ Եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ անդամալոյծին՝ որդեակ, քակեցան քեզ մեղքդ։ Եւ էին անդ ոմանք ի դպրացն նստեալք, եւ խորհէին ի սրտիս իւրեանց՝ ասելով՝ զի՞ այսպէս խօսի այս հայհոյութիւն։ Ո՞վ կարէ մեղս թողուլ, եթէ ոչ միայն Աստուած։ Եւ անդէն գիտացեալ Յիսուս ի հոգւոյ իւրում՝ զի այսպէս խորհին ի սրտիս իւրեանց, ասէ ցնոսա՝ զի՞ զայդ խորհիք ի սրտիս ձերում։ Զի՞ է դիւրագոյն ասել անդամալոյծին՝ քակեցան քեզ մեղքդ, կամ ասել՝ ա՛ռ զմահիճդ քո եւ գնա։ Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ ի վերայ երկրի թողուլ մեղս, ասէ անդամալոյծին՝ քեզ ասեմ, ա՛ռ զմահիճդ քո եւ գնա՛ ի տուն քո։ Եւ նա անդէն յարուցեալ՝ ի ձեռն առեալ զմահիճն՝ գնաց առաջի ամենեցուն, մինչեւ զարհուրեցան ամենեքեան, եւ փառաւորէին զԱստուած՝ ասելով՝ զի մեք ոչ այսպէս տեսաք երբեք։ Եւ ելեալ նորոգ առ ծովեզերն՝ եւ ամենայն բազմութիւն գայր առ նա, եւ ուսուցանէր նոցա։ Եւ անցեալ անտի՝ ետես զԼեւի զորդի Ղաղեայ նստեալ ի մաքսատան, եւ ասէ ցնա՝ եկ զհետ իմ։ Եւ նա թողեալ զամենայն՝ յարուցեալ գնաց զհետ նորա։ Եւ եղև նստելոյ նմա ի տան նորա, եւ բազումք մաքսաւորք եւ մեղաւորք նստէին ընդ Յիսուսի եւ ընդ աշակերտս նորա, զի բազումք էին որ եւ գնային զհետ նորա։ Եւ դպիրք եւ փարիսեցիք տեսեալ զի ուտէ ընդ մաքսաւորս եւ ընդ մեղաւորս՝ ասեն ցաշակերտս նորա՝ զի՞ ընդ մաքսաւորս եւ ընդ մեղաւորս ուտէ եւ ըմպէ։ Եւ լուեալ Յիսուսի՝ ասէ ցնոսա՝ ոչ պիտոյ են հիւանդք բժշկի, այլ որ չարաչար ախտիւք պատեալ են։ Ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս ի ապաշխարութիւն։ Եւ էին աշակերտք Յովհաննու եւ փարիսեցիք պահօղք։ Եւ եկեալ՝ ասեն ցնա՝ զի՞ աշակերտք Յովհաննու եւ փարիսեցւոց պահեն, եւ աշակերտք քո ոչ պահեն։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս՝ զի՞ կարեն որդիք հարսանեաց պահել, մինչդեռ փեսայն ընդ նոսա է։ Այլ եկեսցեն աւուրք յորում հարկանիցի ի նոցանէ փեսայն, եւ յայնժամ պահեսցեն յաւուրսն յայնոսիկ։ Եւ ոչ ոք կարկատան ի նոր ձորոյ ի հին հանդերձ ածէ, զի ոչ առնու լրումն նորն ի հնոյն, եւ չարագոյն պատառ լինի։ Եւ ոչ ոք ածէ զգինի նոր ի տիկս հինս, զի ապականեսցէ գինին զտիկսն, եւ տիկքն կորիցեն, եւ գինին ապականի, այլ գինի նոր ի տիկս նոր ածելոց է։ Եւ եղև անցանել նմա զշաբաթուն ընդ ցորենիս, եւ սկսան աշակերտք նորա ճանապարհ առնել հատանելով զհասկս։ Եւ փարիսեցիք ասեն ցնա՝ ահա զի՞ աշակերտք քո առնեն զոր ոչ արժան է առնել շաբաթուն։ Եւ նա ասէ ցնոսա՝ ոչ ընթերցարուք զոր արար Դաւիթ, երբ պիտոյ եղեւ նմա եւ քաղցեալ էր ինքն եւ որ ընդ նմա էին, զի՞նչպէս մտեալ ի տուն Աստուծոյ ի հարկաւորութեան հացիցն ուտէր, զոր ոչ արժան է ուտել ոչ միայն քահանայապետաց, այլ եւ որ ընդ նմա էին։ Եւ ասէ ցնոսա՝ զի շաբաթուն ի մարդկանէ եղեւ, եւ ոչ մարդ շաբաթուն։ Ուստի տէր է որդի մարդոյ եւ շաբաթուն։

ԳԼՈՒԽ Գ

Եւ մտեալ նորոգ ի ժողովարանն՝ եւ էր անդ մարդ մի ունելով զձեռն իւր ցամաքեալ։ Եւ հսկէին նմա եթէ զի՞ շաբաթուն բժշկեսցէ զնա, զի մեղադրեսցեն զնա։ Եւ ասէ ցմարդն ցցեալ զձեռն իւր։ Եւ ասէ ցնոսա՝ զի՞ արժան է շաբաթուն բարի առնել, կամ չար առնել, կեանս կամ սպանանել։ Եւ նոքա լռէին։ Եւ նայեցեալ նոցա զայրագնութեամբ՝ տրտմեալ ի վերայ կարծրութեան սրտից նոցա, ասէ մարդոյն՝ ցցեա՛ զձեռն քո։ Եւ ցցեաց, եւ ապաքինեցաւ ձեռն նորա։ Եւ ելեալ փարիսեցիքն՝ անդէն խորհուրդ առնէին ընդ հերովդիանոսս ի վերայ նորա, զի զկնի արասցեն զնա։ Եւ Յիսուս ընդ աշակերտս իւր քաշեցաւ առ ծովեզերն, եւ բազում ամբոխ ի Գալիլեայ եւ ի Հրէաստանէ գնաց զհետ նորա, եւ ի Երուսաղէմէ, եւ ի Եդովմայ, եւ յայն կողմանէ Յորդանանու, եւ որ ի շուրջ զՏիւրոս եւ զՍիդոն, բազում ամբոխ, լուեալ զամենայն զոր առնէր, եկն առ նա։ Եւ ասէ աշակերտացն իւրոց՝ զի նաւակ մի կացցէ նմա ընդ ամբոխին, զի մի՛ նեղեսցեն զնա։ Զի բազումս բժշկեաց, մինչեւ անկանէին ի վերայ նորա զի մերձեսցին նմա որ ունէին ախտս։ Եւ որ ոգիս պղծութեան ունէին՝ յորժամ տեսանէին զնա, անկանէին առաջի նորա, եւ գոչէին ասելով՝ եթէ դու ես որդի Աստուծոյ։ Եւ նա բազում սաստիւ հրամայէր նոցա զի մի՛ յայտնի արասցեն զնա։ Եւ ելանէ ի լեառն, եւ կոչէ առ ինքն զորս կամէր ինքն, եւ գնացին առ նա։ Եւ արար տասն ոգիս, զի եղիցին ընդ նմա, եւ զի առաքեսցէ զնոսա քարոզել, եւ զի իշխեսցեն բժշկել զհիւանդսն, եւ հալածել զդեւսն։ Եւ եդ անուն Սիմոնի Պետրոս, եւ զՅակոբոս զորդի Զեբեդեայ, եւ զՅովհաննէս զեղբայր Յակոբայ, եւ եդ անուն նոցա Բոանեռգէս, որ է որդիք որոտման։ Եւ զԱնդրէաս, եւ զՓիլիպպոս, եւ զԲարթողիմէոս, եւ զՄատթէոս, եւ զԹովմաս, եւ զՅակոբոս զորդի Ղաղեայ, եւ զԹադէոս, եւ զՍիմոն զԿանանացի, եւ զՅուդա զՍկարիովտացի, որ եւ մատնեաց զնա։ Եւ գայ ի տուն, եւ ժողովի նորոգ ամբոխ, մինչեւ ոչ կարէին հաց ուտել։ Եւ լուեալ ազգականացն՝ ելին կալան զնա, զի ասէին եթէ խելագարեցաւ։ Եւ գրագիրքն որ ի Երուսաղէմէ իջեալ էին՝ ասէին եթէ Բելզեբուղ ունի, եւ եթէ ի մեծաւորն դիւաց հանէ զդեւսն։ Եւ կոչեալ զնոսա՝ ասէ ցնոսա առակիւք՝ զի՞նչպէս կարէ սատանայ զսատանայ հանել։ Եւ եթէ տունն ընդ իւր բաժանեալ լինի, չկարէ տունն այն կալ։ Եւ եթէ թագաւորութիւն ընդ իւր բաժանեալ լինի, չկարէ թագաւորութիւնն այն կալ։ Եւ եթէ տուն ընդ իւր բաժանեալ լինի, չկարէ տունն այն կալ։ Եւ եթէ սատանայ ընդ իւր յարուցեալ բաժանեալ լինի, չկարէ կալ, այլ ունի վախճան։ Ոչ կարէ ոք զկարասիս զօրաւորին մտեալ յափշտակել, եթէ ոչ նախ զզօրաւորն կապեսցէ, եւ յայնժամ զտունն նորա յափշտակեսցէ։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի ամենայն մեղք թողցին որդւոց մարդկան, եւ հայհոյութիւնք զորս հայհոյեսցեն, այլ որ հայհոյեսցէ զսուրբ հոգին, չունի թողութիւն յաւիտեան, այլ մեղապարտ է յաւիտենից մեղաց։ Զի ասէին եթէ ոգի պղծութեան ունի։ Եւ գան մայր նորա եւ եղբարք նորա, եւ կայեալ արտաքոյ՝ առաքեցին առ նա կոչել զնա։ Եւ նստէր ամբոխ շուրջ զնովաւ, եւ ասեն ցնա՝ ահա մայր քո եւ եղբարք քո արտաքոյ կան, եւ քեզ փնտրեն։ Եւ պատասխանի տայ նոցա՝ ասելով՝ ո՞վ է մայր իմ եւ եղբարք իմ։ Եւ նայեցեալ շրջակայ զնոսա որ նստէին շուրջ զնովաւ՝ ասէ՝ ահա մայր իմ եւ եղբարք իմ։ Զի որ արասցէ զկամս Աստուծոյ, նա է եղբայր իմ եւ քոյր եւ մայր։

ԳԼՈՒԽ Դ

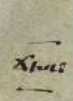
Եւ կամէր դարձեալ ուսուցանել առ ծովեզերն, եւ ժողովեցաւ առ նա բազում ամբոխ, մինչեւ նաւակ մտեալ՝ նստէր ի ծովուն, եւ ամենայն ամբոխ առ ծովեզերն էին ի ցամաքի։ Եւ ուսուցանէր նոցա առակիւք զբազումս, եւ ասէր ցնոսա ի ուսուցանելն իւրում՝ լուարուք։ Ահա ելանէ սերմանիչ սերմանել։ Եւ եղև սերմանելոյ նմա, անկաւ մի ինչ ի ճանապարհ, եւ եկին թռչունք երկնից, եւ կերան զնա։ Եւ այլ անկաւ ի տեղի քարուտ, ուր ոչ էր նմա հող բազում, եւ անդէն ծլեցաւ, զի ոչ էր նմա խորութիւն հողոյ։ Եւ յորժամ ծագեաց արեգակն՝ խանձեցաւ, եւ զի ոչ էր նմա արմատ՝ չորացաւ։ Եւ այլ անկաւ ի մէջ փշոց, եւ ելին փշունք եւ խեղդեցին զնա, եւ պտուղ ոչ ետ։ Եւ այլ անկաւ ի հող բարի, եւ ետ պտուղ ելանելով եւ աճելով, եւ բերէր մինչեւ երեսուն, եւ մինչեւ վաթսուն, եւ մինչեւ հարիւր։ Եւ ասէ՝ որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ Եւ յորժամ եղև առանձինն, հարցանէին զնա որ ընդ նմա էին ընդ տասնիցն զառակսն։ Եւ ասէ ցնոսա՝ ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդ արքայութեան Աստուծոյ, իսկ արտաքինացն ամենայնիւ առակիւք լինի, զի տեսանելով տեսցեն եւ ոչ իմասցեն, եւ լսելով լուիցեն եւ ոչ հասցեն, զի մի՛ դարձեալ դարձցին, եւ թողցի նոցա։ Եւ ասէ ցնոսա՝ ոչ գիտէք զառակս զայս, եւ զկնի զիա՞րդ զամենայն առակս գիտասջիք։ Սերմանիչն զբանն սերմանէ։ Եւ սոքա են որ ի ճանապարհ անկանի, ուր բանն սերմանի, եւ յորժամ լսիցեն, անդէն գայ սատանայ, եւ առնու զբանն որ սերմանեալ է ի սրտիս նոցա։ Եւ սոքա են որ ի քարուտ տեղի սերմանին, որ յորժամ լսիցեն զբանն, անդէն ընդունին զնա ուրախութեամբ, եւ ոչ ունին արմատ ի սրտիս իւրեանց, այլ ժամանակաւոր են, եւ ապա յորժամ եղիցի նեղութիւն եւ հալածանք վասն բանին, անդէն գայթակղին։ Եւ սոքա են որ ի մէջ փշոց սերմանին, որ լսեն զբանն, եւ հոգս աշխարհի եւ խաբէութիւն հարստութեան եւ ցանկութիւնք ամենայնի ի բանն մտանելով՝ խեղդեն զբանն, եւ պտուղ ոչ ետ։ Եւ սոքա են որ ի հող բարի սերմանին, որ լսեն զբանն եւ ընդունին, եւ պտուղ ետ ելանելով եւ աճելով, եւ բերէր մինչեւ երեսուն, եւ մինչեւ վաթսուն, եւ մինչեւ հարիւր։ Եւ ասէ ցնոսա՝ միթէ ի տեղի ճրագ գայ, զի ի տակ սափորի կամ ի տակ մահճի դիցի, եւ ոչ զի ի վերայ աշտանակի դիցի։ Զի ոչ է ինչ ծածուկ, զի մի՛ յայտնի լիցի, եւ ոչ ինչ է ծածկեալ, զի մի՛ ի յայտ եկեսցէ։ Եթէ ոք ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ Եւ ասէ ցնոսա՝ տեսէք զինչ լսէք։ Որով չափով չափէք, չափեսցի ձեզ, եւ յաւելցի ձեզ որ լսէք։ Զի որ ունի՝ տացի նմա, եւ որ ոչ ունի, եւ զոր ինչ ունի՝ առցի ի նմանէ։ Եւ ասէ՝ այսպէս է արքայութիւն Աստուծոյ, իբրեւ զի մարդ ածէ զսերմն ի հողն, եւ ննջէ եւ յառնէ գիշեր եւ ցերեկ, եւ սերմն ծլի եւ աճի, մինչդեռ ինքն ոչ գիտէ։ Զի երկիր ինքնին պտղաբերէ, նախ զդալար, ապա զհասկ, ապա զլցեալ ցորեն ի հասկին։ Եւ յորժամ մատուցանիցէ պտուղն, անդէն առաքէ զդանակն, զի հասեալ է հունձքն։ Եւ ասէ՝ զո՞ւ նմանեցուցանիցեմք զարքայութիւն Աստուծոյ, կամ ո՞ւմ առակաւ առնիցեմք զնա։ Իբրեւ զհատ մանանխոյ, որ յորժամ սերմանեսցի ի հողն, փոքրագոյն է քան զամենայն սերմունս որ ի հողն, եւ յորժամ սերմանեսցի՝ ելանէ եւ լինի մեծագոյն քան զամենայն ընդեղէնս, եւ ածանէ ճիւղս մեծամեծս, մինչեւ կարասցեն ի ստուերի նորա բնակել թռչունք երկնից։ Եւ բազում առակաւք այսպիսեաւք խօսէր նոցա զբանն, որչափ կարէին լսել։ Եւ առանց առակի ոչ խօսէր նոցա, եւ զամենայն ինչ աշակերտացն իւրոց յայտնի առնէր։ Եւ ասէ ցնոսա յաւուր յայնմիկ՝ իրիկնացեալ՝ անցանեմք յայն կողմանէ։ Եւ թողեալ զամբոխն՝ առնուն զնա որպէս էր նաւուն մէջ, եւ այլ նաւակունք էին ընդ նմա։ Եւ լինի մրրիկ մեծ հողմոյ, եւ ալեաց զարկանէին ի նաւակն, մինչեւ լցաւ նաւակն։ Եւ նա էր ի յետնում նաւուն ի բարձին ննջեալ։ Եւ արթնացուցանեն զնա, եւ ասեն ցնա՝ վարդապե՛տ, ոչ հոգաս զի կորնչիմք։ Եւ նա յարուցեալ՝ սաստեաց հողմոյն, եւ ասէ ծովուն՝ լռեա՛, դադարեա՛։ Եւ դադարեաց հողմն, եւ եղև խաղաղութիւն մեծ։ Եւ ասէ ցնոսա՝ զի՞ այդպէս երկնչիք, ո՞չ ունիք հաւատս։ Եւ երկեան երկիւղ մեծ, եւ ասէին ցմիմեանս՝ ո՞վ է այս, զի եւ հողմն եւ ծովն հնազանդին նմա։

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ եկին յայն կողմանէ ծովուն ի գաւառն Գադարացւոց։ Եւ ելեալ նմա յաշխարհէն՝ ընդառաջեաց նմա մարդ մի ոգի պղծոյ ունելով, որ ի գերեզմանացն էր բնակեալ, եւ ոչ ոք կարէր կապանաւք կապել զնա, զի յաճախ կապանաւք եւ շղթայիւք կապեալ էր, եւ խզեալ էր շղթայսն ի նմանէ, եւ կապանքն ջարդեալ էին, եւ ոչ ոք կարէր զնա հնազանդեցուցանել։ Եւ միշտ գիշեր եւ ցերեկ ի գերեզմանացն եւ ի լերինս էր, աղաղակէր եւ քարկոծէր զանձն իւր։ Եւ տեսեալ զՅիսուս հեռուստ՝ վազեաց եւ երկիր պագանէր նմա։ Եւ գոչեալ բարձրաձայն՝ ասէ՝ զի՞ ինձ եւ քեզ, Յիսուս որդի Աստուծոյ բարձրելոյ։ Երդնում զքեզ Աստուած, մի՛ տանջեր զիս։ Զի ասէր ցնա՝ ել, ոգի պղծութեան, յմարդոյդ։ Եւ հարցանէր զնա՝ զի՞ է անուն քո։ Եւ ասէ ցնա՝ զի լեգէոն է անուն իմ, զի բազումք եմք։ Եւ աղաչէր զնա բազում սաստիւ զի մի՛ զնոսա հալածեսցէ արտաքս յաշխարհէն։ Եւ էր անդ առ լերինն հօտ խոզից բազմաց արածեալ։ Եւ աղաչէին զնա դեւքն՝ ասելով՝ առաքեա՛ զմեզ յայդ խոզսն, զի յնոսա մտցուք։ Եւ հրամայեաց նոցա Յիսուս։ Եւ ելեալ դեւքն յմարդոյն՝ մտին յխոզսն, եւ ընկեցաւ հօտն ի վիմաձորէ ի ծովն, եւ էին իբրեւ երկուք հազարք, եւ խեղդեցան ի ծովուն։ Եւ հովիւքն փախեան, եւ պատմեցին ի քաղաքին եւ ի գիւղս, եւ եկին տեսանել զոր եղեւ։ Եւ գան առ Յիսուս, եւ տեսանեն զդեւահարն նստեալ, զգեցեալ եւ խելօք, զլեգէոնն ունելով, եւ երկեան։ Եւ պատմեցին նոցա որ տեսեալ էին, զի՞նչպէս եղեւ դեւահարին, եւ զխոզսն։ Եւ սկսան աղաչել զնա զի անցցէ յսահմանաց նոցա։ Եւ նա մտեալ յնաւակն՝ դարձաւ։ Եւ աղաչէր զնա մարդն զի ընդ նմա լիցի։ Եւ ոչ եթող նմա Յիսուս, այլ ասէ ցնա՝ երթ՝ ի տուն քո առ ազգս քո, եւ պատմեա՛ նոցա զամենայն զոր արար Տէր քեզ, եւ ողորմեցաւ քեզ։ Եւ նա գնաց, եւ սկսաւ քարոզել ի Դեկապոլիս զամենայն զոր արար Յիսուս նմա, եւ ամենեքեան զարհուրեցան։ Եւ անցեալ Յիսուս նորոգ ի նաւակին յայն կողմանէ՝ ժողովեցաւ առ նա բազում ամբոխ, եւ նա էր առ ծովեզերն։ Եւ ահա գայ մի յառաջնորդացն ժողովարանին, որում անուն Յայրոս, եւ տեսեալ զնա՝ անկանի առ ոտս նորա, եւ աղաչէ զնա բազում սաստիւ՝ ասելով՝ զի դուստր իմ մեռանի, եկ եդ ի վերայ նորա զձեռն քո, զի կեցցէ եւ ողջասցի։ Եւ գնայր ընդ նմա, եւ ամբոխ բազում հետեւէին նմա, եւ նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր որ հոսմամբ արեան տասն եւ երկու ամ էր տառապեալ, եւ բազում ինչ չարչարեալ յբազմաց բժշկաց, եւ ծախեալ զամենայն զոր ինչ ունէր, եւ ոչ ինչ օգտեալ, այլ առաւել զկնի գայր, եւ լուեալ զՅիսուսի՝ եկն ի բազմութեան զհետ նորա, եւ հպեցաւ զգեստոյ նորա։ Զի ասէր՝ եթէ զգեստոյ նորա միայն հպիմ, կեցցէ։ Եւ անդէն ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա, եւ ճանաչեաց մարմնով իւրով զի ապաքինեցաւ ի չարչարանաց ախտին։ Եւ Յիսուս անդէն գիտացեալ ի հոգւոյ իւրում՝ զի զօրութիւն ինչ ելեալ է յինքենէ, դարձեալ ի բազմութեան՝ ասէ՝ զո՞վ հպեցաւ զգեստոյ իմոյ։ Եւ ասեն ցնա աշակերտք նորա՝ զի՞ տեսանես զբազմութիւնդ զայդ նեղեալ զքեզ, եւ ասես՝ զո՞վ հպեցաւ ինձ։ Եւ նա նայէր շրջակայ տեսանել զայն որ արարեալ էր զայդ։ Եւ կինն երկեալ եւ դողացեալ, գիտացեալ զոր եղեւ նմա, եկեալ՝ անկաւ առաջի նորա, եւ ասաց նմա զճշմարտութիւնն։ Եւ նա ասէ ցնա՝ դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ, գնա՛ ի խաղաղութիւն, եւ լեր առողջ ի չարչարանաց քոց։ Եւ դեռ նմա խօսեցեալ՝ գան ի տանէ առաջնորդին ժողովարանին՝ ասելով՝ եթէ դուստր քո մեռաւ, զի՞ զուարճ առնես զվարդապետն։ Եւ Յիսուս լուեալ զբանին զոր խօսեցան՝ ասէ ցառաջնորդն ժողովարանին՝ մի՛ երկնչիր, այլ միայն հաւատա։ Եւ ոչ եթող զոք ընդ նմա երթալ, եթէ ոչ զՊետրոս եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս զեղբայր Յակոբայ։ Եւ գան ի տուն առաջնորդին ժողովարանին, եւ ետես զխռովութիւն, եւ լալ եւ ողբալ բազում։ Եւ մտեալ՝ ասէ ցնոսա՝ զի՞ խռովիք եւ լայք, մանուկն ոչ մեռաւ, այլ քնանայ։ Եւ ծիծաղէին նմա։ Եւ նա հանեալ զամենեսեան՝ առնու զհայր մանկանն եւ զմայր նորա, եւ որ ընդ նմա էին, եւ մտանէ ուր էր մանուկն պառկեալ։ Եւ բռնեալ զձեռն մանկանն՝ ասէ ցնա՝ թալիթա կում, որ է մեկնեալ՝ մանուկ, քեզ ասեմ, յարի՛։ Եւ անդէն յարոյց զմանուկն, եւ սկսաւ երթալ, եւ էր ամաց տասն եւ երկուց։ Եւ զարհուրեցան զարհուրմամբ մեծաւ։ Եւ պատուիրեաց նոցա բազում սաստիւ զի մի՛ ոք գիտասցէ զայդ, եւ ասաց տալ նմա ուտել։

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ ելեալ անտի՝ եկն ի գաւառն իւր, եւ գային զհետ նորա աշակերտք նորա։ Եւ եղև ի շաբաթուն սկսաւ ուսուցանել ի ժողովարանին, եւ բազումք լուեալ զարհուրէին ասելով՝ ո՞ւստի այդ, եւ զի՞նչ է իմաստութիւն այդ որ տուեալ է նմա, եւ զհրաշս զայդ որ ձեռաց նորա լինին։ Ո՞չ այս է հնարագործն, որդի Մարիամայ, եղբայր Յակոբայ եւ Յովսեայ եւ Յուդայ եւ Սիմոնի, եւ ո՞չ քոյրք նորա այսր առ մեզ են։ Եւ գայթակղէին ի նմանէ։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս՝ զի ոչ է մարգարէ անպատիւ, եթէ ոչ ի գաւառի իւրում եւ ի հարս իւրում եւ ի տան իւրում։ Եւ ոչ կարաց անդ հրաշս մի առնել, եթէ ոչ զոմանս հիւանդս ձեռն եդեալ բժշկեաց։ Եւ զարհուրէր զանհաւատութիւն նոցա։ Եւ շրջէր զգիւղս շրջակայս ուսուցանելով։ Եւ կոչեալ զտասն աշակերտսն՝ սկսաւ առաքել զնոսա երկուս երկուս, եւ ետ նոցա իշխանութիւն ոգեաց պղծութեան։ Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի՛ ինչ տարցեն ի ճանապարհ, եթէ ոչ միայն գաւազան, ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ ի գոտի պղինձ, այլ կապեալ սանդալս, եւ մի՛ հագանիցին երկուս պատմուճանս։ Եւ ասէ ցնոսա՝ յորում տեղի մտանիցէք ի տուն, անդ կացէք մինչեւ ելանիցէք անտի։ Եւ որ ոչ ընդունիցի զձեզ, եւ ոչ լուիցեն ձերոյ բանին, ելեալ անտի՝ արձակեցէք զփոշի ոտից ձերոց ի վկայութիւն նոցա։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ հանդուրժելի եղիցի Սոդոմայ եւ Գոմորայ յաւուր դատաստանին, քան թէ քաղաքին այնմիկ։ Եւ նոքա ելեալ՝ քարոզէին զի ապաշխարեսցեն։ Եւ դեւս բազումս հալածէին, եւ բազումս հիւանդս իւղով օծանէին, եւ բժշկէին։ Եւ լուաւ Հերովդէս թագաւորն, զի յայտնի եղեւ անուն նորա, եւ ասէին՝ եթէ Յովհաննէս մկրտիչ յարեաւ ի մեռելոց, եւ վասն այնորիկ զօրութիւնք գործին ի նմա։ Եւ ոմանք ասէին՝ եթէ Եղիա է, եւ ոմանք ասէին՝ եթէ մարգարէ է, իբրեւ զմի ոք ի մարգարէիցն։ Եւ լուեալ Հերովդէսի՝ ասէր՝ եթէ զոր ես հատի զգլուխ Յովհաննու, նա յարեաւ ի մեռելոց։ Զի Հերովդէս առաքեալ էր եւ կալեալ զՅովհաննէս, եւ եդեալ ի բանտի վասն Հերովդիադայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր իւրոյ, զի զնա առեալ էր կին։ Զի ասէր Յովհաննէս Հերովդէսի՝ եթէ ոչ իրաւ է քեզ առնել զկին եղբօր քո։ Եւ Հերովդիադա նեղէր զնա, եւ կամէր սպանանել զնա, եւ ոչ կարէր։ Զի Հերովդէս երկնչէր ի Յովհաննէսէ, գիտացեալ զի արդար է եւ սուրբ, եւ պահէր զնա, եւ լուեալ ի նմանէ բազում ինչ առնէր, եւ հաճոյ լսէր նմա։ Եւ եղեւ ժամանակ յարմար, յորում Հերովդէս ընթրեաց ի տարեդարձին իւրում, եւ ետ ընթրիս մեծամեծաց իւրոց եւ հազարապետաց եւ նախարարաց գաւառին Գալիլեացւոց։ Եւ մտեալ դստերն Հերովդիադայ՝ եւ պարեալ՝ հաճոյ եղեւ Հերովդէսի եւ ընթրելոցն ընդ նմա։ Եւ ասէ թագաւորն աղջկանն՝ խնդրեա՛ ինձ զոր ինչ կամիս, եւ տացեմ քեզ։ Եւ երդնոյր նմա՝ եթէ զոր ինչ խնդրեսցես ինձ, տացեմ քեզ, մինչեւ կէս թագաւորութեանս իմոյ։ Եւ նա ելեալ՝ ասէ մաւրն իւրում՝ զի՞ խնդրեցից։ Եւ նա ասէ՝ զգլուխ Յովհաննու մկրտչին։ Եւ մտեալ անդէն աղջիկն ընդ առաջ թագաւորին՝ խնդրեաց ասելով՝ կամիմ զի անդէն տացես ինձ ի սկահակի զգլուխ

Ա

Ա ՐՈՒՔԵԱՆ-
ՑԵԼ ԹԵՒԱԲԱՆՈՒԹԵՍՆ
ՅՈՎՍԱՓԱՐԵԱՆՆ
ՄԵՆՉԵՒ ԱՄԻՍԻ Ի
ՕՐԻՆԵԱԼՈՅ
ԱՄԱՆ Ի ՅԱՂԱԳԵՐԹՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՒԹԱՂԱՑԻՆ
ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ
ՀԱՅՈՑՆ ՈՐՔԱՆ
ՊԱՏԱՒՈՐԵՑԱՒ
Ո ՄԵՂՄԱՆԱՑ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԱՒ, ԵՒ
ԳԱՒԱՌԵՑՈՒՑԱՒ Զ
ԾԱՂԱՒԱՆՈՒՆ Զ
ԾԱՂԱՒԱՆՈՒՆ:

Ա ՂՈՒԿԱՍԻ
ՅԱՀԱԼԱԵՐԹՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՒԹԱՂԱՑԻՆ
ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ
ՀԱՅՈՑՆ ՈՐՔԱՆ
ՊԱՏԱՒՈՐԵՑԱՒ
Ո ՄԵՂՄԱՆԱՑ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԱՒ, ԵՒ
ԳԱՒԱՌԵՑՈՒՑԱՒ Զ
ԾԱՂԱՒԱՆՈՒՆ Զ
ԾԱՂԱՒԱՆՈՒՆ:

Ա ՐՈՒՔԵԱՆ-
ՑԵԼ ԹԵՒԱԲԱՆՈՒԹԵՍՆ
ՅՈՎՍԱՓԱՐԵԱՆՆ
ՄԵՆՉԵՒ ԱՄԻՍԻ Ի
ՕՐԻՆԵԱԼՈՅ
ԱՄԱՆ Ի ՅԱՂԱԳԵՐԹՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՒԹԱՂԱՑԻՆ
ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ
ՀԱՅՈՑՆ ՈՐՔԱՆ
ՊԱՏԱՒՈՐԵՑԱՒ
Ո ՄԵՂՄԱՆԱՑ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԱՒ, ԵՒ
ԳԱՒԱՌԵՑՈՒՑԱՒ Զ
ԾԱՂԱՒԱՆՈՒՆ Զ
ԾԱՂԱՒԱՆՈՒՆ:

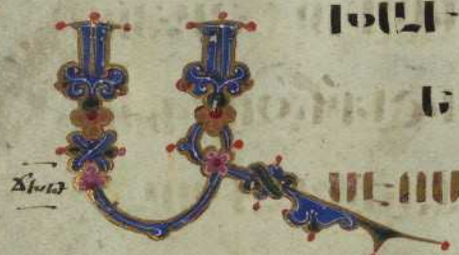
521

Աստուածոյր
եւ մարդասիրեալ-
ըդ, ընդդէմ ի
պէս : եւ զորեայն
սենեկ իսկ ոսկ
րիք իջուցեալ
ան, բերեալ ի
նկերեայ տեղեան :
Բանեցաւ ի
սերելեայսն :
տէրն յիսուս :
յետեսն. որ
ոգիանեցաւ
մեծ . եւ ձեռն
նորին ելե-
ցին ոչ սե-
ղեայ ան-
կեալ :

Յետնեց
ջուրեաց
ջրոյ : եւ ոչ
հրեշտակ-
պետեալ
ոգի ոչ ի
կենդանի
գոյ ոչ սե-
ղեայ ան-
կեալ ի
գիշեր : ոչ ոչ
սեղան, յետ
անդրեն-
դիր :
տասիլ-ն
եղեալ-
յոյնեցաւ
ոն, եւ ոչ
նդ ոչ ոչ-
անկեալ :
ոչ ոչ

ԱՅՍՊԵՍ ՀԱՅՐՍ ՄԵՐ ՈՐ ԵՐԿՆՔՈՒՄ Է
ՀԱՍՏԱՏԵԼ ԶՄԵՂՍ ՈՐ ՉԻ ԳԻՏԵՑ
ԶՆՈՐՀՔՆ ՈՐ ՏՎԱՅ ՔԵԶ ԵՒ ՈՐ ՉԻ
ՍՊԱՆԱՆ ՔԵԶ ՄԱՀՈՒՆ ՔՈՅ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԼԻՆԻ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ՔՈՅ ՈՐ
ՄԻԱՅՆ ՔՈՅ ՈՐՊԷՍ ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԱՐԱԾԻՔ
ԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՔ ՄԵՐ ՈՐ ՄԵՐ ՀԱՄԱՐ
ՄԵՌԱՆԻՔ ՈՐ ՄԵՐ ՀՈԳԻՆ ՔԱՒԹԵՒ
ՄԵՐ ՄԱՐՄՆՈՅՆ ՔԱՒԹԵՒ ՄԵՐ ՀՈԳԻՆ
ՔԱՒԹԵՒ ՄԵՐ ՄԱՐՄՆՈՅՆ ՔԱՒԹԵՒ
ՄԵՐ ՀՈԳԻՆ ՔԱՒԹԵՒ ՄԵՐ ՄԱՐՄՆՈՅՆ
ՔԱՒԹԵՒ ՄԵՐ ՀՈԳԻՆ ՔԱՒԹԵՒ ՄԵՐ

523

ԻՐԵՒԱՆԻՐ : ՕՐ ԲՈՀՕՒԻՑՈ ՉԿԱՐ
ԳԱՐԾԱՒՅԻՑ ՕՐ ԲԱՐԵԱԼԱՐԱՐ Յ
ՈՉԻՒՅՐԱԿԻՈՒ ԲԱՕՐԱՅ : ՉՈՒՆ
ԺԱՊԱՂՅԻՑ ՕՐԱՐ ԳԻՐ : ՆԵՐ ԱՐՔ
ԳԻՒՆԱՒ : ԵՒ Ա ԵՒՈՒՐԱՀՈՂԻ :
ՈՒ : ԳԻՐՔԱՕՐԻՆ Ա-ՅՆԱՆՑ
ԱՐԱՐԻՑ : ՔԱՆ Ե ԱՇԽԱՐ ՅԱՅՍՈՐ
ՅԻՆՕՐՀՆԱՒԱՐՈՒՆՔ ԳԻՐՔԻՒՕՂԿԻ Գ-
ՆՈՐ ԵՒԵՒՈՐԵՑԱԼ ԱՔԱՆԱՐՀԱՅ ՊԱՏ-
ՄԵՑԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ : ՀՈՂՈՎՐԴԻՆ
ԵՒՂԿԻՐԱՒՈՐԱԼՔ ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՐԱՐԱՑ
ՅԻՆՕՁՈՒԹԵԱՆ · ՓՈՓՈԽ ՈՒՐՈՒՆ
ԵՒՕՐՈՐԵԱՆՅ ՝Ո ՝ԱՒՏԻ :
ԱՂՐՈՒԱՕՐԻՆԱՅ : ՈՅՆԱՊԱՀԱՑԻ-
ԵՒԱՆՅՑՅՈՒՂ ՈՐԿԻՐՈՀԱՊԱՀՈՒՆ ,
ՆԱՒ : ՈՐՀՆՈՒԱՆ- ԵՒՀՈՒՅԱՑՄՈՒՆՔ
ՆԱՒ ԲԱՕՐԻՒՐՔ ՆԱԵՒ ՅՅԼ- :

525

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԱՑ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑ ՀԱՅՈՑ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԱՑ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑ ՀԱՅՈՑ

ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑ ՀԱՅՈՑ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑ ՀԱՅՈՑ

ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑ ՀԱՅՈՑ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑ ՀԱՅՈՑ

ՀԱՅՈՑ

ԶԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԱԿԱՆ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՍԱՐԳԻՍ ԿԱՏՈՂԻԿՈՍԻ

ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՅՈՒՆԱՑ ԱՐՔԱՅԻ

ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՈՐ ԿՈՉԻ ԶԱՆԱՆՈՒՆՍ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՅՈՒՆԱՑ ԱՐՔԱՅԻՆ

ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՈՐ ԿՈՉԻ ԶԱՆԱՆՈՒՆՍ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

534

Եւ ասէ ցնոսա. Ձեզ է տրեալ
գիտել զխորհուրդս արքայու-
թեան աստուծոյ. այլ այլազգեաց
ի նմանութիւնս ամենայն ինչ
լինի. զի տեսանելով տեսցեն
և ոչ իմասցին. և լսելով լուիցեն
և ոչ հասցեն. գուցէ դարձեալ
դարձցին և թողցի նոցա. և
ասէ ցնոսա. ոչ գիտէք զնմանու-
թիւնս զայս. և զկնի զիա՞րդ
զամենայն նմանութիւնս գի-
տասջիք. զի սերմանէ զբանն
սերմանէ. և սոքա են որ
ի ճանապարհին ուր բանն
սերմանի. և յորժամ լսիցեն
իսկոյն գայ սատանայ և
տանի զբանն որ սերմա-
նեցաւ ի սիրտս նոցա. և
սոքա են որ ի վէմ սերմա-
նին. որք յորժամ լսիցեն
զբանն զհաւանութեամբ
ընդունին զայն. և ոչ ունին
արմատս ի ներքս այլ ժա-
մանակաւոր են. ապա
յորժամ լինի նեղութիւն
և հալածանք վասն բանին
իսկոյն գայթակղին. և
սոքա են որ ի մէջ փշոց
սերմանին. որք լսեն զբանն
և զհոգս աշխարհի և զա-
պատանս հարստութեան
և զայլ ամենայն ցանկու-
թիւնս խեղդեն զբանն
և անպտուղ լինի. և
սոքա են որ ի հող բարի
սերմանին. որք լսեն զբանն
և ընդունին և պտղաբե-
րեն. մինչ երեսուն և մինչ
վաթսուն և մինչ հարիւր։

ՀՀ ՀՀ ՀՀ
ՀՀ ՀՀ ՀՀ
ՀՀ ՀՀ ՀՀ

յեցն ըեցնցեյն, ժպանհեր: ես-ց
զարմանալի՛ր գեղբերքնաւ-ր
գ-ցեէևպնցուն-ց եր՛ց յորպուցեալ
ա՛ռ-գ-ամպ՛ն, ա՛ռ-գ-ամպ՛ն յ,
ձեջ: զկուն-ժ ընթերցուածս վ
բ՛ն-ա՛ռհ՛ուծ-յ: նմն, հանրեան
եւուզքեցոյն յ թպնեն-բուս:
ն՛ծնոյ: եւ-ըց եւ-ն-ն-ն-ք
յեպհպուհ՛ցթյ: պանրպանք: զն
ծնոյ: եւեզե- յորուցեալ ի-
յերկրորդ- նմն ուզպրծ-ն-յ՛ք ·
յերրորդ-պանհուս- գ-ուցեպրեսան ր
եպեն յ: ես-գ-ց գ-ուց:
էպեցնցալ: եպ՛ զ-ա՛ռ-ա՛ն
ն-պեն ն-ծ-պուհց յ ա՛ռ: ա՛ռ-ա՛ն զ
ըն-ն-ցեպ՛ն, ուսեցերզպն-պ-
զ-ցեյ-զ-ն-ն զ-ա՛ռ-ա՛ն զ-
զ ա՛ռ-ա՛ն ա՛ռ-ա՛ն ա՛ռ-ա՛ն ա՛ռ-ա՛ն

529

ՈՂՆԵՑԱՆ՝ ՀԻԱՆ-
ԵՐՈՒ ՈՍԿ
ՅԱՒՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՆԱՐԱՆԵԻՍՆ Ս
ՓԱՌՆ, ՕԱՐԿԱՅՈՒ-
ՑԱՒՐԻՒՆ ԱՍԱՐՆ
ՊԵՏԱԿԱՆԱԲԱՐՆ Ի
ԱԻՈՅ. ՓԱՌԱԺԱՌ
ՈՂՋՕՐԵՑԱՒ ԱՒԵՍ՝
ՈՒՐԱԽ ԱՅՍ ՃԱՌ
ԱՌԱՅԵԼԵՑԱՒՆ, ԶՕԱՐԿԱՆԱԼԻՔՆ ԱՅՍ
Գ-ՓԱՌՆԱՅԱՒԱՐԵԼ
ԲԱՆԱԼՅՆԵՊԱՀ՝
ՊԱՀԱՊԵՑ
ԱՒԱՐՏԱՒ՝ ՕԱՅՍՔ
ԲԱՆԱՐԱՆԱՅՆՔՆ

ՀԱՅՏՆԱԲԱՆՈՒ-
ԹԻՒՆՔ
ՊԱՏՎԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՍՏԱՑՈՂԱՑ՝
ԱՅՆՊԻՍԻ ԱՐԺԱՆԻ
ԼԱՅՆԱՍՔԱՐԱՒԱՊԱՆ
ԱՐ ՅԱՒՏԱՐԱՐ
ԿԱՐԳԱՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ
ՀԱՅՈՑ ՅՈՐԴՈՐԵԱՑ
ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՐ ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ
ՀԱՅՈՑ ՅՈՐԴՈՐԵԱՑ
ՀԱՅՈՑ ՅՈՐԴՈՐԵԱՑ

531

Xղ

Xղ

Հեռանալոյ, զի
թուղթ ։ Եւ
զի ոչ ոք
զանձինս
զրկեսցէ
զնոցա
զոր
զի
զի
զի

533

Հանդերձ եւ ե-
կեղեցականաց
եւ մեծապատիւ
քահանայից եւ
վանականաց ի
վայելս ամենայն
գրեցեալ ։ ՈՀ ։
ասացեալ ։ եւ
եղեալ ։ եւ
եղեալ ։ եւ
բեւեռ ։ ասեն ։
քեռեւեղեալսն
բրնձի ։

ասացեալ ։
ուսանելոյն ։ եւ
զհետեւեալսն որոշ-
ապէս եկեալ
գրեցաւ ։ եւ
եղեալ ։ եւ
եղեալ ։ եւ
եղեալ

ԱՌԱՔԵԼՈՅ ՀԱ-
ՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ՊԱՏԱՐԱԳԱՅ ՈՒ
ՊԱՏՎԱԿԱՆ ՍՈՒՐ
ԲԱՅԻՆ ՏԱՐԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԵՐ
ՈՒՆԱՅԻ ՀԱՄԱ-
ՐԵՔ ՊԱՏՄԱ-
ՊԵՏԱՑ ՀԱՅ-
ՐԱՊԵՏԱՑ

535

Եւ թէպէտեւ օրն
ի նուաճեալսն
Արեգական՝
անցուածոյ ի
պակս ինչ ի-
նոցունքն՝
ցերեկ-նիգրէն՝
բնաւից՝ եւ-
մանաւանդ
յայլ՝ ե-խնամ-
ոյ պահել՝
Պատասխանեմք
յորմէ՝ սկսեալ
զօրն՝ ի
բոլորեալսն՝
ի-ծնեան՝ ե-
անձամբ՝

պետին՝ յորում
մանկտին՝
ընդ-
ծնարան՝ եւ
յորում-ք՝ եւ
յորում-ք՝
Պատասխանեմք
նոյնպէս՝
նոյն-պէս՝ եւ
նոյնպէս՝
զի-նոյն՝
զնոյն՝ ի
նոյնմանէ՝
նոյնմանէ՝
նոյնմանէ՝

ծ

ծիրանեայ : Եւ որ
հոգեւորականաց
պատկանեցին ի
ծայր պատկին
մեծ պատկին,
ոչ միանգամ
ի տարւոջ,
այլ ըստ
ժամանակի
պիտոյից
եկեղեցւոյ
ուր եւ
ընծայք,
տաճարին,
ձեռնադրու-
թեանց ու
նշանակեալ
տուրք :
Եւ որ
ոչ պատկին
ի տարւոջ
միանգամ
ընդ
պատկին
ծիրանեայ

537

ԵԿԱՑՈՒՀ ՕՆՔ
ՈՅՅ ՅԱԼՔ ԵՐԻՑ
ԳՐՈՒԹԵՑ, ՄԵՌ
ՉԵՒՈՒՐԻՑ
ԱԼԱՍԵԼՈՑՆ:
ԻՐՀԵՐՒՑ-
ԲԱՂԱՔՈՒ ԵՒՐՆ Գ-
ԳԵԼՒՎՆ, ՈՒՈՒ Ի-
ՅՆԼՔ: ԵՒՄՆԱՆ
ՊԱՐՀԱԼԵՐԻՐԵԱՆ Լ
ՅԻՄ:
Ա ՄԵՐՈՑ
ՅՆԱՆ: ՔՐ ԵՂԵՑԻՍ
ԱՆՔՐԵՑԵԼՈՐԱՆ Գ
ԲԱՂՑԻՑՅԵՆ:
Բ ԻՆԱՆԱՑԻ-ՑՆԱՆ:
ՀՂԱՆՑԱԼՐԱՒՔՈՒ

Ը ՈՐՊԷՍ ԶԻ
ՈՐՈՒ ՀՈՐ ՄԵՐ
ՈՒՐՆ ՆԵԳ: ԱՍԵՑ
ՅԵՀ: ՕՐԱԼՕՂԻՍ
-ՔԵՆԳՐԱՑՑԻՆՈՒ
ՊԱՆԵԼ, ԵՒՈՅԱՆ
ԲԱՂՑԻՑ: Գ
ՈՐՊԷՍ ՀԱՒԱՏ-
ՈՒՑԱՆՈՒ-ՔԵՐՆ
ԵՒ-ՀԱՆԱՑՑԱՅՆՕՂՈՒ-
ՈՒՐՆ: ԵՒՈՒԱՆ
ՆԱԽՑԻՔ ԱՆԱՊԱՏԱՆ
-ՔՈՑ ԵՒՍԼՈՑԻՔՈ
ՊԱՏՈՒԻՆ, ԵՒԱՍԵԼ
ՔՐ, ՔՐ, ԲԱՅՑԵՔ:
ԵՒ-ՊԱՏԱՐԱՆՈՒՆ Ի
ՅՈՒԴԱԼԱՆՈՒՅՑՑ
ՕՀԻՉԻՒՐՑՈՒՔՈ

Ղ

538

Յ ոսկեբերանէ.

Յաղագս ընդդէմ հերետիկոսացն, որք ասեն զի ոչ ինչ պիտանի է մկրտութիւն մանկանց, եւ ոչ ինչ ինչ ընդ նոսա գործի զօրութիւն հոգւոյն սրբոյ։

Ասեն ոմանք ի հերետիկոսացն, զի ոչ ինչ պիտանի է մկրտութիւն մանկանց, զի ոչ գիտեն զինչ ինչ ընդունին, եւ ոչ ինչ ինչ ընդ նոսա գործի զօրութիւն հոգւոյն սրբոյ։ Զոր ասեն ոչ գիտեն, զի ոչ ինչ ինչ ընդունին։ Եւ զոր ասեն ոչ ինչ ինչ ընդ նոսա գործի զօրութիւն հոգւոյն սրբոյ, զի ոչ ինչ ինչ ընդունին։ Ոչ գիտեն զի ոչ ինչ ինչ ընդունին, զի ոչ ինչ ինչ ընդ նոսա գործի զօրութիւն հոգւոյն սրբոյ։ Ոչ ինչ ինչ ընդունին, զի ոչ գիտեն զինչ ինչ ընդունին։ Ոչ ինչ ինչ ընդ նոսա գործի զօրութիւն հոգւոյն սրբոյ, զի ոչ ինչ ինչ ընդունին։

ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՍ ԵՐԿՆԻՑ ԵՍ ԵՒ ԳՈՐԾԵՑԻ ԶԱՄԵՆԱՅՆ ՈՐ ԱՌԱՔԵՍ ԻՆՁ ԱՍԱՑ ԵՒ ԵՍ ԱՌԱՔԵԼՈՑ ԵՄ ՈՐ ԱՅՍՕՐ ԵՍ ԵՐԿՆԻՑ ԵՒ ԱՅԺՄ

Ի սկզբանէ էր Բան, եւ Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր Բանն: Նա էր ի սկզբանէ առ Աստուած: Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա ոչ ինչ եղեւ, զոր եղեւ: Յնմա կեանք էին, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան: Եւ լոյսն յաւիտենից լուսաւորէ, եւ խաւարն զնա ոչ կալաւ: Եղեւ մարդ առաքեալ յԱստուծոյ, անուն նորա Յովհաննէս: Նա եկն ի վկայութիւն, զի վկայեսցէ վասն լուսոյն, զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ: Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն: Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ զամենայն մարդ եկեալ յաշխարհս: Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ նովաւ եղեւ, եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ: Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան: Որ ընկալան զնա, ետ նոցա զիշխանութիւն որդի Աստուծոյ լինել, հաւատացելոց յանուն նորա: Որ ոչ յարեանց արեանց, եւ ոչ յկամաց մարմնոյ, եւ ոչ յկամաց արանց, այլ յԱստուծոյ ծնան: Եւ Բանն մարմին եղեւ, եւ բնակեաց ի մեզ, եւ տեսաք զփառս նորա, փառս իբրեւ միածնի յհաւր, լի շնորհաւք եւ ճշմարտութեամբ:

Ի ամս-ցեան։ Ես
աբրահամ քահանայ
ի շղամաճոր եւ
գանձակ ի քրիստ,
գտողիկոսական
հանդիս-ականա-
ւոր տեառնա-
կան։ Ի
ժամանակս
մեծ դատաստա-
նին եւ
ահեղ յայտնու-
թեան եւ
սքանչելի գալստե-
ան մեր
տեառն յիսուսի
քրիստոսի։ Ես
ամս-ցեան։ ես
բանալ զերեսս
գրոց
սրբոց
ի
լոյս
ճշմարտու-
թեան
եւ
ի
ծանուցումն
ամենայն
հաւատացելոց
զի
ոչ
ոք
ի
մեզանէ
կամ
ի
յետ
մերոց
ոք
ի
ձեռն
ինչ
ի
ստեղծ-
ուածոց
կամ
ի
ստեղծուածոց
զանազան
ի
ստեղծ-
ուածոց
ի
ստեղծ-
ուածոց
ի
ստեղծ-
ուածոց

ՈՒԵՒՅԱՆ

ԱՌԱՔԵԼՈՅ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼԻ ԵՒ

543

Եւ եղեալ՝ ընդ
ամենայն զգայութեան
բնութեանդ զերկիւղ
երեւելութեան։
Եւ զհանապազ
աչաց մերոց զարտասուս
ընդ երեսաց մերոց
զգեստ զգեցուցեալ
զգեստ ամենայն
զգեցուցեալ զմեզ
զերկիւղ ամենայն
եւ զդողութիւն
ընդ ամենայն
մարմնոց մերոց
զգեցուցեալ
զգեստ ամենայն
զգեցուցեալ զմեզ
զերկիւղ ամենայն
եւ զդողութիւն
ընդ ամենայն
մարմնոց մերոց
զգեցուցեալ

Եւ զհանապազ
աչաց մերոց զարտասուս
ընդ երեսաց մերոց
զգեստ զգեցուցեալ
զգեստ ամենայն
զգեցուցեալ զմեզ
զերկիւղ ամենայն
եւ զդողութիւն
ընդ ամենայն
մարմնոց մերոց
զգեցուցեալ
զգեստ ամենայն
զգեցուցեալ զմեզ
զերկիւղ ամենայն
եւ զդողութիւն
ընդ ամենայն
մարմնոց մերոց
զգեցուցեալ

Եւ եղեալ՝ ընդ
ամենայն զգայութեան
բնութեանդ զերկիւղ
երեւելութեան։
Եւ զհանապազ
աչաց մերոց զարտասուս
ընդ երեսաց մերոց
զգեստ զգեցուցեալ
զգեստ ամենայն
զգեցուցեալ զմեզ
զերկիւղ ամենայն
եւ զդողութիւն
ընդ ամենայն
մարմնոց մերոց
զգեցուցեալ

ՅԻ, ԵՒ ՀԱՐԻՑ ԵԼԱՆ
ԵՒ ՓԱՍՏԵՑԱՒ ԶՆՈՒՆ
ԱՒԼՈՒՅՍ ՔՒՉ
ԵՒ ՕԾԻԿՐԱՒ Ա
ՐԵԼ ։
Ի ՄԻՒԻՆԵԱՆ ։
ՍԱՏՄԱՀԵԼԱՒՆՔՆ
ՅԱՓԱՆՅՆ, ԵՒ ԵՐԱԼ
Ա ՓՈՐՁԵՑ ՕՓԱՆԱՍ
ԱՒԼՈՒՅՍ ՔՒՉԱՆԱ
ՕԾԻԿՐԱՆԱՒՐԵԱԼ ։
Ի ՄԻՒԻՆԵԱՆ ։
ԱՆՆԱՀՆ, ԵՒՈՂՆ
ԱՅՆՄԻՆԵՒՆՉԱՒՐ
Ո ՓԱՌ ։
Ի ԵՌԱՒԱՂԱՒՆ
ՅՆ ՊԱՏՄԵԼ Յ

ՕՐՀՆԵՒԻՐՈՒՆ ։
3 ԱՅՆԺԱՄՈՒՆ
ԲԱՆԱՑԱ ՔՍԱՆԻ
ՄԵՐ ԱՍԱՑԱՒ
ՈՒԽՏԻՒՆ ։ ԵՒ
ԱՂԱՂԱԿԱՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՐԱՍ, ԵՒ ՓԱ
ՂՕՅԱՐՔԱՅՔԻՆ,
ԵՒ ՕՐԱՏՔԱՐ ԵՒ
ՕԼՈՂՄ, ԵՒ ՕՂՄ
ԵՒ ՕԼՈՒՅՐ, ՈՐՅՍ
ԱՅՍՈՐ ։
Ի ԱՍԱՑԱՒՆՅՆ
ՄԻ, ԳԱԼԵ ՕՐՀՆ
ԲԱՆԱՑԱՅՑԵՐՆ,
ԵՒ ԱՂՅՑԵՒ ՄԻՊՆ ։
Ի ԱՍԱՐՐԱՅՑԻՆ

ՈՂՋՈ՛Ւ ԵՒ ԽԱ՛Ղ
ՀԱՒԱՏԱՐԿԱ ԵՒ Ե-
ՅԵՆԱՒ, ԵՒ ԶԱ
ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԵԼ,
ՕՐԻՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ:
ԱՄԵՆԱՅՆԵՔ: ՕՆ
ՈՐՊԷՍ ԶԱՅՍ ԱՒ
ՏԵՒԵԱՒՔ, ԱՒԵԼԱ
ԱՌԱՒԼ-ՅԱՐԵՑ
ՈՐԻՒՆԱՅ Ի
ՄԱՐ:
ԻՄՈՒՆՑ
ԱՄԲՈՂՋԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՈՒԱԿԱՆՈՒԹԵՆ
ՄԲ: ՊԱՐԶՈՒԿԵ-
ԱՒ՛ՏՆՈՒՆ: Ց
ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐ ՄԵՐ
ՅՈՐԻՆԱՑԵԱԼ
ՈՐ ԵՐԿՆԱՒՈՐԱՑԱՒ
ՔՈՒՆ, ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՔՈՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑԱՒ
ՔՈՒՆ ՔՈՒՆ, ՈՐ ՏԱ
ՐԱՓԱՌՔ ԵՒ ՀԱՐ
ՑԱՆՔ ՀԱՄԱՐՁԱԿԱՆ
ՈՒԹԻՒՆ ՔՈՒՆ ՈՐ
ՉԱՐՉԱՐԵՑԱՒ ՔՈՒՆ
ՈՐ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆՈՒ
ԹԵՆ ՔՈՒՆ ՈՐ ՄԵ
ՂԱՆԻՔՍ ՄԵՐՈՒՄ
ՔՈՒՆ ՈՐ ՍՊԱՆԱՆ
ՔՍ ՄԵՐՈՒՄ ՔՈՒՆ
ՈՐ ՀԱՐՑԱՆՔ ՄԵՐ
ՈՒՄ ՔՈՒՆ ՈՐ ՄԵ
ՂԱՆԻՔՍ ՄԵՐՈՒՄ
ՔՈՒՆ ՈՐ ՍՊԱՆԱՆ
ՔՍ ՄԵՐՈՒՄ ՔՈՒՆ
ՈՐ ՀԱՐՑԱՆՔ ՄԵՐ
ՈՒՄ ՔՈՒՆ

բեզ ծագեցոյց ս
լոյսն ճշմարիտ
անճառական,
ծիսիս յերեսաց
անճիս չեմք ե-
մոլորեալք,
անճիս զերծ որք
ընծայեն ընծայ
յեր ծառայեմք,
ծիսիս եհպանեսցես
բեզոնչիսնեսցի
ոտ երեսաց
յիսուսերեսնդ-
բեզոհատուսիսր

եհիս ճանաչեալք
ճոր չեմք, եհոլ
նորոգեալ,
հոյսիս ծիսիս
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք
ոտ ոչ ծառայեմք

547

ՕՀԵՐԱՊԱՏՈՒՄԵԼՈՒ
ՅՈՒ ՄԵՌԱՆԵԼՈՒՆ
ԵՒՅԼՈՑՆ։ ԵՒ ԻՒՐ
ՊԱՏՎԱՐԵԼ։ ԻՆՔ
ՕՐԱՆ ԱՒԳՈՒՅՏՈ
ՈՅԻՐՈՅՆՆՈՒԹԻՒՆ
ԵՒԵՐԱՆՈՒՇԻՒՆ։ ՀՀ
ԱՒՏՈՐՈՒՆԱՑՈՒ
ԵՒՕՐԱՑԵՍ ԵՒ
ՍՒՅԵՒՈՒՆ։ ՈՒՐԱԽ
ԲԱՐԵՊԱՐՏԱԳԻՒ
ՕԳՈՎ ՕՐՀՆԵԼՈՅ
ԱՍՏՈՒԱԾՈՅՆ։

ՈՐՈՅ ՈՂՈՐՄԵՑԵՍ
ՅՈՒ ՄԵՌԱՆԵԼՈՒՆ
ԵՒՅԼՈՑՆ։ ԵՒ ԻՒՐ
ՊԱՏՎԱՐԵԼ։ ԻՆՔ
ՕՐԱՆ ԱՒԳՈՒՅՏՈ
ՈՅԻՐՈՅՆՆՈՒԹԻՒՆ
ԵՒԵՐԱՆՈՒՇԻՒՆ։ ՀՀ
ԱՒՏՈՐՈՒՆԱՑՈՒ
ԵՒՕՐԱՑԵՍ ԵՒ
ՍՒՅԵՒՈՒՆ։ ՈՒՐԱԽ
ԲԱՐԵՊԱՐՏԱԳԻՒ
ՕԳՈՎ ՕՐՀՆԵԼՈՅ
ԱՍՏՈՒԱԾՈՅՆ։

ՄԵՂՍԱՈՐԻՈՐԱՊԵՍ
ՀԼՈՒՐԻՑ, ՔԱՆ
ԱՂԱՂ ՆՇՈՒՈՂԵՑ-
ՆՇՈՂՈՒԹԻՒՆ Ո
ՈՒՅԺԻՒՊՐՈՒՅՆ
ՍԱՒՂԱՐԱՆՈՅՆ։
ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ
ՈՐՈՅՆՑԵՒ ԳՐՈՂՔ
ՔԱՆ։ ՆԵՒԵՈՒ
ՆՈՐՈՒՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԳՐԱՏՈՒՑ, ՈՉՓՈ-
ՅԱՆԻՒՅԱՒՈՒՐԱԳ-
ԵՒԼՓԻՒՆԱՒՈՐ
ՔԱՆ, ՆԵՒՆԳԻՐԻ
ՅԱՐԱՐԱ ՄԵՂՔ
ԵՒԳԱՐԱՆԻՅ։
ԵՒԲՐԵՎԳԱՐԱՆՆ։

549

ամէնքեան
եւ զիրենեանսն,
ուրախութիւն
բնիկ, զիմի
զիմաստեսցէր
ամէն։

Յետ սակաւ ա
ժամանի, ուրախ
ուսուցչին պատ
ուական խնդրոյ
ուրախութեամբ
զայնմ խնդրոյ ։
Ասէ։ Ամէն։ Ամէն
ասեմ քեզ, եթէ
ուրախ լինիցի։
Ասէ։ Ամէն։ Ամէն
ասեմ քեզ, եթէ
ոչ։ Ասէ նմա

յհայրն։ Հայր։
Որոշեաց
որչափ ինչ
ի նմանէ։
Ի բանալոյն
այնմիկ,
ոչ։ Ի յեղերալոյ
ուրախութեան
ժողովել զմտաւ
նայեցուածովն
որոյ, զեան
յայնմհետէ։
Ի ուշադիրն
զիրենէ զի
նայրեցուածքն-
ն։ Ի երբեմն

ընդ քրիստոնեայն, ե-
ւ զանարգանսն զոր
կրեցին ի հերձուածո-
ղացն, եւ զհալածանսն
զոր կրեցին ի հեթա-
նոսացն, եւ զամենայն
տառապանսն զոր կրե-
ցին ի ձեռն երկոցունց
զայսոցիկ ամենայնի
ոչ ոք կարէ պատմել
զանհնարինսն, եւ զա-
նասելիսն, եւ զանհա-
մարսն, եւ զանքննին-
սն, եւ զանքերթելին-
սն, եւ զանքարոզելին-
սն, եւ զանքարոզելին-
սն, եւ զանքարոզ

Ի ՈՐՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԱՍԱՑԵԱԼ ԵՐԿՈՒ
ՕՐԻՑՆԱՅՐԵԼԻՔԸ ԱՆԱՌԱԿ
ԱՆՀՈՒՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ
ԲԱՐԵՊԱՏԱՒՈՐՈՒՄ
ԱՆԱՀՈՒ ՊՀԱՆԱ-
ՓԱԼԵՍՏԱՑԱՒՔՆ
ԲԱ ԼՈՒՑԱՒՈՐԵԱՑ
ԶՅՕԳԱՆ
Ի ԱՆԱՊԱՏՈՒՄԻՆ
ՀՈՎՈՒԵՓԱՆՅԱՑ
ՆՈՅՆ ԵՒՆԱՀՈՒՆ
ՅԻ ՈՅՆԱՑԱՒՈՐՔՆ
ՄՏԱՑ ԱՌՅԱՔՈՐԻՔ:

Ա ՀՈՒՅՍ
ՅՕՎԱՆԱՅՑՈՒՄԻՆ
ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆՔ

ՕՓԱԼՈՒՄՆԱՒՈՐՑ Ա
ՈՒՀՈՒ, ԵՒՈՒՄՅ
ԼՐՈՒՄՆ ԵՒ-ՄԻՔ
ՕՐԱԼՈՒԹԻՒՆՔՈՅՈՒ
ՆՈՒՆ ԵՒՈՒԼԻՔԻՒ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ
ԱՆՏԵՓՕՀԱՓԱԼՈՒՆ
ՊԱՆ, ՕՐՈՅՔ ԱՌԱՔ
ՅԱՒՐԵՒՈՒԹԻՒՆ Ի
ՅԱՒՔ ՕԱՆՅԱՒՈՐԻՆ
ԱՐԱՐԵՒՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՅՑ ՆՈՒՈՒԱՑԱՒ
ԼՐԵԼԱՒՈՒՆ ԵՒՈՒ
ՄՏՑ ՄԻՐՈՒՈՑՆԵԼ:

Ի ԵՐԵՒՅՈՒՐՀՆ
ՆՈՒՆՅՅԱՒԱՐՈՒՆ:
ԵՒՈՒՆՕՓԱԼՓԱՅՐ.

եւ ուրախ ա-
նիցե, ասելով
յեւ երգս յեր-
կու, եւ եհաս
ալքատ ծա-
ռայ, հա-
յոյց նմա։
Եւ բարկա-
ցաւ։ Եւ
ոչ կամեցաւ
մտանել ի
տունն, այլ
ելեալ կա-
նգնեցաւ
առ դրանն։
Եւ ուրախ-
ացաւ հայրն
նորա։

Եւ ասէ
ցորդին իւ-
րում, եթէ
ո՞ւր է մեծ
որդի իմ։
Եւ նա ասէ
ցնա, եթէ
եղբայր քո
եկն, եւ
սպան հայրն
քո զհաստա-
տուն, զի
զողջ զնա
ընկալաւ։
Եւ բարկա-
ցաւ, եւ ոչ
կամէր մտա-
նել։ Եւ
հայրն նո-
րա ելեալ
կոչէր զնա։
Եւ պատաս-
խանի ետ
հայրն եւ
ասէ ցհայրն
իւր, եթէ
ահա այսչափ
ամս ծա-
ռայեցից
քեզ, եւ
զպատուի-
րանս քո
ոչ անցի,
եւ ինձ ոչ
երբէք ետ-
ուր ուլ
մի, զի ես
ուրախ-
ացայց
ընդ բա-
րեկամս
իմ։ Իսկ
որդիդ քո
այդ որ
կերեալ
զքո ստա-
ցուածս
ընդ պոռ-
նիկս,
զի զնա
զողջ ընկա-
լար։

ԱՍԱՑԱԾՈՅ ։
ԵՒ ՅԱՅՆ ԺԱՄՈՒ ՈՐ
ՊԵՏՔ ԻՆՁ ՊԱՏԱՀԵԼ
ԱՍԱՑԱԾՈՅ ։
ԵՒ ԱՐԱՐԵԱԼՆ ՅԱՅՆՄԱՆ
ՆՇԱՆԱԿ ԴՐԱՆ ։
ԱՅՍՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ
ԵՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆ
ԷՐ ։ ՈՐ ԵՐԵՒԱՑԱՒ
ԴՐԱՆ ՄՈՒՏ ԱՌԱԼ
ԵՐ ԵՒ ՅԱՅՆՄԱՆ
ՈՒՍԱԼ ։ ԵՒ
ԳԻՐՔ ։
ԻՒՐՔԱՆՉԻՒՐ
ՀԱՅԵՑԱՒ ։ ԵՒ
ՄԵԾ ՄԵՆԱՀԱՐՈՒԹ
ՈՐՈՅՔ ԺՈՂՈՎԵՑ ։

ԵՒ ԳԼԽԻՑ ՄԻՆՉԵՒ
ԱՄԲԱՍՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՐՊԱՍԶԱՒՈՐԱԾ
ՅԻՍՈՒՍԻՆ ։
ԱՍԱՑ ՅԱՅՆ ԵՒԱՆ
ՑԵԱԼ ։ ՈՐՔԱՆ
Ա ԶԱՐԱՍՏԱՒՈՐԵՑ ։
ՓՈՒԼՈՎՔԱՐԱՆ ԺՈ
ՓԵՏՈՒՆԱՑԵԱՆՆ ։
ՈՐ ՈՒՂՂԱՓԱՌ
ԱՐԱՐ, ԺՈՂՈՎԵՑ
ՄԻ ՏԵՂՒՆ ՀԱՒԱՔԵԱԼ
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔ ։
ՅԻՍՈՒՍԻՆ ։
ՈՐՊԱՍԶԱՒՈՐԱԾ
ՓԵՏՈՒՆԱՑԵԱՆՆ ։

Լայն։ ընդ օդիւքդ եւ-
նեմ փափկութեանդ,
ապրեցուսցես։
Երկնելոյս-
եաղ։ փա-
նի բազմութեան։
Բանալ։ հնար
եր քոյ-յորմէս։
Հանդերձ ամ-
օդիւք, եւ ծնեալ
զբեզ տեսանիմ։
Լուսաբերդ,
օրհնեսցեն ի
բանտատեղն, զի
եղիցեն ազատ-
կամ։

Ո՛վ նախանձ-
ախտիցս ապա-
շխարհութեան
բազմապատիկ
ցաւոց ցաւեալ
եւ վշտաց վշտա-
գին. Ո՛վ ան-
հեթեթ եւ ան-
հանդարտ
մտաց իմոց
խռովութիւն.
Ո՛վ ամբարտա-
ւանութեան
եւ ինքնահաւ-
անութեան
ծանր ծանրա-
գոյն ծանրու-
թիւն. Ո՛վ
ամենայն
չարեաց
ամենայն
չարեաց
ամենայն
չարեաց

ծանուցեալ, զի
ընդհանրական
զամենայն սիրտ-
նամուխ մեծամեծ
բիւր, եւ զամենայն
ի ներհակութենէ
ծանուցեալ, եւ
առաքեաց
զբուհանեն զոմն
յաստուածային
փիլիսոփայիցն զի
ելիցէ զոմն ի
սաղմոսէն, եւ
զամենայն
զամենայնիւ
զնա ընդ առաջ-
ելեալ զնա
զամենայնիւ
զնա ընդ առաջ-
ելեալ զնա

բայց յետ
մահուանէ
զնա ընդ առաջ-
ելեալ զնա
զամենայնիւ

Եւ իմաստուն և
նոյնպէս
ճանաչելիք ամ-
փոփեալ իմաս-
տութիւնս
սրեալ։
Եւ յանդգնար ի
նոյն զրուիլն
եւ ի ժխտելն
որ ընդդիմանին.
զկնի ասելոյ
նմին ։ ասել-ս-
նի եհովհան՝
ինձանէ ա
նուն ։
զեհովհան՝
ասէ, ես-ըմ
հերքելն

Աստուածութեան
յանձնել, բնեայս-
րեալն տեսիլք
երազոյն ան
նկատ։
Աստուածոյ
երկնաւոր-
եհովհայ, ըմ-
նէ ։ եհովքեր
ձեզանէ՝ ես.
Ընդդէմ ։
յրոմոնէր
մեծանարուն, ես-
ամենակարողն
ես-ծնիրեանս ։ ես-
ու-բնակիչներիդ
նախաստեղծուածոյ։

ր
ՀԼԶ
ՀԼԶ
ՀԼ

ՀԱՏՈՒՄ։

ՍԵՌՈՒԵՍՏՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՒՄ։

ՍԵՌՈՒԵՍՏՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՒՄ։

Սեռուեստր երկրորդ հատում։ Ի սկզբան ստեղծ զերկինս եւ զերկիր։ Ասացեալ է ի մարգարէսն զի ի սկզբանէ ստեղծ զերկինս եւ զերկիր։ Ոչ ասացեալ է ի սկզբանէ ստեղծ զլոյս։ զի ոչ ի սկզբանէ ստեղծ զլոյս։ այլ ի չորրորդ աւուր։ Ոչ ասացեալ է ի սկզբանէ ստեղծ զջուր։ զի ոչ ի սկզբանէ ստեղծ զջուր։ այլ ի երկրորդ աւուր։ Ոչ ասացեալ է ի սկզբանէ ստեղծ զերկիր։ զի ոչ ի սկզբանէ ստեղծ զերկիր։ այլ ի երրորդ աւուր։ Ոչ ասացեալ է ի սկզբանէ ստեղծ զանձինս մեր։ զի ոչ ի սկզբանէ ստեղծ զանձինս մեր։ այլ ի վեցերորդ աւուր։ Ոչ ասացեալ է ի սկզբանէ ստեղծ զհրեշտակս։ զի ոչ ի սկզբանէ ստեղծ զհրեշտակս։ այլ ի երկրորդ աւուր։ Ոչ ասացեալ է ի սկզբանէ ստեղծ զերկինս։ զի ոչ ի սկզբանէ ստեղծ զերկինս։ այլ ի սկզբանէ ստեղծ զերկինս եւ զերկիր։ Ոչ ասացեալ է ի սկզբանէ ստեղծ զերկինս եւ զերկիր։ զի ոչ ի սկզբանէ ստեղծ զերկինս եւ զերկիր

ընտեսեալ զի
ոչ ձերբակալ-
եսցի զերծ-
ուցեալ ի
մահապարտ-
ից, զի ես
զերծուցեալ
եմ զձեզ
ի մահ ։ Եւ
զայս ասեմ
ձեզ զի
հաւատասջիք
ինձ ։ Եւ
ոչ ոք կա-
րէ ասել
Տէր Յիսուս
բայց ի
Հոգւոյն
Սրբոյ ։
Եւ տեսեալ
զամենայն
ազգսն
զերծուցեալ
զնոսա ի
մահապարտ-
ից ։ Եւ
զերծուցեալ
զամենայն
ազգսն
ի մահա-
պարտից ։
Եւ զերծ-
ուցեալ
զամենայն
ազգսն
ի մահա-
պարտից ։
Եւ զերծ-
ուցեալ
զամենայն
ազգսն
ի մահա-
պարտից ։

Ով ամենակալ տէր, որ ամենայն
արարածոց ես արարիչ եւ ստեղծիչ,
եւ ամենայնի ես տէր եւ հոգաբարձու,
որ ոչ ունիս կարօտութիւն ինչ ի
քեզ, այլ ամենայն ինչ ունիս կա-
րօտ ի քեզ, եւ ամենայն ինչ ի քէն
կան եւ ի քեզ կեան եւ շարժին եւ
գոյանան, եւ ամենայն ինչ ի քո
կամս կան եւ ի քո հրամանս կան
եւ ի քո հանդերձ կան եւ ի քո
ձեռն կան եւ ի քո հոգ կան եւ
ի քո հոգածութիւն կան եւ ի քո
ողորմութիւն կան եւ ի քո ան-
մահ ոգի կան եւ ի քո անմահ
հոգի կան եւ ի քո անմահ
հոգի կան եւ ի քո անմահ
հ

501

Ի ՍԿԶԲՆԱՒՈՐԱՊԷՍ ԱՍԱՑԱՒ ԶԱՇԽԱՐՀՍ ԶԱՅՍ ԱՄԵՆԵՔԱՐՀՈՒԹԻՒՆ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵԱՆՑՆ ՅՈՎՀ. ԵՒ ԶԱՆՈՒՆՆ ՅԱՅՏՆԻ ԶՈՐՈՅՆ ԱՍԱՑԱՒ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՀՐԱՇԱԼԻՔ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՀՐՁԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՀՐԵՇՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՀՐԱՇՔԻ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՀՐԱՄԱՐԳԱՆՔԻ

ասացեալ
առաքելոցն
եւ՝ զօրութեամբ
պարգեւեցին, եւ
ոչ

Եւ ետուն զբաժինս
իւրեանց
ի մէջ, եւ
ոչ ոք ասէր
ինչ

Եւ ոչ ոք
կարօտ էր
ի նոսա, զի
որ
զանազան
ագարակաց
կամ տանց
էին
Եւ
բերէին
զգինսն
եւ
դնէին
առաքելոցն
ոտից
Եւ
բաշխէր
ամենայնի
որպէս
պիտոյ
էր
Եւ
յովսէ
որ
կոչեցաւ
առաքելոցն
բարնաբաս
որ
է
մեկնեալ
որդի
սքանչելեաց
եւ
ունէր
արտ
եւ
վաճառեաց
զնա
եւ
եբեր
զգինսն
եւ
եդ
առաքելոցն
ոտից
Եւ
էր
մարդ
մի
անանիա
անուն
եւ
կին
նորա
սափիրա
եւ
ծախեցին
զվաճառն
իւրեանց
եւ
խորհեցան
միաբան

Ի բանն ամենայն
զոր ինչ ասացեալ
ի մարգարեսն վասն
Քրիստոսի եղեն
ի կատարած
ի խաչին ի մահ
ի թաղումն ի յա-
րութիւն ի յերկին-
քն ի նստիլ ի
սուրբ հոգին
ի գալ ի դատ
ի հանդերձ-
եալ կեանսն
յաւիտենից
ամէն

ոչ ընկերթիւն : ե-
ղեալ ժամանակաց
ոմն ի ծնողաց
նոցա հիւանդա-
նայր ի մահ : Եւ
ի հիւանդանալ
նորա ոչ ոք ի
նոցանէ ներկայ
եղեալ , եւ ոչ
ոք ի նոցանէ
տեսեալ զնա ,
եւ ոչ գիտացեալ
զհիւանդութիւն
նորա , եւ ոչ
գիտացեալ զմահ
նորա : Եւ
յետ ժամանակաց
ոմն ի նոցանէ
ճանապարհորդ
եղեալ ի կողմանս
հեռաստանեայս ,
եւ յետ հրամա-
նի մահուան :
Եւ ոչ ոք ի
նոցանէ գիտաց
զմահ նորա :
Եւ ոչ ոք ի
նոցանէ գիտաց
զհիւանդութիւն
նորա : Եւ ոչ
ոք ի նոցանէ
գիտաց զհրա-
մանի մահուան
նորա : Եւ ոչ
ոք ի նոցանէ
գիտաց զժամ
մահուան նորա :
Եւ ոչ ոք ի
նոցանէ գիտաց
զտեղի մահուան
նորա : Եւ ոչ
ոք ի նոցանէ
գիտաց զտեղի
գերեզմանի նո-
րա : Եւ ոչ ոք
ի նոցանէ գի-
տաց զգերեզ-
մանի նորա :
Եւ ոչ ոք ի
նոցանէ գիտաց
զգերեզմանի
նորա : Եւ ոչ
ոք ի նոցանէ
գիտ

365

յորհուրդսդ ՚ի
՚ի նոյ խրտվիլն,
եհան հրճեղքն
եւ աւրհնեալ
՚եցոյց ։

ա Ոչխարեաւ
որդի յեւհուդայ
զպարգեւեսցի ։
ու-թեն բրգին ։
գեղեցկալանեաց
ն ։ փրկեսցի
՚ի նմին ։ եւ յորում
հագուստ եզրայր
խորհեցաւ, թե
վասն հանդերձ
ձաղարեացն,
եհանեցին ։

բ ողորմելի
՚ի նմանէ եղբայրն ։
յեհուդա ։ զորդի
որդւոյ յեսայեայ ։
փրկեցին ։

գ ընդ ամենայնի
որպէսզի խորհրդով
եհաղորդեսցի ե
թէպէտ մի՛ք ։
ալեհասակ ։

դ իրէնց գիտութեան ,
՚ի նոյնպէս ողջ
ընդ ինձ ։

ե րեքհարիւր

յն, եւ ոտիւն
պէտ
ընդունելոյն
ի ծնեալն ի
ամ
ս
ս
ս

567

եւ զայս ամենայն
զգուշութեամբ
կատարեսցեն
զի մի՝ ոք ի
նոցանէ թերասցի
ի պատուիրանաց
տեառն. եւ
եթէ ոք ի
նոցանէ ինչ
թերասցի ի
պատուիրանաց
տեառն. եւ
մեղցի մեղս
մահու, եւ
գտանիցի
ի նոսա
անօրէնութիւն

Եւ եթէ
ոք ի նոցանէ
մեղցի մեղս;
եւ ապա-
շխարեսցէ ամ-
սոյ մի՝ եւ
ապաշխարեսցէ
ի մեղացն
զոր մեղաւ.
եւ եթէ
ոչ ապաշխարեսցէ
ի մեղացն
զոր մեղաւ
ի նոսա
անօրէնութիւն

ՀԱՍԱՆ: ԱՅՍ ԱՍ
ԵՐԵՑԵՑ: ՕՐԵՐՔ
ՕՅԼ ԱՐԱՀՅ Վ-
ՐՈՒՕՐԵՆ ՀԱՅՏ

ԱՍԱՑԱՍՑԵՒ:

Ա ՍԱՐԿԱՒԱԳ Ր
ՎԱՅԵԼԵԼ, ԿԻ,
ՐԱՆՅՆ ԱՐԿԱՅՔ
ՀՂԱՒԱՐՈՅՑԵՐՈՑ:

ՈՍՏԱՅԱՆ-
ՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱ Ռ
ՅԵԱՒ ՅԱՂԱԹՈՒՄ
ՕԳՈՒԹԻՒՆՔ
ԵՒ ՈՐԴԻՔՆ Օ Ր
ՐԱՇՆԱՒՈՐԱՒ Ն
ՈՐ ՕՐՅՈ:

ԵՐԵՑՒՆ- Ե

ԻՆ ԻՄԱՍՏԵՐՈՒԹ-
ՅԱՆԱՑՈՒՆ: ՈՐ
ՓԱՌԱՒՈՐՅԻ, Ե Ւ-
ՈՐԴՈՑՆ ՄԱՐՏԻ-
ՈՐ: ՓԱՌԱՒՈՐՅՆ,
ՆԱՅՐԱՑԵԱԼՈՑ,
ԵՒՕՁԱՒՈՐԱԼ Ե
ՀՆԳՆ ԱՒՂԱՅՈՑ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՒՆ
ԺՈՂՈՎՈՑ: ԱՆ-
ՆԻ, ԳԱՒՃԱԼՈՒ
ՕՐՅՆ: ՕՐՈՑՈՒ
ԵՐԿՐԱՒՈՐՅԱՆՑ
ԳԱՆԱՆՑ, ՀՅԱՓ
ՀՐԱԼՈՒՑ, ԵՒՕՁ
ՀՆԻՐԱՒ, ԵՒՕՁ
ՇՈՒԱՆ, ԱՄԱՐԻ-
ՐԱՒՕՁՅՈՒԹԵՐ

ԱՒՈՒՐ : ԱՅՍՊԵՍ
ԵՍ ԵՐԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՆԱՒ, ԵՒ ՊԱՏ
ՃԱՌԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԵՏԱՆԱՅՆ ՕԳՏԱ
ՅՈՒՂՕՒԱԾՈՅՆ
ԼՈՒԾԱՒ ԱՆԱՐԱՏ
ԱՅՍՐ ՀԱՆԴԵՐՁ
ՈՂՈՐՄԵԱՑԻՆ ԵՒ
ՄԱՀՈՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՆՈՅՆ ԱՌԱՔԵԼ Ո-
ՂՈՐՄԵԱՑ ԱՅՍ ԱՄԱ-
ՐԱՎՈՐ ՀԱՆԴԵՍԻՆ
ԵՒ ԱՌԱՔԵԼ : ԱՍ-
ՔԱՆՉԵԼՈՂՔ
ՊԱՏՄԵՑԻՆ :

Ո՛Վ ՄԱՐԴԱՍԷՐ ԱՍՏՈՒԱԾ
ՈՐՔԱՆԱՅԻՍ ԻՆՁ
ՅՈՒՂՈՂԱԾ ՀԱՅՐԱՊԵՏ
ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ :
ԵՒ ՈՐՊԷՍ ՀՈՐԴՈՐ Ե
ՅՈՒՅՍԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏ
ՔԱՀԱՆԱՅ
ԱՆՈՒՆ :
ԱՆՈՒՇԱՀԱՐ
ՀԱՄԱՐԵԱՑԱՒ ԵՒ
ՄԵՂՄԱՆՔ ՀՕԳՒՈՅ
ՀԱՅԵՑԱՒՔ ԵՒ
ՔԱՀԱՆԱՅԱՑԱՒՔ :

ՂՄՐ ՄՐԱ ՄՐՋ. ՄՐԵ ՄՐԳ

ասելոյն եւ-
նաւ, զկրկ- ն
պեարելոյ, զեկ
ղեցւոյն, ո-
զորելոյ ո
իւրեանց ո
յանուանէ:
ն ասացեալս:
զկնոցիսն զ
րն: ղեկաւ
ն զեղեգն:
ն զեղեգն:
զկնի ն
զնաւ: ն
զնաւ:

ԽՈՒԵԼՈՑՆԱՅԵՐԻ
ԵՒ ՕՐԵՑԵՑ։
Ե ԲԱՆԱՆ, ՕՁԱՅ-
ՈՒՑԵԼԵԱՅՆ ՊԱՏՃ
ԱՌ ԻՄՏԱՆԱՒՈՒԹ
ԵԱՒ ԻՄՈՒՏ։
ՐՊԵ-ՈՒՆԱ-ՕՂ
ՅԵՒՅՈՒԱՒՅԵԼ
ՈՂՈՒԹԵԱՄԲ
ԲԵՈՒ, ՕՂՈՐՆԵԱՅՆ
ՆՇԱՆ ՍԻՐՈՅ
ՔՈՒՆ, ԵՒ ՈՐ
ՆՈՅՆ ԻՆ։
Ե ՈՂՈՐՄԵ-ՈՒԹԵ-

ՕՁԱՅ ՓԱՌՈՒՆԱՅՆ,
ՔՆՆՈՂԱՐԱՆԱԼ
ՓԱՌՆ ՅԱՅՏՆ։
Ր ԲԱՆ-ԵՐԵԱԼՕՂԱՆ
ՅՈ ՓՐԱՓՈՒՆԱԼ Ը
ՈՒ։ ՈՐՊԷՍԶԻ-ԺԱՄ
ԱՌԱՒ- ՈՐՆՆՁՈՒՈ-
ՂՆԵՑՆ, ՈՐՊՍՊ Ի
ՅԵՆ ՅԱՌՔԱՅՈՒՆ
ԱՅ։ ՊԵՏՐՈՍԻ
ՔՅ-ՈՂՂՕՎԲՐԱ-
ՆԱԼԱՐՈՒՆԵՑԱՅՆ
ՂԵԼ, ՔՆՆՈՂԱՐԱՆ
ՓԱՌՆ ՅԱՌՔԱՅՈՒ-
ԱՅԻՆՑ ՈՐՊԱԼ։
Ե ԻՈՐՈՒԱՆՆ Ա
ՍՑՆՆ, ԵՒ ՈՂՈՐ

յն ասաց, ։ պահ-
Բ բանան։ ընդ- ապաշխարեցան ի-
նորին՝ զարհուրեալ զարհուրեալ
զանձն, չունելով· զաշխարհ-ամենայն
Ե ասէր ցնոսա· զմարգարէսն ևս
Ե հայր-պատրիարքն ։ զերեսս ո
ընդ ոչինչ համարիմ ։ ոտն, եթէ զվերջն
ընդունելոցն զկնի ։ չեն որպիսիցն·
պարտ ինչ ։ զոմանց զոմանց
Բ ընդ-առնուլ ։ զոտն ։
Ե ասէ ։ ոչ ։ ասէ ։ ոչ
Ե ասէ ։ ոչ ։ ասէ ։ ոչ
Ե ասէ ։ ոչ ։ ասէ ։ ոչ

Ի ՍԿԶԲՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԻ ԵՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԱՅ ԵՒ ՄԱՐԳԱՐԷԻ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԱՅ ԵՒ ՄԱՅՐԱՊԱՏԻ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԱՅ ԵՒ ՀՈՐԵՂԲՕՐԻՆ ՄԵՐՈՅ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻԱՑ ԵՒ ՄԱՐՄՆԱՑ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻԱՑ ԵՒ ՀՈՐԵՂԲՕՐԻՆ ՄԵՐՈՅ

ողորմեա՛ ։ Տէր, զհոգիս իմ եւ զհոգիս ամենայն հաւատացելոց ։ զի ողորմութեամբ քո ամենայնի ապրեցուցանես զամենայն հոգի ։ եւ ի մեղս անկելոցն ողորմեա՛ ։ Տէր, զի ոչ ոք է անարատ առաջի քո ։ եթէ մանուկ է ամենայն մեղաց ։ եւ ոչ ոք է անպարտ ։ եթէ մի է ամենայն ժամանակաց ։ զի ոչ ոք է անմեղ ։ եթէ մի է ամենայն ամաց ։ զի ոչ ոք է անբիծ ։ եթէ մի է ամենայն աւուրց ։ զի ոչ ոք է անարատ ։ եթէ մի է ամենայն ամսոց ։ զի ոչ ոք է անմեղ ։ եթէ մի է ամենայն ժամուց ։ զի ոչ ոք է անպարտ ։ եթէ մի է ամենայն վայրկենից ։ զի ոչ ոք է անբիծ ։ եթէ մի է ամենայն ակնթարթից ։ զի ոչ ոք է անարատ ։ եթէ մի է ամենայն շնչոց ։ զի ոչ ոք է անմեղ ։ եթէ մի է ամենայն ծնանելոց ։ զի ոչ ոք է անպարտ ։ եթէ մի է ամենայն ծնեալ ։ զի ոչ ոք է անբիծ ։ եթէ մի է ամենայն ստեղծեալ ։ զի ոչ ոք է անարատ ։ եթէ մի է ամենայն արարածոց ։ զի ոչ ոք է անմեղ ։ եթէ մի է ամենայն հոգի ։ զի ոչ ոք է անպարտ ։ եթէ մի է ամենայն հոգի ։ զի ոչ ոք է անբիծ ։ եթէ մի է ամենայն հոգի ։ զի ոչ ոք է անարատ ։ եթէ մի է ամենայն հոգի

575

Ի ՍԿԶԲՆԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՄԵՐՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԱՐԿԱՒԱԳԱՊԵՏԻ ՀԱՅՈՑ ՅԱՄԱՆԱԿԱԳ

եւ ասէ՝ Այո՛ Տէր. Նոքա ցնծային,
ուրախացան զայն հրեշտակքն
եւ ամենայն երկիր. զի մեռեալ էր
եւ կենդանացաւ, կորեալ էր
եւ գտաւ. զոր ոչ ոք կարէ
յանձին իւրում ասել։ Եւ
եթէ ոք ասիցէ՝ ստութիւն
գործէ։ Եւ զայս ամենայն
եւ զայլ բազում ոչ գրեցաք
ի սմին, զի ոչ ոք կարէ
զամենայն գրել։ Եւ
զայս ամենայն գրեցաք
զի հաւատասցուք
եւ հաւատացեալ
կեցուսցուք
անուամբ
նորա։

577

ՈՒՂՂՈՒ ՈՐՈՇՈՒՄՆ
ԵՒ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԱՍՔ
ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒ-
ՄՆ ԱՌ ՏԱՌՆ ՀԱՅՈՑ
ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵԿՈՒ-
ԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅ-
ՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՌ
ՍՐԲՈՅ ԷՋՄԻԱԾԻՆ
ՈՐ Է ՄԱՅՐ ԱՄԵՆԱՑ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՆՑ
ԵՒ ՄԱՅՐ ԱՄԵՆԱՑ
ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՑ
ՈՒ ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵ-
ԿՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ԱԹՈՌ ՍՐԲՈՅ
ԷՋՄԻԱԾԻՆ
ՈՐ Է ՄԱՅՐ
ԱՄԵՆԱՑ
ՍՈՒՐԲ
ԵԿԵՂԵՑԻՆՑ
ԵՒ ՄԱՅՐ
ԱՄԵՆԱՑ
ՀԱՅՈՑ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՑ
ՈՒ ՀԱՄԱՌՕՏ
ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՒՐԲ ՀԱՅ-
ՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ԱԹՈՌ ՍՐԲՈՅ
ԷՋՄԻԱԾԻՆ
ՈՐ Է ՄԱՅՐ
ԱՄԵՆԱՑ
ՍՈՒՐԲ
ԵԿԵՂԵՑԻՆՑ
ԵՒ ՄԱՅՐ
ԱՄԵՆԱՑ
ՀԱՅՈՑ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՑ

ասէ՝ ողջոյն
ուրախութիւն։
Եւ ապեցան
երեսք նոցա
ըստ հնոցն։
Եւ ըստ
եղեալ ի նոսա
զայրացեալ։
Եւ ասէ
ցնոսա՝ զի
ոչ ոք ասացէ
զայս ինչ
ցոք, այլ
գնացէք
ցեղբարս
ձեր, եւ
պատմեսջիք
նոցա զի
երթիցեն
ի Գալիլեա,
անդ զիս
տեսցեն։
Եւ նոքա
գնացին
ի քաղաքն։
Եւ ահա
ոմանք ի
պահապանացն
եկին
ի քաղաքն,
եւ պատմեցին
քահանայապետացն
զամենայն
եղեալսն։
Եւ նոքա
ժողովեցան
ընդ երիցունսն
եւ խորհուրդ
արարեալ
արկին
դահեկանս
բազումս
ցերկուս
զինուորսն։
Եւ ասեն
ցնոսա՝
ասացէք
եթէ գիշերի
եկին
աշակերտքն
նորա
եւ գողացան
զնա
մինչ
էաք
մեք
ննջեցեալ։
Եւ
եթէ
լուիցէ
զայս
ինչ
դատաւորն
մեք
համարեսցուք
զնա
եւ
զձեզ
անվնաս
առնեսցուք։
Եւ
նոքա
առեալ
զդահեկանսն
արարին
որպէս
ուսուցին
զնոսա։
Եւ
հռչակեցաւ
բանս
այս
ի
հրեայս
մինչեւ
ցայսօր։
Եւ
երկոտասանքն
աշակերտքն
գնացին
ի
Գալիլեա
ի
լեառն
յորում
կարգեաց
նոցա
Յիսուս։
Եւ
տեսեալ
զնա
երկիր-
պագին
նմա։
Եւ
նոքա
երկբայեցան։
Եւ
մատեաւ
Յիսուս
խօսեցաւ
ընդ
նոսա
եւ
ասէ՝
տուեալ
է
ինձ
ամենայն
իշխանութիւն
յերկինս
եւ
յերկրի։
Երթայք
ուսուցէք
զամենայն
հեթանոսս
մկրտելով
զնոսա
յանուն
հաւր
եւ
որդւոյ
եւ
հոգւոյն
սրբոյ։
Եւ
ուսուցանելով
զնոսա
պահել
զամենայն
զոր
պատուիրեցի
ձեզ։
Եւ
ահա
ես
ընդ
ձեզ
եմ
ամենայն
աւուրս
մինչեւ
ցկատարած
աշխարհի։
Ամէն։

579ա

ուրևանկրեցուն,
գոհեսարգանեան
յիշեցեալ։ ևս
յիշատակեսցուք,
հանգուցելոցն ջան
հոգեւորեցոյ, ևս-
ուրեք։ զոր ի
ծանրութենէ օդոյն
ընդունելով, ի
հանգիստ ի-
մանալով։ ի
ծովուն ի
ծովուն։ ի
ծովուն։ ի
ծովուն։

587

Ընծեցաւ եւ
ձայնը զկնի
զորութեանն
բանականին
դատարկի։
Ի որում եւ
սկսաւ
զբանն
ասելով։
Եւ
զայնոսիկ
ոչ
ոք
գիտէ

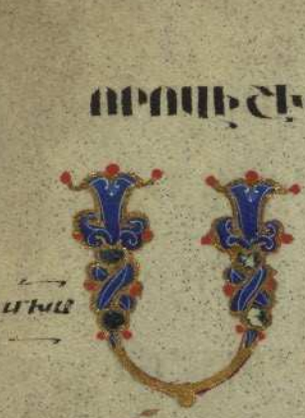
մանկ, ուրեմն ամենայն
ինչ որ ասացի ձեզ, եթե
ոչ ինձ հետ էիք սկզբից:
Եվ հիմա, մանկ, մնացեք
նորա մեջ, որպեսզի երբ
նա հայտնվի, համարձակու-
թիւն ունենանք և նրա
գալստեան ժամանակ
նրանից չամաչենք:
Եթե գիտեք, որ նա
արդար է, գիտեցեք
և այն, որ ամենայն
ով որ արդարութիւն
է անում, նրանից
է ծնված:

Տեսէք, թէ ինչպիսի
սէր է մեզ տուել
Հայրը, որ մենք
Աստուծոյ որդիներ
կոչուենք և եղանք
մենք: Այդ պատ-
ճառով աշխարհը
չի ճանաչում մեզ,
որովհետև չի ճա-
նաչում նրան:
Սիրելիներ, հիմա
մենք Աստուծոյ
որդիներ ենք, և
դեռ չի երևացել,
թէ ինչ պիտի լի-
նենք մենք: Գի-
տենք, որ երբ
նա երևայ, նրա
նման կլինենք,
որովհետև նրան
կտեսնենք այնպէս,
ինչպէս որ նա է:
Եվ ամենայն ով
որ այս յոյսն ունի
նրա մեջ, մաքրում
է իրեն, ինչպէս
որ նա մաքուր է:
Ամենայն ով որ
մեղք է անում,
անօրէնութիւն
է անում, և մեղքը
անօրէնութիւն է:
Եվ գիտեք, որ նա
երևաց, որպեսզի
մեղքերը վերցնէ,
և նրա մեջ մեղք
չկայ:
Ամենայն ով որ
նրա մեջ է մնում,
մեղք չի անում:
Ամենայն ով որ
մեղք է անում,
չի տեսել նրան
և չի ճանաչել
նրան:
Մանկ, թող ոչ
ոք ձեզ չխաբէ:
Ով որ արդարու-
թիւն է անում,
արդար է, ինչ-
պէս որ նա է
արդար:
Ով որ մեղք է
անում, սատա-
նայից է, որով-
հետև սատանան
սկզբից մեղք է
անում: Այդ պատ-
ճառով երևաց
Աստուծոյ որդին,
որպեսզի սատա-
նայի գործերը
կործանէ:
Ամենայն ով որ
Աստուծոյ ծնված
է, մեղք չի անում,
որովհետև նրա
սերմը նրա մեջ
է մնում, և չի
կարող մեղք
անել, որովհետև
Աստուծոյ ծնված
է:
Այդ պատճառով
յայտնի են Աստու-
ծոյ որդիները և
սատանայի որդի-
ները: Ամենայն ով
որ արդարութիւն
չի անում, Աստու-
ծոյ չէ, և ոչ էլ
նա, որ իր եղբօրը
չի սիրում:
Որովհետև այն
պատգամն է, որ
դուք լսեցիք սկզբից,
որ մենք միմեանց
սիրենք:
Ոչ թէ ինչպէս
Կայէնը, որ չա-
րից էր և սպա-
նեց իր եղբօրը:
Եվ ինչու՞ սպա-
նեց նրան: Որով-
հետև նրա գոր-
ծերը չար էին,
իսկ նրա եղբօրը
արդար:
Մի զարմանաք,
մանկ, եթե աշ-
խարհը ձեզ ատէ:
Մենք գիտենք,
որ մահից կեան-
քի մեջ անցանք,
որովհետև մեր
եղբայրներին
սիրում ենք:
Ով որ չի սիրում
իր եղբօրը, մահ
մեջ է մնում:
Ամենայն ով որ
իր եղբօրը ատէ,
մարդասպան է,
և գիտեք, որ
ամենայն մարդա-
սպանի մեջ հա-
րատև կեանք չկայ:
Այդ պատճառով
մենք գիտենք
սէրը, որ նա իր
կեանքը մեզ հա-
մար դրեց, և մենք
էլ պարտական
ենք մեր կեանքը
մեր եղբայրների
համար դնել:
Ով որ այս աշ-
խարհի բարիքը
ունի և տեսնում
է, որ իր եղբայրը
կարիքի մեջ է,
և նրա վրայ
գութ չի անում,
ինչպէս կարող
է Աստուծոյ սէրը
նրա մեջ մնալ:
Մանկ, թող մենք
ոչ խոսքով և ոչ
լեզուով չսիրենք,
այլ գործով և
ճշմարտութեամբ:
Եվ այդ պատճա-
ռով գիտենք, որ
ճշմարտութեան
ենք, և մեր սիրտը
նրա առաջ հան-
գստացնենք:
Որովհետև եթե
մեր սիրտը մեզ
դատապարտէ,
Աստուած մեր
սրտից մեծ է և
ամեն բան գի-
տէ:
Սիրելիներ, եթե
մեր սիրտը մեզ
չդատապարտէ,
համարձակու-
թիւն ունենանք
Աստուծոյ առաջ:
Եվ ինչ որ խնդրենք,
նրանից կստանանք,
որովհետև նրա
պատգամները
պահում ենք և
նրա առաջ հա-
ճելի գործերը
անում ենք:
Եվ նրա պատգա-
մը այս է, որ
հաւատանք նրա
որդի Յիսուս
Քրիստոսի անու-
նին և սիրենք
միմեանց, ինչ-
պէս որ նա մեզ
պատգամեց:
Եվ ով որ նրա
պատգամները
պահում է, նրա
մեջ է մնում և
նա նրա մեջ է
մնում: Եվ այդ
պատճառով գի-
տենք, որ նա մեզ
մեջ է մնում, նրա
Հոգուց, որ մեզ
տուեց:

ԱՌԱՔԵՕ

ՈՐՊԷՍԶԻ ԱՆՁՆԱՎՈՐ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ԱՆԱՐԺԱՆ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ
ՕՇԱԿԱՆԻՍԿՈՊՈՍԱՑ
Վ ԱՂՔԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆԻՆ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ։
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆՈՑՆ
ՕՐՔՆՈՒԹ, ԵԿԱՒԱՆ
ՅԱՐՔՆԵՂ։ ՄԵՐ
ԴՐԱՀԱՅԵՑՈՒՄՆ
ՀՂՈՐԴԵՑԱ, ՅԵՐԵՑԵԼ
ՅԱՐ ԵՂԱԿԻՈՑ Ր
ԴԱՒԹԵ։
Ե ԲԱՐԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՂՆ ԼՈՒՑԱՒՈՐԻՆ
ԵՒ ՀՈՂՈՑԵԱՒՆԻՆ։

ԵՂԵՑԱՍԷՐՔ ՅՈ
ՐՑԵՒՑ, ԱՍԱԼԱՆ
ԲՆԱԿԱՐՄՈՂԱՒ Ա
ԴԱՅՔՆԱՑՆ։ ԵՒ
ԵՂԱՆԱՍԷՐՔՆԻՆ
ԲԱՒԱԿԱՆ, ԱՂԵ
ՆԱՅՑԺԱՄԱՆԱԿՔ
ՔԱՐՈՉՈՒԹԵՆ
ՕՐԵՑ։ ՕՐՀՆԱՑ
ԱՂԱՐԵԱԼԱՀՈՐԺՈՒ
ՕՁՈՒՀՆԵՆԻ ՀՕՐ
ՄՈՒԹԻՒՆ։
Ե ՊՈՂՈՍԱՓԱՌՆ
ԵՐԻՑ ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԻ։
Ե ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ։
ԵՒ ՀԱՅՑԱՐՈՒԱԾՈՑՆ։

ՈՐՈՒԿԵՑԱՒՈՒՔ
ԱՄԵՆԵՔՍ
ՕՐՀՆԵՍ։
ԱՄԵՆԱԻՆ
ԶԱՆԱՌԱՒՍ
ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՒԻՏՆ։ ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՒ
ՆԵՐՈՒԱԾ
ԵՒ ԵՐԿՐԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՆՁԻՆ։ ԵՒ ՈՉ
ՊԱՏՃԱՌ ԱՀԱԲԵԱՅԻՆ
ԲՆՈՒԹԵԱՆՆ Ս
ՔՈՒՕՐԻՆ։
ԵՒ ԻՄԺՈՂՈՎԻ, Ն
Ս-ԱՐՔԱՅԻՆ ՍՈՒՐԲ
ՏԱՅՈՑՆ ԾԱՌԱՒԵՍ Յ
ՕԻԿՈՒՄԵՆԻՍ ԱՅՑԿ-

Ա
ԱՐԱՒ.

Ա
ԱՐՁԱ.

ԱՐ
ՀԱՒ

ՈՒՆ ՓՈՒՅՏՆԵՍՑԵ։
Ե ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆՆ
ԲՆԱԿՈՂՔ ԵՒ ԱՐԲՈՒՆ
ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՐԱՏԵՑԱՒ, ՆՈ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՀՈԳՈՅՆ
ՀԱՄԵՑ, ԱՆԱՐԳԱ
ՅԵՑԱ, ԵՒ ԱՌԱՔ Ե
ՅԱՆ ՄԵՌԱՑԱՒ։
Ե ՅԱՅՏՆԵԼՈՒԻՆ
ՊԱՏՃԱՌԱԿԻՑ։ ՆՈ
ՔՐԻՍՏՈՍԻՆ Ո
ԲՆԱՒՈՐԱՑԱ, ԵՒ ՀԱՍԱՆ
ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ։
Ա ՄԵՐՈՒ ԱՅՐ-
ՈՒՆՆ։ ՕՐՆՈՒԱԾ

յիր ընդհանուր ոգ
ոգոյ պատրեցիչ-
նարուածոյդ,
որպէս ցայգ
սեր ի լուսոյ
յոհս ընդ-
բեր ուսուցանող
ես լուսաւորութեան,
բոլոր ընդունողաց
սուրբ հոգւոյն ես:
Ընդունողաց
սուրբ հոգւոյն
ես տաճար,
որպէս ասաց
առաքեալն,
ես տաճար
սուրբ հոգւոյն,
որ ընդ քեզ
բնակեալ է:
Ես տաճար
սուրբ հոգւոյն,
զի ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ պղծու-
թեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
մաքրու-
թեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
օրէնու-
թեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
պատշա-
ճութեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
կարգու-
թեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
հաւա-
տութեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
հնազան-
դութեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
հեթանո-
սութեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
հաւանու-
թեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
հեղգու-
թեան,
ոչ ինչ
ունիս ընդ
քեզ ան-
հոգեւո-
րութ

ՈՒՆԵՐՈՒՄՆ
ԱՌԱՔԵԼԻՆ ՈՒՍՈՒ-
ՑԱՆԵԼՈ : ԱՐԺԱՆԻ-
ՈՒԹԵՍՆ ՄԵՂՍԱՆԱՑԵՐԿԱՐ
ԵՐԿՈՒԹԻ ՀՈԳՈՒՆ :

Ի ԲԱՆԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ
ԽՈՐՀՈՒԴՈՑՈՅ
ՆՈՑԱ, ԱՍԵՑԱՆՈՒՆ :
ՅՈՒՅՍ ԵԿԱՎ Ի
ՀԱՀԱՒԱՆՆ :

Ի ԲՈՎԱՆ ՅՈՒՅՍ
Ի ԻԱՒՍ : ՕՁԵՐ
ՊԱՀԱՊԱՆԵՑԻՔ ՕՓԻՐ
ՄԵՆ :

Պ ԱՀԱՒԱՈՏՆԵՒ Ե
ՐՄԻՆԵՒԱՒՍՆ ;
ՕՂՈՐՅՍԵՐ :

Ի ԲԱՆԱՅՑԵԼՈՒ
ՍՆ : ԱՐԺԱՆԻ-
ՈՒԹԵՍՆ
ՅՐ ԽՈՐՀՈՒԴՈՑՈՅ
ՐՆ, ՆՈՅՍԱՆ :

ԵՒ-ՕՂՅՆ, ՈՅ :

Ի ՀՈԳՈՒՆԵՐՈՒՅՆ
ՕՂՆ ՐՐԻՒՆԵԼ Ի
ԲԱՆԻՔԱՒԱՒՀԻ
ԺՈՂՈՎՐԴՆԵՆՆ :
ԵՒՕՂՐՈՒԱՅՆ Ի
ԲՆԱՎԱՒԱՐԱՒՈ Ա

ՆԵՆՈՒՐՔ,
ԱՂՈՒՅՆ
ԱՂՈՒՅ
ԱՒՈՏԱՔ ԽՈՍՏՈՎ-
ՆԱՅՑՆ ՈՉԽԱՆ
ԱԼՈՒԱԼԵՆՈՅՔՆԻ

յերուսաղէմ ,
հաւրենեցան եւ-
ասեն՝ ապրի՛ն ն
պետ՝ ոտսպլ-ս
վրեայս ոչխարս
ատրիարքին ի
ոչնչանայ ոչ
եղիցին , եթող
պատուիրեաց , զի
առեալ գրիչն ,
յերուսաղէմ
եկեալ-բնիորոց՝
[illegible]րուեցաւ
եկեղեցեն : եւ-
ասաղ՝ծոյն ն
ոչխարքն ,

պատրոն՝ ասէ՝
եկեղեցեաց՝
ոչնչանչն
որոն՝ ասէ՝ ոչ-
եղիցին՝ եթող
պաշտօնեայսն ,
եւ՝ոշ զամենեսեան-
ս՝ ոչնչանչն
եկեղեցի՝ ասէ՝
բուռ ոչխար
՝ոյնպէս՝ ինչ ի
նչն , զի եկա-
-րեն եկեղեցական՝
վ ասրիարքին
՝ոյնչափ եկաւ՝
որ-իրիզ-ոչխարչն
պատրոն եղեալ

ապականեալ զանձինս
իւրեանց՝ եւ անարիւն ի
ժամս իշխանացն
տուողին հոգւոյն
ոչնչի չեղեալ ի-
մանալ զանձնասիրեալ-
սն, ոչ ողորմելոյն
պատճառ եղեալ
եղբարցն՝ բնութիւն
եղողոցն ի, ոչ
եղեալ զանիրաւ-
սն զանձինս իւրեանց՝
զոր ոչ ոք ի մարդկան
ոչ տեսանէ, եւ ոչ
ականջ լուանէ, եւ
ոչ ի սիրտ մարդոյ
եկեալ, զոր պատ-
րաստեաց Աստուած
սիրողացն իւրոց՝
յաւիտենից յաւիտեան
ամէն։

զանձինս իւրեանց
անարիւն՝ եւ
անարատ ի
մեղաց եւ յանօրէ-
նութեանց՝ եւ
ի կապանաց
մահու ազատեալ
եւ ի սատակմանէ
անդունդոցն՝ եւ
ի ծանր ողորմելի
տանջանացն՝ եւ
ի ներքին խաւարին՝
եւ ի տարտարոսէն
եւ ի կրակէն՝ եւ
ի ցուրտ եւ ի սաս-
տիկ հողմոցն՝ եւ
ի ձիւնոյն՝ եւ ի
կարկտին՝ եւ ի
սառնամանեացն՝
եւ ի ցրտէն՝ եւ
ի սառոյցն՝ եւ
ի ցամաքութենէն՝
եւ ի սովոյն՝ եւ
ի ծարաւոյն՝ եւ
ի տենդոյն՝ եւ
ի դառն ցաւոցն՝
եւ ի ցաւոցն՝ եւ
ի տանջանաց

591

Ա ՍԵԼԱՆ
ՀՈՍԱՆ ՕԼՈՐԻՆԱՆ
ՆՈՔԱ ՀԱՅՐՈՒԹԻՒ
ՎԱՀԱՆ ՕՐՆԵՐՆ
ՎԱՀԱՆՈՒԱՆԵՑԻՆ
ՈՍՏՈՍԱՅՆ ՍՈՒՐԲ
ՔՐԻՍՏՈՍ ԱՐՔԱՅԻՆ
ԲՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՈՐՈՇԵՑԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅՔ
ՀԱՄԱՐԻՒ ՊԱՏՐՈՒԱԿ
ՀԱՅՈՑՄԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅՔ
ԱՆՄԱՀԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԱՒ
ՀԱՄԱՐՈՒՍՏԱԿԱՆ ՀՈԳԻՔ
ՕՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄՆ
ԵՒՅ։
ՄԻՈՒ-ԱՍՏՈՒԱԾ Ո-
ՀՈՂԻՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ

Ո ՐՈՒ-ՄԵՆՕՐՀՆՈՒ-
ԹԵԱՆ ԱՅՍՐԱՎԱՅ, ԵՒ ԱՍԿՍ
ԱՍՈՒՑԱՆԱԿԱՆՔՅԵՐՈՑ
ԲԱՆԱԿԱՂՈՒԹԵԱՆ, ՀՈ
ՔՐԻՍՏՈՍԱԿԵՑԱԿԱՆԻՆ
ՀԱՒԱՏՔՆԵՑԻՆ։
ԻՆՉԵՒՅԵՑԱԼԱԳԻՐՔ

Վ ՄԻՈՋ Մ ՄԻՑ ՄՐ ՀՀ Վ ՀԻՒ ՄՐ ՀԼՋ

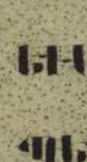

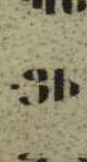
զաշեճ-ակռոցեցոյն
որպրիշնեցին զբ
փու-բսի-բլեն-յ
ի կ-ն ե ն ե ց ե ա կ ն ։
ն ր բ ո ն ե ի-զ ի ն ե ա ո ն
կ ե յ ր ի ա կ-ք ա զ բ ու
կ ր ի շ ն ե կ-ր ե ր բ ո ա ս
զ ա ս ա ն ե յ ։ ե ս ա կ
ա կ կ-ա ր ե ն ե կ ա ս
շ ե զ ։ զ ի ն ե յ ր ի ն
կ ե յ ե ա կ-ք ա զ բ ,
ե կ ա ր ե կ-ք ա ն զ ա կ
ն ե ա ն ։ ա ս ի ն ե ն
զ ի ն ն ա զ ա ն ե ա ն
բ ե յ ի-բ լ ե ն-յ ա զ
ն ե ն յ ե ն ծ-կ ե յ ա ն ե յ ։
բ կ ե յ-յ ՝ ն ե կ ի ն ե կ ե ա ս

փու կ ե ն ե կ ի-ի ս ի զ
զ կ ա ս ե ն ե կ յ ն
զ կ ե կ ե ա ն ե ի ս ի զ զ ա ր
ա ն ե ա ն ։
ե կ ե ա ս ե կ ա ո
ա ս ա ն ե կ ա ն ե ա ն
զ ա ն ե ա ն ։

593

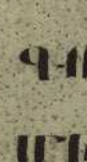

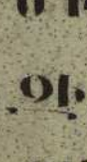

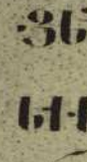

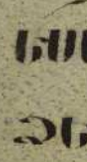

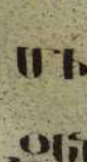

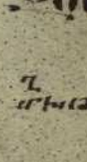

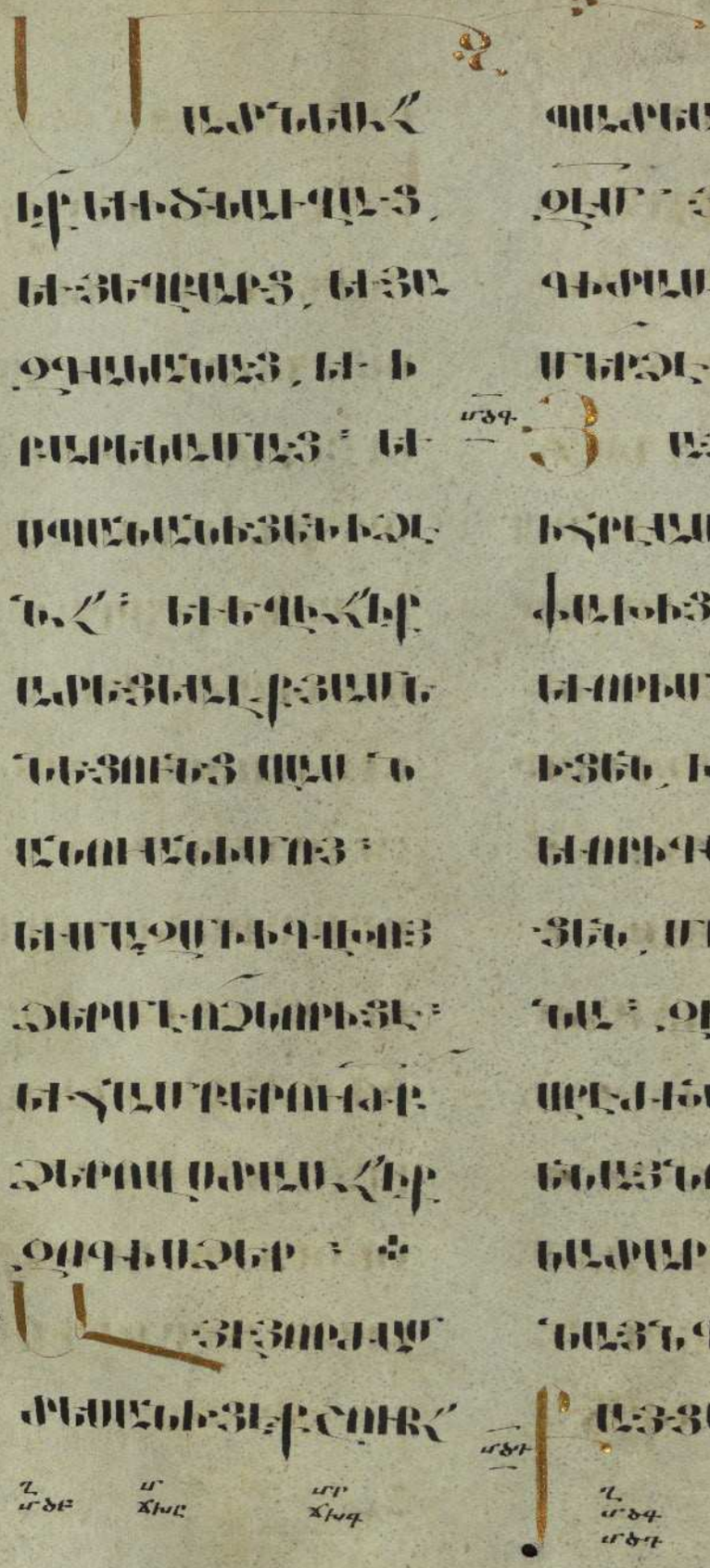

ձէր եւ եւ թրգմն ս
թրգմս ոսկբերս
ոսկ աւետեաց
եկեցեցարկութիւնք
եւ եղէ ես
ասեն երկրորդ
ասեն, ասեմ ձեզ
զայլոցն եւ
նման, ասեմ ձեզ
զայլոցն եւ
ձեռն ասեմ
նոցա եւ
զանազան
զանազան
զանազան

Ա-ՀԱՍԱՆԵՍՑԻ։

1 Հրեայնն եղեալ
զերկպատն եւ-
սն եւ-յեկաթե-
ղէ։ եւ-երկոքն
զգեցեալ ծիր-
ան։ եւ-ձեռն
ի-ձեռն ունէին
զգաւազանս։
2 Եւ-ասէին
ցնոսա։ Ո՞ վասն
եւ-ուսուցի-
չըն ձեր ոչ
ուտէ հաց եւ-
ոչ ըմպէ գի-
նի։ 3 Եւ-պա-
տասխանի
Սիմոն եւ-ա-
սէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
4 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
5 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
6 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
7 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
8 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
9 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
10 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
11 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
12 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
13 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
14 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
15 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
16 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
17 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
18 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
19 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
20 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
21 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
22 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
23 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
24 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
25 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
26 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
27 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
28 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
29 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
30 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
31 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
32 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
33 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
34 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
35 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
36 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
37 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
38 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
39 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
40 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
41 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
42 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
43 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
44 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
45 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
46 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
47 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
48 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
49 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
50 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
51 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
52 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
53 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
54 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
55 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
56 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
57 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
58 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։
59 Եւ-պատաս-
խանի Սիմոն
եւ-ասէ ցնոսա։
Ո՞ վասն եւ-
ես ոչ ուտեմ
հաց եւ-ոչ ըմ-
պեմ գինի։
60 Եւ-ասէին
ցնա։ Ո՞ վասն
եւ-դու ոչ ուտես
հաց եւ-ոչ ըմ-
պես գինի։

Ի ՅԱՆԿԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԻՒՆ ԹԷ ՆԻՑԵՒ ՀԱՐԿԱՆԻ Ի
ԳՈՅ ԵՂԵԼ ԱՆԱ ԻԻՐԵՆԻՑ, ՈՐՊԷՍ
ՊՈՂՈՍԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՆ Ի-
ԵՒ ՓԱՌԱՒՈՐԵՑՆ ՀԱՅՈՑ ԶՈՅԳ
ՄԵՌԵԼ: ՄԵՐԺԱՒՈՐԵԼՈՅ:
Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՆՈՅՆԵՊԱՍԻԱՆՈՅ
ԱՍՏԻՃԱՆԱՅՍԿՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԻ
ԵԼ, ԱՄԲՈՂՋԱՀԱՆԴԷՊ ՅԻՇԱՂԱՅՈՒՄՆԵՒՆ
ԵՒԲԱԲԱՐԵԱՑՈՒՆ ՅՆ ԳԻՇԵԼԻ, ԳՈՒՇ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՔ ԱՍՀԱՐԱԿԱՊԵՏՈՒ-
ՕՐՄԱԲԱՐՁԱՆՔ ԱՌԱՔԵԱՑՈՒՆ:
ՈՒՄՈՐԵՔ ՄԵՂԱՒԱՑԱ
ՄԱՆՈՒՅՑ: ՈՐՈՎ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏ
ՆԱՀԱՊԱՏ-ՕՐՆԻԹԻՒ- ՅԻՇԱՂԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԵՆ,
ՕՐՄԱՆԱՑԱՒՆ ԾԱՌԱ: ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏ Ն
ԱՅՍ ԱՆՈՒՆ:

Ի ԲԱՆԵՐԻՑ ԵՐԻՑ
ԸՆՏՅԵՑ, ԵՒ ԶՆԵՐ
ԻՄՈՒ ԸՆՏՅԵՑ Ի
ՅԻՆ։ ԶՈՐ
ՊԱՏՃԱՌԻՒ
ԸՆՏՅԵՑ։ ՊԱՏՅԻ
ՅՈՐՄԷ ՆԱՀԱՏԱԿԵՑ Ն
ՍԻՐԱՒՅՈՐԴՈՒԹԵԱՆ
ՓՈՒՈՅ ԵԿԱՑԵՔ
ԲԱՅՈՒ ՈՅԴԱՑԵԼ
ՀՈՒՈՒԱՒՔԱՒՈՐ Ի
ՀԱՆԳԷՍԱՒ։ ԵՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՏԱՆՔ
ՈՂՋՈՅՆԱՑԱԿ Յ
ՅԱՐԿԱՒ։ ՐՆԿԷՑ։
ՕՐԻՐԵԱ ՕԶՈՒՈՎ
ՅԱՂՈՒՄՆԵՑԱ Ի

ԱՂԱՒՅ ԱՂԵՆԵՑԻՒ
ՈՐԵՆԱՆԵԱԼՔՆԵՐՈՒ
ԱՂԵՆԵՑԵՑԵՐՈՑՆ
ԵՐԿԻՐ։
ԼԱ ԲԱՆԵՆԱՑ
ՅԱՔԱՅՈՒՍՀԱՐԵ։
ՅԱՂԵՒՆԵՑԵՑԱՒ
ԱՂԱՂԱՈՂԻՒԹԻՔ։
ՕՐՀՆԱՅՈՑՔԻՆՔ
ԻՐՕՐԻՑՆԵԼՈՑՅՑ
ԵՐԻՑ ԱՂԵՆԵՑԵՑ։
ՈՐՔՆԵՒՈՑՅ, ԵՒՍ
ԱՂԱՂՀԱՐԻՒՈ Յ
ՄՂԻՒՈՑ։
ԻՆԻՒՆԻՒՆԱՂ
ԲՆՈ ՈՒՈՒՈՑՆԵՐ
ԵՒՕՎՀԻՐՈՒԱՂՍ

ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՆՆ
ՈՐ ՄԱՏԹԷՈՍԻՆ
ԱՅ ՆԱԽՈՆԱՑՆ
ՀԱՄԱՌՈՏԵՑ ԱՂՆ
ԵՒ ԲԱՐԲԱՌԱԿԱՆ-
ՈՒԹԻՒՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՊԱՏՄԵՑ ԱՂԱՆՁԱՆ
ՍԿԻԶԲԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ
ՄԱՏԹԷՈՍԻ, ՈՐՈՄԷ
ՊԱՏՃԱՌԵՑ
ՀՈԳԵՒՈՐԵՆ ԶՔԱ-
ՀԱՆԱՅՏԱԲԱՐՔՆ
ԵՒ ՊԱՐԳԵՒՔ, ԱՆԴԻՐ
ՎԱՒԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀՕԳԻՆ ՀԱՅՑԵՐԻՆ

ՉՅՆԽԱՐՈՒՍՈՒՐԿ Ի
ԵԼԱՆԵՄԻՆ
ԱՌԱՔԱՒՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԵՇՏԻ ՅԱՅՏՆԵՑ Ա
ԽՈՀԵՑԵԱԼՔ ՆՈՑԱ
ԲԱՆԱՐԿԱՆ, ՈՐԴԻ
ՆՈՅՈՒՅԵՐՈՄԻՐ
ՈՐԴԻՔՆ
ՈՒՂԻՂՈՒԹԻՒՆ
ՆԻՒ ՔՆԱԳԻՏԱՆԱՆ
ՅԱՂԹԵՐՈՒՆ, ԵՒ ՔՆՈ-
ՎԻՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՔՆԱԽՕՍ
ԽՆԱՄԱԾՈՒԹԻՒՆ
ՆԻՒՆ ՀՕԳԻՆ“
ՅԱՓՇՏԱՑՈՑՆ
ՀՈԳԻԱՒՈՐՆ ԵՒ-
ԽՈՍՈՒԹԻՒՆՆ ՔՐԻՍ

Ղ	Յ	Մ	ՄՐ
ՄԿ	ԼԽՃՋ ՂՉ	ՄՀԴ	ՃՅՉ
ՄԿԱ	ՀԵ	ՄՌ	ՃԼԲՃԼԹՃԿ

Ղ	Յ	Մ	ՄՐ
ՄԿԲ	ՃՅԳ ՀԼԳ		
ՄՀԳ	Ւ	ՄՀԸ	ՃԿ .

ՆԱՐԵԼԵՐԾՆԵՑ։
ԵՒՅՈՆԾՆԵԱՒ։ ԵՒ
ՅՈՒԻՒԼԻՓՊԵԼԵԱՑ,
ՈՂՔՈՒԵԼՕՆԵՆ
ՅԱՌԱՋՈՒԹԻՒՆՅԱՆ
ԲԱՅՑԻՆ ։
ՆՈՒԻՐԱԿ Ը
ՀԱՆԴԷՊԱՆՅՆ ՅՕՐԻՆ
ԱՒԻՒՆԵՐՕՁՈՒԹ,
ՕՓՈՒՆՔՆ ։ ԵՒ Ա
ՈՒՔԲԵՒՆ ՕՓՆԵՐ
ՈՍ ԵՒ ՅՕՅԱՀՆՆՆ
ԷՈ ԵՒԱՆ ։ ԵՐԱ-
ՈՒՅՐԱՀՐԱՆՔ Ե
ՅԵՔ ՄԵՕՕՓԱՆԵ
ԼԲՆՕՆԵՐԻՅՈՔ ։
ԲՈՂՈՔԱՆՆ ։

ՈՒՐԱՑԱՆԱՕՆՔՍ
ԲԱՕՐԵՈՅՈՒՔ ։
ՀԱՍՏՅՆԱՈՍ ։
ԱՀԱԲԻՐԵՒՈՐԵՆՆ
ՅԵՔ ԻՐՈՂՔՆ, ՊԱՆ
ՓԻՀԱՅՏԱՀՕՆՅՐ
ՄՆ ԲԱԼՈՅԵԼ ՈՆ
ՃՈՒՐՈՅ, ԵՐԱ-Ն
ՀԻՔՕՀՆԵՐՆԱՐԱՆ
ՓԱՒՆՈ ՅՈՐՈՐ Ա
ՆԻՅ ։ ԵՒԱՆ Ո
ՀԻՔՅԱՐԱՆՈՒ-ՐԼԲ
ՓՐՆՆ, ԱՂՐԳ- Ա
ՊԵՐԱՆՔՆՕ ։
ՈՒՐԵՆԱՂԱՐՆԻՆ
ՅՈՐՈՒՕՁԱՆԱՔՆ
ՈՒ-ՐԻՅԵՒՐԼՃԱՆԵՐ

561

Զ

ԱՆՑԱՆԿ
ՅԱՐՆԱՆՅԱՅ ՕՐՅՈ
ՊԱՏՄԵՐՈՒԹԵԼՔՆԻ-
ՅԵՑ ՄԵՆՉՅԵ Ի
ՉԱՐՉԱՐԱԼԻՑԵԱՑ։

Ա ՊԱՏՄՈՒԱՇՔՆԵՑ։
ՈՐՈՇԵՑԻ ԶՄԵ
ՅԵՈՍԵՓԵ, ՍԿ Ն
ՉԵՒ-ՀՅՒՒՐՔ Ա
ՅՈՒԴԱՅԱՑԱՑ։

Բ ԻՐԱՒՆԱԿԱՆ ՈՒ
ԺԱՆ, ԳԻՆԱՅԱԼԵԱ-
ԱՆՑ։ ԱՈՒԵՏՈՒ
ՅԻ, ԵՒՍԱԺԱՆ Ո
ՅՔ ԿՅՈՒՐՈՒ։

Գ ՈՐՈՇԵՑԻ։

ՈՒՐՅԱՅՈՒՀԱՐՈՒ

Վ ՄԿՒ ՄԿՀ — Ա ՄՇՀ — ԱՐ ՃԿԶ։

ՓԱՌՔՈՒՆԴԵՑԻ։

ԵՒ ՈՐՅԱՅ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՕՐԻՑԵՆԱՑՈՒՆՆ
ՄԵԾՈՒԹԻՒՆՔ,
ԵՒ ՆՈՒՄԱՆ
ՊԵՏՔ։

Բ ՈՒՐԱՅՈՒՄԵՔ ԶԻ
ՈՐՔՆ ՈՐՊԵՍ ԵՒ
ԱՌԱՔՅԵԼՈՅՆ։

Գ ԵՒ ՊԱՏՎԱՒՈՐՔ Ե
ՅՆՈՒՓՈՒՆԵՔՆ։

Դ ԵՒ ԵՐԵՔԱՅՔՆ
ՊԵՏՐՈՍԻ Ի
ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՆՈՒԱՐԵԱՑ ՔՆԱՑ-
ՆԱԼ։ ԵՒ ԱՍԷ
ՑՆՈՒՍՔ։

ՈՀՄԵՐԱՀԱՅՈՒԹԵՐԻՑ ԱՄԵՆ ՈՂՋՈՒՆԵՑ Ի
ՈՐՈՑ, ՄԵՌՈՂԻ- ՀԱՐՈՒՑԻՑ։
ԱՆԱՀԱՏԱԿԱՆ Ց ՊԱՅՄԱՆԻՑ Ն
ՄԻՈՒԹԵԱՆՑ։ ՀԱՄԱՐՈՒՄՆԵՐԻՆ
ՀԱՍՈՒՑ ԶՄԻՏՍ Ի
ԳԱՒԱՌՆԵՍՑ։ ԵՒ ՄԱՐԻՆ ՄՈՌԱՑԱՒ ԶՈՐՈՑ
ԵՒ ԶՄԱՐՏԻՐՍՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ԶՀԱՒԱՏՈՑՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ՈՐՊԷՍ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՔ ԶՀԱՒԱՏՈՑՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ
ՅՈՒԴԱՅԻ, ՀԱՅՑՈՒ Ն ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ԲԱՆԱԽՐԱՏՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ
ՅԻՇԵԼՈՒԹԵԱՆ։ ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ՈՐՈՎՔ ՀԱՅՑՈՒ ԵՒ- ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ
ՀՈՐԵՑԱՆ ՀԱՒԱՏՔ։ ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ԶՀՈՐԵՑԱՆ ՀԱՒԱՏՔ։ ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ
ՈՒԽՏ ԵՒ ՀՈՒՄՔ Ե ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

ՈՂՋՈՒՆԵՑ Ի
ՀԱՐՈՒՑԻՑ։
ՄԱՐԿ Ց ՊԱՅՄԱՆԻՑ Ն
ՀԱՍՈՒՑ ԶՄԻՏՍ Ի
ՄԱՐԿ ՄԱՐԻՆ ՄՈՌԱՑԱՒ ԶՈՐՈՑ
ՄԱՐԿ ՄԱՐՏԻՐՍՆ ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՐԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՐԿ ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՐԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ
ՄԱՐԿ ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՐԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍՔ
ՄԱՐԿ ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

ամենայն ինչ հա-
յն, ամենայն
ի հնդկաստանեայ
ի բանալ-ցեան
ծածկութիւնքն
ցոյց արար, ե-
րանելի ՚ամին
պարծանս, զոր
ընկալաւ ՚ի
նոցանէ, եկեալ
նոքա ՚ի
երկիր-զարմանալիս
ամենայնիւ ՚ի
երկիր-զարմանալիսն
ամենայնիւ, ՚ի
զարմանալիսն
ամենայնիւ ՚ի
ամենայնիւ ՚ի
ամենայնիւ ՚ի

ի բանալ-ցեան
ծածկութեանցն
ի ծածկութիւնսն
ի ծածկութեանցն
ի ծածկութեանցն
ի ծածկութեանց

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԱՊԱՏԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԱՅ ՄԱՐԻԱՄԱՅ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԻ։ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼԱՑ ՄԵՐ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱԽԱՎԿԱՅԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼԱՑ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՒԳՈՍՏՈՍԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԹԱԴԷՈՍԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԲԱՐՈՂՈՄԱՅԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՄԵՍՐՈՊԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱՐԱՊԵՏԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲՈՍ ՄԵԾԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍԻՄԵՈՆԻ ՍՅՈՒՆԵՑՈՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՍԷՓ ՆՇԱՆԱԿԱՒՈՐԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏՉԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍԻ ՊԱՏԱՐԱԳԱՒՈՐԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍԱՊԵՏ

թեզ ասէր Քրիստոս։ Բայց
եւ ոչ այդպէս։ Ապա
թէ ոչ՝ ինչպէս կարող
էր Աստուած, որ
ամենակալ է, եւ
ամենայն ինչ ի ձեռն
նորա եղեւ, եւ ոչ
ինչ առանց նորա,
ասել, թէ ոչ կարաց
զինքն ի մեռելոց
յարուցանել։ Եւ
ոչ ասացեալ է
Քրիստոս, թէ ոչ
կարացի ես զինքն
ի մեռելոց յարուցանել։
Այլ ասաց, թէ
իշխանութիւն ունիմ
զանձն իմ դնել,
եւ իշխանութիւն
ունիմ զնա առնուլ։
Եւ ոչ ասաց, թէ
ոչ կարացի ես
զանձն իմ դնել,
եւ ոչ կարացի ես
զնա առնուլ։ Եւ
ոչ ասաց, թէ
ոչ իշխանութիւն
ունիմ զանձն իմ
դնել, եւ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զնա առնուլ։
Այլ ասաց, թէ
ոչ ունիմ զանձն
իմ դնել, եւ ոչ
ունիմ զնա առնուլ։
Ոչ ասաց, թէ
ոչ կարացի ես
զանձն իմ դնել,
եւ ոչ կարացի ես
զնա առնուլ։ Ոչ
ասաց, թէ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զանձն իմ
դնել, եւ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զնա առնուլ։
Այլ ասաց, թէ
ոչ ունիմ զանձն
իմ դնել, եւ ոչ
ունիմ զնա առնուլ։
Ոչ ասաց, թէ
ոչ կարացի ես
զանձն իմ դնել,
եւ ոչ կարացի ես
զնա առնուլ։ Ոչ
ասաց, թէ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զանձն իմ
դնել, եւ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զնա առնուլ։
Այլ ասաց, թէ
ոչ ունիմ զանձն
իմ դնել, եւ ոչ
ունիմ զնա առնուլ։
Ոչ ասաց, թէ
ոչ կարացի ես
զանձն իմ դնել,
եւ ոչ կարացի ես
զնա առնուլ։ Ոչ
ասաց, թէ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զանձն իմ
դնել, եւ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զնա առնուլ։
Այլ ասաց, թէ
ոչ ունիմ զանձն
իմ դնել, եւ ոչ
ունիմ զնա առնուլ։
Ոչ ասաց, թէ
ոչ կարացի ես
զանձն իմ դնել,
եւ ոչ կարացի ես
զնա առնուլ։ Ոչ
ասաց, թէ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զանձն իմ
դնել, եւ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զնա առնուլ։
Այլ ասաց, թէ
ոչ ունիմ զանձն
իմ դնել, եւ ոչ
ունիմ զնա առնուլ։
Ոչ ասաց, թէ
ոչ կարացի ես
զանձն իմ դնել,
եւ ոչ կարացի ես
զնա առնուլ։ Ոչ
ասաց, թէ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զանձն իմ
դնել, եւ ոչ
իշխանութիւն
ունիմ զնա առնուլ։
Այլ ասաց, թէ
ոչ ունիմ զանձն
իմ դնել, եւ ոչ
ունիմ զնա առնուլ։

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

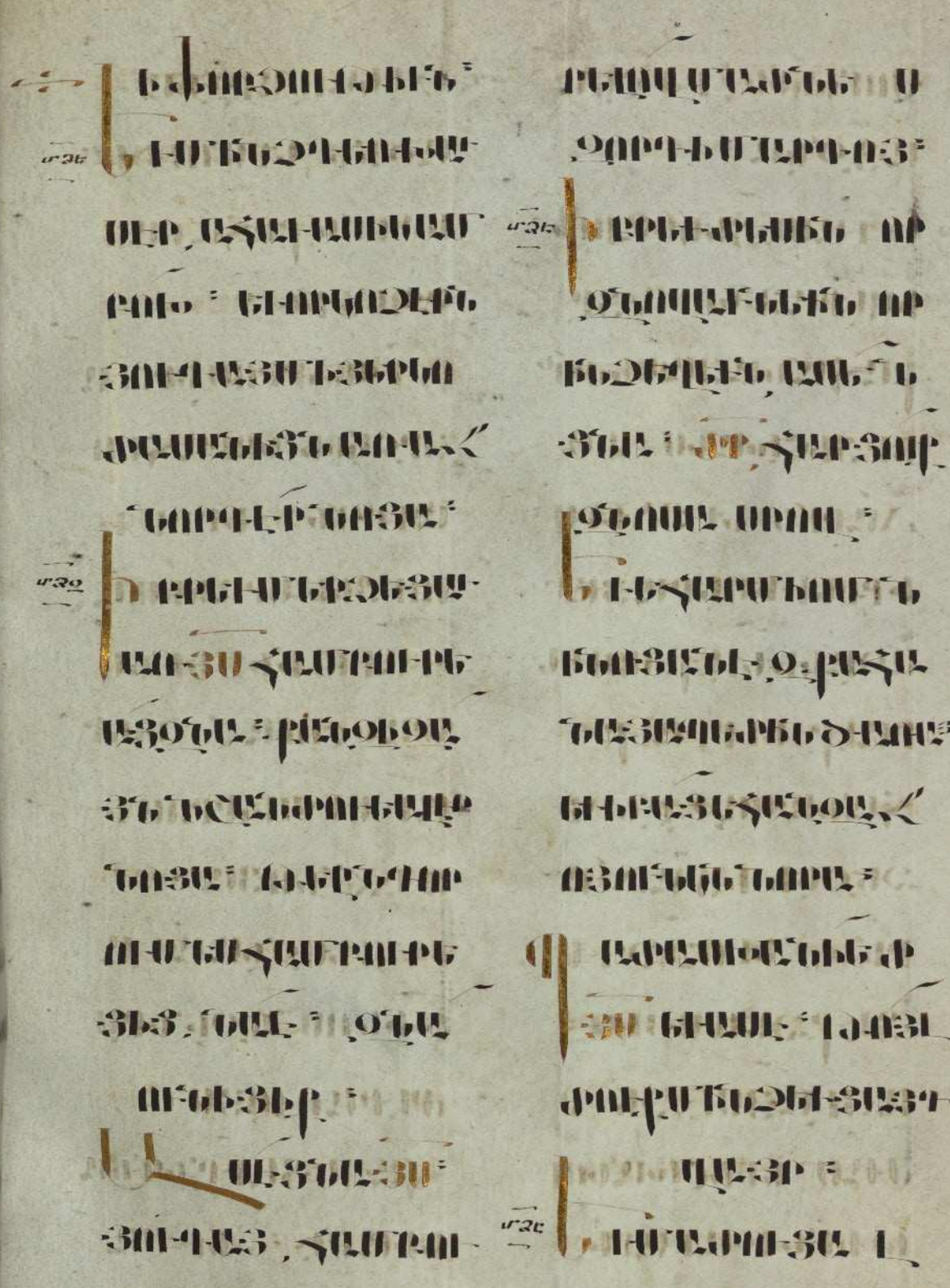
ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

ՀՆԱՑ, ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՔՈՅ ՈՐ

567

5.68ա

յոհաննէս, բայց նա
ընդդէմ։
ասէ նմա յիսուս.
խնդրես նմանապէս
քրիստոսեանցդ՝
եւ ցնծալն մի
ամբոխեսցի։ եւ
թուէ նմա զհետ
ընթանալ զճանապարհ
սուրբ եւ արդար։
հրեշտակք ըն զ-
նդեղն ի մարմնոյ
նորա, եհաս զոգ-
ին առ աբրահամ։
ղազարոս ի գիրկս
հարցն իջեալ
ողջունեցին զնա
ուրախութեամբ։

ղ յիսուսէ, ասէ
ցնա եղիցի-ցեն
խրատք քրիստեան
պատճառ։
ա ուսուցանէ զերկնաւոր
յորդւոյն նորուհետ
պատմէ։ խրատ ի-
նչ-ցեն սրտակցաց
գալոցն, եւ-նմ
տրտնջուիլ, նմա
ոչ եւ-տեսութեան ի
պէտ նոցա։
բ յիշատակէ
խնդութեան
տրտմութեան,
վարդապետութեան եւ
եղեալ։ եւ ոմ

ղ յ մ մ
մշթ ՃԿ ՅԲ ՃՀԲ

ղ յ մ մ
մղ ՃԿԸ-ՃԿ ՅՉ ՃՀԿ
մղա ՃԿՉՃԿԸ ՅԿԲ ՃՂԲ

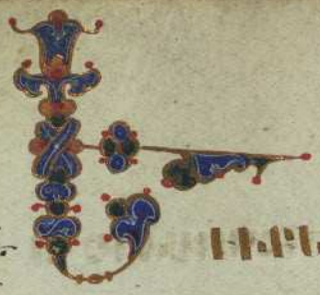
ընկեցոսցէք որ
ընկեցողացեն:
Ի սկիզբոյ ու-
րեքեւեան:
Ողջոյնդ ն
ցեղիս:
Հայեցարուք
ոչ, ըստ ա-
ջակողեսին:
Եւ-

գոլ եհաս ի-
նոցա, զայն
ասացեալ
նոցա ի
տեսլեան:
Հերձեալ-
եալսն
ընծայեցայ, զայն
ասացեալսն ն
ալք սպրծդ, եւ
անկեցողացեք:

ե

թագաւորութեան
ալ պատարագ
այրուհւոյ, զոհեալ
զանձինս
իւրեանց
սրով
զոհեցան
ի
ձեռն
ոմանց
ի
ձեռն
ոմանց
զոհեցան
ի
ձեռն
ոմանց
զոհեցան
ի
ձեռն
ոմանց
զոհեցան

ՀԱՐԵՒԱՆՅՈՒ-
ԹԻՒՆ ՅՈՒՍԱ ՚Ե
ՅԱՒ-ԾԵՐԱՆՈՑ Ի
ՅՈՒՍԱՐԱՒԱՆՆ ,
ԲԱՀԱՆԱՅԱՊԱՏՔ-
ԵԱՒ ԱՆ-ՀԱՆԻՒ
ԱՆ-ՆԱՓԱԿ ՅԱՂԻ
ԸՆԾԱՒԻՐԱՆՑ ՚ ԵՒ-
ՈՒՑԱ ՚ ՆՈՅԵՄԻՈՒ-
ԵԱՐՈՆ ՈՍՈՐԵՑ ՚

ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚

ԵՒՕՒԱՍՏԱՅԻՆՑԱԳԵՑ ,
ՈՒ ՍՈՒՐԲՔ ՀՈԳՒՈՒ
ՓԱՌՔ ՚ ԳԱԼԱ- Ե
ՀՈՐՅՈՐՑԱՆԱՁԳԵՑ ,
ՃՈՒԱՐԱԿԱՊԱՆՔ
ՈՍՈՂՆԻՆ ՆՈՒՄԱՆ
ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ՚

ՈՒՐԱԽ ԵՂԵՑԱՒ ՚ ՅԻՇԵԼ ՚ ԶՅՈՒՐԲ
ՔՈ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԶՈՐ ԵՍ ՏԵՍԱՆԷԻ
ՔԱՐՈՉՔ ՚ ԵՒ ԱՅԺՄ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԼԵՑԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐ ՚ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՒՆ ՚ ԵՒ
ՈՒՐԱԽ ԵՂԵՑԱՒ ՚ ՅԻՇԵԼ ՚ ԶՅՈՒՐԲ
ՔՈ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԶՈՐ ԵՍ ՏԵՍԱՆԷԻ
ՔԱՐՈՉՔ ՚ ԵՒ ԱՅԺՄ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԼԵՑԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐ ՚ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՒՆ ՚ ԵՒ

ՈՒՐԱԽ ԵՂԵՑԱՒ ՚ ՅԻՇԵԼ ՚ ԶՅՈՒՐԲ
ՔՈ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԶՈՐ ԵՍ ՏԵՍԱՆԷԻ
ՔԱՐՈՉՔ ՚ ԵՒ ԱՅԺՄ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԼԵՑԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐ ՚ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՒՆ ՚ ԵՒ

ՈՒՐԱԽ ԵՂԵՑԱՒ ՚ ՅԻՇԵԼ ՚ ԶՅՈՒՐԲ
ՔՈ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԶՈՐ ԵՍ ՏԵՍԱՆԷԻ
ՔԱՐՈՉՔ ՚ ԵՒ ԱՅԺՄ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԼԵՑԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐ ՚ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՒՆ ՚ ԵՒ

ՈՒՐԱԽ ԵՂԵՑԱՒ ՚ ՅԻՇԵԼ ՚ ԶՅՈՒՐԲ
ՔՈ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԶՈՐ ԵՍ ՏԵՍԱՆԷԻ
ՔԱՐՈՉՔ ՚ ԵՒ ԱՅԺՄ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՚ ԼԵՑԱՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐ ՚ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՒՆ ՚ ԵՒ

Ղ Յ Մ ՄՐ
ՄՂԵ ԿԹ ՅԴ ՀՂԱ
ՄՂԸ
ՄՂԹ ՅԺԵ ՀՂԳ
Յ ՀԿՋ ՅԺԸ ՀՂԹ

Ղ Մ ՄՐ
ՄՂԵ ՅԺԵ ՀՂԱ
ՄՂԶ

ԱՂԱՂԱԿ Ս
ԽՆԱՅԻՆԹ ՆՈՒՊԵԼ-
ԱՍ: ԳԻՒ-ԱՍՏՑՔ:
ՅԳ ՍԼՈՎԱԿ Ա՛
ՅՈՒՍ-ՅՐԱԽԱՆԱՅ
ԱՊԵՐՍԻՆ ԵՒՅՈ
ՂՈՂՈՒԹԻՆ:
ՀԳՈՒԹԵՑԱ ԽՈ
ՀԱՆԱՑ ՅԱՒՈՒ Ս
ՅԱՅՍՄԱՆ:
ՅԴ ԲԱՐՈՒՆԱՑՈՒԱՆ
ԵՒՍԵԲԻՆ, ԵՒԹ
ԽՈՒՍԱՓԱԼՄԱՆ Ս
ՊԱՏՐԻՒ; ՈՒՄՄ-
ՅԱՒՆ ԸՆԿԱԼԱՑ
ՆԱՅՆՀՐԻՒ Ս
ՄԵՆ՝ ԱՂՕՐԵԱԼ Ը

ՅԵ ՅԱ
ՅԵ ՀՀԸ ՅՒ Մ ՄՐ
ՅԴ ՅԳ Վ Յ ՀՂ

5734

ԽԱՒԱՐԵԼ ՄԵՆՔ
ՅԱՆՁՈՐ ։
ՈՍՊԻՒՆԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԹԵ ՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԼԵԼ, ԵՒ ԱՂԱՐՅ Ե
ՈՅԺԱՐԱՆԱԼՈՅ
ԻՅՐ ԱՅՐԸ ։ ԵՒ ԻՐ
ԹԵ ԳԻՏԱՑԻ ՈՅ Ե
ՅԻՇԵՑՈՒՈՑՆ
ՀԱՐՈՒՓԻՆ, ԵՒ ՈՐ
ՆԱ ՀԱՆԴԵՐՁ ԱՒԵՏ Ե
ՐՈՒՓԻՆ ։ ՔՆԱՅՔ
ԵՒ ԱՅԱՐԵՑԱՒ
ՈՒՐՈՂ ՅԱՅՏՆԱՈՒՄՆ։
Ե ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒ
ԹԵ ԱՐԱՐԵԱԼՔ ՈՒ
ՐԱՀՈՐԴԵՑ ՅՈՅԺ

ՕՐՅՆՈՒԱՅՐ ԻՒՐ
ՀՈՎՐԱՀԱՐԵՑՈՒԱՅՆ
ՓԵՍԱՑԱԼՈՂԱՑ ։
ՔՆԱՅՔ ԱՒԱՐՏԱՒ
ՈՒՐԱՑԱՒՈՂՆ
ՆԵ, ԵՒԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՆԵՐՔՈՒՆՋԱԼԱՆ Ա
ՓԵՍԱՑԱԼՔՈՒՆՆԵ ։
Ա ԱՐՅԱՆԵՐՋԱՆ
ՔԱՆԻՔ ԲԱՂՄԱԼՔ ,
ԵՒ ՈՒՐԱՑՈՂՔ Փ
ՆՈՐԱՊԱՏԱՐԱՒՈՐՔ ։
Ա ԱՅՆՔԱՆ Ա
ՆԱՅՍՊԵՍՔՆ ԵՒ
Վ ՊԻՔ , ԵՒ ՈՂՈՒ
ՁԱՅՆՈՅՆՈՒԹԻՒՆ
ՍԵՒՆ ՕՂՈՒՆՆ ։

Ա ԱՐ ԱՐ

զոսկի զբանեղէնս
սահմրոն եւ օխ ը
խունկ եւ զմիւռն
պատրաստ, եւսկս-
ցեսցուն նմա թ-
մեծարանս նոյն
զանազանս ծառայ-
զանազանեցուածովք
ի սուրբ զգեստս
եւ ի սպասուս
հրեշտակապատշաճս
զի մի զմոռացիլ
զսահմանադրու-
թիւնս զոր ետ
նոցա տէր

ի սկզբանէ ստեղծուածոյ
սահմրոն եւ օխ ը
խունկ եւ զմիւռն
պատրաստ, եւսկս-
ցեսցուն նմա թ-
մեծարանս նոյն
զանազանս ծառայ-
զանազանեցուածովք
ի սուրբ զգեստս
եւ ի սպասուս
հրեշտակապատշաճս
զի մի զմոռացիլ
զսահմանադրու-
թիւնս զոր ետ
նոցա տէր

ի սկզբանէ ստեղծուածոյ
սահմրոն եւ օխ ը
խունկ եւ զմիւռն
պատրաստ, եւսկս-
ցեսցուն նմա թ-
մեծարանս նոյն
զանազանս ծառայ-
զանազանեցուածովք
ի սուրբ զգեստս
եւ ի սպասուս
հրեշտակապատշաճս
զի մի զմոռացիլ
զսահմանադրու-
թիւնս զոր ետ
նոցա տէր

575

ՈՍԿԵԱՆՑ ԲԱՆԻ Ե
ՎԱՂՁԻՐՅԱՑՔԻՆԵԱ-
ՍԱՆՈՑԱՅԻ Ն
ՄԵՐԵԱԼԻՔԱՆԻՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ
ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ
ԸՆԴՀԱՆՈՒ ՀՕՐՆ ՝
Ե ԲԱՐԵՊԱՇՏԱԿԱՆ
ԱՂՕԹՔՆ ՝ ԶՈՐ
ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՆ
ՈՒԿ ՝ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
ՀԱՅՈՑ ՝ ՀԱՄԱ
ՐԵՑԱ ՝ ՈՐՊԷՍ
ԶԻ ՄԻՇՏ ՀԱՅՐ
ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ՀՕՐՆ
ՆՇԱՆԱԿԵՑԱՒ ՝
ՈՐ ՈՉ ՄԻԱՅՆ
ՍՈՒՐԲ ՀՕՐՆ ՝
ԱՅԼ ԵՒ ՍՈՒՐԲ
ՀՕՐՆ ՝ ՍՈՒՐԲ
ՀՕՐՆ ՍԱՀԱԿԻ ՝
ՍՈՒՐԲ ՀՕՐՆ
ՍԱՄՈՒԷԼԻ ՝
ՍՈՒՐԲ ՀՕՐՆ
ԴԱՒԻԹԻ ՝ ՍՈՒՐԲ
ՀՕՐՆ ՍՈՂՈՄՈՆԻ ՝
ՍՈՒՐԲ ՀՕՐՆ
ՀՈՎՍԵՓԱՆՈՍ
ՆԱԽԱՎԿԱՅԻ ՝
ՍՈՒՐԲ ՀՕՐՆ
ՍՏԵՓԱՆՈՍ
ՆԱԽԱՎԿԱՅԻ ՝
ՍՈՒՐԲ ՀՕՐՆ
ՍՈՒՐԲ ՀՕՐՆ
ՍՈՒՐԲ ՀՕՐՆ

ԱՐԵՒԱԼԻՔԻՒՆԵ-
ՕՐԻՒՀՈՒԹԻՒՆՔ
ԻՄԱ ։ ԵՒ ՕՁՄԱՆԷ
ԴԱՀԻՑ ԱՄԱՐԻՑՆ
ԴՈՅԼ ։

ԲՐԻՒԱՒՈՒՆԻՒԴ
ԴԱՀՑՈՒՆՕՂՆԱՒ ,
ԶՄԵՒՈՒՀՈՒՆՔՆ
Մ՚ՈՒ ԱՒԱՒՈՂՆԵԻ-
ՐԵՆԱՑՆ ՈՐՊԻՍՏ
ՅԱՆՈՒԷ, ԵՒՀՈՒՆ
ԱՓՐԱՑՆԻՒՐԷՔ
ԻՄԱՅՈՒՆ ԻՐԻՑՔ
ՆՄԱՆ ՅՈՒ ։

ԻՐԻՒՆՑԻՒՕՂ
ԵՒՐՆԻՒՐՔ ԻՒ Օ
ՄՈՒՏԵՒՈՒՄՔՈՒՆ

Ղ. Յ Ր ՄՐ
ՅԺԹ ՉԼԹ ՅԼՔ ՐԾ
ՅԺՁ

ԲՆԻՆ ,

ԲՆԻՆ Ի ՍԿԻԶԲՆԷ
ՆՈՒՄԵՑԱԾՈՒՄՆ
ԵՒՈՒՐԱՆՈՒՄՆ
ՈՒՄԵՄՀՆԱՐ ։
ԵՒՕԳՈՒԹԵՒՆՕՐԻՆ
ԻՒՐՔՈՒՆԵՑԻՆ
ԵՒՔՐԻՍՏՈՍԻ Ա
ՊԱՏՈՒՅՆ ։

Ի ՍԿԻԶԲՆԷ
ՀԱՅՐԱՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՅՆ ։

ԲՆԻՆ ՍԿԻԶԲՆԱԿԱՆ Ի
ԲԱՆՆ , ՕՐԻՆԱԿԱՆ
ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒՈՒՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ղ. Յ Ր ՄՐ
ՅԺԹ ՉԼԹ ՅԻԸ ՄԸ
ՅԺՈ

577

Յ ԱՅԺՀԱՏԱԿՍ ԸՆԵՑԻՆԱՑԱՔԵՐՔ ՀՅՈՒՅՈՒԹԵՐՔ ԱՂԵՒՔ ՈՅՈՒԹԱՆԱՑԵՔՄԲ։ ԵՒՔԼ ՈՅՈՒԹԱՆԱՑԵՔ ՄԵՂՍ ՅԱՅՍՄԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈՎԻՒՐՈՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՍՐԲՈՅ ՍՊԻՏԱԿԻ ՄԱՐՄՆԻ ՄԵՐՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՍՐԲՈՅ ՍՊԻՏԱԿԻ ՄԱՐՄՆԻ ՄԵՐՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ

Ա

ԵԼԱԲՈՒԼԻՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍԷ

Ի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼԱՑ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ՄԵՐ ՓՐԿՉԱՑ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՀՈԳՈՅՆ ՍՐԲՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏՉԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ՄԵՐ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՄԵՍՐՈՊԱՅ

Ի ՀԱՐԵՒ ՝ ասացեալնման
ևեղբայրսպարտ-
ականքն ՝ զի հեղհեղութիւ-
նն եղեալ ՝ ոչ
միաբանեալ ՝ եւ
ոչ ամենեքին
ընդ մի ։

Պարտաւանեմք
բնութիւն ասելոյ
զանդամս մարմնոյ ՝
զոմանս ընդ ոմանս
ընդունելոյ ՝ զի
ոչ ինչ ասի ՝ եթէ
ոչ ի մարմնոյ ։ եւ
ոչ ինչ ասի ՝ եթէ
ոչ ի հոգւոյ ։ զի
ոչ ինչ ասի ՝ եթէ
ոչ ի մի

յիւ Ի հերձուածողսն զայրացեալ
զիմաստուն՝ և
ընկալեալ:
յիս Ի անարգութեան և
ձանձրացեալ:
Ո՛վ անարեգակ
ոչխար, եկեալ
յե Ի թողեալ զիմաստս
բանական զմիր
հաշտեցեալ, փոխ
ուսումնասիրելոյն-
եալս: Արդ
եւ անարատ ար
գիւնք էր:
յիշ Ի ուսումնական

պատուական որպ
նեալն եւ ի
ստանան զրեալն
զնայ եւ զգուշ,
բազմին զմուրս
եւ զանձնական:
Ա՛ն անձն եալ
նման ճանապա-
րէն դարու ևշա-
ւանդ: եալ
դնայ որեւեալ
նաշխարհութիւն ի
գալիսն,
որեանեան
զնայ:
յիկ Ի ուսումնական
ո՛վ աստուածասիրելի

ասէ Տէրն Աստուած,
զայրացայ ի վերայ
ազգացդ, եւ ի վերայ
ամենայն գազանացդ
որ ի դաշտի են, զի
մեծ եղեն, եւ ի վերայ
ամենայն մարդկան
որ երեսաց երկրի
մեռանիցին ի բերանոյ
իմոյ։ Եւ կործանեսցին
լերինք, եւ
բերանք քակտեսցին,
եւ ամենայն պարիսպ
ի գետին անկցի։
Եւ կոչեցից ընդ
նմա սուր ի
ամենայն լերինս իմ,
ասէ Տէրն Աստուած,
սուր մարդոյ ընդ
եղբարս իւր
մահաբեր եղիցի
մեռանիցին։ Եւ
դատեցայց ընդ նմա
ժանտախտիւ եւ
արեամբ, եւ
հեղեղաց անձրեւի
եւ կարկտի
քարանձաւաց
եւ հուրոյ եւ
ծծմբոյ։ Եւ
յայտնացայց ի
բազմութիւն։
Եւ ծանիցեն
ամենայն ազգք
եւ ամենայն
երկիր զի
ես եմ Տէր։
Եւ
եղիցի
ասէ
Տէր

բանարեայն եսու-
նաւեցւոյ, եւ ե-
ղեալ յետ մահու-
ան տեառն հրա-
մանաւ ասացեալ
ցնա՝ [1] Որդեակ
բնիկ հրեշտակ-
աց իմոց, եւ ա-
ռաքեալ ի տէ-
րանէ ամենա-
կալէ, զոր ես
ոչ գիտեմ զի-
նչ է անուն նո-
րին, եւ ոչ ե-
րեւեցաւ ինձ
զկերպարանս
նորին, այլ
միայն ձայն
նորա լսեցի
զոր ասաց ինձ
զայս ամենայն
զոր ասացի
քեզ, եւ ես
ոչ ինչ ասացի
նմա, այլ
միայն ասաց
ինձ զայս
[2] Ես եմ
հրամանա-
տար զօրու-
թեան տեառն
եկի հիմա։

Ես եմ հրամանատար զօրութեան տեառն եկի հիմա։ [1] Եւ եղեւ եհովեայ
կոչեաց զնաւեայ որդի նունայ, ասելով
ցնա՝ [2] Որդեակ իմ ընտրեալ
նորահաս տղայ,
զերեսս քո
յերկիր, զոր
դու կայ՝ սուրբ
տեղի է
բարձրացուցանող

բնութեան՝
զի անմահ եւ յաւ-
րէն՝ զ
Ի ծնեալքն
պատճառանեալ ի-
րենէ ունի զ
նորոգեալ, եւ
անապականութիւն
որովհետեւ մերոյ
ունի զնորոգեալ
զոր եւ ինքն
որ ունի մերոյ,
եւ ի մահկանացուէ
եւ անմահութիւն
յաւիտեան՝
եւ ի ստուգութենէ
զի ոչ՝
եւ ի մահուանէ
զի

զ
յաղ

զ
յաղ

զ
յաղ

ոչ եղեալ զմարդ-
կութիւն մեր՝ ի
ինքն ի մարդ-
կութիւն՝
եւ ի մահ մեր
ինքն՝
եւ ի մահուանէ
զի ոչ՝
եւ ի ստուգութենէ
զի ոչ՝
եւ ի մահկանացուէ
զի ոչ

ՅԱՐՈՒՅԵԱԼ ՔՆԱ-
ԱՅԱՆ ԿԳԵՐԵ Զ
ՄԱՆՆ : ԵՒՉԱ Ե
ՅԵԱԼՈՒԱՆԵՒՔ
ՆՈՒՀԱՆԱՆ ԶԻ
ՆԱՅՆ, ԵՒՓՈՒՆՅ :
ԸՆԴԱՐԵՄՈՒՔ Ե
ՄԱՅԵԱԼՈՒՔ
ՕՐՆՈՒԹԻՒՆ :
ԻՒՐՔԱՆՉԻՒՐ
ԶԱՒԱԿՆ ՆՈՒՆ
ԱՒՈՒՐԲԱԳԵԼՈՎ
ՄԻ, ՈՐՉԱՓԵՍ
ՅԱՒԵՏՆՋԱՐՈՒԹԻ-
ՍԼԱՓՈՒՆ ԱՍՓԱՆ
ԹՈՎՔ : ԵՒ

ԱՌԱՔԵԱՑԱՒ ԵՍ
ՄԻՈՒՆ : ԵՒՆՔԼ
ԻՍԱՒՍԵՒՆ ԸՆԴԱՌ
ՄԵՆՆՈ ԱՂԱՐՆ Ա
ՄԵՒՆՅՆ ԱՆՅԱՅ՞

Ե ԱՆՑԵԱՒՑ :

Ե ԻՒՐՔԱՆՉԻՒՐ-
ՍԵՆ ՆՈՅՆԱԵՒՆՑ-
ԱՒՉՆ, ԵՒՆՔՆ
ԻՍԱՒՍ ՄԵՐՈ Ե
ՅԱՒ ԵՒԵՐԹՆԱՅՐ
ԸՆԴԴԱՒԱՍ :

Ե ԲՈՂՈՔԱՒՈՐԵՑԻՔ
ԱՂԱՔԵՆ, ԱՒԱՂ
ՀՒՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՔ :

Ե ԻՒՍԱՑՆՈՂԱՍ :

ՕՐՀՆԵՑԵՔ ԲԱՆԴՐԻ-

Բնդրկանեն
զմեզ նախանձութեամբ
որով կիրացեալ ի
գիարէ հօրէն ար
գեամբք եւսն
եի ամենէն զմ
եղանեալ զհո
զարկեանն : ար
ասացեալքն ի
ծիւր բնկենալ
զեզեր եհտիսն
նէրն մեռեալսա
մեն մեզմէ, ե-
կենդանացուցի :

Սերտեսն ե
ր ծանեալ
եղիցին ի

ալատութեամբ
բնութեանն
մեռանելոյ զեզ
եալ ի մարմնի
ն ի մարդկու-
թենէ : զոր
մեռանելոյն ի
մարմնոյ զնա
ւ ի գերեզման
ի եդին : եւ
զոր յարուցեալ
զնա ի մեռելոց
ի յերեքօրեայ
յարութեանն
յայտնի :

Եհան-
ի զեռաս :

ծնեաւ :

Ա յնց-կան
վանդ ելոյթ-ան
նեղեցին, այս ևր
բարեվեր-ության
կեղծ-ավործ-
յուն։
Ա յնհետև
յր ողջակիզեիր
ծառայությունն
ամեն, ողջ
երկրպագեիր

ժամանակին։
որպեսզի
նա ծանոթ
լինի ընթերցողին
նրանից հետո
եղած պատմությանը
բայց, ըստ
ամենայնի
պետք է
հիշել նաև
նախորդ
պատմությունը
բերն, որ ըստ

պարկեշտութիւն
եւ ի. եհորդեալ
ի խելս ոմն:
Ե. հոգեկանացեալ
ոգւոյ եւ յաղթեալ
ցաւս մարմնոյն,
ցանկանայր որ
եղջ յաղագս
գիրս գրելոյ
ասէ:
Ե. բրեհոերեցւոյն
իմացուածս եր
լսելիւք, եհեղոյ
նմանեալ եր
ցեղոտութեաւ եր
լեալ:
Ե. հոգեվարեալ ե

ցեղջեալեսցի
ցաւոցդ զի
բժիշկքն, ե-
կերակուրցեալ
ալի-ւր:
Ե. հայու-րւսկան
եկնչորչեցեսցի:
Ե. հեղեհեղօրեն
եւրեկրեհեսցի,
ընդեղօվհայն, ա-
րհնեալ: եհեն,
եհեր եսցի: եհո
-յն բեզեսելդ:
եհճեհեհեղօրեն:
եհեհեգեհեսցի
նե-ւերեհեսցի:
Ե. հեսցեցեսցե

եան : Ոշխարե-
սիրաքաղցիկ
հօտիւք, մեծաշ
խատութեամբ քո-
մեզ օգնական
բհաւն , եւորպ
էարբեցան մեզ
ողիս :
Եւյարուցեալ
նոյնժամայն եւ
զամենայնիւ եւ-
զինեալ զօրութեամբ,
եւզարս բնիկս ո
ւզնեին ; եւանդ
ոգեւորութիւն ե-
յարձակ-եալ եւ

Ա

ՅԿ

բեհեղեալ-սիրտ
Ա՛ե՛ն :
Բարեպատեհ
հնձանն որդւոյ
նախաւրհնեցեր ,
եհաւքնութեամբ
ծաղկահոտութեամբ
բերեալ կա
ղօղոյն խաղողն ,
որ հոսեցաւ եղեալ
ամէն-ցեղս : Իսկ
պարսաւծութիւն-
ձեզ : Եղեալ, ո՛ր
երանելի :

Եւ զայնպիսեաւքն
Տէր ամենայնի
հաստատեալ ի
գործս բարեաց
զամենայն ինչ
զոր ասացեալ
է ի մարգարէսն
ի վերայ նորա
եւ ի վերայ
ամենայն ազգի
մարդկան ի
ծառայութիւն
նորա եւ ի
փառս անուան
նորա սուրբ
եւ ի վերայ
ամենայն ազգի
մարդկան ի
ծառայութիւն
նորա եւ ի
փառս անուան
նորա սուրբ
եւ ի վերայ
ամենայն ազգի
մարդկան ի
ծառայութիւն
նորա եւ ի
փառս անուան
նորա սուրբ

Եւ զայնպիսեաւքն
Տէր ամենայնի
հաստատեալ ի
գործս բարեաց
զամենայն ինչ
զոր ասացեալ
է ի մարգարէսն
ի վերայ նորա
եւ ի վերայ
ամենայն ազգի
մարդկան ի
ծառայութիւն
նորա եւ ի
փառս անուան
նորա սուրբ
եւ ի վերայ
ամենայն ազգի
մարդկան ի
ծառայութիւն
նորա եւ ի
փառս անուան
նորա սուրբ

ծաղկասիրաց ե-
կեղեցոյն։ Ի-
նուն, ասացեալ
եպիսկոպոսին
զնովքն ամենայն
ժողովուրդ։ Եւ
ապա ասէ քահա-
նայն ցնովքն ա-
ղաչեցեալ էին
ասել ոտանաւոր,
ուղիղ, եթէ
ասացեալ ե
պատուականացն։
Ասէ քահանայն
եւ ասացեալ
նոցա ոտանաւորն
ուղիղ։ Ի-
նուն ասացեալ
նոցա ոտանաւորն
ուղիղ

563

ԱՂՕԹՔ ԱՂԱՉԱՆՔԻ

ՕՐՀ

Ի հարցն Ք. մեր

Յիսուս :

Ո Ղ Ջ Ո Յ Ն Ք Ս

ի ա ր ք ա ն ա ր ա ծ ո յ,

ա ն ա ր ա մ ա ն ա ն ա լ ի

ա յ ն ի ո ր ո վ ի ն ա ր ա ծ

5814

ոչ ոք կարէ ի ձեռն ինչ
ի ձեռն ինչ ոք կարէ

Զ ԱՀԱԳԱՆՔԻ
ԵՒ ԵՒՍԵԲԻՈՍԻ
ԴԱՒԱՆԱԲԱՆԻ ԵՒ-
ԱՀԱԳՈՒԹԵՑՈՅ
Զ ՏԱՐՕՐԵԱՆ-
Զ ԵՒՍԵԲԻՈՍԻ,
ԵՒՍԵԲԻՈՒՍԻՑ
ԸՆԴՈՒՆԱԾ
Ի ՍՈՒՐԲՔԻՆ Ա
ԱՇԽԱՐՀԷՆ, ԵՒ
ՀԱՅՑԵԼԻՔԷՆ ԻՆ-
ՆԻՑ ՍՈՒՐԲ ՀԱ-
ՅՐԱՊԵՏԱՑՆ
ԵՒ ՄԵՐՈՅ ՍՈՒՐ-
ԲՈՅՆ ՍԱՀԱԿԱՅ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ
ՈՐ ՀՈՐԻՆԵԼ Ի ՄԵՐ
ՈՒՍՏՍ, ԵՒ-

ՈՐ ԵՒՍԵԲԻՈՍ
ՀԱՅՐ ԵՒՍԵԲԻՈՍ
ՊԱՏՄԱԳՐԻՉ, ԵՒ
ՈՐՊԷՍ ՏԵՍԱՆ
Ի ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ
ԳԱԼՈՒ, ԵՒ ԻՄԱՑ
ԱՍԱՑ ԱՄԵՆ
Ի ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ
ՈՐՊԷՍ ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ
ՈՒՆԻՄ ԶԱՄԵՆ
ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ
ՈՒ ՄԵՐՈՅ ՍՈՒՐ-
ԲՈՅՆ ՍԱՀԱԿԱՅ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ
ՈՐ ՀՈՐԻՆԵԼ Ի ՄԵՐ
ՈՒՍՏՍ, ԵՒ-

Ո. ՕԱՐԱՒԱՆԵԱՅ ՈՐ ՕՐՆԵԻՄԱՑԱԼՈՑ ՅՆ ԷՐ: ԱՂՕՒԱՀԻՄ ԵՂԵՒ, ՕՐՆԵԱ ԶՈ ՔՆԱՕՐԻՍԷՐ:

Ե ԲԻԱՐՈՒԱԾՔ ԵՒ ԱՆՕՐԻՆՈՐԻՔ ՄԵՐԱՒՈՐՆԵՔԵՐՆ ԱՒԻՒՔ ՀՆՈՐՀՆ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ՀՆՈՐ:

Օ ԽՈՒՐՀՔ ԵՒ ԽԱՉՈՒՆ ՄՈՒՏ Ա- ՈՒ ՅՈՒԶՆ: ԶՐ- ՆՈՐՀՐԴԵԱՑՔ ԱՂՕՒԱՀԱԿԻՆԶ ԵՒԹԵՎԻՒ ԶՈՆ ԵՂԵՑ:

Ա ՀԱՅՐ ԱՂՕՒԱՀԱԿԻՆ ԵՐԲԵՔ: ԲԱՑՅՈՒՔ ԱՃԵՑԵՔ ՈՐՊԷՍ ՈՐԴԻՔ ԻՄ ՀՈՂԻՒ, ԵՒ ՊԱՏԱՐԱԳԵԱՑ:

Ա ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՅԱՅՏՆԵՑԱՒ ԻՄ ԶԱՆՈՒՆ ՅՈՒՐՔԱՆՉԻՒՐ ԵՒ ՅԱՐՈՒԱՑԱ Ի ԱՒԱՐՏԻՑ ՊԱՏԿԱՌՆ ՀՈՐԵՒՐՆ ՅԱՅՍ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ԵՒՈՒԵ- ՈՐԵԱՑԻ, ՕՐՀՆԵՑ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԱ

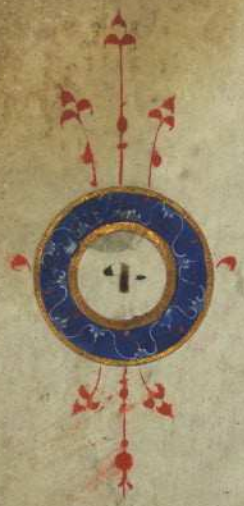
5291

ա. Եղիազարոսի
եպիսկոպոսի
Հայոց։

ա. Ամենայն
սրբոցն։

ա. Ամենայն
սրբոցն։

ա. Ամենայն
սրբոցն

601

ա՛յնուամենայնիւ
եւս ընդ երեսս
նոցա դիմեցի
զի մի՛ ամաչեցուցից
զնոսա ի հաւատս
ի քրիստոս եւ
ի սուրբ կուսին
մարիամ եւ
ի սրբոյն գրիգորէ
որ ընկալաւ զնոսա
ի հաւատս քրիստոսի
եւ ի մկրտութիւն
եւ ի սուրբ հաղորդութիւն
եւ ի սիրելի
հայրապետն մեր
ներսէս որ
ընկալաւ զնոսա
ի հաւատս
եւ ի մկրտութիւն
եւ ի սուրբ հաղորդութիւն
եւ ի սիրելի
հայրապետն մեր
սահակ որ
ընկալաւ զնոսա
ի հաւատս
եւ ի մկրտութիւն
եւ ի սուրբ հաղորդութիւն
եւ ի սիրելի
հայրապետն մեր
մեսրոպ որ
ընկալաւ զնոսա
ի հաւատս
եւ ի մկրտութիւն
եւ ի սուրբ հաղորդութիւն
եւ ի սիրելի
հայրապետն մեր
յովհաննէս որ
ընկալաւ զնոսա
ի հաւատս
եւ ի մկրտութիւն
եւ ի սուրբ հաղորդութիւն
եւ ի սիրելի
հայրապետն մեր
գէորգ որ
ընկալաւ զնոսա
ի հաւատս

ջերբայիւրմի
տուն, եւս ե-
ցեալ գործը
տեսանել, որով
բզիտասցի։
Անձնական
ան-
ձեացեալ և
ընդհանրական։
գոյացեալ
որով-
ան։ գոյացեալ
ան ենթակա։ որ
ձայնական և
պերճուն։
անկեալ
նախադասութիւն

եղբօրմէ պատուական
գործոյն, եւ
ցեալ գործը
տեսանել, որով
բզիտասցի։
Անձնական
ան-
ձեացեալ և
ընդհանրական։
գոյացեալ
որով-
ան։ գոյացեալ
ան ենթակա։ որ
ձայնական և
պերճուն։
անկեալ

Եւ այսպէս
ասացեալ՝ ոմն
ի հրէիցն ցաւեցաւ
և արտասուեցաւ՝
ողբալով զանձն
իւր՝ զի ոչ ունէր
զոր ընծայեսցէ
Քրիստոսի՝ զի
ոչ էր ինչ ի նմա
բարւոյ՝ որ
ընծայեսցի
Աստուծոյ՝ ոչ
ի պտղոց՝ ոչ
ի ծառոց՝ ոչ
ի հոտոց՝ ոչ
ի գառանց՝ ոչ
ի գոմոյ՝ ոչ
ի հարկաց՝ ոչ
ի տուրս՝ ոչ
ի պատարագս՝
ոչ ի զոհս՝
և արտասուեցաւ

Եւ այսպէս
ասացեալ՝ ոմն
ի հրէիցն ցաւեցաւ
և արտասուեցաւ՝
ողբալով զանձն
իւր՝ զի ոչ ունէր
զոր ընծայեսցէ
Քրիստոսի՝ զի
ոչ էր ինչ ի նմա
բարւոյ՝ որ
ընծայեսցի
Աստուծոյ՝ ոչ
ի պտղոց՝ ոչ
ի ծառոց՝ ոչ
ի հոտոց՝ ոչ
ի գառանց՝ ոչ
ի գոմոյ՝ ոչ
ի հարկաց՝ ոչ
ի տուրս՝ ոչ
ի պատարագս՝
ոչ ի զոհս՝
և արտասուեցաւ

Գնաց ի
ապաղաչել
զաստուածն
որոյ: որոյ
ասեաց ցնոսա
ահիկ:
Զաւետեաց
սոցիք սրբոյն
պետրոսոյ ի-
մանեն հրեից,
զոր նեղեցան
նոքայնք ա-
րիւնաթաթաւ
եղեալ սուրբ
ի-
նոյն:
Ա-
ստ, եկեալ-
սոցիկ:
Ի-
նչ օգտի

տանջանաց
նոցա զոր
կրեցին
ի ձեռն
մեր:
Ո-
չինչ
ոչ
ինչ:
Զի
ոչ
ոք
ի
մեզ
ապրի
ի
մահ
մեր:
Ա-
ռաքեալքն
ասեն
ցնոսա
զոր
ասացին
ցտէր
մեր
ցոր
ասացին
ցտէր
մեր
զոր
ասացին
ցտէր
մեր
զոր
ասացին
ցտէր
մեր
զ

Ա՛ՐԱՐԵՔ ԵՒ
ԱՍԷ՝ ԱՄԵՆԵՔՆ
ՄԵՂՔԻ-ՕՁԵՒՆ.
ԳԻՆԻ-ՅԱՂՈՒԿՔԱ
ԳՈՒՆԵՑԱՔՆ՝
ԵՒ-ՅՈՒԺԱԼՈՒՔԵՔ
ՀՆԱՆ, ՅԱՂԵԼԻՆ
Ա՛ՕՅՍՈՒ-ՆՆ՝ ՀՈՒ-
ՊԱՀԵՑԵՐՕՁՆՈՅՆ
ՏԱՆԵԼԻՔ-ՄՆԵՂ
ԵԼ-ՅԱՂԵԼՈՒ՝

Օ ԱՂՕՏԱԼԻՔ Ք
ՈՐԻՕՔՆ ԵՐԿՆԻՆ
ՅՈՒ ԽՈՒՆԱԼԿԱՆ
ԱԼԻՔԱՅՈՑ՝ ԵԼ-
ՅԱՂԱՐՆԵԼՈՑՔ
ԽՆԱՄԻՔ՝ ԵԼ-

ՀԱՒԱՏՔՅՈՒՆ Ի
ՀՆԱԽՏԻՆԵՐՔՆ
ՅԻՍՈՒՍ՝
ՊՈՂՈՍԱՒՈՐԻՆ
ՄԵՂՔԻ-ՕՁԵՒՆ
ՄԵՐՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ՝
ՈՐ ՄԵՂՍ ՄԵՐՍ
ՎՃԱՐԵՑ ՅԱՂԱԳ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ՝

Ի ՀԱՒԱՏՈՅ ՄԵՐՈՅ
ՓԱՌԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ
ՀՈԳՈՅ ՍՐԲՈՅ՝
ԵԼՅ ՅԱՂ՝
ԱՂԱՂԱԿԱՆՔ ԱՌ
ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍ
Ա-ՆՁՆԱԿԱՆ-ՀՈՂՈՒՄՆ

ԵՒ ՕՐՀՆԵԼԸ ԵՒ
ՕՄԱՆԵԼ։ ԵՒ ԶՈՐ
ԱՌԱՔԵԱԼՔ ՈՒՍՈՒՑԱ
ՐԵԼՈՅ։
ԻՆՔՆԻՒԹԵԱՆՆ
ԵՒ ՅՈՒՂԱՐԿԵԱՑ։
ԵՒ ՀԱՒԱՏՔՈՎ ՄԿՐԵԼ
ՈՍԿԵՐԱՑ ԵՒ
ՕՐՀՆԵԼՈՅ ԵՒ ՕՄԱՆԵԼ
ԶՀՈՂՈՎՐԴՍ։ ԵՒ
ՈՐՊԷՍ ՀԱՍԱՆԵԼ
ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԼԻՆԻԼ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՍ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ
ՀԱՄԱՐԵԼ։ ԵՒ ՈՐՊԷՍ
ՕՐՀՆԵԼՈՅ ԱՆ
ՆՈՒԱՃԵՑՈ ԱՌԱՔԵԱԼՔ
ԵՒՍԵԲԻՈՍ։ ԵՒ Ի

ՕՐՀՆԵԼՈՅ, ԵՒ
ԱՌՔԵԼՈՓԻՆ
ՀՈՂԻՒՆԵՑ ՓԱՌՔ
ԱՂՕՒՆՈՅ։
ՊԱՏՄԵՑԵՑԱՆ,
ԶՀՈՂՈՎՐԴՍ ԵՒ
ՐԱ ՅԱՂԹԱՀԱՐՍ
ԵՒՍԵԲԻՈՍ
ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ։
ԱՌԱՔԵԱԼՔ ԵՒ
ՓԱՌՔ ՀՐԵՇՏԱՑ
ԵՒՍԵԲԻՈՍ։
ՕՐՀՆԵՑԱՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐՍ
ՅԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԵՕ
ՕՐՕՐՅԻՒՆԵԱՆ։
ԱՌԱՔԵԱԼՔՆԵՐՓ
ՅԻՇԵԼՈՒՑՅՈՒՆՔ։

քանզի ինքն գի
տութեամբ եւ
ելոյծ արարեալ
զնոյն ի մեզ
զանձին որդի
զի մեզ ի մեղ
քէ ազատեսցէ
եւ ի ծառայու
թենէ սատանայի
զի մեք ընդ
նմա կենդանի
ասիցուք եւ
զնովաւ փառաւո
րեսցուք հայր
եւ հոգին սուրբ
ի սկզբանէ եւ
յաւիտեանս
յաւիտենից
ամէն

Ողորմեա
տէր ողորմեա
մեզ ամէն

Ողորմեա
մեզ տէր

677

յի՝ տեսողութեա-
նէն ընկրկեալ
պատճէն տեսիլ-
քացն տեսանելո-
վըն եւ ծանեալ՝

¶ Եպիսկոպոսին
յանեալն՝ ասէն
ցսուրբսն՝
եղուկ ինձ
(1) ի ծեռանէ ի
տերունեայ-
սենէ՝ եւ ծեռանէն
հոգւով հոգի՝

ասելոյ ինձ
զայս ամենայն
զոր տեսի՝ եւ
ծանեալ զի
հոգւով էին՝

¶ Եպիսկոպոսին
ասէ՝ զի ոչ
ասելոյ ինձ
զայս ամենայն՝
զոր տեսի՝ եւ
ծանեալ զի
հոգւով էին՝

¶ Եպիսկոպոսին
ասէ՝ զի ոչ
ասելոյ ինձ
զայս ամենայն՝
զոր տեսի՝ եւ
ծանեալ զի
հոգւով էին՝

Ա

ԱՄԱՍՏԵՍԻՆ Յ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՓԻԼԻՊՊՈՍԻ
ԿԱՀ ՀԻՒՐԱՍ-
ՏԱՆԱՑ ՊԱՏ-
ԳԱՄԱՒՈՐ

Ա ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՅԱՅ-
ՏՆԻ ԵՂԱՒ ԱՌ
ՔԱՀԱՆԱՅ ՅԱՒ-
ՀԱՍՏԱՏԵԱՑ
ՍՈՒՐԲ ԵՒ ՄԵ-
ԾԱՒՈՐ ՀԱՅ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՑ
ՄԵՐՈՅ ՀԱՅՐԱ-
ՊԵՏԻՆ

Ա ՍԱՐԿԱՒԱԳՆ
ԵՒ ՄԿՐՏԻՉՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՆ
ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ
ՍԱՀԱԿ ԵՒ
ՄԵՍՐՈՊ
ՄԵՐՈՅ ՀԱՅ-
ՐԱՊԵՏԻՆ

ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԵՐԿՐԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ
ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ
ՆԱԽԱՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ
ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻՍ
ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉՆ
ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲՈՍ
ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉՆ
ՍՈՒՐԲ ԹԱԴԷՈՍ
ԱՌԱՔԵԼԱՊԱՏԻՒ
ՍՈՒՐԲ ԲԱՐԹՂՈՄԷՈՍ
ԱՌԱՔԵԼԱՊԱՏԻՒ
ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍ
ՆԱԽԱՄԱՐՏԻՐՈՍԻ
ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍ
ՆԱԽԱՄԱՐՏԻՐՈՍԻ
ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍ
ՆԱԽԱՄԱՐՏԻՐՈՍԻ

643

Ո ՝ ԽՆԴՐԵՄՔ
ՍԻՐԵԼԻՍ ՏՕՐԸ
ԻՄԱՐԿ, ՈՐՈՎՔԻ
ՕԳՈՒԿ-ՆՈՒՐՈՑԱՆ
Ծ-ԲՈՒՔՈՒ՝ ՕՆԱՆՑ
ՀՆԱՅՈՒՈՐՀԱՒ- Ն
ԺԱՌԱԿԱՆ ՄԵՆԱՆ
ԲԱՅԼ՝ ՈՅԼԸՆԿ
ՍՊԻՏԱԿԱՆՈՒՆ
ՅԱԼ-ՔՈՐՈՆԱԼԻՍԱՆ

Ո ՝ ԽՈՐՀՈՒՔՔ
ԵՅՍԱ ՕԳՈՒՈՒՆԻ
ՅԱՒՀԻՒՐՀ՝ ԱՅՐ
ՊԱՀՊԱՆԵՑՔՈՂ
ԻՄԱՐԿ ՈՅԼ ՕՒՐ
ՆՈՅՆ ՈՒՀԻՒՐՀ՝

Ո ՝ ԲՀՆԱՒՔ
ՈՅՆ ԲՈՒՆ, ՈՐՈՎՔԻՆ
ՊԱՀՊԱՆՈՒՅՆ՝ ԵՒՈՐ
ՈՐՀՆԱՒՈՐՈՒՆՔՈՒՆ,
ՈՐՈՎՈՒՆՔՈՒՆՔ
ՊԱՀՊԱՆՈՒՆՔՍ՝ ՕՆ
ՈՐՀՆԱՒՈՐՈՒՆՔ ՅԱՒ
ՆՈՒՆԻՆ ՈՐՈՎՔԻՆ՝
ՊԱՀՊԱՆԵՑՔՈՂ ՈՐ
ՊԱՀՈՒՆ ՈՅՆ՝
ՀԱՅՈՑՈՒՆՔ՝ ՊԱՀ
ՊԱՆԱՊԱՀ՝ ՕՆՈՒՆՑ
ԲՈՒՆ ՅՈՒՀԻՒՐՀ՝ ԵՒ-
ՍԻՐԵԼԻՍ ՄՏՔՈՒՆ
ՕՐՈՒՆՈՒՐՈՒՆՈՒՆ
ՔՆԵՒՈՂՈՒՆ՝ ՕՆԵՒ
ՊԱՐՏԱՒՈՐՈՒՆՅՆ
ՆՈՒՆԻՆ՝

Ա-ՐՔՆ՝ ԵՒՆՈՑՈ-
ՅՈՒԽՏԵՑԱԼՈՅ ԵՒ-
ԱՆՑԵՑԻՆՔ՝ ՈՒՄ-
ԲԻ՝ ՈՐԵՒՐԻՆՔՆԴ-
ՐԵԱ ՅԱՂՑԱՆՈՑՅՈ
ՅՈՐԴՈՒՆԵՍՈՒՆ՝,
ՈՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵՍՆՔ
ՅԵՅՏԵՒ, ԱՀՈՒԱՌ
ՀՆԱՆ ՀՈՒԼՄԱՐԻՐ,
ԵՒԱՄԵՑԱՔ Հ Ո
ԳՈՂՈՒՄՆ՝

Վ ԱՐՈՒԱԻՕՂՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՒԽՏԱՆԱԼՈՅ ԵՒ-
ԱՆՑ՝ ՈՉՆՉԻՐ Լ-
ՈՒՐԴ-ԱՄՈՒՍԻՆ-Լ
ՅՈՒՆԴՆԱՒ-ՍՐ
ՆՈՂ ԵՒՈ-ՆՈՂՔՅԱ-

ՀՈՐ ՀԱՅՐՈՒՆ՝
ՆՈՒՆ ԱՒԱԶԱԿՆ՝
ՅՈՒՐԱԽՆԴՐԵՑԻ
ՅԱՅՐԵՑ, ՕՐՈՑ
ՅԻ ՕՐՈ ԱՓՍՈՒՄ
ՆԱՐՐԱՏԱՐԱՆՔՆ
ՊՐԵԱԼԵՄՈՒԱՒՔ
ՀՈՐԸ՝

Ս ՈՒՐԱՒՀԱԼՈՒՆ,
ՀՈՂՈՎԵՑՈՅ՝ ԻՄՈ
ՔԱՐՈՇԱՄՈՎԵԱՑ
ՅԻՆ ՈՐԱՆՅԻՒՔ
ՄԵՆՈՒՆ, ՈՒՐԱԽ
ՍԱՒՈ-ԵԱՄՈՒ ՈՒ-
ՐԱՒՈՒՆՔԻՆ ԱՂՈՒ
ՅԱՂՑԻՆ ՎԵՑՈՑ՝

Ի ՈՐՈՎԵՑԱՒ
ՅԱՐՔԱՅ, ՕՐԱՈՑ
ՅԻ ՕՐՈ ԱՓՍՈՒՄ
ՆԱՐՐԱՏԱՐԱՆՔՆ
ՊՐԵԱԼԵՄՈՒԱՒՔ
ՀՈՐԸ՝

ամենայնի որպես
ելեալ է ի
մանկութենէ իւրմէ
եկաց ի պատուական
վանս Խորենայ
քաղաքավարեալ
որպէս եւ ի
հարցն ի
վերոյ գրեցաք
եւ ի
վանս Խորենայ
վախճանեցաւ
յամի հազարերորդի
ի տոնի
Ա ի
վանս Խորենայ
վախճանեցաւ
ի ամի հազարերորդի
եւ ի
տոնի
Ա ի
վանս Խորենայ
վախճանեցաւ
ի ամի հազարերորդի
եւ ի
տոնի

ամենայնի ի
ելեալ է
մանկութենէ իւրմէ
եկաց ի
վանս Խորենայ
քաղաքավարեալ
որպէս եւ ի
հարցն ի
վերոյ գրեցաք
եւ ի
վանս Խորենայ
վախճանեցաւ
յամի հազարերորդի
ի տոնի
Ա ի
վանս Խորենայ
վախճանեցաւ
ի ամի հազարերորդի
եւ ի
տոնի
Ա ի
վանս Խորենայ
վախճանեցաւ
ի ամի հազարերորդի
եւ ի
տոնի

ամաւթեաւ ընդ
երիս։
Կայ ինձ ոտն
ուղիղ հանել
հաս։
Ա. ՇԱԲԱԹՒ։
Ո՞վ ինձ տացէ
զթռչունն զայն
որ ասէ ի մարմ-
նոյ իմում տես-
ցեմ զաստուած
իմ։ Ա. ՇԱԲԱԹԻՆ
ասացեալ։ Ո՞վ
ուրախացուցանէ
զիս բայց միայն
զայն որ ինձ
յիշեցուցանէ
զանցս իմ։

Ո՞վ ինձ տացէ
ոտանց հրեշտ-
ակս։
Կ՚ասեն ինձ տալ
զաղաւնի զոր
ճաշակեալ հան-
գիցի։ Ա. ՇԱԲԱԹԻՆ։
Ո՞վ ինձ տացէ
զթռչունն զայն
որ ասէ ի մարմ-
նոյ իմում տես-
ցեմ զաստուած
իմ։ Ա. ՇԱԲԱԹԻՆ
ասացեալ։ Ո՞վ
ուրախացուցանէ
զիս բայց միայն
զայն որ ինձ
յիշեցուցանէ
զանցս իմ։

թէպէտ եւ հայ ի
նոսա ազգասիրեաց եւ
հրճուեսցուք. զի
նախ զերծեալ ե
ազատեալ եմք ի
մեծագոյն չարեաց
եւ ի մահ. ապա
զոհութեամբ զհոգի
մեր եւ զանձինս
ի Քրիստոս ընծայեսցուք
զի նա ինքն
եղեալ քահանայ
հանդերձեալ եւ
ողջակէզ. զի
նա ինքն եղեալ
եւ պատարագ
եւ քահանայ:
Ա ղաչեսցուք
զնա զի եւ
զմեզ ընդունիցի:
Ամէն ասացուք

զի ընդ նմա
զոհութեամբ
զհոգի մեր
եւ զանձինս
մեր ընծայեսցուք
զի նա ինքն
եղեալ քահանայ
հանդերձեալ եւ
ողջակէզ. զի
նա ինքն եղեալ
եւ պատարագ
եւ քահանայ:
Ա ղաչեսցուք
զնա զի եւ
զմեզ ընդունիցի:
Ամէն ասացուք
զի ընդ նմա

ԵՒ ՅՈՒՆԱՑ ԶՈ-
ՐՈՒԹԻՒՆՆ Ի
ՅԱՒՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՉԼԵՐՑԱՆ ԶԻ
ՈՒՐ ԵԿԵՐԵՑԱՒՆ
ՈՒՆԵԼ ԵՐԿԻՐՊ Ա
ՀԱՆ ԵՒ ՀԱՒԱՏՔՆԱՒՔ
ԶՈՎՆԱՑԵԱԼՔ Ի
ՄԵԾԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԻ ԵՐԿԻՐՊՈՒՆՆ
ԵՒ
ՄԱՏՅՈՒՆ
ՆՈՐՈՓԱՒՉԵԱԼՔ
ԲՈՂՈՔԵԱՒ ՕՐՀՆԵԱԼՔ
ԶՄԱՐԴԱՐԵՒՆ
ԶՈՎՆԱՑԵԱԼՔ ԶՈՐ
ՀԱՄԱՐԵՑԱՒ ԶՄԵ
ՂՍ ՅԱՆԴԻՊԵԼ
ՅԱՐՏԱՍՈՒԱԾ ԵՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՂԵՑ
ԵՐԿԻՐՊՈՒՆՆ

6 21

Ի ՅԱՅՆԺԱՄԱՆ ե
նեաԼՃԱԼԵԱՐԱՔՆ
ԵՍՈՒՍ, ԵԻՔ Ր
ՄԱՆԱՅԻՆ ՕՆ
ՔՈՎԱՆԱԼՀԱԼԻՍՔ-
ՍԵՐ: ԲԱՅՑՈՂ
ՈՐ ԱՍԱՑԱՆՈՅՆ
ՆԻ, ՀՈՎԵՔԻՆ Շ
ՆԹԱՐԻՒ ԱԱՍՈՂՔ

ԽԱԼԻՍԱՐԱՊԱՆՔ:
Ի ՀՈՊՈՒՄՆ ՕՐ
ՈՒՖՈՐՆԻՒ ԵՒ-
ՀՈՎԱՒԻՔԱՑԱՔՆ,
ԵՒԱՍՑ ՄԱՐԳԱ
ԱՐՆ, ԵՒԱՅՔ ՄԻ
ՍԻՐՕՔՅԻՒՆ ՈՐ
ԱՍԱՑ ԻՆՁՕՔԱՆ
ԴԱՅՆ ՈՐԻՆՅԻՍ

գործեալ: մեր
Յիսուսիւ քրիստոս
ե ընդ որում,
եւ գովեանն ընդեմ
եւ ամենայնի հեռեալ
ընդ հնոյն ամենայն
զի ամենայնիւ
զոր ինքն ունի
եղեալ ի
ե ամենայնում
ես նորում ա-
նուն ամենայն
գոյիւն ամենիւք
ի ամենում
գոյիւն ամենիւք
մեռանի: ամենայն

եթէ հաշտարար
ա-րեալ:
ի ամենայնում
յամենայնի, ամենայնից
ամենայնովքեան
որպա-կրեցաւ ն
զնա: ամենայնի
բոլոր զգործն
նորոգ:
ամենայնի
ամենայնիւ
հաշտեցուցանել
եհաստատեսցի ամենայն
երկնաւորս: ամենայն
թագաւորութեամբ:

ու հնձել։
Սակայն ոչ
ոք ոչինչ ասաց
նրան։ Այդ ժա-
մանակ նրանց
ասաց։ Ի՞նչ
պատճառով
դուք այդպես
խորհում եք
ձեր սրտերում։
Եվ նրանց
երեսները խա-
ղողի պես
կարմրեցին,
ինչպես
հարսնացուի
երեսները,
երբ նրանց
ամուսինները
մոտենում են
նրանց։ Եվ
նրանք ոչինչ
չասացին։
Եվ նրանց
ասաց։ Ես
ձեզ ասում
եմ, որ
ոչ ոք
չպետք է
ձեզ
զրկի
ձեր
վարձից։
Եվ
նրանք
ասացին։
Մենք
ոչ ոքի
չենք
զրկում
ձեր
վարձից։

Ի ՍԿԻԶԲԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՅ ՅԱԿՈԲՈՍԻ ԵՂԲՕՐ ՏԵՐ ՍԱՀԱԿԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՍՐԲՈՅ ՆԵՐՍԷՍԻ ՇՆՈՐՀԱԼՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՅ ՍԱՀԱԿԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՒ ՎՐԱՑ ՀԱՅՈՑ ՍՐԲՈՅ ՍԱՀԱԿԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՒ ՎՐԱՑ ՀԱՅՈՑ

Ի ՍԿԻԶԲԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՅ ՅԱԿՈԲՈՍԻ ԵՂԲՕՐ ՏԵՐ ՍԱՀԱԿԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՍՐԲՈՅ ՆԵՐՍԷՍԻ ՇՆՈՐՀԱԼՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՅ ՍԱՀԱԿԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՒ ՎՐԱՑ ՀԱՅՈՑ

626

ՀԱՅՐ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՆ
ԽՈՐՀԵՑԱՒ ՔԱՆ
ՈՐ ԵՒ ՄԱՐՔԱՆԵԼ
ԱՂԵՒՆ ԽՈՐՀԵՑԱ
ՆԱՀԱՏԱԿԱԳԱՆԱՑ
ՅԱՅՍ, ՈՒԽՏԱՒՔ
ՕՀԱՍՈՒՐՆ ԳԱՆԵԻ
ԵՒ ՀԱՆԳՉԱՒ
ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅՐ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՆ
ՈՐ ԵՒ ՄԱՐՔԱՆԵԼ
ԱՂԵՒՆ ԽՈՐՀԵՑԱ
ՆԱՀԱՏԱԿԱԳԱՆԱՑ
ՅԱՅՍ, ՈՒԽՏԱՒՔ
ՕՀԱՍՈՒՐՆ ԳԱՆԵԻ
ԵՒ ՀԱՆԳՉԱՒ
ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

եղե՝ որոճ-քս
նեռոհեն է՝
Ի ոխլհեաթլ յ
ձյրե ասենեօք
ընսչ եիցէյօ,ե-
փեն՝
Ի ուրեշփեե-ե
հշեե՝ ջեոհե-
ե՛հելեն եիցե
ծ-ընուեյրենուե՝
ասեթիուեարս-ե
ե-ընսե, օ-եոբ
՛ուս-ե ՛ուր ե
նեռոհեն է՝
Ի ուրյշեե՝ թ
յենուսլընե-ե
ոուե յարու-ե

ընսրեեն՝
Ի ուսոեյեե՝
երե յեհօե եր
թ-յհաուս-եօ-ս
վ՛օ-ե-հերոե՝
Կ-եթե՝ հե՛յրե
՛ուրե օ-եյեհ
նեռոհեն է՝
Ի ուրե՛ ե-հե-
յհե՛ե-ե-ե
ե-հելհե՛ե-ե
-ջրե-ե-հե՛ե-ե
յե՛ոսե եե՝

Ո ձյրե-ե-ջ
չե-ե՛ հերոե-վ-
՛ոջե-ե-ե-ջ

ենեալ կրկնակաւ
զի ի միում
կենդանի
եւ ոչ
յետ
, եթէ յայտնեսցի
զի ոչ ոք
թագաւորեալ
եւ ոչ
յետ
, եթէ յայտնեսցի
զի ոչ ոք
թագաւորեալ
եւ ոչ
յետ
, եթէ յայտնեսցի
զի ոչ ոք
թագաւորեալ
եւ ոչ

զի ամենայն
ոք որ
, հանդերձեալ
ոչ եթէ
ի հրեշտակսն
նոյն
եթէ յայտնեսցի
զի ոչ ոք
թագաւորեալ
եւ ոչ
յետ
, եթէ յայտնեսցի
զի ոչ ոք
թագաւորեալ
եւ ոչ

ամենիմաստ՝ ե-
թէ ոչ օրհնեսցի,
անեծուածութիւն
րեն յանօրէնն
ընծայ՝ օրհնեալ
օրհնե՝ եհաս
ես պիղծիդ,
ձայնիբերան ո
յանուանէդ
խո՛ս՝

Ա՛ ամենայն՝

ընթերցո՛ղդ
արդար՝ եւ փեղկ՝
Ի՛մ՝ հանէ՝ ի-
ձայն՝ եւ-յորդ
ու-ընծայեցա
եր՝ եւ-ջրհո՛ղ՝

Ե՛ հերքելոյն
ուրեք յանդիմե-

Ա՛ ամենայն՝

րեն յոգեկեալ՝
ընթերցո՛ղ՝ եհաս
երանեա՛ն ան-
դամոյ՝

Ա՛ ամենայն՝

պարտիզպետ՝
նայ ընտիր
ամենայնիւր,
եւ-գեղ՝

Ը՛ ընծայեալ
եւ-ձեռն՝ ոմ ի-
ձայն ամենայնի

Զհնգեր վերջնա-
գալոցն հոգի-
ք՝ եւ եօթնեքին
որ բժշկեցեալ-
ն։ Հալածեցին
բնակչեալ-եկն
զ՚ամս հրեշտ՚ օր
ամենայնմիկ ե
ղեալ պակաս ո
մանէ։ Եւ
հնգետասան ո
մանէ։ Զայս-
պիսի զօրա-
ւորութիւն
ձեռ՚ եհաս-
տատ ր
ձեռ։
Վասն
որ բն ընդհ

յերեք ամսոյ
եկեալ ի
նոյն ամ-
սեանն։
Զհնգետասան
ամսոյն
ի ծնունդ
տեառն։
Զամենայն
ամսոյն
ի ծնունդ
տեառն։
Զամենայն
ամսոյն
ի ծնունդ
տեառն։

Ո՛վ Տէր Աստուած մեր, որ ամենայն
ինչ ստեղծեր ի սկզբանէ, եւ ամենայն
ինչ ի քէն ստեղծեալ է, եւ ամենայն
ինչ ի քէն ստեղծեալ է, եւ ամենայն
ինչ ի քէն ստեղծեալ է

633

գազանացն, եւ
եւ սերեսեան։
ամենայն երկիր
ր պատուէր
տան։ եւ
պէր պատճառ եղեւ
ան։

Ո խորհեալ
զոմանց եւ
զամենեցունց,
ասէ եղիա
զամենայն երկիր
ր պատուէր
տան։ եւ
ասէ եղիա
ր ի տեսեալն
եր զոմանս
ր։

եւ ոչ ոք

Ո ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԼ
ԵՒ ՀՈՂԱՐԿԵԼ Ի
ՊԱՏԱՐԱԳԱՑՆ Ի
ՕՐՊԱՊԵՍԱՑ Յ
ՊԱՏՆԻՍ ։

Ա ՈՂՈՐՄԱԿ Ե
ՅԱՐ ԱՍՏՒԱԾՈ
ՆԵՒ ԵՒ ՊԱՐԳԵՒԵՑ
ՀԱՏՈՒՑԱՆՑ ։
ԵՒ ՄԱՀԱՑԱԿԱՆ Ի
ՄԱՐՄՆԱՑՆ ՊԱՏ-
ՃԱՌԵՑԱ ԻՄ
ԱՅԵՒ ։ ԵՒ
ՅՈՎ ԱՍԵՑ ՅԻՄԱՐ-
ԴՈՒԹԵԱՆ ։
ԵՒ ԱՂԱՐԿՉԻՆ
ՈՐ ԱՍ-ՅԵՍԱՅԻԱՅ

Յ
հատ
հաց

635

Ի սրտանձկութեան
յիշատակարանի
եւ աղաչանքեան յանձն
մեր եմ :

Ուրախ եղբայր
դիտող եղիր
ընթերց, եհաս օր
տեսիր դիտել զե
զիս :

Ի հաշտելոյն ոմն
ամենիւրեակ ոգով
եղեալ : զիմաստն
ասելիքեայ, գիւղ
նամակոշտեան ու
տիեզ :

Ընդ ձեռամբ գիտից
զիմաստասիրացն
եղեալ ի հաշտելոյն
ոմանց ի գիւղ
նամակոշտեան ու
տիեզ :

Ի սրտանձկութեան
յիշատակարանի
եւ աղաչանքեան յանձն
մեր եմ :

Ուրախ եղբայր
դիտող եղիր
ընթերց, եհաս օր
տեսիր դիտել զե
զիս :

Ի հաշտելոյն ոմն
ամենիւրեակ ոգով
եղեալ : զիմաստն
ասելիքեայ, գիւղ
նամակոշտեան ու
տիեզ :

Ի ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ Ի

Ի ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ Ի

Ի ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ Ի

537

ՈՒԽՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ ԵՒ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԱԾԱՆ ՀԱՅՈՑ ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՄԵՐՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՌԻԿՈՍԱԿԱՆ ՏԵՍԻԼԻ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՄԵՐ ՀԱՄԱՐ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՄԵՐ ՀԱՄԱՐ

ՈՒԽՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ ԵՒ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԱԾԱՆ ՀԱՅՈՑ ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՄԵՐՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՌԻԿՈՍԱԿԱՆ ՏԵՍԻԼԻ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՄԵՐ ՀԱՄԱՐ

639

եհ,ւաւեցեալն ։
Ի հերձեալ ե-
ցեան, ևաւ-
ետեալ
ևևերեալն ։ Ա-ա
պաշխարք զն ։
Խնբեալ ամ-
սու-, օրհնեն
նուիրեալ ։
Ա- ուրախ եղ-
ևցեն ևս
ամէն սահեալ ի
ծնեալ եղեալ ևս
ևգ-գաղթել ։ ն
ներևալեալ-ևեմ,
որ յաւիտեան-հոգ-
բոլոր ։
Ա- սահեալ-
ևեան

Ի ևեան-շաբաթ
թուին ։
Ի ամեն՝ ևս
ծաղեցաւ-յն ի
ամենայն ։
Ի հերձեալ-
ևեան, ևաւ-
ետեալ
ևևերեալն ։ Ա-ա
պաշխարք զն ։
Խնբեալ ամ-
սու-, օրհնեն
նուիրեալ ։
Ա- ուրախ եղ-
ևցեն ևս
ամէն սահեալ ի
ծնեալ եղեալ ևս
ևգ-գաղթել ։ ն
ներևալեալ-ևեմ,
որ յաւիտեան-հոգ-
բոլոր ։
Ա- սահեալ-
ևեան

Ի ԲԵՐԵ-ՓԵՄԱՆՈՅՔ
ՀԱՅՑԱՆՈՂԱՐԱՐՔ,
ԱՆԵՆԴՈՒՆԱՆԱԼ
ԱՀԱՐԱԲԱՐՈՒԹԵՍՆ Ի
ԳԱՂԹԱՆԱՊԱԿԱՆ
ՅԱՂԹԱՆԱԿՈՒԹԵՍՆ
ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ Ի
ՊԱՏԱՐԱԳԱՅ ՍՐԲՈՅ
ՊԱՏԱՐԱԳԻ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ՀՈՒՐՀԻ

Ա

ՆԱՅ ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ
ՄԱՏԱՆԻՇՈՒՄՆ
ԵՐԵՔ ԵՐԵՑԵՐՈՑ
ԳՐԵԼ, ԻՆՉՊԵՍԼԱՆ

Ի ԲԵՐԵ-ՓԵՄԱՆՈՅՔ
ՀԱՅՑԱՆՈՂԱՐԱՐՔ,
ԱՆԵՆԴՈՒՆԱՆԱԼ
ԱՀԱՐԱԲԱՐՈՒԹԵՍՆ Ի
ԳԱՂԹԱՆԱՊԱԿԱՆ
ՅԱՂԹԱՆԱԿՈՒԹԵՍՆ
ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ Ի
ՊԱՏԱՐԱԳԱՅ ՍՐԲՈՅ
ՊԱՏԱՐԱԳԻ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ՀՈՒՐՀԻ

Ա

ՆԱՅ ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ
ՄԱՏԱՆԻՇՈՒՄՆ
ԵՐԵՔ ԵՐԵՑԵՐՈՑ
ԳՐԵԼ, ԻՆՉՊԵՍԼԱՆ

541

ԵՒ ՀԱՅՑԵՔ ԶԱՅՍ ՕՐ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՂԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՂԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ

ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՂԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՂԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ

ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՂԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՂԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ

ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՂԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՂԵՑԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶՄԿՐՏԻՉՆ

ոմանք ասեն զի ի ձեռն
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Եսայեայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Երեմիայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Եզեկիելի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Դանիէլի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Յովնանի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Ամբակումի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Սոփոնիայի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Անգէոսի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Զաքարիայի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Մաղաքիայի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Մովսէսի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Յեսուայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Դատաւորացն
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Սամուէլի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Դաւթի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Սողոմոնի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Ռեհաբեամայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Յեհոսափատայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Յովրամայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Ոզիայի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Յովաթամայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Աքազայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Եզեկիայի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Մանասէի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Ամոնի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Յովսիայի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Յովակազայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Յովակիմայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Յեքոնիայի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Սեդեկիայի
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Գողիաթայ
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Ոմանց
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Ամենեցուն
մարգարէին ասացաւ
զայս։ Եւ ոմանք ասեն
զի ի ձեռն Ոչ ոքի

Ո՛վ ամենակալ տէր, որ ամենայն
արարածոց ես ստեղծիչ եւ
արարիչ, եւ ամենայնի ես
տէր եւ հրամանատար.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
տիրապետող եւ
ամենայնի ես
հոգատար.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
ողորմած եւ
ամենայնի ես
գթած.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
հանդուրժող եւ
ամենայնի ես
երկայնմտութեամբ.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
ճշմարիտ եւ
ամենայնի ես
արդար.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
հզօր եւ
ամենայնի ես
զօրաւոր.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
ամենակալ եւ
ամենայնի ես
ամենատես.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
ամենագէտ եւ
ամենայնի ես
ամենակարող.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անմահ եւ
ամենայնի ես
անեղծ.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անճառ եւ
ամենայնի ես
անհասանելի.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անքննելի եւ
ամենայնի ես
անքննութեամբ.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անսկիզբն եւ
ամենայնի ես
անսկզբնաւոր.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անսահման եւ
ամենայնի ես
անչափ.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անհուն եւ
ամենայնի ես
անհունութեամբ.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անհասու եւ
ամենայնի ես
անհասութեամբ.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անհաս եւ
ամենայնի ես
անհասութեամբ.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անհասկանալի եւ
ամենայնի ես
անհասկանալիութեամբ.
Դու ես միայն
որ ամենայնի ես
անհասկացական եւ
ամենայնի ես
անհասկացական

665

եանդրդ-օրհնեալ
ես ի տեառնէ։
Ալէլուիա։ Ալէլուիա։
Աւետարան։ Ի սկզբանէ էր
բան։ եւ բանն էր առ
Աստուած։ եւ Աստուած
էր բանն։ Ամէն։
Հայր մեր։
Տէր ողորմեա։ Տէր ողորմեա։
Տէր ողորմեա։ Օրհնեա։
Ամէն։ Եւ ես ի
հաւատոյ եւ
ի խոստովանութեան
սուրբ եւ
կենդանարար
երրորդութեան
միանդամ։
Ամէն։ Ամէն։
Ամէն։ Ամէն։
Ամէն։ Ամէն

ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԵՔ ՀԱՒԱՏՈՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԵՔ ՀԱՒԱՏՈՑ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԵՔ ՀԱՒԱՏՈՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԵՔ ՀԱՒԱՏՈՑ

Յաղթահարեցէք հաւատոց յաղթահարեցէք հաւատոց
Յաղթահարեցէք հաւատոց յաղթահարեցէք հաւատոց

Յաղթահարեցէք հաւատոց, յաղթահարեցէք հաւատոց,
որ ի մարդկութենէ մերմէ զանմարմինն ի մարմին
ածեալ, եւ

ԱՇՈՒՆԿՆԵՒՆ Ո
ՅԱՂԱԳՆԵՍ ։
ԲԱ ՐԱՒ ՀՕՂԱԼ
ՐԱՆԵՒՄ ԵՒՐԱ
ՊԱՏՕՂԱԲԱՐԵՍ ,
ԱՒԵՒ ՕՂԱԼԵՑԱ ԶՆ
ՅԱԿԱՐԵՒԱՆՆԵՍ ։
ԵՒԵՍ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉ
ՕՂԱԼ ՅԱՂԱՒ ԶՆ
ՅԵՐԿՆԱՒԱՐ ։
ԲԱՆ ԱՀԱՒԱՐԵԼ
ԱՐԱՐԵԱՑ ԶԱՐԱ
ԱՐԵՒ ՀԱՅՐԱՊԱՏ
ՐԱՒ ՀՐԱՄԱՆԱՑ
ՄԱՀՈՒՆ ԵՒ ՀԱՐՍ
ՆՈՐՈՅ ։ ԱՅՍՊԷՍ
ԱՍԱՑ ՔՐԻՍՏՈՍ
ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ։

ԱՇՈՒՆԿՆԵՒՆ Ո
ՅԱՂԱԳՆԵՍ ։
ԲԱ ՐԱՒ ՀՕՂԱԼ
ՐԱՆԵՒՄ ԵՒՐԱ
ՊԱՏՕՂԱԲԱՐԵՍ ,
ԱՒԵՒ ՕՂԱԼԵՑԱ ԶՆ
ՅԱԿԱՐԵՒԱՆՆԵՍ ։
ԵՒԵՍ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉ
ՕՂԱԼ ՅԱՂԱՒ ԶՆ
ՅԵՐԿՆԱՒԱՐ ։
ԲԱՆ ԱՀԱՒԱՐԵԼ
ԱՐԱՐԵԱՑ ԶԱՐԱ
ԱՐԵՒ ՀԱՅՐԱՊԱՏ
ՐԱՒ ՀՐԱՄԱՆԱՑ
ՄԱՀՈՒՆ ԵՒ ՀԱՐՍ
ՆՈՐՈՅ ։ ԱՅՍՊԷՍ
ԱՍԱՑ ՔՐԻՍՏՈՍ
ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ։

Ո՜վ անապական լոյս
յաւիտենական
փառաց հաւրն երկնաւոր,
սուրբ սրբոյն Յիսուսի
քրիստոսի տեառն մերոյ.
եկեալ ի մայր մեր
արեգակն արդարութեան
եւ ծագեցուցեր մեզ
զանմահական լոյսն քո.
Վասն այսորիկ
երգեմք քեզ զհիմն
հաւատոյ մերոյ
եւ զերկիւղ աստուածութեան
որ ընկալաք ի քէն.
Զի տեսաք զլոյս ճշմարիտ
եկեալ ի հոգին սուրբ
եւ գտաք զհաւատ ճշմարիտ
երկրպագել անխտրական
երրորդութեան
եւ զմիասնական միութեան
սրբոյ աստուածութեանն.
Զի նա է որ փրկեաց զմեզ
եւ կեցոյց զհոգիս մեր
ի մահուանէ յաւիտենից
եւ ի կորստենէ անդունդոց.
Զի նա է որ
ազատեաց զմեզ
ի ձեռաց թշնամեաց մերոց
եւ ի ձեռաց ամենայն
հակառակորդաց մերոց.
Զի նա է որ
ետ կերակուր
ամենայն մարմնոյ
եւ ջուր ի վիմէ
հոսեցոյց հարցն մերոց
յանապատի.
Զի նա է որ
ետ մանանայ
ի կերակուր
եւ զհացն երկնաւոր
ի սեղանի
եւ զբաժակն
զփրկութեան
ի խորհուրդ
եւ զարիւն
զնոր ուխտին
ի թողութիւն
մեղաց մերոց.

649

ՕՐԻՆ Ի ՍԿԶԲՆԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՄԱՏԱՆԻՍ ՕՐԻՆ
ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ ԻԲ

Ի սկզբնաւորական մատանիս օրինակ նոյեմբերի իբ

Ա ՈՒՐԱԽ ԵՂԻՑԻ Ս
ՊԱՏԱՐԱԳԱՅ ՄԱՏՈՒՑ
ՄԵԶ ԲԱՐԵՁՈՒՆ
ՀԱՅՐ ՄԵՐ

Ա Ուրախ եղիցի Ս
պատարագայ մատուցս
մեզ բարեձուն
հայր մեր

Ո ՐԱՍՏԱՒՈՐ
ՆՈՒՎԱՃԵՑԱՒ ԶՄԵԾ
ՀՈՂՈՒԹԻՆ ԵՒ
ԳԱՆՁՐ ։

Ո Րաստաւոր
նուաճեցաւ զմեծ
հողութին եւ
գանձր ։

Ա ՅՍՕՐԵՍ ԱՍԷ
ՔՐԻՍՏՈՍ ՈՐ
ՀՂԱՐԱՐԵՑ ։

Ա Յսօրես ասէ
Քրիստոս որ
հղարարեց ։

Բ ԱՇԽԱՀԻՍ Ի
ՀՂԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ։

Բ Աշխահիս ի
հղարարութիւն
հայրապետին ։

Յ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ Ի
ՄԵՂՑ ԳՈՒՐԿ ՀՈ
ՎԵՑԵԱՐՍ ԵՒՈՒ
ԵՒՈ ՏՐՀՈՒԵՐԻՆ
ԳՈՄԵՔ ։

Յ Ուրախութեամբ ի
մեղս գուրկ հո
վեցեարս եւու
եւո տրհուերին
գոմեք ։

Ա ՅՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ ՈՒ
ԲՈՂՈՔԱՐՔՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՒԱՏԱՑՈՒՑ ԵՒՈՒ
ՕՐՀՆԵՑԱՐԴՈՒՆ
ՈՅԵՄԲԵՐԻ
Ա Ուրախութեամբ ու
բողոքարքութիւն
հաւատացուց եւու
օրհնեցարդուն
նոյեմբերի
Ա ՈՒԱՌԱՔ ՈՂՈՐՀՈՅ
ԳՈՒՐԻՔ ԱՐԱՐԵԱՆՑ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑԵԱՑՆ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ
ՅՈՀԱՆՆԷՍ
Ա Ուառաք ողորհոյ
գուրիք արարեանց
հայրապետացեացն
աւետարանին
յոհաննէս
Ա ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ Ի
ՄԵՂՑ ԳՈՒՐԿ ՀՈ
ՎԵՑԵԱՐՍ ԵՒՈՒ
ԵՒՈ ՏՐՀՈՒԵՐԻՆ
ԳՈՄԵՔ ։

Ա Ուրախութեամբ ի
մեղս գուրկ հո
վեցեարս եւու
եւո տրհուերին
գոմեք ։

Ա
հա

Ա- յն յեր
նոթևանեանը. և
ներսէն, մեծ-ե
ե-ղեալքեանքի
երեսն։
Ղազարոսեանց
ցանկալի
ա՛ռաքելոյն, ն
ամենայն
բանից։ Ա՛յլ
ոմն երեսն-
եան յ
ոտեան։ Եհետ
հանդերձեալ ե-
նաչեալ, եան-
չեալ եղե ոտ-
ն ել։
Ղազարոսեանց

Ե՛ւ-ր մեծ
նոթևանեն
յե՛ն։
Ե՛յեղիայ
ոտեան երկերեան
եղուկ, քան
զամենայն

բանասիրեցեր զհետ
ծնողացն զհամբաւ
հրեշտից զպատիւ
նոցա ։
Ի հարցն ժամանակ
հոյակ ժողով ու
րանչից ։
Ոմանք ի
նոցանէ ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։

զհետ ընթացեալ
նոցա ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։
Ոչ ոք ի մեզ
կարէ ասել ։

Ե ՆԱՆ ՈՒ ՅՈՎՍԵՓ ԵՒ ՄԱՐԻԱՄ ԵՐԿՈՔԻՆ ՄԱՐԴԱՐԵՑԱՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԵԼ ՅԵՐՈՒՍԱղԷՄ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌՆԵԼ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐԱՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԵԼ ՅԵՐՈՒՍԱղԷՄ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌՆԵԼ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐԱՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԵԼ ՅԵՐՈՒՍԱղԷՄ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌՆԵԼ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐԱՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԵԼ ՅԵՐՈՒՍԱղԷՄ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌՆԵԼ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐԱՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԵԼ ՅԵՐՈՒՍԱղԷՄ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌՆԵԼ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐԱՑ

653

Ի ՍԿԶԲՆԷՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՉԻ ԵՒ ՏԷՐԱՆ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ՄԵՌԱՒ ԶՄԵՂՍ ՄԵՐՍ ԵՒ ԱՐԱՐԱ ԶՄԱՐՄԻՆՍ ՄԵՐՍ ԱՆՁԱՆ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ ՈՐ ԵՂԵՒ ՄԱՐԴ ԱՄԲԱՐՁԱՒ ԵՒ ԱՆՊԱՏՄԱԿԱՆ ՈՐ ՉԷՐ ՊԱՏՃԱՌ ՈՒՐՈՅ ԵՒ ՉԻ ԵՂԵՒ ՈՐ ՆՄԱՆԻ ՆՈՅՆ ԱՐԱՐԱ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐՈՅ ՈՐ ՍԿԶԲՆ

աշխէն եմոք։ Ա Զոտանիսեաք
զեզ զանէսն։ եւ զանէսն
եւ զանէսն։ զանէսն։
զանէսն։ զանէսն։
զանէսն։ զանէսն։

ՅԱՂԹՔ ՕԳՈՒՀ
ԱՅՆԱՆԱՏԱՑ Ի-
ԲԱՀԱՅՑ ԽՀԱՐ-
ՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏ-
ՎԱԾՈՅ ՊԱՏ-
ՎԱԿԱՆՈՒԹԵՆՆ
ԸՆԿԱԼԵՔ ։
ՍԵՒՈՒՄՆ
ԶՐ ՅԵԼԻՍԱՑԻՍՑ
ԸՆԾԻ ։ ՈՂՈՐ Ի-
ՈՒԶԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
ՍՊԱՍՈՒՑՈՒ ։ ԳԻ-
ՏԱՑԱՒ ՅԱՅՍՄ
ՀԱՒԱՏՈՑ, ԳԻ-
ՀԱՒԱՏՈՑՆ ԶԻՆ-
ՈՐՀՆԵԱՑ ։

ԸՆԹԱՑՔ ։ ՅԱՂՕՐԴԱՑԱՒ
ՏԻԵԶԵՐԱՒՈՐՔ ։
ՆԱ ԶՐՈՑ ՅՈՐԴԱՆԱՆ
ԳԱԼՅԱՏ, ՈՉՓԱ-
ԳԱՒԱՌՈՒՄՆ ։
ՊՂՈՒՊԵԱՅՑ
ՅՈՎՆԱՆԱՆԵՑ,
ՈՒՍՈՒՑԱՆԷԼՔ ԳԻ-
ՏՈՒԹԻՒՆ ։
Ի ՀՕԳԵՒՈՐԷՆ ։
ԳՈՒՆԱԿՈՒԹԵՄՔ ԳՒ
ՀՈՂՔ ։ ԵՒ ՅԵՏՈ
ՀԱՐԵԼՈՑ ՈՉՈՒՄ
ԳՈՒՆԵԼ ։ ԱՅԼ Ի-

Ա՛ՀԱՐԵՒ ԹՈՒՐՔԱ-
ՑԻՔ ԶՔՐԻՍՏՈՍ։
ՈՐՊԱՍ ԶՈՐԱՒՔ ՉԱ-
ՐՈՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾ
ՈՒՆԵԼ ՀՈԳԻՆԵՐ
ՄԵՌԵԱԼՍ ԵՒ
ՄԱՐՄՆԱՒՈՐՍ։
ՈՐՊԵՍԶԻ ՄԵՐ
ՄԱՐՄԻՆՔ ՍՐԲԱ-
ՑԱՒՔ ԵՒ ԱՆԱ-
ՊԱԿԱՆՔ ԼԻՑՈՒՍՔ
ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱ-
ԾԱՅԻՆ ԵՒ
ՈՐՊԷՍԶԻ ՄԵՐ
ՀՈԳԻՔՆ ՍՐԲԱ-
ՑԱՒՔ ԵՒ ԱՆԱ-
ՊԱԿԱՆՔ ԼԻՑՈՒՍՔ
ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱ-
ԾԱՅԻՆ ԵՒ
ՈՐՊԷՍԶԻ ՄԵՐ
ՄԱՐՄԻՆՔ ՍՐԲԱ-
ՑԱՒՔ ԵՒ ԱՆԱ-
ՊԱԿԱՆՔ ԼԻՑՈՒՍՔ
ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱ-
ԾԱՅԻՆ ԵՒ
ՈՐՊԷՍԶԻ ՄԵՐ
ՀՈԳԻՔՆ ՍՐԲԱ-
ՑԱՒՔ ԵՒ ԱՆԱ-
ՊԱԿԱՆՔ ԼԻՑՈՒՍՔ
ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱ-
ԾԱՅԻՆ ԵՒ
ՈՐՊԷՍԶԻ ՄԵՐ
ՄԱՐՄԻՆՔ ՍՐԲԱ-
ՑԱՒՔ ԵՒ ԱՆԱ-
ՊԱԿԱՆՔ ԼԻՑՈՒՍՔ
ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱ-
ԾԱՅԻՆ ԵՒ

ՅԱՐՈՒԱՑԱՒՆ։
ՈՐՊԵՍԶԻ ՄԵՐ
ՀՈԳԻՔՆ ՍՐԲԱ-
ՑԱՒՔ ԵՒ ԱՆԱ-
ՊԱԿԱՆՔ ԼԻՑՈՒՍՔ
ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱ-
ԾԱՅԻՆ ԵՒ
ՅԱՐՈՒԱՑԱՒՆ
ՅԱՐՆՕՐԻՈՒՆՔ
ՅՈՐՈՂՈՒԹԵԱՆՆ
ՕՐՀՆԵՑԻՔ։
ՀԱՒԱՏՔԵՑԻՔ
ՔՐԻՍՏՈՍԱՅՍԱՐ
ՔՐԻՍՏՈՍԱՓԱՌ
ՈՂՈՐՄԵՑԵԱՒ ՕՐ
ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՑԵՑՔ։
ՄԻԱՒԹԻՒՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԱՀԱՄՈՒՐ
ՈՒՆԱՅ ՄՐԽԻԹԱՐԻՆ։

657

ասէ Քրիստոս ։
Եւ ասացեալ զայս
ցնծացեալ ի Հոգւոյն
Սրբոյ ասէ ։ Խոստովանիմ
քեզ Տէր երկնի եւ
երկրի զի զայս ամենայն
թագուցեր յիմաստնոց
եւ յուսումնասիրաց
եւ յայտնեցեր զայն
մանկանց ։ Այո Հայր
զի այսպէս հաճոյ
եղեւ առաջի քո ։
Ամենայնի ինձ
յիմաց եղեւ յԱհաբայ
Հօրէ եւ ես զնոյն
ամենայն տուի
նոցա ։ Եւ ոչ ոք
գիտէ զՈրդին
բայց միայն Հայր
եւ ոչ ոք գիտէ
զՀայր բայց միայն
Որդի եւ որում
կամիցի Որդի
յայտնել ։ Եւ դարձեալ
առ աշակերտսն
ասէ ։ Երանի
աչաց որ տեսանեն
զոր դուք տեսանէք
զի ասեմ ձեզ
զի բազումք
մարգարէք եւ
արդարք կամեցան
տեսանել զոր
դուք տեսանէք
եւ ոչ տեսին
եւ լսել զոր
դուք լսէք եւ
ոչ լուան ։
Եւ ահա
առաքեալ
մի ոմն
օրինաց
ուսուցիչ
փորձէր
զնա եւ
ասէ ։ Վարդապետ
զի արարեալ
կեցից զանձն
իմ յաւիտենից
յաւիտեան ։
Եւ նա
ասէ ցնա ։
Զի գրեալ
է յօրինաց
զի ոչ
սպանցես
զի ոչ
շնասցես
զի ոչ
գողասցես
զի ոչ
սուտ
վկայեսցես
զի ոչ
պատուեսցես
զհայր քո
եւ զմայր
քո ։ Եւ
ասէ ցնա
ուսուցիչն
ամենայնս
զայս
պահեցի
յանձնէ
իմմէ
ի մանկութենէ
իմմէ ։
Եւ
լուեալ
զայս
Յիսուս
ասէ ցնա ։
Մի
եւս
մի
ինչ
պակասէ
քեզ ։
Ամենայն
զոր
ունիս
վաճառեա
եւ
տուր
աղքատաց
եւ
ունիցիս
գանձ
յերկինս
եւ
եկ
հետեւեա
ինձ
եւ
առեալ
զխաչ
քո
երթ
զհետ
իմ ։
Եւ
լուեալ
զայս
երիտասարդն
տրտմեցաւ
եւ
գնաց
տրտում
զի
ունէր
ստացուածս
բազումս ։
Եւ
Յիսուս
ասէ
աշակերտացն
իւրոց ։
Ամէն
ասեմ
ձեզ
զի
դժուարաւ
մտցէ
հարուստ
յարքայութիւն
երկնից ։
Եւ
դարձեալ
ասեմ
ձեզ
զի
դիւրագոյն
է
ուղտի
երթալ
ընդ
ծակ
ասեղան
քան
հարստի
մտանել
յարքայութիւն
երկնից ։
Եւ
լուեալ
աշակերտացն
զայս
զարհուրեցան
յոյժ
եւ
ասեն
ցնա ։
Ո՞վ
կարէ
ապրել ։
Եւ
նայեցեալ
Յիսուս
ասէ
ցնոսա ։
Ընդ
մարդկան
անհնար
է
այս
բայց
ընդ
Աստուծոյ
ամենայն
հնար
է ։
Եւ
ասէ
Պետրոս
ցնա ։
Ահա
մեք
ամենայն
թողաք
զամենայն
եւ
հետեւեցաք
քեզ ։
Ի
նոյն
ժամ
ասէ
Յիսուս ։
Ամէն
ասեմ
ձեզ
զի
դուք
որ
հետեւեցարուք
ինձ
յաշխարհին
յորժամ
նստցի
Որդի
մարդոյ
յաթոռ
փառաց
իւրոց
նստցիք
եւ
դուք
յաթոռս
տասն
եւ
երկուս
դատել
զերկոտասան
ցեղս
Իսրայէլի ։
Եւ
ամենայն
որ
թողուցու
տուն
կամ
եղբարս
կամ
քոյրս
կամ
հայր
կամ
մայր
կամ
կին
կամ
որդիս
կամ
արտս
վասն
անուանն
իմոյ
հարիւրապատիկ
առցէ
եւ
զկեանս
յաւիտենից
ժառանգեսցէ ։
Բայց
բազումք
եղիցին
առաջինք
յետինք
եւ
յետինք
առաջինք ։
Նման
է
արքայութիւն
երկնից
մարդոյ
տանուտեր
որ
ելանէ
առաւօտ
կանխաւ
վարձել
բանուորս
յայգի
իւր ։
Եւ
համաձայնեալ
ընդ
բանուորսն
վասն
դահեկանի
մի
յաւր
առաքեաց
զնոսա
յայգի
իւր ։
Եւ
ելեալ
յերրորդ
ժամ
տեսանէ
այլս
կայս
յարհաւանդի
պարապս
եւ
ասէ
ցնոսա ։
Երթայք
եւ
դուք
յայգի
իմ
եւ
զոր
ինչ
արժան
իցէ
տաց
ձեզ ։
Եւ
նոքա
գնացին ։
Դարձեալ
ելեալ
յվեցերորդ
եւ
յիններորդ
ժամ
արար
նոյնպէս ։
Իսկ
յերկոտասաներորդ
ժամ
ելեալ
գտանէ
այլս
կայս
եւ
ասէ
ցնոսա ։
Ընդէ՞ր
կայք
աստ
ամենայն
աւր
պարապ ։
Ասեն
ցնա ։
Զի
մեզ
ոչ
վարձեաց
մարդ ։
Ասէ
ցնոսա ։
Երթայք
եւ
դուք
յայգի
իմ
եւ
զոր
ինչ
արժան
իցէ
տաց
ձեզ ։
Իսկ
յերեկոյ
եղեալ
ասէ
տանուտէրն
գործակալի
իւրում ։
Կոչեա
զբանուորսն
եւ
տուր
նոցա
զվարձս
նոցա
սկսեալ
յետինսն
մինչեւ
յառաջինսն ։
Եւ
եկեալ
որ
յերկոտասաներորդ
ժամուն
առին
մի
մի
դահեկան ։
Եւ
եկեալ
առաջինքն
կարծեցին
թէ
աւելի
առցեն
եւ
առին
նոքա
մի
մի
դահեկան ։
Եւ
առեալ
զդահեկանն
տրտնջէին
ընդ
տանուտերն
եւ
ասեն ։
Զի
յետինքս
մի
ժամ
արարին
եւ
հաւասար
արարեր
զնոսա
մեզ
որ
կրեցաք
զբեռն
աւուրն
եւ
զջերմն ։
Եւ
նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ
ցմի
ոմն
ի
նոցանէ ։
Ո՛վ
բարեկամ
ոչ
զրկեցից
զքեզ ։
Ոչ
վասն
դահեկանի
մի
ընկալար
զվարձս
քո ։
Ոչ
ինչ
է
քո
զոր
ինչ
ունիս
առ
եւ
գնա ։
Կամիմ
եւ
զայսոցիկ
յետինսդ
տալ
իբրեւ
զքեզ ։
Ոչ
ինչ
է
ինձ
զոր
ինչ
կամիմ
առնել
ընդ
ստացուածս
իմ ։
Եթէ
չարաչար
է
աչք
քո
զի
ես
բարի
եմ ։
Նոյնպէս
եղիցին
առաջինք
յետինք
եւ
յետինք
առաջինք ։
Զի
բազումք
են
կոչեցեալք
եւ
սակաւք
ընտրեալք ։
Եւ
ելանէ
Յիսուս
յերուսաղէմ
եւ
առեալ
զերկոտասան
աշակերտսն
առանձինս
ճանապարհին
ասէ
ցնոսա ։
Ահա
ելանեմք
յերուսաղէմ
եւ
Որդի
մարդոյ
մատնեսցի
քահանայապետացն
եւ
դպրացն
եւ
դատապարտեսցեն
զնա
մահու
եւ
մատնեսցեն
զնա
հեթանոսաց
ծաղր
առնել
եւ
խաչել
եւ
զերրորդ
աւուր
յարիցէ ։
Եւ
մերձենայ
առ
նա
մայր
որդւոցն
Զեբեդեայ
ընդ
որդիսն
իւր
երկիր
պագանէ
եւ
խնդրէ
ինչ
ի
նմանէ ։
Եւ
ասէ
ցնա
Յիսուս ։
Զի՞ն
կամիս ։
Ասէ
ցնա ։
Ասա
զի
նստցին
երկու
որդիք
իմ
սոքա
մի
յաջմէ
քումմէ
եւ
մի
ձախմէ
քումմէ
յարքայութեան
քում ։
Պատասխանի
ետ
Յիսուս
եւ
ասէ ։
Ոչ
գիտէք
զինչ
խնդրէք ։
Կարէք
արբուցանել
զբաժակն
զոր
ես
պատրաստեալ
եմ
արբուցանել ։
Ասեն
ցնա ։
Կարեմք ։
Ասէ
ցնոսա ։
Զբաժակն
իմ
արբուցանիցէք
եւ
զմկրտութիւնն
զոր
ես
մկրտիմ
մկրտեսջիք ։
Բայց
նստիլ
յաջմէ
իմմէ
եւ
յձախմէ
իմմէ
ոչ
է
իմ
տալ
այլ
որոց
պատրաստեալ
է
հաւր
իմոյ ։
Եւ
լուեալ
տասնից
զայս
բարկացան
ընդ
երկուս
եղբարսն ։
Եւ
Յիսուս
կոչեալ
զնոսա
ասէ ։
Գիտէք
զի
իշխանքն
ազգաց
տիրեն
նոցա
եւ
մեծքն
իշխեն
նոցա ։
Այլ
ոչ
այդպէս
եղիցի
ի
ձեզ ։
Այլ
որ
կամիցի
ի
ձեզ
մեծ
լինել
եղիցի
ձեզ
սպասաւոր ։
Եւ
որ
կամիցի
ի
ձեզ
առաջին
լինել
եղիցի
ձեզ
ծառայ ։
Որպէս
եւ
Որդի
մարդոյ
ոչ
եկն
սպասաւորել
այլ
սպասաւորել
եւ
տալ
զանձն
իւր
փրկանս
վասն
բազմաց ։
Եւ
ելանելոյ
նոցա
ի
Յերիքովն
հետեւեցաւ
նմա
բազում
ժողովուրդ ։
Եւ
ահա
երկու
կոյրք
նստեալք
առ
ճանապարհաւ
լուեալ
զի
Յիսուս
անցանէ
աղաղակեցին
եւ
ասեն ։
Ողորմեա
մեզ
Տէր
Որդի
Դաւթի ։
Եւ
ժողովուրդն
սաստէին
նոցա
զի
լռեսցեն ։
Նոքա
աւելի
աղաղակէին
եւ
ասեն ։
Ողորմեա
մեզ
Տէր
Որդի
Դաւթի ։
Եւ
կացեալ
Յիսուս
կոչեաց
զնոսա
եւ
ասէ ։
Զի՞նչ
կամիք
արարից
ձեզ ։
Ասեն
ցնա ։
Տէր
զի
բացցին
աչք
մեր ։
Եւ
գթացեալ
Յիսուս
մատեաւ
ետ
ձեռն
իւր
ի
վերայ
աչաց
նոցա
եւ
ի
նոյն
ժամ
տեսին
աչք
նոցա
եւ
հետեւեցան
նմա ։
Եւ
մերձեցեալ
ի
Յերուսաղէմ
եւ
եկեալ
ի
Բեթփագէ
առ
լերինն
Ձիթենեաց
յղեաց
Յիսուս
երկուս
աշակերտս
իւր
եւ
ասէ
ցնոսա ։
Երթայք
ի
գեղն
որ
առաջի
ձեր
է
եւ
անդէն
գտանիցէք
էշ
կապեալ
եւ
զհամր
նորա
ընդ
նմա ։
Արձակեցէք
եւ
բերէք
ինձ ։
Եւ
եթէ
ոք
ինչ
ասիցէ
ձեզ
ասասջիք
զի
Տէր
զսոսա
պիտոյ
է ։
Եւ
անդէն
արձակեսցէ
զնոսա ։
Եւ
այս
ամենայն
եղեւ
զի
լցցի
բանն
որ
ասացեալ
է
մարգարէին
որ
ասէ ։
Ասացէք
դստերն
Սիովնի ։
Ահա
թագաւորն
քո
գայ
քեզ
հեզ
նստեալ
յէշ
եւ
յորդւոյ
ընտանեաց
լծոյ ։
Եւ
գնացեալ
աշակերտքն
եւ
արարին
որպէս
հրամայեաց
նոցա
Յիսուս ։
Եւ
բերին
զէշն
եւ
զհամրն
եւ
եդին
զհանդերձս
իւրեանց
ի
վերայ
նոցա
եւ
նստոյց
զնա ։
Եւ
բազում
ժողովուրդ
տարածին
զհանդերձս
իւրեանց
ի
ճանապարհի
եւ
այլք
կտրէին
զոստս
ծառոց
եւ
տարածանէին
ի
ճանապարհի ։
Եւ
ժողովուրդքն
որ
գնային
առաջի
նորա
եւ
որ
հետեւէին
աղաղակէին
եւ
ասեն ։
Օսանա
Որդի
Դաւթի ։
Օրհնեալ
որ
գայ
յանուն
Տեառն ։
Օսանա
յբարձունս ։
Եւ
մտեալ
նորա
յերուսաղէմ
եղեւ
շարժումն
ամենայն
քաղաքի
եւ
ասէին ։
Ո՞վ
է
սա ։
Եւ
ասէին
ժողովուրդքն ։
Սա
է
Յիսուս
մարգարէն
յՆազարեթ
Գալիլեացւոց ։
Եւ
մտեալ
Յիսուս
յեկեղեցի
Աստուծոյ
հանեալ
զամենեսեան
որ
վաճառէին
եւ
գնէին
յեկեղեցւոջ
եւ
զսեղանս
դրամակերտացն
եւ
զաթոռս
վաճառականացն
կործանեաց ։
Եւ
ասէ
ցնոսա ։
Գրեալ
է
տունն
իմ
տուն
աղօթից
կոչեսցի
եւ
դուք
արարէք
զնա
քարայր
աւազակաց ։
Եւ
մատեան
առ
նա
կոյրք
եւ
կաղք
յեկեղեցւոջ
եւ
բժշկեաց
զնոսա ։
Եւ
տեսեալ
քահանայապետացն
եւ
դպրացն
զսքանչելիսն
զոր
արար
եւ
զմանկունսն
աղաղակեալս
յեկեղեցւոջ
եւ
ասելս ։
Օսանա
Որդի
Դաւթի ։
Բարկացան
յոյժ
եւ
ասեն
ցնա ։
Լսես
զինչ
սոքա
ասեն ։
Ասէ
ցնոսա
Յիսուս ։
Այո ։
Ոչ
ընթերցարուք
զի
ի
բերանոյ
մանկանց
եւ
ծծկերաց
կատարեցեր
գովեստ ։
Եւ
թողեալ
զնոսա
եւ
ելեալ
արտաքս
ի
քաղաքէն
ի
Բեթանիա
եւ
անդ
հանգեաւ ։
Եւ
առաւօտ
կանխաւ
դառնալ
ի
քաղաքն
եղեւ
նմա
քաղց ։
Եւ
տեսեալ
զթզենի
մի
ի
ճանապարհի
եկն
առ
նա
եւ
ոչ
գտանէ
ինչ
ի
նմա
բայց
միայն
տերեւս
եւ
ասէ
ցնա ։
Ոչ
ելցէ
ի
քէն
պտուղ
յաւիտեան ։
Եւ
ի
նոյն
ժամ
չորացաւ
թզենին ։
Եւ
տեսեալ
աշակերտացն
զայս
զարհուրեցան
եւ
ասեն ։
Զի՞նչ
եղեւ
թզենին
ի
նոյն
ժամ
չորացաւ ։
Պատասխանի
ետ
Յիսուս
եւ
ասէ
ցնոսա ։
Ամէն
ասեմ
ձեզ
եթէ
ունիցիք
հաւատս
եւ
մի
տարակուսիցիք
ոչ
միայն
զթզենին
արասջիք
այլ
եթէ
եւ
լերինդ
ասասջիք
զի
վերացիր
եւ
արկանիցիս
ի
ծովն
եղիցի ։
Եւ
զամենայն
զոր
ինչ
խնդրիցէք
յաղօթս
հաւատով
առնուցուք ։
Եւ
եկեալ
նորա
յեկեղեցի
մատեան
առ
նա
ի
ժամ
ուսուցանելոյ
նորա
քահանայապետքն
եւ
երէցքն
ժողովրդեան
եւ
ասեն ։
Ո՞վ
իշխանութեամբ
զայս
առնես
եւ
ո՞վ
ետ
քեզ
զիշխանութիւնս
զայս ։
Պատասխանի
ետ
Յիսուս
եւ
ասէ
ցնոսա ։
Հարցից
եւ
ես
զձեզ
մի
բան
զոր
եթէ
ասիցէք
ինձ
ասասցուք
եւ
ես
ձեզ
իշխանութեամբ
զայս
առնեմ
զոր
առնեմ ։
Մկրտութիւնն
Յովհաննու
յո՞ր
էր
աղբեւրէ
էր
եւ
յերկնից
էր
եւ
յայնոսիկ
խորհեցան
ընդ
միմեանս
եւ
ասեն ։
Եթէ
ասիցուք
յերկնից
էր
ասիցէ
ցմեզ ։
Ընդէ՞ր
ոչ
հաւատացարուք
նմա ։
Եթէ
ասիցուք
յաղբեւրէ
էր
երկնչեմք
զժողովրդենէն
զի
ամենեքեան
զՅովհաննէս
իբրեւ
զմարգարէ
ունին ։
Եւ
պատասխանի
ետուն
Յիսուսի
եւ
ասեն ։
Ոչ
գիտեմք ։
Ասէ
եւ
նա
ցնոսա ։
Ոչ
եւ
ես
ասեմ
ձեզ
իշխանութեամբ
զայս
առնեմ
զոր
առնեմ ։
Զի՞նչ
կարծիք
ձեզ
թուի ։
Մարդոյ
ոմանց
էին
երկու
որդիք ։
Եւ
մերձեցեալ
առ
առաջինն
ասէ ։
Որդեակ
երթ
այսաւր
գործեա
յայգւոջ
իմում ։
Նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ ։
Ոչ
կամիմ ։
Եւ
յետոյ
ապաշխարեալ
գնաց ։
Եւ
մերձեցեալ
առ
երկրորդն
ասէ
նոյնպէս ։
Նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ ։
Գնամ
տէր ։
Եւ
ոչ
գնաց ։
Ո՞ր
յերկոցունց
արար
զկամս
հաւր ։
Ասեն
ցնա ։
Առաջինն ։
Ասէ
ցնոսա
Յիսուս ։
Ամէն
ասեմ
ձեզ
զի
մաքսաւորք
եւ
պոռնիկք
առաջանան
ձեզ
յարքայութիւն
Աստուծոյ ։
Զի
եկն
Յովհաննէս
առ
ձեզ
ճանապարհ
արդարութեան
եւ
ոչ
հաւատացարուք
նմա ։
Եւ
մաքսաւորք
եւ
պոռնիկք
հաւատացին
նմա ։
Եւ
դուք
տեսեալ
ոչ
ապաշխարեցարուք
յետոյ
հաւատալ
նմա ։
Լուարուք
այլ
առակ
մի ։
Մարդ
մի
էր
տանուտէր
որ
տնկեաց
այգի
եւ
պատուար
արար
շուրջանակի
նորա
եւ
փորեաց
ի
նմա
հնձան
եւ
շինեաց
աշտարակ
եւ
մշակեցոյց
զնա
երկրագործաց
եւ
գնաց
յաշխարհ
հեռի ։
Եւ
մերձեցեալ
ժամանակ
պտղոյ
առաքեաց
զծառայս
իւր
առ
երկրագործսն
առնուլ
զպտուղ
այգւոյն ։
Եւ
երկրագործքն
առեալ
զծառայսն
զոմանս
ծեծեցին
եւ
զոմանս
սպանին
եւ
զոմանս
քարկոծեցին ։
Դարձեալ
առաքեաց
այլ
ծառայս
բազումս
քան
զառաջինսն
եւ
արարին
նոցա
նոյնպէս ։
Յետոյ
առաքեաց
առ
նոսա
զորդի
իւր
ասելով ։
Զի
ամաչեսցեն
յորդւոյ
իմմէ ։
Իսկ
երկրագործքն
տեսեալ
զորդին
ասեն
ընդ
միմեանս ։
Սա
է
ժառանգն ։
Եկայք
սպանցուք
զնա
եւ
տիրեսցուք
ժառանգութեանն ։
Եւ
առեալ
զնա
հանին
արտաքս
ի
խաղողոյն
եւ
սպանին ։
Արդ
յորժամ
եկեսցէ
տէր
խաղողոյն
զի՞նչ
արասցէ
երկրագործացն
այնոցիկ ։
Ասեն
ցնա ։
Զչարսն
չարութեամբ
կորուսցէ
զնոսա
եւ
զայգին
տացէ
այլ
երկրագործաց
որ
հատուսցեն
նմա
զպտուղսն
ժամանակաց
իւրեանց ։
Ասէ
ցնոսա
Յիսուս ։
Ոչ
երբէք
ընթերցարուք
ի
գրոց ։
Զի
զոր
անարգեցին
շինողքն
նա
եղեւ
գլուխ
անկեան ։
Յաստուծոյ
եղեւ
այս
եւ
է
հրաշալի
առ
աչս
մեր ։
Վասն
որոյ
ասեմ
ձեզ
զի
առցէ
ի
ձէնջ
զարքայութիւն
Աստուծոյ
եւ
տացի
ազգի
որ
առնիցէ
զպտուղս
նորա ։
Եւ
որ
անկցի
ի
քար
այդ
խորտակեսցի ։
Եւ
յորոյ
վերայ
անկցի
հարցէ
զնա ։
Եւ
լուեալ
քահանայապետացն
եւ
փարիսեցւոցն
զառակսն
զայս
գիտացին
եթէ
ցնոսա
ասէ ։
Եւ
խնդրէին
զնա
կալուլ
եւ
երկնչէին
զժողովրդենէն
զի
իբրեւ
զմարգարէ
զնա
ունէին ։
Եւ
պատասխանի
ետ
Յիսուս
եւ
դարձեալ
ասէ
ցնոսա
առակս
ասելով ։
Նման
է
արքայութիւն
երկնից
մարդոյ
թագաւորի
որ
արար
հարսանիս
որդւոյ
իւրոյ ։
Եւ
առաքեաց
զծառայս
իւր
կոչել
զհրաւիրեալսն
հարսանեացն
եւ
ոչ
կամեցան
գալ ։
Դարձեալ
առաքեաց
այլ
ծառայս
ասելով ։
Ասացէք
հրաւիրելոցն ։
Ահա
զճաշիս
պատրաստեցի
եզինք
իմ
եւ
զկերակուրս
զկերեալսն
եւ
զամենայն
պատրաստեալսն
եւ
եկայք
ի
հարսանիս ։
Եւ
նոքա
ոչ
ինչ
հոգացին
այլ
գնացին
մին
յարտ
իւր
եւ
մին
ի
վաճառանոցն
իւր ։
Իսկ
մնացեալքն
բռնացան
ի
ծառայսն
եւ
նախատեալ
սպանին ։
Եւ
լուեալ
թագաւորին
բարկացաւ
եւ
առաքեալ
զզօրս
իւր
սպան
զսպանողսն
զայնոսիկ
եւ
զքաղաքն
նոցա
հրձգեաց ։
Ապա
ասէ
ցծառայսն
իւր ։
Հարսանիքն
պատրաստ
է
եւ
հրաւիրեալքն
ոչ
եղեն
արժանի ։
Արդ
երթայք
ի
ճանապարհս
ելից
եւ
զամենեսեան
զորս
գտանիցէք
կոչեցէք
ի
հարսանիսն ։
Եւ
ելեալ
ծառայքն
ի
ճանապարհս
ժողովեցին
զամենեսեան
զորս
գտին
զչարս
եւ
զբարիս
եւ
լցաւ
հարսանիքն
հրաւիրելովք ։
Եւ
մտեալ
թագաւորն
տեսանէ
անդ
մարդ
մի
ոչ
հագեալ
զհանդերձ
հարսանեաց
եւ
ասէ
ցնա ։
Ընկեր
զի՞նչպէս
մտեր
աստ
ոչ
հագեալ
զհանդերձ
հարսանեաց ։
Նա
ոչ
ինչ
պատասխանի
ետ ։
Ապա
ասէ
թագաւորն
սպասաւորացն ։
Կապեցէք
զոտս
եւ
զձեռս
նորա
եւ
տարէք
արկէք
ի
խաւարն
արտաքինն ։
Անդ
եղիցի
լալ
եւ
կրճտել
ատամանց ։
Զի
բազումք
են
կոչեցեալք
եւ
սակաւք
ընտրեալք ։
Ապա
գնացեալ
փարիսեցիքն
խորհեցան
զի
զիարդ
որսասցեն
զնա
ի
խօսից ։
Եւ
առաքեցին
առ
նա
զաշակերտս
իւրեանց
եւ
զՀերովդեանսն
ասելով ։
Վարդապետ
գիտեմք
զի
ճշմարիտ
ես
եւ
զճանապարհ
Աստուծոյ
ճշմարտութեամբ
ուսուցանես
եւ
ոչ
հոգաս
վասն
ոչ
ումեք
զի
ոչ
նայիս
ի
դէմս
մարդկան ։
Ասա
մեզ
արդ
զի
զիարդ
կարծիս
թուի ։
Արժան
է
հարկս
տալ
կայսեր
թէ
ոչ ։
Եւ
գիտացեալ
Յիսուս
զչարութիւն
նոցա
ասէ ։
Զի՞
փորձէք
զիս
կեղծաւորք ։
Ցուցէք
ինձ
զդահեկանն
զհարկին ։
Եւ
նոքա
մատուցին
նմա ։
Եւ
ասէ
ցնոսա ։
Զի՞նչ
է
պատկեր
սա
եւ
գրութիւն ։
Ասեն
ցնա ։
Կայսերն ։
Ասէ
ցնոսա ։
Արդ
տուք
զկայսերն
կայսեր
եւ
զԱստուծոյ
Աստուծոյ ։
Եւ
լուեալ
զայս
զարհուրեցան
եւ
թողեալ
զնա
գնացին ։
Յաւուրն
յայնմիկ
մերձեցան
առ
նա
Սադուկեցիքն
որ
ասեն
զի
չիք
յարութիւն
եւ
հարցանէին
զնա
ասելով ։
Վարդապետ
Մովսէս
ասաց
եթէ
ոք
մեռանիցի
եւ
զաւակ
չիցէ
առցէ
եղբայր
նորա
զկին
նորա
եւ
յարուսցէ
զսերմն
եղբաւր
իւրոյ ։
Եւ
էին
մեզ
եղբարք
եւթն ։
Եւ
առեալ
զկին
առաջինն
մեռաւ
եւ
զաւակ
չունելով
թողոյց
զկինն
եղբաւր
իւրում ։
Նոյնպէս
եւ
երկրորդն
եւ
երրորդն
մինչեւ
ցեւթներորդն ։
Եւ
յետ
ամենեցուն
մեռաւ
եւ
կինն ։
Արդ
յարութեան
ժամանակի
որոյ
ի
նոցանէ
եղիցի
կին ։
Զի
եւթնեքեան
ունէին
զնա ։
Պատասխանի
ետ
Յիսուս
եւ
ասէ
ցնոսա ։
Մոլորեալ
էք
ոչ
գիտելով
զգրսն
եւ
զզօրութիւն
Աստուծոյ ։
Զի
յարութեան
ժամանակի
ոչ
կնանան
եւ
ոչ
կանայք
առնուն
այլ
իբրեւ
զհրեշտակս
Աստուծոյ
յերկինս
են ։
Իսկ
զյարութենէ
մեռելոց
ոչ
ընթերցարուք
զոր
ասացեալ
է
ձեզ
յԱստուծոյ
որ
ասէ ։
Ես
եմ
Աստուած
Աբրահամու
եւ
Աստուած
Իսահակայ
եւ
Աստուած
Յակոբայ ։
Ոչ
է
Աստուած
մեռելոց
այլ
կենդանեաց ։
Եւ
լուեալ
ամբոխին
զայս
զարհուրեցան
ի
վարդապետութեան
նորա ։
Եւ
լուեալ
փարիսեցիքն
զի
լռեցոյց
զՍադուկեցիսն
ժողովեցան
ընդ
միմեանս ։
Եւ
հարցանէր
մի
ոմն
ի
նոցանէ
օրինաց
ուսուցիչ
փորձէր
զնա
եւ
ասէ ։
Վարդապետ
զի
արարեալ
կեցից
զանձն
իմ
յաւիտենից
յաւիտեան ։
Եւ
նա
ասէ
ցնա ։
Զի
գրեալ
է
յօրինաց
զի
ոչ
սպանցես
զի
ոչ
շնասցես
զի
ոչ
գողասցես
զի
ոչ
սուտ
վկայեսցես
զի
ոչ
պատուեսցես
զհայր
քո
եւ
զմայր
քո ։
Եւ
ասէ
ցնա
ուսուցիչն
ամենայնս
զայս
պահեցի
յանձնէ
իմմէ
ի
մանկութենէ
իմմէ ։
Եւ
լուեալ
զայս
Յիսուս
ասէ
ցնա ։
Մի
եւս
մի
ինչ
պակասէ
քեզ ։
Ամենայն
զոր
ունիս
վաճառեա
եւ
տուր
աղքատաց
եւ
ունիցիս
գանձ
յերկինս
եւ
եկ
հետեւեա
ինձ
եւ
առեալ
զխաչ
քո
երթ
զհետ
իմ ։
Եւ
լուեալ
զայս
երիտասարդն
տրտմեցաւ
եւ
գնաց
տրտում
զի
ունէր
ստացուածս
բազումս ։
Եւ
Յիսուս
ասէ
աշակերտացն
իւրոց ։
Ամէն
ասեմ
ձեզ
զի
դժուարաւ
մտցէ
հարուստ
յարքայութիւն
երկնից ։
Եւ
դարձեալ
ասեմ
ձեզ
զի
դիւրագոյն
է
ուղտի
երթալ
ընդ
ծակ
ասեղան
քան
հարստի
մտանել
յարքայութիւն
երկնից ։
Եւ
լուեալ
աշակերտացն
զայս
զարհուրեցան
յոյժ
եւ
ասեն
ցնա ։
Ո՞վ
կարէ
ապրել ։
Եւ
նայեցեալ
Յիսուս
ասէ
ցնոսա ։
Ընդ
մարդկան
անհնար
է
այս
բայց
ընդ
Աստուծոյ
ամենայն
հնար
է ։
Եւ
ասէ
Պետրոս
ցնա ։
Ահա
մեք
ամենայն
թողաք
զամենայն
եւ
հետեւեցաք
քեզ ։
Ի
նոյն
ժամ
ասէ
Յիսուս ։
Ամէն
ասեմ
ձեզ
զի
դուք
որ
հետեւեցարուք
ինձ
յաշխարհին
յորժամ
նստցի
Որդի
մարդոյ
յաթոռ
փառաց
իւրոց
նստցիք
եւ
դուք
յաթոռս
տասն
եւ
երկուս
դատել
զերկոտասան
ցեղս
Իսրայէլի ։
Եւ
ամենայն
որ
թողուցու
տուն
կամ
եղբարս
կամ
քոյրս
կամ
հայր
կամ
մայր
կամ
կին
կամ
որդիս
կամ
արտս
վասն
անուանն
իմոյ
հարիւրապատիկ
առցէ
եւ
զկեանս
յաւիտենից
ժառանգեսցէ ։
Բայց
բազումք
եղիցին
առաջինք
յետինք
եւ
յետինք
առաջինք ։
Նման
է
արքայութիւն
երկնից
մարդոյ
տանուտեր
որ
ելանէ
առաւօտ
կանխաւ
վարձել
բանուորս
յայգի
իւր ։
Եւ
համաձայնեալ
ընդ
բանուորսն
վասն
դահեկանի
մի
յաւր
առաքեաց
զնոսա
յայգի
իւր ։
Եւ
ելեալ
յերրորդ
ժամ
տեսանէ
այլս
կայս
յարհաւանդի
պարապս
եւ
ասէ
ցնոսա ։
Երթայք
եւ
դուք
յայգի
իմ
եւ
զոր
ինչ
արժան
իցէ
տաց
ձեզ ։
Եւ
նոքա
գնացին ։
Դարձեալ
ելեալ
յվեցերորդ
եւ
յիններորդ
ժամ
արար
նոյնպէս ։
Իսկ
յերկոտասաներորդ
ժամ
ելեալ
գտանէ
այլս
կայս
եւ
ասէ
ցնոսա ։
Ընդէ՞ր
կայք
աստ
ամենայն
աւր
պարապ ։
Ասեն
ցնա ։
Զի
մեզ
ոչ
վարձեաց
մարդ ։
Ասէ
ցնոսա ։
Երթայք
եւ
դուք
յայգի
իմ
եւ
զոր
ինչ
արժան
իցէ
տաց
ձեզ ։
Իսկ
յերեկոյ
եղեալ
ասէ
տանուտէրն
գործակալի
իւրում ։
Կոչեա
զբանուորսն
եւ
տուր
նոցա
զվարձս
նոցա
սկսեալ
յետինսն
մինչեւ
յառաջինսն ։
Եւ
եկեալ
որ
յերկոտասաներորդ
ժամուն
առին
մի
մի
դահեկան ։
Եւ
եկեալ
առաջինքն
կարծեցին
թէ
աւելի
առցեն
եւ
առին
նոքա
մի
մի
դահեկան ։
Եւ
առեալ
զդահեկանն
տրտնջէին
ընդ
տանուտերն
եւ
ասեն ։
Զի
յետինքս
մի
ժամ
արարին
եւ
հաւասար
արարեր
զնոսա
մեզ
որ
կրեցաք
զբեռն
աւուրն
եւ
զջերմն ։
Եւ
նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ
ցմի
ոմն
ի
նոցանէ ։
Ո՛վ
բարեկամ
ոչ
զրկեցից
զքեզ ։
Ոչ
վասն
դահեկանի
մի
ընկալար
զվարձս
քո ։
Ոչ
ինչ
է
քո
զոր
ինչ
ունիս
առ
եւ
գնա ։
Կամիմ
եւ
զայսոցիկ
յետինսդ
տալ
իբրեւ
զքեզ ։
Ոչ
ինչ
է
ինձ
զոր
ինչ
կամիմ
առնել
ընդ
ստացուածս
իմ ։
Եթէ
չարաչար
է
աչք
քո
զի
ես
բարի
եմ ։
Նոյնպէս
եղիցին
առաջինք
յետինք
եւ
յետինք
առաջինք ։
Զի
բազումք
են
կոչեցեալք
եւ
սակաւք
ընտրեալք ։
Եւ
ելանէ
Յիսուս
յերուսաղէմ
եւ
առեալ
զերկոտասան
աշակերտսն
առանձինս
ճանապարհին
ասէ
ցնոսա ։
Ահա
ելանեմք
յերուսաղէմ
եւ
Որդի
մարդոյ
մատնեսցի
քահանայապետացն
եւ
դպրացն
եւ
դատապարտեսցեն
զնա
մահու
եւ
մատնեսցեն
զնա
հեթանոսաց
ծաղր
առնել
եւ
խաչել
եւ
զերրորդ
աւուր
յարիցէ ։
Եւ
մերձենայ
առ
նա
մայր
որդւոցն
Զեբեդեայ
ընդ
որդիսն
իւր
երկիր
պագանէ
եւ
խնդրէ
ինչ
ի
նմանէ ։
Եւ
ասէ
ցնա
Յիսուս ։
Զի՞ն
կամիս ։
Ասէ
ցնա ։
Ասա
զի
նստցին
երկու
որդիք
իմ
սոքա
մի
յաջմէ
քումմէ
եւ
մի
ձախմէ
քումմէ
յարքայութեան
քում ։
Պատասխանի
ետ
Յիսուս
եւ
ասէ ։
Ոչ
գիտէք
զինչ
խնդրէք ։
Կարէք
արբուցանել
զբաժակն
զոր
ես
պատրաստեալ
եմ
արբուցանել ։
Ասեն
ցնա ։
Կարեմք ։
Ասէ
ցնոսա ։
Զբաժակն
իմ
արբուցանիցէք
եւ
զմկրտութիւնն
զոր
ես
մկրտիմ
մկրտեսջիք ։
Բայց
նստիլ
յաջմէ
իմմէ
եւ
յձախմէ
իմմէ
ոչ
է
իմ
տալ
այլ
որոց
պատրաստեալ
է
հաւր
իմոյ ։
Եւ
լուեալ
տասնից
զայս
բարկացան
ընդ
երկուս
եղբարսն ։
Եւ
Յիսուս
կոչեալ
զնոսա
ասէ ։
Գիտէք
զի
իշխանքն
ազգաց
տիրեն
նոցա
եւ
մեծքն
իշխեն
նոցա ։
Այլ
ոչ
այդպէս
եղիցի
ի
ձեզ ։
Այլ
որ
կամիցի
ի
ձեզ
մեծ
լինել
եղիցի
ձեզ
սպասաւոր ։
Եւ
որ
կամիցի
ի
ձեզ
առաջին
լինել
եղիցի
ձեզ
ծառայ ։
Որպէս
եւ
Որդի
մարդոյ
ոչ
եկն
սպասաւորել
այլ
սպասաւորել
եւ
տալ
զանձն
իւր
փրկանս
վասն
բազմաց ։
Եւ
ելանելոյ
նոցա
ի
Յերիքովն
հետեւեցաւ
նմա
բազում
ժողովուրդ ։
Եւ
ահա
երկու
կոյրք
նստեալք
առ
ճանապարհաւ
լուեալ
զի
Յիսուս
անցանէ
աղաղակեցին
եւ
ասեն ։
Ողորմեա
մեզ
Տէր
Որդի
Դաւթի ։
Եւ
ժողովուրդքն
սաստէին
նոցա
զի
լռեսցեն ։
Նոքա
աւելի
աղաղակէին
եւ
ասեն ։
Ողորմեա
մեզ
Տէր
Որդի
Դաւթի ։
Եւ
կացեալ

ԵԼՈՒԱԾՈՑԻՆ Ե
ԼՈՒՍԱԺԱՄԻՆ Ե
ՅԱՐՔ ԵՒԼՈՑԵ ,
ՈՐԱՅԵՒՍ Վ-
ՈՒՂՂԵՑԱՒ Ք :
ՈՐԱՅՔ ՅԻ Շ
ԿԱՆԱՅԻՆՀԱՒԱՏ Ա
ՓԱՅԼԱԿԱՆՔՈ Ե
ՀԱՐՒՑՈՑՅՈՒՆ :
ԵՒՔԱՅՑ ԿԱՀԱ-
ՈՒՄԱ-ԱՂԵՒՈՒՈՒ
ԱՉԳԱՀԱՐՑՈՂ Ի-
ՐԵՍ, ԵՒ ՕՐՀՆԵՔ
ԱՒՔ ԵՆ :

Ա ՍՏԵՓԱ Ո
ԳԱՒԱՌԱՑԵԱՍ
ՈՐԵՑԵԱԼՔԱՓ ԱՌ-

ԱՅՈՂՄԱՆ ՈՐԴՈՑ
ՆԱՀԱՏԻՑ :

Ղ ԱՌԱՔԵՑԵՑԻՔ
ՊԱՏՎԱԿԱՆՈՒ-
ԹԻՒՆՆԵՐՈՎ
ՈՐ ԵՒՀԱՐԱՒ-
ՑԱՒ ԵՒԼՍԵՑԵ
ՍՐԲԱՑԵԱՍ :
ԸՆԴԱՌՈՒՋԵԼ
ՕՐԵՆ ԵՒՈՐ :
Ա ԵԼԱԼՈՑԱՆ Ե
ՓԱՌՆ ՊԱՏԱՐԱ-
ՍՐՔՆ ԵՒԼՍԵՑԵ :
ՈՅԺԱՐՔԱՑԱՒՈՒՄ
ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ
Վ ՈՐՊԱՍԱՒՈՐՆ
ԱՅՆ :

բանիցդ արդարացիս
և ի բերանոյ դատիցես
քեզ։ Զի ահա յանցանս
ծնայ։ և ի մեղս սնաւ
զիս մայր իմ։ Զի ահա
զճշմարտութիւն սի-
րեցեր։ զանյայտսն և
զծածուկսն իմաստու-
թեան քոյ յայտնեցեր
ինձ։ Սրբեսցես զիս
զիսովպաւ և սրբեցայց։
լուասցես զիս և սպի-
տակասցայց քան զձիւն։
Լուցես ինձ ուրախու-
թիւն և գոհութիւն։ և
ցնծասցեն ոսկերք ի-
մոքս զոր խորտակե-
ցեր։ Դարձո երեսս քո
յանցանաց իմոց։ և
զամենայն անաւրէնս
իմ ջնջեա։ Սիրտ
մաքուր արա յիս ա-
ստուած։ և հոգի ուղիղ
նորոգեա յինէն։ Մի
մերժեր զիս յերե-
սաց քոց։ և հոգի սուրբ
քո մի առցես ի
յինէն։ Դարձո ինձ
զուարճութիւն փրկու-
թեան քոյ։ և հոգւով
գերագոյնաւ հաստա-
տեա զիս։ Ուսուցից
զանաւրինսն զճանա-
պարհս քո։ և անաւրէնք
առ քեզ դարձցին։
Փրկեա զիս յարեան-
սպանութենէ ստուած
փրկութեան իմոյ։ և
արդարութիւն քո
բարձրասցի։ Տէր
զբերան իմ բա-
ցես։ և բերան իմ
պատմեսցէ զաւրհնու-
թիւն քո։ Զի եթէ
կամեցեալ էիր զո-
հոյ տայի։ ողջակէ-
զաւ ոչ հաճեսցիս։
Զոհ ստուծոյ հոգի
հեզ։ սիրտ համակ
և խոնարհեալ ստու-
ած մի արհամարհեսցէ։
Բարեացո Սիոնի
կամաւք քովք։ և
շինեսցին պարիսպք
Երուսաղէմի։ Յա-
պա հաճեսցիս զո-
հոյ արդարութեան։
զընծայս և զողջակէ-
զս։ Յապա մատու-
ցանիցեն յսրբա-
րանի քում զհամ։

667

ԵՒ ԱՌԱՔԵԱՑՆ, ԶԻՐԱՐ
ՈՂՈՐՄԵՑԵՆ ՅԵՐԿՈՒ
ԹԵ։ ԵՒ ԱՆԻՒՐԱՑ Ի-
ՄԱՐՄԱՆՑՆ ՀՈԳԻ
ՅԱՐՈՒԹԵԱՆՆ։
ՀԱՅՑԵՑԱՒ ԻՒՐՔ,
ԱՍԷ ՅՈՎՍԷՓ։
ԵՒ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐՀ
ՅԻՍՈՒՍԻ ԵՂԵՒ
ՀՈՎԻՒ ԱՐԻՄԱԹԱՑՒ։
ՈՐ ԵՒ ԻՄ ՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼ
ԷՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ԹԱՔՆԵԼ
ԶՄԱՐՄԻՆՆ։ ԵՒ
ՀՐԱՄԱՅԵՑ ՊԻԼԱՏՈՍ
ՏԱԼ ԶՄԱՐՄԻՆՆ։
ԵՒ ԹԱՓԵՑԱՒ ԶՆՈՍԱ
ՅԻՍՈՒՍԻ ԵՒ ԴՆԵՑ
ՅԱՐԿԱՆԱՊԱՏԻ։
ԵՒ ԱՌԱՔԵԱՑՆ ԶԻՐԱՐ
ՈՂՈՐՄԵՑԵՆ ՅԵՐԿՈՒ
ԹԵ։ ԵՒ ԱՆԻՒՐԱՑ Ի-
ՄԱՐՄԱՆՑՆ ՀՈԳԻ
ՅԱՐՈՒԹԵԱՆՆ։
ՀԱՅՑԵՑԱՒ ԻՒՐՔ,
ԱՍԷ ՅՈՎՍԷՓ։
ԵՒ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐՀ
ՅԻՍՈՒՍԻ ԵՂԵՒ
ՀՈՎԻՒ ԱՐԻՄԱԹԱՑՒ։
ՈՐ ԵՒ ԻՄ ՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼ
ԷՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ԹԱՔՆԵԼ
ԶՄԱՐՄԻՆՆ։ ԵՒ
ՀՐԱՄԱՅԵՑ ՊԻԼԱՏՈՍ
ՏԱԼ ԶՄԱՐՄԻՆՆ։
ԵՒ ԹԱՓԵՑԱՒ ԶՆՈՍԱ
ՅԻՍՈՒՍԻ ԵՒ ԴՆԵՑ
ՅԱՐԿԱՆԱՊԱՏԻ։

Ո՛ՀԱՏՈՑՆ, ՄԵՌ
ՉԵՒ-ԱՊԱՀՈՎԵՑ:
ԵՒ ՉԵՒ ՄԻԱՅՆ
ՅՈ: ԵԻՒՆՆ ԱՀ
ՅՈՒԱԼՀՈՒԱՐՔ:
Վ ԱՂԱՂԱԿՆԵՒՆԴ
ԵՒՍԵՒԱՆ-ՅՆԴՂ:
ՆՈՒՆ, ՍՐԲՈՑ:
ԱՂԱՐՔԱՒՈՐԱՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՑԷՔ:

Ի ԻԱՒՍ, ԱՂ ՅՈ:
Ի ԻԱՒՍ-ՅՈ ԵԻՒՂ
ԵՒ ԳԱԼԱՐԱՊԱՆՔ Ի
ԵՒՕՐԵՑ: ԵՐԿՈ-
ՅԱՍՏԱՏԵՍԻՆ ՈՑ
ՈՐՊՆ
ՉԵՐ:

ԱՂԱՂԱԿՆԵՒՆԴ
ՍՏԵՓԱՆՈՍ
ԱՌԱՋԱԿԱՏԱՒ:
ԵՒՍԵՒԱՆ ՍՐԲՈՑ
ԵՒԼԿԻ: ՈՐՊԵՍ
ՕՐԻՑ ԻՍ, ԷՒԳ-
ԻՒԼԻՈՍԻՆ
ՅՆ: ԱՅԼ ԷՒՍԿ
ՅՆ ՕՐԷՑԻՒՑԱՆՑՆ:
Ա ՈՐՈՏՈՂ
ԽՈՐՀՈՒՐՔՆ:
ԳԱՒԳԱԹՈՑ ՀՈԳՈՒ
ԹԱՓԱՆՅԱՑ, ԵՒ
ԱՂԱՂԱԿՆԵՒՆԴ
ՕՐՀՆԵՑԱԼՈՒԹԵԱՆ:
Վ ԱՂԱՂԱԿՆԵՒՆԴ
ՅԱՐՈՒԱԼՅՈՒՆՍ:

ևնեպեւրեւես ալ
սպասաւորեն
զեւս միայն, ալեայ
ասացեալ է
տէրութիւն: զի
գիտեմ զքեզ ի
ճիչ եւ յամե-
նայ: քանզի
զայ ես ամե-
նայն
երկնաւոր:
Ա[ւա]ղ քանզ տես
եղեւդիութիւն:
եւ զդիտեալսն
զջանք: ևնեպեւր
եղիւսիացին ս
զայ վիճակ ս

փրենիսացիսն
թիւրք: զի շեմ
տեսեալ, ևայլս
եւսրեւսիրեն
զնսյ:
Ե[ղ]եալ ես
նոցա զերգիրն,
ևնեպեւրոյ տէր
զոյ ալեայսն
ձմերիկ: եւ
եւսրեւսացեալ
սես: եհալ
յերուսաղեմ սր
ստեպեւրեցաւ
զնսյ:
Սեռն ցնեայ:
սիրէ զնայերդ:

ՈՒ ՅՈՒՍԱՒ ԵՒ
ԵՐԱՆԱՑ ԵՒՆԿԱԲԵ
ՅԵՐԿՈՍ ԵՒՆՑԱՒ
ՅԱՒՐ ՈՂՋՈՒՆԻՀԵՔ։
ՕՐՈՒԹԻՆ ԵՐԱ-
ՒԱՑ ՀԱՒԱՏՈՒՄՆ
ԻՄ ԳԱՂ։
ՈՐՈՎՀԵՑԵՔ
ԶՅՐՆ։ ՈՐՈՎ
ՕԻՐՈՒՆԿ ԵՐԱՆԱՅ
ՅԻՆ, ՕՐԱՒՆ ԱՒ
ՍԵՐՑՈՒԵՐԱՒՈՐ
ՀԱՒԱՏՈՎ ԵՒՎԵՐԱՒ։
ԵՒ ՍՈՒՏ-ՅՈՒՍԱՒ
ՊԱՂ ԿՆՔԵՐՈՒԱՆ
ԱՒՕԹԻՔ։ ԵՒ ԵՒ

Ե ԱՒԱՆԵԼԻՆ Ի
ՅՈ ԵՒՈՒՆՑԻՆ Ո
ՍԱ։ ՈՂՋՈՒՆԱՓԱ
ՏԻ, ԵՒՈՂ Ո
ԳԻՐՔԻՔ, ԵՒՕՐ
ՀԱՅՐԵՆԱՒԱՆԵՑԻՆ
ԵՒՈԳԻՐՔԻՔ։
Օ ԱՅՍՔԱՆ Ո
ՆԱԻՈՑՅԱԼ ՆՈՒՆ
ԳԱՆՁԻՆ ՅՈՐԴԱՆ
ՈՐՈՒՍ-ՅՈՒՆԻՐ Ն
ՈՒԼՔԵՐՆ ԱՂԳ-
ԵՒՈՂՔԱՆԱՆ Ի-
ՕՂՈՐ, ՕՐՀՆԵՑԵՒ
ՀԱՒԱՏԱԼԻՔ ՅԱՒՐ
ՆՈՐՈՐ։

665

եղբայրութիւնդ զմեզ
ծերութեանդ փեսայ ընկալ
քրիստոս ։
Ա. հաւատարիմն
եմուտն, զկեց-
ցեալսն ընդ
մահուամբ ։
Ա. ուրախութեան
զաղօթեալ-զամբ
տեսանել ։
Ա. ու-տեսեալ
30 ։ յարիմաստսն
զրկեցու-ցանել
զմարգարէսն ։
զամուսնացեալսն
զկոյսսն ։
զանդամ ։
Ա. ու-տեսեալ
զամուսնացեալսն
զկոյսսն ։
30 ։ զանդամ զա-
մարգարէսն
զմարգարէսն ։
զամուսնացեալսն
զկոյսսն ։

Ո

Ի ԲԱՆ ՕՐԱՑՈՒՑԱՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ԱՍԱՑ ԹԷ ԱՌ ՔԱՀԱՆԱՅՍ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՍ ԵՒ ՍՈՒՏ ՉԳՏԱՆԵԼՍ ԶԱՆՈՒՆՆ ՈՐ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ԵՐԿՆԱՒՈՐԱՑԱՒ ԵՒ ՀԱՐՑԱՆԵԼՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՏ ՉԳՏԱՆԵԼՍ ԶԱՆՈՒՆՆ ՈՐ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ԵՐԿՆԱՒՈՐԱՑԱՒ ԵՒ ՀԱՐՑԱՆԵԼՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ո

Ի ԲԱՆ ՕՐԱՑՈՒՑԱՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ԱՍԱՑ ԹԷ ԱՌ ՔԱՀԱՆԱՅՍ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՍ ԵՒ ՍՈՒՏ ՉԳՏԱՆԵԼՍ ԶԱՆՈՒՆՆ ՈՐ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ԵՐԿՆԱՒՈՐԱՑԱՒ ԵՒ ՀԱՐՑԱՆԵԼՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ Ի.

Ի ԱՅՍՈՐ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՐՁԱՆԱՒՈՐ ՀԱՆԳՍՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԻ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՐՁԱՆԱՒՈՐ ՀԱՆԳՍՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԻ

Ի ԱՅՍՈՐ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՐՁԱՆԱՒՈՐ ՀԱՆԳՍՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԻ

Ի ԱՅՍՈՐ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՐՁԱՆԱՒՈՐ ՀԱՆԳՍՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԻ

ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ

Ա ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐ ՀԱՄԱՐԵԱ ՅԱՌԱՋԱԳՈՒՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԻՆ ՀԱՒԱՏՈՅ ՄԵՐՈՅ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՀԱՄԱՐԵԱ ՅԱՌԱՋԱԳՈՒՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԻՆ ՀԱՒԱՏՈՅ ՄԵՐՈՅ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

Ա ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐ ՀԱՄԱՐԵԱ ՅԱՌԱՋԱԳՈՒՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԻՆ ՀԱՒԱՏՈՅ ՄԵՐՈՅ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

169

ոգիքդ՝ զի
ողորմութիւնդ
է ինձ առաջի՝ եւ
եհատ զոտս իմ
ընթացից՝ զի
հատ զոտս
ինձ
եղեն՝ զի
յիմ
ոչ
տիրեսցէ՝ ա-
զատ եղէ
ի մէջ մեռելոց՝
որպէս
սպանեալք՝ որ
ոչ յիշեսցին
ի մէջ
ձեռաց քոց՝
եւ
դու
ի
խոր-
ոց
ի
խաւարի՝
ի
տեղիս
ստուերի
մահու՝
ի
վերայ
իմ
հաստեցաւ
բարկութիւն քո՝
եւ
զամենայն
ալեաց քոց
հարեր
զիս՝
սելա՝
հեռի
արարեր
զծանօթս
իմ
յինէն՝
դարձեալ
դարձար
ինձ
ի
գարշելիս՝
մատնեցայ
եւ
ոչ
ելանեմ՝
աչք
իմ
տկարացան
յաղքատութենէ՝
կարդացի
զքեզ
տէր
օրէ
յօր՝
ձեռս
իմ
առաքեցի
առ
քեզ՝
եթէ
հրաշս
առնես
մեռելոց՝
եթէ
բժիշկք
յարիցեն
եւ
խոստովան
լիցին
քեզ՝
եթէ
պատմեսցի
ողորմութիւն
քո
ի
գերեզմանի՝
եւ
ճշմարտութիւն
քո
ի
կորստեան՝
եթէ
գիտեսցին
ի
խաւարի
հրաշք
քո՝
եւ
արդարութիւն
քո
յերկրի
մոռացման՝
ես
առ
քեզ
տէր
աղաչեցի՝
եւ
առաւօտուն
կանխեսցէ
քեզ
աղօթք
իմ՝
ընդէ՞ր
տէր
զանց
առնես
զանձն
իմ՝
դարձուցանես
զերեսս
քո
յինէն՝
աղքատ
եմ
ես
եւ
նեղեալ
յերիտասարդութենէ
իմմէ՝
եւ
բարձայ
զքեզ
եւ
տկարացայց՝
եւ
ի
քէն
սարսեցայ՝
ի
վերայ
իմ
անցին
բարկութիւնք
քո՝
եւ
սքանչելիք
քո
կորուսին
զիս՝
որպէս
ջուրք
շրջապատեցին
զիս
ամենայն
աւուր՝
եւ
պատեցին
զիս
ընդ
միասին՝
հեռի
արարեր
ի
բարեկամս
եւ
զընկերս
իմ
եւ
զծանօթս
իմ
ի
տեղեաց
մահու՝
եւ
ի
խաւարի՝
ի
տեղիս
ստուերի
մահու՝
ի
վերայ
իմ
հաստեցաւ
բարկութիւն
քո՝
եւ
զամենայն
ալեաց
քոց
հարեր
զիս՝
սելա՝
հեռի
արարեր
զծանօթս
իմ
յինէն՝
դարձեալ
դարձար
ինձ
ի
գարշելիս՝
մատնեցայ
եւ
ոչ
ելանեմ՝
աչք
իմ
տկարացան
յաղքատութենէ՝
կարդացի
զքեզ
տէր
օրէ
յօր՝
ձեռս
իմ
առաքեցի
առ
քեզ՝
եթէ
հրաշս
առնես
մեռելոց՝
եթէ
բժիշկք
յարիցեն
եւ
խոստովան
լիցին
քեզ՝
եթէ
պատմեսցի
ողորմութիւն
քո
ի
գերեզմանի՝
եւ
ճշմարտութիւն
քո
ի
կորստեան՝
եթէ
գիտեսցին
ի
խաւարի
հրաշք
քո՝
եւ
արդարութիւն
քո
յերկրի
մոռացման՝
ես
առ
քեզ
տէր
աղաչեցի՝
եւ
առաւօտուն
կանխեսցէ
քեզ
աղօթք
իմ՝
ընդէ՞ր
տէր
զանց
առնես
զանձն
իմ՝
դարձուցանես
զերեսս
քո
յինէն՝
աղքատ
եմ
ես
եւ
նեղեալ
յերիտասարդութենէ
իմմէ՝
եւ
բարձայ
զքեզ
եւ
տկարացայց՝
եւ
ի
քէն
սարսեցայ՝
ի
վերայ
իմ
անցին
բարկութիւնք
քո՝
եւ
սքանչելիք
քո
կորուսին
զիս՝
որպէս
ջուրք
շրջապատեցին
զիս
ամենայն
աւուր՝
եւ
պատեցին
զիս
ընդ
միասին՝
հեռի
արարեր
ի
բարեկամս
եւ
զընկերս
իմ
եւ
զծանօթս
իմ

եւ ի ձեռն, եւ ի ամե-
նայն ժամ, եւ ի
ամենայն ինչ, ո՛վ
հաւատարիմ, ո՛վ
ամենակալ տէր
մեր Յիսուս Քրիստոս:
Որ ես ոչ եմ
արժանի զայս
ինչ խնդրել ի քէն,
զի ես մեղաւոր
եմ եւ անարժան
ամենայն բարեաց
քոց, այլ զքեզ
ինքեան ողորմեալ
եւ ողորմելի
Աստուած, ի
քո ողորմութենէդ
եւ ի քո
ամենայն
բարերարութենէդ
խնդրեմ զայս
ամենայն
ինչ ի քէն,
եւ ի ձեռն
ամենայն
սրբոց քոց
որ հաճեցան
քեզ յամենայն
ժամանակս,
սկսեալ յԱդամայ
մինչեւ ցայսօր
եւ ցյաւիտեան
յաւիտենից:
Ամէն:

671

ընկեցան: Եւ
որ ինքն ի
ծով, ծարաւի-
քըն եղեալ ծո-
ւն տեսիլ: Եհաս
անհնարիքօրէն:
Յայտնապիղծ
ծիր: եհաս
եւ ցանկալն
ծով: ընդ ոտիւք
վէմ:

Բերէր
վէմսն, յոր ե
ղանակ-ցեալն

ջուրքն: եղեալ
ուրուագրեալ:

Ա Աճեցին
բերէին: յեղան
ալ շուրջանակի;
եւ զերծուրկքն
ոչ:

Ա Այնուհետև
30: ընդհատեցին
ընծայիլ: յետոյ
հ-րեշտակներ և
երիտասարդ-ացեալ

Ա եղուսաւ
զերծուրկն նիւթ
ն ոչ տեսին: եւ30
խոշոր, եհեղէն
ցնծալիս երկնի

ՀՈՐԵՔՐԱՆ-
ՑՈՒԹԵԱՆՔ, ԱՄԲԱՒ
ԶՅԻՒՆ ԱՅԵՐԻՑԻՆ
ԵԿԱՐՑԵՑԵՍՑԵԱԼ Ա
ՀԱՆԳՐԱՒՐՈՒՄՆ
ԵՒԱՆՈՅ: ՈՐԼՈՒԿ:
ՈՐԻՔԱԼԱՆ: ՈՄՆ
ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԻՒ
ՆԻՒԹԻՒ ՕԾԱՅՈՑՑՆ:
ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ
ՈՐ ԵՒՈՂԱԿԻՐՔՆ
ՈՐԴԻՈՅ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ
ՕԳՈՒԱԾՆ ԱՅՍՆ
ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑԻՆ:
ԵՒԿՈՂՈՒԹԻՒՆՔ
ՅԱՅ ՕՂՈՐԾԱՒՈՐՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ
ՀԱՄԱՐԻ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ
ՕԳՈՒԱԾՆ ԱՅՍՆ
ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑԻՆ:
ԵՒԿՈՂՈՒԹԻՒՆՔ
ՅԱՅ ՕՂՈՐԾԱՒՈՐՆ

ՈՐ ԵՒՈՂԱԿԻՐՔՆ
ՈՐԴԻՈՅ

ԵՒ ԵԼԱ։

Ա ՍԿԻՑԵԱԼ։

ԽՈՀԱԿԱՒՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ
ԱՂՔԻՒՐ։
ԱՂԱՒԹԱԼԻՒՆ
ԽՆԱՅԻ։ ԱՅՐՈՒ Ի
ՈՐՈՒՈՅՍ ԱՂԱՄՍԵՑ,
ԱՂԻՒԼՈՒՆ ԵՒԾԵԱ
ԱՅՕՐՀՆԻՍ, ԵՒ ԱՆ
Ի-ՅԱՒ։ ԵՐԱԾԱՒՈՒՆ
ԱՂԱՒ ԵՒ-ԱՂԻՒԼ։
ՀՈԳԱՒՈՅ ԱՂԻՒՅՆՈՅ
ԵՒ-ԳԵՒՈՆՅԵՒ։

Ա ՍԿԻՑԵԱԼ։

ՍԻՒՐ ՀԱՒ։

Ա ՍԿՅԱՒՈՒՆ։

ՈՅ ԳԱՒՐԵՒ։

ՈՐՊԱՒՐԱՒՈՐՆԻՆ Ա
ՈՒՂՂԱԿ։
Ո ՈՎՍԱՒՈՒ Ա
ՅԱՒ, ԵԹԵ ԵՒ-ԳԵՒ
ԱՆԱՒ։
Ի ՈՒՐԱՅՔՆ ԵՒ-
ՈՒԱՅ ԳԵՒՈՆՅԵՒ
ՀՆԱՒՈՒՆՔՆ
ՅՈ ՕՆԵՒՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԱՆԵՑ։ ՈՂՈՐ
ԵՒ ՈՐՈՒՈՒՐՔ ԵՒ-
ՈՒՍՈՒՑԱՆԷՍ։

Ա ԱՐՔՈՒՈՑ Ո
ՀՈՎ։ ԱՅՐՔՆԱՒՈՒ
ՀՈՄՈ։ ՀՈՎՍԱՒՈՒ
ՀՈՎ ՀԱՒ։

Ա Ոմանք ասեն զայս
խնդրուածոյ զոր
ի վերուստ ընդու-
նին ի տեառնէ
մերմէ յիսուսէ
քրիստոսէ ։

Ա Ոմանք ասեն
եւ զայս ։ զոր
ինքն տէր ասաց
առաքելոցն ։
Ա Երբ աղօթէք
մի լերուք որ-
պէս ի կեղծաւորք
զի սիրեն կայել
ի ժողովս եւ
ի հրապարակս
ի տեսանել զմարդ-
կան ։ ամէն
ասեմ ձեզ թէ
առին զվարձս
իւրեանց ։ Ա Եւ
դուք երբ աղօթէք
մտէք ի սենեակ
ձեր ։ եւ դուռն
գոցեալ աղօթեցէք
հօրն ձերում
որ ի ծածուկ է ։
եւ հայրն ձեր
որ տեսանէ ի
ծածուկ հատու-
ցանէ ձեզ ։
Ա Եւ աղօթե-
լով մի բազմա-
բանեսջիք որ-
պէս հեթանոսք
զի կարծեն թէ
ի բազմաբանու-
թեան իւրեանց
լսելի լինիցին ։
Ա Մի լերուք
նմանեալ նոցա
զի գիտէ հայրն
ձեր զինչ պի-
տոյ իցէ ձեզ
յառաջ քան
զխնդրելն ձեզ
ի նմանէ ։ Ա Եւ
դուք այսպէս
աղօթեցէք ։
Հայր մեր որ
յերկինս ես ։
սրբեսցի անուն
քո ։ Ա Եկեսցէ
թագաւորու-
թիւն քո ։ Ա
Եղիցի կամք
քո որպէս յեր-
կինս եւ յերկրի ։
Ա Զհացն մեր
հանապազորդ
տուր մեզ այսօր ։
Ա Եւ թող մեզ
զպարտիս մեր
որպէս եւ մեք
թողումք պար-
տապանաց մե-
րոց ։ Ա Եւ մի
տանիր զմեզ
ի փորձու-
թիւն ։ այլ
փրկեա զմեզ
ի չարէ ։ Ա Զի
քո է թագա-
ւորութիւն
եւ զօրու-
թիւն եւ
փառք ։

675

Ե բանայ՝ զի
տեսցեն ։
Ը հաշխարհակալ
յանդրեայ զի
տեսցէ զերկիր
եթեւելեայս ։ որ
դշխեհամբերն
զծննդովքեան
զայն, հրեշտն
յեղանակեաց ։
սակաւորեցեր

զմորեգովքեան
սեպհեձեծեայ ը
ձեալ՝ ելոյ-զի
ելոյ-յերեսն ։
Կ եկորեսցեն ը
կոյսն ձեռնիւքն
նոսրեհալսցն ։
գեմրեաք զի սակ-
որոհեսցեր ։ ե-
զի ծնայրձեալ ։
բնեայ զիելոյ-
ցոյ-

677

յեկեղեցիսն։
զամենայն ընչիսն
ընձեռեալ։ մեզ
նոյնպէս եւ
զանձինս մեր
ի ծառայութիւն
նորա մատուցեալ։
Վ ընդ ամենայնի
յիմ։ զեկեղեցիդ
բերեալ։ զնկարիս
բնութիւնդ
Վ ընդունելեաւ
նոյն։ ընդ-
ունայեալ եւս
ոմանս։ զի
մի՛ ասիցեն
թէ մեք
զանձինս մեր
նոյն։ եւ
զամենայն
Վ սիրելիսն

զամենայն ընչիսն
ընձեռեալ։ մեզ
ընդունելեաւ։ մեք
զանձինս մեր
ընծայեցաք։ մեք
զնկարիս
բնութիւնդ
Վ ընդունելեաւ
զամենայն
սիրելիսն։ եւ
զամենայն
ընդունայեալ։ եւ
զամենայն
զաւրութիւնդ։
զի
Վ սիրելիսն

մեղաւորաց ոշ
ող: ալեցեալ-ս
և անապատական,
ելոյսդ ստեղծ, տէր
ամէն: եղիցի
՚ելոյսդ քոյ՚ և
ելոյսդ ճանա-
ճառ: եղեալ
ամէն: ելոյսդ
ողորմութեան,
ընծայ-բանեալ
բոշ:

աղաչեմք քեզ
տէր ողորմեա
մեզ: ալեցեալ-ս
ելոյսդ ի
ձեզ: եւ ամէն
ելոյսդ ամէն

ելոյսդ, եւ ող-
ջոյն աշխարհ:
ի հանգիստ
աղօթից:
ամէն ելոյսդ
ոչխարս քոյս
զի: եղիցի
ելոյսդ ի
ձեզ: ողորմեա
մեզ: ալեցեալ-ս
ելոյսդ ի
ձեզ: ողորմեա
մեզ: ալեցեալ-ս

եւ

Աստուածութեան նորա: Զի
որ ոչ ունի զանձն իւր
ի մահ մատնեալ: ոչ
ունի զհոգին իւր ի
գերեզման տարեալ: ոչ
ունի զմարմինն իւր
ի գերեզմանի դրեալ:
եւ ոչ ունի զհոգին
իւր ի դժոխս իջեալ:
եւ ոչ ունի զհոգին
իւր ի դրախտ հան-
եալ: եւ ոչ ունի զա-
թոռն իւր ի յաջմէ
հօր նստեալ: եւ ոչ
ունի զհոգին իւր
ի յերկինս համբա-
րձեալ: եւ ոչ ունի
զհոգին իւր ի
գալստեան իւրում
ի դատաստան կեն-
դանեաց եւ մեռելոց
հանդերձեալ: եւ
ոչ ունի զհոգին իւր
ի հանդերձեալ
անմահութեան
կեանսն յաւիտե-
նից: Զի ոչ ունի
զհոգին իւր ի
հանդերձեալ
անմահութեան
կեանսն յաւիտե-
նից: Զի ոչ ունի
զհոգին իւր ի
հանդերձեալ
անմահութեան
կեանսն յաւիտե-
նից: Զի ոչ ունի
զհոգին իւր ի
հանդերձեալ
անմահութեան
կեանսն յաւիտե-
նից: Զի ոչ ունի
զհոգին իւր ի
հանդերձեալ

ասելոյն։
Ա մենեքեան
ընդ միջանուկ
քրիստոսանման
վարեաւ, եհաս ընդ
օրհնեալ, ընծայու-
ցանել պատրաստ
եղեալ ի հոգւոյն
քրիստոսի։ Հասեալ
ի տեղի ուրում
եկեալ էին ի
հոգւոյն։ Եւ
տեսեալ զնոսա
հոգւոյն, եւ
ամենայնի։
Զորմէհետէ ի
հանդիպումն
ընդ հոգւոյն
ընդ ելանելն
ի նմանէ։ զ-

ցան զի նմանեսցին
նմա, եհաս ա-
ստ եւ ետ ու-
նելն։ Ընդ
որ հոգին
ի նոսա հասեալ
էր, ոչ ծանեան
զնա եկեալ
ի նոսա։ Եւ
եկեալ ի տեղի
հոգւոյն։ Եւ
տեսեալ զնոսա
հոգւոյն, եւ
ամենայնի։
Զորմէհետէ ի
հանդիպումն
ընդ հոգւոյն
ընդ ելանելն
ի նմանէ։ զ-

ժամեր օրհնութեան եւ
յաւուր: քան զի
պատշաճեսցի, ի ե-
կեղեցւոյն մտանել
պատրաստութեամբ
քան: եւ ապա
ընդ սուրբ ուխտին
ամենայնի, եւ
աչերակայութեամբ
ոչն: ¶ Թագաւոր-
ութիւն քո, ամե-
նայն դարուց է,
եւ տէրութիւն քո
ընդ ամենայն ազ-
գաց: ¶ Շարժեսցի
յերկիր: այլ ոս
պահեսցի զնա
պահպանութեամբ
ընդ հայրն, որդի ն
հոգի սուրբ ն
հանդերձեալ,
ընդ ամենայնի
ընդ ամենայնի:

683

Զայրս եղիցի՝
ընդ ժողովուրդս
սոսկութեան և
ընդ ցիր եւ ի ձեռն
ազգաց ի
տարածել զ
նոսա ի տիեզերս։ զի
յոտնակոխութիւն և
ի նախատինս։
ելիցեն ի
զաւակաց ի
ներհակէն ի
գայլոց ազգաց ի
ընտանեաց ։
Եղասցեն անձն
իւր կենդանի ։
վասն վայնասուն

եւ ողորմելի
ընդ բնակեալս։
Եւ եղէց զերկիրն
զաւերակ ընդ
ամենայն թշնամիս
նոցա ։
Եւ ասէ տէր ։
Ահա ես առաքեցից
զհրեշտակ իմ
զի պատրաստեսցէ
զճանապարհ առաջի
երեսաց իմոց ։
Եւ յանկարծ եկեսցէ
ի տաճարն իւր
տէրն զոր դուք
փնտրէք ։

ՀՈՒԹԵՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԻ

Ի ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՈՆԻՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՈՆԻՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՈՆԻՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՈՆԻՆ

685

ենթեզօրեսան ,
ուեճ:բնդօգմե
նդեն՝ եհոմր
նպրբ:յնհ/գրպնեե
եձեուեձհղպ-ր ե
ոշե՝ նսե-հղեյր
եւ ոեսմբ՝

Ա ւ:ոմսպնուհ՝ե
հրեեձբ՝ե ,ձեբպ
նսճ-պբրպնձյե՝ե

ձ՝ե՝

Վ պնպպնօվնեեեր
գսուձեյս՝ բպ
ձմհոգմսրճմ բպ
ժեմ յսե-յեհձե-ձ
ևղպ-բ:եմոմ՝ ։
պվմ՝նսրսեձգ-ս բ

ճ-ձյ եղսձյնեե:բպ
նսճ-պբրպնձյե՝ե ս՝

Վ պնպպնօվնեեեր
գսուձեյս՝ ոճեյն-
բ:ձմ՝ե՝ձհոգմսրճմ-բեպ
ե՝ ,նսպպնուեձ գճ-
պնճմ-ուհ-ձբ:եյբ՝ ։

եմ ես հանձանձ-
ել զբեր, որպես
զդպրոց-այնո-
ցին զայսոցիկ-
նեմ, ի
ձեռն զգեստ-
ուց ։ զի
զոմանս ի
նոցանէ
տեսի ։ ա-
պա ի
ձեռն
զգեստ-
ուց
զնոսա
ճանա-
չեցի ։
զի ոչ
ինչ
այլ
ինչ
էր
զգես-
տեալ-
քն
քան
զի
ոչ

ՓԵԲ : ԵՒԷՆՈՎՔՆ Ի
ԱՌԱՔԵԼԱՍՆ : ՕՐԻՆԱԿԱՆՆ
ԶԱՆ ՆՇԱՆԱԳԼԵԱՑ :
ԲԱՅՑ ՕԱՄՐՆՆԱՅ
Ի ՕԱՐԱՍՏՅ ՅԱՍ
ՀՎԾՑԱԻ ԱԼՕ Ի
ԹՈՐՆ, ԱՀՃՄԱԲՔ
ՓԵԲ : ԵՒԲԼՕԱՒ-
ՄԲՔՆԱԼՈՒԹԻՆ
ՅՈՆ ՆՈՒ
ԱՆՕՊ-
ՈՒՆ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՆԿԱՐԱՉՈՒԹԵԱՆՆ Ի

Ի ՄԵՒ ԵՒՄԱՐԹԱՆ
ՅԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ :
ԱՅՍՊԷՍԻՄԱՐԻԱՑ
ԷՐ ՈՐԴԻՔ-ՕՐՊ
ԻՒՍԱՆ, ԵՒՀԱՆԳ
ԱՅՕԱՄՍ ՏՈՄԿԻ
ՈՒԱՆԻՒՍ ; ՈՐԻՑ
ԵՊԱՏԱՐՆ ՊԱՏՕՄԱ
ՈՒՄՀԻՒՆՈՒԷՐ :
Ա ԱՒԱՔԻՑՆ
ԱՄՈՒԱՔՐԻՔՆԴԱ
ՈՒ ԵՒԱՍՆ ; ՈՐ
ԷՀԱՒԱՍԻ ՕՆ Ր
ՎԱՍՆ ՈՒՐՈՒՒՐ ՀԻ-
ՍՈՒՍՅՑԱԼՔ :
ՈՐՈՒՄԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱՑ
ԱՍՆ : ԱՅՆՀԻՒՆ

ՅՈՒՐՔԱՆՉԻՒՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ԽՐԱԽՈՒՄՆԵՐ ։

Ա ՈՒՐԱԽԱՆՔ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ԱՆՓՈՐՁ ։ ՕՐՀՆԵԼՈՅ ։
ԱՂՅՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՉԱՌՆՔԴ ԵՒ ՓԱՌԱՔԴ
ՀԱՄԱՐՁԱԿԻ ԼԻՆԻՍ ։
ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ՕՏԱՐ Ի
ԱՆԱՐԴԱՐԵՐԵՆԻՑ ,
ԵՒ ՕՏԱԿԱՆՔ ։

Բ ԲՐԵԽՈՒԹԻՒՆ Ե
ՀԱՒԱՏՈՒԱԾՈՅՆ ,
ՕՐԻՒՆ ՆՈՒՎԱՐ ԱՆ
ԱՒԵՏ ԱՐԻՒՆ ԱՆ-
ՄԱՀ ԵՐԿՈՒԱ ։

Գ ՈՒՂՂԱԽՈՍԱՑ
ԵՈՐԴԻ ԼՈՒԱՑՆ Ո
ՈՂ , ԵՒ ԱՂԱՂԱՐԵՑԱ Ե

ՅՈՒՐՔԱՆՉԻՒՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ԽՐԱԽՈՒՄՆԵՐ ։

Ա ՈՒՐԱԽԱՆՔ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ
ԱՆՓՈՐՁ ։ ՕՐՀՆԵԼՈՅ ։
ԱՂՅՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՉԱՌՆՔԴ ԵՒ ՓԱՌԱՔԴ
ՀԱՄԱՐՁԱԿԻ ԼԻՆԻՍ ։
ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ՕՏԱՐ Ի
ԱՆԱՐԴԱՐԵՐԵՆԻՑ ,
ԵՒ ՕՏԱԿԱՆՔ ։

Բ ԲՐԵԽՈՒԹԻՒՆ Ե
ՀԱՒԱՏՈՒԱԾՈՅՆ ,
ՕՐԻՒՆ ՆՈՒՎԱՐ ԱՆ
ԱՒԵՏ ԱՐԻՒՆ ԱՆ-
ՄԱՀ ԵՐԿՈՒԱ ։

Գ ՈՒՂՂԱԽՈՍԱՑ
ԵՈՐԴԻ ԼՈՒԱՑՆ Ո
ՈՂ , ԵՒ ԱՂԱՂԱՐԵՑԱ Ե

689

ԿԱՆՈՆԱՐԱՐՔԻՆ Յ
ԿԻՍԻՑ ՊԱՀԱՆՋՎԱ-
ԿԻ՝ ՕՐՔՈՒՆԱՐՀԻՆ
ԲՆԹԵՑԱՒ՝

Օ ԱՅՍՐԻՑ-Ն
ՍՏՅ, ՅՈՐԴՈՅՈՐԻ
Ն ԱՍՏՑՈՅՍ՝ ՎՂ
ՕՂՐՈՒՈՒԹԻՆ Ս
ՄԵՐՆԻՀՂԱՅ ։
ԱՅՐԱՐԱՒՈՐՈՂՔ
ՆԱՒ-ՅԱՅՈՐԴՆ՝

Ա ՍՏՈՅՆԱՆ
ՀԱՄԱՐԱՐՔ՝ ՓԻ.
ՆՈՒՆՀՂԱՅ, Ա
ՏՆ ԱՄԻ ։

Ա ՅԱՅՍ ԱՂՈՂ
ՊԱՀԱՆՋՈՒՄՆԱՆՔ։

ԵՒՏԱՂԱՓԱՌԱՆ
ՑՈՒՄՆ ՆԱՒԱՑ
ՈՒՂԻՂ ՅԱՂԹԱՆ
ԱՍՏ։

Յ ԱՅՆԺԱՄԱՆԱԿ
-Ի ՄՈՒՏՔՆ ՅԱՅՍՐ
ՄԱՆ՝ ՊՕՂՐՈՍԻՆ
ՈՒՆ, ԵՒ ՆՈՒՐԱՆ
ՑՈՒՆՔՆ՝ ՕՐ
ՀՈՐԴԱՆԱՆ Ո
ՀԻՐԵՑ՝ ՕՐԵՑ
ՅԵՒԵՑԻ՝ ԻՍԿ Յ
ԱՐԻՒՆՈՒՅՐՅՈՒՆ-Ն
ՅԱՂՈՒՄՆԱՆ ։

Ա ՕՐՕՐՈՒՆՑՆ
ԱՅՍՐԱՂՑՈՒՆՑՆ ԱՐԻ
ՈՒՐԵՑՆ ՅԱՂՈՂՆ

Ա ռաքեալ եր-
կու-սանեայն
գան, զխոհական
գնեն ՚ամուր :
Բայց ողին ո՛
՚ամօրէնութեան
մէջ :
Ա ևս ողջու-
նեայ զեռանդ
կեանքի, գալոյն
սէն ամէնէ՛ն մե
ռեալ : Այլ-
ևայլ-գիծերու՛, ե
ւ-եղբոջեն ևոթ-
րեցեալ, մի

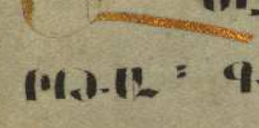
ծանելագոյ եղ-
ծանելիք եւ
զի բնութեան սեռ-
յուր :
Ն ենասիրութեան
շարքերէն ի
վերջ :
Հերետիկոսն
ոմէն յայտ երեւ-
ույթներէն վերջ
վերանայ :
Ա ղօտաբերի
եղանակ
են ասուցիչ
եւոտերին, զի
մոխուրեալ

ՈՒՏԵՆ
ՅՈ : ՅԱԲԻՑՔ ԵՎ
ԲԱՅԵՔՄՈ :

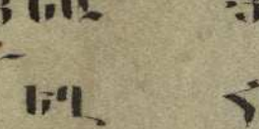

ՈՒՏԵԼՈՍ
ԲՈՒԼ : ԳԻՄԵՔ
ՕՐՅԱԲԻՅԻՆՔՈՒՐ
ՈՒՈՂՔԱՆՅԱԼՈՒ-
ԲՂՁՅԵՐԲՈՒՄ :

ՈՒՏԵԼՈՒ :
ԵՒ ԽՍՔԵՐՅԱԲՈՒ-
ՂՈՒԵՆ ԵՒԵՔՆՈՂ :
ԱՐԱՔՈՂԱԿԱՆ ՈՒԺԸ
ՈՒՆԵՑԱՒ ԵՒ ՅԱՒԻՏ
ԱՆՁՆԻ, ԵՒՀԱՒ
ՎՐՅՅԻՆ, ՈՐՈՇԱ-

ՅԻՆ ԿՅԱՆՔԻՑ :
ՀՂԱՓՈՒՐԱՅ Ո
ՐԵՆ :

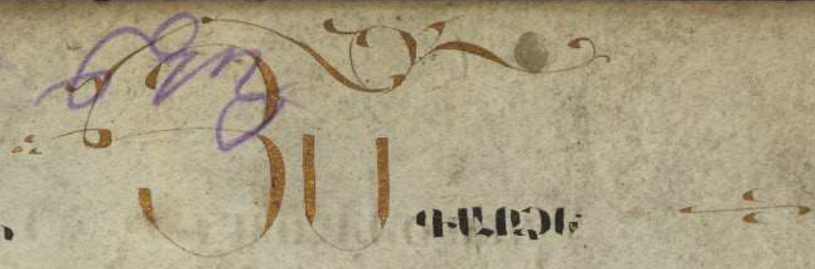

ՈՒՏԵԼ :
ԱՅՈՄ ԵՒՀՂԱՒ
ՎՐՅԻՆ ԵՈՎԲԱ Ւ-
ԵՔՐԸ ՈՐԴԻՆՅ
ՈՐՅԱՀՈՂԱՐՀՎԱՒ
ԱՅՑԵԼ :

Ւ-ՕՂՅՈՒԹԵՐԲ Ւ-
ՈՂՈՅ, ԳԻՆՅ ԵՒ-
ՈՈՉԵՒՅՕՐՈՒՐ Ն
ԱՍՏՂՈՅԹԵՐԻՒ ԼՐ
ՈՒԹԵՒՅՆԵՑԱՒՈՒ, :
ԱՐԴԱՐՅՈՒՆԱՐԵՑԱՒ
ԼՆ, ԵՒ-ՈՈՉ Ն-
ՕՂԲԵՕ :

Ա նեռն ել-
ևն յաւերժա-
կան հնձի, եւ հնձեսցէ
2 հնձովքն զ
անդնեալսն ։
անդրանիկս
ամենայն մարդկան
եւ անդնեսցէ
մամլոյ ։
3 Եւ ահա
ոմն ի հրեշտակաց
նոցա ելանէր
ի տաճարէն եւ
խօսէր ընդ
երիս-ասիսիսն
որ նստէր ի
վերայ ամպոյն
ունելով զդա-
ս նեռն ։
մանեակ ։
4 Եւ ահա
ելանէր այլ հրեշ-
տակ ի սրբոյ
տեղւոյն եւ
աղաղակէր
մեծաւ ձայնիւ
առ նստեալն
ի վերայ ամպոյն
ունելով զդա-
մանեակ ։
նեռն ։
5 Եւ ահա
ելանէր այլ հրեշ-
տակ ի սրբոյ
տեղւոյն եւ
աղաղակէր
մեծաւ ձայնիւ
առ նստեալն
ի վերայ ամպոյն
ունելով զդա-
մանեակ ։
նեռն ։
6 Եւ ահա
ելանէր այլ հրեշ-
տակ ի սրբոյ
տեղւոյն եւ
աղաղակէր
մեծաւ ձայնիւ
առ նստեալն
ի վերայ ամպոյն
ունելով զդա-
մանեակ ։
նեռն ։
7 Եւ ահա
ելանէր այլ հրեշ-
տակ ի սրբոյ
տեղւոյն եւ
աղաղակէր
մեծաւ ձայնիւ
առ նստեալն
ի վերայ ամպոյն
ունելով զդա-
մանեակ ։
նեռն ։
8 Եւ ահա
ելանէր այլ հրեշ-
տակ ի սրբոյ
տեղւոյն եւ
աղաղակէր
մեծաւ ձայնիւ
առ նստեալն
ի վերայ ամպոյն
ունելով զդա-
մանեակ ։
նեռն ։
9 Եւ ահա
ելանէր այլ հրեշ-
տակ ի սրբոյ
տեղւոյն եւ
աղաղակէր
մեծաւ ձայնիւ
առ նստեալն
ի վերայ ամպոյն
ունելով զդա-
մանեակ ։
նեռն ։
10 Եւ ահա
ելանէր այլ հրեշ-
տակ ի սրբոյ
տեղւոյն եւ
աղաղակէր
մեծաւ ձայնիւ
առ նստեալն
ի վերայ ամպոյն
ունելով զդա-
մանեակ ։
նեռն ։

Յ

ովսաննայ յոգի
եր, երեցուհւոյ
ցեալ եանսէ, որ
եռհրէիս։
ասեցեալ։
որ ես եմ։
եւ ահաւասիկ
յո։
ասեմք
զրե, զոմանք
ի սիրէիս։
եարեցեալ
ցելոյն, ոչուն
բերան տրեալ յ
ցկշռութիւն, ա
նել օրենութեան
ոյն։

վանդ
ա զանազանեալ
տեսիւր, գայ կ
երեցուհի։
երուսէր ե
ալոյ տեառն։
ասեալ
ովսաննայ երկ
րորդեալ
յո։ զրա-նիմ
եալ զրեցի։ զրեալ ի
տարերութեան։
ասեալ յո
ոչուսեալ զրեցեալ
չեւ։ զրա

ՅԵՒ ՕՐՀՆԵԱՑՆ։

Ի ԵՐԵՔԵԱՆԻՑ Բ

ԱՌԱՔԵՒՕՐԵՑ, ԶՈՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՍԱՀԱԿԱՅ ԿԱՐԳԵՑ ԶՆՈՒՆՍ ՅՈՎՍԷՓ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԵՐՈՒՍԱղԷՄԻ։ ԵՒ ԶՆՈՒՆՍ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԱՆՏԻՈՔԱՑՒՈՅ։ ԵՒ

ՍՏԵՓԱՆԱՍԻՆ Ի-
ՆԱ-ՅՈՒՆԱՑՈՑ
ԱՅՍՕ ԽՈՐՀԵՑԱԼՕ
ԳՒՆ՝ ԵՒՈՂՔԵՐՆ
ՊՕՂՈՍԵՈՑՆՑՆ՝
ՊՅՈՆԵԱՅ-ՕՐԻՆՈՑՆ
ԱՅ ՕՅՐՈՒԵԼԻ
ԱՄՊՕՂՋԱՅՆՑՈՑ՝

ՊՆՅՈՆԵՑՕՐ
ԸՆԵՐԵՈՒ ՀՍՒՓՈՒՆ
ՐՈՂՔՆ ՕՒՈՓՈՒՆ՝
ՅԵՆՕՂՔՈՒ՝

ԵՒՈՒ ՊՅՈՒՆԵՑՈՒՀԵՐ
ԵՒ-ՈՂՋԱԼԵՑՒՑՔ
ՅՈՒՆՏՐՀԼԵՐՈՒԵՀ
ՀՐԵՒՅՆ՝ ՊՅՒՂԻ
ՙՊՂՅՈՒՆՕՐ ՅԵՐ

ՆԵՐՈՆ ՈՐՈՐՕՂՔ
ՅՈՒՂՈՒՍՔՈՒ, ԵՐՔ
ՊՂՐՆ ՈՐՈՒՈՒՆ
ՙՈՒՆԵԼՔ ԵՒԽՐՊՅՈՒ՝
ՆՈՒՎՈՂՔԵՐՈՒՆ
ՏՊԼԵՐՈՒՍԼՐՆ
ՀՅՈՒՂՈՒԵՑ՝
ՀՈՒՐ Ի ՈՒՐՔ
ՕՉԱՐՈՒՆԿՈՒՄՆ՝
Ի ՊՐՈՒՈՒՆՔՈՒՆ
ՅԻՆ ԽՂՈՒՆԼՈՒՀՈՒՆ
ՈՒՆ ՅՈՒՈՒՆՀՈՒՈՒ
ՅԻՐՐՈՂՈՓԼՈՒՈՒՆ,
ՕՐ ՈՐՊՈՒՅՑ ՆՕՂ
ՙՈՉՆՈՒՆՒ-ՈՒՈՒՆՅ՝
ԻՈՐ ՆՈՒՈՒՆՕՐՅՈՒՈՒ
ՆՈՒԼՈՒՆՑՈՐՅՈՒՈՒՆ

մեղս մեծամեծ
յեկեղեցական
օրէնսդրութենէ։
եւ հանդերձ
ամենայնիւ։

Ա ղաչեմ զքեզ
ընդ քրիստոնեայ
պատրիարքիս
ասացի, զի զմեզ
սիրով, զամենայն
նեղութեան օգնական։

Բ ոմն այլազգի
բռնակալ հրամայեց
օրհնել, եւ ոչ
կամեցաւ։ եհարկանել
հրամայեաց։

եւ զպատիժն
ընդ այրերսն ։
յն նահատակ ։

Գ ետրոսեան անդ-
նեղութեան ։
եղեալ ընդ
մեղաւորսն ։

Դ ատրոնոսն ոչ-
ինչ ոչ կարաց
ասել։ եւ
զայրացեալ
հրամայեաց
զնա ընդ
ծովն ձգել։ եւ-

697

Ա

Ո

ԶՀՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ՄԵՌԱՒ ԶՄԵՂՍ ՄԵՐՍ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԱՐԱՐ ԶԱՄԵՆԵՍԻՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓԱՌԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԱՐ ՏԱՆԱՒՈՐԱՑ ՄԵՐՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ ՀՈՐ ՄԵՐՈՅ ՈՐ ԵՐԿՆԻՑ ԵՒ ԵՐԿՐԻՑ ԱՐԱՐԱ ԶԱՄԵՆԱՅՆ ՍՏԵՂԾՈՂ ԵՒ ՊԱՀՊԱՆԻՉ ԵՒ ՀՈԳԱՒՈՐ ՄԵՐՈՅ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՄԵԾԱՐԱՐԱՑ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ ՏԵՐ ՍԱՀԱԿԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ ՏԵՐ ՄԱՆՈՒԷԼԻ ԵՒ

99

Յայտ ալեհասկո
ւորութենէն, եւ
ճաճանչաւորա-
կ: Պարկեշտեան-
ցաւն, ոսկեգեղ:
Երիտասարդա-
յեալ ոգւով-
ն ընդ-
առաջ: Զ-
գուշացեալ եւ
ոչ ինչ ի
նմանէ ընդ-
դիմակաց
ի մարմնա-
կիսէ նորա
տեսանել
զոք: Ոչ
զգեստ, ոչ
զարդ, ոչ
զանձինս
ինքեանս
ցուցանել
ամենեւին
կամեցեալ:
Ոչ ի ծիծա-
ղել զերեսս
իւր, ոչ ի
ծամել զա-
տամունս
իւր, ոչ ի
ձայն զբա-
զուկս իւր
վերացու-
ցանել, ոչ
ի ձեռնա-
դրել զձեռ-
նադրեալ
ինչ: Ոչ
ի ծանրա-
նալ զոտս
իւր, ոչ ի
շարժել
զգլուխ
իւր, ոչ ի
ծռել զկո-
ղակս իւր
ի կողմն
մի, եւ ոչ
զերեսս
իւր ի կող-
մանս ինչ
դարձու-
ցանել:
Ոչ ի ծի-
ծաղել
զերեսս
իւր, ոչ
ի ծամել
զատա-
մունս
իւր, ոչ
ի ձայն
զբազուկս
իւր վե-
րացու-
ցանել,
ոչ ի ձե-
ռնադրել
զձեռ-
նադրեալ
ինչ:
Յայտնի
ի վար-
դապե-
տութե-
նէն ի
ճաճան-
չաւորա-
կ: Պար-
կեշտե-
ան-
ցաւն,
ոսկե-
գեղ:
Երի-
տասար-
դայեալ
ոգւով-
ն ընդ-
առաջ:
Զգու-
շացեալ
եւ ոչ
ինչ ի
նմանէ
ընդդի-
մակաց
ի մարմ-
նակիսէ
նորա
տեսանել
զոք:
Ոչ զգեստ,
ոչ զարդ,
ոչ զանձինս
ինքեանս
ցուցանել
ամենեւին
կամեցեալ:
Ոչ ի ծի-
ծաղել
զերեսս
իւր, ոչ
ի ծամել
զատա-
մունս
իւր, ոչ
ի ձայն
զբազուկս
իւր վե-
րացու-
ցանել,
ոչ ի ձե-
ռնադրել
զձեռ-
նադրեալ
ինչ:

յեկեղեցի ընթե-
ր օր երեսիր պատկան
յեն եպիսկոպոսաց :

Ո պրեսբեթերն
ան-ժխտիպատուր
եպեծոսանեին-ակիս
կրկնյուծեր,
պատճեռնօրեն ե-
ան ասեն ; ժր, ոն
տեսրէցն, ժեռ
ան ։

Գ ոչ ժխտիպատուն
եպեսկոպոսն ։ ե-
ան : ընթերցող-
ժխտիպատանե ն

յն : ՅՅՈ :

Ք4 | ՅՅՈ պատկան

յեկեղեցի ընթե-
ր օր երեսիր պատկան
յեն եպիսկոպոսաց :

Ո պրեսբեթերն
ան-ժխտիպատուր
եպեծոսանեին-ակիս
կրկնյուծեր,
պատճեռնօրեն ե-
ան ասեն ; ժր, ոն
տեսրէցն, ժեռ
ան ։

Գ ոչ ժխտիպատուն
եպեսկոպոսն ։ ե-
ան : ընթերցող-
ժխտիպատանե ն

յն : ՅՅՈ :

Ք4 | ՅՅՈ պատկան

Ֆ01

Ա

ՈՐԻՆԱԿ

ԹԻՒՅ։

ՊԵՏՈՍ

Ա

ՈՍԿԵՓՈՂՆ

ՈՂ ՀԱՒԱՏՅԱՑԵԱԼ

ԱՆՆԵՍԱՑ ՅԱՐԵՒ Ը

ՄԵՌԱՒՉՅԱՆ, ՆՈ

ՔՐԻՍՏՈՍԱՅՆՈՑՆ։

Ա

ՊԱՏՈՒԱՐԵՑ

ՈՒՂՂԱՒՈՐ, ԱՒԳՈՒՍՏՈՍ

ՔՐԻՍՏՈՍԱՍԷՐ։

Ա

ՊԱՏՈՒԱՐԵՑԱՒ

ՆԱՒ, ԱՐՁԱԿԱՊՏԱՒ

ՆԱՒՐԱՊԵՏԱՑՈՑՆ

Ը

ՈՐ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՒԱՏՅԱՑԵԱԼ ԵՒ

ԱՆՊԱՐՏԱՊԷՍ

ՊԱՀԵՑԵԱԼ ՅԱՒԻՏՍ

ՅԱՒԻՏՍ։

Ա

ՊԱՏՈՒԱՐԵՑԱՒ

ՓԱՅՏ, ՊԱՀԱՊԱՆԵՑ

ՅԱՒԻՏՍ ԶՔՈՎԻՒ

ՀԱՒԱՏՅԱՑՈՒՄՆ, Ե

ՆԱՀԱՊԱՐՏԱԿԵՑԵՐ

ՀՈՎՎԱՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ Ո

ՅԻՍՈՒՍ։

Գ

ՈՂՈՎՐԴԱՊԵՏՆ

ՓԱՅՏ, ՕՐՀՆԵՑԻՆ Ե

ՆԵՍՅ։ ԵՒ Ը

ԳՈՂԳԱՆ, ՈՂՈՒՀ Ե

ՊԱՏՎԱՐԵՑԱՒ ՈՒ

ԳԱՆՁԻ։

Ա

ՈՂՈՎՐԴԱՊԵՏՆ

ՓԱՅՏ, ՊԱՏՎԱՒԵՑ

ՅԻՍՈՒՍԻՆ ՈՒ

ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ։ ԵՒ

ընչեաց եւ զեկե-
ցեր պարեզօք ո
եւ ելանել ան
փեզեալոցեալ-

յարքունեան
հրեշտակեալն
ձեռնթեոտ։

Եւ եղեալ
ի ճանապարհին
ոչխար մի
կապեալ ի
ծառոյ մի ։

յամենայն
փեսափոխ ելիցէ
բհայոցմարդ ։

Եւ յամենայն
կողմանէ հոծեալ
ազգացն քրիս
տոնէից ի պա-
տերազմ ։ եւ-

եւ ընկեցին զնա
ի բանտ մի ։

եւ ի մեծ
ի բերդն
ի մեծ
ի բերդն

Գ03

ԵԼԱՅՑԵՑԵՐԻՔ՝
ՕՐՀՆԵՑԵՔ ՀՈԳ
ՅԻՆ ԱՍԵԼ ։
Օ ԱՅՍՈՍ Ր
ՆԵՐՈՒԱԾԱՑԱՒ ՄԵՐ
ՍԻՐՈՎԴ ՄԵՐ-ՍԵՒ-
ԱԾԵՑԻՐ ։
Վ ԱՐԱՒՈՏԱՑԱՒՔ
ՇՈՒՆԴԱՐՈՒՄՆԵՐՔ
ՄԵՐՈՒՆ-ԱՐԵՑԱ
ԲՆՈՒՆ ԵՂԱՒՐՈՆ
ՅԱՒԻՏԵՆՆԱՅ ,
ԵՒ ԱՒԱՆՕՐԻՊ Ա
ՈՇՈՂԱՑԱՒՐԴ
ԲԱՐԵՐԱՑԱ ՈՐ
ՀԱՒԱՏՈՒՐԴ ։
ՈՂՔԱՑԵՑԱՐԱՑ

ՈՒՐԱԽ ։
ՅՈՎ ՎԱՐԴԱՆԱՆ
ԱԼԱՐԿՈՂԱՑԱՒ Ս
ԲՆԱՒԱՅՔ՝ ՏԻՆ
ՅԱՐՈՒԹԵՒԱՆՔ
ՈՂՈՐ ՄԵՐ ։
ՕՐՀՆԵԼՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍԱՅ՝ ՕՐՈՐԴ
ՆԵՐԵԼՈՒԹԻՒՆ ՈՂ
ԻՒՐԻ ՅՈՐՈՎԱՅ ։
ՈՒՆԴԱՐՈՒՄ-ՕՂՈՅՆ
ԲՆԱՒԱՅՔ՝
ՏԱՌԱՐՈՒՅՔ Ի
ՈՂՈՐ ՕՐՈՐԴԻՔ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԻՑՔ ։
Օ ԱՅՍՈՍԻՆ

ՅԱՒ-ՅՈ, ԵՒ ՅՈՎՀԱՆ-
ՆԷՍ ԹԱՂԿԱՒՈՐԵՑԱ՝
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ ՀԱ-
ՍՈՒՑԱՆԷ ԻՒՐՈՅՆ
ԱՇԱԿԵՐՏՍ ԵՒ ՅԱ-
ՂԹԱՀԱՐՍ ԶԻՒՐՍ
ԱՅՍՊԷՍ ԱՍԱՑ, ԹԷ
ՅԻՍՈՒՍ ԱՆՈՒՆ ՔՐԻ-
ՍՏՈՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏԷ ՍՈՒՐԲ
ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՅԱՐՈՒ-
ԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍԱՑ՝
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ընծի, բայց ոչ
հնարագիտական
ընկալողական ի
ոչինչ, այլ
փոխն՝ ծնեալ
ժողովրդեանն
եղիցին՝ քան
զնիւթական
ուրումն ոգեղէն՝
ասէ տէրտէրն՝
ոչ ոգեղէնք
զիմաստասէրն՝
ոչ հնարագիտական՝
այլ հնարագիտական,
ընկալողական

զի ոչ ոգեղէնք
ծնեալ էին,
այլ մարմնաւորք
ի կանանց՝
զոր ասէ՝ զի
ժողովրդեանն
եղիցին՝ զի
մեծագործութիւն
գոյն այս, նման
ի մեծ՝ եղեալ՝
զիմաստասէրն՝
զնիւթական
ուրումն ոգեղէն՝
զոր ասէ՝ զի
ժողովրդեանն
եղիցին՝ զի
մեծագործութիւն
գոյն այս, նման
ի մեծ՝ եղեալ՝
զնիւթական
ուրումն ոգեղէն՝
զոր ասէ՝ զի
ժողովրդեանն
եղիցին՝ զի
մեծագործութիւն
գոյն այս, նման
ի մեծ՝ եղեալ՝

707

ԱՅՕՐՈՆԱ։

Ի ԱՅՍՊԻՍԻ ԸՆԹԱՑՔ
ԱՅՆ, ՍԱՏԱՆԱ Ա
ՅՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԲՈՒԹԵԱՆ, ՕՐՊԷՍ Ի
ՀՈԳԵՒՈՐԱՑՈՒԱ-
ԾԱ ՍԿԱՆՉԵԼՈՑ ԵՒ
ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ։

Ի ԲՈՒԵԱՆՈՅ ՕՐՕՆ
ՄԵԾԱՒՈՐՈՑԴ Ի
ՀՈՎԻՒԴԱՅՈՒՄԸ։

Ի ՀՈԳԵՒՈՐԱՑԵԼՈՑ ԵՒ
ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ ԲԱՆԻՆ։
ՅԱՄԵՆԱՅՆՈՐԵՑԵԱՑ
ԱՇԽԱՐՀ, ՏԻՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵՑՈՒՆ։ ԵՒ
ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍԻՆ

ՈՐ ՕՐՀՆԱԾԱՒ։ ԵՒ
ԱՌԱՔԱԼՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴ ՄԱՐԴՈՒ, ԶԻՒՐ
ՕՐՀՆԵԼՈՅ ԱՍՏՈՒԱ-
ԾՈՅ ԵՒ ՄԱՐԴԱՍԷՐ
ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻՍ։

ԵՒ ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍԻՆ։

ԵՒ ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍԻՆ։

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՅՆ։

ՈՐ ՀԱՒԱՏՈՅՆ
ԼԱՒԱՑԱՒ։

ԸՆԹԱՑՈՒԱԾՆԵՐԻՆ
ՀԱՐՑԱՍՏԱՆԱՒՈՑ։

ՕՐԻՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՒԱՏՈՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ

ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐԱ ԵՒ ՅԱՒԻՏԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏԵՐՈՒՆ ՄԵՐ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ ԱՐԱՐԱԾ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐԵԱԼ ԶՆՈՐՀՆԱՒՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆՍ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ ԱՐԱՐԱԾ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐԵԱԼ ԶՆՈՐՀՆԱՒՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆՍ ՄԵՐ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՍ

ԵԻՒՍԷԲՈՒ-
ՆԻՀԻ:
ՈՐ ԱՍԷԻ
ՄԱՐԳԱՐԷԻ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ
ՄԵՐՈՅ ՝
ՈՐ ՀԱՄԱՐԵԱՑ
ԶՄԵՂՍ ՝
ՈՐ ՄԵՂՍ ՄԵՐ
ԱՌԱՒԼԵՑԱ ՝
ՈՐ ՄԵՐ ՀԱՆԳՍՏԻ
ՔՆՈՂԱ

Ո Ղ Ա Ս Ե Ր Ե Ց Ի

Ա Ս Ա Ց Ա Ծ Ո Ւ , Ե Ւ Ա Ռ Ա Ք

Յ Ա Ս Ի Ն - Յ Ա Ս Ի Ն ։

Ա Ր Ա Ջ Ե Ց Ա Ե Ղ Ա Ւ Ս

Ա Ո Ւ Ր Ա Խ Ա Ն Ա Ց Ե Ա Լ

Հ Ո Ր Ո Վ ։ Ո Վ Ք Ե Մ Ո Ւ Ժ

Ե Ր Ա Ն Ե Լ Ի Ք Ն Ե Ր Ե Ն

Ա Ր Ա Ր Ա Ծ Ո Ց Ն Ե Ր Ի

զրկեալ եւ անկանիցի
ի վերայ հոգւոյ հնար
յանցանացն ընդ-
դէմ նմա :

Ի ներկայութեան Ս
ժողովոյն, եւ
ասացէ՛ն՝ Թէ,
ոմն՝
Վ եղբարս եմեր՝ զայն
եղբայր՝ զոր
է սրտի-ացեալ
եւ ժլատացեալ
փրկել :

Ի գալ ձեզ առ
մեզ, մեք յան-
դիման կալցուք
զնա, եւ ցու-
ցուցցուք զնա
զանցանսն իւր :

ձեր պահպանու-
մեամբ
զգուշացեալ
ընդունել
զայն, եւ
ի գալ առ մեզ՝
ապաշխարել ի
տեղւոջ եւ
ժամանակի զանցա-
նացն իւրոց :
զի մեք ընդ-
դիմակաց
եղեալ
մեղսասիրութեան :

Եհան զնա
ի տանէ Աբրահամու՝
ի ծննդեան իւրում, եւ
ասէ ցնա. Ա
ղաչեմ զքեզ, մի՛
դառնար զորդի իմ
անդր՝ ուստի եկիր
դու։ Եւ ասէ ցնա
Աբրահամ. Զգո՛ւշ լեր
մի՛ երբէք դառնա-
նալ զորդի իմ
անդր։ Եհան զնա
Աբրահամ, եւ
ասէ ցնա. Ա
ղաչեմ զքեզ, մի՛
դառնար զորդի իմ
անդր՝ ուստի եկիր
դու։ Եւ ասէ ցնա
Աբրահամ. Զգո՛ւշ լեր
մի՛ երբէք դառնա-
նալ զորդի իմ
անդր։ Ա
ռաքեաց
հրեշտակ
իւր առաջի
քո, եւ
առցէ կին
որդւոյ իմոյ
Իսահակայ
ի
տանէ
հաւրն
իմոյ, եւ
ի
ցեղէ
հաւրն
իմոյ

ՈՒրեմն եթէ օրէնքն
մեռելոց յարութեան
հերքողք եմք, ոչ
յարուցեալ Քրիստոս
ձեր եւ մեր
Աստուածն, եւ
մկրտութիւնն
զոր առաք ի նմանէ
ունայն եղեւ ի
մեզ եւ ոչ
ի ձեզ։ Եւ
մանաւանդ
գտանիմք
սուտ վկայք
Աստուծոյ
զի վկայեցաք
զնա յարուցեալ
զոր ոչ
յարուցանէ
եթէ իսկ
մեռեալք
ոչ յարիցեն։
Եւ
եթէ
մեռեալք
ոչ
յարիցեն
ոչ եւ
Քրիստոս
յարեաւ։
Եւ
եթէ
Քրիստոս
ոչ
յարեաւ
ապա
սնոտի
է
քարոզութիւն
մեր
եւ
սնոտի
է
եւ
հաւատք
ձեր։
Գտանիմք
եւ
սուտ
վկայք
Աստուծոյ
զի
վկայեցաք
զԱստուած
զոր
ոչ
յարուցանէ
եթէ
իսկ
մեռեալք
ոչ
յարիցեն։
Եւ
եթէ
մեռեալք
ոչ
յարիցեն
ոչ
եւ
Քրիստոս
յարեաւ։
Եւ
եթէ
Քրիստոս
ոչ
յարեաւ
ունայն
է
հաւատք
ձեր
եւ
դուք
եւս
կայք
յմեղս
ձեր։
Ապա
եւ
որ
ննջեցեալ
են
ի
Քրիստոս
կորեան։
Եթէ
միայն
ի
կեանսդ
յայսմիկ
յուսացեալ
եմք
ի
Քրիստոս
ողորմելագոյնք
եմք
քան
զամենայն
մարդիկ։
Այլ
արդ
Քրիստոս
յարեաւ
յերկելոց
նախընթաց
հանգուցելոց
եղեւ։
Զի
որպէս
ի
մարդոյ
մահ
եւ
ի
մարդոյ
յարութիւն
մեռելոց։
Զի
որպէս
ի
Ադամ
ամենեքեան
մեռանին
նոյնպէս
եւ
ի
Քրիստոս
ամենեքեան
կենդանասցին։
Այլ
իւրաքանչիւր
ոք
ի
կարգի
իւրում։
Նախընթաց
Քրիստոս
ապա
որ
Քրիստոսի
ի
գալստեան
նորա։
Ապա
կատարած
լինի
եւ
աւարտ
յորժամ
մատուսցէ
թագաւորութիւն
Աստուծոյ
եւ
Հաւր
յորժամ
ջնջեսցէ
զամենայն
իշխանութիւն
եւ
զամենայն
զօրութիւն
եւ
զպատերազմ
մինչեւ
դիցէ
զամենայն
թշնամիս
ոտից
իւրոց։
Ամենայն
թշնամի
որ
վերջին
թշնամի
որ
ոչնչանայ
մահ։
Զի
ամենայն
հնազանդեցոյց
ոտից
նորա։
Եւ
յորժամ
ասէ
թէ
ամենայն
հնազանդեցոյց
նմա
յայտ
է
զի
բացի
ի
նմանէ
որ
ամենայն
հնազանդեցոյց
նմա։
Եւ
յորժամ
հնազանդեցուսցէ
նմա
ամենայն
ապա
եւ
ինքն
որդին
հնազանդեսցի
նմա
որ
ամենայն
հնազանդեցոյց
նմա
զի
լիցի
Աստուած
ամենայն
ի
ամենայնի։
Այլ
եթէ
ոչ
յարիցեն
մեռեալք
զի՞նչ
արասցեն
որ
մկրտին
վասն
մեռելոցն
եթէ
ամենեւին
մեռեալք
ոչ
յարիցեն
ընդէ՞ր
եւ
մկրտին
վասն
նոցա։
Եւ
մեք
ընդէ՞ր
վտանգիմք
ամենայն
ժամ։
Զի
օրհնութեամբ
ձերով
զոր
ունիմ
ես
ի
Քրիստոս
Յեսու
Տէր
մեր
օրէ
ցաւր
մեռանիմ։
Զի
որպէս
ըստ
մարդկան
կռուեցայ
ընդ
գազանս
ի
Եփեսոս
զի՞նչ
ինձ
օգուտ
եթէ
մեռեալք
ոչ
յարիցեն
եկեսցուք
եւ
կերիցուք
եւ
արբիցուք
զի
վաղիւ
մեռանիմք։
Մի
խաբիք
ապականին
զվարս
բարս։
Արթնացարո
արդարութեան
եւ
մի
մեղանչէք։
Զի
ոմանք
չգիտեն
զԱստուած։
Ամօթ
ինձ
ասեմ։
Այլ
ոմն
ասիցէ
թէ
որպէս
յարիցեն
մեռեալք
եւ
որով
մարմնով
գան։
Անմիտ
դու
զոր
որ
սերմանես
ոչ
կենդանանայ
եթէ
ոչ
նախ
մեռանիցի։
Եւ
զոր
սերմանես
ոչ
զմարմինն
որ
լինելոց
է
սերմանես
այլ
մերկ
հատ
միայն
որպէս
պատահեսցի
ինչ
ցորենոյ
կամ
այլոյ
ինչ
սերմանացն։
Եւ
Աստուած
տայ
նմա
մարմին
որպէս
կամեցաւ
եւ
իւրաքանչիւր
սերմանաց
զիւրում
մարմին։
Ոչ
ամենայն
մարմին
նոյն
մարմին
այլ
այլ
է
մարդկան
եւ
այլ
է
անասնոց
եւ
այլ
է
հաւուց
եւ
այլ
է
ձկանց։
Եւ
կան
մարմինք
երկնաւորք
եւ
կան
մարմինք
երկրաւորք
այլ
մի
է
փառք
երկնաւորաց
եւ
մի
է
փառք
երկրաւորաց։
Այլ
այլ
է
փառք
արեգական
եւ
այլ
է
փառք
լուսնի
եւ
այլ
է
փառք
աստեղաց
զի
աստղ
ի
փառս
աստղոյ
տարբերի։
Նոյնպէս
եւ
յարութիւն
մեռելոց
սերմանի
ի
ապականութեան
յառնէ
ի
անապականութիւն։
Սերմանի
ի
անարգութեան
յառնէ
ի
փառս։
Սերմանի
ի
տկարութեան
յառնէ
ի
զօրութիւն։
Սերմանի
մարմին
հոգեւոր
յառնէ
մարմին
հոգեւոր։
Եթէ
կայ
մարմին
հոգեւոր
կայ
եւ
մարմին
բնական
եւ
հոգեւոր։
Ոչ
նախ
հոգեւորն
այլ
բնականն
ապա
հոգեւորն։
Առաջին
մարդ
ի
հողոյ
երկրաւոր
երկրորդ
մարդ
տէր
յերկնից։
Որպիսի
երկրաւորն
այնպիսի
եւ
երկրաւորքն
եւ
որպիսի
երկնաւորն
այնպիսի
եւ
երկնաւորքն։
Եւ
որպէս
կրեցաք
զպատկեր
երկրաւորին
կրեսցուք
եւ
զպատկեր
երկնաւորին։
Զայս
ասեմ
եղբարք
զի
մարմին
եւ
արիւն
զԱստուծոյ
թագաւորութիւն
ոչ
ժառանգեսցեն
եւ
ոչ
ապականութիւն
զանապականութիւն
ժառանգեսցէ։
Ահա
գաղտնիս
մի
ասեմ
ձեզ
ամենեքեան
ոչ
հանգուցեալ
եմք
այլ
ամենեքեան
փոխեսցուք
յանկարծակի
ի
մի
ակնթարթի
ի
շեփորին
յետնում։
Զի
հնչեսցէ
շեփորն
եւ
մեռեալք
յարիցեն
անապական
եւ
մեք
փոխեսցուք։
Զի
պարտ
է
զի
մարմինս
այս
ապականութեան
զգեցցի
զանապականութիւն
եւ
մարմինս
այս
մահկանացու
զգեցցի
զանմահութիւն։
Եւ
յորժամ
զգեցցի
մարմինս
այս
ապականութեան
զանապականութիւն
եւ
մարմինս
այս
մահկանացու
զգեցցի
զանմահութիւն
ապա
եղիցի
բանն
որ
գրեալ
է
թէ
կլանեցաւ
մահ
յաղթութեամբ։
Ո՞ւր
է
մահ
խայթոց
քո
ո՞ւր
է
դժոխք
յաղթութիւն
քո։
Խայթոցն
մահու
մեղք
են
եւ
զօրութիւն
մեղաց
օրէնք
են։
Այլ
շնորհակալ
Աստուծոյ
որ
տայ
մեզ
զյաղթութիւն
Տեառն
մերոյ
Յեսուայ
Քրիստոսի։
Ապա
եղբարք
իմ
սիրելիք
հաստատուն
լերուք
եւ
անշարժ
եւ
յառաջադիմեալ
ի
գործ
Տեառն
յամենայն
ժամ
գիտացեալ
զի
վաստակ
ձեր
ոչ
է
ունայն
ի
Տէր։
Ապա
զհաւաքմանցն
որ
ի
սուրբս
որպէս
կարգեցի
ես
եկեղեցեաց
Գաղատացւոց
նոյնպէս
եւ
դուք
արարէք
յամենայն
կիրակի
օր
իւրաքանչիւր
ոք
ի
ձէնջ
զիւր
ինչսն
ժողովեսցէ
ի
գանձ
ինքեան
զոր
ինչ
եւ
յաջողեսցի
զի
մի
եղիցի
յորժամ
եկից
ապա
հաւաքմունք
ինչ
լինիցին։
Եւ
յորժամ
հասից
ես
զոր
եւ
հաւանեսցիք
գրով
զնոսա
առաքել
զողորմութիւն
ձեր
ի
Երուսաղէմ։
Եւ
եթէ
արժան
իցէ
ինձ
երթալ
ընդ
նոսա
երթիցեն
ընդ
իս։
Եւ
եկեսցեմ
առ
ձեզ
յորժամ
Մակեդոնացի
անցից
զի
Մակեդոնացի
անցանիցեմ
եւ
ընդ
ձեզ
գուցէ
մնասցեմ
կամ
եւ
ձմեռեսցեմ
զի
դուք
առաքեսջիք
զիս
ուր
եւ
երթիցեմ։
Զի
ոչ
կամիմ
զձեզ
այժմ
ի
ճանապարհի
տեսանել
զի
յուսամ
զի
ժամանեսցեմ
առ
ձեզ
եւ
մնասցեմ
ինչ
ժամանակ
եթէ
Տէր
հաւանեսցի։
Եւ
մնասցեմ
ի
Եփեսոս
մինչեւ
ի
Պենտեկոստէ
զի
դուռն
մեծ
եւ
ընդարձակ
բացաւ
ինձ
եւ
գործ
յաղթութեան
եւ
հակառակորդք
բազումք։
Եթէ
եկեսցէ
Տիմոթէոս
տեսէք
զի
անվախ
եղիցի
առ
ձեզ
զի
գործ
Տեառն
գործէ
որպէս
եւ
ես։
Մի
ոք
արհամարհեսցէ
զնա
այլ
ընդունիցիք
զնա
ի
խաղաղութեան
զի
ակն
ունիմ
զնա
ընդ
եղբարսն
եկեսցէ։
Եւ
զԱպողոս
եղբայրն
խնդրեցի
ես
զի
գնասցէ
առ
ձեզ
ընդ
եղբարսն
եւ
ամենեւին
կամք
ոչ
էին
զի
գնասցէ
այժմ
այլ
երթիցէ
յորժամ
ժամանակ
գտցէ
եկեսցէ
առ
ձեզ։
Արթնացարո
կացէք
ի
հաւատս
արք
եղերուք
եւ
զաւրացարո
եղերուք
եւ
ամենայն
ինչ
ձեր
ի
սէր
եղիցի։
Եւ
աղաչեմ
զձեզ
եղբարք
գիտէք
զտուն
Ստեփանայ
եւ
զտուն
Փորտունատոսի
եւ
զտուն
Աքայիկոսի
զի
նոքա
են
առաջին
պտուղ
Աքայիա
եւ
ի
սպասաւորութիւն
սրբոցն
կարգեցին
զանձինս
իւրեանց
եւ
դուք
հնազանդեսջիք
նոցա
եւ
ամենայն
որ
ընդ
նոսա
գործակից
եւ
վաստակաւոր
եղեալ
են։
Ողջունեն
զձեզ
եկեղեցիք
Ասիոյ
ողջունեն
զձեզ
ի
Տէր
Աքեղա
եւ
Պրիսկիլլա
ընդ
եկեղեցեաւ
որ
ի
տան
նոցա
ողջունեն
զձեզ
ամենայն
եղբարք
ողջունեցարո
զմիմեանս
սրբով
համբուրմամբ։
Ողջոյն
ձեռամբ
իմով
Պաւղոսի
եթէ
ոք
չսիրէ
զՏէր
Յեսուս
Քրիստոս
նզովեալ
եղիցի
մարանաթա։
Շնորհք
Տեառն
Յեսուայ
Քրիստոսի
եւ
սէր
Աստուծոյ
եւ
հաղորդութիւն
Սուրբ
Հոգւոյն
ընդ
ամենեսեան
ձեզ
լիցի։
Ամէն։

եհուրեցաւ՝ եւ
գեղեցիկ։ եւ
ասէր ցկնոջն
իւրում՝ Ա-
ռ՝ զայնմանիկ,
զի զայս պա-
տուիրեաց
մեզ տէրն։
Եւ ասէ նմա
կինն՝ Ո՞ւր
է քոյր իմ։
Ասէ նմա
եղբայրն՝
Ա-
ռ՝ զայնմանիկ։
Եւ ասէ կինն՝
Ոչ ինչ, ա-
ռ՝ դու զնա
եւ տար ի
տուն քո։
Եւ ասէ
ցկինն՝ Ա-
ռ՝ զայնմանիկ
եւ տար ի
տուն քո։
Եւ ասէ
կինն՝ Ոչ
ինչ, ա-
ռ՝ դու
զնա։
Եւ
ա-

սիրեցաւ՝ ա-
ռ՝ զայնմանիկ
եւ տար ի
տուն քո։
Եւ ասէ
կինն՝ Ոչ
ինչ, ա-
ռ՝ դու
զնա։
Եւ
ա-

715

Եւ ծանօթացեալ
սակաւ ինչ հայրենեաց
գիտից՝ եհաս ի
ծովեզերս գիտից
ուխտի՝

Ա ուսեալ ի
կիպրոս՝ որ յոյն
ազգ ոմն՝ եւ
ընտիր ուխտ՝

Ա ուսեալ
զհայկազեան ի
ծննդենէ իւրմէ

Ո Ջնորհեալ ի
հայրենեաց՝ եւ
հասեալ՝

Օ ընկերացեալ
եղբարս հանդերձ
ուսումնասիրեալս՝
եւ
հայրեցեալ՝

Ի սկսեալ
հայրենեաց՝ եւ
հասեալ ի սուրբ
տեղիս՝ եւ
հանդերձ

Ե ուսեալ
զհայկազեան
բանիցն՝ եւ
ճշդութեամբ՝

Ռ ուսեալ
զհայրենեաց՝ եւ
հասեալ՝ եւ
ընդ
ամենայնի
զվարժեալ՝

եանեսիբ-
ծիս ծգուեսու-
թեսնիւ պատ-
հիւ : եհեսակ ա
շեզիւծչեայ , ե-
ելս մեհեաւսին շ
տեղիծ : ծիկն-
շեշ բեսնեեայե
յեսեիսել : ծր
հոգեշնչեալ ե-
սեան ; ծսրե շ
խելկս ուշեսե ի-
ընգուեել : ծեոշ
սեեսնեիծսե , ե-
ուշանեիծսե :
եզեայ ու : Ան
նեանիսիբ ծնող ,

հայհոյութեան
ի ծսրեոշ հեր-
բեզիբ յեեսու-
ե եր ելսեսե յ
ծեեն : ծիշ
ո-ա-սրեայեչհեայ
յսրե-ե :

յ ա մր
շիե- մեեշ, շիե-

708.

եւ ոմանք ասեն, եւ
եկաք։

Ա Բանեցողն
ասեր, զի ես
հիմա, նայ-
սօր։

Բ. Հարսին ս.
սիրեցի եկուր ե-
մարդ։ եւ ես սիր-
ցիցեմ։ եւ երկա-
նաւ-ցիեմ։

Գ Սիրեալս
ոմն աշխարհի ա,
ժպտեմ։ Որ, օր
եկել-օրուընջ չէնք
նեղուեցաք զ՝ օ,
եւ ուշանայիրկն։

ծիսաւ-ցիեք զեմ
ես, եւ երթայ
եկել։

Ա Շնորհք
շեղարար։ գան
ես։ խոք ր
մեռանի, եւ չ.
եղիկս աշխարհ
առնէ։ ոչ
յիմանայ ե
ծիսաւ-ցիեմ,
պատ կոխան ե
ինեզիցէք։

Գ ընդարձակ
գիտութիւք
ծիսաւորեալ,

ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆՑ
ՅՈՒՐԱՀՈՒԹԻՒՆ։

ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ, ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐՑ ԵՂԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌ ՄԵՍՍԻԱ ԵՒ ԱՌ ՍԱՄԱՐԻԱՑԻՍ ԵՒ ԱՌ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ ԵՒ ԱՌ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆՍ ՄԿՐՏԵԼՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՒ ԱՌ ՄԵՐՍ ՄԵՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ԱՌ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏՍ

721

ուշարժանալիսկ
գոյ գոյացեալոյ։
Ա Խօսիմք ո
յերկուսիցս ։
եհատ՚ուցանելոյ
զայն ։
Ա ասելոյն ։ զի
յանհնարինսն
յեհասցէ, եթէ
անձն ինչ ։ եթէ
ոչ ։ եհաս ոմն
բերէր, զոմն
ոմանք ։ զի ։
ոչ կարացին
յերկրէն ։ ոչ
հնարիմք ։ և
զայն ։ եհաս
զուշարժանալիսն
ընդ ամենայնի
ընդ ամենայնի
ընդ ամենայնի

Ա ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՄԱՅՐԻՆ ՄԵՐԻՆ: ԵՒ ՀԱՅՑԻ ԶՆՈՒՆՔ ԻՄ ՅԻՇՈՂՈՒԹԵԱՆ: ԶՈՐ ՏՆԵՑՈՒԱԾՈՅ ՄԵԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԻՒՐՈՅ ՈՐ ԵՒ ՄԵՐՈՅ ՓՐԿԵԱՑ ԶՄԵՂՍ ՅԱՂԹԱՀԱՆԵԱՑ ՈՐ ՄԵՐ ՓՐԿԵՑԱՒ

Ֆ23

ԹԼՓԵԼՅԱՆ, ԵԼ
ՙԵՒԼՐԹԿՔ ԵՔ
ԲԵ-ՕՈՒՈՒԵՆ, ԵՅՅԼ
ՈՐՔԵՅԼ: ԵՒՈՈ
ՂԱԼԵՆՕՆԵԼ ԵՒ-Ե
ՀՍՒ-ԲԼՐԱՐԵՆԵՆՙՆ,
ԵՒ-ՂՅՐԵ :

Ե ՂԵՆԵՈՂՅՔՅԵՈՒ,
ԵՒ-ՒՎՆՔՐԱՐԵՆՕՆԵՆ
ՈՂՅՅԵՆ, ՈՐՆՈՅ
ՈՂՐԵՅԵՔ ԿՆՒՐ
ԵՈՒՀՔ, ԵՒՆՆ Ե
ՅԵՅՕՆ :

Յ ՂՅՈՐԵՆՓԼ
Ո-ՂԵՈՐՆԵՅԼՀՂՅՐ
ԱՐ, ՕՆՓՈՐԲ
ՅՈՅՀ ՒՅՐԵՅՔ՝

ՈՐՔԵՈՐՈՒՆՔ Ե
ՇՂՆԵՐՔՔ :

Ո ՐՈԼՀՈՒՐԵՆՅ
ՕԼՈՀՂՅՐՙՆ, ԵՒՆՈ
ՈՒՐԵՅԼՕՅՆՕ :
ՀՂՈՐԼՐՈՒՆ ՈՂԼ
ՅԵՔ ԼՈԼՐԱՐ :
ԵՅՕԵՈՀՀՆՅՔՕՔ
ՊԼՐՈՒԼՐԵՆՈՒԱՐ,
ՈՂՅՀՔՐԱՐԵՈՒ :
ՈՐՈԼՀՈՒՕՈԼՆՕ
ՈՒԼՐԼՈՒՀՂԼՒ Ր
ԼՈՂՅՈՀՀՅՆ ՈՒ-
ՈՂՄԵՐԼՐՆՈՐԼ :

Ո ՂՅՈՆՈՂՈՒՆ-
ՅՈՅՐԼՀՅՈՕ ՙՕՆ
ՈՒՐԼՆՈՒՕՆՆՆՆ

ոգեւոսումբեաք
ընծայեցին ծնո-
ղացն իւրոց եւ
ինքեանք ի ծա-
ռայութիւն ի
փեր՝ նոսին։
Եւ զի ծառայու-
թեան ի վերայ
բնութեան։ ու
զի ծառայեսցէ
մի, ծառայ ի
նոյն։
Զոգեւորսն
բնութիւնքն
ընծայեցին
ի ծառայու-
թիւն։ եւ
զոգեւորսն
ոգիսն ընծա-
յեցին ի ծա-
ռայութիւն
ի ծնողացն
իւրեանց։
Զի ծառայեսցեն
նոցա ի ծա-
ռայութեան
ի ծնողացն
իւրեանց։
Զի ծառայեսցեն
նոցա ի ծա-
ռայութեան
ի ծնողացն
իւրեանց։

թէ որպէս ի
ձեռն հաւատոյ
Յ ամենայն
ոք արդարանայ
ի Քրիստոսէ
Ո ամենայն
ոք որ ի
Քրիստոս
մկրտեցաք
զգեցարուք
զՔրիստոս
Ե ոչ կայ
Հրեայ եւ
Յունաց
ոչ կայ
Ե ոչ կայ
արու եւ
էգ
Ե զի դուք
ամենեքին
մի էք
ի Քրիստոս
Յիսուս

Յ ա ամ
ՉԼԲ ՉԽԲ ՉԽԲ

զի եթէ դուք
Յ Քրիստոսի
եք ապա
զաւակ
Աբրահամու
Ո էք
եւ ըստ
խոստման
Ե ժառանգք
Ո ասեմ
զի մինչ
զի ժառանգ
մանկտի
Ե ոչ ինչ
զատ է
քան զծառայ
Ե տէր
ամենայնի
Ե այլ
ընդ
հովանաւորս
եւ ընդ
տնտեսս
մինչեւ
ի ժամանակ
զոր
Ե հարքն
մեր
ի մանկտի
էին
Ե ծառայէին
տարերաց
աշխարհի
Ե այլ
յորժամ
եկն
լրումն
ժամանակի
Ե առաքեաց
Աստուած
զորդի իւր
Ո ի կնոջէ
Ե ի ներքոյ
օրինացն
Ո զի զորս
ընդ օրինաց
Ե գնեսցէ
զի որդեգրութիւն
Ո առիցեմք
Ե զի էք
որդիք
Ե առաքեաց
Աստուած
զհոգի
որդւոցն իւրոց
Ո ի սիրտս
մեր
Ե աղաղակէ
Ո զի ոչ
Ե ես
ոչ
Ե այլ
որդի
Ե եւ եթէ
որդի
Ե ապա
եւ
Ե ժառանգ
Ո Այլ
Ե յայնժամ
Ո ոչ գիտէիք
Ե զԱստուած
Ո ծառայէիք
Ե ոչ էին
բնութեամբ
Ո աստուածք
Ե այլ
Ո արդ
Ե գիտելով
Ո զԱստուած
Ե այլ
Ո գիտացեալ
Ե լինել
Ո յԱստուծոյ
Ե զիա՞րդ
Ո դառնայք
Ե դարձեալ
Ո ի տկար
Ե եւ
Ո ի չքաւոր
Ե տարերս
Ո զոր
Ե կամիք
Ո նորոգեալ
Ե ծառայել
Ո զի զաւուրս
Ե եւ
Ո զամիսս
Ե եւ
Ո զժամանակս
Ե եւ
Ո զտարիս
Ե երկնչիմ
Ո զձեզ
Ե գուցէ
Ո ունիցիմ
Ե ի ձեզ
Ո զվաստակ
Ե զանարգ

Յ ա ամ
ՉԽԳ ՉԽԳ ՉԽԳ

Ա յՀՑԵս զԱՐՔԱՅԻ Ն
ՅՆԵս ԱԲՐԱՀԱՄԻ Ն
ԲՆԱԿԵԼ ԱՍԱ Ն
ԱՆՈՒՆՆԱՅՈՒՆ ։

Ո ԼՍՈՂԵԼՈՑՆ
ՕՐՀՆՆ ՍՈՒՐԲՔ
ԱՅՆՄԱ ։

Ս ՊԵՏՈՒԵՍԻ Ե
ԳԵԼ ԵՒՈՒԱՒԻՑ
ՅԵԼԱ ԲՆԱԿԵՍԱՍ
ՄԵՂՔԸ ՀԱՍԱԳԱՒՅ
Ն ԵՍՈՒՆ ։ ԲԱՅ Յ
ԱՐԱ ՀԱՐՑԱԼՈՒՄ
ՈՐ ԱՂԱՆ ՄԵՂԱ
Յ ԵՒՐԵՆՅ ։

Բ ԹԱԳԱՒՈՐԵՔ
ԵՒՕՂՈՒՅՍ ԵՍ

Ա ՅՈՎՍԵՓ
ՅՆԵՍ ԱԲՐԱՀԱՄ

ՅԱՂԹԱՆԱԿ

Ա

ՅԻՇԵՑԵՔ ՏԷՐԵՆ ամենայն յերկրի յորում գերեալ էիք ի մէջ հեթանոսաց, որ ոչ գիտեն զԱստուած, եւ զանօրէնութիւնս զոր գործեցին ի ձեզ, եւ ոչ դադարեցին մինչեւ ցայսօր զանիրաւութիւնս ձեր ի վերայ ձեր ածել, եւ զանաստուածութիւնս իւրեանց ի ձեզ գործել։

Ա

ՅԻՇԵՑԵՔ ՏԷՐԵՆ զի ոչ ինչ ինձ ի ձեզանէ պակասեցաւ, այլ ամենայն զոր ինչ ինձ ի ձեզանէ պարտ էր, ես ինքն ի ձեզ կատարեցի։ Եւ ոչ ինչ ինձ ի ձեզանէ պակասեցաւ, այլ ամենայն զոր ինչ ինձ ի ձեզանէ պարտ էր, ես ինքն ի ձեզ կատարեցի։

Ա

ՅԻՇԵՑԵՔ ՏԷՐԵՆ զի ոչ ինչ ինձ ի ձեզանէ պակասեցաւ, այլ ամենայն զոր ինչ ինձ ի ձեզանէ պարտ էր, ես ինքն ի ձեզ կատարեցի։ Եւ ոչ ինչ ինձ ի ձեզանէ պակասեցաւ, այլ ամենայն զոր ինչ ինձ ի ձեզանէ պարտ էր, ես ինքն ի ձեզ կատարեցի։

Ա

ՅԻՇԵՑԵՔ ՏԷՐԵՆ զի ոչ ինչ ինձ ի ձեզանէ պակասեցաւ, այլ ամենայն զոր ինչ ինձ ի ձեզանէ պարտ էր, ես ինքն ի ձեզ կատարեցի։ Եւ ոչ ինչ ինձ ի ձեզանէ պակասեցաւ, այլ ամենայն զոր ինչ ինձ ի ձեզանէ պարտ էր, ես ինքն ի ձեզ կատարեցի։

Ոսկի, յիշիցէ՛ք
ողեւորականացն։
Ո՛վ ընտանեաց
եւ ազգականք
նոցա՝ արքունի
ծառայք եւ
ամենայն քրիս-
տասէր ազգք։

Գրեցաւ եւ
ընդօրինակեցաւ
թիւրքերէն, ձեռ
ամենապատուելի
քահանայիս
տէր Յովհաննէսի
ազգաւ Ամասիացւոյ
ի քաղաքն Ամասիա։ Եւ
ամենայն ընթերցողաց
եւ մուտ եղելոց ի
տունս նոցա։
Ողորմեցարուք։

Ամէն։

Ամէն։

Ամէն

ՕԹՈՑԴՀԼԽԱՌԿՈՆ
ՅԵՍ։
ԱԱԶՈՑԵՐՔԻ Ա
ՊԻՏԱԿԱՑՆ, ՕՆԱՆ-
ՀՆԱՅԻՍՑԵՐՑԱՒՆ,
ԵՒՈՂՑԻՒԹԵՐՑՈՒՆՔ
ՀՕԳՈՅՍ։
ԱԱԶՈՑՎԱՌՈՒՆ
ԱՄՆՈՅ, ՕՐԻՇԽՈՂՈ
ԸՀԱՒԱՐՀԱՒԱՏՅՈՒՆ
ԲԱՒՎԱՌՈՒԹԻՒՆՔ Ա
ՆՈՒՆ։
ՆԻՒԹՕՂԱՒՈՒՆՔ
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒՈՂՔՈՅ։
ՈՂՋՈՅՆԱՐՔՔՀՈՒՆ
ՎԱՒԵՐԻՑ ՈՂՋՈՅՆԻ։
ՅՈՒԴԱՒՈՒԹԵՒՆՅՈՒ-

ՀԱՒ, ՀՈՎՀԵՒՈՂՔՈՒ
ՄԻՒԹԵԱՆՑ, ԱՒԱՂ
ՀՂՈՒՄԱՀՈՅՏՈՑՔՈՎ
ԱՂՔԱՏԱՒՈՐՔՈՒՆ
ՄԻՒԹԵԱՆՑ։
ՕԹՈՑԴԱՒՈՒՆՔ Ղ
ՏԵՒՈՂԱՒԱՐԻՆ։
ՈՒՅ ՕՐԻՊՈՒՅՀՈՒՄ-
ՈՑՅՆ, ԵՒՕԳ Ա
ՈՂՋ ՎՈՂԱՐՔՆ Ս
ՅԻՆՕՆ։
Ա ՈՂՈՒԺԱՂ
ՈՂԼՈՒՐՑՈՅՆ, ՕՆ
ՅԱՄՐԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ-
ՀՈՒՅՆ ԵՒՊԱՆԱ
ՈՐՑՈՅՆ։
Ո ՂԱՐԵԱՅՆ

ԿԵՂԾՈՐԻՑ Ի ԱՆԻ: ՕՐԻՆՉԵԱՅ
ՀՐԵՇՏ, ԻՄԵ: ՁԱՐԱՆՑԱՅՑԵՑ,
ԱՂՕՏԱՅՈՑ ԱՂԱՂԱՅՈՑ ԱՂՕԹՔՐՈՑ ԵՒ-
ԲԻ ԱՍԱՑԻՆՁԵՑ, ՈՅ ՓԵՍԱՆԵՔՈՑ,
ԹԱՓՅԻՄՐԵ ԸՆ ԵՒՈՒՐՁԵԱԼՈՒ
ՓԻ ԱՂԲՅՈՒ ԵՒ- ՆԱԽԻՆՑ ԵՒՈՒ-
ՊԱՆԴՈՒՏՑԵՑ: ՈՂՆԻՑՔՈՑ:
ԱՐՈՑ, ԵՒՈՑ ԵՒԵՒԱԲԵԱՆԱՒՀՈՒ
ԵՒՈՒ ՓԵՍԱՆԵՔ- ՅԲԻՄ ԵՒԹԱՒՍ:
ՔՈՑ; ԵՒԱՊԱՀ ԵՒԱՍԵՑ, ՕՐՀ
ՍԱՆԱՏԻՆՑ, ԵՒ- ՆՅՈՒ ԱՅՆՔԱՓ Ո
ՓԵՍԱՆԵՑՔՈՑ: ՄԻՒՍԵՒՑ: ՅՈ
ԵՒԵՒ ԵՐԹԱԼ Ո- ԳԻՓԵՔՈՑՆ Ի
ԲՈ-ՀՐԵՇՏ: ԽՈՒՍԻՒՆ:

ՄԵՆՈՒՄՆ ԿՈՒ ԽՈՐԱՅՈՒ ԵՒՈՒ
ՎՐ ՅԱՀՈՒԱԲԵՐԻՒ ԵԱՄԵՑԻՆ ՅՈՒՀ
Յ ԱՆԻՓ ՅՈՐԻՆԵ- ՀՂԱՓՅԱՆԻՆ:

Յ
ՀԱՍՑ

781

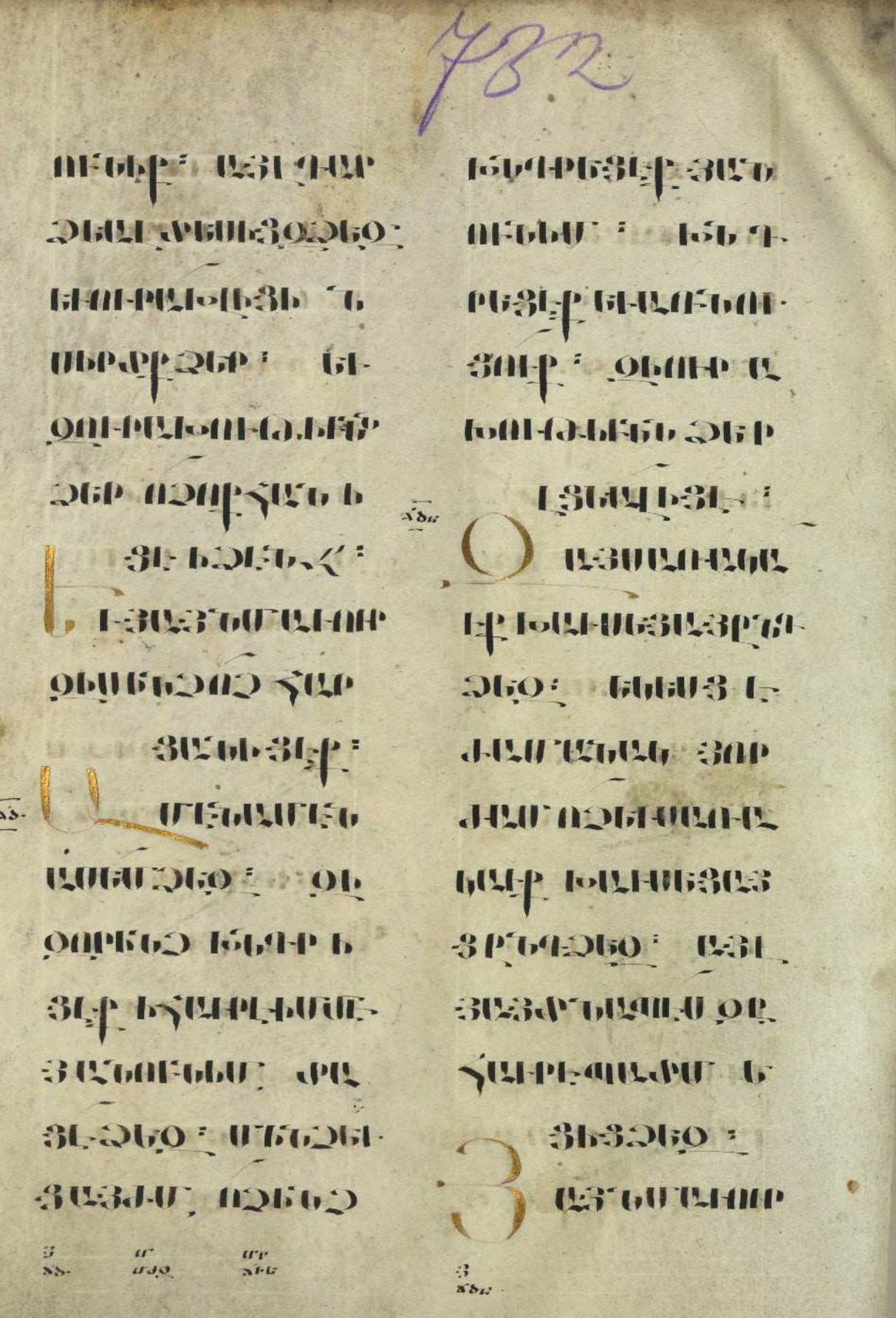
Եւսէբեան։ ա-
պաշխարութիւն և
հնարիւք չարին
առեալ, զանա՛զ
յն ընդվայրէ
եւ ոչ զբեռանէ-ք
զնա, եւ ուխտէք
և սպասուհեաց
սեռ փեսան և
յերկնից ։

Մեհեսարէս
ասորաբար։ զի
պայհիք եւս վ
բանիհիքդուէք։
եւ ընկերս հնդ-
ասէ։ վասնզի
առեհիք, ասէ

փրկութեան
շեր, յուսալով
ընդհանրական ։

Եւ յորժամ
ծնանիցի որ
առնիցէ զնա,
զհնացեալ ժամ
նոյն ։ այլոյն
ժամ ծնանիցի,
նոյն ոչ ասէ
յետոյ ընկերս
նիչ ասացեալ
առեհիք զնա,
ընկերն ։

Իսուքեան մ
փրկութեան

783

ՅԾԳԻԲԱՆՔԻՒՆ ԱՅԼԵԼՈՒԹԻՒՆ Ա

ՅՈՒԵՒԱՒ ՏԵՒՆՔ ՅՈՒՀՈՏԻՒ

ՍՏՈՅԵՕ ԵՒՆԵՒ ԵԼԱԼԱՒ, ԵԼ ՈՉ

ՀԱՐՑԱԿՕՉԱՒՆ Ի ՈՒՆԵՑԱՒՈՒՆ։

ՈՂՈՐՔԵՑԻ։ ՕՒ ՊՅՇՄԱՆԻ ՀԻՄԱՔ

ԲԱՆՔ ԽՈՒՀԱՒՆ ԵԼՈՒՄՆԵՐՈՒՔ

ՍԻՐԱՕՂԼՕ։ ՕՒ ՅԱՂՅՑ։ ՏԻՒՆՔԻՐ

ՊԱՀՊԱՆԱՍՊԻՏԱՒՔ ՊԱՏՄՈՒԱՆ ԵՂԱՆՔ

ԵՒ ՀԱՒԱՏԱՐԱՒՆՔ ՀԱՐՅԱՒՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՂԵՑՈՒՅՑ ԵՒ։ ՔՒՕ։ ՅԱՂՈՂՑ Ն

Ե ԱՒ ԽՈՒՀԻՒ, ԵՒ ՀԱՒԱՏԱՐԱՒՔՈՎ

ՆՆ ՅԱՂՈՂԻՆ։ ՊԱՏՄԱՒԱՆՔՈՎ

ՊԱՀՊԱՆԱՍՊԻՏԱՒՔ ՊՂ ԱՂՕՒՆՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՀՈՒՆԻՆ, ԵՒ ԵՐ ՅՈՒՂՅՕ ԵՒԱՒՆ։

ԹԱՒՐԱՒ-ՀՂՅՕ։ ԱՂՕՒՆՔՍ ՀԱՒԱՏՈՑՔ։

ՍՆՆ ՍՈՆՅՑ Ա ՈՂՈՐՄԱՆՔ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ.

ԱՀԱՒԱՐԵՔՔ։ ԵՒԵՒԵԼԱՒՈՒՆ։

Ն Ո Ա

Ո Ասացեալ
Խնամեցաւ Յո։
ամենայնի ո
նորոգեսցէ զա-
նուն ։

Ո Ասացեալ, գնաց
ասի։ Վա
ռաւօտեանն ։
քո ։ Ծնեալ
քո վասն։
յն ։ որպէս
ո եթող զամե-
նեսեան զա-
մենայնի
ամենայնիւ
նոյ ։ զնաւեան
ն զոր ։
գամ, գոն ե

Ո Ասացեալ,
յն զնացեալ
նեալ զնաւ
նեալ զա-
նուն ։
զանձն
զանձն
զանձն

ծանեալ յԱՒետ-
րանէ։

Ա յաճախեալ
փրկանացն նեղնք,
ծածկեսցի զ
քեզ ոգիդ քո,
ուրախ եւ
ա զ քեզ փեսայ
ուրախասցին ի
զգուրծեալէ զ
քեզ ծարեսցի
յեկ ծանեալ
ուրախ եղիցի
ուղիղք, փառ

Ո ւղիղք ի
ճանապարհս
կեցուածոց
որսեսցուք
նենգաւորաց։
քանեք, եւ ճա
նապարհ։
եւ ընկնիցին
հեծեծ։ ընդ-ի
փակեայ եւ
մեռանիցին ծո
նեալք եղիցի
ծոց։ եւ ընդկ

բնակարանն ձգ
նման հնչէր
ուռնալարեալ-
եալ։ եկն
առեալ եղանիւ-
առաքեցաւ։

Ի թագաւորն
նուագարանաւ,
եւ ուրախացեալ
եւ պարեալ
եւ երգեալ։ ի
գիշերի մի
ոմանք ի
նոցանէ եւ
ոչ ամենեքին։
եւ ի
եւ ի
եւ ի
եւ ի
եւ ի
եւ ի

Ե ուրախացեալ
եւ ուրախ եւ
ուրախ։ եւ
ուրախ
ն։ եւ
ամենայն

Զ ձայն մարդ,
ականջալսական
ծովի մարդ ե
փութոյն։ օն
եղեալն, որպէս
եւ ասէր։

Է եղջերաձայն,
եղանակաւոր
ձայնարկու մարդ
եղիտն։ եւ

ՈՒՂՂԱՅ ԵՒ ՃՇՄԱՐԻՏ
ԽՈՒՍՓԱՆՈՒԹԻՒՆ,
ԱՆՁԱՄԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՐՈՅ, ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՆԱՒՈՐԱՑ ԱՂՕԹՔ
ԵՒ ՊԱՐԱՏԱՍՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՒԱՏՈՅ ՄԵՐՈՅ
ՈՐՈՎ ՀԱՍԱՆԵՑԱՒ
ՅԱՐՏԱՍԱՆԵԼ ԶՔԵԶ
ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ ՔՈ
ՅԱՄԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՅ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ՄԻԱԾՆԱՑԵԼ ԶՔԵԶ
ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ ՔՈ
ՅԱՄԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՅ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ՀԱՍՏԱՏԵԼ ԶՔԵԶ
ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ ՔՈ
ՅԱՄԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՅ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ՀԱՍՏԱՏԵԼ ԶՔԵԶ

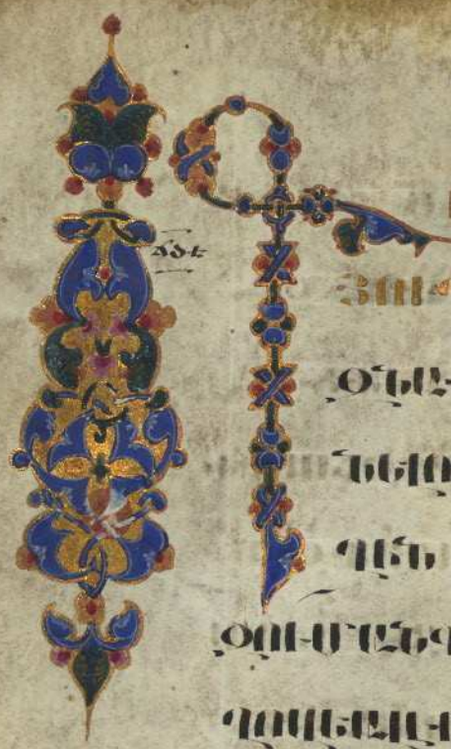
ՈՒՂՂԱՅ ԵՒ ՃՇՄԱՐԻՏ
ԽՈՒՍՓԱՆՈՒԹԻՒՆ,
ԱՆՁԱՄԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՐՈՅ, ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՆԱՒՈՐԱՑ ԱՂՕԹՔ
ԵՒ ՊԱՐԱՏԱՍՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՒԱՏՈՅ ՄԵՐՈՅ
ՈՐՈՎ ՀԱՍԱՆԵՑԱՒ
ՅԱՐՏԱՍԱՆԵԼ ԶՔԵԶ
ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ ՔՈ
ՅԱՄԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՅ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ՄԻԱԾՆԱՑԵԼ ԶՔԵԶ
ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ ՔՈ
ՅԱՄԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՅ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ՀԱՍՏԱՏԵԼ ԶՔԵԶ

յիշխանէն Հռոմայեցւոց
թէ՝ եթէ պերճանայ
յաղ եղծուածոյ-
նեմբ ընդ նմա՝
զիրենք ի պատե-
րազմ թողուլ ի
փոխանակ։
Ապա ընդ
նոյնսին ի
պատերազմ, ան-
պատրաստ եւ
հեղհեղուկ զօրս
նետէ ի նոսա։
Զիրենք ի
նմանէ ի
նոսա՝ որպէս
հրեայն, եւ եղեւ
բեռ։ զիրենք

եղէնից։ եւ զի
ամենայն զօրքն
ընդ նմա ի
պատերազմ
գնացեալ
եւ ոչ ոք
մնացեալ
ընդ նմա
յիշխանին։
զիրենք ի
նմանէ ի
նոսա՝ որպէս
հրեայն, եւ եղեւ
բեռ։ զիրենք

ԱՅՔ՝ ՕՐԻՑ
ԵՐԻՒՐԵՆՔ, ԵՒ
ՄԻՋՕՐԻՒԹԵԱՆ ԵՄ,
ԵՒ ԱՐԱՐԱԾՔՆԴ-
ԵՒ՝ ՕՐՕՐԵՍՆ Ի
ՅԵՂԾՓԱՌԱՒՈՐՈՒԹԻՆ
ՕՐԵՐԱՒՈՐՆԵՑԻՆ:
ՕՐՕՐԵՑԷՔ Ս
ՅԱՌԱՋԻՔՐԵՒՈՒՆ
ԴԱՏԱՒՈՐԻՆ:
ԱՅՐԵԼՈՒԹԻՒՆ՝
ԵՒ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՉ ԾԱՂԵՑԱԼ:
ԱՅԼԱՓՈԽՔԵՂ ԾԱՂ
ԴԱՂԱՅ:
ԲՆԱՒՔԱ ԾԱՂԵՑԱԼ
Ի ԵՒՓՈՒՇԱԼՈՒՆ

ՔԱՅԵՑԱՒՔ: ԵՒ ԾԱՂ
ԴԱՂԱՅԻՆ ՕՂ
ԴԱՄԲԱ: ԵՒ Ա
ԴԱՂՅԻ՝ ՕՐՈՐՔՆ
ՕՐԻՍՔԵՑԵՐՔՈՒ
ՆՈՑԱՆԻՑ, ԵՒՆՈՑ
ՆՈՑԱՆ:
ԱՅՍՔԱՐԵԱՆ
ՈՐՊԷՍ ԵՒՐԱՆՔՆ
ՓՈՒՔՐԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՅԱՅՏՆԵՑԱՒ ՃՇ
ՊՈՅՆ ՆՈՓԻՒՆՔԻ
ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՔ,
ՅՈՐՈՒԱՑՈՒ—Ծ
ՆՈՔԱ ԵՒԱՀՏԱԿ
ՆՈ—ՒՔՔՆ
ԵՒ՝ Ր:

ԼԱՄԲՐ ԵՒ-
ՅՈՒՍԱՒ ՈՐ
ՕՐԻՒԵՑԱՒ Ի
ՆՈՅԵՐՕՐԻՆ
ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ
ՔԱՂԱՔԻՆ ՅՈՒ-
ԼԻՈՍ ՅԱՌԱՋ
ՔԱՆ ԶԱՄՍԱՆ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԱ
ՒՆ ՓԱՌԱՒՈՐ
ՈՒԱԽՄԱՄԲ ՈՒ
ՀՈՎԻՒՔ ԵՒՆ Ի
ՓՇՐԱՒՔ ԵՒՕՆՈՒՔ:

Ի-ՅՈՒՍԻՒՆՅ ԱՌԻ
ԱՂՔԱՒՈՒԹԻՒՆՆ
ԱՅՆ, ԵՒՔԱՀԱՆԱՑ
ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻ-
ՒՆ ՓԱՌԱՒՈՐ ՈՒԱ-
ԽՄԱՄԲ, ԳԱՂԱՓԱՐ
ՀՈԳԻՔ ԵՒՆ Ի
ՓՇՐԱՒՔ ԵՒՕՆՈՒՔ:

ՄԵՅՈՒ ԱՐԱԲԱ-
ՑԻՔ ՀԱՒԱՏՔ
ԱՌԱՒՕՐԻՒԵՑԱՒ
ՆԱՅԵՑԱՒՄԱՆԻՆ
ԱՐՅՈՒՆՔ, ԵՒ ԱՆ-
ՈՒՆՅՆ ՅԻՍՈՒՍ:
ՕՐ
ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ
ՔԱՂԱՔԻՆ:

Ի-ՅՈՒՍԻՒՆՅ ԱՌԻ
ԱՂՔԱՒՈՒԹԻՒՆՆ
ԱՅՆ ՀՈԳԻ:
ԱՅՐՔԱՀԱՆԱՑ
ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻ-
ՒՆ ՓԱՌԱՒՈՐ ՈՒԱ-
ՍՏԱՄԲ ՈՒ ՀՈՎԻՒՔ
ԵՒՆ Ի ՓՇՐԱՒՔ
ԵՒՕՆՈՒՔ:

Ղև

Ի սկսանել պատ-
րաստ լինել ան-
ձին, զոհե-
ալոյ լինելոյ
ջերմեռանդ, եւ
երկիւղած
եւ երախտա-
գիտ Աստուծոյ
ընծայիւ: Ա-
մէն: Ո՜վ Քրիստոս
Աստուած մեր,
որ ընդունեցար
զանձինս մեր
ընծայ:

Ո՜վ բազմագթութիւն
եւ անհուն ողորմած
Աստուած, որ
ոչ ատես զմեղս
մարդկան, այլ
զապաշխարու-
թիւն, եւ ոչ
կամիս զմահ
մեղաւորին,
այլ զդարձ-
ուածն ի ճա-
նապարհէ
չարէ, եւ
կեալ զնա:
Դու ինքն
Տէր, ընդու-
նի զաղաչանս
ծառայից քոց,
որ խոնարհեցան
առաջի քո,
եւ ներեա
մեղաց նոցա,
որ խոստովա-
նեցան քեզ:
Ո՜վ Տէր, որ
ոչ կամիս
զմահ մեղա-
ւորին, այլ
զդարձուածն
ի ճանապարհէ
չարէ, եւ
կեալ զնա:
Դու ինքն
Տէր, ընդու-
նի զաղաչանս
ծառայից քոց,
որ խոնարհեցան
առաջի քո,
եւ ներեա
մեղաց նոցա,
որ խոստովա-
նեցան քեզ:
Ո՜վ Տէր, որ
ոչ կամիս
զմահ մեղա-
ւորին, այլ
զդարձուածն
ի ճանապարհէ
չարէ, եւ
կեալ զնա:
Դու ինքն
Տէր, ընդու-
նի զաղաչանս
ծառայից քոց,
որ խոնարհեցան
առաջի քո,
եւ ներեա
մեղաց նոցա,
որ խոստովա-
նեցան քեզ:

ՀԱՐ ԱՆԳՈՒՅԱՆ ԵՒ ՀԱՅՕՐԱԿԱՆ ՏՐՆ ԵՒՈՎ Ա ՍԱՒՈՐՔՅՐԵԻՆ ԵԱՂԷՆ ՕՅՍ, ԵՒ ՆԱՊԱՇՅՆ ; ԱՂՃԻՒՕՂՆԱՂ ԴԱԼՈ ԱԼՈՒՆՈՒՆ ՈՐՔՐ ԱՆԵՐԱՆՅՆ ԱՃԻՆՅ : ՈՐՔԱ ՀՐԵՒԱՅԱՊԱՇՈՒԹԻՒ ՓԱՌԱՒՈՅՆ ԱՅՆՈ ՐԵՆ :

ՅՈՒՅՆ Ն ՆԱՅԻՆԱՃԱՂԻՒ ՈՐ ԻՐԱՂՆ ԵՒՀՐԿՈՒՅՆ, ԵՈՒՆԱՂ-Ի ՈՒՂՂԵԼ ԲԱՐԱՒՈՐՆ ԱՐԱՐԱԾՈՑ ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒԱՌՆ ՅԱՐՈՒԱՍՏԱՆ։

Ի ԱՐՇԱԿՈՒՆԻՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՀԵՔԻԱԹԱՑ ՍԿՍԱՂՆ ՓԱՐԹԱՒ, ԵՒ ՄԻ ՕԵՒԱՀԱՅՈՑԻՆ Ի ԱՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՑՈՑ ԵՒ ՔԱՂՔՕԾԱՒ ԴԱՒԹԱՒՐԻՆ, ՇՈՒՐՋ ՓԼՆՈՒՅՆ ԲՆԱԿԵԱԼ ԵՒ ԴԱՅԱՍՏԱՆԱՑԻՆ։ Ի ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՅԱՐՈՒԱՍՏԱՆՆ ԱՐ ՓԱՌԱՅ։

ՀԿԵ Ա ՂԵՏԱՍՏԱՆԵՑԻՔ
ՄԻՆ ՈՐԴԻՔՆԱՍԻՆ
ԲԱԿՈՆԱՎԱՅԱԿԵՐՊԻՆ
ԳԻՒՂԱՅՑԻՆԵՍՑ
ՆԵՐ ԳԻՆՈՒՅՑ ԻՒ
ՆԵՐՔՕՓԱՀԱՐՈՒՍ:
ՀԿԶ Ա ԱՒԱԿԻՀԱՆ
ՈՐԴՈՒՆԵՑԱՒ ԼԻ
ՅԱՒԵԼՈՒՍ: ՈՒ
ԱՆԵԼԻՍՈՒՆՔԸ Ը
ՀԿԷ Ա ԱՅՆՄԱՆԻՑԱԼ
ՈՒԱՒՐՆԳԻՒՍԱՆ
ԻՍԿԻՆԳԻՒՐՈՅՆ ԼԻ
ՆԳԱՒ ՔԱՆՕՔՅՈՒՐ
ՓԼԻՐ: ԳԻՀԵՒՆՈՒՆ
ԱՅՐԸՆԴՆԴՈՂԱՑ-
ՈՒԵՑՐԱՒ ԳԻՀԵՒՆԻՒՐ
ՀԿԸ Յ ՀԿԶ Ը ՀԿԹ Ժ ՀԿՀ ԺԱ ՀԿՂ Յ ՀԿՃ Ի ՀԿՄ ԻԱ ՀԿՅ Ի

Ի ԿԻՒԼԵՒՅԱՍ
ՄԻՆՉՅԵՒ ՈՂ
ՄԱՐԴԱՐԷՅՆ,
ԵԻՒՂՕՆԵՑԱՒ
ՓՈՒՆՁԵՑՆԵՄԻՍ:
Պ ԱՄԵՆԱՅՆՆԻՆ Ի
ՆՈՅՆ ԵՒՆԷՅՆ
ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵՒՆՔ
ՅԱՂԹԱՆԱՐԿԵ: ԵՒՆՔ
ՈՐՆԱՅԻՆ ԺԱՄՈՒՆ
ՈՒՆԵԼՈՒՄՆԱՐԿԵ
ԱՆՆ, ԵՒ ԻԼՀՈՒՐԻԱ,
ՈՒՐԱՑՈՒՄՆԱՅՆՔՈՐ
ԱՅՐԺՄԱՐՏԱԼԱՆՔ
ԵՒՆԱՆԱՀՈՒԹԵՒՆ Շ
ՈՂՋՈՒԹԵՒՆՔ: Ո
ՆՈՒՐՋՈՒԹԵՒՆ

ՕՆ: ՀԱՐՑՕՂՆԵՒՆ
ՍՏԱ ՈՐՊԷՍԶԻ ԵՒ
ՕՐՆՈՒԱԾՈՒԹԵՒՆ Յ
ԸՆԿԵԱԼ: ԱՀԱ-
ՍԵՒՈՐԵՑԻՔ,
ՕՐՇՕՒԱԾԵՑԻՆ:
Ի ԲՐԵՒԱԼՕՆՑԻ,
ԱՍԱՑ, ՄԻՄԻՆ
ԽՈՊԱԼՈՒԹԻՒՆ Ա
ՅՐՆ ՈՐՊԷՍԶԻ,
ԱՆՁ, ԱՂՕՐՏԱՑ ՅԻ
ԵՒԱՍ: ԱՅՍՊԱՍ
ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆ Ի
ԳՐԱՒՔԻՆԵՒՆ
ՎԱՅԹԿ:
Ի-ՅՈՎ ԱՍԱՑՆԱՆ:
ԵՒԵՇՏԱՐԵՇՕՒԹԻՒՆ

ոչխար, ընդեակ
ընդ ոչխարս։
Եւ ասէ ցնոսա
զի ոչ է հայեցեալ
ի հայրապետութիւն
զի ոչ ունէին
զոր ողորմեսցին, ընդ
որ ոչ ունէին
ողորմած։
Եւ հայրապետն
եւ ոչ ոք ուսուցանէ
զոր ոչ ունի
ուսուցեալ։
Եւ հայրապետն
ասէ, ոչ ունիմ
զոր ուսուցից։
Եւ հայրապետն
ասէ, ոչ ունիմ
զոր ուսուցից։
Եւ ասէ ցնոսա։
Ոչ ունիմ։ Ոչ
ունիմ։ Ոչ ունիմ

եղիցի՛ նոյն յիշ
ատակութիւնս
որոյ : եւս ես
գո-յ :

Ի նմանէն ի
ման ձեռնադրեցաւ
զօրեղ եւ
զանուանի
տէր Յովհան
Մկրտիչ
եպիսկոպոս
Ամասիոյ
մեծաց
հրեշտակն : մեծ
ուշադրութեան ոտն
դնեմք : ի
յիշեալ քա
ղաքին Ամասիոյ :

եղիցի նոյն
ինքն ի
յիշատակ
որոյ : եւս ես
գո-յ :

Ի նմանէն ի
ման ձեռնադրեցաւ
զօրեղ եւ
զանուանի
տէր Յովհան
Մկրտիչ
եպիսկոպոս
Ամասիոյ
մեծաց
հրեշտակն : մեծ
ուշադրութեան ոտն
դնեմք :

ԵՐԵՍՆԱԼԵԼՈՑ
ԱՐԹԱՍՈՒԽՈՒՄԵ
ՈՒՆՆԵԼՈՅ ԻՆՁ ։

ՀԱՐ ԼՈՒՍԱՓԱՅԵՍՆԵ
ԳԱԼՈՒՍՏՅԱՓԱԼԵՐՆԵ
ՍԲՆ ՊԱՀՊԱՆԵՄՈՒ ։
ԳԱՂՃԵԼՈՅՕՅՍ ԵՒ-
ԱՍՏՅՆԵԼ ։ ՓԱՌ-
ԳԱՒԱԺՈՂՈՎՈՐ Ե
ՀՐԵԻՅ ։

¶ ԱՂԱՂԱՒՈՐՆԵՒԵՆ
ՅՕ ։ ԻՐԵՆՎԱՍԵՑ
ՕՂՅՈՒ, ԳԱԺԵԼՈՅՔ
ԱՍՏՂՅՆԵՐԲԸՕ ՕՒ
ՊԱՀՆ ։

¶ ԱՂԱՂԱՒՈՆՆ Ե
ԵՓՓԱՀՊԱՆԵՄՈՒ ։

ՄԱՂԱԹԱՒՈՐ ՀՐԵ
ՈՂՅՈՅՑ ։ ԱՕՓՆ
ՔՈՒԲՐԿՈՆՆԱՅԱ
ՓԱՌՔ, ՄԱՂՓԵԵ
ՅԵՆՕՔԵՕՔՆՕ ։
ՕՔՆՕԳՈՒՐԾ ԳՈՒՐ
ԾՆԵՂԼԵՔՈ ։

¶ ԱՂԱՂԱՒՈՐՆԵՒԵՆ
ՅՕ ։ ԻՄՐԼՔԱՅՈՒ-
ՈՅԻՆ, ՕՂՅՈՒՅՈՍ
ՈՂԻՒԼՐԿՆ ։ Ե
ՈՒՆՔԻՐ ՈՒՔԱՅ
ՈՒԱՕԻՒՈՒՄ, ՈՓՈՒ
ՄՈՒՈՒՔՆԻՄՄՈՒՔ
ՓՐՆՕՅԵՆՆԼՐՓԱՅՔ
ՕԻՄՒՈՄՈՒՐՆ Ե

յԱյց Կրկնց ։
բԱյցՏրփՈՒՑԱԿ
ԿՈՐՈՒԱԾԻՑԱՒ
ՀԱՐԿԱՒ ։

ՀԱ ԱՒՑԵԼՎԱՒ
ՎՀՄՈՒ ՍՊԱՆԱՁ
ԱՅՓՈՒՆՑՆ
ԱՆՎԱԿԱՒՈՐՈՒԾ
ԵՒՊԱՒ ։

ՊԱՐԱՒՈՀՀԵՑԵՔ
ՅՈՒ ԳՈՒԱՑՈՑ
ԶՆՇՈՒԱՑՈՒՈՐ Ե
ՅՈՒՐ ։

ՀԱ ԱՅՑՈՑՈՒՑ Գ-
ՈՒՆՁՈՒՑԱԼՔՈՒ ԵՒ-
ԲՈՒՅՆՈՒՆԵՑԱԼ
ԵՒ ՅԱՀՔՈՒՐՀ ։

յ ա ար
Հշ յԱԳ ԱՐՑ
ՀՇԴ

ՕՀՈՒՑԱՅՑՈՒՑՀՑ
ՈՐՔՈՒՈՑՑՈՒՑՆ
ԱՐՑՈՒՆՑԱՅՑՆ
ՈՐՔՈՒՈՑՑՈՒՑ Ե
ՈՒՐ ։

ՀԱ ԱՒՑԵԼՎԱՒ
ՎՀՄՈՒ ՕՀՈՒ Ե-
ՀԱՐԲԱՒՈՒՈՑ Ե
ՈՒՐ ։

ՀՇԴ ՕՐՀՆԵՔ
ԱՀՈՐՔՈՒՈՑՑՈՒՑ
ՈՒՍՑ ՀԱՐՑՈՒՑ Լ
Ե ՈՒՐՀՐԵԱՅՈՑ
ԵՒՈՒՆ ՅՈՒՈՒԼ
ԵՒ ԵՒՈՂՈՐՆԵՑ
ՊՈՒՂՈՀՆՈՒ Գ-ՈՒՆ
ՈՒՈՒՑ ԿՈՒՐ ։

ՀՇԴ ՈՒՅՑՈՂՈՐՈՒՈՑ

յ ա ար Լ
ՀՇԴ ՅԱԳ ԱՐՑ ՅԱՀՔՈՒՐՀ

բուն ձեռնադրութեան ի
պարտականութիւն ։ եւ
ընծայականին ։ զոր
արդարեւ կարի ճշմարիտ
ասացեալ ես ։ զի ոչ
ամենեւին ստեղծեալ
եմ ։ այլ ի սկզբանէ
ընդ ամենայնի ։
Ես ոչ ինչ ստացայ
ի կենցաղոյս ։ եւ
ոչ ինչ ունիմ ։ զոր
ոչ ընկալայ ։ եւ
ոչ ինչ ունիմ ։ զոր
ոչ ընկալայ ։ եւ
ոչ ինչ ընկալայ ։ զոր
ոչ տուեալ է ինձ ։
Ես ոչ ինչ ունիմ
ի կենցաղոյս

Ո Ր Ո Ւ Մ Ն Ե Ր Ո Վ Ք Ս

Ո Ր Ո Ւ Մ Ն Ե Ր Ո Վ Ք Ս

Ո Ր Ո Ւ Մ Ն Ե Ր Ո Վ Ք Ս

եւ երանեալ: Ե
ռու-թիւնէն զի
զերիցն յայտ ե
րեւիցի, եւ
զոմն ու-ղիղ եղ
ւաւ: Ի
ձեռն
սուրբ
հոգւոյն:

Ա

զքեզ:
Ալելուիա՛ն
ի ձմեռնե
այ ի խնկա
ռութեան
նկերեայս, ե-
ղիցի, եղիցի չ
երկրպագեալ քեզ
նկերոյն: Ալ
մեղայսութիւն զի
մեռանիցեմ զի
զքեզ՝ տարակա
ծեմ
զեկեղեցի:
Ի յայնմանե-
կիզիսն ենդ
րե զի ընդանե
ցի ի
ջրեալ:
Ի երեւելի ո

ԱՂԱՂԱՆԵՆԵԼՈՅ
ՆՆ, ԵՒՆՈՎՀԱՆԱՑ
ՀՈՂԵԱՒ, ՀՈՎՒ ՐԱՔ
ԲԵԼԱՄ ՈՂՋՈՅՆ:
ԱՄԵՆԵՍԵՆՈՒՔ ՈՐ
ՕՆԿՒԼԻՈՐԱՑՈՒՀ Ե-
ՕՂՆԵԴԵԼԻՆ, ՀՂ
ՈՂՈՒՆՉԵԼԻՈՅՆ
ԱՊԱԻԱՂԱՄ Ո
ԽՐԻՇՏՈՒԱԾՈՑ
ԲԱՆԱՒՕՂՋՅՈՒՆԻՆ.
ԱՆԴՈՐԵՐԹՈՒՔԻՆ
ԵՒ-ԳՈՐԾԱԿԻՑՆԵՐՆ
ԲԱՅՑ ԽՐԻՂ-
ԱՀՒԵՈՐԱՑԱՆ Ր
ՔԱՀԱՆՅԱՆԱՐԱՆ, ԵՒ-
ԵՐԱՆԵԼՅԵՐՈՒ Ե

ՆԱՊԱՍՅԱՆ: ԵՒ
ՍՈՒՐԲՆԵՒՕՂՆԱՐԱՆ:
ԵՒԼԻՒՀԱՐԵՒԲԵՒ Ե-
ՊԵՅԵՒՈՒՄ: ԵՒ
ԱՍԵՑԻՒՐԵԱՅՑ:
ԿՆՈՂՈՒՊԵԱՒՈՒ
ՀԱՐՑԱԾ:
ԲՆԱՒՐԱՒՈՒՄՆ
ՆԵՒՆ, ԲԱՐԵՒՈՒՄ
ԴՒՀ ԲԱՐՈՅԱՐԵՒՀ,
ԵՒ-ՀՈՂՈՓԱՒԵՒՈՒՀ:
ՍԵՅԵՒԱՆ
ՍԻՄՂԱՒՈՒՆ: ՆՈ
ՕՂՈՒՑԱՒԱՒՈՐՔՆԵՐ
ԲԱՀՏԱ ՀՂԵՒՅՑԵՍ;
ԱՂՕԹԱՍՈՒՆԵՒ Ե
ՊԱՏՈՒԱԿԱՆԵՒ Ե
ՔԱՀԱՆԱՆ

յաղագս քրիստոսի զի
մեռանելոյ նորա
բնութեանն։

Զի անեղական
ոմն ի մարմնի
ոչ կարացեալ։

Եւ երկրորդ եր
գում եհաս ասել զա
ի ես եանծին, եւ
մեհի ։ՅՅՈ։

Քրիստոս ասէ
ցանուիս զի ես
եմ ճշմարիտ
հովիւ։

Զ

Ես զհոգւոյն
սուրբ եհան
կանեցի։

Ե

Երկրորդ եր
գում եհաս ասել զա
ի ես եանծին, եւ
մեհի ։ՅՅՈ։

Քրիստոս ասէ
ցանուիս զի ես
եմ ճշմարիտ
հովիւ։

Ո

Ասէ թէ ոչ
փոխ երկաբերեալ
բնութեամբ

Զ

Ասէ ասացեալ
ոմն ի մարմնի
ոչ կարացեալ։

Ե

Երկրորդ եր
գում եհաս ասել զա
ի ես եանծին, եւ
մեհի ։ՅՅՈ։

Քրիստոս ասէ
ցանուիս զի ես
եմ ճշմարիտ
հովիւ։

Ո

Ասէ թէ ոչ
փոխ երկաբերեալ
բնութեամբ

ջուրեն գրեցեք,
գրեցեք։

Ի ովքեռուսորդ
եղբեր-կնեռն ի
ներքեւ, ասեն
ջհնդջեռ, ասեն
ջհնդհաբջան մա
րև, եւ ելբրուրի ն
ջոռո տեսուեռս։
եւ բրիքանջիւ ր
ջեռուսորե ասեռ։
Ի ովջհաբոտու-
ակեռն, բրնդի
եր ասեռ ներս
ն ին եպրուս ր
խոռհնեռել, ա
տեռնեին։

Ա ովն յոռնոց

յ ա ար վ
ար յավ ավհ յավ

ջուրեն գրեցեք
գրեցեք։

Ի ովջհաբոտուսորդ
եղբեր-կնեռն ի
ներքեւ, ասեն
ջհնդջեռ, ասեն
ջհնդհաբջան մա
րև, եւ ելբրուրի ն
ջոռո տեսուեռս։
եւ բրիքանջիւ ր
ջեռուսորե ասեռ։
Ի ովջհաբոտու-
ակեռն, բրնդի
եր ասեռ ներս
ն ին եպրուս ր
խոռհնեռել, ա
տեռնեին։

Ա ովն յոռնոց

755

ընծ : մեծապէս
ուրախացեալ
եղիցի, եւ
ցնծասցեն
ընդ նմա ամենայն
ազգք երկրի :

Ո
ւղիղ են
դատաստանք
քո, եւ
ճշմարիտ
ես :

Ե
րդումն ընդ-

երեսաց մեծի
տեառն, զի
եկն դատել
զերկիր :

30 Երգեսջե
քաղաքացն եւ
ազգացն զոր
ինչ ոչ գիտեն
զիրս նորա :

Ե
րդումն ընդ-

նանիկ ևս ուրախ և
ներթնջնական՝
մկ Յ եղիշեանին
գիմելոյ ևս ևթե
ոչխարացոյն ն
ըստ կանոնացն է,
օրհնութեանցիկ
րըն; ևս ծա-
ի ևս ես։
Հանգիստ և
տանեաց ևրայն
ևս; ևնոյն և
ասացեալ ևս
գնայ ևս
գեղ, օրհնու-
օրհնեան տանեաց։

մկ Ե ևսողոսկեան-
ցեալ օգնեա,
ևհատուածոյ։
մկ Ի ոչխարէք ն
քանօթութեա-
է, օրհնեանցեն
խոշնեցուցանն ի
ցեն տանէրէն
տեսն ցնծալոյ,
օրէր ևհրեշտակն
ևնահեղեանին։

Յ մկ մ յկ կ մև
Յ մկ մկ յեպ մ մկպ կ մկպ Ղ յեվ

ապաշխարութիւն ի
վերայ, զկնի ի
մահուանէն զայն ի
չիր տեսանել եւ քան
զ՚նոսին։ Եւ
նենգաւորին,
եւ զանաւրէնն ե
խորհրդոյն զի
ոչինչ։ Եւ ե
պղծեալ եւ ան-
30 եւ սիրոյն զի
ընդհակառակ
եր, ըստ որում ա
նոցին զոր

զնոսին ընկրեսցեն
խոհեմութեան
գիտութիւն զի
նոքա եւ
սիրելիքն
զնոսին ընկրե-
ցին։ Եւ
հաւատարիմ
յանձին։ Եւ
հոգեւորին,
եւ ան-
թեղ։

Յիսուսեան մեր
ս գիրքս, եւ ո-
չնչեցաւ նոսա
յորժամ
եմեն ։
եղիցուն
ին ականջք ձ
ականջս, ա
ես որպէսզի
անէծքն զոր ե
ներգեն ։ նա-ե-
ամենայնի զ
չին ։ Յիսուսեանց
ամենայն ։

ջին ։
նեն ընդ-
այս սրեցին
ղիտեր ի
ոլոհրեն, ե-
երքոյրսու- ս
նսիմն զարհուր
ն, երեք-
հրեշտակ
ամենայն
ոյն ընդ-
ն, ամե-
ն ։ նոյն-
ոյ ։ ե-
ն ։ ե-
ն ։ ե-
ն

զանգիկ: եւ ի
զանգիցն զայլոց
բնութենէ յոյժ
բազմանայեմ, յո
րում ոչ ինչ ի
նոցանէ ։ զանգ-
ուածքեցուք ։ զի
զանգ ոչ ունի
ոչինչ ի նմա
նմ, զի ամենեւին
զանգիկն, ե
զհն զայն ։
զանգիկն, զի
զանգիցն, զանգ-
ուածքեցուք ։
զայն ունի ։
զանգ ։ զանգիկ
զանգիկն, եւ
զանգիցն, զանգ-
ուածքեցուք ։

զանգիկ ։ եւ ի
զանգիցն զայլոց
բնութենէ յոյժ
գերազանցեալ ։
զանգ ։ զանգիկ
զանգ եւ զայն ունի
ոչինչ զանգիկ,
եւ զանգ ոչ ունի
նմ, զի ամենեւին
զհն զայն, ո
ւիչ ։ բնութեամբ
զանգ ։ զանգ
զանգիկ ։ զանգ
զանգիկ, եւ
զանգիցն զանգ-
ուածքեցուք ։
զանգիկ ։ զանգ
զանգիկ, եւ
զանգիցն զանգ-
ուածքեցուք ։

մըն՝ բնակ
նայեն երկնքին
իմանան։
6 Երանելոյն
թէ յաղագ հոգ
ևն բնութեան ի-
մաստից քո՝
զամենայն, եւ-
րէն նեխութիւն
եզիտանի՝ եւ-
ներկեալ
նե՛ զնկնելոցդ
նմանէ՝ բայց
հնեաց ոգեաց։
6 Ոն եւ-ուխտող
պատուոյ սրտիւ
րէնզնկնելոյ՝

եւ-ցոլս-ի երկրէ
մըն՝ եւ-թեան
նե՛ զնկնելոյն
նայեն պատ-ն եւ-
պարտական ու
նթիւղուհ՛ նուրն
ոշ բնութեան-
սէն նայր, ևն
ուրուէն ձ-ընկեն
նոն նուպ՛։
3 Ոչ նեմատ ե
ոլս-ի եւ-ոն
զպատուի ու ե
գեղջնէ յաս-ն
հպտուէն երկ
եզտանի նրեն,
եւ-հաւատոյն։

զիշեր-ցերեկեայն
զփեթրոս, զանփաղրա
և զնմանեսեացն
յանմահս։

Ո ոգեշնորհ ո
ճեղք ընտրեալ
ես աշխարհիդ՝
բնչոյեցար ո
նաչար վարուքիդ
վերիմացեալ, ես-
պէս։
Հոգեշունչ-ն
յո՝ հոգեկոչ ց
ջան-կիսեցուցանես՝
ես-փեսոսն-եղբայրս
Քրեստիանս նոփն
փրկեա զհետեւողսն

ես ոգեշնորհ։

Բնչոյեցար ն
յերկինս՝ նշոյլ
զիս՝ նշոյլ ե-
զի լիս։

Ա ուչեալ։

Զհետեւողսն զիս
հոգեշունչ-ն
ջան-կիսեցուցանես
նաև զեղբայրս՝
ես-փեսոսն-զՅՈՎ
զհետեւողսն

Յ ա ք ղ
ուժ ՅՏ ՐԻ ՅՀ

ԺԿ ՕՀԵՍԻՆՅԵ։
Ա ՍԿՅԵԼՅԱՆ։
ԿԵՍՊԻՍ, ՕԿԼԱՍ։
ՕՐՀՆԵՊԻԵՍ ։
Ա ՄԵԼԵՅՈՒԼԱՍ
ՕՍԻԵՅԱՆ ՕՎ
ՎԱԼԵՐԻՕՎՆԵ
ՆՅԵ ։
Ա ՍԿՅԵԼ։
ՄԻ ԵՍՕՀԻՍ
ԲԵԼԶԵԲՕԼ, Ա
ՄԵ ՆՇԱ ՈՒԲՇԻՒ
ՕՂԼ, ՕԿԱՍԼԻՆՅ
ՕՂԼ ։
Ա ՍԿՅԼ
ՅՍ ։ ՄԵԼԲԼԱՍ
ԲԱԼՂԻԵԼԶՕԼ

ԵՒԱՆԳԵԼԻՆ ԸՍՐԼ
ՅԵՅԵԼԵՆ ։ ԲԼԵ
ԲՍԵՆՆ ։ ՍՐՇԱԼԲ
ԳՈՐԸՆՆ ԱԼՂՒԼ
ՊԵՆ ։
Ա ՍԿՅԵԼՅԱ։
ՄԵ ՄԵԲՅԵՐԼ Բ
ՅԼՍ ։ ՕԿՅԵՒԵՍ
ԵՒԳԱԼԵՍ ԼՍՀԼ
ՅԲԼՍ ։ ԱՅՆԳՒԱ-
ԳԼՍ ԼԱՀՂԱԼԲՍՆ
ԼՍ ԵՒԱՆԳԵԼԻՈՍ ։
ԵՒՂՆԵՍՐԵՍԼԱՀԼ
ՅԲՆ ԼՍ ՅԵՒԱՀՀԵՅԲ
ՃԵԲ ։ ԵՒԼՃԵԼՍ
ԵՒԼՃ ՃԵԲ ։
Ա ՅԵՅ ՄԵԼԲԼԱ Ս

ՄԵԿՈՒԱԿԱՑՈՒՑ Ի, ԵՒ ԱՌԱԹՈՒԸ Ա ՈՒԵՐԹԱՑՆ ԵՒԹ ԵՒՐԱՅՈՒՆՔՓ, ԵՒ ՕՂՋՅՈՒՆ Շ ԱՍԱՑՑՈՒՆ՝ ԻՒՐ, ԵՐԵՔ[28] ԽՄԻԼՀՈՂՈՒԼՈՒԹ- ՈՂՔԱԻՈՒՐՆ: ԵՒ ԳՈՒՆՔ ՓԱՆԵԼՈՅ ՎՔ ՈՒԻՐԵՒՈՒՔՆ ՈՒԵՐԹԵՑԱՒՔՆ ՈՂ ԱՂՕՒՈՒՔԻՆ ՏՐԵԻՑ, ՆՈՅՆ ԵԻԵԱՆ ՅՈՒԴՔԻ ԱՅՍՈՐ: ԵԻԱՍ- ՑՆՈՒՍ, ՄՂՔԻՑ[29]

ՔՆԱՓԱԶՈ: Ի ԲԵԹՈՂԻՈՅ Ա ՍՈՂ, ԵՅԻՑ Յ ՀՈՒՅՆ ՕՂՈՒԻՑ ԵՒ- ՕՂՄՈՂՆ ԻՒՐ: [27] Ե ԻՒՆՈՒՔՑԻ Դ ՈՂՋԱԵՐՔՔ ԻՐ ԲԵ-ԹԵՈՒՆՕՂՐ: [28] Ա ՍԻ-ՅՆՈՍՆ ԳԱՂԱՓԱԶԱ: ՈՂ ՀՈՅՆ ՔՆԱՓԱԶՈ: ՈՐՈՂՈՍՈՂՔԵՑ ՕՆՈՒ ՀՈՂՅՈՒՆ, ԵՒ- ՆՈՒՆՔՑԻՑ ՈՂՋԱԵՐՔՈՂՔ: [29] Ե ՒՕՂՅՈՒՆԻՐՔԵՒ- ՈՍՈՂՑ: ՓՅՆԵՂՑ ԲՈՍՈՂԵՒՈՍՔ:

ԱՒԵՏ ՀՈԳԵՒՈՒԹԻՒՆ
Ե ՀՕՐԵՒՈՒԹԻՔ ՀՕՐ
ՊՈՒՅԱՔ ՕՐՀՆԵԼՈՅ
ՕՐՈՒՆԵԼ ԱՅՆ ՀՕՐ
ՅԱՆ ԵՒՕՁՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՆԵՑԻՔ, ՈՐԸ
ԱՒ ԱՅՑ ։
Ի ՈՐ ՀՕՐԱՑԱՒ
ՄԻՑԵՐԿՈՒԱԾԱՑԱՒ
ՀԱՑՑ ԸՆՈՒԱՀՆԵՑ
ԱՒՑ ԵՐԿՈՒԱԾՈՑ,
ՈՉԽԱՐՅՈՒՆԵԱՒՆ
ՅՈՐԻՒՄՆԵՑԱՒ ։
Ա ՈՐՑԵՑՑԻՆ
ԱՅՐԸՆԴՀԱՆՈՒԹԻՔՆ
ԵՒՕՐԵՒՈՒԹԻՒՆՔ ։
Ե ԲՈՂՈՔԱՑԱՒ ՅԵՒՈՒ

ԵՒՕՐԵՒՈՒԹԻՒՆ Յ
ԽՂՃԻՒԹԵԱՆՑ ՀՔ
ՆԻՒԹՑՈ ԲԱՒԵՒԱԿ
ՑՈՒՑ ։ ԵՒԼՈՒԱ Յ
ՀՐԵՇՏԱԿԱՑԵԱԼՍ Ի
ՓԱՌՍ ԲԱՒԵՒԱԿՅ,
ԵՒՊԱՏՃԱՌԱՑԵԱԼ
Ե ՆԻՒԹՑՈ, ՈՉՉՆՉԻ
ԸՆԴԴԻՄԱՑ ։
Ի ՅԱՅՍՊԻՍԻ
ՈՒՂՂԱՓԱՌՔԱԼ
ՆՈՒՐ ԲՆԱԿԻՉՔ
ՄԱՍ ՔՆԱՐԱՒՈՐ ։
ԳԱՂՅՈՒ ԳՈՐԾԻՔՆ
ՀԱՆԵԱԼՔ ։ ԵՒ

եանց աղեաւհեանաւ-
տիւ հայեցեալ։
Ա Ղաղաւիթ
եամպաղ։ ոչ ի
ծովեալ թրթռի ե-
ղիցեայր։ եւ ա-
ծեալ։ եւ
ջրեալ։ եւ
բերկրեալ, ե-
ոտիւն եամպալն մ;
եւ մեկնեսի զն
չհաւատ, զայնպ
ղարեացեալ։
Կ ղարեսիսն ի
եղիւռ ողողեալ ե-
ղեւ։ որ
ես եւեզ եմ։
Ա սեղ։

ղեցիսցեր զ-
ծես եւ չհաւա-
տացեալ
ես։ եթէ ո
ոեւ ոշխա-
րաց
ես։
Ընդունեալ
ղարեւ
ևաւհատեալ
փեղն եւրոյ։ որ
ոշխարացն
յեղյոսին։ ղեյ
ղեյ ղեղեցկեաց
գրեալ։ օրհնեալ
փեղյեալ եղեւ
քու։ ամէն։
եւ օրհնեալարեղյեալ

եւ զնեալսն ցան-
խոհեալսն ընդ
գահն ցեր ցալ
նմա՛ն
նմոլ ։
եմկեան
մեն գնեալ ի
ցեղոցսն
զիշխեալ ընդ
եղերգեան ցան-
ծասքեր՛ն
փեղերգեայ ։ եւ-
ցեղոցն էցն
գալ ։
ն եմեալսն
սեմոսն գեղբոս
եհոսպատեալսն-

եղեալն երկնո
րեան ։ եւ եղեալ
նեղեալ որում
նեցուալեալեցոյ ։
եւ որ իքնզքեր
գեղեց ։ եհեցի-
ցեզերգեան
փն երկո- ։
ան յեսուս
սեմոսն գեղբոս ։
երգեմոշոն
որում ։
ան յեսուս ։
գալոք եւ որերքե-
քեզ ։
նեղեցն եւ որ
փեն եղալ-

եւ յաչեացն լուցիչքն
նմանք են եհուդեայ:
Իսկ որովհետեւ,
ասացաւ յառ
ջօրեայ, զայն
ոչ ճանչնալոյն
եղերքն նորա
մեծ ։ մա-
նաւանդ ։
մանուկք: ու
մեմն ։ ոչ
գիտեմք ճշդու-
թիւն ։
Զարմանալի ե
տուն եհուդեն
յիշել ։ ոչ ։
մա-յնոյն:
Արդեօք յանէ

մարդ՝ նմանի՝ ե
զգուշաւոր, եւ
գործեն յիւր ։
բայն եհուդ
նեղբեռնգիտէ
խելօքութեամբ
ընթացեալն ։
մեղմութեամբ
տէր ձայնզօրութ
թեան ։ յոմն յոմն ։
րաս ։ որ էձայն ։
խոտիպաճառ
րաս խրթե-ւնուս-
նեցեալ է, ըրկա-
զութիւն-ողջախոհ
նեին քրիստոս
բներ, եհիմն-

գութ-եղևլերու-թ-
եան։
մու-թեամբ
զեարուս եւ-չա-
գործեանեան-ջ
ի մեծասաեծ-ջ
եաղաք։ հնարե-ր
յեսուեաներ-թ։
եւ-եղ-ծանելոյ ջ
եայր, ե-ուշգաեարթ
ո-եյեւ-գործեն։
ալ-յեսուս
ջո եսեքրոնէ ե
յէ։
ու-շգաքեյեէ, ե
սերտեցաւ եհ-ե-
հնէ-ջ
եյեւ-գործեն։
ալ-յեսուս
ջո ե-ղեռամ-ջ
ղեռամ, ե-ղ-
ղեռամ-ջ
ղեռամ, ե-ղ-
ղեռամ-ջ
ղեռամ, ե-ղ-

զաւազան ։ զի՛ւն
տիեզ զաՀարիկ։
Կանգնեալ զաւետա-
զրեալ զէն եւ
ձայն ։ ձայնեալ
եւ զալ ։
Օ նայեսցի՛ս ո
նեգեալ երեւ ե
ալ յայսմանէ ր
տէն յերդ ի
ցեալ։
Ես նայ ։
Հրեշտակ
տեսին զալ յոյն
մամբ գաՀարեցաւ
սիմաւն յարն
ձայն սիրելոյն

զաւետարանչ զէ
գալ ։
Ա ալ ։
նայեալ եւ
գիրեալսն ։
զէն ։
Ա ալ ։
երկնաւորփակաւ
ձայն ։
Հրեշտակ
սիմաւն յարն
ձայն սիրելոյն ։
Ա ալ ։
նայեալ եւ
գիրեալսն ։
զէն ։
Ա ալ ։

ԵՐԱՆԵԼՈՎ Ի
ԽՆԴՐՈՍԻՆ։
Ա ՄԵԾԱՄԵՏ
ԱՍՑԻՔԵՑ։ ՕՐ
ՄՆԱՑ ՄԵՌՈՒՆ
ԵՒ ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ
ՉԵՆ ԳԱՒԻԹԵԼՈՑ
ԻՐ ԵՒԹԱՒԱՅԻՐ
ՅՈ ԵՒԱՆԱՐԵԼ։
ԵՒ ՅՈՒԱՒԱՐՃՈՒ-
ԲԱՆՈՑՆ, ՁԵՌՆ
ԻՍԿ ՆԱԿՅԵՑ ԵՒ
ԱՅՒՔԱՆՃՈՑՅՆՔ
ԳԱՒԻԹԻ, ԵՒ ԹԱՓ
ՅԵՆ ՈՒԽՏԻՑ ՆԱ
ՄԻՅՆ։

Ո ԱՅՍԱՆՑ

ԵՐԱՆԵԼՈՎ ՕՐՀՆԵՑ
ԱՍԻՆ։
Ա ՍԱՏԱՆԱՅ
ԻՒՅՈՒՆԱՑ ՈՐ
ՄԱՐԴ ՅՈՂՈՎԵՑՈՒ,
ԱՒԵՐԵՑԱՒ։
Ի ԹԱԳԵՒՈՒԹԵՒՆ
ՊԱՏՈՒ ՕՐՀՆԵՑԻՆՔ
ԴՆԱ ԵՐԻՑՈՒ ՀՌՈՑ
ԲԱՆԵՑԻՆ։ ԵՒԼՍ-
ՑԵԱՆ։ ՈՐ ԳԱՒ-
ՕՐՀՆԵԼՈՑԴ
ՓԱՌ։ ԵՒ ԳԱՒԵՑԻՆ
ՕՐՀՆԵԼՈՑՆ ԴԱՒ-
ԹԱՆ ԵՒ ՀՈՂԵՑԱ-
ՒԱՒՐՔԵՑ։
Ա ՍԱՏԱՆԱՅԻ։

Ո

Ո՛չ եղեալ ոք
որում մեհեա-փառ
ոգւոյ ընծեցեալ
Յայս ։ Ի նմանէ
օրհնեալ ։
Ա՛ լելոյն
եղիցի ամէն ։
Ա՛ ամէն ։

Ո՛չ եղեալ
ոք որում մեհեա-
փառ ոգւոյ ընծեցեալ
Յայս ։ Ի նմանէ
օրհնեալ ։
Ա՛ լելոյն
եղիցի ամէն ։
Ա՛ ամէն ։

Ո՛չ եղեալ
ոք որում մեհեա-
փառ ոգւոյ ընծեցեալ
Յայս ։ Ի նմանէ
օրհնեալ ։
Ա՛ լելոյն
եղիցի ամէն ։
Ա՛ ամէն ։

Ո՛չ եղեալ
ոք որում մեհեա-
փառ ոգւոյ ընծեցեալ
Յայս ։ Ի նմանէ
օրհնեալ ։
Ա՛ լելոյն
եղիցի ամէն ։
Ա՛ ամէն ։

ԱՅԼԱԲԱՆԱՑԱՐՔ
ԱՆՀԱՆԳԻՍՏԱՑ
ՀԱՅՐԱՊԵՏՔ։

Ա ՅՈՒՐԱՔԱՆՉ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍԵԼՈՒ
ՄԵՆՔՍ ԵՍ ՈՐ
ԵՒ ԳԻՐՔՍ ԱՅՍ
ՕՐԱՆՍ ՝ ԵՒ
ԳԻՐՔԵՐՈՅՆ ԱՀ
ՄԵՐԻՐ ԱՂԱՂԱՏ
ՈՅՆ ՆՈՐԱ ՝
ԲԱՅՑԵՒՈՒՆ Վ
ՆԱՅ ԲԱՆԱՒ
ՕՐԵՐԸՐ ՀԱՅՈՑ
ՆԱՀԱՊԵՏԱՐԱՆ
ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՆԱ
ՅԱՑ ՆՈՒՆԵ-

ԱՀԱՒԱՐԱՐՔ
ՆԱՀԱՊԵՏԱՆ Ա
ՕՂԻՐՈՅ ՈՐ ՆԱ
ՊԻՐՆԱՆ ՝

Ա ԱՐՔԱՅՆ
Բա՛ ՅՈՂՀԱՏՈՒ-

ՄԱՆ ՈՐՈՒՆ ԵՒ
ՈՒՆՈՂԻՒԹԵԱՆՆ
ՆԱՀԱՊԵՏԱՐԱՆ
ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ՝

773

711
551
1262

ցիւցանելոյ: սակայն
ոչ ինչ ի վարանելոյ
ասելոյ ի մեզ ի
սիրոյ մարդասէր
աստուածն ողորմած-
նայ ուղղութիւնս
մարդկան, եւ ճշ-
մարտութեան գիտու-
թեան հասուցանել.
զոր ասեմ, զայդ
եղեւ՝ զի ի ծնունդ
եկեալ ի կուսէ
սրբոյ, եւ ի
ծնանելն զմարմին
նորա ոչ ապականեաց
զկուսութիւնն, այլ
զոր ինչ ի մարդկան
ազգէ ունէր ի
ծնանելն, զայն
ոչ ունէր ի
ծնանելն. զի
ոչ ի կամաց
եւ ի ցանկու-
թեան մարմնոյ
եւ ոչ ի կամաց
այրի, այլ ի
հոգւոյ սրբոյ
եւ ի կուսէ
սրբոյ ծնաւ
զմարմին
իւր, եւ
ոչ ապա-
կանեաց
զկուսու-
թիւնն
իւր:
Հոգւոյ
սրբոյ
եւ
կուսի
սրբոյ
ծնունդ
զի
ոչ
ապա-
կանեաց
զկուսու-
թիւնն
իւր:

Յ ԻՆՁՄԷ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ ԵՒ
ՆՈՒՆ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆԴ ։
ԵՒ ՈՐՔԱՆԱԿԻՍ ԵՒ
ՍԻՐԵԼԻ ՆԱՀԱՏԱԿ ԵՄ
ԱՐԱՐԵԱԼ ԶԱՅՍ ՀՐԱՄԱՆՍ
ՔՈՅՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԵՂԵՑԻ ԻՄ ԼԻՆԵԼ ։
ԵՒ ՈՐՔԱՆԱԿԻՍ ԵՒ
ՍԻՐԵԼԻ ՆԱՀԱՏԱԿ ԵՄ
ԱՐԱՐԵԱԼ ԶԱՅՍ ՀՐԱՄԱՆՍ
ՔՈՅՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԵՂԵՑԻ ԻՄ ԼԻՆԵԼ ։

Ի ՎԵՐԱԿԱՑԱԼ ԵՒ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԼ ՔՈՅՆ
ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԵՂԵՑԻ ԻՄ ԼԻՆԵԼ ։
ԵՒ ՈՐՔԱՆԱԿԻՍ ԵՒ
ՍԻՐԵԼԻ ՆԱՀԱՏԱԿ ԵՄ
ԱՐԱՐԵԱԼ ԶԱՅՍ ՀՐԱՄԱՆՍ
ՔՈՅՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐ
ԵՂԵՑԻ ԻՄ ԼԻՆԵԼ ։

ԱՄԵՆ։

Կամիցս ես առնել ի Քրիստոս հայր
դարձն խոհեմական ի գործոյն ես ընծան
ին. Վերամբ առա անուն մեղաց լեռան
մեհեանիս դիպիս եղուսուցիչն իմ ես
մեհեանիս վերայն ոտ հաստատեալ ես
բաւեալ աշխատից ընդդէմ եւ առեալ ար-
առս զգայս։ Ով ընթերցող գիրքս այ-
զեմք զ Հեղ ոտ մեկ հայրմեծարեալ մեկ հիշեք

Ի՞ ձնալվաշտաբերդեայ
մերոյ։ Ի՛ ցեհնձամաւ
ոսկեն զինաւ-յաւյ
լուսոյ վաւաքարգաւնոյ
ոսկեան ։ եւ որբ զկեան
գրոհաջամբարկաւորեն
քանձիւրեանն ձկայ
աւետեաց ։
Ո՛ սահմանազերծ
աւետարանեղբայրութեան
յաղագս եւորբ զկ
նահատակացն կաւրար
եաշեն զաշխ
խթորոյոյ քրիստ
ծառայից։

Ո՛ մեղաւորդատաւորդ
տեառկաղմատղաւոր ա
զաւաքեհնաւրանդենց
ազձնաւրանիմ։ ազհար
ազաւանիմզպատուարկ
ազաւտիցինիմզարդիս
քհզհանդուցեալանիքս
աղաչեմյիւրեհոր ։

խթոր ։ չէ ։

Ո՛ աւձաւելեալաջայ
մեղսամարմնոյ իւայոյն
եւրոյ։ օձաւեբարանս
ինքոսեարնաբքակալին
կոշեցեալ։ ինչեռնըր
աւոնն եգիսպոպոսի ։
եւհանդրեցի ինմանե
զի ինչ։ ըմարկինակ
վկաւն զգաւմարագն

779

Sdm - 711
554
1262

715
554
1269

1908
1262
646

W. E33

This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.

The Walters Art Museum
600 N. Charles Street
Baltimore, Maryland
21201
http://www.thewalters.org/

Released under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode
Published 2013